НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМ. В.І. ВЕРНАДСЬКОГО

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Актуальні проблеми інтелектуальної власності в інформаційній сфері

Інформаційно-аналітичний дайджест

№ 9 (вересень)

Київ 2025

Заснований Відділом з охорони інтелектуальної власності Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського у 2016 р. Видається щомісяця. Відповідальний редактор Л. Литвинова. Упорядник: Л. Литвинова. Дизайн обкладинки О. Саприкін. Адреса редакції: НБУВ, просп. Голосіївський, 3, Київ, 03039, Україна. Тел. (044) 524-19-92. E-mail: nbuvdpip@ukr.net.

Аналітичний дайджест є спеціалізованим інформаційним ресурсом, який покликаний надати актуальну та систематизовану інформацію про ключові проблеми інтелектуальної власності, особливо в контексті інтеграції України до Європейського Союзу. У зв'язку з глобалізацією економічних та правових процесів, а також зростанням значення інновацій та креативних індустрій, питання захисту інтелектуальної власності набувають особливої ваги. Основне призначення дайджесту полягає в ознайомленні широкого кола фахівців – юристів, патентних повірених, науковців, викладачів, студентів, а також усіх зацікавлених користувачів – з найновішими інформаційними джерелами, що висвітлюють сучасні тенденції та виклики у сфері інтелектуальної власності.

Публікується на умовах ліцензії Creative Commons «Attribution» («Атрибуція – Із Зазначенням Авторства») 4.0.

© Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, 2025

ЗМІСТ

Інтелектуальна власність за кордоном 2

Всесвітня організація інтелектуальної власності.....120

Інтелектуальна власність в Україні 126

Інтелектуальна власність в мережі Інтернет 132

Інтелектуальна власність в епоху штучного інтелекту.....165

Наука у сфері інтелектуальної власності.....194

Законодавство з інтелектуальної власності.....222

Спори та судові розгляди щодо порушення прав інтелектуальної власності.....239

Сучасний стан авторського права в Україні та світі.....283

Підсумки наукових конференцій, нарад та інших організаційних заходів.....317

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2024

Інтелектуальна власність за кордоном

«Стандарти — це технологічні рекомендації, які забезпечують взаємодію різних систем і компонентів за допомогою спільної мови. Приклади варіюються від повсякденних речей, таких як уніфікована форма і напруга електричних розеток у США, до технологій, таких як Wi-Fi, Bluetooth і формати стиснення відео, наприклад HEVC. Ці стандарти створюються організаціями з розробки стандартів (SSO) — добровільними об'єднаннями приватних компаній і державних установ, які враховують внески зацікавлених сторін для створення спільних технічних рамок. До відомих SSO належать IEEE, відповідальна за стандарти Wi-Fi, ETSI, відома стандартами стільникового зв'язку, та ITU, яка контролює стандарти стиснення відео.

Оскільки багато стандартів базуються на запатентованих технологіях, патенти, що є необхідними для стандартів (SEP), мають фундаментальне значення. SEP охоплює технологію, яка повинна використовуватися для впровадження стандарту, що означає, що будь-хто, хто застосовує стандарт, автоматично використовуватиме запатентований винахід. Для власників SEP ці права можуть бути надзвичайно цінними, оскільки виконавці зазвичай потребують ліцензій, щоб уникнути відповідальності за порушення. Володіння SEP дає багато переваг: вони приносять доходи від ліцензування, впливають на розвиток ринку та сприяють переговорам щодо майбутніх пропозицій стандартів. Вони також можуть використовуватися в оборонних цілях, щоб врівноважити вимоги щодо роялті та сприяти взаємному ліцензуванню, зменшуючи ризики судових спорів та розширюючи асортимент продукції. Компанії можуть створювати портфелі SEP або шляхом внутрішніх досліджень і розробок та активного патентування, або шляхом придбання портфелів у інших.

Зі зростанням популярності підключених до мережі продуктів, питання SEP тепер стосуються широкого кола галузей, що виходять за межі традиційних телекомунікацій. Будь-яка компанія, що виробляє продукти, які використовують Wi-Fi, LTE/5G або потокове відео, повинна розглянути можливість ліцензування SEP, щоб уникнути судових позовів щодо минулих або майбутніх продажів. Права, як правило, отримують або шляхом двостороннього ліцензування, про що домовляються безпосередньо з власниками SEP, або шляхом приєднання до патентних пулів, які надають єдину ліцензію, що охоплює декілька основних патентів. Ці ліцензії, як правило, підлягають справедливим, розумним і недискримінаційним (FRAND) умовам, хоча те, що вважається FRAND, часто викликає суперечки між власниками SEP і виконавцями, які значно відрізняються залежно від юрисдикції…

Навігація по SEPs пов'язана як з можливостями, так і з ризиками. Для власників небезпеки включають в себе недекларування патентів SSOs (або їх надмірне декларування), нехтування зобов'язаннями FRAND, об'єднання SEPs

з не пов’язаними патентами таким чином, що це викликає занепокоєння з приводу порушення антимонопольного законодавства, або повну нездатність захистити свої права. Для виконавців ризики виникають через використання захищених технологій без ліцензії, відмову від добросовісних переговорів, ігнорування потенційних альтернатив або нездатність оскаржити спірні патенти в суді. З огляду на ці складнощі, компанії, що працюють у галузях з високим рівнем стандартизації, можуть найкраще захистити себе та максимізувати вартість, залучивши досвідчених юристів для управління як ризиками, так і стратегічним потенціалом SEP…» ***(Benjamin C. Elacqua, Christina V. McDonough. Standard Essential Patent // Fish & Richardson P.C. (https://www.fr.com/insights/thought-leadership/blogs/standard-essential-patent-faqs/). 03.09.2025).***

***

«…У міру зростання компанії, особливо такої, що швидко впроваджує інновації в галузі штучного інтелекту, її рання, обмежена ресурсами стратегія щодо інтелектуальної власності повинна поступитися місцем більш витонченій, регулярно перегляданій стратегії, яка відповідає мінливим бізнес-цілям. Першим кроком є систематизація фіксації винаходів: заохочення інженерів до розкриття проривів, їх реєстрація під час технічних оглядів та використання стимулів і внутрішнього комітету для визначення, які ідеї заслуговують на захист, перш ніж вони будуть затьмарені наступною ітерацією. Для кожного винаходу керівництво повинно зважити цінність патенту з урахуванням таких факторів, як актуальність продукту, конкурентна перевага, виявлення, вартість розробки та ймовірність того, що інші компанії також працюють над цією технологією; деякі основні або перспективні інновації заслуговують на патенти, навіть якщо вони ще не втілені в продуктах. Географічне покриття слід обирати в кожному конкретному випадку, зосередившись на ринках або виробничих центрах, де захист забезпечує найбільший комерційний ефект, а міжнародні права можуть бути збережені економічно за допомогою Договору про патентну кооперацію… У епоху першочергового подання заявки час має не менш важливе значення: подайте заявку до будь-якого зовнішнього розкриття інформації — можливо, через попередні заявки на ідеї, що ще дозрівають, — і розгляньте можливість оплати прискореного розгляду заявки на критично важливі технології. Нарешті, будьте пильними щодо зовнішнього середовища за допомогою досліджень свободи дій, які відображають патенти конкурентів і висвітлюють ризики, спонукаючи до розробки обхідних рішень, ліцензій або придбань, де це необхідно. Постійно відстежуючи інновації, визначаючи, що, де і коли патентувати, а також контролюючи портфелі конкурентів, компанія, що розвивається, може обмежити витрати, уникнути несподіваних порушень прав інтелектуальної власності та створити портфель інтелектуальної власності, який забезпечить їй довгостроковий конкурентний успіх…» ***(Matthew H. Grady. Is Your IP Pacing***

Your Innovation? // Wolf, Greenfield & Sacks, P.C. (https://wolfgreenfield.com/articles/is-your-ip-pacing-your-innovation). 02.09.2025).

***

«…Захист патентів у Карибському басейні можна забезпечити економічно вигідним способом через європейські та британські канали, які поширюють охорону на кілька територій без проведення нової суттєвої експертизи… Через Францію та Нідерланди європейські патенти можуть поширюватися на французькі заморські департаменти (Гваделупа, Мартініка) у разі подання французького національного патенту або затвердження європейського патенту у Франції, а також на нідерландські Карибські острови — острови BES (Бонайре, Сінт-Естатіус, Саба), Кюрасао та Сінт-Мартен — через призначення європейського патенту до Нідерландів, що регулюються Законом про патенти Королівства 1995 року; на всіх цих територіях застосовується щорічне поновлення. Існує також широкий шлях перереєстрації у Великобританії: Бермуди, Британські Віргінські острови, Монтсеррат та острови Теркс і Кайкос дозволяють перереєстрацію британських або європейських патентів протягом трьох років після їх видачі (Кайманові острови не мають фіксованого терміну), після чого патент може бути застосований на місцевому рівні за умови сплати щорічних зборів за підтримання чинності…

Деякі юрисдикції пропонують подвійні шляхи: Ангілья приймає як національні заявки (зазвичай обробляються протягом 8–12 місяців з пріоритетом Парижа), так і перереєстрацію у Великій Британії/ЄС протягом трьох років, тоді як Гайана дозволяє подавати повні національні заявки (близько трьох років на видачу) або швидшу реєстрацію на основі Великої Британії/ЄС (часто ~шість місяців), причому законодавство допускає заявників з будь-якої європейської країни; необхідне поновлення. Стратегічно ці маршрути забезпечують широке географічне охоплення (використовуючи присутність Європи, що налічує близько 700 мільйонів осіб), спрощені процедури та нижчі витрати для біотехнологічних/фармацевтичних портфелів, але вимагають ретельного дотримання термінів перереєстрації (зазвичай три роки), відповідної документації (завірені копії, довіреності, нотаріально завірені заяви, де це необхідно) та співпраці з місцевими агентами… Термін захисту, як правило, відповідає терміну дії базового патенту у Великій Британії/ЄС, а права за кордоном втрачають чинність, якщо базовий патент втрачає чинність або скасовується, причому в деяких територіях вимагається підтвердження продовження терміну дії…» ***(Lisa Mueller and Simon Valverde. Protecting Inventions in the Caribbean: A Hidden Opportunity Through the European Route // Patent Panorama (https://patentpanorama.com/blogs/protecting-inventions-in-the-caribbean-a-hidden-opportunity-through-the-european-route). 04.09.2025).***

***

«…Співпраця в галузі моди може відкрити великий творчий і комерційний потенціал, але вона також несе значні ризики для інтелектуальної власності, якщо права не регулюються чітко. Дизайнери повинні створити «творчий слід» перед будь-яким партнерством — зберігати датовані ескізи, мудборди, візерунки, прототипи та електронні листи — щоб довести авторство та підтримати захист прав. Кожна співпраця потребує письмової угоди, яка чітко визначає права власності на інтелектуальну власність (включаючи будь-які спільно створені роботи), обсяг і тривалість прав використання, розподіл доходів і контроль цін, а також умови розірвання угоди… Партнери з виробництва повинні бути пов'язані контрактами, які визначають відповідальність, конфіденційність та суворі обмеження щодо використання або обміну дизайнами, зразками та брендингом; якщо це не прописано, то це не захищено. Перш ніж ділитися концепціями з потенційними партнерами або виробниками, використовуйте угоди про нерозголошення інформації (NDA), щоб забезпечити конфіденційність і продемонструвати серйозність намірів — реакція контрагента на NDA є корисним тестом на надійність. Завдяки чітким записам, надійним контрактам і суворому дотриманню конфіденційності дизайнери та бренди можуть впевнено співпрацювати, захищаючи оригінальність і водночас забезпечуючи довіру та зосередженість, необхідні для виконання своєї роботи на найвищому рівні…» ***(Protecting Creative Work in Fashion Collaborations: What Every Designer Should Know // IP Solved (https://ipsolved.com/news/posts/protecting-creative-work-in-fashion-collaborations-what-every-designer-should-know/). 05.09.2025).***

***

«…Визначення та захист інтелектуальної власності (ІВ) є ключовим фактором успішного продажу бізнесу, оскільки ці нематеріальні активи часто мають значну конкурентну та фінансову цінність. Основні компоненти, такі як торговельні марки, патенти, авторські права та комерційні таємниці, повинні бути ретельно каталогізовані та оцінені, приділяючи особливу увагу силі бренду, належній реєстрації та можливості забезпечення дотримання прав. Раннє визначення не тільки прояснює цінність для потенційних покупців, але й сприяє переговорам та забезпечує дотримання законодавчих вимог…

Для покупців ретельна перевірка є необхідною для підтвердження права власності, дійсності та відсутності обтяжень. Це передбачає перегляд контрактів, реєстраційних документів, ліцензійних угод та записів про технічне обслуговування, а також розслідування потенційних суперечок або заставних прав. Залучення фахівців з юридичних питань або інтелектуальної власності мінімізує приховані ризики та створює основу для більш плавного переходу, захищаючи інвестиції покупця…

Після завершення комплексної перевірки в договорі купівлі-продажу повинні бути чітко визначені всі активи інтелектуальної власності, детально

описаний обсяг переданих прав та встановлена справедлива вартість. Суворі положення щодо захисту торговельних марок, гарантії дійсності та положення про відшкодування збитків захищають покупця від претензій третіх осіб, а точне визначення власності та прав запобігає майбутнім суперечкам.

Після продажу обмеження та ліцензійні угоди забезпечують контроль над використанням інтелектуальної власності, гарантуючи дотримання узгоджених умов. Захист комерційної таємниці залишається критично важливим, а стратегії обмежують доступ до конфіденційної інформації, встановлюють чіткі зобов'язання щодо обробки даних та передбачають наслідки за зловживання. Угоди про конфіденційність додатково захищають власні знання, розкриті під час переговорів, а положення про заборону конкуренції обмежують можливість продавця займатися конкурентною діяльністю в розумних часових та географічних межах…

У сукупності ці заходи — від ідентифікації активів і належної перевірки до структурованих угод, ліцензійних рамок і захисних положень — гарантують збереження цінності та цілісності інтелектуальної власності протягом усього процесу продажу бізнесу та після нього. Такий комплексний підхід захищає інтереси продавця і забезпечує довгострокову конкурентну перевагу покупця…» ***(Aaron Hall. Protecting IP Rights in the Sale of a Business to a Competitor // Aaron Hall (https://aaronhall.com/protecting-ip-rights-in-business-sale-to-competitor/). 07.09.2025).***

***

«…Управління транскордонним ліцензуванням інтелектуальної власності (ІВ) вимагає балансу між юридичною точністю та культурною обізнаністю, оскільки права надаються, застосовуються та тлумачаться по-різному в різних країнах світу. Відмінності в критеріях патентоспроможності, захисті торговельних марок, строках дії авторських прав та механізмах їхнього забезпечення означають, що те, що є патентоспроможним або підлягає захисту в одній країні, може бути виключено або слабо захищено в іншій. Культурні перспективи додають ще більшої складності, впливаючи на те, як оцінюється та обговорюється ІВ. Щоб уникнути суперечок та ризиків, пов'язаних з дотриманням вимог, підприємства повинні підходити до міжнародного ліцензування ІВ прагматично, поєднуючи юридичні знання з культурним розумінням…

Ефективність угод залежить від їхньої чіткості та повноти. Ключові елементи, такі як обсяг прав, територіальні обмеження, тривалість, фінансові структури, конфіденційність та сумісність з місцевим законодавством, є основою для укладення договорів, що підлягають примусовому виконанню. Не менш важливим є вибір юрисдикції, оскільки він визначає чинне законодавство, методи вирішення спорів і, зрештою, можливість примусового виконання судових рішень за межами країни. Арбітраж часто приваблює своєю конфіденційністю, гнучкістю та опорою на спеціалізовані знання в питаннях

інтелектуальної власності, тоді як судовий розгляд може бути необхідним для забезпечення судового захисту. Виконання рішень значною мірою залежить від сумісності чинного законодавства, відповідних договорів та дотримання процедурних вимог, що робить вибір юрисдикції критично важливим стратегічним кроком…

Окрім складання договорів, захист інтелектуальної власності на міжнародному рівні базується на поєднанні реєстрації, договірних заходів та пильності. Забезпечення патентів у ключових юрисдикціях, впровадження надійних заходів захисту комерційної таємниці та дотримання угод про конфіденційність допомагають встановити чітку власність та запобігти зловживанням. Водночас, для уникнення суперечок необхідно ретельно визначити структуру роялті, а податкові наслідки, включаючи утримання та подвійне оподаткування, вимагають узгодження з місцевими правилами та міжнародними договорами для забезпечення економічної ефективності.

Забезпечення дотримання прав за кордоном пов’язане з певними труднощами, починаючи від орієнтування в різноманітних правових системах і закінчуючи врахуванням місцевих культурних традицій. Ретельна перевірка, жорсткі положення про забезпечення дотримання прав та співпраця з надійними місцевими юристами сприяють досягненню кращих результатів, а відносини з органами влади та зацікавленими сторонами посилюють стримуючий ефект проти порушень. Технології надають додаткову підтримку: цифрові водяні знаки, перевірка за допомогою блокчейну, смарт-контракти та інструменти моніторингу на основі штучного інтелекту дозволяють ліцензіарам відстежувати використання в режимі реального часу, забезпечувати дотримання вимог та виявляти несанкціоноване використання.

Сталий успіх залежить не тільки від правових гарантій, але й від активного нагляду та управління відносинами. Регулярні аудити відповідності перевіряють дотримання ліцензіатами територіальних, фінансових умов та умов використання, а постійна комунікація сприяє довірі, прозорості та своєчасному вирішенню проблем. Разом ці практики забезпечують, що ліцензійні угоди залишаються чинними, комерційно вигідними та стійкими до транскордонних складнощів, дозволяючи інтелектуальній власності зберігати свою цінність як глобальному бізнес-активу…» ***(Aaron Hall. How to Navigate IP Licensing in Cross-Border Transactions // (Aaron Hall (https://aaronhall.com/ip-licensing-cross-border-transactions/). 07.09.2025).***

***

«…У глобальній економіці, де ідентичність бренду є основним активом, законодавство про торговельні марки захищає від «оманливої схожості», яка виникає, коли знак настільки схожий на зареєстрований або добре відомий знак, що вводить в оману громадськість щодо джерела, якості або приналежності. Закон забороняє таку схожість, щоб захистити споживачів і запобігти недобросовісній конкуренції, оскільки оманливо схожі

знаки можуть викликати плутанину, підірвати ділову репутацію, розмити відмінність і заохотити безвідповідальне використання. Органи влади оцінюють це за допомогою структурованих тестів: ймовірність плутанини (зважуючи візуальну, фонетичну, структурну та концептуальну схожість), точка зору середнього споживача, характер та близькість товарів або послуг, а також ступінь розпізнаваності (причому знаки з високою розпізнаваністю користуються ширшим захистом)…

Ілюстрації включають «Pumae» з логотипом стрибаючої кішки, що нагадує Puma, «Pepsii» проти «Pepsi», мотиви смужок, схожі на Adidas, «MicroSoftz» проти «Microsoft» та брендинг кави, що імітує Starbucks. На глобальному рівні USPTO застосовує принципи ймовірності сплутування; EUIPO порівнює знаки візуально, фонетично та концептуально, надаючи широкий захист відомим знакам; законодавство Індії чітко визначає оманливу схожість і часто наголошує на фонетиці; Китай суворо захищає відомі знаки навіть у різних класах; Японія надає пріоритет довірі споживачів; а відповідно до Мадридського протоколу члени незалежно розглядають заявки, часто висуваючи заперечення щодо схожості. Провідні справи підкріплюють ці норми: Cadila проти Cadila (Індія), що підкреслює підвищені ризики у фармацевтичній галузі; Adidas проти Payless (США) щодо торгового вигляду смужок; Starbucks проти Sambucks (США); та Whirlpool (Індія), що захищає відомі торговельні марки за межами пов’язаних товарів…

Бізнес-ризики включають юридичні витрати, плутанину на ринку, ребрендинг та шкоду репутації, тому профілактика — ретельні пошуки, ретельна перевірка на візуальне/фонетичне/концептуальне дублювання, вибір характерних слів, уникнення описовості, залучення досвідчених юристів та постійний моніторинг ринку — має вирішальне значення, а засоби правового захисту варіюються від заперечень та приписів про припинення діяльності до позовів про порушення прав, дій щодо доменних імен та міжнародного правозастосування через BOIB…» ***(Slim KOU. How Deceptive Similarity Can Impact Your Brand and Trademark Rights // Precise (https://pripllc.com/deceptive-similarity-under-trademark/). 08.09.2025).***

***

«…Забезпечення захисту торговельної марки в різних юрисдикціях є складним, але необхідним завданням для підприємств, які прагнуть захистити цілісність бренду на глобальному рівні. Міжнародні договори, зокрема Мадридський протокол, спрощують цей процес, дозволяючи заявникам подавати єдину міжнародну заявку, яка поширює захист на численні країни-члени. Ця централізована система зменшує адміністративне навантаження, знижує витрати та забезпечує більш послідовні стандарти експертизи та правозастосування, що є перевагою для компаній, які займаються ліцензуванням торговельних марок та управлінням портфелем. Однак ефективний глобальний захист торговельних марок вимагає врахування

національних та регіональних відмінностей, особливо в системах класифікації, процедурах подання заявок, зобов'язаннях щодо поновлення та практиці правозастосування…

Системи класифікації торговельних марок значно відрізняються між собою, формуючись під впливом місцевих правових традицій та економічних пріоритетів, що робить їх гармонізацію постійним викликом. Національні системи вимагають окремої реєстрації в кожній країні, пропонуючи індивідуальний, але ресурсомісткий захист, тоді як регіональні системи охоплюють декілька країн під одним дахом, але обмежують заявників єдиними колективними правилами. Використання міжнародно визнаних систем, таких як Ніццька класифікація, у поєднанні з індивідуальними стратегіями реєстрації допомагає максимізувати охоплення. Проведення ретельного пошуку торговельних марок є критично важливим для уникнення конфліктів з існуючими марками, зменшення ризиків порушення прав та запобігання юридичним суперечкам, які можуть затримати або зірвати розширення бренду.

Транскордонні подання ускладнюються через відмінності в процедурах подання заявок, розмірах зборів та необхідних документах, що вимагає пильної уваги до формальностей та термінів. Точність перекладу та культурна чутливість додають ще один рівень складності, оскільки мовні помилки або культурні прорахунки можуть знизити цінність бренду або призвести до відхилення подань. Аналогічно, різні процеси оскарження та експертизи вимагають від підприємств стратегічно реагувати на дії відомств та оскарження третіх сторін на основі конкретної юрисдикції. Довгостроковий захист також залежить від контролю термінів поновлення, проведення регулярних аудитів та своєчасного забезпечення прав для збереження сили торговельних марок…

При виході на нові ринки підприємствам необхідно вирішувати конфлікти з існуючими місцевими торговельними марками. Попередні перевірки, стратегічні зміни брендингу або угоди про співіснування допомагають пом'якшити суперечки та захистити репутацію. Водночас використання міжнародних систем, таких як Мадридський протокол, підвищує ефективність шляхом об'єднання подачі заявок, поновлення та внесення змін в єдиний процес. Однак, незважаючи на переваги централізованих механізмів, місцеві юридичні знання залишаються незамінними для вирішення питань, пов'язаних з вимогами конкретної юрисдикції, культурними нюансами, заходами щодо забезпечення дотримання прав та процедурами оскарження.

Зрештою, ефективне управління міжнародними торговельними марками вимагає поєднання глобальної ефективності з індивідуальними місцевими стратегіями. Поєднуючи такі інструменти, як Мадридський протокол, гармонізовані класифікації, комплексний пошук торговельних марок та консультації регіональних експертів, підприємства можуть створити міцні, захищені торговельні марки, які захищають ідентичність бренду, зменшують юридичні ризики та сприяють сталому міжнародному зростанню…» ***(Aaron Hall. Legal Considerations for Trademark Registration in Multiple // Aaron Hall***

(https://aaronhall.com/legal-considerations-for-trademark-registration-in-multiple-countries/). 08.09.2025).

***

«…В економіці, що базується на знаннях, де нематеріальні активи часто переважають матеріальні, ретельна оцінка інтелектуальної власності є необхідною для кількісного визначення та використання економічної цінності патентів, торговельних марок, авторських прав та ноу-хау. Оцінка є основою для ліцензування та комерціалізації, ціноутворення та перевірки при злиттях і поглинаннях, судових позовів та врегулювання спорів, інвестиційних та фінансових рішень, а також стратегічного планування…

Не існує єдиного методу, який підходить для всіх активів, тому надійні аналізи поєднують різні підходи: моделі, засновані на доходах (DCF і relief-from-royalty), прогнозують і дисконтують майбутні грошові потоки; ринкові методи порівнюють з аналогічними угодами та даними про роялті; методи, засновані на витратах, оцінюють витрати на заміну або розробку, коли доходи або ринкові дані є недостатніми; а гібридні методи поєднують ці підходи, щоб відобразити складні реалії, особливо у фармацевтичній галузі, галузі програмного забезпечення та передової промисловості. Типові випадки використання охоплюють злиття та поглинання, підтримку у спорах, встановлення роялті, фінансову звітність за IFRS /GAAP, оподаткування та трансфертне ціноутворення, а також стратегію портфеля (утримання, відчуження, фокус на НДДКР, вихід на ринок та управління ризиками)... Результати зазвичай охоплюють обсяг портфеля, методи та обґрунтування, фінансові моделі та припущення, ринкові орієнтири та стратегічні рекомендації. При правильному підході оцінка інтелектуальної власності перетворює нематеріальні активи на вимірювану бізнес-вартість, посилює переговорну позицію, зменшує ризик судових спорів, інформує інвесторів та узгоджує інновації з корпоративними цілями для компаній від стартапів до транснаціональних корпорацій…» ***(IP Valuation Services for Smarter Business Decisions // Questel (https://www.questel.com/resourcehub/ip-valuation-services-for-smarter-business-decisions/). 10.09.2025).***

***

«…У глобалізованій економіці традиційні знання (ТК) — колективні практики, інновації та культурні прояви корінних громад у галузі медицини, сільського господарства, ремесел, фольклору та екологічного управління — стали пріоритетом у політиці інтелектуальної власності. На відміну від традиційної інтелектуальної власності, що зосереджена на індивідуально створених, задокументованих творах, ТК є колективними і часто не задокументованими, що робить їх захист юридичним і моральним

імперативом для запобігання біопіратству, забезпечення етичних інновацій та збереження культурної спадщини…

Захист базується на національних заходах (наприклад, цифрова бібліотека традиційних знань Індії для запобігання неправомірним патентам, визнання Бразилією прав громад на біорізноманіття та пов'язані з ним знання, рамки Австралії щодо культурної та інтелектуальної власності корінних народів) та міжнародних інструментах (рекомендації ВОІВ, Конвенція про біологічне різноманіття та Нагойський протокол до неї про доступ та розподіл вигод). Основні виклики включають прогалини в документації, неоднозначність права власності, незаконне привласнення та низький рівень правової обізнаності, що вимагає співпраці між урядами, неурядовими організаціями, компаніями та громадами…

Ефективні стратегії поєднують документацію та реєстри, що ведуться громадами, з юридичним визнанням, угодами про розподіл вигод та нарощуванням потенціалу. ТК все більше впливає на фармацевтику, стале сільське господарство, текстильну та модну промисловість, косметику та туризм, де етичне використання вимагає попередньої інформованої згоди та справедливої віддачі. Технології сприяють покращенню управління за допомогою цифрових бібліотек, блокчейну для відстеження походження та ліцензійних записів, а також штучного інтелекту для аналізу закономірностей, збереження та оптимізованого розподілу вигод.

Приклади з практики — від блокування неправомірних патентів індійською організацією Цифрова бібліотека традиційних знань (TKDL) до прав австралійської культурної та інтелектуальної власності корінних народів (ICIP) та бразильських систем розподілу вигод — показують, що саме працює. Шлях уперед лежить у гармонізації глобальних та місцевих заходів захисту, підвищенні відповідальності корпорацій, впровадженні безпечних цифрових рішень та наданні корінним громадам можливості управляти своїми знаннями та отримувати від них вигоди…» ***(Slim KOU. The Future of Traditional Knowledge Protection under Global IPR Systems // Precise (https://pripllc.com/traditional-knowledge-in-ipr/). 11.09.2025).***

***

«…Зелені технології — від сонячних панелей і програмного забезпечення для інтелектуальних енергомереж до біопластику та циркулярних моделей «продукт як послуга» — мають на меті зменшити вплив людства на довкілля. Однак вони вимагають великих і ризикованих інвестицій, тому патенти та інші права інтелектуальної власності є важелем, який перетворює лабораторні прориви на комерційно вигідні кліматичні рішення. Надаючи винахідникам обмежену в часі ексклюзивність, патенти знижують ризики інвесторів, спрямовують капітал у дослідження та розробки і прискорюють вихід на ринок; багато юрисдикцій зараз підкріплюють це схемами прискореного розгляду екологічно чистих винаходів…

Ця динаміка помітна у всіх секторах. Ранні патенти на хімічний склад акумуляторів, силові агрегати та системи зарядки заклали основу для сучасного ринку доступних електромобілів; патенти на фотоелектричні та інверторні технології вивели сонячну енергетику з нішевого сегмента в мейнстрім; патенти на лопаті турбін, морські якорі та системи моніторингу на основі штучного інтелекту сприяли поширенню вітрової енергетики в нових регіонах; а портфелі інтелектуальної власності лежать в основі датчиків для розумних енергомереж, фільтрів для уловлювання вуглецю та матеріалів, придатних для переробки. Важливо, що захист не обмежується лише апаратним забезпеченням: бізнес-інновації, такі як торгівля енергією між рівними учасниками або моделі оренди сонячних батарей, також можуть бути запатентовані, що гарантує винагороду за нові способи забезпечення сталого розвитку нарівні з новими гаджетами…

Збалансування ексклюзивності та глобального впровадження залишається надзвичайно важливим. Такі інструменти, як патентні пули, перехресне ліцензування та примусове ліцензування, можуть розширити доступ, особливо на ринках з низьким рівнем доходів, не знижуючи при цьому стимулів до винахідництва. Водночас споживчий попит на продукти з екологічним маркуванням сигналізує компаніям, що запатентовані характеристики сталого розвитку додають ринкової вартості, підсилюючи позитивне взаємозв'язок між інтелектуальною власністю та прогресом у сфері охорони навколишнього середовища. Коротко кажучи, патенти не є самоціллю; при розумному використанні вони узгоджують приватні вигоди з суспільним благом, перетворюючи сміливі екологічні ідеї на масштабовані реалії, що рятують планету…» ***(Patents as Catalysts for a Sustainable Future // IP Business Academy (https://ipbusinessacademy.org/patents-as-catalysts-for-a-sustainable-future). 13.09.2025).***

***

«Тварини є поширеним стратегічним інструментом у глобальному брендингу, оскільки вони кодують універсальні цінності — силу, елегантність, швидкість, таємничість — у символи, які стають корпоративними емблемами: скакучий кінь Ferrari символізує силу і швидкість, пантера Cartier — розкіш і вишуканість, крокодил Lacoste — спритність і спорт, а грейхаунд Trussardi — елегантність і престиж…

Giorgio Armani є прикладом такої символічної чіткості, перетворюючи стриману, переважно чорно-білу естетику на сузір'я брендів з чітко вираженою індивідуальністю — стилізований орел Emporio Armani з ініціалами GA, стриманий монограм Giorgio Armani, мінімалістичний знак A|X, лаконічний логотип Armani Privé та спортивна емблема EA7 — і все це, водночас, говорить однією візуальною мовою. Серед них орел Emporio Armani, особисто розроблений Giorgio Armani, є символічним серцем групи, що викликає асоціації з силою, свободою та благородством, нагадуючи про золотого орла та

бачення стилю «короля Джорджо» як глибшої цінності. З юридичної точки зору, це сильний товарний знак, який не має описового зв'язку з товарами, що підтверджується прецедентним правом; зокрема, у рішенні Флорентійського суду 2016 року підкреслюється «психологічне асоціювання» в аналізі плутанини, визнаючи, що підсвідомі спогади про відомий логотип можуть збільшити ймовірність плутанини. Передбачаючи висновки нейромаркетингу, орел Armani працює на підсвідомому рівні, формуючи емоції та вибір, допомагаючи бренду запам'ятатися, а не просто бути поміченим — відповідно до кредо Armani: «Елегантність — це не бути поміченим, а бути запам'ятаним»…» ***(Giovanna Del Bene. The universe of Giorgio Armani: elegance expressed through symbols // Thinx S.r.l. (https://thinx.expert/en/the-universe-of-giorgio-armani-elegance-expressed-through-symbols/). 16.09.2025).***

***

«Космічні системи вимагають значних витрат на дослідження і розробки, щоб витримувати суворі умови, але захист цих інвестицій за допомогою патентів ускладнюється територіальними обмеженнями: патенти мають силу лише в тих країнах, де вони були видані, тоді як супутники та їхні компоненти часто експлуатуються або виготовляються в різних юрисдикціях — або в космосі…

Як і в разі телекомунікаційних та інтернет-технологій, де передавачі та приймачі можуть знаходитися в різних країнах або бути побудовані різними організаціями, ефективний захист досягається шляхом розбиття системи на частини та подання заяв у країнах, де кожна частина існує або використовується, з наборами вимог, адаптованими до кожного компонента (наприклад, окремі вимоги до передавача та приймача та їх взаємодії), щоб можна було виявити порушення з боку будь-якої частини. У космічній галузі ключовим є пошук наземних «точок дотику» або проблем, що вирішуються на Землі: якщо наземна система контролює супутник або обробляє його дані, претензії щодо методів та програмного забезпечення можуть охоплювати ці операції; якщо інформація, отримана з супутника, впливає на рішення на землі, можна пред'явити претензії щодо цієї системи прийняття рішень; захист також може бути спрямований на місця використання терміналів або місця побудови чи запуску супутника…

Оскільки більшість космічних архітектур вирішують численні технічні проблеми, багаторівнева патентна стратегія — групи патентів, кожна з яких спрямована на вирішення конкретної технічної проблеми та зареєстрована у відповідних юрисдикціях — може забезпечити ширше охоплення та створити більше можливостей для забезпечення дотримання прав, навіть якщо частини системи знаходяться на орбіті…» ***(Chris Wilkinson. Space is challenging, IP protection doesn't have to be // Madderns (https://madderns.com.au/space-is-challenging-ip-protection-doesnt-have-to-be/). 03.09.2025).***

***

«Інтелектуальна власність є життєво важливим капіталом для підприємств і творців, проте вона затьмарена стійкими міфами, які можуть послабити захист або спричинити випадкове порушення. Наприклад, авторське право не захищає самі ідеї; захист отримує лише конкретне вираження ідеї — написана історія, знята сцена, рядок програмного коду. Права на торговельну марку також неправильно розуміються: марка, зареєстрована в одній країні, не має автоматичної сили в інших країнах, тому глобальні бренди повинні подавати заявки на кожному ринку або використовувати такі системи, як Мадридський протокол. Патенти, тим часом, далеко не вічні: вони втрачають чинність — зазвичай через 20 років після подання заявки — і винахід стає надбанням громадськості, якщо раніше не закінчується термін сплати зборів за підтримання чинності…

Реєстрація, хоча іноді є необов'язковою (авторське право виникає з моменту створення), рідко є тривіальною. Офіційна реєстрація підкріплює презумпцію доказовості права власності та спрощує захист прав. Копіювання в класі на підставі «добросовісного використання» також не є загальною ліцензією; освітня мета є лише одним із факторів, і використання, яке шкодить ринковій вартості твору, все одно може вимагати дозволу. Торговельні марки також виходять далеко за межі логотипів: характерні звуки, кольори, форми або навіть запахи можуть вважатися торговельними марками, якщо вони вказують на комерційне походження…

Не менш помилковим є переконання, що все, що можна знайти в Інтернеті, є безкоштовним, або що зміна твору на «10 відсотків» дозволяє уникнути порушення авторських прав. Більшість цифрового контенту залишається захищеною авторським правом, якщо вона не розміщена явно у відкритому доступі, і навіть мінімальні зміни є порушенням, якщо основний твір залишається впізнаваним. Розвінчання цих міфів дозволяє компаніям, дослідникам і митцям ефективно захищати свою інтелектуальну власність, поважаючи права інших, і уникати при цьому дорогих юридичних помилок…» ***(Ahmad Kamal. Common Intellectual Property Myths // One World (https://oneworldip.com/common-intellectual-property-myths/). 16.09.2025).***

***

«…Патенти є довгостроковими інвестиціями в бізнес, вартість яких залежить від ретельного догляду за ними. Оскільки права діють до 20 років лише за умови сплати періодичних зборів за поновлення (ануїтету), кожна дата сплати є як ціною за утримання конкурентів на відстані, так і періодичним моментом для переоцінки комерційної вартості…

Складнощі збільшуються, оскільки портфелі розподілені між різними юрисдикціями: кожне відомство встановлює власний графік, пільговий період та структуру витрат (наприклад, три розстрочені платежі в США проти щорічних платежів в ЕРО, надбавки за прострочення платежів, знижки за декларації про «ліцензію за правом» або унікальна можливість Південної

Африки попередньо оплатити весь термін)… Втрата контролю над цією мозаїкою може призвести до штрафних санкцій або навіть до втрати патенту. Тому ефективна політика поновлення починається з оцінки найвищого рівня, яка класифікує патенти за стратегічною важливістю та узгоджує бюджети на підтримку, захист і майбутні дослідження та розробки…

Повсякденне виконання може здійснюватися за однією з трьох моделей: (i) внутрішнє адміністрування — можливе лише для дуже невеликих портфелів; (ii) делегування зовнішній юридичній фірмі — надійне, але дороге і вимагає великого обсягу електронної кореспонденції; або (iii) залучення спеціалізованого постачальника послуг з поновлення, який надає інтегровану систему управління інтелектуальною власністю, оновлення тарифів/правил у режимі реального часу та економію масштабу…

Багато компаній застосовують гібридний підхід: невелика внутрішня команда визначає стратегію, а зовнішній постачальник послуг відповідає за дотримання глобальних термінів і здійснення платежів. Незалежно від обраного шляху, передбачуваність — централізація даних, моніторинг змін правил і раннє планування бюджету — є ключовим фактором, який перетворює рутинні платежі на стабільний прибуток від інвестицій компанії в інновації…» ***(Your go-to guide to patent renewals // Dennemeyer Group (https://www.dennemeyer.com/ip-blog/news/your-go-to-guide-to-patent-renewals/). 17.09.2025).***

***

«Захист комерційної таємниці не має універсального шаблону; ефективний захист вимагає багаторівневої стратегії, що поєднує контракти, технології та повсякденну практику. Компанії повинні захищати конфіденційне ноу-хау за допомогою надійних угод про нерозголошення інформації та положень про конфіденційність співробітників, посилювати свою IT-інфраструктуру за допомогою шифрування, контролю доступу та моніторингу, а також зміцнювати культуру безпеки за допомогою чітких внутрішніх політик, маркування документів, правил чистоти робочого місця та регулярного навчання персоналу. Практична програма включає письмовий посібник з комерційної таємниці, вступні та щорічні курси підвищення кваліфікації, суворі протоколи розкриття інформації третім сторонам та жорсткі процедури звільнення (повернення майна, відключення доступу, перевірки після звільнення)…

У разі незаконного привласнення, варіанти правозастосування в основних юрисдикціях розходяться. Японський Закон про запобігання недобросовісній конкуренції передбачає цивільні судові заборони та відшкодування збитків, а також кримінальні санкції; урядовий посібник 2025 року тепер надає підприємствам рекомендації щодо «розумних заходів» у хмарних середовищах та середовищах віддаленої роботи, тому подальших реформ не планується. Німецький Закон про комерційну таємницю надає позивачам швидкі судові

заборони, незалежні від вини, хоча для відшкодування збитків та повернення прибутку все ще потрібні докази умислу або недбалості; правила проти зловживань захищають від судових воєн… У Сполучених Штатах закони штатів про комерційну таємницю діють паралельно з федеральним Законом про захист комерційної таємниці, який передбачає судові заборони, компенсаційні виплати та виплати за безпідставне збагачення, а також штрафні збитки в розмірі до подвійної суми збитків за умисне або зловмисне викрадення; триваючі політичні дебати щодо положень про заборону конкуренції свідчать про те, що правове поле залишається нестабільним. У сукупності ці контрасти підкреслюють, що глобальні компанії повинні адаптувати свої стратегії захисту та судового розгляду до конкретних стандартів кожної юрисдикції, одночасно підтримуючи надійні превентивні заходи в масштабах всього підприємства…» ***(Excel V. Dyquiangco. AIPPI 2025: A global look at trade secret protection in Japan, Germany and the U.S // Asia IP (https://asiaiplaw.com/section/news-analysis/aippi-2025-a-global-look-at-trade-secret-protection-in-japan-germany-and-the-us). 17.09.2025).***

***

«Хоча увага громадськості та промисловості до культивованого м'яса часто зосереджується на безпеці та смаку, права інтелектуальної власності (ІВ) на генетичні ресурси тварин (AnGR) становлять не менш важливу, хоча і менш очевидну проблему. Завдяки широкій співпраці з компаніями, що займаються культивованим м'ясом, та регуляторними органами в Азії, автор виявив критичну прогалину в законодавстві: відсутність чіткості щодо джерел походження клітин для культивованого м'яса. Оскільки культивоване м'ясо залежить від клітинних ліній, отриманих від конкретних порід тварин, виникає фундаментальне питання про те, хто володіє правами на ці AnGR після їх використання для створення клітинних ліній для виробництва харчових продуктів…

Ця правова невизначеність викликає особливе занепокоєння, оскільки, на відміну від рослинного світу з його усталеними правами селекціонерів, не існує єдиної міжнародної системи захисту порід тварин. Це створює «сіру зону», в якій значні інвестиції фермерів у збереження цінних порід не захищені, тоді як компанії, що займаються культивуванням м'яса, можуть отримати вільний доступ до генетичного матеріалу. Ще більшу складність додають міжнародні угоди, такі як Конвенція про біологічне різноманіття (CBD) та її Нагойський протокол, які вимагають попередньої інформованої згоди та розподілу вигод від генетичних ресурсів, що потенційно може поширюватися на використання тварин для клітинних ліній, тим самим вводячи міжнародні правові та політичні міркування…

Хоча аналіз патентних заявок показує, що компанії захищають інновації в розробці клітинних ліній, культуральних середовищ та виробничих систем, ці патенти не вирішують фундаментального питання власності на AnGR. Якщо

зараз не вирішити ці проблеми інтелектуальної власності, це може серйозно перешкодити зростанню галузі, особливо для невеликих стартапів, та підірвати зусилля з надання стійких рішень у сфері білків. Це також є важливим тестом для збалансування технологічного прогресу та справедливого і рівноправного розподілу вигод на глобальному рівні. Тому автор закликає до більш глибокого діалогу та співпраці між вченими, політиками та селекціонерами, підтриманих регуляторною наукою, з метою створення науково обґрунтованої, соціально справедливої та юридично стійкої основи для галузі культивованого м'яса…» ***(Yooheon Park and Garam BAEK. Intellectual Property and the Future of Cultivated Meat // Springer Nature (https://communities.springernature.com/posts/intellectual-property-and-the-future-of-cultivated-meat). 18.09.2025).***

***

«Африканські експерти – виконавчий директор Copy Ghana, Джозеф Б. Гямфі; засновник і генеральний директор Bliss Executives, Гамбія, Девід Дженг та директор Нігерійської комісії з авторських прав (NCC), Лагос, і консультант з питань інтелектуальної власності, Лінда Афаеус визнали національний прогрес у сфері інтелектуальної власності та авторського права, але попередили, що розрізнені закони, слабка інфраструктура та обмежена політична воля стримують досягнення континенту… Дженг підкреслив розриви в доступі — лише 38 % африканців користуються Інтернетом і 46 % мають електроенергію — стверджуючи, що дефіцит електроенергії є більш серйозною перешкодою, і закликав молодь брати участь у глобальних дебатах з питань інтелектуальної власності, оновленні політики та розробці власних рішень, а також долучатися до членства урядів у таких організаціях, як ARIPO, та посилення місцевого правозастосування… Афаеус закликав до гармонізації термінів дії авторських прав, уніфікації винятків і стандартів співпраці, узгодження найкращих практик колективних організацій управління правами (CMO) та координації заходів з забезпечення дотримання прав, використовуючи ініціативи ARIPO, WIPO та Програму дій Африканського союзу на період до 2063 року, щоб привести правила у відповідність до цифрових реалій та обмежити піратство… Гямфі підкреслив роль CMO у колективних переговорах, доступі до даних, наданні згоди та розподілі роялті, а також контрольованому доступі для освітніх та державних установ, водночас зазначивши, що вони недофінансовані, надмірно регульовані та слабкі в питаннях даних та платежів. Дженг додав, що пов'язування CMO з податковими системами та використання технологій може покращити прозорість та забезпечення дотримання законодавства…» ***(Nigeria, Ghana, Gambia Push For Harmonisation Of Copyright Laws // Leadership (https://leadership.ng/nigeria-ghana-gambia-push-for-harmonisation-of-copyright-laws/). 19.09.2025).***

***

«…Згідно зі стандартами ВОІВ, винахід, що підлягає патентуванню, повинен бути новим і неочевидним, тобто він не може бути розкритий у попередньому рівні техніки і не повинен бути очевидним кроком для кваліфікованого фахівця. У фармацевтиці ці критерії пов'язані з безпекою та ефективністю: зміни у складі або дозуванні можуть не давати значного клінічного ефекту без відповідних доказів, а попередній рівень техніки, особливо клінічні результати, можуть зробити подальші заявки очевидними… Європейське патентне відомство визнає результати клінічних випробувань як важливий рівень техніки, коли вони виявляють нерозкриті терапевтичні переваги, проте компанії часто подають первинні патенти заздалегідь, до проведення випробувань, і можуть відкласти оприлюднення даних випробувань на строк до семи років або до виходу на ринок, обмежуючи тим самим можливості експертів…

Дослідження, проведене на основі даних Німецького відомства з патентів і торгових марок та PATSTAT Європейського патентного відомства, в якому первинні патенти були ідентифіковані за допомогою додаткових сертифікатів захисту, показує, що повне розкриття даних під час реєстрації лікарського засобу змінює поведінку патентовласників. Як тільки результати фази 3 стають публічними і вважаються попереднім рівнем техніки, кількість патентів з низькою вартістю та патентів-послідовників різко знижується, про що свідчить зменшення кількості самоцитувань у пізніших заявках на той самий лікарський засіб або подібні цілі захворювань, тоді як суттєві інновації (наприклад, нові похідні або різні показання) продовжують розвиватися приблизно тими самими темпами… Конкуренти, партнери та виробники генериків демонструють подібні корективи, що свідчить про системний ефект від підвищення планки новизни, а не про зниження прагнення до прибутку. Попередні етапи, такі як завершення фази 2, не спричинили подібного зниження, ймовірно, через те, що вони передбачають менший обсяг публічних даних. Політичні наслідки очевидні: інтеграція регуляторних клінічних даних в оцінку патентів покращує якість патентів, обмежує слабкі продовження, які можуть затримати випуск генериків і підвищити витрати, а також краще узгоджує захист із справжніми досягненнями в галузі терапії — результат, який служить як громадському здоров'ю, так і інноваціям…» ***(Lucy Xiaolu Wang. Some new drugs aren't actually 'new' – pharmaceutical companies exploit patents and raise prices for patients, but data transparency can help protect innovation // The Conversation Media Group Ltd (https://theconversation.com/some-new-drugs-arent-actually-new-pharmaceutical-companies-exploit-patents-and-raise-prices-for-patients-but-data-transparency-can-help-protect-innovation-258989). 23.09.2025).***

***

«На сучасних конкурентних ринках підприємствам необхідно дотримуватися балансу між прозорістю та надійним захистом комерційної таємниці, щоб підтримувати інновації та зростання. Прозорість формує

довіру, сприяє дотриманню нормативних вимог та забезпечує стратегічну перевагу в плані репутації для юридичних та виконавчих команд. Водночас захист конфіденційних технологій та процесів є життєво важливим для збереження конкурентних переваг та запобігання фінансовим і ринковим втратам… Законодавство та політика допомагають визначити цю рівновагу: у Сполучених Штатах Америки Закон про захист комерційної таємниці від 2016 року та такі інструменти, як угоди про нерозголошення інформації та закони про інтелектуальну власність, захищають нематеріальні активи, одночасно підтримуючи культуру відкритості, а на міжнародному рівні підходи різняться; наприклад, Загальний регламент про захист даних (GDPR) ЄС вимагає прозорості у роботі з даними поряд із суворим захистом даних… Ефективне корпоративне управління поєднує суворий контроль над конфіденційною інформацією з чіткою та чесною комунікацією із зацікавленими сторонами. Для корпорацій та юридичних фірм оволодіння цією взаємозалежністю є надзвичайно важливим для дотримання вимог комплаєнсу, конкуренції на глобальному рівні та перетворення інновацій на сталий успіх…» ***(Navigating the Dual Imperatives of Transparency and Trade Secret Protection in Modern Business // Legal News Feed (https://legalnewsfeed.com/2025/09/24/navigating-the-dual-imperatives-of-transparency-and-trade-secret-protection-in-modern-business/). 24.09.2025).***

***

«Законодавство про інтелектуальну власність виходить далеко за межі патентів і захищає широкий спектр нематеріальних активів, що лежать в основі творчої та комерційної цінності…

Авторське право захищає оригінальні твори — книги, музику, мистецтво, фільми, програмне забезпечення — надаючи виключні права на відтворення, розповсюдження, виконання, демонстрацію та створення похідних творів після фіксації на матеріальному носії; захист зазвичай триває протягом життя автора плюс 50–70 років, з урахуванням обмежень, таких як справедливе використання/справедливе поводження, і завершується переходом у суспільне надбання, з забезпеченням дотримання за допомогою судових заборон, відшкодування збитків і, в цифровому контексті, таких інструментів, як видалення за DMCA та управління цифровими правами (DRM)… Закон про торговельні марки захищає ідентичність бренду — назви, логотипи, слогани та інші відмінні ознаки (включаючи зовнішній вигляд товару) — щоб запобігти плутанині та розмиванню у свідомості споживачів; права виникають з використання, підкріплюються реєстрацією (наприклад, USPTO/EUIPO), вимагають активного контролю та можуть зберігатися необмежений час за умови постійного використання та поновлення… Торгові секрети захищають конфіденційну ділову інформацію (формули, процеси, стратегії), яка отримує цінність завдяки секретності та захищається за допомогою розумних заходів (угоди про нерозголошення, контроль доступу); засоби правового захисту від

незаконного привласнення відповідно до Єдиного закону про комерційну таємницю (UTSA)/Закону про захист комерційної таємниці (DTSA) включають судові заборони, відшкодування збитків та конфіскацію, а захист зберігається доти, доки зберігається секретність, хоча він може бути втрачений у результаті незалежного відкриття або зворотного інжинірингу… Ці права комерціалізуються за допомогою ліцензійних угод, які визначають сферу застосування, територію, термін дії, ексклюзивність, компенсацію (плату/роялті), контроль якості, аудит, забезпечення виконання та припинення дії, що дозволяє монетизувати права без передачі права власності. Захист інтелектуальної власності охоплює судові процеси, видалення контенту з Інтернету та укладення угод, доповнені проактивними заходами, такими як реєстрація, моніторинг та надійний внутрішній контроль. Володіння цими непатентними інструментами допомагає творцям та підприємствам захищати, використовувати та оберігати свої активи, одночасно підтримуючи конкуренцію та інновації…» ***(Cameron Miranda. Navigating Intellectual Property Law Beyond Patents: Trademarks, Copyrights, And Trade Secrets // LawShun (https://lawshun.com/article/do-intellectual-property-law-but-not-patents). 25.09.2025).***

***

«Захист інтелектуальної власності аж ніяк не є однорідним. Хоча більшість країн підписали однакові договори (Паризька, Бернська, TRIPS, Мадридська, PCT тощо), кожна юрисдикція розробляє власні закони та застосовує власні політичні рішення, тому деталі — що можна захищати, як довго та наскільки суворо дотримуються права — значно відрізняються…

• Авторське право Термін дії варіюється від життя + 50 років (Китай, Індія) до життя + 70 років (США, ЄС) і, в Мексиці, життя + 100 років. Деякі країни вимагають реєстрації (Нігерія), інші надають автоматичний захист. Захист на підставі справедливого використання або справедливої практики значно різниться: США застосовують відкритий тест із чотирма факторами; Канада та Велика Британія перелічують конкретні дозволені цілі; багато штатів пропонують лише вузькі винятки…

• Патенти Основні вимоги (новизна, винахідливість, корисність) випливають з TRIPS, проте порогові значення відрізняються. США проводять широкі тестування предметів, але виключають абстрактні ідеї; Європа забороняє комп'ютерні програми «як такі» та певні біотехнологічні винаходи; Індія відхиляє патенти на фармацевтичні препарати без підвищеної ефективності (Розділ 3(d)). Термін дії патентів зазвичай становить 20 років, але пільгові періоди, швидкість розгляду та патентоспроможність програмного забезпечення або бізнес-методів відрізняються в залежності від країни.

• Торговельні марки Деякі країни застосовують принцип «перший, хто подав заявку» (Китай), інші визнають попереднє комерційне використання

(США). Нетрадиційні марки — колір, звук, 3D-форми — можуть бути прийняті в ЄС або Австралії, але їх важко зареєструвати в Латинській Америці. Терміни поновлення та вимоги щодо підтвердження використання також відрізняються…

• Торгові секрети Більшість членів Світової організації торгівлі мають законодавство, засноване на UTSA або статті 39 TRIPS, але можливості щодо забезпечення дотримання законодавства різняться: США дозволяють федеральні цивільні та кримінальні позови (DTSA); багато країн, що розвиваються, передбачають лише цивільні засоби правового захисту.

• Інструменти забезпечення виконання Спеціалізовані суди з питань інтелектуальної власності (Федеральний окружний суд США, суди з питань інтелектуальної власності Китаю, спеціалізовані палати Німеччини) співіснують із слабшими або перевантаженими системами в інших країнах. Тому розмір збитків, стандарти судових заборон, митні конфіскації та кримінальні санкції можуть бути драконівськими в одній державі та номінальними в іншій.

• Правила для Інтернету У США існує система повідомлення та видалення у стилі DMCA; ЄС накладає ширші зобов'язання щодо «залишення у видаленому стані»; декілька країн з економікою, що розвивається, все ще не мають чітких режимів безпечної гавані…

• Традиційні знання та цифрові права Індія та країни Андського регіону законодавчо закріпили особливий захист фольклору та традиційних знань, тоді як США та Європа в основному покладаються на загальне законодавство про інтелектуальну власність або договірне право. Підходи до патентів на програмне забезпечення, творів, створених за допомогою штучного інтелекту, та прав на бази даних різко розходяться…

Результат: багатонаціональні творці та підприємства повинні адаптувати стратегії подання заявок, ліцензування, дотримання та забезпечення дотримання прав у кожній країні окремо. Договори створюють базові умови, але практичний обсяг, тривалість та захист прав інтелектуальної власності залишаються переважно локальними…» ***(Cameron Miranda. Global Ip Laws: How Do Intellectual Property Rights Differ Internationally? // LawShun (https://lawshun.com/article/do-intellictual-property-laws-vary-from-countru-to-country). 25.09.2025).***

***

«…У вересні 2025 року відбулася низка важливих подій у сфері інтелектуальної власності в Азії, які в сукупності підкреслюють, наскільки важливим для інноваційних програм регіону стало стратегічне управління інтелектуальною власністю. У Китаї, в місті Фучжоу, відбулася перша в історії зустріч на високому рівні комісій з розгляду апеляцій та судових розглядів IP5, яка проводилася на китайській землі. Високопосадовці з п'яти найбільших патентних відомств та Всесвітньої організації інтелектуальної

власності домовилися поглибити процедурну співпрацю і, як перший крок, опублікували спільний посібник користувача, покликаний гармонізувати практику розгляду апеляцій у їхніх юрисдикціях — це є безсумнівним сигналом про амбіції Пекіна сформувати глобальне управління інтелектуальною власністю…

Через три дні Японія додала ще одну ланку до своєї розширюваної мережі двосторонніх партнерських відносин, підписавши меморандум з Бахрейном про запуск системи прискореного розгляду патентних заявок (Patent Prosecution Highway) з 1 січня 2026 року. Дозволяючи кожному відомству повторно використовувати результати експертизи іншого відомства, ця схема обіцяє швидше і дешевше отримання патентів для японських винаходів у Перській затоці та ілюструє більш широкі зусилля регіону щодо підвищення ефективності транскордонного патентування…

Тим часом Індія звернула увагу на власні культурні надбання. Патентне відомство опублікувало детальні Керівні принципи щодо експертизи винаходів, пов'язаних з АЮШ, надавши експертам основу для запобігання незаконному використанню традиційних знань в аюрведі, йозі, унані, сіддха, сова-рігпа та гомеопатії, водночас винагороджуючи справжні технічні досягнення. Заявники тепер повинні продемонструвати новизну, що виходить за межі того, що задокументовано в таких джерелах, як Цифрова бібліотека традиційних знань, повністю розкрити біологічні матеріали та продемонструвати несподівані синергетичні ефекти — правила, покликані захистити культурну спадщину Індії, не гальмуючи сучасні дослідження та розробки на бурхливому ринку оздоровчих послуг.

Далі на південний схід, Філіппіни відсвяткували підйом на 50-те місце в Глобальному індексі інновацій Всесвітньої організації інтелектуальної власності, зберігши свій статус «надзвичайно успішної країни в галузі інновацій» відносно ВВП. Національна рада з інновацій, очолювана президентом Фердинандом Маркосом-молодшим, інтегрує політику в галузі інтелектуальної власності в більш широке економічне планування, що, на думку ВОІВ, є все більш вирішальною стратегією для країн з будь-яким рівнем доходу…

У сукупності ці події виявляють спільні тенденції: посилення транскордонної співпраці, посилення захисту традиційних знань, спрощення процедур та використання показників інноваційності як важеля глобальної конкурентоспроможності. Для компаній, дослідників та політиків еволюція інтелектуальної власності в Азії є як запорукою захисту винаходів, так і трампліном для технологічного та економічного зростання» ***(Slim Kou. Asian IP & Innovation News - September 2025: Key Developments Across the Region // Precise (https://pripllc.com/asian-ip-innovation-news-september-2025-key-developments-across-the-region/). 27.09.2025).***

***

«…Останні новини щодо інтелектуальної власності з Нігерії та Танзанії свідчать про посилення заходів з забезпечення дотримання прав та появу нових адміністративних перешкод…

У Нігерії Комісія з авторських прав (NCC) випустила безпрецедентне попередження, спрямоване безпосередньо на ді-джеїв. Згідно із Законом про авторські права 2022 року, будь-яке публічне виконання музики вважається «доступом до публіки», тому ді-джеї повинні (i) зареєструватися, (ii) отримати ліцензію на виконання від Музичного товариства авторських прав Нігерії (MCSN) та сплатити необхідні роялті перед тим, як грати в готелях, клубах або інших закладах. Недотримання цих вимог тепер карається суворими штрафами: значними грошовими штрафами та потенційним тюремним ув'язненням на строк до п'яти років. NCC заявляє, що буде співпрацювати з іншими органами влади для затримання та притягнення до відповідальності порушників, а Асоціація ді-джеїв Нігерії уклала угоду з MCSN, щоб допомогти своїм членам бути в курсі поточних виплат роялті…

Тим часом Нігерійський реєстр торговельних марок бореться з накопиченням онлайн-заявок, які «застрягли». Щоб розблокувати систему, було запроваджено тимчасове рішення, яке охоплює лише заявки, подані через електронний портал, і лише для обмежених дій (поправки, апеляції, відмови або відкликання). Заявники, справи яких перебувають на розгляді, можуть подати запит на ручну обробку, але затримки, ймовірно, залишаться.

На південному сході від Нігерії Танзанія вжила заходів для захисту свого ринку на кордоні. Нова стаття (11A) Закону про товарні знаки, введена Законом про фінанси 2025 року, зобов'язує імпортерів реєструвати кожну торговельну марку — іноземну чи вітчизняну — пов'язану з товарами, що ввозяться на материкову частину Танзанії. З 1 грудня 2025 року незареєстровані знаки призводитимуть до затримання вантажу, незалежно від того, чи є товари справжніми чи підробленими. Реєстрація повинна бути здійснена головним інспектором з торговельних марок через нещодавно оголошену систему Комісії з чесної конкуренції…

Разом ці заходи свідчать про посилення захисту інтелектуальної власності: Нігерія підвищує вимоги до дотримання авторських прав на живу музику, а Танзанія посилює контроль за імпортом торговельних марок…» ***(Rowan Forster. Intellectual Property developments in Africa: DJs, trade mark deadlock, and trade mark recordation // ENSafrica (https://www.ensafrica.com/news/detail/10787/intellectual-property-developments-in-africa-). 29.09.2025).***

***

Австралійський Союз

«…Захист творчих та інноваційних активів вимагає поєднання правових, технічних та організаційних заходів безпеки, що запобігають

несанкціонованому використанню та зберігають цінність. Інтелектуальна власність (ІВ) охоплює винаходи, творчі роботи, бренди та конфіденційне ноу-хау; вибір правильних інструментів — патентів, торговельних марок, авторських прав та комерційних таємниць — допомагає забезпечити позицію на ринку та заохочує інновації. Ефективний захист зазвичай передбачає реєстрацію прав, де це доречно, моніторинг порушень та забезпечення виконання вимог; хоча авторське право часто виникає автоматично, чітке ліцензування та ведення обліку підсилюють сигнали про право власності… Практичні заходи включають подання заявок на патенти та торговельні марки, використання угод про нерозголошення інформації з працівниками, партнерами та підрядниками, а також впровадження засобів контролю доступу, таких як надійна автентифікація, шифрування під час передачі та зберігання, безпечне фізичне та хмарне зберігання, ведення журналів, аудити та регулярні тренінги з безпеки для формування культури усвідомлення важливості інтелектуальної власності. Постійний моніторинг ринку — за допомогою сповіщень, служб спостереження за торговельними марками, сканерів авторських прав — та підтримка фахівців з інтелектуальної власності (аудити, забезпечення дотримання прав, консультації) допомагають виявляти та вирішувати проблеми на ранній стадії…

У разі порушення прав інтелектуальної власності задокументуйте докази, надішліть листи з вимогою припинити порушення, розгляньте можливість укладення угоди або ліцензування, а в разі необхідності зверніться до суду. Технології можуть посилити захист за допомогою цифрових водяних знаків, записів у блокчейні та ліцензування за допомогою смарт-контрактів, автоматизованого онлайн-моніторингу та безпечних хмарних інфраструктур.

Правильно організований захист інтелектуальної власності створює конкурентні переваги, нові джерела доходу, зміцнює бренди, приваблює інвесторів та зменшує юридичні ризики. Щоб розпочати, необхідно ідентифікувати свою інтелектуальну власність, проконсультуватися з експертами, зареєструвати права, запровадити внутрішні політики та налагодити постійний моніторинг і контроль за дотриманням прав…» ***(Erwin Sotiri. Effective strategies for Intellectual Property protection // Jurisconsul (https://www.jurisconsul.com/post/effective-strategies-for-intellectual-property-protection#page=1). 05.09.2025).***

***

«Конфіденційна інформація та комерційна таємниця є цінними, але часто недостатньо захищеними активами, а передчасне розкриття, особливо в умовах досліджень і розробок, може навіть призвести до втрати патентних прав…

В Австралії захист базується на трьох основах: договірні зобов’язання (угоди про конфіденційність/нерозголошення), які чітко визначають захищену інформацію і підкріплені надійними заходами щодо збереження таємниці;

справедливе зобов'язання щодо збереження таємниці, яке випливає з обставин спілкування і порушується, коли інформація є конкретно ідентифікованою, має необхідну якість конфіденційності, була передана в обставинах, що передбачають зобов'язання щодо збереження таємниці, і піддається загрозі або є предметом несанкціонованого використання; та законодавчий обов'язок згідно з розділом 183(1) Закону про корпорації 2001 року (Cth), який забороняє діючим та колишнім директорам, посадовим особам та працівникам неналежним чином використовувати інформацію компанії для особистої вигоди або на шкоду компанії…

Чи зберігає інформація «якість довіри», залежить від таких факторів, як ступінь її поширеності за межами підприємства, застосовані заходи захисту, її комерційна цінність, інвестиції в її розробку, легкість її законного придбання іншими особами та галузева практика; інформація, що є у відкритому доступі (за відсутності порушення), не захищається…

Ефективне управління ризиками виходить за межі угод про нерозголошення інформації: організації повинні проводити аудит і класифікацію конфіденційних активів та їх безпеки, переглядати угоди для забезпечення точних визначень і охоплення, впроваджувати індивідуальні процеси, політики та засоби контролю доступу (в тому числі для конкретних проектів), навчати персонал та залучати експертів з IT/кібербезпеки для зміцнення систем і інструментів співпраці, що особливо важливо в умовах зростання ризиків, пов'язаних з дистанційною роботою…» ***(Katarina Klaric. Confidential Information and Trade Secrets – How are they protected in Australia? // Stephens Lawyers & Consultants (https://stephens.com.au/confidential-information-and-trade-secrets-how-are-they-protected-in-australia/). 09.09.2025).***

***

«…У міру прискорення розвитку зеленого брендингу регуляторні органи та відомства з інтелектуальної власності посилюють контроль за використанням таких термінів, як «еко», «зелений», «сталий», «вуглецево нейтральний» та подібних у торговельних марках. Австралійська комісія з питань конкуренції та захисту прав споживачів (ACCC) надає пріоритет боротьбі з «зеленим» маркетингом, а IP Australia стає все більш обережною у питаннях експертизи та правозастосування…

В Австралії екологічні знаки можуть бути відхилені через відсутність розпізнаваності відповідно до статті 41 Закону про торговельні марки 1995 року, якщо терміни є загальними або описовими, за винятком випадків, коли заявник доведе набуту розпізнаваність; вони також можуть бути оскаржені відповідно до статті 43, якщо формулювання може ввести в оману або спричинити плутанину, особливо якщо екологічні заяви можуть ввести в оману щодо впливу товарів або послуг, тоді як така поведінка може призвести до відповідальності відповідно до Австралійського закону про захист прав споживачів…

Керівні принципи ACCC на 2024 рік вимагають чітких, точних і обґрунтованих заяв про екологічну стійкість, а CMA (Управління з питань конкуренції та ринків) у Великій Британії та FTC (Федеральна торгова комісія) у США опублікували аналогічні керівні принципи; транснаціональні компанії повинні враховувати, що знаки та маркетинг, прийняті за кордоном, все одно повинні відповідати місцевим стандартам Закону про конкуренцію та захист прав споживачів 2010 року (Cth) (ACL). На практиці власники брендів повинні поєднувати екологічні терміни з характерними елементами бренду, щоб підвищити можливість реєстрації, обґрунтовувати будь-які екологічні заяви надійними доказами, звертатися за порадою до австралійських юристів з питань торговельних марок, які розуміють як практику IP Australia, так і дотримання ACL, а також постійно стежити за тим, як використовується знак, і за змінами в нормативно-правовій базі. Навіть після реєстрації введення в оману може спричинити опір, заперечення або штрафи…

Висновок: екологічний брендинг може бути комерційно потужним, але в Австралії його вплив на інтелектуальну власність та законодавство про захист прав споживачів означає, що екологічні заяви повинні бути правдивими, обґрунтованими та відповідально використовуватися…» ***(Riet van den Ende. Green Branding and "Eco" Trade Marks: IP Risks in Sustainability Claims // (https://www.mbip.com.au/green-branding-and-eco-trade-marks-ip-risks-in-sustainability-claims/). 11.09.2025).***

***

«…Рідкісні захворювання вражають близько 8% австралійців — приблизно 2 мільйони людей — що робить орфанні ліки (фармацевтичні препарати, які розроблені для лікування рідкісних захворювань) життєво необхідними, але комерційно складними, що, в свою чергу, вимагає раннього, довгострокового патентного та регуляторного стратегій. Надійний захист зазвичай поєднує первинні патенти на речовину (а часто і на виробництво або формулювання) з вторинними патентами, що охоплюють нові медичні застосування, схеми дозування, формулювання, шляхи доставки, комбінації або субпопуляції, визначені за допомогою біомаркерів — підхід «постійного оновлення», який може бути законним, якщо ґрунтується на науковій цінності та застосовується прозоро…

Типи заяв охоплюють заяви щодо речовин (найсильніші), заяви щодо медичного використання, які різняться залежно від юрисдикції — заяви щодо методів лікування доступні в Австралії та США, але не в багатьох інших країнах (включно з Європою, Канадою, Китаєм, Індією та Новою Зеландією); заяви швейцарського типу приймаються в Австралії та таких країнах, як Нова Зеландія, Японія та Канада; а Європа віддає перевагу формату EPC 2000 з «обмеженим призначенням» («Сполука X для використання в лікуванні Y»). Додатковий захист може бути отриманий за рахунок заяв щодо

формулювання/доставки, на основі біомаркерів, виробництва/процесу та комбінованої терапії…

Продовження терміну дії патенту в Австралії (PTE) може додати до п’яти років для патентів, що стосуються фармацевтичних речовин як таких або вироблених за допомогою технології рекомбінантної ДНК, після того як товари потрапляють до ARTG, причому продовження розраховується з моменту затвердження першого продукту. Якщо патент охоплює кілька речовин, найраніша реєстрація в Австралійському реєстрі терапевтичних засобів (ARTG) — навіть третьою стороною — встановлює строк, що може скоротити або скасувати PTE для пізніших орфанних продуктів, і ефективне продовження не доступне, якщо реєстрація відбувається протягом п’яти років після подання заявки. Стратегічне подання окремих заявок на окремі речовини може зберегти окремі, потенційно довший PTE — часто є критично важливим для орфанних лікарських засобів, зважаючи на невеликі ринки та тривалі, невизначені терміни розробки…» ***(Catherine Winbanks, Lucy Hartland, Abrey Yeo. Part 1: Patenting orphan drugs // Spruson & Ferguson (https://www.spruson.com/australia-patenting-orphan-drugs-part-1/). 11.09.2025).***

***

«…Австралія має всі передумови для того, щоб стати лідером у галузі видобутку критично важливих мінералів, необхідних для енергетичної трансформації та сучасних технологій, завдяки багатим родовищам (літій, нікель, рідкісні землі, мідь) та потужному досвіду у гірничодобувній галузі. Однак лідерство залежить від подолання вузьких місць у ланцюжку поставок та впровадження надійних стратегій захисту інтелектуальної власності (ІВ)…

Потужності з переробки та обробки зосереджені в декількох країнах, особливо в Китаї, який обробляє близько 70% світового графіту та 90% рідкісних земель; незважаючи на те, що Австралія видобуває близько 55% літію, Китай переробляє близько 65% у матеріал батарейного класу, що підкреслює вразливість, підкреслену забороною Китаю на експорт сурми до США у 2023 році… Стратегія Австралії щодо критичних мінералів на 2023–2030 роки спрямована на розширення внутрішньої переробки та зміцнення ланцюгів постачання, що вимагає прогресу в технологіях розділення, стійкому рафінуванні та переробці — сферах, де патенти та комерційні таємниці є незамінними для захисту ноу-хау, надання ліцензій, підвищення вартості та зменшення залежності від іноземних технологій…

З 2010 року кількість патентних заявок зросла в таких сферах, як видобуток літію, матеріали для акумуляторів та рафінування металів, таких як нікель, алюміній та оксиди рідкісних земель, а також у сфері передових технологій переробки та розвідки з використанням штучного інтелекту. Однак частка Австралії в цій інтелектуальній власності не встигає за темпами зростання, а китайські підприємства продовжують лідирувати. Тиск з боку вимог сталого розвитку — низькі показники переробки (часто нижче 1 %),

вплив на навколишнє середовище та висока вартість видобутку — стимулюють патентування більш екологічних методів видобутку, енергоефективної переробки та більш екологічних процесів… Комерціалізація все більше покладається на ліцензування та спільну розробку, що дозволяє швидше розширювати масштаби, знижувати ризики для капіталу та отримувати нові джерела доходу, особливо для стартапів та дослідницьких спін-офів; середні гірничодобувні компанії можуть ліцензувати перевірену інтелектуальну власність замість того, щоб створювати власні процеси. Інтелектуальна власність також функціонує як «валюта», сигналізуючи інвесторам про захищеність, зміцнюючи переговорні позиції та підвищуючи бар'єри для входу на ринок…

Типові помилки — нечітка власність у співпраці, передчасне розкриття інформації, що руйнує патентоспроможність, прогалини у свободі дій та слабка перевірка інтелектуальної власності під час злиттів і поглинань — можуть підірвати цінність. Щоб узгодити інновації зі стратегією, зацікавлені сторони повинні інтегрувати планування ІВ на ранній стадії НДДКР, пов'язати ІВ з фінансуванням, чітко визначити право власності та ліцензування в партнерствах, використовувати FTO для управління ризиками та створити довгостроковий план дій щодо ІВ від розвідки до вдосконалення та переробки. Коротко кажучи, геологія та інновації повинні супроводжуватися добре захищеною, стратегічно розгорнутою ІВ, щоб забезпечити роль Австралії в глобальних ланцюгах постачання критично важливих мінералів…» ***(Brendan Peachey and Victoria Seville. Securing Innovation - How IP is Powering the Critical Minerals Boom // Wrays (https://wrays.com.au/insights/securing-innovation/). 11.09.2025).***

***

«…В Австралії «запатентований» означає, що IP Australia надала вам виключні права на визначений період — зазвичай 20 років для стандартного патенту — щоб запобігти виготовленню, використанню, продажу або імпортуванню вашого винаходу іншими особами, за умови, що він є новим, має винахідницький рівень, є корисним і відповідає патентоспроможному предмету (наприклад, продуктам або процесам, а не абстрактним ідеям). Зараз закрита система патентів на інновації (прийом нових заявок припинено в серпні 2021 року) пропонувала коротший термін захисту; існуючі права залишаються чинними до закінчення терміну їх дії… Патенти можуть захищати конкурентні переваги, підвищувати вартість бізнесу та залучати інвестиції, але вони вимагають ретельного підходу: проведення пошуку попередніх розробок/новизни; підготовка повної специфікації з чіткими вимогами; подання заявки до IP Australia (часто попередньо, щоб забезпечити 12-місячний пріоритетний період перед поданням повної стандартної заявки); проходження експертизи та відповіді на заперечення; потім, після прийняття, патент публікується та видається, після чого ви повинні сплатити поновлення

та бути готовими до його захисту шляхом переговорів, ліцензування або судового розгляду. Типові помилки включають публічне розкриття винаходу до подання заявки (що може знищити новизну), слабкі або неповні специфікації, що звужують або позбавляють чинності захист, припущення, що захист в Австралії є глобальним (для інших ринків вам знадобляться іноземні заявки, часто через PCT), а також ігнорування випадків, коли інші види інтелектуальної власності — торговельні марки, дизайни, авторські права або комерційні таємниці — можуть бути більш придатними або доповнюючими. Важливе значення має наявність надійних підтверджуючих документів: угоди про нерозголошення інформації для збереження конфіденційності до подання заявки; угоди про передачу прав інтелектуальної власності та трудові угоди для закріплення прав у бізнесі; реєстрація торговельних марок для захисту назв і логотипів брендів; угоди між акціонерами/партнерами для регулювання прав власності на інтелектуальну власність між співзасновниками…

Коротко кажучи, «запатентовані» сигнали юридично визнають ексклюзивність, яка може мати комерційне значення, але її досягнення та збереження залежить від суворої конфіденційності, точного формулювання, стратегічної реєстрації (в тому числі на міжнародному рівні) та постійного управління та забезпечення дотримання» ***(Alex Solo. What Does Patented Mean? A Guide to Patent Protection for Australian Businesses // SPRINTLAW PTY LTD (https://sprintlaw.com.au/articles/what-does-patented-mean-a-guide-to-patent-protection-for-australian-businesses/). 15.09.2025).***

***

«…В Австралії перетворення перспективної концепції на «бізнес-ідею» вимагає юридичної основи, яка зробить ідею захищеною, цінною та готовою до продажу. Ви не можете захистити авторські права на саму ідею, тому захистіть її реалізацію: використовуйте угоди про нерозголошення інформації перед тим, як ділитися нею з партнерами, інвесторами або співробітниками; зареєструйте торговельні марки для брендових активів і розгляньте можливість отримання патентів або зареєстрованих дизайнів для винаходів і дизайну продуктів; покладайтеся на авторські права (які автоматично виникають для коду, дизайну та контенту); укладайте чіткі контракти, щоб інтелектуальна власність, створена співробітниками, підрядниками та партнерами, була передана бізнесу… Доки не будуть вжиті заходи захисту, діліться лише необхідною інформацією та відстежуйте її розкриття. Оформіть підприємство з відповідною структурою — індивідуальний підприємець, партнерство або, як правило, для інвестицій та виходу з бізнесу, компанія — та зареєструйте Австралійський бізнес-номер (ABN), назву підприємства та (для компаній) Австралійський номер компанії (ACN)…

Щоб залучити покупців або інвесторів, задокументуйте попит і операції, ведіть чіткий і роздільний облік фінансів, переконайтеся, що інтелектуальна

власність належить організації, і зберігайте основні юридичні документи: угоди про нерозголошення інформації; консультаційні/підрядні/трудові договори; угоди про передачу інтелектуальної власності та угоди між акціонерами/партнерами; політику конфіденційності; умови використання веб-сайту та умови обслуговування клієнтів; а також, при виході з бізнесу, угоду про продаж бізнесу.

З першого дня дотримуйтесь законодавства про інтелектуальну власність та договірного права, австралійського законодавства про захист прав споживачів, зобов'язань щодо справедливих умов праці, правил конфіденційності та вимог щодо продажу бізнесу. Готуючись до продажу, забезпечте захист інтелектуальної власності та дотримання законодавчих вимог, оптимізуйте структуру, передбачте проведення комплексної перевірки, узгодьте умови конфіденційності та неконкуренції та використовуйте надійний договір купівлі-продажу; альтернативами повному продажу є ліцензування, франчайзинг або інвестиції в акціонерний капітал…

Основна ідея: захищайте свою ідею на ранній стадії, вибирайте правильну структуру, централізуйте та документуйте інтелектуальну власність, дотримуйтесь вимог законодавства та отримуйте юридичні консультації, щоб ваша ідея стала активом, який можна інвестувати та передавати…» ***(Alex Solo. How To Legally Protect and Sell Your Business Idea in Australia // SPRINTLAW PTY LTD (https://sprintlaw.com.au/articles/how-to-legally-protect-and-sell-your-business-idea-in-australia/). 21.09.2025).***

***

«В Австралії назва гурту є основним активом бізнесу — вашою публічною ідентичністю в музиці, мерчі та маркетингу — і найдієвішим способом її захисту є реєстрація як торгової марки. Перш ніж прийняти назву, проведіть перевірку: здійсніть пошук в Австралійському реєстрі підприємств та Австралійській комісії з цінних паперів та інвестицій (ASIC), перевірте основні платформи (Spotify, YouTube, соціальні мережі) на предмет неформального використання та, що найважливіше, здійсніть пошук у реєстрі торгових марок IP Australia — зверніться за професійною консультацією, щоб розібратися в подібних написаннях та пов'язаних знаках…

Після отримання дозволу подайте заявку на реєстрацію назви у відповідних класах (наприклад, музичні записи, розважальні заходи, одяг для продажу); якщо заявка буде прийнята і не буде заперечень, реєстрація надає виключні права на території всієї країни на 10 років (з можливістю продовження), що дозволяє боротися з підробками, зменшує плутанину та додає ліцензійну та комерційну цінність. Зверніть увагу, що назва бізнесу, домен або назва компанії не надають права власності — це робить реєстрація торгової марки. Основні ризики без реєстрації включають позови про порушення прав, що змушують змінити бренд, недобросовісну конкуренцію або введення в оману відповідно до австралійського законодавства про захист

прав споживачів, суперечки між членами гурту щодо права власності, а також слабкість покладання на незареєстровані права «першого використання»…

Окрім торгової марки, укладіть надійні угоди: угоду про партнерство/групу (право власності на назву та пісні, прийняття рішень, розподіл доходів, вихід з групи), угоди про запис та виступи/співпрацю, ліцензії на авторські права або передачу прав на ілюстрації та замовлені матеріали, угоди про нерозголошення інформації щодо невипущених проектів, а також умови використання веб-сайту та політику конфіденційності, якщо ви збираєте дані про шанувальників.

У міру зростання вашого бізнесу виконуйте загальні зобов'язання: отримайте ABN (і зареєструйте назву компанії, якщо це необхідно), дотримуйтесь Австралійського законодавства про захист прав споживачів (ACL) щодо продажу квитків і сувенірної продукції, виконуйте податкові зобов'язання та зобов'язання щодо GST, а також дотримуйтесь трудового законодавства, якщо ви наймаєте співробітників. Ви також можете зареєструвати логотипи або оригінальні обкладинки альбомів як торгові марки, а якщо ви плануєте гастролі або продаж за кордоном, подайте заявку на захист торгової марки на ключових ринках за кордоном. Захищайте свої права на ранньому етапі, централізуйте права інтелектуальної власності в організації гурту та отримайте індивідуальну юридичну консультацію, щоб уникнути дорогих судових спорів і забезпечити довгостроковий успіх вашого музичного бізнесу…» ***(Alex Solo. How to Protect Your Band Name with a Trademark: A Legal Guide for Australian Creators // SPRINTLAW PTY LTD (https://sprintlaw.com.au/articles/how-to-protect-your-band-name-with-a-trademark-a-legal-guide-for-australian-creators/). 22.09.2025).***

***

Аргентинська Республіка

«…Патентна система Аргентини надає дослідникам перепочинок між публічним розкриттям інформації та поданням патентної заявки завдяки механізму пільгового періоду, який в цілому відповідає американській моделі, але відрізняється від більш вузького шестимісячного правила, що діє в Європі. Відповідно до статті 5 Закону 24 481, будь-яке оприлюднення, зроблене винахідником (або правонаступником) за 12 місяців до дати подання заявки в Аргентині або дати заявленої іноземної пріоритетності, не знищує новизну, за умови, що заявник під час подання заявки чітко заявляє про попереднє оприлюднення та надає підтверджуючі докази (наприклад, копії статей, деталі ЗМІ, сертифікати виставок). Оскільки перша подача заявки за кордоном сама по собі може встановити пріоритет, винахідник фактично має до двох років між першим публічним розкриттям інформації та подачею заявки в Аргентині: 12 місяців для подачі заявки за кордоном, а потім ще 12 місяців для вступу в Аргентину. Пільговий період не є захисним щитом проти розкриття

інформації третіми особами після публікації винахідником, і він не поширюється на попередню публікацію патентних документів іноземними відомствами; після публікації заявки PCT вона вважається попереднім рівнем техніки і не може бути повторно подана в Аргентині, яка не є державою-учасницею PCT — така позиція була підтверджена Верховним судом у 2020 році. Заявники повинні подати правдиву «заяву під присягою»; неправдива заява позбавляє права на пільги та дозволяє використовувати розкриття інформації проти новизни. Для вчених, які прагнуть опублікувати свої роботи, оцінюючи їх комерційний потенціал, аргентинська система пропонує цінну гнучкість, але юрисдикції, що вимагають абсолютної новизни, все ще вимагають обережності, підкреслюючи необхідність раннього, індивідуального патентного консультування…» ***(Emilio Berkenwald. Argentina's patent grace period, explained // Legal Benchmarking Limited (https://www.managingip.com/article/2fbziy02i6sr483l4m96o/sponsored-content/argentinas-patent-grace-period-explained). 15.09.2025).***

***

Держава Ізраїль

«…Патентна система Ізраїлю закріплена в Законі про патенти 5727-1976 і адмініструється Патентним відомством Ізраїлю (ILPO). Єдиний «патент на корисну модель» доступний для будь-якого технологічного винаходу, який є новим, придатним для промислового застосування та має винахідницький рівень; терапевтичні методи на людському тілі, нові сорти рослин/тварин (крім мікроорганізмів) та суто абстрактні відкриття залишаються непатентоспроможними. Процедура розгляду заяв є дуже спрощеною: заявники можуть прискорити розгляд за допомогою (i) розділу 17(c) «модифікований розгляд», який просто спирається на патент, виданий у США, ЕРО, Японії, Великобританії та інших перелічених юрисдикціях; (ii) «Швидкісної процедури розгляду патентних заявок»; (iii) «зеленої» прискореної процедури для винаходів, що приносять користь навколишньому середовищу; (iv) клопотання згідно з розділом 19(a), в якому зазначається невідкладна необхідність через порушення прав, вік, стан здоров'я або суспільний інтерес; або (v) дострокового подання висновків про пошук/розгляд PCT. Після затвердження прискореної процедури перше рішення відомства зазвичай виноситься протягом трьох місяців, а середній загальний термін розгляду становить 43 місяці (близько 51 місяця в галузі біотехнологій)…

На розгляд впливають іноземні результати, однак він регулюється суворими правилами ILPO, які встановлюють високі вимоги до антитіл, заяв про гомологію послідовностей, поліморфів, цільових субпопуляцій та комп'ютерних винаходів; фактична експериментальна підтримка, як правило, вимагається відповідно до розділу 13(a). Заявники несуть постійний обов'язок розкривати всю відповідну інформацію про попередні розробки до публікації

Повідомлення про прийняття, а треті сторони можуть подавати матеріали про попередні розробки незабаром після першої відповіді заявника (законопроект, що перебуває на розгляді, відкриє це вікно на весь період експертизи). Вузький пільговий період наразі звільняє від відповідальності лише певні несанкціоновані розкриття або розкриття на виставках, але законодавча поправка пропонує повний 12-місячний пільговий період для винахідників.

Заперечення подаються до видачі патенту і повинні бути подані протягом трьох місяців після прийняття; перегляд може бути ініційований на підставі нововиявлених даних або добровільної зміни формули винаходу. Патенти на фармацевтичні препарати або певні медичні вироби можуть отримати продовження терміну дії патенту до п’яти років, але термін дії в Ізраїлі обмежений найкоротшим терміном PTE/SPC, наданим у Сполучених Штатах або в одній з п’яти основних держав ЄС, і не може перевищувати 14 років з моменту першого дозволу на продаж, що створює обмежений період ексклюзивності. Нещодавнє рішення ILPO встановило, що білки з новими моделями глікозилювання кваліфікуються як «нові речовини» для цілей PTE…

До видачі патенту дозволяється подавати роздільні заявки; продовження частини заявки не існує, але «додатковий патент» може захищати поступові вдосконалення без окремого поновлення. Відповіді на офіційні дії повинні бути надані протягом чотирьох місяців (з можливістю продовження до 12 місяців); у разі затримки розгляду справи рекомендується проводити співбесіди з експертами. Офіційні збори покривають 50 пунктів формули винаходу та 100 сторінок, з додатковими зборами за перевищення цієї кількості та 40 % знижкою для малих підприємств…

Ізраїль визнає виняток типу Bolar (Розділ 54A) для експериментів, спрямованих на забезпечення дозволу на продаж після закінчення терміну дії патенту, і дозволяє уряду або урядовим підрядникам використовувати винаходи без згоди з міркувань національної безпеки або необхідності постачання (застосовано в 2020 році для імпорту препарату Калетра під час пандемії Covid-19). Не існує режимів корисних моделей або дрібних патентів, але ILPO діє як Міжнародний орган з пошуку та експертизи для подань PCT, що відображає інтеграцію країни в глобальні патентні робочі процеси та її політику поваги до узгоджених іноземних судових переслідувань при дотриманні суворих місцевих стандартів» ***(Tamar Morag Sela, Dalia Rivenzon Segal. Israel: essential updates on national prosecution processes // Law Business Research (https://www.iam-media.com/review/the-patent-prosecution-review/2026/article/israel-essential-updates-national-prosecution-processes). 18.09.2025).***

***

Європейський Союз

«Культурний та креативний сектор (CCS) Європи відіграє ключову роль в економічному успіху континенту, стимулюючи інновації в

культурних та креативних галузях (CCI) та забезпечуючи глобальне лідерство в багатьох сферах. Новий звіт «Розкриття потенціалу культурних та креативних галузей» містить детальний аналіз CCI ЄС, оцінку їхніх сильних і слабких сторін, а також впливу нових технологій, таких як штучний інтелект… Звіт має на меті утвердити CCI як важливу силу для сталого зростання, інновацій та збереження європейських цінностей, а також передбачає проведення презентаційного заходу, щоб забезпечити провідну роль сектору в новій Європейській комісії та парламенті. Однак у звіті також визначено основні виклики, що перешкоджають повному розкриттю потенціалу сектору, зокрема питання, пов'язані з регулюванням інтелектуальної власності та доступом до фінансування. Домінування малих та мікропідприємств, які становлять 99% сектору, обмежує масштабованість і часто обмежує діяльність підприємств місцевими ринками, а ця проблема посилюється різними правами інтелектуальної власності та правилами в аудіовізуальній сфері в різних державах-членах ЄС…» ***(New Report: Unleashing the Potential of the Cultural and Creative Industries // IP Helpdesk (https://intellectual-property-helpdesk.ec.europa.eu/news-events/news/new-report-unleashing-potential-cultural-and-creative-industries-2025-09-01_en). 01.09.2025).***

***

«…Ігри, будь то настільні, карткові або відеоігри, є сектором, що швидко розвивається, де захист інтелектуальної власності має стратегічне значення. Юридична кваліфікація має вирішальне значення для визначення застосовних режимів: настільні/карткові ігри, як правило, можуть бути захищені авторським правом (правила, ігрові дошки, фішки, ілюстрації), з можливими доповненнями з боку права на торговельні марки та промислові зразки; відеоігри є «складними» або «мультимедійними» творами, що включають сценарій, графіку, музику та програмне забезпечення, кожна складова яких підпадає під власний режим (Касаційний суд Франції нагадав, що вони не зводяться лише до програмного забезпечення), а захист може бути сукупним… Можна задіяти кілька важелів: авторське право захищає оригінальні елементи (включно з програмним забезпеченням); режим баз даних поєднує авторське право на оригінальну структуру та право sui generis на вміст у разі значних інвестицій — це має вирішальне значення для відеоігор, багатих на дані (механіки, гравці, рівні); право на торговельні марки захищає відмітні знаки (назва гри, логотип, упаковка, слоган) після перевірки на наявність попередніх прав; промислові зразки охоплюють естетичні аспекти (персонажі, інтерфейси, форми, ігрові поля, упаковка) за умови новизни та індивідуального характеру; патенти, які є рідкіснішими, можуть стосуватися технічних інновацій (механізми, електронні пристрої); нарешті, комерційна таємниця захищає інформацію та прототипи за допомогою угод про конфіденційність до/під час комерціалізації… Поєднання цих автономних, але сукупних режимів дозволяє створити справжню «правову мережу», що охоплює творчі та технічні

аспекти ігор, з метою захисту від підробки, недобросовісної конкуренції та паразитизму, а також для найкращого захисту інвестицій видавців…» ***(Marion Jouy. Jeux de cartes, société, vidéo : Connaissez-vous les règles du jeu destinées à les protéger ? // Regimbeau (https://regimbeau.eu/insight/jeux-de-cartes-societe-video-connaissez-vous-les-regles-du-jeu-destinees-a-les-proteger/). 02.09.2025).***

***

«Десяток давно втрачених патентів, що належали Альфреду Нобелю, були виявлені в літньому будинку шведської пари і ідентифіковані після того, як працівник аукціону попередив Нобелівський фонд... Документи, яких не було майже 50 років, стосуються плідної роботи Нобеля над вибуховими речовинами з нітрогліцерином і додають нові деталі до сотень патентів, які він захистив по всьому світу; Нобель винайшов динаміт у 1867 році і заснував Нобелівські премії у своєму заповіті 1895 року. Голова фонду Ганна Стьярне назвала папери історично важливими і запевнила, що вони будуть збережені, хоча невідомо, як вони опинилися в будинку міста Блекінге. Окрім технічної цінності, скарб пропонує яскраве уявлення про перипетії життя Нобеля - він жив і працював у Європі та США, за що отримав прізвисько "найбагатшого бродяги у світі" - та його стратегію заснування компаній у різних країнах, щоб захистити патенти та уникнути транспортування небезпечного нітрогліцерину. Особливої уваги заслуговує рідкісний в архівах патент 1865 року, який знаменує собою вирішальний етап після винаходу детонатора і безпосередньо перед винайденням динаміту…» ***(Lost for 50 years, Nobel patents found in Swedish summer home // AFP (https://us.afpnews.com/article/?lost-for-50-years-nobel-patents-found-in-swedish-summer-home). 03.09.2025).***

***

«…Сім німецьких регіонів — Мюнхен, Берлін, Кельн, Штутгарт, Франкфурт-на-Майні, Гейдельберг-Мангайм і Гамбург — увійшли до списку 100 найкращих інноваційних кластерів світу за версією цьогорічного Глобального індексу інновацій (GII), опублікованого Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (ВОІВ)... Ключовою зміною в методології рейтингу цього року стало включення транзакцій з венчурним капіталом поряд із патентними заявками та науковими публікаціями, що підкреслює, як ідеї перетворюються на економічний ефект. З сімома регіонами у топ-100 Німеччина посідає третє місце у світі, поступаючись Китаю, який лідирує з 24 кластерами, та США з 22 кластерами…

У Німеччині Мюнхен залишається найсильнішим кластером, посідаючи 27-ме місце, хоча й погіршив свої позиції порівняно з попереднім рейтингом; Кельн, Штутгарт, Франкфурт і Гейдельберг-Мангайм посідають відповідно 43-тє, 54-те, 64-те і 87-ме місця. Берлін, що посідає 30-те місце, і Гамбург, який

вперше увійшов до рейтингу на 91-му місці, найбільше виграли від нового акценту на венчурному капіталі, піднявшись у глобальному рейтингу…

Німецьке відомство з патентів і торговельних марок (DPMA), центральний орган Німеччини з питань прав інтелектуальної власності, що охоплює патенти, корисні моделі, торговельні марки та промислові зразки, відіграє важливу роль у підтримці цієї інноваційної екосистеми. Як найбільше в Європі та шосте за величиною в світі національне патентне відомство, що має майже 2800 співробітників у Мюнхені, Єні та Берліні, DPMA обслуговує винахідників та підприємства, одночасно просуваючи інноваційні стратегії Німеччини як на національному, так і на міжнародному рівні. Його місія полягає в захисті творчості та просуванні майбутнього Німеччини як провідної «країни винахідників» у світовій економіці…» ***(Seven German cities and regions among the world's strongest innovation clusters // Deutsches Patent- und Markenamt(https://www.dpma.de/english/services/public_relations/press_releases/01september2025_1/index.html). 01.09.2025).***

***

«Протягом більше десяти років щорічно близько 17 500 власників торгових марок в Європі стають жертвами масштабного шахрайства з підробленими рахунками-фактурами, при цьому середній збиток на одну жертву становить 1500 євро, а загальний прибуток оцінюється в 26 мільйонів євро. Згідно з доповіддю EUROPOL, шахраї модернізували свої методи: тепер вони віддають перевагу надсиланню електронних листів, автоматизують свої запити за допомогою штучного інтелекту, резервують доменні імена за допомогою «типосквоттингу» та виготовляють підроблені сертифікати, які настільки схожі на сертифікати EUIPO, що їх неможливо відрізнити. Доходячи до того, що вони підробляють документи від імені відомств з інтелектуальної власності (EUIPO, Італія, Німеччина) або навіть виконавчого директора EUIPO, вони спонукають підприємства «швидко» сплатити додаткові податки. З 2022 року влада виявила понад 114 банківських рахунків, пов'язаних із цими шахрайствами, у 48 установах, переважно в Німеччині, Польщі та Словаччині, а також в Єгипті, Казахстані, Сербії та Швейцарії…» ***(Marion Mercadier. Rapport d'EUROPOL sur les arnaques des fausses factures // Novagraaf (https://www.novagraaf.com/fr/vision/blog-rapport-deuropol-sur-les-arnaques-des-fausses-factures). 02.09.2025).***

***

«Поки Трамп і Путін говорять про мир, Нідерланди інвестують в оборонну промисловість: для України закуповуються зенітні системи Patriot і артилерійські системи HIMARS, такі компанії, як Damen (фрегати) і Thales (радіолокаційні системи) будують високоякісне обладнання, а Міністерство оборони разом з партнерами стимулює розробку і виробництво дронів… У цьому швидкозростаючому, надзвичайно

наукоємному секторі права інтелектуальної власності (ІВ) мають вирішальне значення: нові системи озброєння є результатом багаторічних досліджень, мільярдних інвестицій та державно-приватного партнерства, а захист ІВ — від торговельних марок і патентів до авторських прав (на програмне забезпечення) та комерційних і державних таємниць — забезпечує рентабельність, співпрацю та захист критично важливих знань. Система Patriot ілюструє, як технічна перевага поєднується з юридичним захистом, що ускладнює копіювання та несанкціоноване виробництво. Європейська залежність від американської технології також створює складні конструкції ліцензування, постачання та обслуговування, в тому числі в рамках європейських спільних проектів. Тому тісна співпраця з фахівцями з інтелектуальної власності, чіткі домовленості та стратегічний план інтелектуальної власності є необхідними для запобігання конфліктам, полегшення комерціалізації та запобігання шпигунству… У час загрози війни міцна, невидима мережа прав інтелектуальної власності є основою успішних військових інновацій і збільшує як економічні, так і стратегічні шанси на перевагу — і, сподіваємося, на безпечніше майбутнє…» ***(Bart Schweitzer. Krachtige militaire innovatie bescherming is een wapen op zich // Novagraaf (https://www.novagraaf.com/nl/visie/krachtige-militaire-innovatie-bescherming-een-wapen-op-zich). 03.09.2025).***

***

«У 2024 році Європейський Союз ухвалив Пакет реформи дизайну, який набрав чинності 1 травня 2025 року, вніс значні зміни до системи охорони дизайну в ЄС. Опублікований інформаційний бюлетень висвітлює ключові оновлення та має на меті надати читачам чітке розуміння того, що кваліфікується як промисловий зразок, і як такі дизайни можуть бути захищені відповідно до переглянутої системи ЄС.

Дизайн продукту може впливати на рішення про покупку, оскільки споживачі часто асоціюють унікальний, привабливий дизайн з якістю, інноваційністю та стилем. Промислові зразки захищають естетичні елементи продукту – його форму, кольори, лінії, текстури, матеріали тощо. Тому цей вид права інтелектуальної власності (ІВ) є особливо важливим у галузях, де дизайн продукту відіграє ключову роль у впливі на рішення про покупку, таких як мода, меблі та побутова електроніка. Забезпечення захисту промислових зразків запобігає копіюванню або імітації унікальних продуктів компанії конкурентами, тим самим забезпечуючи конкурентну перевагу та захист їхньої творчої роботи. Таким чином, захищені дизайни допомагають зміцнити загальний бренд компанії, оскільки добре розроблені продукти часто асоціюються з вищою якістю та майстерністю, сприяючи впізнаваності бренду та лояльності до нього…» ***(Design Regulation in the European Union // IP Helpdesk (https://intellectual-property-helpdesk.ec.europa.eu/ip-management-and-resources/publications/design-regulation-european-union_en). 08.09.2025).***

***

«Грінвошинг» (greenwashing) — оманливі комерційні практики, що помилково заявляють про екологічні переваги — тепер прямо стосується законодавства про торговельні марки, оскільки слова, кольори, логотипи та слогани, що асоціюються з екологією, все частіше використовуються брендами; регулюючі органи стають дедалі активнішими (наприклад, Shein оштрафували на 40 млн євро у Франції, а Armani — на 3,5 млн євро в Італії), а у звіті EUIPO за 2021 рік зафіксовано різке зростання кількості «зелених» торговельних марок, а також тисячі заявок до INPI з використанням слів «GREEN» або «BIO»…

У Франції торгові марки є важелем проти «зеленого» маркетингу, але знаходяться на тонкій межі між відмінною ознакою та правдивістю: згідно зі статтею L.711-2 Кодексу інтелектуальної власності, описові знаки не підлягають реєстрації, тому екологічні заяви часто роблять марки невідмінними (відмови EUIPO включають BIOCHROME для одягу, MON BIO SAPIN у декількох класах, LA VIE EN BIO для вин, а також такі терміни, як ECO BAG, WE ARE NATURALS, GREEN TECHS або PAPER2PAPER RECYCLABLE). Знаки, які можуть вводити в оману, також заборонені (L.711-2, 8°): екологічні заяви повинні обмежуватися товарами, які дійсно відповідають їм — звідси поширена вимога обмежувати специфікації формулюванням «всі ці продукти є органічними» — проте таке звуження може суперечити відмінності, як показано на прикладі результатів MELBIO/BIOMEL; слогани також можуть вводити в оману (наприклад, «Органічний шоколад, виготовлений у Бельгії» відхилено для замінників какао), а заяви, що застосовуються до товарів, які за своєю суттю є несумісними (наприклад, певні хімічні речовини), були відхилені (ADVANCED BIORECYCLE)…

К рім реєстрації, зловживання може спричинити цивільну відповідальність за оманливі дії (Кодекс споживача L.121-1) та заходи Генеральної дирекції з питань конкуренції, споживання та боротьби з шахрайством (DGCCRF), а знак, який стає оманливим через поведінку власника, ризикує бути скасованим. На міжнародному рівні США, Іспанія, Швеція та Німеччина займають аналогічну сувору позицію, а запропонована ЄС Директива про екологічні заяви (підтримана Францією) має на меті гармонізувати правила, вимагаючи обґрунтування та сертифікації екологічних заяв…» ***(Colombe Dougnac. Greenwashing et droit des marques : un usage encadré juridiquement // Novagraaf (https://www.novagraaf.com/fr/vision/greenwashing-et-droit-des-marques-un-usage-encadre-juridiquement). 09.09.2025).***

***

«…Отримання європейського патенту зазвичай займає від трьох до п’яти років, проте Європейське патентне відомство (EPO) пропонує кілька безкоштовних інструментів, які можуть скоротити цей термін, коли бізнесу потрібне швидке надання патенту для забезпечення дотримання прав, ліцензування або короткострокового використання технології…

1. Загальні шляхи прискорення
• PACE (програма прискореного розгляду європейських патентних заявок): простий запит (один для етапу пошуку, інший для суттєвої експертизи), який переводить файл на швидкий розгляд експертом.
• Patent Prosecution Highway (PPH): якщо хоча б одна заявка в сімействі була визнана прийнятною в іншому місці, той самий (або гармонізований) набір заявок може бути прискорений в EPO. Варіанти включають класичний PPH, «MOTTAINAI» (будь-яке відомство, яке видає перше позитивне рішення, може ініціювати прискорення) та PCT-PPH на основі WO/ISA, WO/IPEA або IPER…
2. Спеціальні скорочення для EURO-PCT
• Виберіть EPO як міжнародний пошуковий орган: пошук за PCT замінює європейський пошук, скорочуючи термін приблизно на 12 місяців.
• Раннє опрацювання: вступайте в регіональну фазу до закінчення 31-місячного терміну, щоб заощадити до 15 місяців.
• Відмова від запрошень за правилами 161/162: подавши добровільні поправки та відмову від вступу, заявник пропускає шестимісячний термін для відповіді, який зазвичай передує європейському пошуку (або експертизі, якщо EPO виступав як ISA/IPEA)…
3. Компроміси між часом і витратами
Прискорення може мати зворотний ефект: швидка відмова або обмеження гранту до того, як стануть зрозумілими реалії маркетингу. Навіть успішний швидкий грант спричиняє негайні витрати після його надання — національні валідації або, з червня 2023 року, єдиний патент, що охоплює 18 держав ЄС, — плюс попередні збори за поновлення…

Використовуючи окремо або в поєднанні, опції PACE, PPH та PCT можуть скоротити термін розгляду європейської справи з приблизно 38 місяців до трохи більше року, але заявники повинні зважити цю швидкість проти ризику негативних результатів на ранній стадії та попередніх витрат після видачі патенту…» ***(Vítor Sérgio Moreira. Are you in a rush? Learn about how to accelerate the examination before the European Patent Office // Legal Benchmarking Group (https://www.ipstars.com/NewsAndAnalysis/Are-you-in-a-rush-Learn-about-how-to-accelerate-the-examination-before-the-Europ/Index/10891). 10.09.2025).***

***

«Галузь нерухомості перебуває в процесі цифрової трансформації, яка набуває все більшого значення під гаслом «PropTech» – Property Technology (технології в сфері нерухомості)... Стартапи та відомі компанії використовують інновації, такі як штучний інтелект, блокчейн та Інтернет речей, для розробки нових бізнес-моделей. Однак ці технологічні досягнення створюють не тільки економічні можливості, а й складні юридичні виклики, особливо в галузі інтелектуальної власності (ІВ). Оскільки цифрові технології

легко копіювати та тиражувати, ефективний захист ІВ має вирішальне значення для захисту інновацій від імітації та розмивання…

Галузь нерухомості переходить від матеріальних до нематеріальних цінностей, таких як дані, програмне забезпечення та алгоритми, які все більше стають основою бізнес-моделей. Компанії PropTech розробляють рішення, такі як автоматизовані моделі оцінки, технології розумних будівель та цифрові ринкові майданчики, які сильно залежать від прав інтелектуальної власності. Захист цих інновацій можна розділити на три області:

- Технічні інновації: патенти та комерційні таємниці для винаходів, таких як сенсорні технології або додатки IoT.
- Цифрові платформи та програмне забезпечення: авторські права та права на бази даних для програмного забезпечення та платформ.
- Торгові марки: захист доброго імені шляхом реєстрації торгових марок для посилення доступу до ринку та впізнаваності.

Юридичні наслідки є різноманітними: підприємства повинні захищати свої інновації, поважати права інших осіб та дотримуватися вимог щодо дотримання нормативних вимог, таких як захист даних. Систематична стратегія в галузі інтелектуальної власності є необхідною для захисту власних прав та уникнення судових спорів…

Виклики у сфері PropTech:

a) Складність прав інтелектуальної власності: компанії повинні вибирати та комбінувати відповідні інструменти захисту (патенти, авторське право, право на торговельну марку).

b) Міжнародна присутність бренду: права інтелектуальної власності є територіально обмеженими, тому вимагають завчасного розроблення міжнародної стратегії захисту.

c) Питання договорів: необхідні чіткі положення в договорах з партнерами, щоб забезпечити права на розробки та дані та вирішити питання відповідальності.

d) Дотримання вимог та захист даних: використання персональних даних у рішеннях для розумних будівель або платформ вимагає дотримання GDPR та Закону про дані, включаючи питання власності даних…

Рекомендовані заходи:

а) Стратегічне планування ІВ: завчасна розробка стратегії ІВ, узгодженої з бізнес-цілями, включаючи міжнародні права на захист.

б) Складання договорів: точні положення про ІВ у договорах для регулювання розподілу прав, ексклюзивності та відповідальності.

в) Дотримання вимог та навчання: внутрішні тренінги з питань поводження з ІВ та впровадження процедур моніторингу ринку…

Цифровізація сектору нерухомості відкриває величезні можливості, але вимагає проактивної стратегії в галузі інтелектуальної власності. Компанії, які розглядають інтелектуальну власність як невід’ємну частину своєї стратегії, забезпечують собі стійкі конкурентні переваги. Зі зростанням тиску інновацій у таких сферах, як штучний інтелект і блокчейн, стратегії захисту прав

інтелектуальної власності необхідно постійно адаптувати. «Профілактика краще, ніж лікування» — своєчасне та комплексне управління інтелектуальною власністю має вирішальне значення для збереження успіху на динамічному ринку PropTech…» ***(Jan-Dierk Schaal. IP-Rechte in PropTech und Innovationsschutz // SKW Schwarz (https://www.skwschwarz.de/news/ip-rechte-prop-tech-innovationsschutz). 12.09.2025).***

***

«…Ірландські підприємства все частіше стають жертвами витончених шахрайських схем, пов'язаних з інтелектуальною власністю, в яких використовуються загальнодоступні дані з реєстрів торговельних марок і патентів. Шахраї використовують підроблені логотипи, підписи та офіційні листи, щоб видавати себе за законні відомства з інтелектуальної власності або адвокатів, вимагаючи оплату за фальшиві реєстрації, поновлення або терміновий захист бренду. Ці шахрайські схеми використовують інформацію з реєстрів компаній, щоб націлюватися навіть на підприємства, які не мають зареєстрованих прав інтелектуальної власності, створюючи відчуття терміновості, щоб отримати оплату. За оцінками Європолу, злочинці, які займаються порушеннями прав інтелектуальної власності, щорічно отримують понад 26 мільйонів євро прибутку, а генеративна штучна інтелігенція розширює їхній вплив, дозволяючи швидко створювати переконливі фальшиві…

Шахраї імітують офіційні організації, такі як EUIPO або Ірландське відомство з інтелектуальної власності (IPOI), використовуючи назви на кшталт «Європейське відомство з питань торговельних марок» та кольори і символи, пов'язані з ЄС. Вони використовують підроблені адреси електронної пошти, фальшиві сертифікати та посилання на шахрайські веб-сайти. Публічний характер реєстрів інтелектуальної власності, передбачений нормами ЄС, надає шахраям доступ до особистих і ділових даних, що робить галузь вразливою…

Незважаючи на зростання кількості судових розглядів у таких юрисдикціях, як Німеччина, Швеція та США, де шахраї були засуджені до тюремного ув'язнення та штрафів, ця проблема залишається недостатньо вирішеною. Європол, EUIPO та національні відомства з інтелектуальної власності співпрацюють у боротьбі з шахрайством, зосереджуючись на закритті банківських рахунків та обміні даними. Однак запобігання шахрайству значною мірою залежить від освіти та повідомлення про випадки шахрайства до органів влади…

В Ірландії Асоціація адвокатів з питань патентів та торговельних марок (APTMA) та IPOI рекомендують підприємствам перевіряти комунікації з законними фахівцями з інтелектуальної власності перед тим, як вживати будь-яких заходів. Практичні кроки включають:

- Перевірку контактних даних в IPOI.
- Оновлення адрес електронної пошти в реєстрах IPOI.

- Повідомлення про шахрайство в An Garda Síochána та EUIPO, зберігаючи оригінали шахрайських електронних листів для аналізу IT-спеціалістами…

У міру розвитку штучного інтелекту все більшого значення набуває регулювання доступності систем інтелектуальної власності, безпечних платежів та каналів комунікації. Проактивні заходи та інформування є надзвичайно важливими для захисту бізнесу від цих дедалі більш витончених шахрайських схем…» ***(Sumi Nadarajah and Cora Schnelle. Irish Business and Brand Owners under attack by IP Scammers // FRKelly (https://www.frkelly.com/library/irish-business-and-brand-owners-under-attack-ip-scammers). 12.09.2025).***

***

«Інновації в галузі медичних технологій прискорюються, а патенти залишаються валютою цього сектору. У 2024 році Європейське патентне відомство отримало понад 15 700 заявок на патенти в галузі медичних технологій — 7,9 % від усіх заявок, поступаючись лише цифровим комунікаціям, — що забезпечило цій галузі рекордний імпульс до 2025 року…

Зростання зосереджується на діагностиці та візуалізації на основі штучного інтелекту, хірургічній робототехніці, біосенсорах «лабораторія на пластирі», що носяться на тілі, та платформах цифрових двійників, що моделюють окремих пацієнтів… Такі стартапи, як Nutromics (пластир з мультибіомаркерами), Cambridge Healthcare Innovations (високоефективний інгалятор) та індійська компанія Meril Life Sciences (роботизована ортопедія та реконструкція мітрального клапана) ілюструють, наскільки географічно різноманітним став цей напрямок, а ключові гранти на 2025 рік варіюються від шовкових наногелевих ін’єкторів та ін’єкційних мікрогелевих каркасів до термочутливих гідрогелів та екологічних систем скринінгу раку молочної залози…

Інвестиції сприяють цьому стрімкому зростанню: коли венчурне фінансування подвоюється, кількість заявок зазвичай зростає приблизно на 10 %. Однак сама щільність нових патентів створює заплутану ситуацію, особливо в галузі робототехніки та носимих пристроїв, а кількість судових спорів зросла на 21 % у порівнянні з минулим роком, про що свідчить справа Masimo проти Apple щодо моніторингу рівня кисню в крові. Паралельне посилення регулювання (Закон ЄС про штучний інтелект, оновлені рекомендації FDA) означає, що інноватори повинні з самого початку узгоджувати стратегії в галузі інтелектуальної власності, дотримання вимог та доступу до ринку, тоді як витрати на підтримку глобальних портфелів — подання заявок, переклад та поновлення — продовжують зростати…

Щоб процвітати, компанії повинні збалансувати охоплення та витрати, використовувати сильні портфелі для залучення капіталу або ліцензування технологій, а також проводити ретельні перевірки свободи дій, щоб уникнути судових суперечок. Майбутні заявки виходитимуть за межі апаратного забезпечення і охоплюватимуть інтелектуальні біоматеріали, пристрої,

орієнтовані на стійкість, та персоналізовану допомогу на основі штучного інтелекту; успіх залежатиме від дисциплінованого управління патентами та своєчасного поновлення, що захищає проривні ідеї без вичерпання бюджетів на дослідження та розробки…» ***(Georgina Horváth. What are the most impactful medtech patents of 2025 so far? // PatentRenewal.com ApS (https://www.patentrenewal.com/post/most-impactful-medtech-patents). 12.09.2025).***

***

«…Останнє дослідження Обсерваторії ЕРО підтверджує, що за останні три десятиліття фотоелектрична (PV) технологія перетворилася на одну з найдинамічніших галузей патентної діяльності. З кінця 1990-х років кількість заявок на винаходи у сфері PV у всьому світі постійно зростала і диверсифікувалася далеко за межі традиційних сонячних елементів на основі кремнію: хоча патенти, пов'язані з пристроями, як і раніше домінують, їх частка зменшилася з майже 80 % на початку 2000-х років до приблизно 48 % сьогодні, причому все більший обсяг зараз припадає на додатки (25 %), новітні матеріали, такі як перовськіти та квантові точки (17 %), та рішення з управління пристроями (10 %). Три класи пристроїв — тандемні елементи, тонкоплівкові елементи та, останнім часом, фотоелектричні системи, інтегровані в транспортні засоби, — постійно генерують найбільшу кількість заявок, причому останні відображають прагнення розширити діапазон електромобілів…

Китай став безперечним лідером, на який припадає майже 85 % світового виробництва сонячних модулів і який з 2006 року сприяв сімнадцятикратному зростанню кількості винаходів у галузі фотоелектрики; багато з цих китайських заявок подаються лише на внутрішньому ринку, що пояснює незначне зниження кількості міжнародних патентних сімейств (IPF) після 2012 року. Тим не менш, багатонаціональний захист залишається важливим для заявників з Японії, США, Південної Кореї та Європи, які займають провідні позиції серед двадцяти найбільших заявників IPF. Європа, хоч і є меншим ринком, але має значний вплив у спеціалізованих нішах: понад 300 європейських університетів та стартапів подали патенти на фотоелектричні технології між 2010 та 2023 роками, зосередившись на технологіях розгортання, агро-фотоелектричних рішеннях та великомасштабних комерційних установках. Британські університети, особливо в південній Англії, лідирують за кількістю заявок від європейських наукових установ, тоді як діяльність стартапів зосереджена в Німеччині, Франції, Швейцарії та Швеції і часто спрямована на розробку передових матеріалів та пристроїв для конкретних застосувань…

В цілому, фотоелектрична енергетика залишиться важливим двигуном інновацій у сфері зеленої енергетики, причому Китай буде основним центром виробництва та патентування, а Європа, особливо її академічна та стартап-екосистема, продовжуватиме сприяти спеціалізованим досягненням» ***(Jay***

Janusz. Intellectual property (IP) and photovoltaics: examining the EPO's latest observatory report // Boult Wade Tennant LLP (https://www.boult.com/bulletin/intellectual-property-ip-and-photovoltaics-examining-the-epos-latest-observatory-report/). 16.09.2025).

***

«…Перед передачею прав інтелектуальної власності (ІВ) ви повинні вирішити, чи повинна угода бути тимчасовою (ліцензія) чи постійною (передача прав), а потім відповідно оформити документи… Спочатку підтвердьте, що ви дійсно володієте або іншим чином контролюєте права, які ви маєте намір передати: передавач/ліцензіар повинен бути в змозі гарантувати чітке право власності та належним чином задокументований ланцюжок власності, інакше угода може бути оскаржена… По-друге, виберіть правильний інструмент: ліцензія надає лише обмежені в часі, відкличні права на використання, які після закінчення терміну дії повертаються власнику, тоді як передача прав безповоротно передає повне право власності; «ліцензія» без терміну дії ризикує бути перекваліфікованою як передача прав і повинна бути перевірена юристом. По-третє, чітко визначте точний обсяг дозволених видів діяльності, наприклад, копіювання, розповсюдження, виробництво, субліцензування, щоб уникнути суперечок щодо того, що може робити ліцензіат або правонаступник. По-четверте, визначте, які права власності передаються, а які залишаються; навіть у короткостроковій ліцензії необхідно чітко вказати, що саме надається, а що ні, щоб обидві сторони зберегли (або отримали) необхідні їм права. Нарешті, сплануйте ведення обліку: постійні передачі повинні бути зареєстровані у відповідних реєстрах патентів, торговельних марок або авторських прав по всьому світу, що може бути складним завданням, яке вимагає дотримання строків і часто потребує допомоги фахівців…» ***(5 Necessary Elements for a Compliant IP Transfer // Questel (https://www.questel.com/resourcehub/5-necessary-elements-for-a-compliant-ip-transfer/). 18.09.2025).***

***

«Відомство інтелектуальної власності Європейського Союзу (EUIPO) та Відомство промислової власності Норвегії (NIPO) спільно підготували два практичні документи щодо заявок на торговельні марки, поданих недобросовісно (CP13), та торговельних марок, що суперечать державній політиці або визнаним принципам моралі (CP14) у рамках своїх зусиль щодо співпраці.

Практичні документи підготовлені відповідно до Спільних повідомлень, що є результатом Спільних практик CP13 та CP14, розроблених Мережею інтелектуальної власності Європейського Союзу (EUIPN). Практичні документи, адаптовані до особливостей Норвегії, містять огляд стандартів якості Відомства для оцінки, з одного боку, заяв на реєстрацію торговельних

марок, поданих недобросовісно, а з іншого боку, для розуміння понять державної політики та загальноприйнятих принципів моралі, роз'яснюючи взаємозв'язок та відмінності між цими двома поняттями. Обидва практичні документи містять чітке та вичерпне пояснення принципів, на яких базуються практики, що будуть загалом застосовуватися NIPO та відомствами інтелектуальної власності (ІВ) EUIPN…

Практичні документи спрямовані на підвищення ясності, прозорості, правової визначеності та передбачуваності на користь користувачів та експертів…» ***(The Norwegian Industrial Property Office (NIPO) implements CP13 and CP14 // European Union Intellectual Property Office (https://www.euipn.org/en/news-and-events/news/the-norwegian-industrial-property-office-nipo-implements-cp13-and-cp14). 18.09.2025).***

***

«…Щоб прогодувати населення світу, яке, за прогнозами, до 2050 року перевищить 10 мільярдів, сільське господарство має стати більш продуктивним і менш ресурсоємним, а останній звіт Обсерваторії патентів і технологій Європейського патентного відомства показує, що цифрові інновації швидко сприяють цій зміні. Аналізуючи близько 270 000 міжнародних патентних сімейств (що представляють 400 000 окремих заявок), поданих між 2000 і 2022 роками, дослідження показує, що винаходи в галузі штучного інтелекту, візуалізації, сенсорики, дронів та автоматизації трансформують сільське господарство, а кількість патентних заявок у сфері «цифрового сільського господарства» зростає з річним темпом 9,4 % — утричі більше, ніж середній показник по всіх технологіях. Точне землеробство, орієнтоване на рослини, є сегментом, що найшвидше зростає: за останнє десятиліття його обсяг збільшився на 13 % щорічно, а загальна кількість патентів зросла в сім разів. Ключові досягнення дозволяють фермерам контролювати поля в режимі реального часу та виконувати цільові завдання, такі як обприскування та збирання врожаю. Промисловість є рушійною силою цієї хвилі — на компанії припадає 88 % заявок, поданих у 2022 році, — серед провідних патентовласників — John Deere, CNH Industrial, Claas, Kubota та Amazonen-Werke…

Європа як і раніше подає найбільшу кількість патентів у сфері цифрових технологій, але в 2020 році Азія випередила Північну Америку, а Латинська Америка зараз демонструє найвищі темпи зростання (10,8 % CAGR), що відображає її потенціал забезпечити до 60 % світового споживання фруктів і овочів до середини століття. З метою сприяння інвестиціям та співпраці ЄПВ додало до свого безкоштовного «Deep Tech Finder» понад 300 профілів європейських стартапів та університетів, що працюють у галузі рослинництва, вирощування в контрольованому середовищі та управління тваринництвом, а також запустило спеціальну технологічну платформу, яка об'єднує 47 підгалузей цифрового сільського господарства, що можна шукати, надаючи

дослідникам легший доступ до найбільшої в світі бази даних патентів Espacenet…» ***(Digital agriculture technologies grow three times faster than average, as global food security challenge intensifies // European Patent Office (EPO) (https://www.epo.org/en/news-events/news/digital-agriculture-technologies-grow-three-times-faster-average-global-food). 18.09.2025).***

***

«…Традиційно патентні стратегії зосереджуються на захисті конкретного продукту з метою забезпечення високої рентабельності та запобігання появі аналогічних пропозицій від конкурентів. Однак більш виважений підхід передбачає визначення сприйманої потреби ринку, а потім її захист за допомогою патентних прав, шляхом складання та подання заявок або придбання існуючих патентів. Ця інтегрована стратегія є надзвичайно важливою, оскільки потреби ринку та розвиток продуктів постійно змінюються протягом максимального 20-річного терміну дії патенту, що вимагає гнучкого підходу для збереження відкритих можливостей…

Ключовим висновком є те, що опублікована заявка на патент, навіть до її надання, може стримати конкурентів. Стаття 67 Європейської патентної конвенції (EPC) надає тимчасовий захист від публікації, а стаття 69(2) встановлює, що опубліковані формули винаходу визначають обсяг цього тимчасового захисту. Хоча остаточні надані формули винаходу визначають ретроактивний захист, будь-які заявлені формули винаходу, які можуть бути дійсно надані, становлять загрозу для третіх осіб. Ця невизначеність, особливо щодо потенційної можливості отримання патенту, що має негативний вплив (АНР), та прав, що підлягають примусовому виконанню, може значно порушити дослідження та інвестиції конкурентів у сфері свободи дій (FTO).

Щоб максимізувати цей стримуючий ефект, заявки на патенти повинні бути складені та подані таким чином, щоб викликати «тривогу» у третіх осіб. Це передбачає попереднє планування терміну дії патенту та бюджетування потенційних роздільних заявок. Стратегічні рішення щодо подання заявок повинні узгоджувати термін дії патенту з передбачуваним ринковим попитом на продукт, враховуючи попередні розробки та діяльність конкурентів. «Пріоритетний рік» дозволяє оцінити перспективи патенту, але, як правило, не сприяє ранній публікації тимчасових прав…

Загальна стратегія полягає у постійному продовженні терміну розгляду заявки за допомогою подачі роздільних заявок, щоб якомога довше зберегти невизначеність. Це може затримати розробки конкурентів, в ідеалі на весь максимальний термін дії патенту. Хоча розгляд заявки в ЕРО може тривати в середньому чотири роки, стратегічна подача роздільних заявок може продовжити період невизначеності. Наприклад, роздільна заявка, подана безпосередньо перед видачею основного патенту, може пройти кілька років розгляду та подальших процедур оскарження/апеляції, що призведе до можливості її застосування через кілька років, навіть якщо термін дії патенту

залишиться лише десять років. Навіть пізно подані роздільні заявки, що забезпечують кілька років захисту, можуть бути значним стримуючим фактором для деяких технологій. Такі рішення про подання роздільних заявок вимагають ретельного планування, оцінки витрат та оцінки їхнього ймовірного стримуючого ефекту…

По суті, заявки повинні бути складені таким чином, щоб включати всі можливі особливості та комбінації, які часто представлені у вигляді численних «концептуальних тверджень», а не явних вимог, щоб забезпечити широку основу для майбутніх вимог. Цей підхід ґрунтується на статті 2 Протоколу про тлумачення статті 69 EPC, що стосується еквівалентів. Хоча національне судове прецедентне право щодо еквівалентів є різним, а позиція UPC еволюціонує, старе поняття «описане і не заявлене означає відмовлене» більше не є загальноприйнятим. Це означає, що посилання на еквіваленти в описі, навіть якщо вони не заявлені явно, все одно може забезпечити захист прав на продукти, що втілюють ці еквіваленти…

Зіткнувшись із позовом про порушення прав на основі еквівалентів, передбачувані порушники часто використовують «аргумент стиснення», стверджуючи, що якщо їхній продукт підпадає під позов через еквівалент, позов повинен бути недійсним через наявність попереднього рівня техніки. Ця захисна стратегія може бути успішною. Однак нещодавнє рішення Розширеної апеляційної палати Європейського патентного відомства (G1/24) роз'яснило, що для інтерпретації позовів з метою оцінки патентоспроможності завжди необхідно звертатися до опису та креслень. Хоча це рішення не стосувалося безпосередньо статті 2 про еквіваленти, воно передбачає більш широкий підхід до тлумачення. Проте, навряд чи це спонукає експертів відмовити в патентоспроможності на підставі описаних, але не заявлених еквівалентів, оскільки еквівалент відрізняється від виду роду, а експерти не мають чітких повноважень оцінювати гіпотетичні позови, в яких елементи замінені еквівалентами.

Тому ідеальна стратегія складання проекту передбачає включення в заявку альтернативних особливостей у форматі, що підлягає заявленню, щоб передбачити та запобігти обходу конкурентами. Це дозволяє застосовувати стратегію судового переслідування з використанням роздільних заявок для підтримки розгляду справи та потенційного забезпечення патентів протягом 20-річного періоду. З огляду на зусилля третіх сторін щодо FTO під час судового переслідування та визнаючи, що суди розглядають еквіваленти, навіть якщо вони лише описані, можна оптимізувати ефективний обсяг захисту. Метою є підтримка чинності заявки та потенціалу виключних прав щодо продуктів, що містять еквівалентні особливості, протягом стратегічно значущого періоду…» ***(Frank van Bouwelen, Richard Smith. Netherlands: how strategic EPO patent prosecution can intentionally enhance FTO uncertainty for third parties // Law Business Research (https://www.iam-media.com/review/the-patent-prosecution-***

review/2026/article/netherlands-how-strategic-epo-patent-prosecution-can-intentionally-enhance-fto-uncertainty-third-parties). 18.09.2025).

***

Ісламська Республіка Пакистан

«Організація інтелектуальної власності Пакистану (IPO-Pakistan) в п'ятницю запустила Систему управління скаргами щодо порушення прав інтелектуальної власності (IPRE-CMS), спрямовану на боротьбу з піратством та підробками, а також на сприяння розвитку бізнесу, інновацій та творчих спільнот…

IPRE-CMS дозволить заявникам подавати скарги з будь-якого місця, зменшивши необхідність фізичних візитів до офісів IPO. Цифровий процес подання документів мінімізує час обробки, знизить витрати та надасть заявникам безпечні онлайн-рахунки, календарі важливих дат, можливість відстежувати прогрес та своєчасні повідомлення.

…система надасть можливості мікро-, малим та середнім підприємствам (ММСП) та підвищить ділову довіру як місцевих, так і іноземних інвесторів» ***(IPO-Pakistan Launches New Complaint Management System // ProPakistani.PK (https://propakistani.pk/2025/09/19/ipo-pakistan-launches-new-complaint-management-system/). 19.09.2025).***

***

Канада

«…Канада позиціонує себе як лідер в галузі інновацій, маючи комплексну систему інтелектуальної власності, що охоплює патенти, торговельні марки, авторські права, промислові зразки, комерційну таємницю та спеціалізовані режими. Патенти надають 20-річну ексклюзивність з моменту подання заявки в обмін на можливість розкриття інформації; Канада є країною, що застосовує принцип «перший подав — перший отримав», є членом PCT і пропонує дві форми відновлення терміну дії патенту (у разі затримки з боку патентного відомства та затримки з боку Міністерства охорони здоров'я Канади, які можуть відбуватися одночасно для фармацевтичних препаратів)… Канада надає однорічний пільговий період для розкриття інформації, що впливає на новизну та очевидність, з боку заявника. Патентоспроможні об'єкти виключають прості алгоритми, обмежують вищі форми життя та (наразі) методи медичного лікування, хоча бізнес-методи та методи діагностики можуть бути захищені, якщо вони розроблені відповідно до канадських вимог; використання, включаючи медичне використання, може бути заявлено, а рішення Верховного суду щодо методів лікування очікується у 2026 році… Фармацевтична галузь має систему зв'язків за американським зразком: патенти та сертифікати додаткового захисту (CSP), що знаходяться в реєстрі патентів,

можуть блокувати вихід на ринок генериків/біосимілярів до винесення судового рішення; CSP додають до двох років, якщо Канада подає заявку протягом року після першої подачі в певних юрисдикціях, а нагляд за цінами Комісії з перегляду цін на запатентовані ліки (PMPRB) поширюється на будь-які ліки, пов'язані з патентом/CSP. Регуляторний захист даних застосовується незалежно від патентів (6 років без подання документів плюс 2 роки без затвердження, з додатковими 6 місяцями для своєчасних педіатричних досліджень). Торгові марки (слова, дизайни, форми, кольори, звуки) користуються перевагами Мадридської та Ніццької конвенцій; Канада скасувала вимоги щодо використання для подання, реєстрації та підтримки, хоча точні специфікації товарів/послуг залишаються в силі. Реєстрація надає ексклюзивні права на всій території країни, засоби боротьби з підробками включають реєстрацію в Канадській прикордонній службі (CBSA) та кримінальні санкції, «офіційні знаки» користуються особливим захистом, ліцензії повинні включати контроль власника (в тому числі для дочірніх компаній), Квебек встановлює правила щодо упаковки/реклами французькою мовою, поновлення є безстроковим, а реєстрація зазвичай займає 18–24 місяці… Авторське право захищає фіксовані оригінальні твори протягом усього життя автора плюс 70 років; реєстрація є необов'язковою, але має доказове значення, моральні права є невід'ємними, забезпечення дотримання авторського права поєднує цивільні/кримінальні засоби правового захисту, прикордонні заходи, заходи проти обходу технічних засобів захисту з цільовими винятками, повідомлення-повідомлення для інтернет-провайдерів та технологічно нейтральні правила в рамках колективної системи, що контролюється Радою з авторського права. Промислові зразки захищають візуальні особливості протягом 15 років (подання заявки протягом року після першої публікації; маркування підтверджує збитки)… Торгові секрети захищають цінну конфіденційну інформацію на необмежений термін, якщо зберігається таємниця. Комерціалізація базується на ліцензуванні на основі контрактів (ексклюзивних, єдиних або не ексклюзивних), обмежених територією, терміном та сферою застосування. Забезпечення дотримання прав здійснюється переважно у Федеральному суді, який може видавати загальнонаціональні судові рішення та визнавати недійсними речові права; тимчасові судові заборони є складними (особливо у випадку патентів), але постійні судові заборони, відшкодування збитків або прибутку, відсотки, штрафні та справедливі компенсації є звичайними після судового розгляду. Інтегрована стратегія інтелектуальної власності, що враховує особливості сектору, особливо у регульованій галузі біологічних наук, максимізує та зберігає вартість активів…» ***(Intellectual property law in Canada: Protect your innovations here // Borden Ladner Gervais LLP (https://www.blg.com/fr/insights/perspectives/doing-business-in-canada/intellectual-property-law-in-canada). 02.09.2025).***

***

«…Канада позиціонує себе як провідний прихильник зелених інновацій у сільському господарстві, стратегічно використовуючи свою систему інтелектуальної власності для просування кліматично стійких сільськогосподарських технологій. Країна постійно входить до десятки країн світу з найбільшою кількістю патентних заявок, пов'язаних з технологіями пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптації до них. Це досягнення є результатом цілеспрямованих політичних ініціатив, спрямованих на підтримку інноваторів у захисті їхніх екологічно корисних винаходів.

Центральне місце в підході Канади займає Програма зелених технологій Канадського відомства інтелектуальної власності (CIPO), яка надає значну конкурентну перевагу розробникам екологічно чистих сільськогосподарських інновацій. Ця ініціатива дозволяє заявкам на патенти для зелених технологій проходити прискорену експертизу без додаткових витрат, що значно скорочує типовий термін очікування зі стандартних 14-24 місяців до всього трьох місяців для отримання першого експертного висновку. Для стартапів у галузі сільськогосподарських технологій, які розробляють водозберігаючі системи зрошення або добавки для ґрунту, що зменшують викиди парникових газів, таке прискорення може надати важливі ринкові переваги під час пошуку інвестицій або швидкого виходу на ринок…

Особливо варто відзначити доступність програми, оскільки CIPO вимагає лише простої заяви з поясненням, як винахід приносить користь навколишньому середовищу, без додаткових зборів за прискорену обробку. Критерії є навмисно широкими і охоплюють будь-яку технологію, яка, за розумними очікуваннями, може принести користь навколишньому середовищу або зменшити шкоду, що завдається йому. Це дозволяє кваліфікувати широкий спектр сільськогосподарських інновацій, від пристроїв для використання відновлюваної енергії на фермах до кліматично стійких сортів сільськогосподарських культур. CIPO застосовує м'який підхід до перевірки, надаючи статус прискореної обробки, якщо запити подаються добросовісно, тим самим заохочуючи широку участь у програмі.

Переваги прискореної системи патентування Канади поширюються не тільки на окремі стартапи, а й на ширшу екосистему сільськогосподарських інновацій. Видані патенти або сприятливі висновки попередньої експертизи значно підвищують здатність компанії залучати інвесторів, оскільки патенти свідчать про унікальні та захищені інновації, що підвищує довіру інвесторів і сприяє укладанню ліцензійних угод. Програма також прискорює поширення знань, оскільки прискорені зелені патенти цитуються в два рази частіше, ніж звичайні патенти в перші роки їх дії, що приносить користь науково-дослідним установам та університетам, які покладаються на опубліковані патенти для отримання технічної інформації з метою просування власних досліджень…

Незважаючи на ці очевидні переваги, рівень впровадження залишається напрочуд низьким: лише 1-2% відповідних канадських патентних заявок використовують опцію прискореної процедури. Багато інноваторів

продовжують обирати стандартний шлях зі стратегічних міркувань, оскільки залишення заявок у стані очікування дозволяє вдосконалити формулювання вимог або управляти витратами. Рішення про прискорення процедури зазвичай приймається лише в разі крайньої необхідності, наприклад, під тиском конкуренції або для отримання патенту, необхідного для укладення конкретних ділових угод.

Інноватори в галузі сільськогосподарських технологій також повинні приймати складні рішення щодо найбільш відповідної форми захисту інтелектуальної власності для своїх інновацій. Хоча патенти є ідеальним варіантом для деяких винаходів, для інших може бути вигіднішим використання прав селекціонерів на нові сорти рослин або комерційної таємниці для запатентованих процесів або формул. Витрати, пов'язані із захистом інтелектуальної власності, включаючи збори за подання заявки та витрати на адвокатів, можуть становити проблему для стартапів, хоча Канада пропонує програми підтримки, такі як гранти на інновації, щоб допомогти малим підприємствам у розробці стратегії інтелектуальної власності, навіть якщо інтеграція цих програм із цілями кліматичних інновацій залишається сферою, що розвивається…

Комплексний підхід Канади успішно поєднує сприятливе для патентів середовище з цільовими екологічними стимулами, створюючи рамки, в яких програма прискореного розгляду патентів служить чітким стимулом для розвитку сільськогосподарських технологій, орієнтованих на клімат. Усунувши перешкоди у сфері інтелектуальної власності та забезпечивши швидший вихід інновацій на ринок, Канада створила модель, яка надає пріоритет як екологічним перевагам, так і комерційній життєздатності в секторі сільськогосподарських технологій» ***(Lorelei Graham. Fast Tracks and Green Gaps Part I: Planting the Future: Why Canada's IP System May Be the Climate Innovation Sleeper Hit // Bennett Jones LLP (https://www.bennettjones.com/Insights/Blogs/Fast-Tracks-and-Green-Gaps-Part-I). 04.09.2025).***

***

«…У Канаді не можна запатентувати саму ідею; відповідно до Закону про патенти, захист надається конкретним винаходам, які адмініструються Канадським відомством інтелектуальної власності (CIPO). Ідея стає патентоспроможною лише тоді, коли вона перетворюється на конкретний, працездатний продукт або процес, який можна детально описати (за допомогою специфікацій, креслень або прототипів, якщо це необхідно) і який відповідає основним критеріям новизни (відсутність попереднього публічного розкриття будь-де), корисності (працює так, як описано), неочевидності (не є очевидним кроком для кваліфікованої особи) та придатності для патентування… Абстрактні ідеї, чисті математичні формули або алгоритми, загальні бізнес-методи, що не містять нових технічних рішень, медичні та хірургічні методи

для людей, а також твори, що підлягають захисту авторським правом або торговою маркою, не підлягають патентуванню, хоча практичне застосування математики або технічно реалізований бізнес-метод можуть бути патентовані…

Процес починається з підготовки та подання детальної заявки (опис, вимоги, креслення) онлайн або поштою, сплати встановлених зборів (існують знижки для малих підприємств); CIPO видає свідоцтво про подання заявки, встановлюючи дату «патент в процесі реєстрації». Експертиза повинна бути запрошена під час подання або протягом чотирьох років, інакше заявка вважається відхиленою; експерт перевіряє відповідність, видає офіційні повідомлення, якщо це необхідно, а заявники надають відповіді до моменту прийняття рішення про дозвіл або відмову. Типовий термін становить від трьох до п’яти років, залежно від складності винаходу та оперативності реагування… Виданий патент діє 20 років з дати подання заявки, за умови щорічної оплати зборів за його підтримку; Канада зараз пропонує коригування терміну дії патенту для компенсації необґрунтованих адміністративних затримок, якщо запит на нього подається (з урахуванням збору) протягом трьох місяців з моменту видачі, при цьому плата за його підтримку продовжує сплачуватися протягом будь-якого додаткового терміну.

Поширені помилки включають передчасне публічне розкриття інформації (яке може знищити права), нечіткі або неповні формулювання заявки, пропущені терміни та неврегульовані питання власності у співпраці; збереження конфіденційності винаходів до подання заявки, проведення пошуку попереднього рівня техніки та залучення досвідченого патентного юрисконсульта суттєво покращують результати…» ***(Chiara Trinidad. How to patent an idea in Canada: Practical tips for inventors // KM Business Information Canada Ltd. (https://www.lexpert.ca/news/legal-faq/how-to-patent-an-idea-in-canada-practical-tips-for-inventors/393406). 15.09.2025).***

***

«У Канаді Закон про торговельні марки надає підприємствам виключні права на знаки — слова, логотипи, дизайни, кольори, форми, звуки, навіть запахи або текстури — які відрізняють їхні товари або послуги. Більшість заявників реєструють звичайні торговельні марки (назви, логотипи, слогани), тоді як сертифікаційні знаки вказують на те, що продукція відповідає зовнішнім стандартам (наприклад, «organic»). Відмінність є правилом: знак не може бути в першу чергу особистим прізвищем, просто описовою фразою («Fast Delivery»), географічним терміном («British Columbia Apples») або схожим до ступеня змішування з попереднім знаком, а також не може копіювати офіційні герби або захищені назви сортів рослин…

Перед подачею заявки власники повинні: (1) перевірити базу даних торговельних марок Канадського відомства з інтелектуальної власності (CIPO) (та переліки торговельних назв) на предмет можливих конфліктів; (2) зібрати чітке зображення знака та точний перелік товарів/послуг, згрупованих за

міжнародною Ніццькою класифікацією; та (3) розглянути можливість найму агента з торговельних марок або юриста з інтелектуальної власності для вирішення питань, пов'язаних із запереченнями, складанням заявки або захистом від оскарження…

Заявки можна подавати онлайн (найшвидший спосіб) або поштою; дата подання заявки визначає пріоритет над подібними знаками, поданими пізніше. CIPO перевіряє заявку на відповідність вимогам та відмітність; якщо вона проходить перевірку, знак публікується в Журналі торговельних марок. Треті особи мають два місяці для оскарження. Оскарження може спричинити письмові аргументи, докази та слухання; з 2025 року реєстратор може видавати накази про конфіденційність, розглядати складні спори та присуджувати витрати за нерозумну поведінку. Якщо оскарження не виникає або оскарження не має успіху, знак проходить реєстрацію, що надає виключне право на території всієї країни на десять років, яке може бути поновлено після сплати зборів…

Вартість (за ставками 2025 року) становить 478,15 доларів за перший клас товарів/послуг і 145,12 доларів за кожен додатковий клас; вартість поновлення становить 579,42 доларів за перший клас і 180,61 доларів за кожен додатковий клас. Інвестиції в належну реєстрацію запобігають дорогому ребрендингу та зміцнюють ідентичність бренду на конкурентному ринку Канади…

Недавні поправки 2025 року також надають реєстратору право скасовувати «офіційні знаки», якщо власник, який є державним органом, більше не існує, що посилює реєстрацію та усуває неактивні бар'єри.

Проводячи ретельні пошуки, вибираючи дійсно відмінні знаки та дотримуючись процедур CIPO — або залучаючи професійних юристів — заявники, які подають заявку вперше, можуть забезпечити надійний захист торговельної марки та зберегти комерційну цінність своїх брендів…» ***(Chiara Trinidad. A business owner's guide to the Trademark Act of Canada // KM Business Information Canada Ltd. (https://www.lexpert.ca/news/legal-faq/a-business-owners-guide-to-the-trademark-act-of-canada/393423). 17.09.2025).***

***

Китайська Народна Республіка

«27 серпня 2025 року Національне управління інтелектуальної власності Китаю (CNIPA) опублікувало свій щорічний звіт за 2024 рік, в якому детально викладено розвиток політики, нові нормативні акти та статистичні показники за минулий рік…

У звіті підкреслюється значний прогрес в ефективності експертизи: середній термін розгляду патентів на винаходи був скорочений до 15,5 місяців, тоді як реєстрація торговельних марок залишилася на рівні 4 місяців, що ставить Китай серед найшвидших юрисдикцій у світі з аналогічними системами. Адміністрація також посилила стандарти оцінки винахідливості в

корисних моделях і уточнила відмінності між патентами на промислові зразки та корисні моделі…

Китай досяг важливої віхи, перевищивши 4 мільйони дійсних внутрішніх патентів на винаходи — загалом 4,756 мільйона, ставши першою країною у світі, яка перетнула цей поріг. На міжнародній арені заявки за системами PCT, Мадридською та Гаазькою системами продовжували ставити Китай серед світових лідерів. Крім того, у 2024 році відбулося різке розширення пріоритетного розгляду: 218 000 патентних заявок отримали прискорену обробку, з яких 216 000 були патентами на винаходи, що на 57,6 % більше, ніж у попередньому році…

Разом ці події підкреслюють стратегічне прагнення Китаю до зміцнення своєї екосистеми інтелектуальної власності — збалансувавши швидкість, масштаб і якість — і одночасно позиціонуючи себе в авангарді глобального управління інноваціями, особливо в таких нових галузях, як штучний інтелект» ***(Aaron Wininger. China's National Intellectual Property Administration Releases 2024 Annual Report – U.S. Origin Chinese Invention Patent Applications Down 1.9% // National Law Forum, LLC (https://natlawreview.com/article/chinas-national-intellectual-property-administration-releases-2024-annual-report-us#google_vignette). 02.09.2025).***

***

«…Система реєстрації торговельних марок у Китаї, що діє за принципом «перший подав — перший отримав», робить ранню та точну реєстрацію надзвичайно важливою для брендів, що виходять на один із найбільших ринків світу. Найпоширенішими — і найдорожчими — помилками є вибір неправильного класу або надто вузьких підкласів, проведення недостатніх пошуків щодо доступності, ігнорування китайськомовного брендингу та культурних нюансів, невдалий моніторинг конфліктів та порушень, а також пропущення процедурних термінів. Щоб уникнути прогалин у захисті, заявники повинні скласти карту поточних і майбутніх пропозицій за основними, пов'язаними та захисними класами та стратегічно використовувати китайську систему підкласів: занадто широкі позначення можуть призвести до відмов у переповненому реєстрі, а надто вузькі специфікації змушують пізніше подавати повторні заявки. Регулярна переоцінка портфеля допомагає підтримувати захист у відповідності до розвитку бізнесу…

Перед подачею заявки проведіть ретельний пошук за допомогою CNIPA, комерційних баз даних та місцевих пошукових систем, а також перевірте наявність еквівалентів китайською мовою. Оцініть як відносні, так і абсолютні підстави, оскільки CNIPA застосовує суворі стандарти щодо таких питань, як описовість, оманливі терміни або «нездоровий» вплив — відмови на абсолютних підставах важко виправити пізніше. Так само, заплануйте китайський бренд, який фонетично та семантично відповідає оригіналу та має

культурний резонанс; буквальні переклади можуть бути невдалими, а нечутливі назви або нещасливі символи (наприклад, цифра 4) можуть зашкодити сприйняттю на ринку. Місцевий юрист може допомогти забезпечити, щоб знак добре читався та уникав табу…

Захист не закінчується після реєстрації. Налаштуйте служби спостереження, щоб позначати схожі заявки CNIPA, які можуть викликати плутанину, та здійснюйте постійний нагляд за ринком — як онлайн (Taobao, JD.com, Pinduoduo, Xiaohongshu), так і офлайн — щоб виявляти несанкціоноване використання та швидко реагувати за допомогою заперечень, скарг, листів із вимогою припинити порушення або заходів щодо забезпечення дотримання прав. Ретельне дотримання термінів має вирішальне значення: типові строки включають 30 днів для відповіді на офіційні дії (плюс 15-денний період електронного обслуговування), тримісячний термін для оскарження після публікації та 15 днів (плюс 15 для електронних заявок/знаків IR) для подання запиту на перегляд відмов. Анулювання може бути подано в будь-який час на абсолютних підставах і протягом п’яти років на відносних підставах (без обмежень для зловмисних реєстрацій відомих торговельних марок). Скасування реєстрації через невикористання відбувається через три роки після реєстрації, з двома місяцями для подання доказів використання та визначеними строками для оскарження. Поновлення відбувається кожні 10 років, з 12-місячним строком до закінчення терміну дії та шестимісячним пільговим періодом. Терміни зазвичай відраховуються з наступного дня після отримання; електронна послуга CNIPA вважається наданою на 15-й день. У обмежених випадках існують можливості продовження терміну або виправлення ситуації, але найкраще вжити заходів вчасно. Китай також карає недобросовісні заявки, а швидке та обґрунтоване застосування заходів забезпечує захист прав…

Коротко кажучи, індивідуальна стратегія реєстрації, ретельна перевірка перед реєстрацією, брендинг, адаптований до культурних особливостей Китаю, постійний моніторинг та дисциплінована реєстрація — під керівництвом досвідченого місцевого юриста з питань торговельних марок — значно підвищують шанси на забезпечення та захист надійних прав на торговельні марки в Китаї…» ***(Chunyu (Helen) Zhao. Top tips to secure your rights in China: common filing mistakes to avoid // Law Business Research (https://www.worldtrademarkreview.com/review/the-trademark-prosecution-review/2026/article/top-tips-secure-your-rights-in-china-common-filing-mistakes-avoid). 03.09.2025).***

***

«…Нова Біла книга Китаю з нанотехнологій… свідчить про прагнення Китаю переформатувати глобальні інновації: за 25 років Китай накопичив 464 000 нанотехнологічних патентів - 43% від загальної кількості світових патентів, що перевершує сукупний обсяг виробництва США, Японії та Південної Кореї. Сила Китаю охоплює сектори та міста:

Пекін, Шанхай, Шеньчжень та Сучжоу є лідерами у розробці напівпровідників, тоді як Гуанчжоу та Шанхай є опорними біомедичними хабами. Китайська академія наук лідирує у світі, подавши понад 23 000 заявок, і понад 8% китайських нанотехнологічних патентів були ліцензовані або передані, що свідчить про зрілість процесу комерціалізації. Станом на травень 2025 року в Китаї налічувалося понад 34 500 нанотехнологічних підприємств (739 зареєстрованих на біржі), на яких працювало майже 10 мільйонів осіб, а такі проривні розробки, як каталізатори на основі наночастинок, що конкурують з дорогоцінними металами, підкреслюють зосередженість на реальному впливі на навколишній світ. Відповідно до програми "Зроблено в Китаї 2025" і прагнення до технологічної самодостатності, яка передбачає досягнення 70% внутрішнього постачання основних матеріалів до кінця року, Китай продовжує заповнювати прогалини, незважаючи на тарифи і санкції. У той час як західний скептицизм розглядає це зростання як стратегічну загрозу, Китай підкреслює глобальні переваги співпраці в галузі точної медицини, чистої енергії та передового виробництва…» ***(Hasan Muhammad. China's Nanotechnology Triumph: A Beacon for Global Innovation // China Economic Net. (http://en.ce.cn/Insight/202509/t20250903_2463513.shtml). 03.09.2025).***

***

«На сучасному конкурентному ринку ідеї є основою кожного успішного бізнесу, незалежно від того, чи є ви стартапом, чи вже відомим брендом. Ваші продукти, послуги та інновації відрізняють вас від конкурентів, але без захисту інтелектуальної власності (ІВ) ці цінні активи залишаються вразливими до копіювання, що може призвести до зменшення вашої частки на ринку та гальмувати зростання...

Захист інтелектуальної власності має важливе значення з кількох критичних причин. По-перше, він формує довіру інвесторів, оскільки інвестори віддають перевагу компаніям, які серйозно ставляться до своїх інновацій. Сильний портфель інтелектуальної власності свідчить про прагнення до зростання, знижує інвестиційні ризики та приваблює більше фінансування. По-друге, він запобігає крадіжці ідей і продуктів, гарантуючи, що ваші інновації залишаються виключно вашими завдяки патентам, торговим маркам і авторським правам, зберігаючи вашу конкурентну перевагу По-третє, він зміцнює ідентичність бренду, захищаючи ваш логотип, назву бренду та творчі роботи, допомагаючи формувати впізнаваність на ринку, довіру та лояльність клієнтів. Нарешті, він підтримує глобальну експансію бізнесу, спрощуючи вихід на ринок, дотримання вимог та забезпечення дотримання прав за межами країни.

Основні засоби захисту включають патенти на винаходи, торговельні марки для назв брендів та логотипів, авторські права на творчі роботи та комерційну таємницю для конфіденційного ноу-хау. Ефективна стратегія захисту інтелектуальної власності підвищує вартість компанії, відкриває

можливості для партнерства та ліцензування, зменшує ризик судових спорів та забезпечує довгострокові конкурентні переваги, що робить інвестиції в захист інтелектуальної власності інвестиціями в майбутнє вашої компанії…» ***(Slim Kou. How Intellectual Property (IP) Protection Shapes and Increases Your Business Value // Precise (https://pripllc.com/intellectual-property-protection/). 03.09.2025).***

***

«…У сучасній економіці, де «інновації = конкурентоспроможність», патенти виконують функцію захисного валу, проте багато команд з інтелектуальної власності не можуть ефективно їх використовувати — вони або не помічають патентоспроможних моментів у науково-дослідній роботі, або створюють патенти, що не відповідають потребам ринку, або залишають прогалини в захисті. Використання патентів — це систематичний процес перетворення інноваційної цінності підприємства в захищені активи, а не пошук проривів на удачу… Команди повинні уникати трьох пасток: зосередження уваги виключно на новітніх технологіях (поступові вдосконалення продуктів і процесів можуть бути патентоспроможними, якщо вони є новими, винахідливими та корисними), використання виключно результатів досліджень і розробок (патенти повинні враховувати проблеми клієнтів і стратегію конкурентів, щоб мати наступальну/оборонну цінність) та ізольована робота (необхідна міжфункціональна співпраця з відділами досліджень і розробок, виробництва та маркетингу). Ефективні методи включають залучення на ранній стадії та протягом усього терміну реалізації проектів НДДКР для складання карти перспективних, основних та периферійних заяв (і не пропускаючи вікно новизни); аналіз проблемних моментів продукту, виявлених користувачами та виробниками; націлювання на слабкі місця конкурентів та лазівки в захисті за допомогою патентного картування; а також узгодження з пріоритетами політики (наприклад, нова енергетика, штучний інтелект, біомедицина) для підвищення вартості та отримання доступу до субсидій або прискорених процедур… Професійні патентні агентства можуть покращити результати на всіх етапах: на початку — шляхом глибокого вивчення технічних деталей та галузевих тенденцій для визначення перспективних напрямків; на середньому етапі — шляхом оцінки юридичної надійності, ринкової атаки/захисту та технічного прогресу, а потім оптимізації «основних + периферійних» портфелів; а на пізньому етапі — шляхом складання та управління заявками та забезпечення операцій після видачі патенту (спостереження, забезпечення дотримання прав, патентна навігація) для перетворення «паперових активів» у ринкову конкурентоспроможність. Зрештою, пошук патентів — це спільна, структурована робота і важливий крок у монетизації інновацій, що підвищує ефективність та якість інтелектуальної власності…» ***(Franklin Fu. Is Corporate Patent Mining Always Stuck? Here Comes the IP Team's Breakthrough Guide +***

Professional Support Plan! // Chang Tsi & Partners (https://www.changtsi.com/news/insight/3845.html). 04.09.2025).

***

«Інтелектуальна власність (ІВ) є основою успіху в бізнесі. Вона охоплює торговельні марки, патенти, авторські права та комерційні таємниці, які втілюють креативність, інноваційність та ідентичність бренду компанії. Однак багато підприємств недооцінюють її значення, що призводить до дорогих помилок, таких як втрата доходів, судові тяжби та підривання репутації бренду. У глобальному масштабі неправильне управління ІВ щорічно призводить до збитків у розмірі мільярдів доларів, що підкреслює необхідність проактивної стратегії в галузі ІВ…

Поширені помилки та рішення щодо інтелектуальної власності:

1. Затримка реєстрації інтелектуальної власності: багато хто вважає, що створення само по собі надає права, але офіційна реєстрація є необхідною. Затримка дозволяє конкурентам претендувати на вашу інтелектуальну власність, що призводить до судових позовів або вимушеного ребрендингу. Рішення: зареєструйте торговельні марки, авторські права та патенти якомога раніше, щоб забезпечити юридичний захист.

2. Вибір неправильної категорії інтелектуальної власності: Неправильна класифікація інтелектуальної власності (наприклад, реєстрація торгової марки замість патенту) робить активи вразливими. Рішення: Проконсультуйтеся з адвокатом з питань інтелектуальної власності, щоб забезпечити правильну класифікацію та реєстрацію.

3. Ігнорування моніторингу конкурентів: Реєстрація недостатня; активний моніторинг має вирішальне значення для виявлення порушень, підробок або подібних торговельних марок. Рішення: Використовуйте служби спостереження, проводьте пошук на ринку та застосовуйте цифрові інструменти моніторингу.

4. Нехтування міжнародним захистом: внутрішні права інтелектуальної власності не поширюються на глобальний рівень, що наражає підприємства на ризики на закордонних ринках. Рішення: використовуйте такі системи, як Мадридський протокол та PCT, і реєструйтеся в цільових країнах за допомогою експертів.

5. Ставлення до інтелектуальної власності як до юридичної формальності: інтелектуальна власність повинна бути стратегічним активом, що сприяє підвищенню вартості, партнерствам та ринковій позиції. Рішення: інтегруйте інтелектуальну власність у бізнес-стратегію, як це роблять такі бренди, як Apple та Nike.

6. Самостійна реєстрація без залучення фахівців: Самостійна реєстрація часто призводить до помилок, таких як неправильна класифікація або слабкі торговельні марки. Рішення: Залучіть експертів, щоб забезпечити точність і юридичну силу реєстраційних документів.

7. Неоновлення портфелів інтелектуальної власності: Нехтування аудитами залишає нові інновації без захисту. Рішення: Проводьте щорічні перевірки, щоб виявити прогалини та оновити захист…

Вартість помилок у сфері інтелектуальної власності: Неефективне управління призводить до витрат на ребрендинг, втрати доходів, шкоди репутації та недовіри інвесторів. Надійна стратегія у сфері інтелектуальної власності зменшує ці ризики та підвищує цінність бізнесу…

Побудова ефективної стратегії інтелектуальної власності:

- Зареєструйтеся якомога раніше і правильно.
- Слідкуйте за конкурентами та ринками.
- Плануйте міжнародну експансію.
- Ставтеся до інтелектуальної власності як до стратегічного інструменту.
- Співпрацюйте з професіоналами.
- Регулярно перевіряйте та оновлюйте свій портфель…

Вжиття заходів для захисту інтелектуальної власності є надзвичайно важливим, оскільки затримки збільшують вразливість до крадіжок та юридичних проблем. Незалежно від того, чи йдеться про стартап чи про відомий бренд, проактивна стратегія захисту інтелектуальної власності забезпечує інновації, зміцнює позиції на ринку та сприяє довгостроковому успіху» ***(Slim KOU. Common IP Mistakes That Cost Businesses Millions // Precise (https://pripllc.com/common-ip-mistakes-that-cost-businesses-millions-intellectual-property-protection-guide/). 10.09.2025).***

***

«…Ситуація з торговельними марками в Китаї є дуже складною і стає дедалі більш заплутаною: у 2023 році країна отримала майже 7,5 мільйона заявок на реєстрацію торговельних марок, що становить 47 % від загальної кількості у світі, а на кінець 2024 року було зареєстровано понад 47,6 мільйона торговельних марок. Оскільки система працює за принципом «хто перший, той і має перевагу», а 94 % заявок подаються вітчизняними заявниками, іноземні власники торговельних марок часто стикаються з попередніми торговельними марками, які блокують їхній вихід на ринок або використовуються для отримання переваги. Їхнім основним засобом захисту є скасування за невикористання, дозволене статтею 49 Закону про торговельні марки, яка дозволяє будь-якій стороні скасувати торговельну марку, яка не використовувалася протягом трьох років поспіль…

Дотепер низькі доказові пороги сприяли поширенню численних заяв про скасування, деякі з яких були зловживанням, що створювало навантаження для Китайського національного управління інтелектуальної власності (CNIPA). 26 травня 2025 року CNIPA опублікувала детальні вказівки щодо посилення вимог: заявники повинні подати «попереднє розслідування», яке підтверджує фактичне невикористання протягом трьох років, підкріплене широкими доказами, такими як перевірки сфери діяльності, обстеження ринку, пошуки в

електронній комерції та соціальних мережах або перевірки на місці. Без переконливої документації клопотання будуть відхилені в порядку сумарного провадження…

Для міжнародних компаній це означає більше підготовки: вони повинні зібрати надійні докази, перш ніж атакувати незаконно зайняті торгові марки, і вони повинні вести чіткий облік — рахунки-фактури, рекламу, ліцензії, скріншоти з Інтернету — щоб захистити свої власні реєстрації, коли вони досягнуть трирічного терміну вразливості. Ці рекомендації повинні запобігти необґрунтованим оскарженням, знизити витрати на захист для законних власників і підвищити загальну правову визначеність. На горизонті з'являються подальші реформи: законодавчий план Державної ради на 2025 рік включає чергову поправку до Закону про торговельні марки та продовження антикорупційних заходів, що свідчить про намір Китаю вдосконалити свою систему охорони торговельних марок в умовах стрімкого зростання кількості заявок та постійних недобросовісних дій…» ***(Shuai Cao. China updates guidance on trademark non-use cancellations // Dennemeyer Group (https://www.dennemeyer.com/ip-blog/news/china-updates-guidance-on-trademark-non-use-cancellations/). 11.09.2025).***

***

«…уряд Спеціального адміністративного району (SAR) представить «Пісочницю фінансування інтелектуальної власності» (Intellectual Property Financing Sandbo) у майбутньому політичному зверненні цієї середи.

Ця ініціатива має на меті допомогти пілотним галузям промисловості, зокрема технологічному сектору, використовувати інтелектуальну власність (ІВ) для фінансування, що дозволить підприємствам розкрити економічну цінність нематеріальних активів, одночасно залучаючи міжнародні інноваційні та технологічні підприємства до ведення діяльності в місті. Цей крок також має на меті сприяти інноваціям та полегшити операції з інтелектуальною власністю.

Джерела повідомили, що на підтримку місцевих підприємств уряд підтримає «Центр підтримки технологій та інновацій» Ради продуктивності Гонконгу, який має розпочати офіційну роботу до кінця цього року.

Центр надаватиме послуги з оцінки патентів для малих та середніх технологічних компаній і пропонуватиме субсидії на оцінку патентів для підтримки заявок на кредитне фінансування…

Очікується, що запропонована «пісочниця» забезпечить контрольоване регуляторне середовище, де підприємства можуть тестувати рішення для фінансування, підкріплені інтелектуальною власністю, без негайного дотримання всіх стандартних регуляторних вимог» ***(Marco Lam. HK to launch intellectual property financing sandbox in Policy Address, sources say // The Standard (https://www.thestandard.com.hk/hong-kong-news/article/311531/HK-to-launch-intellectual-property-financing-sandbox-in-Policy-Address-sources-say). 15.09.2025).***

«…Пекін застосовує той самий модернізований режим інтелектуальної власності, який зараз діє по всій Китаї, але, оскільки це політична, технологічна та культурна столиця країни, місто стало і випробувальним майданчиком, і центром забезпечення дотримання цього режиму. Правова база Китаю складається з Закону про патенти, Закону про торговельні марки, Закону про авторське право та Закону про боротьбу з недобросовісною конкуренцією, які нещодавно були змінені — зокрема, у 2020 році було проведено реформу патентного законодавства — з метою посилення покарань, спрощення процедур та більш тісного узгодження з TRIPS та іншими договірними зобов'язаннями. Патенти (винаходи, корисні моделі, промислові зразки) розглядаються та видаються Національною адміністрацією інтелектуальної власності Китаю (CNIPA) зі штаб-квартирою в Пекіні; торговельні марки реєструються через те саме агентство за суворою системою «перший подав — перший отримав»; а авторські права виникають автоматично відповідно до перегляду Закону про авторське право 2021 року…

Спеціалізовані установи забезпечують ефективність цих законів. Пекінський суд з питань інтелектуальної власності (а в апеляційній інстанції — трибунал з питань інтелектуальної власності Вищого народного суду Пекіна) розглядає складні справи про порушення прав, встановлює загальнонаціональні прецеденти та може виносити потужні судові заборони і призначати високі штрафи. Адміністративні органи — головним чином Пекінське бюро інтелектуальної власності та місцеві відділення Державного управління з регулювання ринку — проводять рейди, вилучають контрафактну продукцію та накладають штрафи, а митні пости блокують експорт товарів, що порушують права. Щодо онлайн-порушень, платформи, що базуються в Пекіні, повинні дотримуватися правил повідомлення та видалення та ризикують спільною відповідальністю після того, як Верховний народний суд звузив захист «безпечної гавані».

Місто поєднує заходи з виконання законодавства із заохочувальними заходами. Дослідницькі та розробницькі компанії отримують субсидії на подання патентних заявок; малі та середні підприємства можуть скористатися місцевими фондами для реєстрації торговельних марок або подання заявок за кордоном відповідно до Мадридського протоколу; університети та стартапи заохочуються до використання прискореної процедури PCT та нової схеми відкритого ліцензування відповідно до зміненого Закону про патенти. Спеціальні центри медіації та арбітражні комісії пропонують швидші та дешевші шляхи врегулювання спорів, а поліцейські підрозділи, що займаються питаннями інтелектуальної власності, борються з піратством у великих масштабах та крадіжками комерційної таємниці…

Постійні виклики залишаються — підробки на споживчих ринках, неоднакові місцеві практики та необхідність прискорення процедур щодо цифрових доказів — але інфраструктура Пекіна зараз є однією з найдосконаліших у світі. Для іноземних і вітчизняних правовласників

повідомлення є чітким: реєструйтеся якомога раніше, постійно стежте за ситуацією і будьте готові використовувати спеціалізовані суди столиці, адміністративні рейди та митні заходи для захисту та забезпечення дотримання патентів, торговельних марок, авторських прав і комерційних таємниць у Китаї та за його межами…» ***(Anaya Nolan. Beijing's Intellectual Property Laws: Understanding Legal Protections In China // LawShun (https://lawshun.com/article/does-beijing-have-intellectual-property-laws). 25.09.2025).***

***

Королівство Саудівська Аравія

«Саудівське управління з інтелектуальної власності провело понад 2000 польових інспекцій у 51 місті та губернаторстві по всьому королівству. В результаті було вилучено понад 3,6 мільйона товарів, які порушували Закон про торговельні марки. Близько 52 відсотків цих порушень припадає на сектор одягу та взуття, згідно зі щорічним звітом про дотримання прав інтелектуальної власності за 2024 рік, опублікованим управлінням.

У звіті… зазначається, що було вилучено 330 підозрілих митних вантажів. Це призвело до запобігання потраплянню на місцевий ринок понад 6,7 мільйона товарів, що порушують права інтелектуальної власності.

У цифровому просторі у 2024 році спостерігалося значне зростання рівня блокування: було заблоковано 7900 вебсайтів, що на 128 відсотків більше, ніж у 2023 році, для сайтів прямих трансляцій, які порушували Закон про захист авторських прав. Орган також отримав та розглянув понад 3200 скарг, пов'язаних із порушенням авторських прав та торгових марок…» ***(3.6 million products seized for Trademark Law violations // Saudi Gazette (https://saudigazette.com.sa/article/654870/SAUDI-ARABIA/36-million-products-seized-for-Trademark-Law-violations). 10.09.2025).***

***

Королівство Таїланд

«…Останні рішення Тайської ради з торговельних марок за 2021–2023 роки показують, що оцінка схожості залежить від домінуючого слова в марці та транслітерації, наданої під час подання заявки, що робить результат більш нюансованим, ніж просте візуальне порівняння. Якщо дві торговельні марки мають однакове або дуже схоже домінуюче слово в однакових або споріднених класах, їх співіснування, як правило, відхиляється, навіть якщо дизайн відрізняється; відмовлені описові елементи мають невелике значення, фонетична схожість розпізнавальної частини є вирішальною, а

додавання елемента пристрою часто не вирішує конфлікту — для більш сильної диференціації зазвичай потрібно додати розпізнавальні слова…

Оскільки Таїланд вимагає транслітерації для знаків іноземною мовою, транслітерація, зазначена в заявці, може стати вирішальним фактором: ідентичні або дуже схожі транслітерації до раніше зареєстрованих знаків часто призводять до висновків про схожість, незважаючи на візуальні відмінності (наприклад, коли «SUN» залишається домінуючим елементом після відмови від «ELECTRIC»), тоді як відсутність транслітерації може підтвердити думку, що громадськість може вимовляти візуально схожі знаки по-різному, особливо коли знак сприймається як пристрій, що призводить до висновку про несхожість…

Для власників брендів це підкреслює необхідність стратегічної реєстрації в Таїланді: ретельно підбирати транслітерації, використовувати характерні словесні елементи, проводити пошук на наявність схожих знаків та консультуватися з адвокатом з питань торговельних марок, щоб полегшити процес реєстрації» ***(Nattaya Mahakunakorn, Lookpad Gedkhuntod. How close is too close? Understanding Similar/Not-Similar Marks in Thailand // Rouse International Limited (https://rouse.com/insights/news/2025/how-close-is-too-close-understanding-similar-not-similar-marks-in-thailand). 08.09.2025).***

***

«…Таїланд, який зберігає свою позицію у списку спостереження Торгового представника США у Спеціальному звіті 301 за 2025 рік, активізує зусилля з метою зміцнення своєї системи інтелектуальної власності (ІВ) та вирішення давніх проблем. Щоб досягти виключення зі списку спостереження та покращити свої торговельні відносини зі Сполученими Штатами, Таїланд розробив комплексний план дій у сфері ІВ, який був офіційно затверджений Національним комітетом з питань політики інтелектуальної власності в серпні 2025 року. Ця стратегія підкреслює важливість ІВ для стимулювання економічного зростання, інновацій та глобальної конкурентоспроможності, особливо для малих і середніх підприємств (МСП)…

Центральним елементом ініціативи Таїланду є План розвитку інтелектуальної власності на 2026–2027 роки, який базується на чотирьох основних напрямках:

1. Розвиток законодавства: модернізація законів про інтелектуальну власність з метою приведення їх у відповідність до найкращих міжнародних практик, включаючи оновлення існуючих нормативних актів та запровадження нових рамок.

2. Посилення правозастосування: зміцнення механізмів боротьби з порушеннями прав інтелектуальної власності шляхом поліпшення міжвідомчої координації, вжиття рішучих заходів правозастосування та посилення покарань.

3. Оптимізація державних послуг: раціоналізація послуг, пов’язаних з інтелектуальною власністю, таких як процеси реєстрації та експертизи, з метою підвищення доступності та ефективності.

4. Залучення зацікавлених сторін та підвищення обізнаності: заохочення участі громадськості та підвищення обізнаності про права інтелектуальної власності з метою формування культури поваги до інновацій та творчості…

Ці напрямки спрямовані на створення міцної екосистеми інтелектуальної власності, яка підтримує інновації від створення до комерціалізації, приносячи користь малим і середнім підприємствам та залучаючи іноземні інвестиції. Крім того, план включає шість стратегічних ініціатив, спрямованих на підвищення рейтингу Таїланду в Глобальному індексі інновацій (GII), з акцентом на дослідженнях, цінності інновацій, фінансових механізмах, масштабуванні інновацій, розвитку талантів та управлінні даними…

План роботи в галузі інтелектуальної власності безпосередньо стосується недоліків, висвітлених у Спеціальному звіті 301, демонструючи прихильність Таїланду до міжнародних стандартів інтелектуальної власності. Очікується, що успішна реалізація цього плану сприятиме виключенню Таїланду зі списку країн, що перебувають під наглядом, поліпшенню двосторонніх торговельних відносин із США та забезпеченню кращого захисту власників інтелектуальної власності в країні та за її межами. Сприяючи інноваціям та приводячи свою екосистему інтелектуальної власності у відповідність до світових стандартів, Таїланд прагне позиціонувати себе як конкурентоспроможного гравця у світовій економіці, одночасно захищаючи інтереси творців та інноваторів…» ***(Panisa Suwanmatajarn.*** *US Watch List: Strategic Intellectual Property Work Plan for Removal //* ***The Legal Co. (https://thelegal.co.th/2025/09/07/us-watch-list-strategic-intellectual-property-work-plan-for-removal/). 07.09.2025).***

***

Малайзія

«Інтелектуальна власність є рушійною силою сучасного спортивного бізнесу, лежачи в основі торгових марок, прав на медіа та спонсорства, які монетизують бренди за допомогою мерчандайзингу, ліцензування, телетрансляцій, продажу квитків та цифрового контенту… Проте багато малайзійських зацікавлених сторін все ще недостатньо використовують інтелектуальну власність, що проявляється в рідкісних випадках реєстрації торгових марок, слабкому правозастосуванні та поширеній підробці товарів, про що свідчать нещодавні проблеми, що вплинули на право Kelantan Red Warriors брати участь у змаганнях ФІФА, та потенційні ризики порушення прав інтелектуальної власності у випадку з футболками Selangor FC…

Ефективне управління інтелектуальною власністю сприяє підвищенню цінності бренду, лояльності та преміальних цін, але серед асоціацій, клубів та організаторів заходів все ще існує прогалина в знаннях. Щоб розкрити цей

«прихований скарб», Малайзія повинна інтегрувати стратегію інтелектуальної власності в національний розвиток спорту, а MyIPO та Міністерство молоді та спорту повинні очолити створення структури, яка: навчатиме федерації, клуби та спортсменів правам інтелектуальної власності та їх комерціалізації; спростить та субсидуватиме реєстрацію назв, логотипів та талісманів; посилить боротьбу з підробками в Інтернеті та поза ним; та сприятиме цифровим інноваціям — правам на трансляцію, кіберспорту та NFT — в рамках оновлених правових гарантій. Послідовна національна стратегія дозволить перетворити пристрасть на стабільний дохід, підвищити глобальну конкурентоспроможність та забезпечити, щоб малайзійський спорт повною мірою скористався перевагами брендів та контенту, які він створює…» ***(Nur Jasni Mohamed. The hidden goldmine from intellectual property in Malaysian sports // Yahoo (https://malaysia.news.yahoo.com/hidden-goldmine-intellectual-property-malaysian-072256124.html). 07.09.2025).***

***

Нова Зеландія

«Динамічний аерокосмічний сектор Нової Зеландії, що розвивається завдяки інноваціям у таких галузях, як ракетобудування та автономні літаки, відіграє важливу роль у забезпеченні національної стійкості та технологічного прогресу. Однак у кризові часи, такі як війни чи пандемії, суспільство або уряд можуть терміново потребувати життєво важливих технологій. Якщо доступ до цих запатентованих технологій відмовлено, примусове ліцензування забезпечує правову гарантію того, що вони все одно будуть доступними, коли цього вимагатиме суспільний інтерес…

Примусове ліцензування, як його визначає Світова організація торгівлі (WTO), дозволяє уряду або третій стороні використовувати запатентований винахід без згоди власника, зазвичай в надзвичайних ситуаціях. Воно не призначене для підриву прав інтелектуальної власності, а скоріше для використання як крайній захід, коли доступ до критично важливих технологій заблокований. У Новій Зеландії Закон про патенти 2013 року дозволяє будь-кому подати заявку на отримання примусової ліцензії після того, як патент діє протягом трьох років, за умови, що вони доведуть, що винахід не постачається в достатній кількості на місцевому ринку на розумних умовах. Суди також повинні побачити докази того, що були зроблені розумні спроби отримати комерційну ліцензію заздалегідь…

Коли виникає надзвичайна ситуація національного масштабу, потрібні більш оперативні правові інструменти. Саме тут вступають в силу право використання короною та надзвичайні повноваження. У Новій Зеландії уряд може скористатися правом використання короною, щоб застосовувати будь-який запатентований винахід для державних служб без попереднього схвалення власника патенту. Це право поширюється на кризові ситуації, коли таке

використання є необхідним для захисту національної безпеки або суспільного добробуту…

Для новозеландських інноваторів в аерокосмічній галузі ці механізми не повинні розглядатися як загроза, а як інструменти, що застосовуються лише у виняткових випадках. У повсякденній діяльності патенти залишаються критично важливими для залучення інвестицій, заохочення інновацій та забезпечення комерційного успіху. Однак компаніям рекомендується використовувати та ліцензувати свою інтелектуальну власність розумно та на внутрішньому ринку, щоб уникнути ситуацій, які можуть спричинити примусове ліцензування або використання державою. Наявність таких законів є скоріше засобом стримування від необґрунтованих дій, ніж звичайним ризиком…

Однак, якщо поглянути на це питання з іншого боку, новозеландські компанії також можуть потребувати доступу до іноземної інтелектуальної власності в екстрених ситуаціях, наприклад, для виконання оборонних контрактів, що вимагають використання закордонних компонентів. Усвідомлення того, що уряд може сприяти доступу до інтелектуальної власності за допомогою використання королівських прав, примусового ліцензування або механізмів екстрених закупівель, є важливим перевагою під час криз. Проактивна взаємодія з державними органами та підготовка внутрішніх стратегій, таких як заздалегідь узгоджені ліцензії, можуть підвищити рівень готовності…» ***(Jonathan Lucas and Hemi Jones. When Patents Meet National Security: Compulsory Licensing in Aerospace and Defence // James & Wells (https://www.jamesandwells.com/nz/when-patents-meet-national-security-compulsory-licensing-in-aerospace-and-defence/). 15.09.2025).***

***

Об’єднані Арабські Емірати

«В ОАЕ реєстрація торгової марки є основою будь-якої стратегії брендингу, оскільки вона надає підприємствам виключні права на їхні назви, логотипи та інші ідентифікатори бренду, а також забезпечує їхній правовий захист. Країна дотримується 45-класової класифікації NICE (34 товари, 11 послуг), тому знак повинен бути зареєстрований у класі, який відповідає кожному продукту або послузі, що пропонує компанія. Реєстрація у правильному класі (або класах) захищає бренд від порушень, запобігає дороговартісним конфліктам з підприємствами в інших секторах та дозволяє уникнути зайвих витрат на реєстрацію… З моменту набрання чинності Федеральним законом про торговельні марки № 36 від 2021 року власники можуть вказувати кілька класів в одній заявці замість подання окремих заявок, що приводить практику ОАЕ у відповідність до світових норм і робить захист декількох класів швидшим і дешевшим. Компанії зазвичай обирають кілька класів, коли продають різноманітні товари (наприклад, одяг у класі 25 і

текстиль у класі 24) або бажають розширити свою діяльність на нові види послуг; це заважає конкурентам використовувати схожі до ступеня змішування знаки та дає споживачам чітке уявлення про те, які саме товари або послуги належать до бренду…

Процес реєстрації в декількох класах передбачає (1) визначення класів, що відповідають видам діяльності підприємства, (2) офіційний пошук у базі даних Міністерства економіки для перевірки наявності вільних знаків, (3) подання однієї заявки, в якій перелічені всі відповідні класи, (4) проходження експертизи Міністерства та 30-денний період публікації в офіційному віснику для оскарження, і, якщо оскарження не надходить, (5) отримання свідоцтва про реєстрацію, що охоплює всі затверджені класи. Оскільки реєстраційні збори зростають з кожним додатковим класом, а помилки можуть поставити під загрозу захист, підприємствам рекомендується співпрацювати з досвідченим агентом з торговельних марок ОАЕ, щоб вибрати оптимальні класи, заповнити документи та ефективно захистити цінність свого бренду…» ***(How to file a Multi-class Trademark application in the UAE? // Jitendra Intellectual Property (https://jcatrademarkuae.com/how-to-file-a-multi-class-trademark-application-in-the-uae/). 11.09.2025).***

***

«Сприятливі для бізнесу реформи ОАЕ, диверсифікована економіка та вільні економічні зони, такі як Дубай Інтернет Сіті (DIC), Вільна економічна зона Джебель Алі (JAFZA) та Глобальний ринок Абу-Дабі (ADGM), роблять цю країну привабливим центром для розширення бізнесу, але захист інтелектуальної власності є надзвичайно важливим як на материковій частині країни, так і у вільних економічних зонах…

Інтелектуальна власність регулюється федеральними законами та міжнародними договорами (Паризька, Бернська конвенції, ТРІПС), а Міністерство економіки здійснює нагляд за реєстрацією та дотриманням прав. Торговельні марки регулюються Федеральним декретом-законом № 36 від 2021 року (10-річний термін захисту з можливістю безстрокового продовження; логотипи, слогани, звукові знаки; міжнародна реєстрація через Мадридський протокол); патенти регулюються Федеральним декретом-законом № 44 від 2021 року (термін дії 20 років; членство в PCT для глобального охоплення); а авторські права регулюються Федеральним законом № 38 від 2021 року (автоматичний захист літературних, художніх та програмних творів; реєстрація посилює захист прав; термін дії — протягом життя автора плюс 50 років)…

Підприємства можуть реєструвати інтелектуальну власність у своїй вільній економічній зоні, але такі права обмежуються межами зони; федеральна реєстрація через міністерство забезпечує ширший захист. Процедура зазвичай включає попередній пошук, подання заявки, експертизу, публікацію, періоди оскарження та видачу сертифікатів. Засоби забезпечення дотримання прав включають митні реєстрації (наприклад, у JAFZA) та дії в судах вільних зон,

таких як DIFC або ADGM, із такими засобами правового захисту, як судові заборони, відшкодування збитків та знищення товарів, що порушують права...» ***(How UAE Free Zones Empower IP Protection for Global brands // Jitendra Intellectual Property (https://jcatrademarkuae.com/how-uae-free-zones-empower-ip-protection-for-global-brands/). 18.09.2025).***

***

Південно-Африканська Республіка

«…Трансфер технологій — це міст, який переносить ідеї з лабораторії в суспільство, перетворюючи ризиковані, ресурсомісткі дослідження на реальні результати. Тільки в Південній Африці державні витрати на дослідження і розробки в 2022/23 році сягнули близько 28 мільярдів рантів, що підкреслює масштаб і ризик інновацій без гарантованої віддачі. Інтелектуальна власність, особливо патенти, забезпечує важливий стимул і механізм для цього процесу: надаючи обмежену в часі ексклюзивність (зазвичай 20 років) в обмін на розкриття інформації, патенти створюють можливість окупити інвестиції та залучити приватний капітал, необхідний для комерціалізації. Окрім стимулів, інтелектуальна власність є практичним комерційним інструментом: ліцензування дозволяє використання, яке в іншому випадку було б порушенням, узгоджує винагороду з ризиком, а в разі ексклюзивних або єдиних угод дає можливість застосовувати заходи проти третіх осіб, щоб захистити ліцензіатів від прямої конкуренції. Не менш важливо, що чіткі рамки власності та доступу до інтелектуальної власності стимулюють співпрацю між університетами, науково-дослідними інститутами, підприємцями та компаніями, сприяючи довірі до обміну власними ноу-хау, відкриваючи доступ до фінансування та зміцнюючи переговорні позиції завдяки надійним портфелям інтелектуальної власності… Коротко кажучи, інтелектуальна власність знижує ризики для інвесторів, винагороджує творців і перетворює знання на активи, роблячи можливим їх поширення та комерціалізацію. Без цієї основи шлях від відкриття до суспільної користі зупинився б, але з нею трансформаційні технології можуть поширюватися ефективно і справедливо для більш прогресивного майбутнього…» ***(Cwengile Cwele. Beyond Discovery: IP's Role in Moving Technology to Market // Spoor & Fisher (https://spoor.com/technology-transfer/). 02.09.2025).***

***

Республіка Індія

«…В Індії поведінка патентних повірених, офіційно відомих як патентні агенти відповідно до Закону про патенти 1970 року, регулюється переважно цим Законом та Правилами про патенти 2003 року. Однак на даний момент не існує остаточного, вичерпного кодексу поведінки, офіційно

встановленого для патентних агентів. Ця прогалина в законодавстві призвела до відсутності етичних стандартів та механізмів підзвітності, що стає дедалі більш проблематичним, оскільки клієнти все більше покладаються на патентних агентів у питаннях складних заявок на інтелектуальну власність…

У 2024 році справа Saurav Chaudhary проти Союзу Індії привернула увагу до нагальної потреби у створенні офіційного Кодексу поведінки для патентних агентів. Справа стосувалася заявника патенту, заявка якого була визнана відхиленою через недбалість юридичної фірми, яка його представляла. Вищий суд Делі визнав відсутність керівних принципів щодо професійних проступків, недбалості або порушення довірчих обов'язків патентними агентами та доручив Генеральному контролеру з питань патентів, промислових зразків і торговельних марок (CGPDTM) розпочати розробку комплексного Кодексу поведінки. Суд наголосив на довірчому характері ролі патентного агента та необхідності етичних норм для захисту клієнтів і збереження професійної доброчесності…

Очікується, що пропонований Кодекс поведінки включатиме такі принципи, як конфіденційність, уникнення конфлікту інтересів, обов'язок компетентності та старанності, прозора комунікація, уникнення оманливої реклами, повага до судової влади та справедливе процедурне поводження. Ці етичні очікування матимуть практичні наслідки для патентних агентів, включаючи регулярне навчання та сертифікацію, стратегії зменшення ризиків, чіткі протоколи комунікації з клієнтами та визнання професійної відповідальності…

Розроблюваний в Індії кодекс поведінки патентних агентів базується на міжнародних нормативних актах, таких як закони Австралії, Нової Зеландії, Великої Британії та Європейського Союзу. Ці нормативні акти наголошують на високих стандартах професійної майстерності, належної ретельності, прозорості та клієнтоорієнтованості. Індійський кодекс має на меті впровадити ці найкращі світові практики для посилення етичної відповідальності, довіри клієнтів та регуляторної прозорості у поведінці патентних агентів…» ***(Code of Conduct for Patent Attorneys: Key Principles and Guidelines // De Penning & De Penning (https://depenning.com/blog/code-of-conduct-for-patent-attorneys-key-principles-and-guidelines/). 04.09.2025).***

***

«…Вибір назви для бізнесу в Індії є творчим і стратегічним процесом, оскільки відповідно до Закону про торговельні марки 1999 року «сила» торговельної марки визначає її реєстраційну придатність, можливість захисту та довгострокову цінність…

Знаки поділяються на кілька категорій: вигадані або створені слова (наприклад, Kodak, Zomato) є від природи відмітними і найлегше захищаються, хоча для їхнього визнання необхідний маркетинг; довільні знаки використовують загальні слова в не пов'язаних контекстах (наприклад, Apple

для комп'ютерів) і також добре захищаються; описові знаки, які безпосередньо описують якості або особливості, як правило, відхиляються відповідно до розділу 9(1)(b), якщо вони не набули вторинного значення завдяки тривалому, ексклюзивному використанню; похвальні терміни (Best, Royal) є слабкими і рідко можуть бути монополізовані самостійно; а загальні терміни ніколи не можуть бути захищені, з додатковим застереженням, що сильні знаки можуть перейти в розряд загальних, якщо використовуються як назви продуктів…

Щоб досягти успіху, вибирайте вигадані або довільні назви, уникайте копіювання написання, проводьте пошук у базі даних Реєстру торговельних марок та переконайтеся, що назва є короткою, легко вимовною та запам'ятовується. Захист зазвичай включає пошук, подання заявки, розгляд та (за необхідності) слухання, публікацію протягом чотирьох місяців і, за відсутності заперечень, реєстрацію на 10 років (з можливістю поновлення). Застосування права поєднує цивільні позови (судові заборони, відшкодування збитків, видача товарів), кримінальні заходи проти підробки (рейди, штрафи, тюремне ув'язнення) та прикордонні заходи через митну реєстрацію, і все це підкріплюється пильним моніторингом ринку та журналів… Зрештою, назва підприємства є не тільки вибором бренду, а й юридичним питанням: відмінність окупається, і закон винагороджує назви, які можна зареєструвати, захистити та які можуть стати довготривалими активами…» ***(Akshi Seem. How to Choose and Protect a Business Name in India? // MAHESHWARI & CO. (https://www.maheshwariandco.com/blog/protect-a-business-name-in-india/). 08.09.2025).***

***

«…Швидко розвивається інноваційна екосистема Індії, яка отримує імпульс від центральних і державних програм, але все ще залишає багато малих і середніх підприємств та місцевих інноваторів в боротьбі за захист поступових досягнень, оскільки традиційні патенти вимагають високого рівня винахідливості. Система корисних моделей (UM), яка використовується в таких країнах, як Німеччина, Китай, Іспанія та Японія, пропонує швидший і дешевший захист з нижчим порогом винахідливості, що робить її придатною для практичних, адаптованих до місцевих умов рішень, поширених у сільському господарстві, охороні здоров'я та дрібному виробництві… Хоча Європа вже давно використовує UM (Німеччина запровадила їх у 19 столітті для підтримки малих інноваторів), Індія обговорювала їх, але не прийняла: ця ідея з'явилася в проекті Національної політики щодо прав інтелектуальної власності 2015 року, але була вилучена з остаточної версії через побоювання щодо її здійсненності, якості та зловживання… Останнім поштовхом стало рекомендація Економічної консультативної ради 2023 року щодо запровадження UM як допоміжного інструменту з чіткими критеріями придатності, визначеним терміном дії, адаптацією до конкретних секторів та надійними запобіжними заходами для запобігання необґрунтованим заявкам та

полегшення виконання. Обмеження потужностей залишаються серйозною перешкодою: у 2022–2023 роках в Індії було лише 858 патентних експертів і контролерів, тоді як у США їх було понад 8000, що викликає побоювання, що режим UM може перевантажити систему і уповільнити обробку без паралельного нарощування потужностей… Поточні дебати зосереджуються на більш суворому розгляді, ніж у деяких юрисдикціях, коротшому терміні (6–10 років) та ретельно відкаліброваному порозі винахідницького кроку, щоб уникнути патентного заплутування, одночасно забезпечуючи комерціалізацію та конкурентоспроможність… Оскільки такі ініціативи, як Atal Innovation Mission, як очікується, приведуть до появи нових інновацій, добре розроблена система UM могла б заповнити критичну прогалину в захисті — за умови забезпечення контролю якості, заходів проти зловживання та узгодження з більш широкою системою інтелектуальної власності; станом на березень 2025 року Індія ще не впровадила таку систему…» ***(Exploring the Potential of Utility Models in India for Grassroots Innovation // IP Helpdesk (https://intellectual-property-helpdesk.ec.europa.eu/news-events/news/exploring-potential-utility-models-india-grassroots-innovation-2025-09-02_en). 02.09.2025).***

***

«…На сучасному ринку, орієнтованому на досвід, бренди використовують нетрадиційні торговельні марки (NTM) — звуки, кольори, форми, навіть аромати — для позначення походження, від джинглу Airtel до червоних підошов Christian Louboutin і запаху попкорну. Індійська система, побудована на основі Закону про торговельні марки 1999 року, визнає форми, упаковку та поєднання кольорів, а Правила 2017 року дозволяють звукові знаки (30-секундний MP3-файл з нотним записом), тоді як Проект посібника 2015 року розглядає запахові знаки без практичного шляху до реєстрації. На практиці підхід є консервативним: одноколірні знаки рідко реєструються без переконливих доказів набутої розпізнаваності (як ілюструє фіолетовий колір Cadbury), комбінації кольорів мають більший успіх, а суди ретельно перевіряють функціональність і розпізнаваність (Вищий суд Делі визнав червону підошву Louboutin, але обмежив захист). Звукові знаки отримали більшу популярність (йодель Yahoo!, ICICI, Airtel), за умови, що споживачі однозначно асоціюють звук з одним джерелом, а заявки містять як аудіозапис, так і нотацію. Запахові знаки залишаються незвіданими через їхню суб'єктивність та складність представлення, на відміну від окремих реєстрацій у США та справи ЄС «свіжоскошена трава» до справи Сікмана. У порівнянні зі США та ЄС після справи Сікманна, позиція Індії є обережною, з перешкодами щодо доведення відмінності, суворим розглядом, низьким рівнем сприйняття бізнесу та складністю забезпечення дотримання прав. Підприємства підвищують свої шанси, збираючи дані опитувань, продажів та реклами, використовуючи точні специфікації (коди Pantone; аудіо та нотації) та інвестуючи в тривале, послідовне використання. У міру розширення індійської

промисловості в секторах FMCG (Fast Moving Consumer Goods), розкоші, розваг та електронної комерції, розширення захисту мультисенсорних знаків — від кольорів і звуків до запахів і смаків — стане ключовим фактором для забезпечення емоційних зв'язків, що стимулюють сучасний брендинг…» ***(Hemakshi Prabhu. Beyond Logos: The Rise of Color, Sound & Smell Marks in India – Branding in the Age of Experience // ATB Legal (https://atblegal.com/blog/intellectual-property-laww/beyond-logos/). 11.09.2025).***

***

«…Швидко глобалізується, технологічно орієнтована індустрія моди Індії стикається з посиленням конкуренції, підробками швидкої моди та підробками в Інтернеті, що робить законодавство в галузі моди, а особливо інтелектуальну власність (ІВ), стратегічною необхідністю для дизайнерів і брендів. Законодавство в галузі моди охоплює ІВ (торгові марки, авторські права, патенти, дизайни), контракти, захист споживачів, працю, дані та електронну комерцію, а також міжнародну торгівлю, але в його основі лежить захист дизайну та бренду…

Відповідно до Закону про промислові зразки 2000 року, «промисловий зразок» охоплює візуальні особливості форми, конфігурації, візерунка, орнаменту або композиції ліній чи кольорів, застосованих у промисловому процесі; промислові зразки, що підлягають реєстрації, повинні бути новими та оригінальними, неопублікованими та застосованими до виробу, а термін їх захисту становить 10 років з можливістю продовження на 5 років. Реєстрація допомагає запобігти появі дешевих копій швидкої моди, надає юридичне визнання, формує цінність бренду та лояльність до нього, а також забезпечує можливість примусового виконання — суди можуть видавати судові заборони, конфісковувати товари, що порушують права, та накладати штрафи (до 25 000 індійських рупій за кожне порушення), а заявники подають документи до Бюро дизайну в Калькутті через онлайн-сервіси…

Останні справи підкреслюють важливість цього питання: у справі Christian Louboutin проти Nakul Bajaj (2018) Вищий суд Делі визнав червону підошву добре відомою торговою маркою і поклав відповідальність на платформу електронної комерції; компанія Sabyasachi успішно переслідувала онлайн-продавців підробок, використовуючи свою зареєстровану інтелектуальну власність; тоді як позов Anuradha Ramam проти Future Retail (FBB) був відхилений, оскільки FBB мала попередню реєстрацію торгової марки, що підкреслює критичну важливість своєчасного подання документів. Урядові програми, такі як Startup India та IPR Awareness, а також нові курси з «модного права» в юридичних школах та спеціалізовані практики в галузі інтелектуальної власності, відображають цю зміну…

В епоху повсюдних онлайн-ринків лише бренди, які активно захищають та забезпечують дотримання своїх прав інтелектуальної власності, зокрема реєстрації дизайну, можуть запобігти копіюванню, захистити оригінальність та

перетворити креативність на стійку репутацію, зростання та комерційний успіх…» ***(Ojaswi Chandrakar. Fashion Law and IP- Design protection in India // Khurana & Khurana (https://www.khuranaandkhurana.com/fashion-law-and-ip-design-protection-in-india). 10.09.2025).***

***

«Випуск Prada сандалій «toe-ring» вартістю 1,2 лакха, які повторюють дизайн індійських сандалій Kolhapuri chappals, продемонстрував, наскільки мало робить нинішня система захисту інтелектуальної власності країни для сільських ремісників, яких вона покликана захищати. Хоча «Kolhapuri chappal» є зареєстрованим географічним зазначенням, захист поширюється лише на назву; іноземний бренд може копіювати дизайн, перейменовувати продукт і безкарно продавати його по всьому світу. Економічний дисбаланс є разючим: близько 10 000 ремісників Kolhapuri заробляють приблизно 5000–6000 рупій на місяць — близько 250–300 рупій за пару — тоді як розкішні копії коштують за кордоном понад 100 000 рупій, приносячи практично всю додану вартість віддаленим посередникам і роздрібним продавцям.

Проблема зумовлена трьома факторами. По-перше, захист географічних зазначень (GI) є слабким і має територіальний характер: він запобігає неправомірному використанню назви «Kolhapuri» в Індії, але не запобігає візуальній імітації за кордоном, а транскордонні судові процеси є недоступними для ремісників. По-друге, навіть за наявності GI більша частина прибутку потрапляє до посередників; юридичне право власності належить державним органам, таким як LIDCOM і LIDKAR, а не окремим ремісникам. По-третє, політичні та інституційні канали є надто повільними та бюрократичними, щоб протистояти швидкоплинним модним циклам, що дозволяє світовим брендам «переосмислювати» традиційні дизайни, перш ніж будь-які заходи можуть бути вжиті…

Міжнародні приклади, такі як чай Дарджилінг, показують, що сильніше визнання за кордоном і контроль працюють для продуктів, що мають назву, але ремісничі GI потребують ширшого захисту, який охоплює характерні елементи дизайну та вимагає розподілу вигод. Можливі реформи включають (i) розширення законодавства про GI, щоб охопити характерні форми, мотиви та техніки; (ii) введення юридично зобов'язуючих положень про розподіл вигод — подібних до угод про біорозвідку — у випадках, коли комерційні структури використовують традиційні ноу-хау; та (iii) створення швидких механізмів спільного правозастосування, щоб порушення за кордоном спричиняли швидке застосування санкцій.

Без таких реформ громадське обурення та символічні візити до корпорацій продовжуватимуть замінювати справжню економічну справедливість, а індійські ремісники й надалі отримуватимуть мінімальну заробітну плату, тоді як їхня культурна спадщина приносить величезні

прибутки на ринку розкішних товарів в інших країнах…» ***(Amrita Pradhan. IP Laws Failing to Protect Rural Artisans in Light of the Prada Controversy? // IPLINK-ASIA (https://www.iplink-asia.com/article-detail.php?keywords=Intellectual%20property&id=1364). 15.09.2025).***

***

«Географічні зазначення (GI) — це колективні права інтелектуальної власності, які пов'язують такі продукти, як чай Дарджилінг, сарі Банарасі або манго Альфонсо, з громадами та місцями, що надають їм їхнього характеру, підтримуючи як місцеву економіку, так і культурну спадщину. Наразі в Індії зареєстровано понад 500 географічних зазначень, проте перспективи цієї системи погіршуються: підроблені листя чаю Дарджилінг додають до звичайного чаю, сарі «Банарасі» ткуть далеко від міських ринків Варанасі, онлайн-платформи регулярно продають товари з «географічним зазначенням» без доказів, а такі терміни, як «Басматі», використовують за кордоном. Низька обізнаність споживачів, нерівномірний контроль з боку правоохоронних органів та транскордонна електронна комерція означають, що покупці в країні та за кордоном не можуть легко відрізнити справжній товар від підробок, що позбавляє сільських виробників доходів та довіри…

Цифрові засоби автентифікації можуть заповнити цю прогалину в забезпеченні дотримання вимог. Реєстр блокчейну може фіксувати кожен етап шляху продукту GI — ферма, переробне підприємство, орган сертифікації, експортер — створюючи незмінний, глобально перевірюваний ланцюжок постачання, а унікальний QR-код на кожному товарі дозволяє покупцям миттєво отримати ці записи за допомогою сканування телефоном. Пілотний проект Ради з питань чаю щодо експорту чаю Дарджилінг демонструє його реалістичність; подібні системи захищають італійський сир Парміджано Реджано та французькі і чилійські вина. Однак Індія повинна подолати практичні перешкоди: високі витрати на технології для дрібних ремісників, нерівномірний доступ до Інтернету, необхідність точного введення даних («сміття на вході, сміття на виході») та недостатній контроль продавців на таких ринках, як Amazon або Flipkart…

Послідовна політична реакція полягала б у внесенні поправок до Закону про географічні зазначення, які б зобов'язували проводити цифрову автентифікацію для високоцінних позначень, зобов'язували б платформи електронної комерції приймати тільки переліки, перевірені за допомогою блокчейну/QR-коду, фінансували б державно-приватні платформи, якими могли б користуватися дрібні виробники, та запускали б кампанії для споживачів щодо того, Субсидії, кооперативи та навчання можуть забезпечити, щоб вигоду отримали не тільки міські експортери, а й сільські ткачі та фермери. За умови інклюзивного впровадження поєднання традицій та технологій може перетворити індійські GI на символи довіри у світовій торгівлі, обмежити підробки та спрямувати нові доходи до сільських громад, чиї навички та ґрунти

роблять ці продукти унікальними…» ***(Hemakshi Prabhu. Digital Authentication of GIs in India: Blockchain, QR Codes, and the Push for Counterfeit-Free Trade // ATB Legal (https://atblegal.com/blog/intellectual-property-laww/digital-authentication-india/). 22.09.2025).***

***

«Серхіо Гор, кандидат президента Трампа на посаду посла США в Індії, заявив Сенату, що двосторонні відносини перебувають у «критичній точці», особливо з огляду на те, що обидві країни прагнуть співпраці в галузі передових технологій та фармацевтичного виробництва. Однак будь-який план залучення індійських інвестицій у заводи з виробництва активних фармацевтичних інгредієнтів у США зазнає невдачі, якщо Нью-Делі не посилить захист інтелектуальної власності… Протягом десятиліть — починаючи з першого Спеціального звіту 301 у 1989 році і аж до видання 2025 року — Торговий представник США називав Індію одним із найгірших порушників прав інтелектуальної власності у світі, посилаючись на слабке забезпечення дотримання патентних прав та відсутність ексклюзивності регуляторних даних, що дозволяє місцевим компаніям користуватися результатами американських досліджень і розробок. Минулі спроби «викриття та ганьби» не дали результатів, тому Вашингтон повинен отримати реальний важіль впливу, розпочавши розслідування за статтею 301. Такий тиск продемонструє Індії, що майбутні угоди в галузі оборони або виробництва залежать від надійних заходів захисту інтелектуальної власності, що запобігають виникненню нерівноправних домовленостей, за якими Індія отримує вигоди, а американські інноватори несуть витрати. Коротко кажучи, відсутність надійної системи захисту інтелектуальної власності означає відсутність справжнього стратегічного партнерства…» ***(Marc L. Busch. If India wants US partnership, it should address IP theft first // Nexstar Media Inc. (https://thehill.com/opinion/international/5517935-us-india-ip-critical-point/). 24.09.2025).***

***

«Режим інтелектуальної власності Індії перетворився на багаторівневу систему правозастосування, яка поєднує традиційні цивільні засоби правового захисту з кримінальними санкціями, адміністративними заходами, засобами правового захисту в епоху Інтернету та альтернативним вирішенням спорів, тим самим забезпечуючи баланс між приватними правами та суспільними інтересами та сприяючи інноваціям…

Цивільно-правові засоби захисту є основою системи захисту прав інтелектуальної власності в Індії, а тимчасові та постійні судові заборони слугують першою лінією захисту від порушень, запобігаючи зловживанням до того, як буде завдано непоправної шкоди...

Кримінальні заходи посилюють стримуючий ефект у боротьбі з підробками та піратством у великих масштабах. Закон про торговельні марки 1999 року та Закон про авторське право 1957 року передбачають тюремне ув'язнення (від шести місяців до трьох років) та штрафи до 200 000 рупій, а Закон про патенти криміналізує неправдиві заяви та пов'язані з ними правопорушення. Суди часто поєднують ці судові переслідування з наказами «Джон Доу» (Ашок Кумар) — односторонніми судовими заборонами, винесеними проти невідомих відповідачів — для боротьби з піратством фільмів, онлайн-трансляціями та іншими масовими порушеннями…

Цифрові порушення призвели до вилучення доменних імен та директив щодо блокування веб-сайтів відповідно до Закону про інформаційні технології, що дозволяє судам та уряду змушувати інтернет-провайдерів або платформи блокувати доступ до контенту, що порушує авторські права.

Адміністративні органи додають ще більше рівнів: Реєстр торговельних марок та Бюро авторських прав розглядають оскарження, скасування та спори щодо ліцензування; митні службовці, озброєні Правилами щодо прав інтелектуальної власності (імпортних товарів) 2007 року, можуть затримувати контрафактні імпортні товари, якщо правовласники зареєстрували свої торговельні марки.

Альтернативні механізми вирішення спорів — досудове посередництво за рішенням суду відповідно до Закону про господарські суди, арбітражні застереження та гібридні моделі «медіація-арбітраж» — забезпечують швидкість і конфіденційність, особливо у комерційних спорах щодо інтелектуальної власності…

У сукупності судові заборони, відшкодування збитків, ордери на обшук, кримінальні санкції, митні заборони, блокування веб-сайтів та альтернативні способи вирішення спорів (ADR) утворюють інтегрований інструментарій правозастосування, який захищає творців, стримує порушників, забезпечує довіру споживачів та підтримує інноваційну економіку Індії в більш широких рамках, встановлених ТРІПС, Паризькою конвенцією та Бернською конвенцією…» ***(Akshi Seem. IP Enforcement in India - Trademark, Copyright, and Patent Perspectives // MAHESHWARI & CO. (https://www.maheshwariandco.com/blog/ip-enforcement-india-trademark-copyright-patent/). 29.09.2025).***

***

Республіка Індонезія

«Індонезія запустила знакову програму фінансування на основі інтелектуальної власності, яка дозволяє мікро-, малим та середнім підприємствам використовувати сертифікати інтелектуальної власності як заставу для банківських кредитів, що знаменує історичний зсув у способі оцінки нематеріальних активів для економічного зростання… Ініціатива

починається з торгових марок і буде розширена на патенти, промислові зразки та авторські права з метою залучення капіталу для ММСП, які не мають достатніх матеріальних активів, та стимулювання інновацій у креативній економіці. Незважаючи на те, що пропозиція була тепло сприйнята успіх залежить від тісної координації між урядовими міністерствами, банківським сектором та Управлінням з фінансового регулювання та нагляду для створення безперебійної та ефективної системи…» ***(Excel V. Dyquiangco. Indonesia unlocks new capital for MSMEs with IP-based financing // Asia IP (https://asiaiplaw.com/section/news-analysis/indonesia-unlocks-new-capital-for-msmes-with-ip-based-financing). 12.09.2025).***

***

Республіка Перу

«Тривимірні (3-D) знаки — форми, що ідентифікують товари або їх упаковку — визнаються в Перу (article 134 paragraph f) of Decision 486), але рідко реєструються, оскільки отримати реєстрацію надзвичайно складно. Тривимірний знак повинен відповідати звичайним вимогам до торговельних марок щодо розпізнаваності, а також подолати три абсолютні перешкоди: (1) він не може складатися виключно з традиційної форми продукту або його упаковки; (2) вона не може бути формою, зумовленою природою або технічною функцією товару; та (3) вона не може надавати функціональної або технічної переваги. Ці фільтри призначені для збереження основних або корисних форм товарів у публічному домені та для запобігання отриманню компаніями безстрокової ексклюзивності щодо форм, які повинні захищатися, якщо взагалі, лише патентами або корисними зразками з обмеженим терміном дії…

Доктрина визначає 3-D знак як будь-яку тривимірну форму — продукту, його упаковки або навіть окремої фігури — яка служить для ідентифікації комерційного походження товарів або послуг. Прикладами можуть слугувати шоколадна цукерка Hershey’s «Kisses», трипроменева зірка Mercedes-Benz (форма, яка ідентифікує автомобілі, не будучи самим автомобілем) та, у США, фігурка восьминога, яка використовується для позначення послуг автомийки.

Перуанська судова практика показує, чому заявки відхиляються. Спроба компанії Crocs зареєструвати контур взуття у вигляді бульбоподібних сабо (клас 25) була відхилена: експерти визнали, що цей силует є звичним на ринку і не має ознак, що вказують на джерело походження. Заявка тайванської компанії на реєстрацію форми ковпачка-аплікатора для промислових клеїв була відхилена, оскільки бічні «ребра» були функціональними, забезпечуючи користувачам кращий захват, а також через відсутність характерних орнаментів на ковпачку. Обидва рішення були підтверджені апеляційною палатою INDECOPI (Національний інститут захисту конкуренції та інтелектуальної власності Перу)…

Також застосовуються відносні підстави: тривимірний знак не може бути схожим до ступеня змішування з раніше зареєстрованими знаками. У сукупності ці суворі стандарти пояснюють низьку кількість заявок як у Перу, так і за кордоном; EUIPO та інші відомства застосовують аналогічні суворі критерії.

На практиці тривимірний знак буде успішним лише в тому випадку, якщо його форма є дійсно незвичайною, нефункціональною і вже визнаною споживачами як така, що вказує на єдине джерело походження — умови, яким відповідають лише деякі дизайни продуктів…» ***(Marietta Flores. The Three-dimensional Marks, Why is It Difficult for Them to be Registered? // IPLINK-ASIA (https://www.iplink-asia.com/article-detail.php?keywords=Intellectual%20property&id=1370). 24.09.2025).***

***

Республіка Філіппіни

«Від сміливого смаку кави Батангас барако до солодкого присмаку даваоського помело, від насиченого хрускоту горіхів пілі з Біколу до всесвітньо відомої солодкості манго з Гімарасу — Філіппіни пропонують багату палітру смаків і традицій, що відображають унікальність цієї країни та її народу. З юридичної точки зору, ці особливі продукти можуть бути захищені як географічні зазначення (GI) — знаки, що засвідчують походження товарів з певного регіону та їхні якості або репутацію, пов’язані з цим походженням. Натхненне світовими прикладами, такими як шампанське або пармезан, Бюро інтелектуальної власності Філіппін (IPOPHL) зробило історичний крок у 2022 році, зареєструвавши перше GI країни для манго з Гімараса, а нещодавно — для солі «яйця динозавра», відомої як Albuquerque Asin Tibuok…

До 2022 року Філіппіни визнавали GI лише побіжно відповідно до Закону Республіки № 8293 (Кодекс інтелектуальної власності), без спеціальної правової бази. Нові Правила та положення щодо географічних зазначень (RR-GI) заповнюють цю прогалину, поширюючи захист на сільськогосподарські товари, вироби ручної роботи та промислові товари; визначаючи права на рівні громади; встановлюючи Посібник із технічними умовами; та пропонуючи необмежений захист, доки товари продовжують відповідати критеріям якості та походження. RI-GI також забороняє введення в оману при використанні назви, навіть з такими уточненнями, як «тип» або «стиль», та визначає процедури скасування, якщо стандарти втрачають чинність. Проект закону про географічні зазначення, який зараз розглядається, ще більше посилить контроль за дотриманням законодавства шляхом покарання за порушення, що є одним з головних недоліків нинішньої системи…

Ефективний захист географічних зазначень обіцяє реальні переваги: вищі доходи для фермерів і ремісників, збереження місцевих знань та зміцнення

регіональних брендів на міжнародних ринках. Однак багато потенційних географічних зазначень не мають міцних організацій виробників, чітких специфікацій та маркетингових планів. Тому експерти закликають до розробки узгодженої національної стратегії, яка б узгоджувала дії урядових органів, забезпечувала місцеві громади необхідним обладнанням та гарантувала, що саме ті люди, які вирощують ці продукти, отримають повну вигоду від їхнього успіху. GI манго Гімарас дає уявлення про те, що можна досягти. Завдяки чітким правилам, колективним зусиллям та культурній гордості Філіппіни можуть перетворити своє багате географічне надбання на потужний двигун розвитку сільських територій та світового визнання…» ***(Protecting place, preserving pride: Why geographical indications matter for the Philippines // ACCRALAW (https://accralaw.com/2025/09/03/protecting-place-preserving-pride-why-geographical-indications-matter-for-the-philippines/). 03.09.2025).***

***

«Відомство інтелектуальної власності Філіппін (IPOPHL) включило Jollibee — місцевий гігант швидкого харчування, заснований у 1978 році — до нового Реєстру відомих торговельних марок як першу компанію країни. Це рішення, оголошене 10 серпня 2025 року, було прийнято після опублікування «Правил та положень щодо оголошення та створення Реєстру відомих торговельних марок» IPOPHL, які набрали чинності 28 квітня 2025 року. Згідно з цими правилами, торговельна марка може бути визнана «загальновідомою», якщо вона користується широким визнанням серед відповідної частини філіппінської громадськості на основі таких факторів, як тривалість і масштаби використання, географічний охоплення, частка ринку, відмінність та загальна репутація…

Загальновідомий статус надає Jollibee посилений захист, який можна поновлювати кожні десять років: експерти повинні автоматично відхиляти ідентичні або схожі до ступеня змішування заявки — навіть для товарів і послуг, що не мають відношення до компанії, — що позбавляє компанію витрат на неодноразове доведення своєї популярності в ході оскаржень, скасувань або судових позовів про порушення прав. Реформа базується на розділі 123.1(e)-(f) Кодексу інтелектуальної власності, який вже захищає відомі незареєстровані торговельні марки, але спрощує їхнє застосування, надаючи попереднє офіційне визнання. Для Jollibee, яка зараз має понад 1700 торгових точок по всьому світу (в тому числі понад 100 в Північній Америці), включення до списку не тільки визнає її культурне значення, але й захищає бренд від розмивання та недобросовісних заявок, підсилюючи його комерційну цінність в країні та за кордоном…» ***(Espie Angelica A. de Leon. Fast-food chain Jollibee is Philippines' first registered well-known mark // Asia IP (https://asiaiplaw.com/section/news-analysis/fast-food-chain-jollibee-is-philippines-first-registered-well-known-mark). 10.09.2025).***

***

«Довіра — це невидимий договір, який об'єднує ринок, і коли бренди порушують обіцянки щодо безпеки, стійкості або справедливості, страждають інтереси громадськості. На Філіппінах Міністерство торгівлі та промисловості (DTI) все частіше застосовує Закон про захист прав споживачів (Закон Республіки № 7394) проти оманливих заяв у різних секторах: у грудні 2024 року бренди електронних сигарет Flare та SHFT неправдиво натякали на дотримання нормативних вимог — SHFT навіть використовував несанкціоновані фотографії співробітників DTI — що викликало публічні спростування та нагадування про те, що продавати можна лише продукти з дійсними ліцензіями Philippine Standard… DTI також призупинило діяльність або висунуло звинувачення проти Shft & Dr Freeze, Don Bars, Chillax, Black Elite та Lost Mary; оштрафувало Flava за неодноразові порушення Закону про вейпи, а Бюро внутрішніх доходів розслідувало випадки ухилення від сплати податків; викрило підробки, такі як «Black Ultra», підкресливши ризики для молоді, громадського здоров'я та авторитету регуляторних органів. Окрім вейпів, з 2023 року агентство вилучило несертифікованих електричних та електронних товарів на суму 134,4 млн філіппінських песо, включаючи операцію оперативної групи Kalasag у 2024 році, під час якої було конфісковано підроблені кабелі з маркуванням Hypertech — це не просто проблеми з документацією, а потенційна небезпека пожежі в будинках… Greenwashing також стало предметом пильної уваги: у 2020 році Greenpeace оскаржила заяви Nestlé Philippines про «пластикову нейтральність», а в 2024 році Procter & Gamble зіткнулася зі скаргами щодо етикеток «придатних для переробки», що призвело до посередництва, відшкодування коштів та перегляду маркування. Оманливі рекламні акції продовжуються: від звинувачень у нечесному ціноутворенні та виставленні рахунків у Dali Everyday Grocery (зараз розслідується DTI) у травні 2024 року до подальшої рекламної акції Jollibee, зіпсованої штучним інтелектом або сфабрикованими переможцями лотереї, що спричинило повторний розіграш під наглядом DTI та коригувальні заходи… Сукупний вплив очевидний: такі практики становлять загрозу для здоров'я та безпеки, підривають довіру споживачів, вводять в оману покупців, які піклуються про навколишнє середовище, спотворюють конкуренцію щодо підприємств, які дотримуються вимог, та виснажують державні ресурси, необхідні для розвитку. Хоча Закон про захист прав споживачів та заходи з його виконання, що вживаються Міністерством торгівлі та промисловості (конфіскації, призупинення діяльності, звинувачення та угоди за посередництва), демонструють прогрес, регулювання має свої обмеження, особливо на швидкозмінних онлайн-ринках. Споживачі залишаються першою лінією захисту: вони ретельно вивчають рекламу, перевіряють маркування Philippine Standard або Import Commodity Clearance, ставлять під сумнів нечіткі обіцянки та повідомляють про зловживання. Справжній захист залежить не тільки від законів і покарань, а й від культури пильності, прозорості та відповідальності, адже на ринку, де кожна песо має значення, споживачі не

можуть дозволити собі бути обдуреними…» ***(Editha R Hechanova, Maricris V Faderugao. Holding brands accountable: misleading claims and consumer protection in the Philippines // Legal Benchmarking Limited (https://www.managingip.com/article/2fbcoei617zor5ma8dyio/sponsored-content/holding-brands-accountable-misleading-claims-and-consumer-protection-in-the-philippines). 11.09.2025).***

***

Республіка Чилі

«…Юридична система Чилі досі не забезпечує прямої законодавчої охорони «зовнішнього вигляду товару» – загального візуального вигляду продукту або його упаковки (форма, кольори, компонування, графіка тощо). Хоча в 2022 році в результаті перегляду Закону про промислову власність № 19.039 було модернізовано торговельні марки та промислові зразки, ця прогалина залишилася недоторканою. Як результат, компанії, які бачать, що зовнішній вигляд їхнього продукту скопійовано, змушені шукати непрямі засоби правового захисту:

• Торговельні марки: захищаються лише елементи, які можуть бути зареєстровані як марки (слова, логотипи, можливо, тривимірні форми); кольори на упаковці або весь візуальний ансамбль виключаються, а стаття 20(f)–(g) лише забороняє використання схожих до ступеня змішування марок.

• Промислові зразки: упаковка може бути зареєстрована, але лише якщо вона є новою відповідно до статті 62; після виходу зразка на ринок «новизна» втрачається, тому більшість копій зовнішнього вигляду товару проходять безперешкодно.

• Закон про недобросовісну конкуренцію 20.169: Статті 3 і 4 дозволяють позивачеві оскаржувати дії, що суперечать принципам добросовісності, вводять споживачів в оману або використовують репутацію іншої особи. Однак суди вимагають доказів реальної плутанини або відтоку клієнтів, тому рішення приймаються спорадично.

• Закон про конкуренцію (антимонопольне законодавство) DL 211: копіювання загального іміджу конкурента може бути визнано «недобросовісною практикою», що має на меті привласнити репутацію та спотворити вибір споживачів, але такі аргументи залишаються винятком.

• Закон про захист прав споживачів 19.496 та саморегулювання реклами: регуляторні органи або рада з етики реклами можуть засуджувати схожу упаковку, яка вводить покупців в оману, проте санкції є помірними, а судова практика – нечисленною.

• Міжнародні інструменти (Паризька конвенція, ст. 10bis; ТРІПС, ст. 15 та 26) забороняють використання копій, що вводять в оману, та вимагають захисту дизайну протягом щонайменше 10 років, але вони діють лише через внутрішні

закони, які Чилі не адаптувало спеціально для охоплення торговельного зовнішнього вигляду…

Як наслідок, чилійські підприємства стикаються з правовою невизначеністю та високим тягарем доказування у боротьбі з підробками, що різко контрастує з ситуацією у Сполучених Штатах, де Закон Ланхема, як його тлумачать у справах на кшталт Two Pesos проти Taco Cabana, розглядає відмінні торговельні знаки як такі, що підлягають повній охороні. Нещодавня реформа «ley corta» не скористалася можливістю заповнити цю прогалину; доки законодавці не приймуть чітких положень щодо зовнішнього вигляду товарів, компанії мусять покладатися на окремі позови на підставі торговельних марок, промислових зразків, законодавства про недобросовісну конкуренцію або захисту прав споживачів, жоден з яких не забезпечує всебічного та передбачуваного захисту…» ***(Pedro Videla. Trade Dress in Chile: Fragmented Protection in a Global Market // IPLINK-ASIA (https://www.iplink-asia.com/article-detail.php?keywords=Intellectual%20property&id=1366). 18.09.2025).***

***

Соціалістична Республіка В'єтнам

«…В’єтнамські підприємства та політики все частіше розглядають захист інтелектуальної власності як необхідну умову для підтримки конкурентоспроможності та інновацій, проте його забезпечення залишається слабким. На нещодавньому форумі в Хошиміні заступник голови VCCI Во Тан Тхань зазначив, що, хоча в країні зареєстровано понад 700 000 торговельних марок і оновлено законодавство відповідно до стандартів СОТ, CPTPP, EVFTA та RCEP, порушення прав інтелектуальної власності залишаються поширеним явищем: У 2024 році Управління інтелектуальної власності зареєструвало 2000 випадків, а в першій половині 2025 року — понад 3270, що призвело до збитків у розмірі тисяч мільярдів донгів… Підробка впливає як на транснаціональні, так і на місцеві компанії. Наприклад, компанія Khanh Hoa Salanganes Nest Soft Drink JSC бореться з підробками, які підривають ціни, псують репутацію бренду та становлять небезпеку для споживачів, незважаючи на QR-коди, антипідробні штампи та співпрацю з органами влади. Юристи попереджають, що сама по собі реєстрація не забезпечує достатнього захисту, оскільки у В’єтнамі все ще немає спеціалізованого суду з питань інтелектуальної власності, гнучких процедур оцінки та значущих покарань; навіть такі давно відомі виробники, як Binh Minh Plastics, намагаються боротися з підробками… Тому учасники форуму закликали уряд вжити заходів: усунути прогалини в законодавстві, ввести більш суворі штрафи, створити спеціальні суди з питань інтелектуальної власності з кваліфікованими суддями, визначити формули для розрахунку репутаційного збитку, посилити нагляд за електронною комерцією та

впровадити технології — штучний інтелект, коди відстеження, інструменти перевірки продавців — для виявлення та запобігання підробкам. На їхню думку, без таких реформ прагнення В'єтнаму до інноваційної економіки та його міжнародна репутація залишатимуться під загрозою…» ***(Intellectual property emerges as crucial shield for Vietnamese businesses // Viet Nam News (https://vietnamnews.vn/economy/1724531/intellectual-property-emerges-as-crucial-shield-for-vietnamese-businesses.html). 04.09.2025).***

***

«…В'єтнам застосовує сувору систему реєстрації торговельних марок за принципом «перший подав – перший отримав», в якій права залежать від дати подання заявки, а не від використання, що робить незареєстровані марки вразливими до незаконного використання. Заявники можуть заявити про пріоритет за Паризькою конвенцією протягом шести місяців, якщо це зазначено в заявці та підтверджено документами. В'єтнам приймає національні заявки та міжнародні реєстрації за Мадридською системою, що позначають В'єтнам; хоча він не є членом Ніццької угоди, він застосовує Ніццьку класифікацію та дозволяє до шести товарів/послуг на клас без додаткових зборів… Рекомендований шлях починається з перевірки на наявність вільних знаків через NOIP або WIPO (переглянути знаки з високою схожістю, наприклад, понад 70%), потім підготувати та подати заявку з даними заявника, посвідченням особи або ліцензією на ведення бізнесу, зразками у форматі JPG (≥300 dpi), списком Ніцци (максимум шість позицій на клас) та нотаріально завіреною довіреністю, якщо використовується агент; іноземні документи вимагають перекладу на в'єтнамську мову з офіційними печатками, а суто китайські знаки часто стикаються з проблемами розпізнаваності, тому рекомендується поєднувати їх з англійською мовою, піньінь або графікою. Формальна перевірка на повноту займає близько одного місяця, після чого протягом двох місяців відбувається публікація в Офіційному віснику та п'ятимісячний період для оскарження; потім проводиться 9–18-місячна суттєва перевірка для оцінки відмінності та конфліктів, в результаті якої приймається рішення про затвердження, часткове затвердження (після звуження) або відхилення, з двома місяцями для відповіді або можливістю подати апеляцію до Апеляційної комісії NOIP або суду. Після затвердження сплатіть збори, щоб отримати електронний сертифікат протягом 2–3 місяців (паперовий варіант є необов'язковим); права набувають чинності після реєстрації… Безперешкодна реєстрація зазвичай займає 18–24 місяці, а оскарження або перегляд можуть додати 6–36 місяців. Підтримка вимагає поновлення кожні 10 років (заявку потрібно подати за шість місяців до закінчення терміну дії; шестимісячний пільговий період із штрафом за прострочення); передача прав вимагає схвалення NOIP, а ліцензії повинні бути зареєстровані, причому ліцензування дозволяється тільки для зареєстрованих знаків. Скасування реєстрації за невикористання може бути ініційоване після п'яти років поспіль

невикористання, тому власники повинні зберігати докази, такі як упаковка та записи про продажі… Стратегічно рекомендуємо проводити ранній пошук, ретельну підготовку, активний моніторинг шляхом публікації та експертизи, а також довгострокове планування поновлення та підтвердження використання, залучаючи місцеві фірми з інтелектуальної власності для супроводу процесів NOIP та забезпечення надійного захисту в суворій, але приведеній у відповідність до міжнародних стандартів системі В'єтнаму…» ***(Demi Wang. A Concise Guide to Trademark Registration in Vietnam for Trademark Lawyers // Chang Tsi & Partners (https://www.changtsi.com/news/insight/3848.html). 10.09.2025).***

***

«Відповідно до в'єтнамського законодавства, у разі копіювання ринкової ідентичності іншої компанії можна посилатися на дві різні, але частково пересічні правові теорії: порушення прав на торговельну марку та недобросовісну конкуренцію…

Порушення прав на торговельну марку (Закон про інтелектуальну власність, ст. 129) – це несанкціоноване використання ідентичного або схожого знака для ідентичних або схожих товарів/послуг, що зазначені в свідоцтві про реєстрацію торговельної марки; у випадку відомих марок навіть використання на несхожих товарах може вважатися порушенням, якщо це спричиняє плутанину щодо походження або створює помилкове враження про зв'язок (наприклад, продаж взуття під назвою «NIKEE», схожою на NIKE)…

Недобросовісна конкуренція, широко визначена в Законі про конкуренцію (ст. 3.6) як поведінка, що суперечить принципам добросовісності та нормам ділової етики, має більш вузьке визначення в контексті промислової власності відповідно до Закону про інтелектуальну власність (ст. 130): вона охоплює введення в оману комерційними позначеннями щодо суб'єктів господарювання, походження або властивостей продукції; недобросовісне використання агентами або представниками знаків власників, захищених договором; та кіберсквотинг — реєстрацію або використання доменних імен, ідентичних або схожих до ступеня змішування із захищеними знаками або торговельними назвами, з метою використання їхньої репутації. На відміну від порушення прав, недобросовісна конкуренція не вимагає реєстрації; достатньо доказів дій, що вводять в оману або є нечесними (наприклад, кафе «Starboks», що імітує логотип і фірмовий стиль Starbucks). Забезпечення дотримання прав зазвичай здійснюється Інспекцією Міністерства науки і технологій (MOST), органами ринкового нагляду, митними органами та судами, при цьому часто потрібні висновки експертів з питань інтелектуальної власності; питання недобросовісної конкуренції також вирішуються MOST та органами ринкового нагляду і можуть розглядатися в суді, але не вимагають експертної оцінки.

Засоби правового захисту від порушення прав на торговельну марку включають адміністративні штрафи, конфіскацію та знищення товарів і засобів,

що порушують права, призупинення діяльності, видалення елементів, що порушують права, повернення незаконно отриманих доходів, цивільні судові заборони, вибачення, відшкодування збитків, а в разі досягнення певних порогів — кримінальну відповідальність. Недобросовісна конкуренція тягне за собою адміністративні та цивільні заходи — штрафи, призупинення діяльності, видалення або знищення порушуючих права позначок, примусові зміни назв підприємств або доменних імен, стягнення незаконно отриманого прибутку, судові заборони, вибачення, відшкодування збитків — але не окремі кримінальні санкції…» ***(Pham Vu Khanh Toan. A Brief Comparison of the Handling Trademark Infringement and Unfair Competition in the Field of Industrial Property // IPLINK-ASIA (https://www.iplink-asia.com/article-detail.php?keywords=Intellectual%20property&id=1367). 18.09.2025).***

***

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

«…Британське відомство з інтелектуальної власності (UKIPO) опублікувало офіційну відповідь на другий етап консультацій щодо трансформації, підтвердивши, що після запуску нової служби цифрових торговельних марок, який може відбутися вже восени 2025 року, воно більше не прийматиме заявки на реєстрацію «серійних» торговельних марок. Сьогодні заявники можуть об’єднати до шести дуже схожих знаків (наприклад, логотипи в кольорі та чорно-білому варіанті, однину та множину слів або незначні варіанти пунктуації) в одну заявку. Ця можливість вже давно допомагає власникам брендів економічно ефективно захищати кілька версій одного і того ж знака та убезпечувати себе від заперечень щодо невикористання…

Незважаючи на широку підтримку системи серій, UKIPO виявило, що 65 відсотків таких заявок у 2022 році надійшли від непредставлених користувачів, майже 40 відсотків з яких зіткнулися з запереченнями щодо своїх заявок на серії. Вважаючи, що правила широко неправильно розуміються, що невдалі спроби накладають неповернуті витрати на незареєстрованих заявників, а також що деякі можуть зловживати механізмом для «тестування системи» за зниженими тарифами, UKIPO вирішило поступово відмовитися від серійних заявок з вересня 2025 року. Існуючі зареєстровані серійні знаки залишаться повністю дійсними, але будь-які нові варіації повинні бути подані — і підтримуватися — окремо, що неминуче збільшить витрати на подання заявок та адміністративне навантаження.

Для підприємств, які бажають зареєструвати кілька подібних знаків, залишається вікно можливостей: будь-яка серійна заявка, подана до запуску нової цифрової служби, буде оброблятися за чинними правилами. Після закінчення терміну власники торговельних марок повинні врахувати більш

високі витрати та переглянути свої стратегії подання заявок, зваживши важливість кожної варіації з урахуванням бюджетних обмежень та потреб управління портфелем…» ***(Amy Talvet and Safaa Zbiri. UKIPO says goodbye to series trade marks — is your businesses ready? // Brabners (https://www.brabners.com/insights/intellectual-property/ukipo-says-goodbye-to-series-trade-marks-is-your-businesses-ready). 03.09.2025).***

***

«…Права інтелектуальної власності (ПІВ) є одними з найцінніших нематеріальних активів бізнесу, що включають торговельні марки, дизайни, авторські права, патенти, комерційні таємниці та доменні імена. Розуміння та захист цих прав є надзвичайно важливими для максимального використання їхнього потенціалу. Аудит інтелектуальної власності може допомогти виявити прогалини в захисті, гарантуючи збереження всіх відповідних ПІВ.

Оцінка прав інтелектуальної власності є важливою для різних транзакцій, включаючи продаж, ліцензування, отримання кредитів, злиття, поглинання та ліквідацію. Точна оцінка запобігає фінансовим втратам і забезпечує справедливу віддачу від інвестицій. Провідні британські бренди, такі як Shell, оцінені в 50 мільярдів фунтів стерлінгів у 2024 році, підкреслюють значну цінність прав інтелектуальної власності…

Для оцінки вартості прав інтелектуальної власності зазвичай використовують три методи:

1. Метод витрат: розраховує витрати, понесені на створення та реєстрацію прав інтелектуальної власності, включаючи витрати на робочу силу, матеріали, дослідження, випробування та накладні витрати. Цей метод часто дає найнижчу вартість, але відображає витрати, які поніс би покупець, щоб самостійно розробити права інтелектуальної власності.

2. Метод ринкової вартості: оцінює вартість шляхом порівняння подібних транзакцій з правами інтелектуальної власності (продаж або ліцензії). Однак права інтелектуальної власності є унікальними, що ускладнює пряме порівняння.

3. Метод доходу/економічної вигоди: оцінює вартість на основі доходу, отриманого від прав інтелектуальної власності, з урахуванням витрат, ризиків, інфляції та амортизації для визначення чистої теперішньої вартості (NPV). Цей метод може вимагати гіпотетичних оцінок через невизначеність ринку…

Оцінка ІВП є суб’єктивною, і ці методи є лише відправною точкою. Справжня вартість може виходити за межі безпосереднього доходу або витрат, надаючи стратегічні переваги покупцям…

Для захисту та підвищення цінності прав інтелектуальної власності підприємствам слід:

1. Реєструвати права інтелектуальної власності: забезпечити захист поточних та майбутніх товарів/послуг.

2. Послідовно використовувати права інтелектуальної власності: підтримувати єдиний підхід до використання захищених товарів/послуг.

3. Вести облік: документувати використання з датованими записами для підтвердження дійсності та можливості примусового виконання.

Ці кроки дозволяють зберегти цінність прав інтелектуальної власності, роблячи їх придатними для примусового виконання та комерційно вигідними активами…» ***(Megan Taylor. The importance of IPR valuation // Novagraaf (https://www.novagraaf.com/en/insights/importance-ipr-valuation). 08.09.2025).***

***

«…З моменту виходу Великобританії з ЄС Відомство інтелектуальної власності Великобританії (UKIPO) працює повністю незалежно від Відомства інтелектуальної власності ЄС, що означає, що іноземні заявники, включаючи китайські компанії, повинні звертатися безпосередньо до UKIPO або через представника у Великобританії, щоб отримати патенти, торговельні марки та зареєстровані промислові зразки у Великобританії. Відомство перевіряє торговельні марки на абсолютних підставах, видає звіт про перевірку приблизно за два місяці, а потім публікує заявку для подальшого двомісячного періоду оскарження; марки, які не оскаржуються, можуть бути зареєстровані всього за чотири-шість місяців. Основні підводні камені для закордонних заявників включають пропуск адреси для вручення документів у Великій Британії, неправильне розуміння більш широкого формулювання Ніццької класифікації, прийнятого у Великій Британії, пропуск коротких термінів для відповіді та ненадання англійських перекладів або пояснень нелатинських символів…

Захист патенту можна отримати шляхом подання заявки в національному патентному відомстві Великобританії або через PCT (національна фаза починається через 31 місяць з дати пріоритету). Заявники повинні подати окрему заяву про авторство винаходу (форма 7) протягом 16 місяців і проактивно подати запит на пошук і суттєву експертизу — обидва ці процеси можуть бути прискорені, але в іншому випадку загальний термін надання патенту може тривати від одного до п’яти років. Стандарти патентоспроможності у Великобританії в цілому відповідають стандартам Європейського патентного відомства, проте перешкоди у вигляді «технічного внеску» можуть завадити заявкам на програмне забезпечення або бізнес-методи, які могли б бути успішними в Китаї; пропущення термінів експертизи, відповіді або щорічного поновлення також може мати фатальні наслідки, хоча іноді можливе відновлення на пізній стадії…

Незалежно від виду прав, заявники повинні стежити за кореспонденцією UKIPO (яка надсилається через WIPO для подання заявок у Мадриді або Гаазі), дотримуватися жорстких встановлених законом термінів і пам’ятати, що судові процедури оскарження або визнання недійсними, хоча і є відносно неформальними, все ж вимагають своєчасного надання доказів і аргументів.

Залучивши місцеву адресу для отримання кореспонденції, переклавши матеріали англійською мовою та дотримуючись формальностей, що діють у Великобританії, китайські підприємства можуть безперешкодно орієнтуватися в системі UKIPO та забезпечити надійний захист своїх винаходів, брендів і дизайнів у Великобританії…» ***(Yann Tang. The UKIPO's Function: Steps, Schedules, and Typical Mistakes Made by Foreign Applicants // Lawdit ® Solicitors (https://lawdit.co.uk/readingroom/the-ukipos-function-steps-schedules). 09.09.2025).***

***

«…Залучаючи консультантів для надання творчих або технічних послуг, підприємства часто вважають, що вони автоматично стають власниками інтелектуальної власності (ІВ), оскільки вони оплатили роботу. Однак згідно з англійським законодавством консультанти зазвичай зберігають право власності на ІВ, якщо інше не передбачено письмовою угодою. Таке упущення може призвести до серйозних проблем, зокрема обмеження використання результатів роботи, дорогих судових спорів та ускладнень під час угод злиття та поглинання, особливо якщо ланцюжок прав власності на ІВ є нечітким або консультанта неможливо відстежити…

Щоб зменшити ці ризики, підприємствам слід вжити таких заходів:

1. Визначити обсяг та результати роботи: чітко окреслити обсяг послуг та детально визначити результати роботи. Неоднозначність може призвести до суперечок, як це було в недавньому випадку, коли консультант зберіг права на торговельну марку, оскільки робота виходила за межі узгодженого обсягу. Для довгострокових або проектів, що розвиваються, переглянути контракти, щоб переконатися, що права інтелектуальної власності закріплені на всіх етапах.

2. Визначте типи інтелектуальної власності: зрозумійте, які типи інтелектуальної власності створюються (наприклад, винаходи, дизайни або доменні імена), і включіть положення, що стосуються їх. Щодо винаходів, вимагайте від консультантів повідомляти компанію та зберігати конфіденційність деталей, щоб зберегти патентоспроможність. Щодо доменних імен, переконайтеся, що консультанти передають права власності, щоб уникнути проблем з поновленням або управлінням.

3. Включіть чітку умову про передачу прав інтелектуальної власності: чітко визначте всі права інтелектуальної власності на результати роботи компанії, використовуючи конкретні формулювання, наприклад: «Консультант передає всі права, титули та інтереси щодо інтелектуальної власності компанії». Уникайте нечітких формулювань, таких як «компанія володіє інтелектуальною власністю», які можуть не бути дійсними умовами передачі прав.

4. Вирішіть питання щодо існуючої інтелектуальної власності та інтелектуальної власності третіх осіб: вимагайте від консультантів розкриття інформації про будь-яку існуючу інтелектуальну власність або інтелектуальну власність третіх осіб, яка використовується в проєкті. Включіть ліцензії для

компанії на використання такої інтелектуальної власності та гарантії, що результати роботи не порушують права третіх осіб. Додайте компенсації, щоб захистити компанію від претензій щодо порушення прав інтелектуальної власності. Вирішіть питання щодо використання штучного інтелекту, оскільки це ускладнює питання власності інтелектуальної власності та може спричинити ризики, пов'язані з інтелектуальною власністю третіх осіб.

5. Захист конфіденційної інформації: включіть надійні положення про конфіденційність, що охоплюють власні дані, комерційні таємниці та бізнес-процеси, гарантуючи, що ці зобов'язання залишаються чинними після припинення дії договору.

6. Відмова від моральних прав: включіть пункт, згідно з яким консультанти відмовляються від моральних прав на результати роботи, що запобігає запереченням щодо змін або претензіям на авторство.

7. Включення додаткових гарантій: додайте пункт, який вимагає від консультантів вживати всіх необхідних заходів для забезпечення ефективного передання прав інтелектуальної власності, таких як підписання додаткових документів або співпраця в судових процесах…

Завдяки впровадженню цих заходів підприємства можуть забезпечити собі права власності на інтелектуальну власність, уникнути суперечок та захистити свої інвестиції в творчі та технічні послуги. Проактивне управління контрактами є надзвичайно важливим для захисту прав інтелектуальної власності та забезпечення безперебійної діяльності, особливо в складних або високоцінних проектах…» ***(Sasha Rubinstein. Contracting with consultants - how to protect your IP rights // Bryan Cave Leighton Paisner LLP (https://clientintelligentinsights.bclplaw.com/post/102l4ap/contracting-with-consultants-how-to-protect-your-ip-rights#page=1). 10.09.2025).***

***

«…Захист інтелектуальної власності є надзвичайно важливим для запобігання використанню ваших ідей іншими особами та для забезпечення конкурентних переваг, частки ринку, доходів від ліцензування, сили бренду та привабливості для інвесторів. Інтелектуальна власність охоплює винаходи, прототипи, назви продуктів і брендів, логотипи, слогани, програмне забезпечення та цифрові платформи, дизайни, творчі роботи і навіть форму продукту, і може бути захищена за допомогою торговельних марок, патентів, зареєстрованих дизайнів, комерційних таємниць і угод про нерозголошення інформації, а також авторських прав…

Проте малі та середні підприємства часто недостатньо використовують ці інструменти: опитування IPO показало, що чотири з п'яти респондентів заявили, що знайомі з інтелектуальною власністю, але не мають широкого розуміння основних прав, а чотири п'ятих володіють інтелектуальною власністю, яку вони не зареєстрували та не захищають — головним чином через високу вартість (42%), а також обмежені знання та час. З огляду на те, що

вартість реєстрації торгової марки у Великобританії починається від 170 фунтів стерлінгів, а патентування в різних країнах світу коштує від кількох тисяч до десятків тисяч фунтів, підприємствам слід надавати пріоритет найціннішій інтелектуальній власності, стратегічно розподіляти ресурси та активно контролювати і захищати свої права, регулярно переглядаючи політику…

Допомога існує: Patent Box знижує корпоративний податок до 10% на прибуток від запатентованих винаходів; BIPC Британської бібліотеки, IPO та безкоштовні клініки з інтелектуальної власності CIPA надають консультації, а багато фірм пропонують початкову консультацію. Оскільки кібератаки все частіше спрямовані на комерційну таємницю, у липні 2025 року Великобританія також запустила програму Secure Innovation Security Review, яка надає до 500 малим і середнім підприємствам індивідуальну підтримку в галузі безпеки через Innovate UK за внесок у розмірі 500 фунтів стерлінгів (уряд покриває 2500 фунтів стерлінгів). Оскільки нематеріальні активи часто становлять 70–80 % вартості компанії, поєднання надійного захисту інтелектуальної власності з кібербезпекою має вирішальне значення для захисту ідей, забезпечення інвестицій та перетворення інновацій на зростання…» ***(How to protect your unique assets with intellectual property // Howden Group Holdings Ltd. (https://www.howdengroup.com/uk-en/news-insights/how-protect-your-unique-assets-intellectual-property). 11.09.2025).***

***

«…Невелика частина патентних заявок не публікується як «секретна» і може зникати на роки. Така практика існує у Великобританії з 1850-х років, коли воєнні обставини призвели до приховування таких відкриттів, як запалювальні матеріали Джона Макінтоша. Пізніше секретність була офіційно закріплена першим Законом про державну таємницю і застосовувалася до таких технологій, як запали, синхронізовані з пропелером гармати, радари, ядерна зброя та судна на повітряній подушці. Обґрунтування завжди поєднувало національну безпеку (відмова супротивникам у доступі до конфіденційної інформації) з промисловою політикою (підтримка вітчизняних виробників зброї), що створювало напругу між Патентним відомством, яке дбало про конфіденційність, та військовими, які прагнули отримати ранній доступ, і часто викликало розчарування винахідників, чиї комерційні перспективи були заморожені; заклики 1930-х років скасувати секретність були відкинуті Другою світовою війною та холодною війною, а коли в 1977 році було переглянуто Закон про патенти, парламент зберіг положення щодо безпеки…

Сьогодні розділи 22–23 Закону 1977 року дозволяють Відомству інтелектуальної власності Великобританії перевіряти кожну заявку через систему безпеки («Room GR70») на відповідність списку Міністерства оборони; незначна частина заявок позначається (від «Офіційна» до «Цілком таємна»), перевіряється та досліджується, але не публікується і не затверджується, поки

діють обмеження, з періодичними, але непрозорими урядовими перевірками. Робота з такими файлами вимагає допуску до секретної інформації та безпечних приміщень; розголошення інформації є кримінальним злочином, комерційні переговори та подання документів за кордон потребують дозволу, і, якщо інформація не розсекречена, обов'язок зберігати таємницю є фактично безстроковим (єдиним чистим виходом є відмова від посади). Сфера застосування поняття «загроза національній безпеці» є еластичною — вона охоплює як очевидні сфери (ядерна/хімічна/біологічна зброя), так і детальні категорії (наприклад, високоточні акселерометри), проте планка видається високою: багато військових додатків все ще публікуються, а деякі заявники уникають використання слів, що можуть викликати підозру…

За статистикою, розпорядження про збереження таємниці видаються приблизно раз на тиждень із ~20 000 щорічних заявок, переважно від заявників з оборонної галузі; з 2000 року було обмежено близько 1755 заявок, близько 1100 розпоряджень залишаються чинними, розсекречення сповільнилося, а деякі справи (зокрема ядерні) залишаються таємними вже понад 80 років. У світі технологій подвійного призначення, програмного забезпечення та штучного інтелекту, а також миттєвого цифрового поширення, секретні патенти не вписуються в систему патентів, яка передбачає розкриття інформації в обмін на ексклюзивність, і, ймовірно, мало сприяють запобіганню незалежним винаходам або шпигунству; вони функціонують скоріше як символічний захист, ніж як реальна перешкода. Проте, незважаючи на періодичні спроби реформування та їх внутрішню суперечливість, секретні патенти зберігаються — і, поки що, ми продовжуємо з ними жити…» ***(Richard Jaszek. The Secret Life of Patents // Mathys & Squire LLP (https://www.mathys-squire.com/insights-and-events/news/the-secret-life-of-patents/). 12.09.2025).***

***

«…Швидка та недорога модель виробництва фаст-фешн (Fast fashion) сприяє стрімкому зростанню споживання одягу та утворенню гір відходів: більшість одягу, виготовленого з синтетичних матеріалів на основі викопного палива, які розкладаються століттями, викидається після короткого використання, і менше 15 % текстильних виробів піддається переробці. Ключовою перешкодою в переробці є точне та швидке сортування змішаних або забруднених тканин…

Нові рішення, що поєднують в собі ближню інфрачервону або гіперспектральну візуалізацію, сучасні датчики, алгоритми штучного інтелекту та робототехніку, тепер можуть ідентифікувати склад волокон з точністю, близькою до людської, що обіцяє масштабоване, економічно ефективне відновлення текстилю та значне зменшення впливу моди на навколишнє середовище. Оскільки такі системи вимагають значних інвестицій у дослідження та розробки, захист патентів є надзвичайно важливим. Патент надає до 20 років ексклюзивності на будь-який винахід, який є новим,

неочевидним і придатним для промислового застосування; конфіденційність до подання заявки є надзвичайно важливою. Інновації на основі програмного забезпечення, поширені в сортуванні на основі штучного інтелекту, можуть бути запатентовані у Великій Британії лише в тому випадку, якщо вони забезпечують технічний ефект, що виходить за межі «комп'ютерної програми як такої».

Отримання патентів дає не тільки юридичний захист: це може знизити корпоративний податок у Великобританії до 10 % відповідно до програми Patent Box, забезпечити дохід від ліцензування та посилити аргументи для залучення фінансування навіть під час розгляду заявок. Винаходи, орієнтовані на охорону навколишнього середовища, також мають право на участь у програмі UKIPO Green Channel, що прискорює розгляд заявок та вихід на ринок. Коротко кажучи, нові технології переробки відходів на основі штучного інтелекту можуть пом'якшити вплив швидкої моди, а надійні патентні стратегії гарантують винахідникам комерційну вигоду та прискорюють впровадження екологічних рішень…» ***(Kelena Mafina Assan Kojo. From Landfill to Innovation: How Tech and Patents can tackle fast fashion // Murgitroyd & Company (https://www.murgitroyd.com/insights/patents/from-landfill-to-innovation-how-tech-and-patents-can-tackle-fast-fashion). 15.09.2025).***

***

«…У 2024 році лише 2% інвестицій у акції Великобританії припадало на команди, засновані виключно жінками, тоді як команди, що складалися виключно з чоловіків, отримали 81%. Бум штучного інтелекту ще більше збільшив цю різницю: середній розмір угод становив близько 5,3 млн фунтів стерлінгів для чоловічих команд проти 800 000 фунтів стерлінгів для жіночих команд, незважаючи на докази того, що підприємства, очолювані жінками, приносять вищі прибутки…

Подібні розбіжності спостерігаються і в сфері інновацій: у 2023 році лише 17,7% винахідників, які подали міжнародні патентні заявки, були жінками, а за даними BOIB, жінки-вчені мають удвічі менше шансів отримати патенти, менш схильні до комерціалізації та менш впевнені у саморекламі — проте їхні патенти є такими ж значущими, як і патенти чоловіків, і немає порівнянної різниці в отриманні грантів на дослідження…

Різноманітність має значення, оскільки різні життєві досвід сприяють творчості та вирішенню проблем, а патенти підвищують вартість компанії та економічне зростання; отже, недостатня представленість обмежує як якість інновацій, так і макроекономічні вигоди. Причини охоплюють весь ланцюжок та систему: лише 29% працівників у галузі STEM — жінки; сексизм, дискримінація на робочому місці та слабка політика щодо підтримки сім'ї сприяють відтоку кадрів; керівництво та розподіл капіталу залишаються в руках чоловіків (15% старших інвесторів та 14% інвесторів — жінки); інвестори

віддають перевагу знайомим профілям; жінки мають менший доступ до мереж, що сприяють патентуванню…

Прогрес починається рано і продовжується на роботі та у фінансах: заохочуйте дівчат до вивчення STEM, висвітлюйте приклади для наслідування, наставте молодих жінок, впроваджуйте політику, сприятливу для сім'ї, та боріться з несвідомими упередженнями при наймі та інвестуванні, щоб більше жінок могли винаходити, патентувати та розширювати свою діяльність, приносячи користь усім…» ***(Amelia Ross. Where are the Women? The Innovation Gender Gap // Keltie LLP (https://www.keltie.com/knowledge/where-are-the-women-the-innovation-gender-gap). 15.09.2025).***

***

Сполучені Штати Америки

«Торговельна марка відрізняє ваші товари або послуги, і її захист є стратегічним кроком, вартість якого залежить від юрисдикції та обсягу… У Каліфорнії державна реєстрація через Секретаря штату коштує 70 доларів за кожну категорію товарів/послуг (Cal. Bus. & Prof. Code §14200), а заявники повинні подати зразки, що демонструють фактичне використання (§14207); захист обмежується територією Каліфорнії. Для загальнонаціональних прав нова структура зборів USPTO (діє з 18 січня 2025 року) встановлює єдиний базовий збір за подання заявки в розмірі 350 доларів США за клас, з можливими додатковими зборами: 100 доларів США за клас за недостатню інформацію, 200 доларів США за клас за ідентифікацію у вільній формі, що не вказана в Посібнику з ідентифікації, та 200 доларів США за кожні 1000 символів понад 1000; Подання заяв за Мадридським протоколом для міжнародного захисту мають базову плату 600 доларів за клас без цих додаткових зборів. Наприклад, подача заявки до USPTO на два класи з використанням ідентифікаторів довільної форми коштуватиме 1100 доларів (350 доларів × 2 + 200 доларів × 2). Окрім державних зборів, бюджет зазвичай включає перевірку на наявність прав (199–1800 доларів; з аналізом адвоката 500–1500 доларів) та юридичну допомогу (годинна ставка ~225–500+ доларів; фіксована плата за подання заявки ~750–3000+ доларів), а також потенційні витрати на відповідь на офіційні дії USPTO (200–2000 доларів за роботу адвоката; без збору USPTO)… Торгові марки також потребують обслуговування: станом на 18 січня 2025 року декларація за розділом 8 коштує 325 доларів за клас, поновлення за розділом 9 — 350 доларів за клас, а комбінована 10-річна реєстрація — 525 доларів за клас. Загальна вартість залежить від кількості класів, складності заявки та того, чи подаєте ви заявку самостійно (менші початкові витрати, але вищий ризик помилок), чи залучаєте юриста (вищі початкові витрати, але, як правило, більш плавний процес розгляду та надійніший захист)» ***(How Much Is a Trademark in California? //***

LegalClarity (https://legalclarity.org/how-much-is-a-trademark-in-california/). 01.09.2025).

***

«…Перетин фармацевтичної науки та патентного права є однією з найскладніших сфер сучасної комерції, де стикаються інновації, доступ до ліків та величезні фінансові інтереси. В основі цього лежить «патентна угода»: компанії розкривають свої винаходи в обмін на тимчасову монополію, що дозволяє їм компенсувати величезні ризики та витрати на дослідження і розробки. Однак система створює так звану «20-річну ілюзію»: патенти діють протягом двох десятиліть з моменту подання заявки, але оскільки розробка ліків часто займає 10–15 років, ефективна монополія на продаж зазвичай триває лише 7–10 років. Цей часовий тиск зумовлює високі ціни на запуск і агресивні стратегії для продовження ексклюзивності, від продовження терміну дії патентів до створення «патентних заростей» — щільних мереж перекриваючихся патентів, що охоплюють формули, методи використання, виробничі процеси та поліморфи. Ці зарості створюють дорогі бар'єри для генериків, що робить патентні суперечки передбачуваним фронтом на ринку ліків…

Щоб збалансувати інновації та доступність, американський закон Хетча-Ваксмана (Hatch-Waxman) створив конкуренцію шляхом спрощення виходу на ринок генериків. Він створив скорочену заявку на реєстрацію нового лікарського засобу (ANDA), «Помаранчеву книгу» з переліком патентів та сертифікацію за параграфом IV — декларацію про те, що патент, зазначений у переліку, є недійсним або не порушується, — яка автоматично ініціює судовий процес. Генерики отримують 180 днів ексклюзивності, якщо вони першими подають заявку, що створює потужний стимул для оскарження, тоді як інноватори отримують 30-місячну відстрочку для захисту патентів після подання позову. Поряд з патентами, регуляторні ексклюзивні права, надані Управлінням з контролю за продуктами харчування та лікарськими засобами (FDA), такі як права на нові хімічні речовини, орфанні ліки або біологічні препарати, забезпечують додаткові рівні ринкового життя…

Оскарження патентів залежить від аналізу трьох основних вимог: новизни, неочевидності та адекватного розкриття інформації. Хоча заперечення новизни рідко застосовуються до патентів на основні молекули, вони є ефективними проти слабших вторинних патентів. Очевидність є найпоширенішим предметом суперечок, особливо після того, як Верховний суд у справі KSR проти Teleflex розширив тлумачення, вимагаючи від новаторів довести «несподівані результати» для підтвердження поступового прогресу. Розкриття інформації стало ключовим після справи Amgen проти Sanofi (2023), яка скасувала широкі претензії на антитіла через відсутність можливості реалізації, підвищивши планку для патентів у галузі біотехнологій. Ці

доктринальні зміни змінили підхід компаній до розробки, захисту та оскарження патентів.

Стратегічно, претенденти повинні вибрати поле бою: судовий процес за законом Хетча-Ваксмана у федеральному суді або міжсторонній перегляд (IPR) перед Комісією з розгляду патентних спорів та апеляцій (PTAB) (PTAB) USPTO. PTAB, з її меншим тягарем доказування, технічно спеціалізованими суддями та швидшими термінами, стала улюбленим інструментом для виробників генериків, який часто використовується в поєднанні з судовими процесами в окружних судах для збільшення тиску. Успіх вимагає вичерпного пошуку попередніх розробок у науковій та патентній літературі, аналітики за допомогою штучного інтелекту та мультидисциплінарних команд адвокатів, вчених та експертів-свідків…

Інноватори, в свою чергу, активно захищають свої фортеці, використовуючи багаторівневі патенти, займаючись «евергрінінгом», забезпечуючи ексклюзивність, стратегічно ведучи судові справи та застосовуючи комерційні тактики, такі як авторизовані генерики або переведення пацієнтів на нові препарати до того, як старі втратять захист. Недавня судова практика — від рішень щодо включення до «Помаранчевої книги» та очевидності поліморфності до відповідальності за «худі етикетки» — ще більше змінила ситуацію, а також посилила контроль за угодами про зворотні виплати…

У перспективі на патентні суперечки у фармацевтичній галузі впливатимуть відкриття ліків на основі штучного інтелекту, складні питання, пов’язані з біологічними препаратами, та законодавчі реформи, спрямовані на стандарти PTAB або антиконкурентні практики. Зрештою, система відображає центральну напругу: патенти діють 20 років на папері, але лише частину цього терміну на практиці, що підживлює безжальну боротьбу між інноваторами, які прагнуть максимізувати ексклюзивність, та опонентами, які борються за її скорочення в ім’я доступності. Цей ретельно спланований конфлікт гарантує, що суперечки щодо патентів на ліки залишаються не винятками, а саме рушійною силою конкуренції в сучасній фармацевтичній галузі…» ***(When Science Meets Law: The Art and Strategy of Challenging Drug Patents // DrugPatentWatch (https://www.drugpatentwatch.com/blog/when-science-meets-law-the-art-and-strategy-of-challenging-drug-patents/?srsltid=AfmBOooJMZTLaXktsUUTrHgQ68Nml_L6XPqiD6t9PFroTTD80iybjzqF). 02.09.2025).***

***

«У сучасному бізнес-середовищі інтелектуальна власність (ІВ) є критично важливим активом, який часто конкурує за вартістю з фізичною власністю. Від патентів, що захищають інновації, до торговельних марок, що забезпечують ідентичність бренду, права ІВ функціонують як об’єкти торгівлі - купуються, продаються, ліцензуються або виставляються на аукціони. Однак,

на відміну від матеріальної власності, операції з ІВ пов’язані зі складними юридичними та фінансовими міркуваннями, що вимагають від бізнесу орієнтуватися в питаннях можливості захисту прав, ринкової актуальності та майбутніх ризиків…

Для інвесторів сильна ІВ сигналізує про потенціал зростання компанії. Венчурні інвестори ретельно перевіряють захист ІВ перед фінансуванням, тоді як такі галузі, як фармацевтика, покладаються на патенти для забезпечення ексклюзивності ліків. У сфері технологій комерційні таємниці та авторські права перешкоджають конкурентам копіювати програмне забезпечення…

Ринок ІВ функціонує через брокерів, аукціони та прямі угоди. Угоди варіюються від прямого продажу до ліцензійних угод, а гібридні моделі, такі як перехресне ліцензування, сприяють співпраці. Проте, ІВ несе в собі унікальні ризики - швидке застарівання, юридичні проблеми та мінливі правила можуть за одну ніч знизити її цінність. Покупці повинні проводити ретельну юридичну експертизу, оцінюючи можливість захисту прав, попереднє ліцензування та майбутню застосовність…

Основні міркування за типами ІВ

Комерційна таємниця (наприклад, формули, списки клієнтів) вимагає суворих заходів конфіденційності. Нехтування захисними заходами може призвести до повної втрати захисту.

Патенти часто є предметом судових спорів; сильні формули забезпечують широкий захист, тоді як слабкі - провокують суперечки. Покупці повинні перевіряти право власності, плату за підтримання чинності патенту та наявність заявок, що знаходяться на розгляді.

Авторські права і торгові марки вимагають ретельної перевірки статусу реєстрації та історії правозастосування. Цифрова комерція ускладнює спори щодо роялті та ризики підробок, а невикористання торговельної марки може призвести до відмови від неї…

Вартість ІВ коливається залежно від ринкових тенденцій та правових змін. Вартість патенту може різко зрости, якщо технологія набуває популярності, або впасти через регуляторні зміни (наприклад, вплив рішення у справі Alice на патенти на програмне забезпечення). Глобальна експансія додає складнощів, оскільки правозастосування варіюється залежно від юрисдикції.

Штучний інтелект трансформує юридичний аудит, уможливлюючи предиктивну аналітику патентних портфелів і контрактних ризиків. Зі зростанням транскордонної торгівлі важливе значення матиме мультиюрисдикційна експертиза. Зрештою, ІВ - це більше, ніж юридичний інструмент, це стратегічний бізнес-актив. Компанії, які проактивно управляють своїми портфелями ІВ, отримують конкурентні переваги, розблоковують потоки доходів та зменшують ризики в інноваційній економіці…» ***(Amy Cai. Buying and Selling Intellectual Property: Key Insights and Practical Guidance // National Law Forum, LLC (https://natlawreview.com/article/buying-and-selling-intellectual-property-key-insights-and-practical-guidance). 05.09.2025).***

«Ринок підроблених товарів продовжує зростати з тривожною швидкістю: тільки в 2024 році Митна та прикордонна служба США (CBP) вилучила підроблених товарів класу «люкс», одягу та взуття на суму майже 5 мільярдів доларів, а в 2025 році очікується ще більший обсяг вилучень. Недавні гучні випадки вилучення, включаючи підроблені ювелірні вироби Van Cleef & Arpels та Cartier на мільйони доларів, є лише частиною величезного глобального ринку підробок. Незважаючи на значні зусилля приватних компаній-виробників розкішних товарів, кордон залишається одним з найефективніших засобів захисту від імпорту контрафактних товарів…

Центральне місце в цих зусиллях займає митна реєстрація, яка перетворює зареєстровану торговельну марку або авторське право на дієвий інструмент правозастосування, надаючи співробітникам CBP по всій країні ідентифікатори продукції, інформацію про авторизованих імпортерів та дані про конкретні бренди. Ця інформація дозволяє миттєво затримувати підозрілі вантажі, сповіщати правовласників та давати можливість чиновникам складати карти мереж незаконного обігу, які часто охоплюють кілька юрисдикцій. Реєстрація через портал IPRR CBP залишається недорогою і простою, а інші країни, такі як Китай, пропонують подібні системи, що є особливо важливим, враховуючи роль Китаю як найбільшого джерела підробок і однієї з небагатьох юрисдикцій, де перевіряються відправлення, що вивозяться з країни…

Іншим ключовим механізмом є Міжнародна торгова комісія США (ITC), яка відповідно до розділу 337 Закону про тарифи може розслідувати імпорт товарів, що порушують права інтелектуальної власності, та видавати накази про виключення, які виконуються CBP на кордонах США. На відміну від федеральних судів, дії ITC можуть призвести до загальних наказів про виключення, які широко застосовуються до всіх імпортних товарів, що порушують права інтелектуальної власності, незалежно від особи імпортера, а також до наказів про припинення діяльності та цивільних штрафів. Хоча грошові збитки не відшкодовуються, ITC забезпечує потужне доповнення до конфіскацій CBP, особливо для компаній, які мають очевидну присутність у промисловості США…

Недавні зміни в політиці також посилюють контроль за дотриманням законодавства. У серпні 2025 року адміністрація Трампа закрила лазівку «de minimis», яка дозволяла вантажам вартістю 800 доларів або менше обходити митний контроль і мита — канал, який активно використовувався для контрафакту з таких центрів, як Китай і Гонконг. Тепер усі вантажі повинні декларуватися, що надає CBP більш детальні дані та створює нові можливості для співпраці брендів через навчання, надання рекомендацій та обмін інформацією для поліпшення перехоплення на першій лінії.

В цілому, митна реєстрація, накази про виключення ITC та усунення лазівки de minimis свідчать про перехід до більш проактивного, заснованого на розвідці та співпраці підходу до правозастосування. Для брендів стратегічна необхідність є очевидною: ті, хто налагодить міцні партнерські відносини з

митними органами та ефективно використовуватиме ці інструменти, матимуть найкращі можливості для руйнування ланцюгів постачання контрафактної продукції та захисту своєї інтелектуальної власності на дедалі більш витонченому та глобалізованому нелегальному ринку…» ***(The Counterfeit Crackdown: Inside the New Border Playbook // TFL Media, Inc. (https://www.thefashionlaw.com/the-counterfeit-crackdown-inside-the-new-border-playbook/). 02.09.2025).***

***

«…Інновації стимулюють розвиток ринку спортивного обладнання, але кожен прорив — легші кросівки, ракетки з штучним інтелектом, переробні шоломи — підвищує ризик підробки, контрафакції та дорогих судових спорів щодо інтелектуальної власності. Тому успішні бренди використовують три рівні захисту:

1. Патенти захищають технології, що підвищують продуктивність (нові матеріали, системи розподілу ваги, алгоритми інтелектуальних датчиків). Компанії повинні передбачити в бюджеті не тільки витрати на подання заявки, але й на багаторічну експертизу та подальше забезпечення дотримання прав. Часті судові позови компанії Titleist щодо дизайну ключок ілюструють, наскільки жорстко контролюються патенти…
2. Торгові марки забезпечують довіру споживачів і цінність підтримки спортсменів. Логотипи, словесні знаки, характерна упаковка і навіть форма продукту ідентифікують джерело, але тільки в тому випадку, якщо власник виділяє кошти на регулярні перевірки ринку і вживає оперативних заходів проти підроблених товарів. Глобальне покриття вимагає реєстрації в кожній території продажу, а також використання таких інструментів, як Amazon Brand Registry…
3. Авторське право захищає творчий шар — фотографії продуктів, навчальні відео, інтерфейси додатків, плани тренувань. Ці активи формують ідентичність бренду в Інтернеті, але їх легко скопіювати, тому реєстрація та пильне видалення є надзвичайно важливими…

Нові тенденції посилюють проблему:

• Технології для носіння поєднують запатентоване обладнання з програмним забезпеченням, захищеним авторським правом, та фірмовими додатками, що збільшує кількість векторів порушення прав.
• Заяви про екологічність (наприклад, Futurecraft Loop від Adidas) додають запатентовані матеріали та екологічні маркування, які можуть копіювати конкуренти.
• Підробки в електронній комерції поширюються, зменшуючи доходи та ставлячи під загрозу користувачів…

Тому найкраща практика починається з аудиту інтелектуальної власності: визначення того, що можна запатентувати, зареєструвати як торговельну марку або захистити авторським правом; реєстрація прав, що перетинаються;

укладення бездоганних контрактів зі спортсменами, постачальниками та розробниками. Постійний моніторинг — цифрові водяні знаки, онлайн-перевірки, митні записи — замикає цикл, як продемонструвала компанія Nike, коли захистила свої патенти Flyknit від копіювальників…» ***(Catherine Cavella. Game On: Intellectual Property in the Sports Equipment Industry // IP Works Law (https://ipworkslaw.com/game-on-intellectual-property-in-the-sports-equipment-industry/). 05.09.2025).***

***

«…Американські політики протистоять Китаю на багатьох стратегічних фронтах, проте вони в значній мірі ігнорують критичну вразливість: постійне підривання колись домінуючої системи інтелектуальної власності (ІВ) США. Протягом останніх двох десятиліть судові рішення та законодавчі зміни звузили критерії придатності до патентування, обмежили судові заборони проти порушників і надали більше повноважень оскаржувачам через Патентну судову та апеляційну комісію, що полегшило великим компаніям — іноземним і вітчизняним — привласнення проривів менших інноваторів. Додаткові пропозиції, такі як контроль цін на ліки та мита на медикаменти, ще більше загрожують здатності винахідників отримувати прибуток від своїх патентів, тоді як послідовні адміністрації не змогли протистояти іноземним практикам, що підривають інтелектуальну власність США…

Це послаблення захисту відкрило двері для Китаю, який зараз лідирує у світі за кількістю заявок на патенти в галузі генеративної штучної інтелекту, займає домінуючі позиції в технологіях акумуляторних батарей, сонячної та вітрової енергетики і скоро випередить США в галузі біофармацевтичних інновацій. Якщо завтрашні системи штучного інтелекту та методи лікування раку будуть розроблятися переважно в Китаї, економічна безпека та охорона здоров'я США можуть стати залежними від геополітичного конкурента…

Отже, для відновлення інноваційної переваги Америки необхідно розглядати реформу інтелектуальної власності як пріоритет національної безпеки. Законопроекти, що знаходяться на розгляді обох партій — PREVAIL Act, RESTORE Patent Rights Act, Patent Eligibility Restoration Act та IDEA Act — обмежать зловживання PTAB, відновлять доступ до судових заборон, уточнять, які технології можуть бути запатентовані (включаючи ШІ), та розширять участь у патентній системі. Водночас Вашингтон повинен скасувати політику, яка знижує цінність патентів, і включити надійний захист інтелектуальної власності в усі торговельні переговори. Здатність Америки виграти технологічну гонку XXI століття залежить від відновлення надійної та стабільної системи прав інтелектуальної власності…» ***(Anne Pritchett. America Can't Win the 21st Century Without Protecting Intellectual Property // IPWatchdog, Inc. (https://ipwatchdog.com/2025/09/08/america-cant-win-21st-century-without-protecting-intellectual-property/id=191950/). 08.09.2025).***

«…Управління інтелектуальною власністю в глобальному масштабі вимагає глибокого розуміння як спільних принципів, так і істотних відмінностей між національними правовими системами. Наприклад, для реєстрації торгової марки в деяких країнах може знадобитися доказ її використання, тоді як в інших допускається подання заявки з наміром використання, що визначає спосіб забезпечення компаніями захисту своїх брендів у всьому світі. Системи ліцензування патентів також відрізняються, що впливає на переговори, забезпечення дотримання прав та стратегії монетизації. Міжнародні договори, такі як Паризька конвенція та Договір про патентну кооперацію (PCT), допомагають спростити подання заявок та забезпечують певну гармонізацію, проте регіональні відмінності в критеріях патентоспроможності, процедурах експертизи та механізмах забезпечення дотримання прав все ще вимагають пильної уваги. Володіння цими нюансами дозволяє компаніям узгодити свої стратегії щодо торговельних марок та патентів з місцевими вимогами, одночасно захищаючи інновації та ідентичність бренду на різних ринках…

Створення ефективного глобального плану подання заявок на реєстрацію інтелектуальної власності базується на цих знаннях і передбачає збалансування гармонізованих патентних процесів з локалізованими потребами торговельних марок. Для компаній, що базуються в США, це означає ретельний вибір юрисдикцій на основі значущості ринку та ризиків порушення прав, а також адаптацію заявок на реєстрацію торговельних марок до місцевих культурних, мовних та регуляторних нюансів. Пріоритетність подання заявок на ринках з високим впливом дозволяє компаніям мінімізувати витрати, зберігаючи при цьому більш надійний захист там, де це найбільш важливо.

Технології стали незамінним союзником в управлінні складними портфелями інтелектуальної власності. Сучасні аналітичні платформи оцінюють силу патентів, конкурентне позиціонування та ринкову релевантність, що дозволяє приймати стратегічні рішення на основі даних. Автоматизовані аудити спрощують виявлення неактивних або зайвих активів, а централізовані бази даних і хмарні системи забезпечують постійну відповідність вимогам різних юрисдикцій. Зменшуючи адміністративне навантаження, відстежуючи терміни поновлення та покращуючи міжкомандну співпрацю, ці інструменти не тільки підвищують ефективність, але й максимізують вартість глобальних активів інтелектуальної власності…

Не менш важливим є управління з урахуванням витрат. Ефективне бюджетування вимагає узгодження витрат на інтелектуальну власність з бізнес-цілями, уникнення непотрібних реєстрацій та регулярного скорочення неефективних активів. Автоматизація, аудит портфеля та угоди з фіксованою оплатою з постачальниками послуг додатково знижують витрати та забезпечують передбачуваність, роблячи глобальний захист інтелектуальної власності більш стійким…

Нарешті, забезпечення прав — це лише половина справи, адже їх захист за межами країни пов’язаний зі складними викликами. Компанії повинні адаптувати стратегії захисту прав до унікальних правових систем і термінів кожної юрисдикції, часто координуючи патентні судові процеси на декількох фронтах. Міцні ліцензійні угоди щодо торговельних марок захищають цілісність бренду, а проактивний моніторинг зменшує ризики зловживання та розмивання. Залучення місцевих юристів з глибокою експертизою та включення надійних положень щодо захисту прав до контрактів зміцнює позиції компанії, а альтернативне вирішення спорів є економічно ефективним доповненням до судових дій.

Загалом, ефективне глобальне управління інтелектуальною власністю вимагає поєднання юридичних нюансів, стратегічного визначення пріоритетів, технологічної підтримки, фінансової дисципліни та гнучкого правозастосування. Компанії, які інтегрують ці елементи, не тільки захищають свої інновації та ідентичність бренду, але й зміцнюють свою конкурентну перевагу на міжнародних ринках…» ***(Aaron Hall. Managing Global IP Portfolios for U.S.-Based Companies // Aaron Hall (https://aaronhall.com/managing-global-ip-portfolios-for-us-based-companies/). 07.09.2025).***

***

«…Для технологічної компанії потужний товарний знак є одночасно маркетинговим активом і юридичним захистом, тому захист бренду слід починати ще на етапі розробки продукту. По-перше, виберіть знак, який знаходиться на сильному кінці спектру відмінності — вигадливі або довільні слова (наприклад, «Kodak», «Apple») або, як мінімум, натякові терміни — замість легких для копіювання описових або загальних фраз. Перш ніж прийняти рішення, замовте перевірку на наявність ідентичних або схожих знаків у федеральних реєстраціях та у загальному вжитку; це дозволить уникнути відмов USPTO, позовів про порушення прав та дорогого ребрендингу після запуску…

Після вибору прийнятного знака негайно подайте заявку на федеральну реєстрацію. Реєстрація в США надає пріоритет на всій території країни, публічне повідомлення, символ ® та доступ до федеральних судів, але заявка повинна бути складена ретельно: точно вкажіть товари та послуги (описи можна звузити пізніше, але ніколи не розширити), зафіксуйте правильні дати першого використання, подайте відповідні зразки, що демонструють використання знака в реальному комерційному обігу (особливо для програмного забезпечення, що завантажується), та вкажіть належну юридичну особу-власника.

Технологічні компанії, що розширюють свою діяльність за кордон, повинні скористатися Мадридським протоколом, який дозволяє поширити одну «домашню» реєстрацію на понад 130 юрисдикцій. Система є економічною,

проте кожна країна все одно перевіряє торговельну марку, а реєстрація в Мадриді залежить від збереження базової заявки в США…

Після реєстрації контролюйте ринок: стежте за магазинами додатків, рекламними мережами та реєстрами доменів на предмет використання, що може спричинити плутанину, і швидко реагуйте, щоб запобігти розмиванню або генералізації. Надайте пріоритет основним активам — назві компанії, назвам флагманських продуктів та ключовим логотипам — і розглядайте портфелі торговельних марок як статті балансу, що підвищують оцінку вартості під час переговорів про фінансування або придбання…

Коротко кажучи, впізнаване ім'я, ретельна перевірка, стратегічна реєстрація в США та Мадридський протокол, а також активне забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності разом формують капітал бренду, який дозволяє технологічним компаніям конкурувати — і бути придбаними — на глобальному рівні…» ***(Anna Baker, Ryan J. Letson. Securing Your Tech Brand: Smart Trademark Strategies for Startups and Beyond // Bradley Arant Boult Cummings LLP (https://www.ipiqblog.com/2025/09/securing-your-tech-brand-smart-trademark-strategies-for-startups-and-beyond/). 09.09.2025).***

***

«…Тридцять шість консервативних організацій звернулися до міністра торгівлі Говарда Лутніка з проханням відмовитися від його плану ввести «патентний податок» у розмірі 1–5 % від оціночної вартості кожного виданого патенту США. У листі вони стверджують, що такий збір, призначений для збільшення загальних доходів, а не для покриття операційних витрат Бюро патентів і торгових марок США, підірве закон президента Трампа «One Big Beautiful Bill Act», який спрямований на збереження досліджень, розробок та інтелектуальної власності в Сполучених Штатах… Оскільки податок зростатиме разом із сприйманою вартістю винаходу, компанії будуть змушені або перенести свої науково-дослідні розробки за кордон, або захищати свої найкращі ідеї як комерційну таємницю, що послабить технологічне лідерство США в таких галузях, як штучний інтелект і квантові обчислення. Підписанти також зазначають, що оцінка вартості патентів є за своєю суттю спекулятивною, що USPTO не має повноважень або досвіду для проведення податкових оцінок і що тільки Конгрес може конституційно накласти такий збір. Називаючи пропозицію «катастрофічно дурною», вони посилаються на власний досвід Лутніка як винахідника, ім'я якого зазначено в близько 400 патентах, стверджуючи, що патент є просто правом власності, створеним індивідуальною винахідливістю, і не повинен підлягати штрафному додатковому збору. Вони роблять висновок, що патентний податок суперечить консервативним принципам і податковій політиці епохи Трампа і повинен бути негайно скасований…» ***(Eileen McDermott. Conservatives Appeal to Lutnick's Inventor Roots in Urging Him to Drop 'Patent Tax' Proposal // IPWatchdog, Inc.***

(https://ipwatchdog.com/2025/09/10/conservatives-appeal-lutnicks-inventor-roots-urging-drop-patent-tax-proposal/id=192085/). 10.09.2025).

***

«У Сполучених Штатах компанії стикаються з постійними проблемами щодо забезпечення права власності на патентоспроможні винаходи своїх співробітників, оскільки за замовчуванням винахід належить винахіднику, а не роботодавцю, навіть якщо він був створений у робочий час та з використанням ресурсів компанії. Без явного передання прав роботодавець отримує лише «право на використання» (невиключну, непередавальну ліцензію без роялті), що залишає винахіднику свободу ліцензувати винахід іншим особам, включаючи конкурентів…

Відсутність права власності також підриває обґрунтованість позову про порушення прав, а усунення недоліків після початку судового розгляду є складним і може призвести до відхилення позову або несприятливих судових розглядів. Щоб уникнути цих ризиків, роботодавці повинні використовувати чіткі угоди про передачу прав інтелектуальної власності, які передбачають фактичну передачу прав на момент винаходу («Цим я передаю...»), а не просто обіцянку передати їх пізніше («Я погоджуюся передати»), що було підтверджено Федеральним апеляційним судом у справі Preston v. Marathon Oil (2012)…

Умови про передачу прав повинні бути включені в усі трудові договори — не тільки для посад у сфері досліджень і розробок — з метою фіксації несподіваних інновацій, а також повинні містити положення про розкриття інформації та відмову від прав: працівники перелічують існуючі винаходи та негайно розкривають винаходи, створені або зроблені під час роботи, при цьому нерозкриті винаходи, створені до працевлаштування, вважаються такими, що підлягають відмові від прав. Оскільки ці умови регулюються законодавством штату, компанії повинні забезпечити адекватну компенсацію (наприклад, продовження трудових відносин може бути достатнім, як це передбачено в штаті Вайомінг) та дотримуватися законів, що обмежують сферу застосування (наприклад, у Каліфорнії та Вашингтоні). Нарешті, не покладайтеся на довідники; використовуйте окремі, підписані угоди з однозначною формулюванням. З огляду на зростаючу цінність нематеріальних активів, посилення практики передачі прав є критично важливим для захисту та забезпечення дотримання корпоративної інтелектуальної власності…» ***(David A. Prange. Five Tips for Transfer of IP Rights From Employees to Employers // Robins Kaplan LLP. (https://www.robinskaplan.com/newsroom/insights/five-tips-for-transfer-of-ip-rights-from-employees-to-employers). 11.09.2025).***

***

«…Виробництво в космосі — будівництво або складання конструкцій на орбіті або в інших умовах мікрогравітації — прискорюється в міру

зростання аерокосмічного сектора в цілому, причому помітний імпульс надають 187 млн доларів серії C (березень 2025 р.) від Varda для мікрогравітаційних фармацевтичних препаратів, рекордним фінансуванням Space Forge у розмірі 30 млн доларів серії A (травень 2025 р.) для передових матеріалів, місією Axiom Space на МКС (червень 2025 р.) для розвитку виробництва в космосі та початковим фінансуванням Orbital Matter (серпень 2025 р.) для 3D-друку на орбіті; патентна діяльність відображає цей сплеск: з 2020 року подано понад 15 000 заявок у галузі космонавтики, кількість патентних сімейств Європейського патентного відомства зросла з ~300 до ~1200 (2011–2021), а кількість заявок у галузі космічних технологій у США зросла на 144% з 2003 року (проти 37% у всіх галузях)… Хоча патенти мають територіальний характер (35 U.S.C. § 271), Закон США про патенти в космосі (35 U.S.C. § 105) розглядає винаходи, створені, використані або продані на космічних об'єктах, що перебувають під юрисдикцією або контролем США, як такі, що відбулися «всередині Сполучених Штатів», потенційно охоплюючи супутники та платформи, запущені США, за винятком об'єктів, що регулюються міжнародними угодами або зареєстровані в іноземних державах відповідно до Конвенції про реєстрацію…

Судова практика щодо §105 є нечисленною, а практичне застосування створює труднощі (розкриття інформації в космосі, тягар доказування), тоді як конкуренти можуть скористатися винятками. Відповідно, стратегія подання заяв є критично важливою: замість заяв про методи, що обмежуються кроками, які виконуються тільки на орбіті, заявники можуть скласти системні або функціональні заяви, що стосуються компонентів або конфігурацій на Землі (наприклад, «ферма та космічне житло, сконфігуровані для з'єднання на орбіті»), охоплюючи виробництво, інтеграцію або присутність на місці запуску на території США та опосередковано стримуючи пов'язану з цим діяльність у космосі. Подібні підходи можуть захистити методи управління, розгортаємі масиви, відділення верхніх ступенів та роботу двигунів.

З огляду на невизначеність щодо сфери застосування Закону про космос та конкретних профілів місій, індивідуальна стратегія судового переслідування, яка пов'язує порушення з наземними точками дотику, забезпечує короткостроковий захист, поки закон розвивається в результаті майбутніх суперечок…» ***(Tom Cowan. Protecting Inventions for In-Space Manufacturing – How the Space Act and Patent Claim Strategy Can Help // Knobbe Martens (https://www.knobbe.com/blog/protecting-inventions-for-in-space-manufacturing-how-the-space-act-and-patent-claim-strategy-can-help/). 15.09.2025).***

***

«…Створення сучасного бренду полягає не тільки в розробці оригінальних ідей, що виділяють його серед інших, але й у виборі влучної назви та стильного дизайну. Права інтелектуальної власності — торгові марки, патенти, авторські права та комерційні таємниці — забезпечують

компаніям цей захист… Логотип Coca-Cola та секретний рецепт, патенти Tesla на акумулятори та зарядні пристрої (деякі з яких компанія ділиться, щоб керувати всім сектором електромобілів), торгова марка Google та ретельно охоронювані алгоритми пошуку, бібліотека Netflix з оригінальними творами, захищеними авторським правом, права Disney на персонажів та всесвіт, патенти Apple на дизайн та знак «Think Different», Swoosh та «Just Do It» від Nike, патенти на цеглинки та ліцензійні угоди LEGO, а також захищений логотип, дизайн чашок та планування магазинів Starbucks — все це показує, як багаторівневий захист інтелектуальної власності створює довгострокову конкурентну перевагу… Їхні стратегії показують, що видимі права (логотипи, слогани, дизайн) забезпечують миттєве впізнавання споживачами, тоді як приховані права (формули, алгоритми, виробничі ноу-хау) не дають конкурентам скопіювати основну цінність…

Для підприємців це означає ранню реєстрацію назв, логотипів та слоганів; розподіл інтелектуальної власності між винаходами, контентом та процесами; активний моніторинг та захист прав; створення унікальної основи бренду з перевіркою на відсутність конфліктів; документування створення; та пошук експертної допомоги з питань реєстрації, міжнародного захисту, ліцензування та захисту прав. Зрештою, інтелектуальна власність — це більше, ніж юридична формальність, це основа довіри до бренду, конкурентної переваги та довгострокового зростання…» ***(9 Intellectual Property Examples From Successful Brand Names // Halt Law Directory (https://www.halt.org/intellectual-property-examples). 15.09.2025).***

***

«У Сполучених Штатах ситуація у сфері патентного права зазнає помітних змін. Останні тенденції свідчать про зменшення кількості адвокатів, які складають іспит на отримання патентної ліцензії, тоді як патентні агенти активізуються, щоб заповнити цю прогалину. Цей зсув змінює робочу силу в секторі інтелектуальної власності, сигналізуючи про зміну динаміки захисту та комерціалізації інновацій.

Патентні агенти, які мають спеціалізовану кваліфікацію, що дозволяє їм представляти винахідників у USPTO без юридичної освіти, дедалі частіше стають пріоритетним вибором для багатьох фірм та компаній. Їхній досвід у певних технічних галузях у поєднанні з нижчими тарифами забезпечує переконливу перевагу в епоху, що характеризується обмеженими юридичними бюджетами та швидкими інноваціями. Ця тенденція підкреслює, як галузь адаптується до вимог сучасних стратегій інтелектуальної власності.

Згідно з нещодавнім аналізом, зростаюча залежність від патентних агентів може бути пов’язана з кількома факторами. Висока вартість навчання в юридичній школі та конкурентний характер ринку юридичної праці можуть відлякувати потенційних адвокатів. Більше того, технічний характер патентного права та специфічні навички, необхідні для його вивчення,

природно, приваблюють більше інженерів та науковців, які вирішують кваліфікуватися як патентні агенти. Цей зсув узгоджується з ширшими тенденціями, що спостерігаються в юридичних технологіях та автоматизації, де спеціалізація та технічна кмітливість цінуються все більше.

Тим не менш, зменшення ролі адвокатів у патентній сфері ставить під сумнів майбутнє юридичного представництва винахідників та компаній. Хоча патентні агенти забезпечують економічно ефективне рішення, вони не можуть пропонувати юридичні консультації чи вести судові процеси. Таке розмежування ролей потенційно може призвести до стратегічної співпраці між адвокатами та агентами, використовуючи їхні різні можливості для надання комплексних послуг у сфері інтелектуальної власності…

Поєднуючи юридичний досвід адвокатів з технічною майстерністю патентних агентів, фірми можуть краще захищати свої активи інтелектуальної власності на конкурентному та швидкозмінному ринку» ***(Emergent Shift: The Rise of Patent Agents and the Future of Intellectual Property Legal Services // Legal News Feed (https://legalnewsfeed.com/2025/09/16/emergent-shift-the-rise-of-patent-agents-and-the-future-of-intellectual-property-legal-services/). 16.09.2025).***

***

«…Продовження терміну дії патенту (PTE) відповідно до 35 U.S.C. §156 дозволяє патентовласникам компенсувати втрачений термін дії патенту через тривалі перевірки FDA, і хоча це давно асоціюється з фармацевтичними препаратами, останні результати показують значні переваги для медичних виробів, зокрема виробів класу III, які проходять попереднє схвалення до випуску на ринок відповідно до розділу 515 (вироби класу II 510(k) не підпадають під дію цього положення)…

Щоб отримати право на участь, власник патенту повинен подати заявку протягом 60 днів з моменту першого регуляторного затвердження для комерційного використання, вказати затверджений продукт і чинний закон, а також надати детальну інформацію про термін дії патенту, характер продукту, історію перегляду, ретельність заявника та затверджені види використання; у заявці також має бути перелічено кожну відповідну патентну вимогу та показано, як принаймні одна вимога стосується затвердженого продукту. Таке зіставлення вимог та вибір патенту, термін дії якого буде продовжено (протягом одного періоду перегляду може бути продовжено термін дії лише одного патенту), має наслідки для забезпечення дотримання прав: вибір широкої вимоги або неправильного патенту може ускладнити майбутню позицію у справах про порушення прав, тому надзвичайно важливою є координація з адвокатами, які займаються судовими справами та судовими процесами, а також подання заявки до закінчення терміну дії оригінального патенту…

Недавні приклади пристроїв підкреслюють їх цінність: компанія Intrinsic Therapeutics продовжила термін дії патенту США № 9,610,106 з 19 квітня 2027

року до 22 лютого 2029 року для свого пристрою Barricaid Annular Closure Device після приблизно чотирьох років розгляду FDA; Компанія Intact Vascular отримала 621-денний PTE для патенту США № 9,375,327, пов'язаного з її системою Tack Endovascular System, після приблизно трьох років розгляду; а компанія W.L. Gore отримала 556-денний PTE для патенту США № 9,474,517, що охоплює її Cardioform ASD Occluder, після 751-денного розгляду, відновивши майже 75% втраченого терміну.

Висновок: значну частину терміну дії патенту на пристрій, втраченого під час розгляду FDA, можна повернути, якщо компанії швидко зреагують протягом 60-денного терміну, подадуть заявку до закінчення терміну дії та узгодять стратегію PTE з подальшим забезпеченням дотримання прав…» ***(Robert T. Neufeld, Angela Tarasi. Maximizing The Term Of Patent Protection For Medical Devices // King & Spalding LLP (https://www.kslaw.com/news-and-insights/maximizing-the-term-of-patent-protection-for-medical-devices). 18.09.2025).***

***

«…Патенти та інші форми інтелектуальної власності — це набагато більше, ніж юридичні формальності: це стратегічні активи, які можуть підвищити оцінку компанії протягом усього життєвого циклу винаходу. Надаючи тимчасову монополію — зазвичай 20 років для патентів на корисні моделі, 15 років для патентів на промислові зразки та 20 років для патентів на рослини — інтелектуальна власність створює очевидні конкурентні переваги: вона блокує конкурентів, підкріплює преміальне ціноутворення та відкриває додаткові джерела доходу завдяки ліцензуванню або перехресному ліцензуванню. Ці ексклюзивні права також сприяють впізнаваності бренду, підвищують довіру клієнтів, партнерів та потенційних співробітників, а також надають переговорну силу, яка приваблює інвесторів або забезпечує вигідні умови фінансування. Отже, надійний патентний портфель може слугувати як наступальним інструментом (забезпечення частки ринку, підтримка стратегічних альянсів, демонстрація технологічного лідерства), так і захисним щитом (відлякування копіювальників, захист компанії від нестабільності ринку)…

Однак, щоб реалізувати ці переваги, компанії повинні активно управляти патентами. Необхідно передбачити в бюджеті витрати на утримання патентів (які сплачуються через 3,5, 7,5 та 11,5 років у США); свобода дій та моніторинг конкурентів повинні впливати на напрямок досліджень і розробок; а в разі, коли тривалі затримки в регуляторних процедурах підривають ефективну ексклюзивність (що часто трапляється у фармацевтичній галузі), процедури коригування або продовження терміну дії патенту можуть додати до п'яти додаткових років… З наближенням терміну дії прав, їх власники все ще можуть отримувати прибуток за допомогою ліцензування, судових позовів, випуску нових продуктів, продажу портфелів або подання подальших заявок

(продовження, поділ, патенти, необхідні для стандартів). Після закінчення терміну дії винахід стає надбанням громадськості, що спричиняє конкуренцію за зниження цін і підкреслює необхідність мати сильний бренд, інновації нового покоління та диверсифіковану інтелектуальну власність (торгові марки, авторські права, комерційні таємниці), щоб підтримати бізнес…

Коротко кажучи, патенти підвищують вартість компанії, генеруючи дохід, створюючи бар'єри для входу на ринок і сигналізуючи про інновації, але цей позитивний ефект триває лише за умови дисциплінованої, перспективної стратегії інтелектуальної власності — бюджетування на поновлення, використання продовжень, де це можливо, та планування задовго до закінчення терміну дії, щоб перетворити сьогоднішній захищений винахід на завтрашню конкурентну платформу…» ***(Bao Tran. How Long Do Patent Rights Last? // PatentPC (https://patentpc.com/blog/how-long-do-patent-rights-last). 18.09.2025).***

***

«…Більшість компаній недооцінюють свою реальну захисну лінію — невидиму інтелектуальну власність, вбудовану в кодові бази, системи дизайну, архітектуру бренду та ноу-хау, — тоді як конкуренти можуть копіювати швидше, ніж очікується. Роль юриста з інтелектуальної власності полягає в тому, щоб визначити, що заслуговує на захист, коли діяти і як перетворити права на важелі впливу: частково стратег, частково охоронець, частково переговорник…

Інтелектуальна власність охоплює чотири взаємопов'язані складові: авторські права на творчі роботи (включаючи програмне забезпечення), патенти на винаходи, торговельні марки для ринкових сигналів (назви, логотипи, слогани) та комерційні таємниці для конфіденційних методів, алгоритмів і даних, які часто пов'язані з одним продуктом. Крім подання заявок, ефективний юрист адаптує захист до бізнес-цінностей, супроводжує розгляд заявок (і вирішує питання, пов'язані з відмовою експертів), проводить аудити для виявлення прогалин (незареєстровані бренди, відсутні доручення) та управляє портфелями в міру старіння активів (поновлення торгових марок, закінчення терміну дії патентів), щоб вони були готові до фінансування або злиття та поглинання… Забезпечення дотримання та захист прав дозволяє зберегти унікальність та доходи — за допомогою листів із вимогою припинити порушення, ліцензій або судових позовів — та водночас реагувати на претензії (наприклад, конфлікти щодо назв, обмежене використання відкритих джерел) за допомогою оскаржень, укладення угод або контролю збитків відповідно до ризиків та стратегії. Оскільки інтелектуальна власність також є активом угоди, юристи ведуть переговори щодо ліцензій, передачі прав та співпраці, що визначають право власності, сферу застосування та заходи захисту, а також структурують інтелектуальну власність для залучення фінансування, розширення та виходу з ринку…

Найкращий час для найму юриста з питань інтелектуальної власності — це рання стадія: запуск бренду, поставка продукту, вихід на міжнародний ринок або боротьба з копіювальниками. Так ризики виявляються до того, як вони підірвуть ваші позиції, а захист буде узгоджений із зростанням бізнесу…» **(What Does an Intellectual Property Lawyer Actually Do? // Traverse Legal, PLC (https://www.traverselegal.com/blog/what-do-intellectual-property-lawyers-do/). 18.09.2025).**

***

«Після закінчення терміну повноважень виконуючої обов'язки директора USPTO Кок Морган Стюарт здійснював дискреційний контроль над низкою петицій про перегляд PTAB, відхиливши кілька з них і направивши групу заяв Apple до ради для подальшого розгляду. Цей неоднозначний результат підкреслює тонке відчуття агентством поточних дебатів про подвійну репутацію PTAB, яка покращує якість патентів, але водночас впливає на права патентовласників… Зосередження уваги на гучних технологічних петиціях підкреслює пильний контроль і вплив великих компаній та вказує на потенційні наслідки для Apple і технологічної галузі в цілому, що матиме ефект доміно на розгляд спорів щодо інтелектуальної власності на національному рівні. Відповідно до більш широкої стратегії USPTO щодо стратегічного використання PTAB, рішення Стюарт відображають тісний взаємозв'язок між законодавством, інноваціями та комерційними інтересами, а юридичні оглядачі спостерігають за тим, як вони вплинуть на майбутні рішення та роль PTAB у патентній політиці США — це гідне завершення її каденції, під час якої вона ретельно розглядала складні питання інтелектуальної власності…» ***(USPTO's Strategic Decisions on PTAB Petitions Highlight Complex Patent Landscape // Legal News Feed (https://legalnewsfeed.com/2025/09/19/usptos-strategic-decisions-on-ptab-petitions-highlight-complex-patent-landscape/). 19.09.2025).***

***

«У четвер Сенат США затвердив Джона Сквайрса, колишнього головного юриста з питань інтелектуальної власності банківського гіганта Goldman Sachs (GS.N) на посаду глави Відомства патентів і торгових марок США (USPTO) при республіканському президенті Дональді Трампі.

Сквайрс очолить USPTO в умовах посилення конкуренції з Китаєм в галузі інновацій та нових питань щодо ролі штучного інтелекту в винахідництві. Його затвердження також є наслідком безпрецедентного розпорядження Міністерства торгівлі США про перегляд і можливе вилучення патентів Гарвардського університету на тлі кампанії тиску з боку Білого дому через нібито нездатність вирішити проблему антисемітизму в університеті…

Після того, як у 2009 році Сквайрс залишив Goldman, він працював у юридичних фірмах, що спеціалізуються на корпоративному праві, а останнім

часом зосередився на штучному інтелекті, технології блокчейн та кібербезпеці у фірмі Dilworth Paxson у Нью-Йорку та викладав право в Університеті Пенсильванії. Він також працював юристом з інтелектуальної власності в міжнародному конгломераті Honeywell, а також у юридичних фірмах Chadbourne & Parke та Perkins Coie…» ***(Blake Brittain. US Senate confirms Trump's pick to run US Patent and Trademark Office // Reuters (https://www.reuters.com/legal/government/us-senate-confirms-trumps-pick-run-us-patent-trademark-office-2025-09-18/). 19.09.2025).***

***

«23 вересня Джон Сквайрс був приведений до присяги як 60-й директор USPTO і відразу ж видав свої перші патенти — на розподілені реєстри/криптовалюти та медичну діагностику — дві галузі, які часто піддаються ретельній перевірці на предмет патентоспроможності… Сквайрс підтвердив свою мету зробити патенти «сильними з самого початку» та надати захист прикладним технологіям, які «занадто часто відкидаються як «прості бізнес-методи» або «непридатні діагностичні практики», посилаючись на патент Семюеля Морса на телеграф, щоб підкреслити, що прикладні заявки можуть бути придатними для патентування, навіть якщо більш широкі абстракції не є такими… Він також повідомив про плани вивчити динаміку PTAB — чому права інтелектуальної власності переважають над правами на рослинні сорти, як пропущена інформація про попередні розробки в разі визнання недійсними передається назад до підрозділів з питань мистецтва та чому занадто мало використовуються матеріали, подані третіми сторонами — з метою поліпшення якості на початковому етапі. На завершення Сквайрс повідомив винахідникам і підприємцям, що USPTO «відкритий для бізнесу», особливо для технологій майбутнього…» ***(Eileen McDermott. Squires Signs First Patents, Signals Commitment to Keep Emerging Technologies Eligible // IPWatchdog, Inc. (https://ipwatchdog.com/2025/09/24/squires-signs-patents-signals-ensure-emerging-technologies-eligible/id=192501/). 24 09.2025).***

***

«Інтелектуальна власність часто є найціннішим активом технологічної компанії, а патенти свідчать про інноваційність, захищеність та довгострокову цінність для інвесторів. Проте засновники часто відкладають розробку стратегії інтелектуальної власності, поспішаючи випустити продукт, знайти клієнтів та залучити капітал, ризикуючи потрапити під вплив копіювальників та втратити права через передчасне розкриття інформації… Основне рішення на ранньому етапі полягає в тому, чи подавати попередню заявку, чи відразу подавати заявку на отримання остаточного патенту. Попередні заявки є швидшими та дешевшими, забезпечують пріоритетну дату, дають статус «патент в процесі реєстрації» та надають 12-місячний період для тестування ринку, вдосконалення прототипів або

залучення фінансування — без початку 20-річного терміну дії патенту (який починається з дати найпершої остаточної заявки). Остаточні заявки — це офіційні, перевірені документи з вимогами, кресленнями та докладними описами, які можуть перетворитися на права, що підлягають примусовому виконанню; компанії часто приурочують їх до великих запусків або партнерств. Час має вирішальне значення: публічні розкриття інформації, запуски або презентації для інвесторів можуть спричинити відкриття однорічного вікна для подання заявки, після чого патентні права можуть бути заборонені, тому лаконічна, але адекватна тимчасова заявка часто краща, ніж відсутність заявки взагалі. Не кожна інновація повинна бути запатентована; деякі краще зберігати як комерційну таємницю, яка може зберігатися необмежений час, якщо її не розголошувати. Патенти надають обмежену в часі юридичну монополію, але вимагають розкриття інформації, яку можуть вивчити конкуренти; комерційні таємниці підходять для внутрішніх елементів (наприклад, алгоритмів, обробки даних, методів виробництва), які менш схильні до зворотного інжинірингу, тоді як функції, орієнтовані на клієнтів (наприклад, елементи інтерфейсу користувача), можуть бути кращими кандидатами для патентування… Важливе значення мають витрати та терміни: попередня заявка може бути підготовлена за кілька днів за кілька тисяч доларів; остаточна заявка може коштувати десятки тисяч доларів, а також вимагати 3–5 років судового розгляду, сплати зборів USPTO та постійного обслуговування — а міжнародні стратегії ще більше збільшують витрати. Найефективніший підхід — інтегрувати інтелектуальну власність у фінансові та продуктові дорожні карти: подавати попередні заявки для захисту основних концепцій перед ключовими етапами, перетворювати та пріоритезувати остаточні заявки в міру наявності фінансування та зосереджуватися на винаходах, що мають вирішальне значення для конкурентної переваги. Патенти та комерційні таємниці, які розглядаються як бізнес-активи, а не як юридична добавка, можуть захищати інновації, підвищувати оцінку вартості, сприяти партнерству та ліцензуванню, а також створювати стійку цінність. Співпраця з досвідченими юристами допомагає збалансувати швидкість, обсяг і вартість, щоб компанії не подавали заявки занадто пізно (втрачаючи права) або занадто широко (марнуючи обмежені ресурси)…» ***(Ryan J. Letson. Patent Basics for Tech Companies: Effectively Protecting Your Tech // National Law Forum, LLC (https://natlawreview.com/article/patent-basics-tech-companies-effectively-protecting-your-tech). 22.09.2025).***

***

«Суверенні фонди багатства (SWF) з Саудівської Аравії, Катару, ОАЕ та інших країн Близького Сходу значно збільшують свої інвестиції в інноваційні сектори США, зокрема в галузі біологічних наук. Хоча поточні оцінки біотехнологічних компаній та їхні IPO, які знизилися порівняно з піковими показниками 2021 року, є привабливими точками входу для

довгострокового капіталу, критичний ризик полягає в інтелектуальній власності (ІВ) — часто найціннішому активі в біотехнологічній та фармацевтичній галузях. Недооцінка прихованих слабких місць в ІВ може непомітно підірвати інвестиційну вартість…

Основні ризики, на які повинні звертати увагу SWF, включають: слабкі патентні претензії, які є або занадто широкими, щоб витримати оскарження, або занадто вузькими, щоб мати комерційну цінність; відсутність «свободи діяльності» через блокування патентів третіми сторонами; приховані ліцензійні зобов'язання, такі як роялті університетів або права уряду на «march-in»; нечіткість права власності, що випливає зі складних угод про розробку або недбалого передання прав; наявність незавершених судових розглядів або процедур після видачі патенту, таких як міжсторонні перегляди (IPR), які можуть підірвати оцінку вартості після укладення угоди…

Ця інвестиційна тенденція відповідає більш широкій економічній стратегії США, підкресленій поїздкою президента Трампа в травні 2025 року, під час якої було забезпечено понад 2 трильйони доларів інвестиційних зобов'язань у секторах, що базуються на інноваціях, оскільки ці економіки диверсифікуються, відходячи від нафти. Нещодавні гучні угоди підкреслюють цю динаміку: Катарська інвестиційна агенція (QIA) підтримала Latigo Biotherapeutics та Ensoma, а Абу-Дабі інвестиційна агенція (ADIA) інвестувала в Lila Sciences. Це демонструє масштаб можливостей, але також і необхідність ретельної перевірки інтелектуальної власності…

Для SWF, які все частіше вкладають кошти в біотехнологічні проекти на ранніх стадіях та венчурні інвестиції, де права інтелектуальної власності мають фундаментальне значення, надзвичайно важливим є проведення всебічної перевірки – оцінки обсягу патентів, свободи дій (FTO), ліцензій, права власності та стану судових спорів. Це є не лише найкращою практикою, а й основною запорукою захисту інвестицій. Окрім цих основних питань, інвестори також повинні враховувати такі ризики, як скорочення терміну дії патенту та втрата ексклюзивності, вразливість захисту комерційної таємниці, недостатній міжнародний захист інтелектуальної власності, неоднозначність угод про співпрацю та надмірна залежність від патентів, що знаходяться на розгляді, особливо з огляду на посилений контроль за широкими претензіями після справи Amgen проти Sanofi…» ***(Olga Berson. IP challenges sovereign wealth funds must consider when investing in U.S. life sciences // Reuters (https://www.reuters.com/legal/transactional/ip-challenges-sovereign-wealth-funds-must-consider-when-investing-us-life--pracin-2025-09-19/). 19.09.2025).***

***

«…Бізнес базується на ідеях, а інтелектуальна власність (ІВ) є юридичним інструментом, що їх захищає. У цій системі авторське право є однією з чотирьох основних категорій — поряд з патентами, торговими марками та комерційною таємницею — і захищає оригінальні творчі

висловлювання, зафіксовані на матеріальних носіях, від книг, фільмів і музики до фотографій, програмного коду, хореографії та архітектурних проектів. Авторське право виникає автоматично з моменту створення, але реєстрація посилює його захист, відкриваючи можливість стягнення встановлених законом збитків та оплати послуг адвокатів. Воно надає низку виключних прав (на відтворення, розповсюдження, публічне виконання та демонстрацію, а також створення похідних творів), обмежених такими обмеженнями, як справедливе використання для коментарів, освіти або пародії. Кожна галузь інтелектуальної власності охоплює різні активи: патенти захищають функціональні винаходи після експертизи (зазвичай протягом 20 років), торговельні марки захищають ідентифікатори бренду, які можуть діяти необмежений час за умови використання, а комерційні таємниці захищають цінну конфіденційну інформацію доти, доки зберігається її таємність…

Ці відмінності мають значення: авторське право захищає вираження, а не ідеї чи методи; креслення проекту захищені авторським правом, тоді як основна конструкція може потребувати патенту; код захищений авторським правом, але новий алгоритм може потребувати патентування; логотип може бути як дизайном, захищеним авторським правом, так і торговою маркою, тоді як короткі слогани, такі як «Just Do It», є торговою маркою, а не об’єктом авторського права. Правильне визначення цих меж запобігає прогалинам і перевищенню повноважень: заплутані інструменти можуть залишити активи незахищеними або спричинити суперечки. Найефективніші стратегії поєднують правильне поєднання авторських прав, патентів, торговельних марок і комерційних таємниць, узгоджених із бізнес-цілями, з допомогою експертів, які допомагають визначити, забезпечити та застосувати заходи захисту, що створюють стійку цінність…» ***(The Difference Between Intellectual Property and Copyrights // Traverse Legal, PLC (https://www.traverselegal.com/blog/how-is-copyright-law-related-to-intellectual-property/). 19.09.2025).***

***

«…Процес отримання патенту зазвичай проходить за передбачуваним сценарієм — співпраця з винахідниками, складання заявки та переговори з патентним відомством. Однак незвичайні складнощі можуть перетворити його на більш широку адвокатську діяльність, що вимагає від адвокатів виправлення помилок, вирішення спорів щодо права власності або порушення прав та забезпечення справедливості. Такі справи вимагають навичок ведення переговорів, медіації, а іноді й судових розглядів, часто в міжнародних режимах з різними правилами… У міру того як такі швидко розвиваються галузі, як штучний інтелект і біотехнології, стираються юридичні та технічні кордони, патентні юристи все частіше виступають в ролі стратегічних радників, які супроводжують інноваторів від концепції до захисту інтелектуальної власності. Ця адвокатська роль є особливо важливою для невеликих винахідників і стартапів, допомагаючи вирівняти шанси у

конкуренції з більшими компаніями і забезпечуючи комерціалізацію незважаючи на обмежені ресурси… Зрештою, еволюція взаємодії права, технологій та адвокатури показує, як патентне судочинство захищає інновації, сприяє справедливості та сприяє прогресу суспільства…» ***(The Evolving Role of Patent Prosecution: Advocating for Innovation and Justice in a Complex Landscape // Legal News Feed (https://legalnewsfeed.com/2025/09/22/the-evolving-role-of-patent-prosecution-advocating-for-innovation-and-justice-in-a-complex-landscape/). 22.09.2025).***

***

«…Підробка торгової марки – це навмисне використання підробленої марки, яка «ідентична або практично не відрізняється» від торгової марки, зареєстрованої в Основному реєстрі USPTO, що застосовується до товарів або послуг того ж типу, щоб ввести споживачів в оману і змусити їх повірити, що вони купують справжній товар. Усі підробки є порушенням, але не всі порушення є підробками: звичайне порушення може полягати лише у використанні схожих знаків на пов'язаних товарах, що може ввести в оману, тоді як підробка передбачає використання фактично ідентичного знака на ідентичних товарах і, як передбачається, може ввести в оману…

Щоб побороти це шахрайство, Конгрес прийняв Закон про підробку торговельних марок 1984 року, який вніс поправки до Закону Ланхема, надавши власникам торговельних марок потужні цивільно-правові засоби захисту — судові заборони, одностороннє вилучення підроблених товарів, обов'язкове відшкодування збитків у потрійному розмірі та оплату послуг адвокатів за умисні порушення, а також необов'язкове відшкодування збитків у розмірі від 1 000–200 000 доларів США за кожну торговельну марку (до 2 мільйонів доларів США у разі умисного порушення). Умисне ігнорування відповідає вимозі щодо обізнаності. Підробка також є федеральним злочином відповідно до 18 U.S.C. § 2320: свідома торгівля підробленими товарами карається позбавленням волі на строк до 10 років і штрафом у розмірі 2 мільйони доларів США за перше порушення (подвоєним для рецидивістів), а в разі створення загрози громадській безпеці – ще суворішими покараннями. Багато штатів, таких як Каліфорнія (Кримінальний кодекс § 350) і Техас (§ 32.23), застосовують паралельні кримінальні санкції, розмір яких залежить від вартості підроблених товарів…

Підробка товарів коштує законним підприємствам мільярди доларів, підриває репутацію брендів, ставить під загрозу споживачів, які купують неякісні або небезпечні товари, а також фінансує організовану злочинність і експлуатацію праці. Інтернет-ринки та доставка невеликих посилок посилили цю проблему. Як наслідок, компаніям рекомендується реєструвати свої торгові марки, реєструвати їх у митній службі США, стежити за сайтами електронної комерції, використовувати інструменти для видалення товарів з ринків, надсилати листи з вимогою припинити порушення, а в разі необхідності —

звертатися за односторонніми ордерами на арешт майна, заморожування активів, цивільними позовами про стягнення потрійного або встановленого законом відшкодування та співпрацювати з правоохоронними органами.

Разом цивільні та кримінальні положення законодавства США утворюють міцну основу, яка забезпечує компенсацію власникам торговельних марок та стримує фальсифікаторів, відображаючи думку, що фальсифікація є не просто комерційним спором, а серйозною формою шахрайства щодо споживачів та економічним злочином…» ***(Trademark Counterfeiting // Sierra IP Law, PC (https://sierraiplaw.com/trademark-counterfeiting/). 22.09.2025).***

***

«Міністерство юстиції США розпочало розслідування щодо того, чи не піддавало Відомство патентів і торгових марок США (PTO) певні заявки на патенти, що знаходяться на розгляді, зокрема в галузі електротехніки та штучного інтелекту, надмірній перевірці. Розслідування проводить Ед Мартін, голова робочої групи Міністерства юстиції з питань озброєння, який у червневому листі до тодішнього виконуючого обов'язки директора PTO Кока Моргана Стюарта стверджував, що директива епохи Байдена таємно наказувала експертам позначати деякі заявки, щоб запобігти їх видачі. Мартін порівняв цю практику з виведеною з експлуатації системою попередження про чутливі заявки (SAWS) PTO, дуже суперечливою програмою, що діяла з 1994 по 2015 рік і таємно позначала заявки для посиленого розгляду, часто затримуючи їх і підвищуючи витрати для винахідників, перш ніж вона була закрита після громадського резонансу…

Поточна практика PTO опинилася в центрі уваги після того, як Санді Спіру, голова Управління забезпечення якості патентів, представила результати чотирирічного дослідження «патентних заростей» — щільних мереж пов'язаних патентів, особливо у фармацевтичній галузі, галузі напівпровідників та штучного інтелекту. Дослідження показало, що майже в чверті розглянутих випадків у великих патентних родинах експерти не виносили відмов у зв'язку з подвійним патентуванням, що є основною правовою гарантією, покликаною запобігти дублюванню заяв. Спіру зазначила, що її управління співпрацювало з експертами з метою виправлення таких упущень і забезпечення належного розгляду, але не вдалося з'ясувати, чи відображали ці заходи приховану програму позначення…» ***(Michael Shapiro. DOJ 'Weaponization' Leader Sought Info on Patent Office Program // Bloomberg Industry Group, Inc. (https://news.bloomberglaw.com/us-law-week/doj-weaponization-leader-sought-info-on-patent-office-program). 24.09.2025).***

***

«Патентне судочинство — це адміністративні переговори, які перетворюють ідею на виключні права, що підлягають примусовому виконанню, перед Відомство патентів і торгових марок США (USPTO).

Воно починається з подання заявки на корисну модель, промисловий зразок або сорт рослини і залежить від дати подання, яка фіксує стан техніки на момент подання; будь-яка інформація, що була оприлюднена раніше, може зірвати справу… Приблизно через 18-24 місяці експерт зі спеціалізованого «мистецького підрозділу» видає перше офіційне повідомлення, в якому зазвичай вказує на недоліки новизни (§102), очевидності (§103), придатності предмета (§101) або письмового опису/ясність (§112). Потім заявники готують якомога лаконічнішу відповідь — вносять поправки до заяв, надають заяви винахідника або експерта, а також, що часто є найефективнішим, проводять співбесіду з експертом, щоб уточнити питання та зберегти добрі стосунки. Метою є звуження вимог настільки, щоб обійти попередній рівень техніки, але при цьому заблокувати конкурентів. Якщо експерт переконаний, видається повідомлення про дозвіл, але адвокат все одно може подати продовження, щоб домогтися більш широких або орієнтованих на конкурентів вимог без втрати початкової дати пріоритету. Особливі перешкоди включають відмови за §101 для програмного забезпечення або біотехнологічних «абстрактних ідей» та відмови за §112 за нечіткість обсягу; обидва вимагають стратегічних аргументів щодо рівня кваліфікації в даній галузі. У разі затримки судового розгляду, варіанти варіюються від платного запиту на продовження розгляду або відповіді після остаточного рішення до повного оскарження в Комісії з розгляду патентних спорів та апеляцій (PTAB). Протягом усього процесу найкращою практикою є розгляд первинної заявки як комплексного «капсули часу», передбачення рутинних відмов, розумне використання співбесід з експертами, стратегічне внесення змін до заяв та планування продовження для захисту майбутніх бізнес-цілей…» ***(Shelley Stephens. Demystifying Patent Prosecution // National Law Forum, LLC (https://natlawreview.com/article/demystifying-patent-prosecution). 25.09.2025).***

***

Турецька Республіка

«…У разі злиттів і поглинань інтелектуальна власність може визначати як ціну, так і життєздатність угоди, тому комплексна перевірка повинна виходити далеко за межі переліку реєстрацій. Перевірка повинна формуватися з урахуванням бізнес-моделі об’єкта придбання: патенти домінують у технологічних стартапах, торгові марки — у споживчих брендах, авторські права та комерційні таємниці — у компаніях, що займаються розробкою програмного забезпечення або виробництвом фільмів. Основні питання включають:

• Право власності – переконайтеся, що патенти, торгові марки, програмний код та дизайни дійсно належать об’єкту придбання, що угоди з працівниками та фрілансерами передбачають передачу прав, а також що жодні ліцензії чи застави не обмежують контроль.

• Залежність від третіх сторін – перевірте наявність компонентів з відкритим кодом, ліцензії на які можуть змусити розкрити інформацію або спричинити позови про порушення прав, а також наявність патентів або торговельних марок, що належать іншим особам і обмежують свободу діяльності.

• Якість портфеля – відокремте критично важливі активи, пов'язані з ключовими продуктами, від надмірної кількості документів або прав, термін дії яких закінчився; оцініть, як захищаються ноу-хау та комерційні таємниці, що підтримують ці активи.

• Комерційна придатність – проаналізуйте існуючі потоки роялті, перехресні ліцензії, партнерства з брендами та невикористану цінність «неактивної» інтелектуальної власності, яку можна монетизувати після придбання.

• Суперечки та ризики – розслідуйте поточні або потенційні випадки порушення прав; якщо ризик є істотним, передбачте компенсації, коригування цін, ескроу або, якщо необхідно, відмовляйтеся від угоди…

Ефективна перевірка інтелектуальної власності є якісною та стратегічною: вона вимірює, наскільки добре права задокументовані, управляються та вбудовані в корпоративну стратегію, а не тільки те, чи існують документи. Зараз інструменти штучного інтелекту прискорюють пошук попередніх розробок, перевірку ланцюжка прав власності та аналіз прогалин, перетворюючи те, що раніше займало дні, на години. Коротко кажучи, ретельна, орієнтована на бізнес перевірка інтелектуальної власності, доповнена штучним інтелектом, але керована експертним судженням, є необхідною для виявлення прихованих підводних каменів, підтвердження вартості та узгодження нематеріального капіталу об'єкта придбання з довгостроковими цілями покупця…» ***(Moroğlu Arseven. IP-focused due diligence process: analysis of strategic value and risks // Legal Benchmarking Group (https://www.ipstars.com/NewsAndAnalysis/IP-focused-due-diligence-process-analysis-of-strategic-value-and-risks/Index/10895). 10.09.2025).***

***

«…У Туреччині винахід підлягає патентуванню, якщо він є новим, має винахідницький рівень і може бути промислово застосований, як визначено у статтях 82–83 Закону про промислову власність № 6769. Чисті відкриття, наукові теорії, математичні методи, бізнес- або ігрові схеми, комп'ютерні програми як такі, естетичні твори, літературні або художні твори та прості презентації інформації виключаються, як і винаходи, що суперечать громадському порядку або моралі, відкриття, пов'язані з людським тілом, процеси клонування, певні мікробіологічні продукти та методи медичного лікування. Існує 10-річне право на корисну модель, але воно не може поширюватися на хімічні, біологічні, фармацевтичні або біотехнологічні винаходи. Хоча закон не називає це «пільговим періодом», будь-яке розкриття

інформації, зроблене винахідником або за його дозволом протягом 12 місяців, що передують даті подання заявки (або пріоритету), не порушує новизну…

Після формальної перевірки заявники мають 12 місяців, щоб подати запит на пошук новизни для патенту (два місяці для корисної моделі). З квітня 2024 року вони можуть подати запит на «прискорений» пошук, який часто виконується за два-шість місяців замість року або більше. Після видачі звіту про пошук заявник має три місяці, щоб подати запит на суттєву експертизу. Під час експертизи Відомство може видати до трьох повідомлень; якщо недоліки не усунуто, заявка відхиляється. Більш швидке розгляд заяв також можливе в рамках пілотних програм Patent Prosecution Highway, які Турецьке відомство з патентів і торговельних марок (TÜRKPATENT) реалізує спільно з відомствами Іспанії та Японії. TÜRKPATENT є міжнародним органом з пошуку та попередньої експертизи PCT і визнана Міжнародним пошуковим органом (ISA) Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (BOIB)…

Заявники можуть подавати заявки на національному рівні, вимагати пріоритету за Паризькою конвенцією та протягом 30 місяців з дати пріоритету переходити до національної фази PCT (з можливістю продовження до 33 місяців за умови оплати або, лише у виняткових, добре обґрунтованих випадках, пізніше шляхом відновлення прав). Європейські патенти, що позначають Туреччину, повинні бути підтверджені там протягом не продовжуваного тримісячного періоду після видачі; необхідний повний переклад турецькою мовою, який стає автентичним текстом для цілей порушення прав, тому точність є критично важливою. Щорічні збори за підтримання чинності патенту сплачуються з третьої річниці подання заявки і можуть бути сплачені з надбавкою за прострочення до шести місяців; після цього право втрачається, але може бути відновлено протягом наступних двох місяців.

Власник патенту повинен використовувати винахід у Туреччині — або надати законне виправдання — протягом трьох років поспіль з моменту опублікування патенту (або чотирьох років з моменту подання заявки, залежно від того, що настане пізніше). У разі невиконання цієї вимоги патент стає вразливим до запитів про примусове ліцензування; щоб зменшити цей ризик, власник може подати декларацію про використання або невикористання, або проактивно запропонувати ліцензію. Докази фактичного використання (рахунки-фактури, імпортні документи, каталоги, заводські сертифікати, матеріали виставок) все одно будуть потрібні в разі оскарження в суді.

Пропущені процедурні терміни іноді можна виправити шляхом «подальшої обробки» (двомісячний термін після повідомлення відомства про втрату прав) або, у разі більш серйозних порушень, шляхом відновлення прав, за умови, що заявник проявить належну обачність і подасть документи протягом двох місяців після усунення причини і не пізніше ніж через рік після пропущеного терміну.

Фармацевтичні та біотехнологічні винаходи підлягають патентуванню, але діагностичні або терапевтичні методи, що застосовуються до тіла людини або тварини, не підлягають патентуванню, а захист корисних моделей недоступний для фармацевтичних або біологічних препаратів. У Туреччині немає системи додаткових сертифікатів захисту, тому ринкова ексклюзивність є коротшою, ніж в ЄС; проте, вона визнає виняток типу Bolar , який дозволяє компаніям-виробникам генериків проводити дослідження з метою отримання регуляторного схвалення протягом терміну дії патенту, і надає ексклюзивність даних оригінальним лікам протягом шести років (з можливістю продовження до 11 років для певних комбінацій), запобігаючи використанню досьє оригінального виробника протягом цього періоду…

Загалом, Туреччина пропонує сучасну, узгоджену з міжнародними стандартами патентну систему, що передбачає прискорений пошук, маршрути PPH, статус ISA, чіткі правила валідації європейських патентів, суворі зобов'язання щодо підтримки та використання, а також збалансований підхід до фармацевтичних препаратів, що поєднує патентний захист, виняток Болара та ексклюзивність даних, але без SPC» ***(Mürvet Çalik Canyurt, Burcu Levendoglu, Merve Degirmencioglu. Türkiye: a comprehensive guide to patent prosecution under the Turkish Industrial Property Law // Law Business Research (https://www.iam-media.com/review/the-patent-prosecution-review/2026/article/turkiye-comprehensive-guide-patent-prosecution-under-the-turkish-industrial-property-law). 18.08.2025).***

***

Федеративна Республіка Бразилія

«Бразилія змінила свою ситуацію в галузі інтелектуальної власності. Національний інститут промислової власності (INPI) скоротив середній термін розгляду патентів з приблизно семи років у 2022 році до 4,6 року у 2023 році і обіцяє досягти дворічної мети до 2026 року, причому справи, що розглядаються в прискореному порядку, вже завершуються за 10–12 місяців. Рішення щодо торговельних марок тепер приймаються протягом декількох місяців, а консолідація зборів при подачі заявки та більш суворі правила оскарження означають, що заявники повинні подавати більш обґрунтовані та краще сплановані досьє з першого дня. Судові спори додають реальної ваги: суди охоче видають попередні судові заборони, а нещодавнє рішення Верховного суду, яке звужує захист безпечної гавані для онлайн-платформ, має посилити цифрове правозастосування…

Цю динаміку відображають подані заявки. У 2023 році INPI отримав 27 918 заявок на патенти (73 % від іноземних суб'єктів) і майже 400 000 заявок на реєстрацію торговельних марок, що ставить Бразилію в ряд найзавантаженіших відомств світу. Азіатські компанії, особливо з Китаю, Японії та Кореї, зараз є лідерами за кількістю поданих заявок на патенти, тоді як світові бренди в галузі

електронної комерції, технологій та розваг прагнуть зареєструвати торговельні марки та промислові зразки для величезного споживчого ринку Бразилії.

Найбільш динамічні та перспективні сфери пов'язані з правилами, які ще перебувають у стадії розробки. Проект закону про штучний інтелект, який розглядається Конгресом, стосується прозорості навчальних даних, авторських прав та нагляду на основі ризиків, тоді як проект керівних принципів INPI підтверджує, що винаходи у сфері штучного інтелекту, які вирішують технічні проблеми, підлягають патентуванню (а абстрактні алгоритми — ні) і повинні мати ім'я винахідника-людини. Отже, зацікавлені сторони мають унікальну можливість як сформувати політику, так і забезпечити ранній захист…

Зелені технології також користуються популярністю: програма «зелених патентів» INPI прискорює розгляд винаходів у сфері відновлюваної енергії та сталого розвитку, що відповідає енергетичній матриці, яка вже на 80 % складається з відновлюваних джерел. У галузі біологічних наук скасування автоматичного продовження терміну дії патентів робить критично важливими прискорені процедури та опції Patent Prosecution Highway; розгляд біофармацевтичних патентів все ще триває в середньому 9,5 років, тому проактивні, високоякісні заявки є надзвичайно важливими.

Бразилія зараз пропонує швидше надання грантів, сильні судові заборони та все більшу ясність політики, що робить її юрисдикцією, в яку варто входити на ранньому етапі та стратегічно. Компанії, які використовують прискорені канали, беруть участь у консультаціях з питань штучного інтелекту та зелених технологій і співпрацюють з досвідченими місцевими юристами, можуть забезпечити та захистити цінні права, перетворивши Бразилію на трамплін для ширшого захисту в Латинській Америці…» ***(Daniel Law. Beyond the Backlog: Brazil's IP Changes and What Companies from Asia Should Know // IPLINK-ASIA (https://www.iplink-asia.com/article-detail.php?keywords=Intellectual%20property&id=1368). 19.09.2025).***

***

Всесвітня організація інтелектуальної власності

«…Включення діяльності з укладання угод з венчурним капіталом (VC) як нового показника в цьогорічний рейтинг кластерів Глобального індексу інновацій (GII) ВОІВ значно змінило глобальний ландшафт інновацій. Шеньчжень–Гонконг–Гуанчжоу випередив Токіо–Йокогаму і посів перше місце, а Сан-Хосе–Сан-Франциско піднявся на три позиції і посів третє місце. Лондон, який посідає третє місце у світі за кількістю угод з венчурним капіталом, піднявся з 21-го на 8-ме місце, а Індія також продемонструвала значне зростання: Бангалор піднявся з 56-го на 21-ме місце. Вперше представлене в 2017 році, дослідження GII Cluster визначає концентрації

інновацій світового класу за допомогою трьох основних показників: міжнародних патентних заявок через Договір про патентну кооперацію (PCT) ВОІВ, наукових публікацій та, доданого цього року, венчурної діяльності, що відображає, як знання перетворюються на стартапи, нові технології та зростання ринку…

У світовому рейтингу Пекін посідає четверте місце, за ним йдуть Сеул, Шанхай-Сучжоу та Нью-Йорк. У топ-100 кластерів входять 33 економіки, з яких найбільше (24) розташовано в Китаї, за ним йдуть США (22), Німеччина (7), Індія та Велика Британія (по 4), а також Канада, Японія та Республіка Корея (по 3). Країни із середнім рівнем доходу також займають чільне місце: Сан-Паулу (Бразилія, 49-те місце), Каїр (Єгипет, 83-тє місце, єдиний представник Африки), Тегеран (Іран, 63-тє місце), Куала-Лумпур (Малайзія, 86-те місце) разом із сусіднім Сінгапуром (16-те місце), Стамбул (Туреччина, 58-те місце) та Мехіко (79-те місце). За результатами досліджень Пекін, Шанхай-Сучжоу та Шеньчжень-Гонконг-Гуанчжоу домінують у світових наукових публікаціях, а Токіо-Йокогама, Шеньчжень-Гонконг-Гуанчжоу та Сеул лідирують за кількістю заявок на патенти PCT…

Загалом, 100 провідних інноваційних кластерів світу зараз забезпечують приблизно 70% світових патентів і угод з венчурним капіталом, порівняно з приблизно 50% наукових публікацій. Тільки 10 провідних кластерів генерують 40% світових патентних заявок і 35% усіх угод з венчурним капіталом, при цьому виробляючи лише 16% світових публікацій. З огляду на те, що венчурний капітал тепер є невід'ємною частиною рівняння, рейтинг кластерів GII 2025 року, складений ВОІВ, малює більш динамічну картину того, як технологічна креативність, науковий прогрес і фінансова підтримка сходяться, щоб стимулювати глобальні інновації…» ***(Venture Capital Metric Reshapes WIPO's World's Top 100 Innovation Clusters Rankings // WIPO (https://www.wipo.int/pressroom/en/articles/2025/article_0008.html). 01.09.2025).***

***

«…Мадридський протокол пропонує власникам брендів спрощений спосіб отримання захисту торговельної марки на території 131 країни-члена за допомогою єдиної міжнародної заявки, але це залишається суто процедурною системою: ВОІВ перевіряє формальності, але кожна призначена країна зберігає повну владу розглядати та надавати або відмовляти у правах відповідно до власного законодавства. Сама по собі реєстрація в Міжнародному реєстрі не створює прав, що підлягають примусовому виконанню; вони виникають (або не виникають) лише тоді, коли національне або регіональне відомство обробляє призначення, видає заяву про надання прав, реєструє її у внутрішніх реєстрах і витримує будь-які заперечення або тимчасові відмови у встановлені місцеві терміни…

В Африці до Протоколу приєдналися 24 країни або регіональні органи (включно з OAPI, що охоплює 17 франкомовних держав), але практична

ефективність значно різниться. Лише сім країн — Алжир, Єгипет, Мадагаскар, Марокко, Мозамбік, Руанда та Судан — модернізували законодавство, цифрові системи та практику своєчасного розгляду, що дозволяє надійно перетворювати міжнародні заявки на права, які можна захищати в судовому порядку. У багатьох інших державах-членах хронічна нестача ресурсів, прогалини в законодавстві та адміністративні затримки означають, що позначення можуть ніколи не бути розглянуті, правильно зареєстровані або офіційно опубліковані для оскарження. Наприклад, юрисдикції загального права, такі як Есватіні, Лесото, Сьєрра-Леоне та Замбія, повинні спочатку прийняти Протокол у національне законодавство, перш ніж будь-яка міжнародна реєстрація може набрати чинності; до того часу іноземні заявники не отримують захисту за Мадридською конвенцією і повинні подавати заявки на внутрішньому рівні…

Навіть там, де Протокол номінально діє, власники торговельних марок стикаються з численними процедурними труднощами. Обмеження щодо товарів або послуг, зареєстрованих у BOIB, часто не відображаються в деяких національних реєстрах, що призводить до введення в оману громадськості. Деякі відомства не видають свідоцтв про надання прав або не організовують офіційну публікацію заперечень, змушуючи заявників наймати місцевих юристів лише для того, щоб розпочати базові адміністративні процедури. Терміни попередньої відмови відрізняються залежно від країни (наприклад, 30 днів у Мозамбіку без можливості продовження, 180 днів у Намібії), а затримка з повідомленням може поставити під загрозу права заявників, якщо вони не ведуть ретельний облік і не мають довіреності. У юрисдикціях, де національні відомства все ще приймають пізні заперечення або відмови, міжнародні реєстрації можуть бути скасовані через тривалий час після того, як BOIB визнала їх «мовчазно» наданими.

З огляду на ці невизначеності, універсальна мадридська стратегія часто виявляється неефективною в Африці. Власники торговельних марок повинні перевіряти кожну міжнародну реєстрацію, особливо ті, що були надані «мовчазно», щоб підтвердити національне визнання, реєстрацію та опублікування. Якщо протокол виявляється неефективним або неповним, найнадійнішим засобом захисту є подання національної або регіональної заявки (наприклад, безпосередньо через OAPI). У всіх випадках місцева юридична допомога є необхідною для орієнтування в розбіжних законах, процедурних особливостях та неоднаковій зрілості африканських відомств з інтелектуальної власності, що гарантує, що бажана міжнародна реєстрація дійсно надає права, які можна захистити на місцях…» ***(Matthew Costard, Shamin Raghunandan. Navigating the Madrid Protocol in Africa // Spoor & Fisher (https://spoor.com/madrid-protocol-in-africa/). 04.09.2025).***

***

«…У звіті «Глобальний індекс інновацій (GII) 2025», опублікованому Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (BOIB), 132 економіки

оцінюються за 80 показниками, що підкреслює незмінне домінування Європи в галузі інновацій, яка посідає шість із десяти перших місць. Швейцарія зберігає свою лідируючу позицію, за нею йдуть Швеція, США, Південна Корея, Сінгапур, Велика Британія, Фінляндія, Нідерланди, Данія та Китай, який вперше увійшов до топ-10, посунувши Німеччину на 11-те місце. Серед інших європейських країн, що посіли високі місця, можна відзначити Францію (13-те місце), Ірландію (18-те місце), Італію (28-ме місце), Іспанію (29-те місце) та Португалію (31-ше місце)…

У звіті підкреслюються високі показники економік із середнім рівнем доходу, таких як Китай, Індія, Туреччина та В'єтнам, які продовжують підніматися в рейтингу. Сенегал, Туніс, Узбекистан і Руанда також виділяються як нові лідери в галузі інновацій. Однак у дослідженні відзначається зміна в глобальній динаміці інновацій: зростання витрат на НДДКР сповільнилося до найнижчого рівня з часів світової фінансової кризи, а угоди з венчурним капіталом не змогли оговтатися від спаду 2023 року…

Китай готується стати найбільшим інвестором у сферу досліджень і розробок і у 2024 році забезпечив чверть усіх міжнародних патентних заявок, тоді як Німеччина і США зазнали спаду в кількості патентних заявок. Незважаючи на цей інвестиційний затишок, інновації залишаються динамічними, а прогрес у сфері зелених суперкомп'ютерів, акумуляторних технологій, електромобілів, 5G і робототехніки стимулює розвиток, хоча і нерівномірно в різних регіонах. Штучний інтелект визнаний за його трансформаційний потенціал, хоча його повний вплив залишається невизначеним…

Хоча Європа зберігає лідерство в галузі інновацій, підйом Китаю свідчить про зміну глобального ландшафту. Незважаючи на уповільнення інвестицій, технологічний прогрес триває, хоча темпи впровадження нових технологій знижуються, що свідчить про складну та мінливу інноваційну екосистему…» ***(Pascale Davies. This is the most innovative country in the world. How does your country compare? // euronews (https://www.euronews.com/next/2025/09/16/which-country-is-the-most-innovative-in-the-world). 16.09.2025).***

***

«З 8 по 12 вересня 2025 року генеральний директор WIPO Дарен Тан здійснив візит високого рівня до Сполучених Штатів, де зустрівся з ключовими учасниками екосистеми інтелектуальної власності США в Каліфорнії та Вашингтоні, округ Колумбія…

Його подорож розпочалася в Сан-Дієго, де він виступив з програмною промовою на щорічній конференції Асоціації власників інтелектуальної власності (IPO) 2025 року, висловивши похвалу Сполученим Штатам як світовому лідеру в галузі інновацій та виділивши динамічний інноваційний кластер Сан-Дієго — який посідає 14-те місце в світі та 7-ме за інтенсивністю інновацій на душу населення — як зразок для інших міст, що розвивають

інноваційні екосистеми. Під час перебування в Сан-Дієго Тан відвідав Qualcomm, найбільшого в США користувача системи Договору про патентну кооперацію (PCT) WIPO, з метою вивчення можливостей співпраці для підтримки стартапів та малих і середніх підприємств у всьому світі. Він також відвідав Каліфорнійський університет у Сан-Дієго (UCSD), …поспілкувався з представниками Відділу інновацій та комерціалізації UCSD, щоб ознайомитися з його мультидисциплінарними стратегіями комерціалізації інтелектуальної власності, підприємництва та інституційних інновацій... Тан також зв'язався з місцевими підприємствами Сан-Дієго, які використовують інтелектуальну власність у різних секторах — від виробництва гітар до бездротових технологій — підкресливши практичну цінність інтелектуальної власності у масштабуванні творчих та технологічних підприємств. У Вашингтоні, округ Колумбія, він провів наступні зустрічі з Американською торговою палатою з метою розвитку співпраці в рамках меморандуму про взаєморозуміння, підписаного в травні, а також зустрівся з Джином Квіном і командою IPWatchdog для розробки стратегії глобального захисту інтелектуальної власності, включаючи запис подкасту для поширення цієї ідеї. Протягом свого візиту Тан підтвердив прихильність WIPO до співпраці з американськими зацікавленими сторонами з метою сприяння розвитку інклюзивних, глобально пов'язаних інноваційних систем…» ***(WIPO Director General Wraps up Visit to the United States // WIPO (https://www.wipo.int/web/director-general/w/daren-tang/news/2025/wipo-director-general-wraps-up-visit-usa). 16.09.2025).***

***

«У програмі IPWatchdog Unleashed генеральний директор ВОІВ Дарен Тан обговорив майбутнє інтелектуальної власності, її роль у прогресі людства, стратегію ВОІВ та розвиток штучного інтелекту, зобразивши інтелектуальну власність як майже «священний» фактор, що допомагає суспільствам уявляти та будувати кращу реальність. Він підкреслив зусилля ВОІВ, спрямовані на допомогу країнам у використанні ІВ для зростання, наводячи приклади успішних програм наставництва, які сприяли розвитку жіночого підприємництва в Намібії, та зазначив, що після пандемії багато країн, що розвиваються, перейшли до зростання, заснованого на інноваціях та підприємництві, а такі країни, як Єгипет і Південна Корея, підняли управління ІВ до рівня міністерського… Щодо ШІ, Тан охарактеризував цей момент як важливий, але керований перехід, наголосивши на необхідності збереження стимулів для людської творчості, поки ВОІВ організовує міжнародний діалог та обмін передовим досвідом щодо інтеграції ШІ в існуючі системи ІВ. У перспективі його пріоритети включають покращення послуг ВОІВ для бізнесу, просування ІВ як інструменту розвитку, досягнення консенсусу з нових питань та сприяння оновленню стандартів бухгалтерського обліку, щоб органічно створена ІВ могла бути визнана активом, а не витратою, що покращить оцінку та заохотить керівництво

зосередитися на ІВ… Тан вступає в останній рік свого терміну повноважень і був повторно висунутий Сінгапуром на другий шестирічний термін; висування кандидатур триватиме з 24 липня по 24 жовтня, вибори відбудуться в лютому 2026 року, якщо будуть оскаржені, а ратифікація 194 державами-членами – у квітні 2026 року. У розмові Тану віддають належне за забезпечення стабільності та оновлення цілей ВОІВ і висловлюють сподівання, що він отримає другий термін…» ***(Gene Quinn. IP as a Force for Good: A Conversation with WIPO Director General Daren Tang // IPWatchdog, Inc. (https://ipwatchdog.com/2025/09/16/ip-force-good-wipo-daren-tang/id=192170/). 16.09.2025).***

***

«У звіті «Технології сталого розвитку моди: поєднання сталого розвитку в стилі» показано, як інноваційні зелені технології можуть допомогти світовій індустрії моди керувати та зменшувати шкоду для навколишнього середовища. Зростаючий інтерес з боку брендів та інвесторів, поряд з новими законодавчими рамками, створює можливості для більш сталого управління ресурсами. Інновації та креативність можуть допомогти просунути зміну парадигми у виробництві текстилю, що призведе до циркулярної економіки для моди» ***(Sustainable Fashion Technologies: Stitching sustainability into style // WIPO (https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=4809). 22.09.2025).***

***

«Публікація «Оцінка інтелектуальної власності в біотехнологіях та фармацевтиці» заглиблюється в передові методи оцінки, такі як скоригована на ризик чиста поточна вартість (NPV) та аналіз реальних опціонів, адаптовані до унікальної динаміки секторів біотехнології та фармацевтики. На прикладах конкретних випадків посібник досліджує багатоетапний процес розробки, надаючи інструменти для ефективної оцінки сценаріїв ліцензування, етапів та ексклюзивності на ринку» ***(Intellectual Property Valuation Basics in Valuation in Biotechnology and Pharmaceuticals // WIPO (https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=4810). 22.09.2025).***

***

«Нова публікація під назвою «Поєднання стійкості та стилю» висвітлює вплив модної індустрії на навколишнє середовище та екологічні технології, які можуть змінити її. Цей сектор, вартість якого становить 1,7 трлн доларів США і в якому працює понад 300 мільйонів людей, відповідає приблизно за 2% світових викидів вуглецю та 20% промислового забруднення води, завдаючи шкоди через використання небезпечних хімічних речовин, високе споживання енергії та відходи швидкої моди. У публікації представлено рішення для всього ланцюжка створення вартості — від сировини до кінця

терміну експлуатації — з акцентом на таких інноваціях, як вирощений у лабораторії бавовна, поліестер на біологічній основі та переробка відходів у волокно, а також закликається перейти від моделі «видобути-виготовити-викинути» до циркулярної моделі, яка дозволяє продовжувати використовувати ресурси. Едвард Кваква з BOIB підкреслює, що інновації повинні трансформувати як бізнес-моделі, так і виробництво, і що інтелектуальна власність може стимулювати інвестиції та сприяти ширшому поширенню, навіть якщо її роль у циркулярності потребує подальшого обговорення. Однак масштабування залишається складним завданням: багато рішень є дорогими, бракує інфраструктури, ринки цінують швидкість і новизну, а ризики «зеленого» маркетингу залишаються… У звіті міститься заклик до запровадження регуляторних та ринкових стимулів (наприклад, нових правил ЄС щодо прозорості ланцюгів постачання), підтримки малих і середніх підприємств, партнерств з постачальниками та інтеграції традиційних знань і рішень, заснованих на природі, поряд із переходом споживачів до повільної моди. Добровільні заходи дали обмежений прогрес, але зростаючий інтерес з боку брендів, роздрібних продавців та інвесторів свідчить про динаміку; широке впровадження залежатиме від доступних технологій, надійних стандартів та систем інтелектуальної власності, які прискорюють впровадження, забезпечуючи при цьому підзвітність…» ***(WIPO GREEN Unveils Sustainable Fashion Technologies Report // WIPO (https://www3.wipo.int/wipogreen/en/news/2025/news_0007.html). 23.09.2-25).***

***

Інтелектуальна власність в Україні

«Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій зареєстрував географічне зазначення Мед степовий Фрумушика, заявником виступила громадська спілка «Агро-еколого-рекреаційний кластер “Фрумушика-Нова”» з Тарутинського району Одеської області (Бессарабія); назва ГЗ пов’язана з однойменним селом, знищеним у 1946 році під час облаштування військового полігону… Позначення захищає натуральний поліфлорний, квітковий або падевий мед, вироблений бджолами з нектару оригінальної дикої степової флори Тарутинського степу; продукт має брунатно-жовтий колір із зеленуватим відтінком, аромати білих фруктів, сухої трави та воску, а також яскравий смак з нотами яблука й груші, легкою кислотністю та гірчинкою в післясмаку. Унікальність географічного середовища зумовлена поєднанням кліматичних, біологічних і людських факторів: багаторічна охоронна зона колишнього полігону зберегла природну степову екосистему без оранки; поруч трапляються ділянки степової рослинності з байрачними лісами та чагарниками, а в Тарутинському степу налічується понад 650 видів судинних рослин (понад 30 — у Червоних книгах), серед численних медоносів — дика біла акація (Robinia pseudoacacia), синяк звичайний (Echium vulgare), астрагал

еспарцетний (Astragalus onobrychis), еспарцет піщаний (Onobrychis arenaria) тощо…» ***(В Україні зареєстрували нове географічне зазначення – Мед степовий Фрумушика // Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ) (https://nipo.gov.ua/hz-med-stepovyj-frumushyka/). 05.09.2025).***

***

«Сполучені Штати обговорюють з Україною угоду вартістю близько $100 мільярдів, за якою Київ зможе купувати американську зброю, а в обмін США отримають права інтелектуальної власності на провідні технології озброєнь, які розробляють українці…

Крім того, якщо мирна угода між Україною та Росією буде досягнута, США можуть взяти на себе провідну роль у моніторингу великої буферної зони всередині України. Йдеться про демілітаризовану територію з ще не визначеними межами, яку США контролювали б засобами спостереження – дронами, супутниками та іншими розвідувальними інструментами – у координації з партнерами.

Водночас розміщення військ США на території України не передбачається. З огляду на чутливість теми для Москви, план уникає будь-якої "брендованої" участі НАТО й спирається на поєднання двосторонніх угод України з союзниками…» ***(США дозволять Україні купити зброю на $100 мільярдів в обмін на права власності на українські технології, – NBC // БізнесЦензор (https://censor.net/biz/news/3572571/ukrayina-moje-zakupyty-zbroyi-v-ssha-na-100-mlrd-viddavshy-prava-intelektualnoyi-vlasnosti-na-rozrob). 06.09.2025).***

***

«Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій зареєстрував за Державою Україна в особі Фонду державного майна України майнові права на музику та слова дев'яти пісень, що належали колишній українській співачці Таїсії Повалій; інформацію про це 29 серпня 2025 року оприлюднено в офіційному електронному бюлетені «Авторське право і суміжні права» №92 та у Спеціальній інформаційній системі УКРНОІВІ. Реєстрацію здійснено на виконання рішення Вищого антикорупційного суду, залишеного без змін постановою Апеляційної палати ВАКС, у справі №991/8552/24 про стягнення в дохід держави майнових прав на твори, до переліку яких увійшли «Обниму тебя», «Любить, понимать и слушать», «Ангелы-хранители», «Назавжди», «Просто я хочу», «Бусинки любви», «Больше чем близко», «Я лечу в даль с тобой синюю», «Доброе утро»… Ці права були набуті Повалій за договорами відчуження від авторів пісень; підставою для стягнення стало застосування пункту 1-1 частини 1 статті 4 Закону України «Про санкції», який передбачає звернення в дохід держави активів осіб, що підтримують збройну агресію росії проти України. Як

зазначила заступниця директора УКРНОІВІ Любов Майданик, це одні з перших державних реєстрацій авторського права за ФДМУ на твори, стягнені внаслідок санкцій, що демонструє дієвість механізму перетворення активів підсанкційних осіб на ресурс для держави…» ***(Як працюють ІР санкції: УКРНОІВІ зареєстрував за Державою Україна майнові права на дев'ять пісень, що належали Таїсії Повалій // Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ) (https://nipo.gov.ua/iak-pratsiuiut-ip-sanktsii-9-pisen/). 08.09.2025).***

***

«…Якщо ви на роботі створюєте результат інтелектуальної праці — текст, дизайн, логотип, комп'ютерну програму, технічне рішення, базу даних чи навіть ноу-хау, це може бути об'єктом інтелектуальної власності (ст. 420 ЦКУ)… Ключове правило: права залежать від обставин створення. Коли твір зроблено у робочий час, за завданням і в межах посадових обов'язків або з використанням ресурсів компанії, йдеться про службовий твір, і майнові права належать працівнику та роботодавцю спільно, якщо інше не визначено договором (ч. 2 ст. 429 ЦКУ); виняток — комп'ютерні програми, щодо яких усі майнові права, створені найманим працівником у межах обов'язків, належать роботодавцю (ч. 4 ст. 181 Угоди про асоціацію з ЄС)… Якщо ж об'єкт створено у вільний час, за власною ініціативою, без робочих ресурсів і поза колом обов'язків, права зберігаються за працівником; натомість «домашнє» створення з використанням техніки, матеріалів або конфіденційної інформації роботодавця, чи у сфері діяльності компанії, може стати предметом спору — вирішальними будуть умови договору, надані згоди, характер використаних ресурсів і зв'язок із бізнесом. Автоматичного переходу прав немає: усе визначається трудовим договором, посадовою інструкцією, характером роботи та спеціальними угодами про передачу прав; роботодавець може претендувати на результат, зокрема, коли використано конфіденційні дані, обладнання або створено конкуруючий продукт усупереч обмеженням. Автор службового твору має право на винагороду за умови попередніх домовленостей: її розмір і порядок можуть бути закріплені в договорі та включені до заробітної плати (абз. 2 ч. 2 ст. 14 Закону «Про авторське право і суміжні права»). Для фрілансерів і підрядників діє інше правило: права на твір, створений за замовленням, належать замовнику й автору спільно, якщо інше не передбачено договором (ст. 430 ЦКУ), тож вкрай важливо прямо прописувати, кому і в якому обсязі передаються права та чи можна використовувати роботу в портфоліо… У співавторстві право може належати кільком особам (ст. 428 ЦКУ): за відсутності іншої угоди кожен має рівні права, а передача третім особам потребує згоди всіх, із розподілом винагороди пропорційно внеску, тому угоду між співавторами доцільно укладати на старті… Щоб запобігти конфліктам і захистити інтереси сторін, роботодавцю варто чітко врегулювати положення про ІВ у трудових договорах і внутрішніх політиках, оформлювати

охоронні документи та навчати персонал, а працівнику — уважно читати договори, документувати створення, заздалегідь домовлятися про винагороду й за потреби консультуватися з юристом; найкраща практика — обговорювати всі питання інтелектуальної власності ще на етапі працевлаштування...» ***(Катя Гончаренко. Інтелектуальна власність у трудових відносинах: кому належать права? // ТОВ «Робота Інтернешнл» (https://budni.robota.ua/expert-thoughts/intelektualna-vlasnist-u-trudovih-vidnosinah-komu-nalezhat-prava). 12.09.2025).***

***

«…У добу, коли цифровий контент легко копіюється й поширюється, підтвердження авторства стає критично важливим: формально право на твір виникає автоматично, але без офіційного свідоцтва автору складно швидко довести своє авторство, укласти ліцензійні договори, оперативно вимагати видалення контенту чи забороняти його комерційне використання та отримувати компенсацію. Реєстрація перетворює авторство на юридично значимий доказ, який визнають суди та інші органи, і зменшує ризики того, що навіть «непомітні» сьогодні матеріали будуть використані без згоди завтра…

Паралельно варто підсилювати захист практичними діями: зберігати чернетки та робочі файли як додаткові докази, публікувати твори з водяними знаками, зазначенням авторства та умовами використання, укладати письмові договори навіть за безоплатної передачі прав і відстежувати використання в інтернеті за допомогою моніторингових інструментів. Оскільки процедура подання документів нерідко ускладнюється формальними помилками, юридичний супровід допомагає попередити відмови, підготувати коректний пакет матеріалів, скоротити затримки та, за необхідності, відстояти права в суді або на переговорах. У підсумку офіційна реєстрація — це інвестиція в безпеку ваших ідей: вона гарантує визнання й захист на законодавчому рівні та забезпечує дієві механізми реагування у разі порушень…» ***(Реєстрація авторських прав: чому це не формальність, а захист ваших ідей // Gazeta.ua (https://gazeta.ua/articles/promotion/_reyestraciya-avtorskih-prav-chomu-ce-ne-formalnist-a-zahist-vashih-idej/1230061). 15.09.2025).***

***

«…Реєстрація торговельної марки є базою захисту бренду, але вирішальним етапом виступає правильний вибір класів Міжнародної класифікації товарів і послуг (МКТП, Nice Classification): система поділяє 45 класів, із яких 1–34 охоплюють товари, а 35–45 — послуги, і охорона діє лише в тих класах, що зазначені в заявці (зареєструвавши бренд у класі 25 для одягу, ви не зможете заборонити однойменний ресторан у класі 43)... Обираючи класи, слід враховувати як поточний асортимент, так і плани на 3–5 років, проаналізувати реєстрації конкурентів і скласти точний перелік товарів та

послуг, бажано після консультації зі спеціалістом… Типові помилки — надто вузький вибір (змушує повторно подавати заявки під час розширення), надто широкий (дорожче й ризик скасування за невикористання), розмиті формулювання, що тягнуть вимоги про уточнення, та ігнорування суміжних класів (наприклад, виробнику косметики з класу 3 варто додати клас 35 для роздрібної торгівлі)… Оптимальна стратегія передбачає інвентаризацію наявних і майбутніх позицій, зіставлення їх з офіційним переліком МКТП, перевірку конкурентного поля, формулювання чітких описів і подання заявки після професійної перевірки. Такий підхід забезпечує релевантний правовий захист, економить час і кошти й мінімізує юридичні ризики під час розвитку бізнесу…» ***(Як правильно обрати класи для реєстрації торгової марки в Україні: поради та найпоширеніші помилки // «Vlasna Marka» (https://vlasna-marka.ua/yak-pravylno-obraty-klasy-dlya-reestratsii-torhovoi-marky-v-ukraini-porady-ta-nayposhyrenishi-pomylky.html). 16.09.2025).***

***

«Найбільш уживаним підходом до оцінки вартості торговельних марок і патентів є метод звільнення від роялті (Relief from Royalty), який поєднує елементи порівняльного та доходного підходів і ґрунтується на методології поточної вартості майбутніх доходів… Його простота зумовлена відносно невеликою кількістю вхідних даних, однак для достовірного результату ці дані мають бути релевантними та достатньо точними. Логіка методу полягає у визначенні грошового потоку роялті, від сплати якого власник активу “звільняється” завдяки володінню правами (адже інакше він був би змушений укласти ліцензійний договір і платити роялті), з подальшим дисконтуванням цього потоку до поточної вартості… Розмір роялті залежить від умов використання об’єкта ІВ і зазвичай визначається як відсоток від чистої виручки або прибутку, інколи — як фіксована сума на одиницю продукції; для торговельних марок типовою базою є відсоток від чистого обсягу продажів чи ставка “за одиницю”. Ставки істотно варіюють за галузями: нижчі в промисловості та сфері послуг і вищі для художніх персонажів, спортивних та видовищних подій… Як відзначається у виданні «Оцінка товарних знаків» Гордона В. Сміта (Квінто-Консалтинг, 2010), аналіз статистики ліцензійних угод дає змогу окреслити інтервали ставок роялті залежно від виду діяльності, що й використовується при застосуванні цього методу…

Таким чином, метод звільнення від роялті є ефективним інструментом для оцінки вартості торгових знаків та патентів, оскільки він дозволяє врахувати потенційні доходи від використання інтелектуальної власності та уникнути необхідності сплачувати роялті третім сторонам…» ***(Степан МАКСИМОВ. СТАВКА РОЯЛТІ ЗА ВИКОРИСТАННЯ ТОРГОВИХ ЗНАКІВ // Всеукраїнська громадська організація «Асоціація Фахівців Оцінки» (https://afo.com.ua/uk/news/2/1576). 21.09.2025).***

***

«Фахівці Центру спостереження з питань порушень прав інтелектуальної власності (IPR) УКРНОІВІ підготували документ із пропозиціями щодо удосконалення системи захисту прав інтелектуальної власності в Україні, розроблений у межах реалізації Плану заходів з виконання рекомендацій Європейської Комісії, викладених у Звіті про прогрес України в межах Пакета розширення ЄС 2024. У документі надано оцінку поточного стану системи захисту ІВ за 2019–2024 роки, зокрема проаналізовано законодавство, роботу ключових інституцій, статистику порушень і ефективність правозастосування. Серед основних викликів визначено відсутність спеціалізованого суду з питань інтелектуальної власності, недосконаліть адміністративних процедур, обмежену результативність кримінального та митного реагування, а також виклики цифрового середовища. Документ враховує Рекомендацію Європейської Комісії C(2024)1739 і підкреслює необхідність посилення координації, запровадження динамічних судових приписів, розвитку співпраці з онлайн-платформами та підвищення рівня правової освіти. Запропоновано гармонізувати національне законодавство з acquis ЄС у сферах авторського права, суміжних прав і комерційної таємниці, а також розвивати механізми досудового й адміністративного захисту. Окремі рекомендації спрямовані на підвищення ефективності правозастосування: зміцнення митного контролю, поліпшення кримінально-правового реагування та розбудову інструментів боротьби з порушеннями у цифровому середовищі, зокрема з онлайн-піратством. Додатково акцентовано розвиток інформаційної взаємодії, цифрових сервісів, аналітичної спроможності та підвищення обізнаності правовласників…» ***(Пропозиції щодо удосконалення системи захисту прав інтелектуальної власності в Україні // Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ) (https://nipo.gov.ua/udoskonalennia-systemy-zakhystu-ip-prav/). 19.09.2025).***

***

«У сучасних умовах український бізнес ризикує втратити свій головний нематеріальний актив — бренд — якщо не зареєструє торгову марку. Лише свідоцтво про ТМ, що видається за Законом «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», забезпечує виключне право на назву й логотип, захищає від недобросовісної конкуренції та судових позовів. Без нього конкурент може оформити вашу назву на себе, а роки вкладень у маркетинг перетворяться на збитки: досвід показує, що компанії без зареєстрованих знаків втрачають до 50 % річного доходу й часто опиняються у судових спорах, кількість яких лише за 2025 р. зросла на чверть…

Для експортерів і стартапів реєстрація ще критичніша: без захищеної ТМ важко вийти на ринки ЄС, отримати інвестиції чи протистояти підробкам, що підривають довіру споживачів. Процедура в Україні чітка й доступна онлайн. Потрібно обрати назву, визначити класи МКТП, підготувати пакет документів і подати заявку до УКРНОІВІ. Після формальної й кваліфікаційної експертиз

заявник одержує свідоцтво: за стандартом — за 18–20 міс., за прискореною процедурою — за 7–8 міс. Вартість залежить від кількості класів, виду зображення та форми подання…

Найпоширеніші причини відмови — схожість із уже зареєстрованими знаками, неправильний вибір класів, описові чи загальні назви та використання забороненої символіки. Тому до подання варто провести попередній пошук і за потреби залучити фахівця…

Юристи наголошують: реєстрація торгової марки — це інвестиція в репутацію й стійке зростання бізнесу. Краще захистити бренд сьогодні, ніж завтра втрачати клієнтів, прибуток і можливості розвитку…» ***(Христина Жиренко. Твій бренд під захистом: як і навіщо реєструвати торгову марку в Україні та за кордоном // Українські медійні системи (https://glavcom.ua/economics/products-and-services/tvij-brend-pid-zakhistom-jak-i-navishcho-rejestruvati-torhovu-marku-v-ukrajini-ta-za-kordonom-1080996.html). 30.09.2025).***

***

Інтелектуальна власність в мережі Інтернет

«…Платформа Streameast, яку називають найбільшою у світі нелегальною платформою для трансляції спортивних подій у прямому ефірі, була закрита 24 серпня в результаті річної спільної операції Альянсу за творчість і розваги (ACE) та єгипетських правоохоронних органів: двоє єгиптян були заарештовані за звинуваченнями в порушенні авторських прав, було виявлено понад 6 мільйонів доларів, пов'язаних зі схемою, і вилучено пристрої, що використовувалися для передачі потоків. Працюючи у близько 80 доменах, Streameast зібрав приблизно 1,6 мільярда відвідувань за минулий рік - близько 136 мільйонів на місяць - за рахунок піратських ігор NBA, NFL, MLB, європейського та південноамериканського футболу, а також боксу, MMA та автоспорту. ACE на чолі з головою Асоціації кінокомпаній Чарльзом Рівкіним та за підтримки таких компаній, як Amazon, Netflix і Paramount, привітала цю акцію як знакову перемогу в боротьбі з цифровим піратством і пообіцяла докласти подальших зусиль для демонтажу великих кілець. У той час як правовласники святкували, багато користувачів нарікали на вилучення в Інтернеті, оплакуючи втрату безкоштовного джерела прямих трансляцій ігор - особливо з наближенням сезону NFL…» ***(Matt Hladik. The World's Largest Illegal Sports Streaming Service Has Been Shut Down // The Arena Media Brands, LLC (https://www.mensjournal.com/sports/the-worlds-largest-illegal-sports-streaming-service-has-been-shut-down). 03.09.2025).***

***

«…Географічне розташування провайдерів безпосередньо впливає на результат розгляду повідомлень про порушення авторських прав. На відміну від зловживання DNS, претензії щодо порушення авторських прав базуються на національному законодавстві, яке різниться залежно від юрисдикції. Провайдери, що базуються в США, зобов'язані дотримуватися Закону про авторські права в цифрову епоху (DMCA), який зобов'язує їх видаляти контент, що порушує авторські права, після отримання обґрунтованих повідомлень, щоб уникнути відповідальності. Провайдери, що базуються в ЄС, діють відповідно до Директиви про електронну комерцію та Закону про цифрові послуги, які вимагають вжиття оперативних заходів для видалення або блокування доступу до контенту, що порушує авторські права. Провайдери в цих юрисдикціях частіше реагують на обґрунтовані повідомлення, тоді як юрисдикції з менш суворими законами про авторське право можуть створювати «куленепробивні» хостинг-провайдери, які відмовляються допомагати у вирішенні претензій…

Якщо подібні положення закону про авторське право відсутні, найкращим рішенням буде перевірити умови та положення провайдера або політику прийнятного використання. Більшість провайдерів включають конкретні положення щодо порушення авторських прав, і посилання на ці положення може спонукати їх до дій. Ефективні повідомлення зазвичай призводять до того, що провайдери видаляють URL-адреси, про які надійшло повідомлення, або вимагають від власників веб-сайтів видалити матеріали, захищені авторським правом. У більш успішних випадках провайдери можуть взагалі призупинити дію облікових записів. Хоча автори повідомлень можуть бути схильні наводити в своїх повідомленнях кілька підстав, краще розглядати питання окремо або вирішувати, як найкраще вчинити. Незважаючи на складність змусити хостинг-провайдерів вжити заходів, повідомлення про порушення авторських прав залишаються відповідним і швидким способом захисту бренду…» ***(Emily-Jane James. How to combat copyright infringement in the online space // Law Business Research (https://www.worldtrademarkreview.com/article/how-combat-copyright-infringement-in-the-online-space). 04.09.2025).***

***

«Міжнародний захист авторських прав формується на основі поєднання міжнародних договорів, національного законодавства та культурних перспектив, що створює як можливості, так і виклики для бізнесу. Фундаментальні угоди, такі як Бернська конвенція та Угода ТРІПС, встановлюють єдину систему, гармонізуючи базові стандарти та забезпечуючи взаємний захист між державами-членами. Ці договори дозволяють компаніям забезпечити собі права на цифрове ліцензування в усьому світі, що дає змогу контролювати розповсюдження та монетизацію їхнього контенту. Однак, виконання цих угод варіюється в різних юрисдикціях під впливом різних

правових традицій, механізмів виконання та культурних уявлень про інтелектуальну власність. Щоб успішно орієнтуватися в цій ситуації, підприємства повинні розуміти, як міжнародні договори взаємодіють з національним законодавством, та адаптувати свої стратегії ліцензування та виконання до місцевих умов, особливо коли йдеться про цифровий контент…

Ефективне забезпечення прав вимагає визначення комерційно значущих ринків, вивчення їхніх конкретних вимог до реєстрації та проактивної реєстрації авторських прав за кордоном. Проведення аудитів для інвентаризації цінного контенту та завершення місцевої реєстрації зміцнює правовий статус і спрощує захист прав. Чіткі ліцензійні угоди додатково захищають інтереси бізнесу, визначаючи територіальну сферу застосування, дозволені види використання та тривалість, тим самим зменшуючи ризик несанкціонованого використання…

Проте транскордонне правозастосування пов’язане з певними проблемами. Юрисдикційні розбіжності ускладнюють судові процеси, цифрове піратство процвітає завдяки анонімності та слабкому правозастосуванню, а культурне ставлення до інтелектуальної власності значно різниться, що іноді знижує серйозність, з якою ставляться до порушень. Щоб протидіяти цим ризикам, підприємства застосовують проактивний моніторинг за допомогою таких інструментів, як цифрові водяні знаки та онлайн-відстеження. Ці технології покращують простежуваність на різних платформах, виявляють несанкціоноване використання в режимі реального часу та генерують надійні докази для правозастосовних заходів.

Після виявлення порушень компанії мають кілька способів захисту своїх прав. Цивільний судовий процес дозволяє правовласникам вимагати відшкодування збитків і винесення судових заборон, тоді як адміністративні процедури в деяких країнах забезпечують швидше вирішення спорів. У випадках, коли порушення авторських прав кваліфікуються як кримінальні злочини, покарання можуть включати штрафи або тюремне ув’язнення, що стримує масштабні або умисні порушення. Поєднуючи проактивну реєстрацію, індивідуальне ліцензування, пильний моніторинг та обґрунтоване використання правових засобів захисту, підприємства можуть максимально захистити свої цифрові права за межами своєї країни, дотримуючись при цьому різноманітних правових і культурних рамок, що регулюють міжнародні ринки…» ***(Aaron Hall. Enforcing Copyrights for Business Content in International Markets // Aaron Hall (https://aaronhall.com/enforcing-copyrights-for-business-content-in-international-markets/). 06.09.2025).***

***

«…У цифровій економіці доменне ім’я часто є першим контактним пунктом бренду та ключовим фактором його надійності, функціонуючи подібно до інтелектуальної власності. Преміум-домени, які користуються популярністю завдяки таким характеристикам, як вік, стислість та розширення,

наприклад .com, .net або .ai, мають значну вартість (Voice.com — 30 мільйонів доларів, 360.com — 17 мільйонів доларів, Hotels.com — 11 мільйонів доларів), що відображає їх стратегічну цінність. Конкуренція за домени може бути жорсткою: коли команда Джеба Буша не змогла поновити jebbush.com у 2016 році, кампанія Дональда Трампа захопила його, перенаправивши трафік і зашкодивши іміджу Буша. Корпоративний кіберсквотинг також є поширеним явищем. У В'єтнамі реєстратори захопили домен bmw.com.vn та пов'язані з ним домени раніше, ніж це зробила компанія BMW, що спричинило судовий спір, в якому суди відхилили твердження, що «BMW» означає «Be My Wife» (будь моєю дружиною), визнали реєстрацію доменів недобросовісною конкуренцією та передали домени компанії BMW. Окрім національних судів, Уніфікована політика вирішення спорів про доменні імена (UDRP) Всесвітньої організації інтелектуальної власності забезпечує глобальний форум для вирішення таких спорів — лише у 2024 році було розглянуто 6168 справ, серед заявників були Lego, Carrefour та Meta… Домени також є проактивними інвестиціями: в'єтнамська компанія GoVIP заплатила 14 мільйонів доларів за домен Go.vip, який увійшов до 20 найдорожчих доменів світу, і використовує його як основу запланованого розважального центру, демонструючи амбіції та допомагаючи бренду виділитися. Ці приклади показують, що домени — це не просто адреси, а юридичні поля битв, активи бренду та довгострокові бізнес-інвестиції. На ринку, де успіх залежить від присутності в Інтернеті, володіння та активне управління правильним доменом є не просто опцією, а основою сталого зростання…» ***(Colin Stevens. What's in a name? The rising value of domain ownership // EU Reporter (https://www.eureporter.co/business/2025/09/11/whats-in-a-name-the-rising-value-of-domain-ownership/). 11.09.2025).***

***

«…Silent Push стверджує, що виявила незаконну мережу IPTV, яка охоплює понад 1100 доменів і 10 000 IP-адрес…

Вони стверджують, що контент у цій мережі походить від таких великих гравців, як Netflix, Disney+, Prime Video та інших. Однак цей контент не має ліцензії і порушує авторські права власників…

Silent Push стверджує, що мережа працює під різними назвами та надає різноманітні послуги. Вони розпочали своє розслідування, зосередившись лише на одній з цих організацій, але швидко виявили мережу, яка була набагато більшою, ніж очікувалося…» ***(Wayne Williams. Researchers uncover huge IPTV piracy network spanning 1,000 domains and 10,000 IP addresses - here's what you need to know // Future US, Inc. (https://www.techradar.com/pro/security/researchers-uncover-huge-iptv-piracy-network-spanning-1-000-domains-and-10-000-ip-addresses-heres-what-you-need-to-know). 15.09.2025).***

***

«…Іконки додатків стали важливим активом бренду, а не просто декоративними пікселями, і вони потребують такого ж стратегічного правового захисту, як і будь-який інший товарний знак. Щоб отримати такий захист, іконка повинна бути відмінною: загальні дизайни, такі як простий синій квадрат з ініціалами, майже неможливо зареєструвати або контролювати. Вибір кольорів також додає ризику; використання відтінків, які домінують у певній категорії (наприклад, синій для соціальних мереж), розмиває ідентичність бренду і може конфліктувати з існуючими знаками… Відомства з реєстрації торговельних марок також відмовляють у реєстрації іконок, які мають переважно функціональне або описове значення (наприклад, символ мікрофона для програми запису), оскільки торговельні марки повинні вказувати на джерело, а не пояснювати використання. Проте реєстрація можлива, якщо розробник може довести, що іконка є унікальною, нефункціональною і послідовно використовується як ідентифікатор бренду; відомими прикладами є привид Snapchat і камера Instagram. Забезпечення реєстрації — це лише половина справи: компанії повинні активно стежити за магазинами додатків і надсилати вимоги про видалення або листи з вимогою припинити порушення, щоб протидіяти копіювальникам. У майбутньому анімовані іконки та інтерфейси з імерсивною реальністю випробують межі чинного законодавства про торговельні марки, тому дизайнери повинні проводити пошук на наявність прав, уникати загальних зображень, підтримувати послідовний брендинг і заздалегідь залучати юристів з питань інтелектуальної власності. Коротко кажучи, маленька іконка має величезну маркетингову цінність, і її захист є необхідним для збереження цієї цінності…» ***(Why App Icons Are More Than Just Design // IP Business Academy (https://ipbusinessacademy.org/why-app-icons-are-more-than-just-design). 19.09.2025).***

***

«Бурхливий розвиток торгівлі незамінними токенами (NFT) у метавсесвіті суперечить основним принципам законодавства про інтелектуальну власність. NFT — це просто унікальний сертифікат автентичності цифрового файлу, зареєстрований у блокчейні; він підтверджує, хто є власником певного фрагмента коду, зображення або кліпу, але сам по собі не передає авторські права, торговельну марку або іншу інтелектуальну власність, яка може існувати в базовому контенті. Ця відмінність часто втрачається: опитування показують, що більшість покупців вважають, що придбання NFT автоматично надає їм право на відтворення або комерціалізацію твору, а суперечки, такі як MetaBirkins (Hermès) і Nike проти StockX, підтверджують, що використання брендів або мистецтва у формі токенів все ще може порушувати традиційні права інтелектуальної власності…

Напруга є структурною. Записи в блокчейні є незмінними і, в принципі, безстроковими; авторські права та інші права інтелектуальної власності суворо обмежені в часі (наприклад, 50–70 років після смерті автора). Коли термін

захисту закінчується, твір переходить у суспільне надбання, навіть якщо будь-який пов'язаний з ним NFT залишається в ланцюжку назавжди. Тому продаж твору, термін захисту якого закінчився, як NFT передає лише «оригінальний» цифровий артефакт, а не нові виключні права. Складність юрисдикції ускладнює проблему: NFT циркулюють у всьому світі, тоді як права інтелектуальної власності є територіальними…

Доки законодавці не розроблять конкретні правила, творці та платформи повинні покладатися на існуючу доктрину та чіткіші договірні умови. Ліцензії на основі смарт-контрактів можуть чітко визначати, які права (якщо такі є) передаються разом із токеном; як альтернатива, емітенти можуть прийняти «Creative Commons Zero» (CC0), яка відмовляється від усіх економічних прав з самого початку, зберігаючи при цьому походження та атрибуцію в ланцюжку за допомогою положень про моральні права. Такі моделі поєднують постійність блокчейну з обмеженим терміном дії інтелектуальної власності, зберігають автентичність та зменшують плутанину серед покупців…

NFT пропонують потужний механізм для підтвердження цифрового права власності, але вони не замінюють, не розширюють і не відновлюють права інтелектуальної власності. Тому ефективне комерційне використання залежить від поєднання надійного дизайну токенів, чіткого ліцензування та, за бажанням, інструментів відкритого ліцензування, таких як CC0, які узгоджують вічне існування запису в блокчейні з обмеженим терміном дії законодавчо встановленого захисту інтелектуальної власності…» ***(Sara Thaman. Immutable or Illusory? The Paradox of Perpetual Ownership in NFT IPR // IPLINK-ASIA (https://www.iplink-asia.com/article-detail.php?keywords=Intellectual%20property&id=1369). 23.09.2025).***

***

Україна

«…Соцмережі стали простором масового поширення авторських текстів, фото, відео, музики, програмного коду й інших творів, які автоматично охороняються авторським правом з моменту їх створення. За незаконне розміщення контенту відповідає власник акаунта, а самі платформи (Meta, YouTube тощо) лише надають майданчик і впроваджують власні правила, зокрема механізми скарг та видалення матеріалів. Створені ШІ-інструментами об'єкти в Україні не визнаються повноцінними «творами» без людської участі й захищаються за спеціальним режимом sui generis; соцмережі вже маркують такий контент. Захист прав можливий: 1) позасудово через процедуру takedown notice (заява власнику сайту й хостеру, який має заблокувати контент не пізніше 48 годин); 2) через вбудовані системи скарг Meta/YouTube, що можуть прибрати матеріал, обмежити монетизацію чи закрити акаунт; 3) шляхом досудової претензії із доказами порушення; 4) у суді — з вимогами про компенсацію збитків, моральної шкоди та видалення копій.

У разі помилкового блокування правовласник може подати апеляцію, довівши законність контенту. Meta, крім того, обмежує охоплення та монетизацію дубльованих постів і автоматично посилається на першоджерело. Автору варто завчасно фіксувати своє авторство (поштовий чи е-лист із вкладенням, зазначення імені й дати у публікації), зберігати скриншоти й записи, реєструвати торговельні марки, увімкнути двофакторний захист акаунтів і негайно реагувати на виявлені порушення, залучаючи адвоката чи патентного повіреного…» ***(Ольга Зав'язун. Коли твої ідеї крадуть у фейсбуці чи інстаграмі: як захиститися // проект ГО «Детектор медіа» (https://ms.detector.media/poglyad/post/38365/2025-09-01-koly-tvoi-idei-kradut-u-feysbutsi-chy-instagrami-yak-zakhystytysya/). 01.09.2025).***

***

«Продаж підробок несе бізнесу стратегічні ризики: втрата довіри, зіпсована репутація, зниження лояльності клієнтів і падіння цінності бренду. Кампанія Trust the Original, ініційована IP-офісом та OLX.UA, підкреслює, що контрафакт шкодить не лише споживачам, а й підриває компанії зсередини, адже бренд — це передусім довіра, яку в онлайн-середовищі можна втратити одним невдалим досвідом покупки… Глобальна практика показує масштаб проблеми й інтенсивність протидії: окрім судових позовів, бренди інвестують у просвітницькі програми, інформаційні кампанії та технології маркування; серед показових кейсів — заочне рішення суду в Сіетлі у 2025 році за позовом Nintendo та Amazon проти продавців підроблених amiibo з компенсацією понад 7 млн доларів, а також рішення 2018 року, за яким Rolex стягнула 2,5 млн доларів із Melrose.com за продаж фейкових годинників… Українські приклади також демонструють наслідки: на Київщині підприємця, що збував контрафактні автозапчастини під брендами відомих іноземних виробників, оштрафовано та вилучено понад 900 одиниць товару при збитках понад 2 млн грн; на Волині продавця побутової хімії з незаконним використанням відомих ТМ оштрафовано більш ніж на 452 тис. грн і зобов'язано відшкодувати близько 600 тис. грн правовласникам… Масове копіювання назв, логотипів і дизайну розмиває різницю між оригіналом і фейком, б'є по стратегіях, що базуються на якості, інноваціях та ексклюзивності, і штовхає споживачів шукати лише нижчу ціну. Лояльність, яку будують роками, зникає миттєво разом із повторними покупками, рекомендаціями та позитивними відгуками, а негатив швидко поширюється в мережі. Контрафакт — не «чужа» проблема, а ризик для кожного учасника ринку, тож толерантність до нього сьогодні — це помилка з високою ціною завтра. Стратегія відповідального бізнесу має починатися з оригіналу, чесного ринку й захисту клієнтів: довіряйте оригіналу і не дозволяйте себе підробити…» ***(Клієнти не пробачають фейків: як контрафакт руйнує бізнес // Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ) (https://nipo.gov.ua/kontrafakt-rujnuie-biznes/). 02.09.2025).***

«Для IT-стартапу на старті головне — продукт, команда та перші клієнти. Однак, незважаючи на те, що стильний офіс та смачна кава можуть здаватися важливішими, головним активом є інтелектуальна власність (IP): код, дизайн, унікальні алгоритми. Без належного юридичного захисту бізнес будується на чужому фундаменті…

Авторське право є базовим, автоматичним та найпершим рівнем захисту в IT. Воно не вимагає реєстрації, нічого не коштує і починає діяти з моменту створення об'єкта. Код програми розглядається як літературний твір, а дизайн інтерфейсу — як твір графічного дизайну. Авторське право захищає буквальне вираження коду, але не ідею чи алгоритм. Для захисту дизайну інтерфейсу (UI) та користувацького досвіду (UX) можуть знадобитися додаткові заходи, такі як реєстрація прав на програму або патент…

Авторське право захищає код від копіювання, але не захищає ідею чи алгоритм. Для захисту функціоналу програми може знадобитися патент. В Україні патентування програмного забезпечення є складним, але можливим, якщо програма є частиною технологічного процесу та має технічний характер. В США та Європі підходи до патентування ПЗ відрізняються, тому важливо враховувати це при виході на глобальний ринок…

Навіть якщо код ідеально захищений авторським правом, а технологія — патентом, все це може бути марним, якщо права на ці об'єкти належать не компанії. Договори з розробниками та передача прав є критично важливими. Для штатних співробітників необхідно прописати в трудовому договорі умови передачі прав на створені об'єкти. Для фрилансерів та підрядників потрібен окремий договір, який передбачає повне відчуження прав на створений продукт…

Окрім захисту інтелектуальної власності, важливим є захист персональних даних користувачів. GDPR (General Data Protection Regulation) — це постанова Європейського Союзу, яка регулює збір, обробку та зберігання персональних даних. GDPR має екстериторіальну дію, тому українські компанії, які пропонують товари чи послуги громадянам ЄС, також підпадають під його дію. Для відповідності GDPR необхідно провести аудит даних, розробити Політику конфіденційності, отримати згоду користувачів на обробку даних та забезпечити їхні права…

Захист інтелектуальної власності в IT — це комплексна система, яка включає авторське право, патенти, договори та захист даних. Комплексний підхід до IP є запорукою безпеки та успіху стартапу. IT-юрист потрібен з першого дня, щоб правильно вибудувати систему захисту та уникнути помилок, які можуть коштувати бізнесу майбутнього. Юристи для IT-компанії допомагають стартапам не просто реагувати на проблеми, а попереджати їх, закладаючи надійний юридичний фундамент для зростання та залучення інвестицій…» ***(Інтелектуальна власність в IT: повний юридичний гайд для стартапів // АБ «Юридична фірма Полікарпова»***

(https://brandr.legal/intelektualna-vlasnist-v-it-povnij-yuridichnij-gajd-dlya-startapiv/). 10.09.2025).

***

«…Малий та середній бізнес в Україні швидко розвивається, і підприємці щодня запускають нові бренди, сайти, сторінки в соціальних мережах та рекламу. У пошуках красивого візуалу та швидких результатів часто використовуються готові рішення: фото з Google, фонова музика для постів, копіювання логотипів з невеликими змінами або використання гарних шрифтів з Pinterest. На перший погляд, це може здатися дрібницею, але з юридичного погляду це порушення прав інтелектуальної власності, які можуть призвести до серйозних наслідків, таких як вимоги зняти рекламу, виплатити грошову компенсацію або навіть судових позовів на десятки та сотні тисяч гривень…

Логотип — це не просто картинка, а ключовий елемент бренду, який формує впізнаваність та довіру клієнтів. Використання схожого на чужий логотип може призвести до серйозних юридичних проблем. Наприклад, у справі ТОВ «Малінк» суд встановив, що відповідач незаконно використовував логотип «MALINK», що призвело до примусового припинення використання логотипу, виплати компенсації та додаткових витрат на ребрендинг. Інший приклад — психолог Спартак Субота, який спробував зареєструвати торговельну марку з дизайном, який належав іншому дизайнеру. В результаті реєстрацію ТМ зупинено, а репутація Спартака Суботи була підірвана…

Дизайн у сучасному бізнесі відіграє важливу роль, і використання стильного та професійного шрифту може значно покращити сприйняття бренду. Однак, не всі шрифти, які можна легко завантажити з інтернету, є безкоштовними для комерційного використання. Наприклад, шрифти Google Sans та Product Sans можуть використовуватися лише компанією Google. Використання авторського шрифту без ліцензії може призвести до судових процесів та мільйонних штрафів. Тому важливо перевіряти ліцензії на шрифти та використовувати лише ті, які мають відкриту ліцензію або куплені офіційно…

Візуальний контент є важливим для привернення уваги клієнтів, але використання зображень з Google чи Pinterest без дозволу може призвести до серйозних юридичних проблем. Наприклад, художник виграв суд проти компанії, яка без дозволу друкувала його роботи на футболках, і отримав компенсацію в розмірі 1,5 млн грн. Тому важливо використовувати лише ті зображення, які мають відкриту ліцензію або куплені на ліцензійних платформах, таких як Unsplash, Pexels, Shutterstock або Depositphotos…

Логотипи, шрифти та фото — це лише частина того, що може бути об’єктом інтелектуальної власності. Інші аспекти включають використання чужих музичних треків у рекламі чи відео, копіювання текстів для сайтів, несанкціоноване використання дизайнів упаковки, чужих ідей для слоганів,

елементів брендбуку, програмного коду чи навіть баз даних. Усі ці речі можуть здаватися дрібницями, але для власника прав вони мають велику цінність…

Для малого та середнього бізнесу важливо дотримуватися прав інтелектуальної власності, щоб уникнути юридичних проблем та репутаційних втрат. Рекомендується використовувати унікальні логотипи, купувати ліцензійні шрифти, користуватися перевіреними фотостоками та отримувати дозвіл на використання музики. Також важливо правильно оформляти договори з підрядниками, дизайнерами та іншими авторами, щоб уникнути юридичних проблем у майбутньому. Звернення до юриста для консультації може допомогти зрозуміти, які права існують та як їх правильно використовувати…» ***(Юлія Іськова. Картинки з "Гугла" і "безкоштовні" шрифти. Коли бізнес порушує чужу інтелектуальну власність та за що можна отримати штраф? // Кошт Медіа (https://kosht.media/koly-biznes-porushuie-chuzhu-intelektualnu-vlasnist-ta-za-shcho-mozhna-otrymaty-shtraf/). 12.09.2025).***

***

«…Поширене переконання, що авторське право достатньо захищає код, вірне лише частково: воно оберігає текстову форму (лістинг) від копіювання, але не зупиняє конкурента, який реалізує ту саму ідею іншим кодом. Для захисту унікального функціоналу потрібен патент, який охоплює метод, алгоритм чи систему... В Україні та Європі "програми як такі" не патентуються, однак можливий захист, якщо ПЗ є частиною винаходу з технічним характером: вирішує конкретну технічну задачу й дає відчутний технічний результат (керування фізичними процесами, поліпшення внутрішніх обчислювальних процесів, технічно результативна обробка сигналів/зображень). Натомість автоматизація бізнес-процесів, правила гри чи навчальні методи без технічної суті не патентоспроможні. Патентується не код, а функціональна суть рішення: у заявці описують послідовність кроків і технічний ефект, що блокує будь-яку реалізацію методу незалежно від мови програмування… Приклади придатних об'єктів: нові способи шифрування та виявлення атак, алгоритми розпізнавання й стиснення, ML-архітектури для технічних завдань, методи зниження затримки в мережах, неочевидні способи взаємодії користувача (на кшталт Slide-to-Unlock). "Чисті" бізнес-методи не патентують через відсутність технічного характеру та ризик монополізації, але їх можна "упакувати" в технічне рішення, зсунувши акцент на те, як саме технологія розв'язує технічну проблему (як у кейсі Amazon 1-Click)… Успіх заявки залежить від грамотного викладення: чітко сформульована технічна проблема, деталізований алгоритм/схема, верифікований технічний результат і опис взаємодії компонентів; зазвичай потрібна допомога профільного патентного фахівця. Порівняно з авторським правом (автоматично, захищає форму, діє все життя автора + 70 років), патент дає до 20 років монополії на функціонал, унеможливлює "reverse engineering" конкурента, підвищує інвестпривабливість, відкриває ліцензування та збільшує вартість бізнесу…

Отже, патентування ПЗ цілком реальне, якщо розробка має технічний характер і формалізується як метод/система; оптимальну стратегію варто вибудовувати разом з ІТ-юристом з патентів…» ***(Патентування програмного забезпечення та бізнес-методів: чи можливо це в Україні? // АБ «Юридична фірма Полікарпова» (https://brandr.legal/patentuvannya-prohramnoho-zabezpechennya-ta-biznes-metodiv-chy-mozhlyvo-tse-v-ukrayini/). 16.09.2025).***

***

Європейський Союз

«…Італійське дослідження проаналізувало режим блокування веб-сайтів у країні та виявило, що, попри обіцянки, він призвів до значних побічних збитків та надмірного блокування…

Дослідження охоплювало період з лютого 2024 року по червень 2025 року. Було виявлено загалом 3782 запити на блокування, які вплинули на майже 11 000 IP-адрес. Згідно з дослідженням, 24 % з них були пов'язані з орендованим адресним простором. Загалом було заблоковано близько 7114 доменів…

Однак, згідно з дослідженням, 510 з цих доменів були підтверджені дослідниками як легітимні веб-сайти. Тим часом, оскільки так багато адрес були пов'язані з орендованими IP-адресами, ці сайти змогли переїхати після введення блокування…» ***(Andy Maxwell. Piracy Shield Study Reveals Massive Overblocking & Collateral Damage // TorrentFreak (https://torrentfreak.com/piracy-shield-study-reveals-massive-overblocking-collateral-damage-250909/). 08.09.2025).***

***

«…Інфлюенсер-маркетинг в Ірландії набув значного поширення, особливо в таких секторах, як харчова промисловість, мода, фітнес та косметика, пропонуючи брендам значні можливості для зростання. Однак ця тенденція також підвищує юридичні ризики та ризики для репутації як інфлюенсерів, так і брендів, які вони просувають. Відомі ірландські інфлюенсери, серед яких Донал Скехан, Брайан О'Дрісколл та Керолайн О'Махоні, нещодавно отримали повідомлення про порушення від Комісії з питань конкуренції та захисту прав споживачів (CCPC) за те, що не розкрили комерційний характер своїх публікацій, що підкреслює ретельний регуляторний контроль у цій сфері. Нова угода CCPC про обмін даними з Органом з рекламних стандартів (ASA) ще більше посилює нагляд, збільшуючи ймовірність вжиття заходів щодо дотримання вимог до інфлюенсерів та брендів, які вони представляють…

Щоб захистити свої інтереси, бренди повинні активно управляти ризиками, пов'язаними з інтелектуальною власністю (ІВ), контрактами та репутацією, при взаємодії з інфлюенсерами. Питання ІВ є критично важливими,

оскільки згідно з ірландським законодавством про авторське право інфлюенсери зазвичай є власниками створеного ними контенту, якщо тільки письмовою угодою авторські права не передаються або не надається широка ліцензія бренду. Без таких положень бренди ризикують втратити право на повторне використання або перепрофілювання контенту після закінчення партнерства. Власники брендів також повинні забезпечити реєстрацію своїх торгових марок та включити суворі правила використання бренду та права на затвердження в контракти з інфлюенсерами, щоб запобігти зловживанню або створенню неякісного контенту, який може підірвати цілісність бренду…

Дотримання рекламних вимог є ще однією ключовою сферою. Ірландські нормативні акти вимагають чіткого розкриття спонсорованого контенту за допомогою таких міток, як #ad, при цьому відповідальність за дотримання цих правил інфлюенсерами покладається на бренди. Недотримання вимог може призвести до шкоди репутації, скарг споживачів та штрафних санкцій з боку регуляторних органів. Бренди повинні проводити належну перевірку, проводити навчання інфлюенсерів з питань дотримання вимог та включати обов'язкові положення про розкриття інформації в контракти.

Управління репутацією є не менш важливим. Інфлюенсер, який опинився в центрі скандалу, може зашкодити іміджу бренду, навіть якщо існують договірні гарантії. Бренди повинні включати в договори моральні застереження або права на розірвання договору, що дозволить їм розірвати відносини, якщо поведінка інфлюенсера загрожує їхній репутації. Проактивний моніторинг контенту інфлюенсера та надійна політика кризового управління є необхідними для швидкого вирішення проблем…

Хоча маркетинг впливу є потужним інструментом для зростання бренду, він вимагає ретельного управління. Бренди повинні укладати чіткі, вичерпні контракти, забезпечувати навчання та підтримку інфлюенсерів, а також впроваджувати стратегії дотримання вимог для зменшення ризиків. Сприяючи розвитку співпраці та добре регульованих відносин, бренди можуть максимізувати переваги партнерства з інфлюенсерами, одночасно захищаючи свою репутацію та інтелектуальну власність…» ***(Hazel McDwyer. Influencers and Brand Protection: Navigating the Legal Landscape // Mason Hayes & Curran LLP (https://www.mhc.ie/latest/insights/influencers-and-brand-protection-navigating-the-legal-landscape). 08.09.2025).***

***

«…Звіт Grant Thornton, підготовлений спільно з Live Content Coalition, показує, що незважаючи на рекомендації Європейської комісії, незаконна трансляція спортивних та інших прямих заходів набуває все більшого поширення: у 2024 році було видано щонайменше 10,8 мільйона повідомлень про видалення, а до середини 2025 року їхня кількість за попередні 18 місяців сягнула 26,2 мільйона, що на 142% більше, проте 89% повідомлень не призвели до припинення незаконних трансляцій… Ефективність

погіршується: лише 11% повідомлень призвели до призупинення діяльності протягом цього періоду, що є зниженням з 19% наприкінці 2024 року до 5% на початку 2025 року, а відповіді надходять повільно: лише 6% обробляються протягом 30 хвилин, а 21% — протягом двох годин. Провайдери виділених серверів — ключова інфраструктура для піратських сервісів — отримали близько 46% повідомлень (близько 12 мільйонів на рік) і, разом з іншими хостинг-провайдерами, мали дуже низький рівень призупинення діяльності; онлайн-платформи, хоча й отримали лише 5% повідомлень, досягли 97% рівня призупинення діяльності, але зіткнулися з 90% повторною появою протягом 24 годин… Зростаюче використання CDN та зворотних проксі-серверів, таких як Cloudflare, ще більше затуманює джерела, а оскільки угоди про співпрацю охоплюють лише близько 5% повідомлень, у звіті закликають до більш скоординованої, міжсистемної реакції…» ***(Report: Live event piracy soars // Advanced Television Ltd. (https://www.advanced-television.com/2025/09/09/report-live-event-piracy-soars/). 09.09.2025).***

***

«…Альянс за творчість і розваги (ACE) та італійський мовник DAZN закрили Calcio, популярний сайт з піратським трансляціями спортивних подій, що базувався в Італії…

За даними ACE, сайт управляв 134 доменами, які ACE почав вилучати та закривати десь у червні. Однак нещодавно сайт повністю зник, незважаючи на те, що працював з Молдови, країни, яка відома своєю ворожістю до власників авторських прав…

Існує підозра, що ці заходи є частиною зусиль Молдови, спрямованих на підтримку її заявки на вступ до Європейського Союзу, яку вона подала в березні 2022 року. Це може означати, що Молдова більше не є «безпечним притулком» для піратства, яким вона колись була, і що в країні може посилитися захист авторських прав…» ***(Andy Maxwell. ACE & DAZN Shut Down a Major Sports Piracy Site in a "DMCA Ignored" Country // TorrentFreak (https://torrentfreak.com/ace-dazn-shut-down-a-major-sports-piracy-site-in-dmca-ignored-country-250910/). 10.09.2025).***

***

«…Дослідження, проведене компанією Grant Thornton на замовлення галузі з використанням даних десяти основних власників прав на спортивні трансляції, стверджує, що онлайн-піратство прямих трансляцій «набирає обертів»: у першій половині 2025 року було надіслано понад 15 мільйонів повідомлень про видалення контенту, що втричі перевищує обсяг, зафіксований за попередні піврічні періоди, тоді як частка повідомлень, які фактично призвели до призупинення трансляції, знизилася з 19 % наприкінці 2024 року до лише 5 %. Більшість цих нових повідомлень були спрямовані на «інших» посередників, головним чином на проксі-сервіси, такі як Cloudflare, які

зазвичай відмовляються вживати заходів, оскільки не розміщують матеріали, що порушують авторські права. Направляючи все більшу кількість повідомлень провайдерам, які, як відомо, ігнорують їх, правовласники фактично забезпечили низький рівень успішності в статистиці…

У звіті закликають законодавців ЄС посилити правила, аргументуючи це тим, що рекомендація Комісії 2023 року щодо швидкого видалення прямих трансляцій не мала успіху. Однак власна методологія звіту підриває цю тезу: стрибок у кількості повідомлень збігається з участю двох додаткових правовласників та збільшенням витрат на забезпечення дотримання прав, тому дані можуть відображати стратегію виявлення та судового розгляду, а не реальний сплеск піратства… Навіть LaLiga, один із учасників дослідження, переглянув свій прес-реліз, зазначивши, що рекордно високий рівень «виявлення піратства» був зумовлений більшими інвестиціями, тим самим непрямо визнавши, що самі рівні порушень не перевірені. Єдиний остаточний висновок полягає в тому, що на початку 2025 року невелика група правовласників вирішила надіслати набагато більше запитів на видалення контенту; чи свідчить це про погіршення ситуації з піратством, чи просто про посилення заходів з боротьби з ним, залежить від точки зору інтерпретатора…» ***(Ernesto Van der Sar. Takedown Notices for Pirate Live Streams Skyrocket, But Why? // TorrentFreak (https://torrentfreak.com/takedown-notices-for-pirate-live-streams-skyrocket-but-why/). 11.09.2025).***

***

«…Підробка товарів поширюється по всій території ЄС, завдаючи шкоди споживачам та власникам прав інтелектуальної власності (ПІВ) і становлячи товари на суму до 119 млрд євро, що становить близько 5,8 % від усього імпорту. Незважаючи на існуючі правові засоби захисту, підробники стають все більш винахідливими, випереджаючи традиційні заходи безпеки. Економічні збитки є значними: згідно з доповіддю Відомства Європейського Союзу з інтелектуальної власності (EUIPO) за січень 2024 року, сектор одягу щорічно втрачає близько 12 млрд євро (5,2 % обороту), косметики — 3 млрд євро, а іграшок — 1 млрд євро, що в сукупності становить близько 16 млрд євро та 200 000 робочих місць…

Проблема виходить за межі цих категорій і поширюється на продукти харчування та напої, де збитки досягають приблизно 2,28 млрд євро і майже 5700 робочих місць, а також створюють додаткові ризики для здоров’я через сумнівні стандарти виробництва та слабку підзвітність. Оскільки етикетки, голограми, штрих-коди та RFID-мітки стають все легшими для підробки, блокчейн стає перспективним інструментом: децентралізований, незмінний реєстр, підтверджений майнерами, який може прив’язувати унікальні цифрові ідентифікатори (за допомогою QR-кодів, RFID або зашифрованих міток) до продуктів, забезпечуючи комплексну автентифікацію, безпечну

простежуваність та спільну анонімну видимість ланцюга поставок без залежності від єдиного органу влади…

EUIPO сприяє впровадженню цієї технології за допомогою AUTHENTICview, децентралізованої платформи, що інтегрує NFT, цифрові паспорти продуктів та митну співпрацю, тоді як деякі правовласники поєднують блокчейн з штучним інтелектом, включаючи спеціалізовані невеликі мовні моделі, навчені на ліцензованих, відібраних наборах даних. Проте впровадження повинно забезпечувати баланс між прозорістю та GDPR, гарантувати можливість виконання смарт-контрактів, враховувати цифрову операційну стійкість відповідно до Регламенту (ЄС) 2022/2554 та враховувати вплив на навколишнє середовище від енергоємної валідації. Доки не відбудеться більш широке впровадження, більшість буде покладатися на традиційні засоби правозастосування, а зареєстровані торговельні марки та дизайни залишатимуться основою захисту, спрямованого на створення справедливого, прозорого та безпечного ринку…» ***(Tiberiu Protopopescu. The future of IP: blockchain vs. Counterfeiting // Schönherr Rechtsanwälte GmbH (https://www.schoenherr.eu/content/the-future-of-ip-blockchain-vs-counterfeiting). 12.09.2025).***

***

«FACT (Федерація проти крадіжок авторських прав) та її партнери провели масштабну операцію проти ірландських роздрібних торговельних точок, які сприяють незаконній трансляції телепрограм, надіславши юридичні повідомлення 15 магазинам і перепродавцям у дев'яти графствах у співпраці з компанією Sky. Слідчі FACT провели 11 візитів, а юридичні представники Sky — чотири…

Цільові торгові точки продавали незаконні підписки, постачали налаштовані пристрої або направляли клієнтів до посередників, і їм було наказано припинити таку діяльність або зіткнутися з подальшими заходами, причому переважна більшість погодилася припинити. У першій ініціативі, спрямованій безпосередньо на роздрібну торгівлю, FACT заявила, що вона націлена на кожне ланка в ланцюжку поставок, і попередила, що така діяльність підтримує злочинні організації, тоді як Sky Ireland підкреслила ризики для споживачів, такі як шахрайство та крадіжка особистих даних, а також збитки для творчих галузей…

Ця акція є наслідком низки жорстких заходів, включаючи рішення Вищого суду від серпня 2025 року, згідно з яким Девід Данбар з графства Вексфорд був зобов'язаний виплатити Sky 480 000 євро компенсації та назавжди позбавлений права займатися діяльністю в сфері IPTV. З березня 2023 року було закрито майже 70 незаконних сервісів та перервано десятки тисяч незаконних трансляцій, що сприяло посиленню захисту прав споживачів…» ***(Colin Mann. Irish shops targeted in anti-piracy sting // Advanced Television Ltd.***

(https://www.advanced-television.com/2025/09/15/irish-shops-targeted-in-anti-piracy-sting/). 15.09.2025).

***

«…Італійська Guardia di Finanza, правоохоронний орган при Міністерстві економіки та фінансів, оголосила про чергове велике вилучення IPTV…

За даними організації, наразі під слідством перебувають щонайменше 10 осіб, а операції з обшуку та вилучення були проведені в чотирьох різних регіонах. Операція розпочалася після того, як стало відомо, що місцева піцерія незаконно транслювала платні телепередачі…

Організація висловлює подяку владі США та Нідерландів за надану допомогу. Однак влада надала інформацію про клієнтів кільком правовласникам. Хоча цього року уряд вже оштрафував близько 2500 абонентів, кілька великих правовласників висловили зацікавленість у поданні власних позовів проти тих, хто переглядає незаконні трансляції…» ***(Andy Maxwell. New Pirate IPTV Police Operation Raises Stakes For Resellers & Customers // TorrentFreak (https://torrentfreak.com/new-pirate-iptv-police-operation-raises-stakes-for-resellers-customers-250918/). 18.09.2025).***

***

«…Очікується, що до 2050 року населення світу перевищить 10 мільярдів. Новий звіт про технологічні інсайти та платформа від Обсерваторії патентів і технологій Європейського патентного відомства (EPO), розроблені спільно з європейськими та латиноамериканськими патентними відомствами на основі близько 270 000 патентних сімейств (400 000 заявок), підкреслюють, як цифрові технології можуть допомогти стійко задовольнити зростаючий попит на продовольство. За останні десять років кількість патентних заявок у сфері цифрового сільського господарства зросла на 9,4 % (у середньому за рік) — утричі більше, ніж у середньому по технологічному сектору в цілому — завдяки штучному інтелекту, сенсорним технологіям, обробці зображень та автоматизації, що забезпечують точне землеробство на основі даних… Рослинництво є гарячою темою, з семикратним зростанням і 13% CAGR у поданих заявках з 2012 по 2022 рік, поряд із стрімким зростанням використання дронів та штучного інтелекту з 2018 року для моніторингу в режимі реального часу та прогнозної аналітики. Промисловість лідирує в цій галузі (88% заявок у 2022 році), а серед основних інноваторів — John Deere, CNH Industrial, Claas, Kubota та Amazonen-Werke. Хоча Європа залишається лідером у сфері патентування, Азія випередила Північну Америку у 2020 році за кількістю міжнародних патентних сімей, а Латинська Америка продемонструвала середньорічний темп зростання (CAGR) на рівні 10,8% з 2000 по 2022 рік. у звіті підкреслюється зростаюча роль Латинської Америки, прогнозуючи, що до 2050 року вона може постачати від двох до трьох з п’яти фруктів та овочів у

світі, а також детально описується, як національні системи інтелектуальної власності в Бразилії, Чилі, Колумбії, Перу та Мексиці підтримують сталий розвиток агротехнологій… Щоб поєднати інновації з капіталом і знаннями, EPO оновило свій безкоштовний Deep Tech Finder, додавши профілі 194 європейських стартапів та 125 університетів (загалом понад 300), що працюють у сферах рослинництва, контрольованих середовищ, тваринництва та допоміжних технологій, а також запустило цифрову платформу сільськогосподарських технологій, яка розділяє цю галузь на 47 областей, що можна шукати за допомогою експертної курації бази даних Espacenet. Ці кроки спрямовані на поліпшення доступу до патентних знань та прискорення створення стійких і справедливих продовольчих систем…» ***(Digital agriculture technologies grow three times faster than average, as global food security challenge intensifies // European Patent Office (EPO) (https://www.epo.org/en/news-events/news/digital-agriculture-technologies-grow-three-times-faster-average-global-food). 18.09.2025).***

***

«…У 2025 році програма підтримки кандидатів (CSP) потроїла кількість прийнятих заявок, 82% яких надійшли від жінок, а участь у ній взяли 30 держав-членів, включаючи дев'ять нових (Австрія, Швейцарія, Іспанія, Фінляндія, Франція, Данія, Італія, Ірландія та Нідерланди), що сприяло досягненню її мети щодо створення більш інклюзивної, географічно та гендерно збалансованої професії патентного фахівця… Оновлена відповідно до SP2028 EPO, CSP тепер пропонує три роки повністю онлайн-підтримки у сфері фінансів, коучингу та навчання, узгодженої з модульною Європейською кваліфікаційною екзаменацією (EQE), покриває витрати на EQE, додає новий гендерний компонент та розширює доступ до всіх 39 держав-членів; з 2026 року вона також підтримуватиме Європейську сертифікацію з адміністрування патентів (EPAC), при цьому кожне національне патентне відомство, що бере участь, зможе номінувати одного кандидата на EPAC для річної підготовки… Цього року держави-члени висунули 32 кандидати, 26 з яких – жінки, що свідчить про прогрес у подоланні стійких розривів (жінки становлять менше половини патентних повірених у 31 державі-члені, а в 22 державах-членах менше половини практикуючих фахівців мають кваліфікацію EQE). Поєднуючи ширше географічне охоплення, цифрову доступність та цільову підтримку, а також впроваджуючи зобов'язання щодо наставництва «віддавати», яке сприяє створенню самодостатньої спільноти, CSP підвищує якість у джерелі в європейській патентній системі та підтримує сталий інноваційний розвиток. Запущена в 2012 році, вона вже допомогла близько 130 кандидатам скласти EQE; спеціальний центр на epo.org та номінації, очолювані Національними патентними відомствами, забезпечують прозорість та поширення по всій Європі…» ***(Strong results for the Candidate Support Programme // European Patent Office (EPO)***

(https://www.epo.org/en/news-events/news/strong-results-candidate-support-programme). 18.09.2025).

***

Китайська Народна Республіка

«Китай привітав мадридську рамкову угоду про переведення діяльності TikTok у США під контроль США як «вигідну для обох сторін», заявивши, що перегляне експорт технологій та ліцензування інтелектуальної власності додатка... Інвестори очікують на п'ятничну телефонну розмову між президентами Дональдом Трампом і Сі Цзіньпіном, щоб підтвердити угоду, прогрес у якій — що впливає на додаток із 170 мільйонами користувачів у США — вважається ключовим для просування більш широких переговорів, що виходять за межі поточного тарифного перемир'я. …ця домовленість нагадує попередній план, який був відкладений після того, як Трамп оголосив про введення високих мит, а міністр фінансів США Скотт Бессент після зустрічей у Мадриді повідомив, що термін 17 вересня, який міг би призвести до припинення роботи додатка в США, може бути продовжений на 90 днів для остаточного узгодження угоди…» ***(China Says US TikTok Deal a 'Win-Win', Will Review App's Technology and IP Transfers // Asharq Al-Awsat (https://english.aawsat.com/technology/5187081-china-says-us-tiktok-deal-%E2%80%98win-win%E2%80%99-will-review-app%E2%80%99s-technology-and-ip). 17.09.2025).***

***

Королівство Таїланд

«Таїланд посилив захист інтелектуальної власності в Інтернеті, використовуючи розпорядження про блокування веб-сайтів відповідно до розділу 20(3) Закону про комп'ютерні злочини B.E. 2560 (2017), який надає Міністерству цифрової економіки та суспільства (MDES) право, за згодою суду, блокувати або видаляти дані, що становлять злочини проти інтелектуальної власності. На практиці цей інструмент використовується переважно для боротьби з порушеннями авторських прав і прав на торговельні марки (використання патентів є рідкісним через труднощі з доведенням)… Процес починається, коли правовласники виявляють контент, що порушує їхні права. У випадку порушення авторських прав (що є складеним правопорушенням) вони спочатку подають заяву до поліції в підрозділ з боротьби з економічними злочинами, а потім подають заявку на блокування до Департаменту інтелектуальної власності (DIP), тоді як справи, пов'язані з порушенням прав на торговельну марку, надходять безпосередньо до DIP. Якщо DIP підтверджує порушення, він передає справу до MDES, який звертається до суду за відповідним рішенням, а потім доручає інтернет-

провайдерам заблокувати доступ. Нещодавні реформи дозволили оцифрувати та прискорити робочий процес: електронні докази та документи, платформа MDES «WebD» для обміну справами, спеціалізований відділ з питань технологічних злочинів кримінального суду для електронного подання документів та система MDES «SUSPEND» для відправлення та відстеження наказів, що в сукупності скорочує час обробки справ. Суди тепер також дозволяють динамічне блокування, тому оригінальні накази можуть поширюватися на дзеркальні або перенаправлені домени за згодою MDES… MDES запровадила систему штучного інтелекту, яка сканує URL-адреси, що підозрюються у порушенні прав, і надсилає звіти до DIP та правовласників для перевірки, хоча її точність і оперативна здатність потребують моніторингу. Загалом, режим Таїланду демонструє швидкий прогрес завдяки цифровій інтеграції, судовим інноваціям та міжвідомчій координації, тоді як поточні виклики включають постійні порушення, постійну адаптацію технологій та баланс між правозастосуванням і належним процесом та прозорістю…» ***(Suebsiri Taweepon, Varitsara Manutat. Thailand's evolving website blocking for IP protection // Asia IP (https://asiaiplaw.com/section/news-analysis/thailands-evolving-website-blocking-for-ip-protection). 17.09.2025).***

***

«Інтернет-покупки в Таїланді — від глобальних торгових майданчиків до місцевих магазинів у соціальних мережах та розважальних соціальних комерційних платформ — різко зросли разом із порушеннями прав інтелектуальної власності, такими як підробки, піратство та несанкціоноване використання брендів. Хоча більшість платформ пропонують інструменти для повідомлення та видалення, вони дають лише короткочасне полегшення: підроблені товари залишаються на складах або ринках, а продавці швидко з'являються знову під новими обліковими записами, що робить видалення схожим на обрізання бур'янів без видалення коренів… Подібна динаміка впливає на онлайн-піратство: правовласники можуть домогтися блокування веб-сайтів відповідно до Закону про комп'ютерні злочини через Міністерство цифрової економіки та суспільства та суди, що змушує інтернет-провайдерів блокувати сайти, які порушують авторські права, але оператори часто з'являються знову під новими доменами…

Тому для ефективного захисту необхідна багаторівнева стратегія, яка виходить за межі видалення посилань: цивільні позови в Суді з питань інтелектуальної власності та міжнародної торгівлі можуть забезпечити судові заборони та відшкодування збитків, а у випадках масштабного або повторного підроблення кримінальне переслідування за допомогою поліції або Департаменту спеціальних розслідувань дозволяє проводити рейди, вилучення запасів та судові переслідування, спрямовані на фізичний ланцюг постачання. Проактивні заходи — реєстрація в митній службі Таїланду, постійний моніторинг платформ і піратських сайтів, належне збирання цифрових доказів

та, за необхідності, навчання посередників — сприяють досягненню кращих результатів і прискоренню правозастосування. Мета полягає в тому, щоб знайти баланс між швидкістю та стійкістю, поєднуючи оперативне видалення контенту з цілеспрямованими судовими процесами та практичними заходами, адаптованими до кожного конкретного випадку. Завдяки експертним рекомендаціям та скоординованим онлайн-офлайн тактикам бренди можуть захистити свою репутацію, зруйнувати мережі підробки та піратства, а також зберегти довіру споживачів завдяки заходам, які не є лише реактивними, а й дійсно ефективними…» ***(Suebsiri Taweepon, Chonnitorn Kaminkrue. Beyond Takedowns: Tackling Online IP Infringement in Thailand // Tilleke & Gibbins International Ltd (https://www.tilleke.com/insights/beyond-takedowns-tackling-online-ip-infringement-in-thailand/). 24.09.2025).***

***

Республіка Індія

«…Цифрова дистрибуція розширила доступ до творчих робіт, але водночас посилила піратство, що призвело до зменшення доходів, порушення ліцензійних угод та ризику зловживання, яке підриває авторитет творців — незважаючи на зростання кількості передплатників, як видно з побоювань, що поширення піратства може загальмувати зростання навіть для таких великих інвесторів, як Netflix. Цифрове управління правами (DRM) стало технічним доповненням до закону про авторське право, вбудовуючи засоби захисту в контент за допомогою шифрування, аутентифікації, контролю ліцензій, водяних знаків та віддаленого скасування, щоб тільки авторизовані користувачі мали доступ до творів або використовували їх відповідно до ліцензії. Сучасні DRM-системи, що використовуються в потоковому передаванні, видавничій справі, електронному навчанні, підприємствах (IRM), іграх та регульованих секторах, охоплюють засоби контролю на основі шифрування та ліцензій, захист на основі апаратного забезпечення, криміналістичне водяне маркування та багаторівневі DRM-стеки (наприклад, Widevine, FairPlay, PlayReady) для забезпечення захисту на різних пристроях та реалізації таких бізнес-моделей, як передплата та оплата за перегляд…

З юридичної точки зору, DRM діє паралельно з авторським правом: закон надає права та постфактумні засоби правового захисту, а DRM запобігає зловживанням у режимі реального часу. В Індії поправки до Закону про авторське право (розділи 65A–65B) від 2012 року криміналізують обхід технічних засобів захисту та фальсифікацію інформації про управління правами, що підкріплюється договорами ВОІВ (WCT/WPPT) та правилами для посередників, які підвищують відповідальність платформ. Однак DRM може суперечити принципам справедливого використання, надмірно блокуючи законне використання в цілях освіти, досліджень, критики, збереження або

доступності, створюючи «цифрові мертві зони» у разі припинення надання послуг або закінчення терміну дії ліцензій. Збалансований підхід — «DRM з низьким рівнем тертя» з обмеженим у часі доступом, криміналістичним водяним знаком, чіткими умовами ліцензії для користувачів та контрольованими винятками (наприклад, інституційні посвідчення для бібліотек та шкіл) — може захистити права, водночас поважаючи використання в інтересах громадськості…

Постійними проблемами залишаються розбіжності в сумісності, незручності для користувачів та постійні обходи (від стрімінгу до рутованих пристроїв), які зараз посилюються штучним інтелектом, здатним імітувати контент, виявляти вразливі місця або видаляти водяні знаки. Майбутнє вказує на моніторинг за допомогою штучного інтелекту та ліцензування на основі блокчейну для забезпечення прозорості… Зрештою, DRM — це не панацея, а фундаментальний рівень стійкої екосистеми інтелектуальної власності, ефективний у поєднанні з правовими рамками, адаптований до користувацького досвіду та змінюваних загроз…» ***(Sonu Shaji. The Effectiveness of DRM Technologies: Protecting Copyrights in a Digital Age // De Penning & De Penning (https://depenning.com/blog/the-effectiveness-of-drm-technologies-protecting-copyrights-in-a-digital-age/). 10.09.2025).***

***

«…Інтелектуальна власність у сфері напівпровідників охоплює дизайнерів, виробників і постачальників у різних країнах, що робить ліцензування багаторівневим процесом, схильним до суперечок; роялті зазвичай розраховуються як фіксовані відсотки з періодичною звітністю, що порушується, коли виробництво розподіляється, а дані затримуються…

Блокчейн пропонує спільний, захищений від фальсифікації запис про право власності та умови, а смарт-контракти можуть автоматично застосовувати обмеження використання та розраховувати, запускати та врегульовувати роялті в момент виробництва партії, що зменшує неоднозначність, прискорює грошовий потік та зменшує конфлікти.

Національна стратегія Індії щодо блокчейну визначає управління інтелектуальною власністю як пріоритет, а пілотні проекти 2025 року перетворюють теорію на практику: India Semiconductor Mission тестує розподіл роялті за смарт-контрактами, Гуджарат використовує блокчейн для управління доступом до інтелектуальної власності навколо заводів, дослідницькі установи, такі як GlobalFoundries у Калькутті, досліджують блокчейн для забезпечення безпеки інтелектуальної власності в дизайні, а Tata Electronics планує інтегрувати відстеження блокчейну у виробництво… Перші результати показують швидше вирішення спорів та економію часу і коштів, а також додаткові переваги для стартапів, що підтримуються Дизайн-пов’язаною мотивацією (DLI) (простіший вхід, майже миттєві платежі) та більш надійний захист від підроблених чіпів. Проте гібридна модель є більш розумною:

традиційні контракти регулюють домовлені винятки та крайні випадки, які код не може передбачити, тоді як смарт-контракти автоматизують рутинне виконання…

Для масштабування Індія повинна уточнити правовий статус смарт-контрактів (виконання, відповідальність, оподаткування), вирішити питання конфіденційності та безпеки даних відповідно до правил, що розвиваються в рамках фінансового законопроекту після 2025 року, а також зміцнити системи проти хакерських атак, неправильно налаштованого доступу та майбутніх квантових ризиків — часто за допомогою змішаних ончейн/офчейн-дизайнів, що забезпечують баланс між конфіденційністю та контрольованістю. У поєднанні з надійною безпекою та чітким регулюванням блокчейн може перетворити ліцензування інтелектуальної власності з перешкоди на рушій зростання, оптимізуючи запуск нових виробництв, зменшуючи кількість суперечок та підвищуючи глобальну конкурентоспроможність Індії…» ***(Amrita Pradhan. Blockchain-Based IP Licensing in India's 2025 Semiconductor Growth: Benefits and Challenges // Khurana & Khurana (https://www.khuranaandkhurana.com/blockchain-based-ip-licensing-in-india-s-2025-semiconductor-growth-benefits-and-challenges). 12.09.2025).***

***

Республіка Індонезія

«Креативна індустрія Індонезії зростає, і цифрова ілюстрація стала одним з її флагманських продуктів. Однак легкість розповсюдження в епоху Інтернету робить роботи ілюстраторів вразливими до копіювання, неправомірного використання або піратства. Тому розуміння та реєстрація авторських прав на ілюстрації є ключовим фактором для забезпечення стабільності кар'єри та бізнесу ілюстраторів. Авторське право забезпечує правовий захист творів, мінімізує порушення і дозволяє власникам зосередитися на творчості, не турбуючись про крадіжку контенту…

Бізнес-моделі ілюстраторів також різняться — від замовлень на конкретні роботи, продажу на арт-ринках, видання коміксів до створення сувенірної продукції. Незалежно від моделі, захист авторських прав є надзвичайно важливим, щоб ілюстратори могли вживати правових заходів проти осіб, які копіюють або використовують їхні роботи без дозволу. Індонезійське відомство з інтелектуальної власності (DJKI) тепер пропонує онлайн-реєстрацію за ціною близько 200 000 рупій за кожну заявку. Щоб процес пройшов безперешкодно, ілюстраторам рекомендується підготувати всі документи в цифровому форматі, надати якомога більше деталей про свою роботу або скористатися послугами професійної реєстраційної служби, яка займається цією процедурою від початку до кінця…

Коротко кажучи, реєстрація авторських прав — це не просто формальність: вона захищає твори, зменшує ризик суперечок і сприяє розвитку

ілюстраційного бізнесу в умовах швидкої цифровізації…» ***(Pentingnya Paham Hak Cipta Ilustrasi bagi Ilustrator! // Jasa Merek Blog (https://jasamerek.com/blog/hak-cipta-ilustrasi/). 02.09.2025).***

***

Республіка Корея

«Нелегальні платформи потокового мовлення перетворилися на дуже складні операції, що використовують пірингові (P2P) мережі та апаратні системи для того, щоб обійти традиційні антипіратські заходи. Нещодавнє дослідження дослідників з Корейського університету, представлене на симпозіумі USENIX Security Symposium, проаналізувало EVPAD - один з найпоширеніших нелегальних сервісів відео на вимогу (VOD) - і виявило його складну інфраструктуру та глобальне охоплення…

Платформа нелегально надавала доступ до 1 260 каналів у 18 країнах, включаючи преміум-контент від Netflix, Disney+ та місцевих мовників, пропонуючи 24 934 назви для 131 175 акаунтів користувачів. EVPAD використовував 78 серверів, багато з яких були розміщені за кордоном, і вбудовував технологію P2P в телевізійні приставки, що дозволяло користувачам транслювати піратський контент без передплати. На відміну від звичайних піратських сайтів, EVPAD імітував легальні потокові сервіси, але працював без ліцензійних угод, поширюючи прямі трансляції, VOD і попередньо записані матеріали через приховані мережі.

Здійснивши реінжиніринг додатків EVPAD для Android, дослідники виявили, що вони покладаються на жорстко закодовані DNS-домени для автентифікації та з'єднання з серверами. Блокування цих доменів на рівні інтернет-провайдера може негайно призвести до переривання роботи сервісу. Крім того, команда протестувала атаку Sybil - наповнення P2P-мережі фальшивими вузлами - яка успішно призвела до краху потокового передавання на пристроях EVPAD за допомогою одного шкідливого пакету…

Однак ці контрзаходи не є надійними; оператори можуть швидко відновити доступ, оновивши програмне забезпечення або зареєструвавши нові домени. У дослідженні підкреслюється, що хоча технічні втручання можуть тимчасово порушити роботу піратських мереж, стійке правозастосування вимагає правових дій і міжнародної співпраці, щоб назавжди припинити такі операції. Результати дослідження підкреслюють, що в цифрову епоху піратські мережі та антипіратські зусилля стають все більш схожими на гру в кішки-мишки…» ***(Efosa Udinmwen. Researchers describe how they took down a P2P illegal streaming VOD site that had almost 25,000 movies and series for more than 130,000 users // Future US, Inc. (https://www.techradar.com/pro/security/researchers-describe-how-they-took-down-a-p2p-illegal-streaming-vod-site-that-had-almost-25-000-movies-and-series-for-more-than-130-000-users). 05.09.2025).***

Республіка Сінгапур

«Міністерство юстиції Сінгапуру застосувало Закон про захист від неправдивої інформації та маніпуляцій в Інтернеті (POFMA) проти бренду сумок Aupen та його засновника Ніколаса Тана після того, як він 9, 15 і 16 вересня звинуватив Відомство інтелектуальної власності Сінгапуру (IPOS) у сприянні іноземним фірмам і перешкоджанні йому захищати торгову марку Aupen від американського ритейлера Target… Згідно з урядовим порталом з перевірки фактів, дописи Тана, які зараз видалені, містили кілька «неправдивих тверджень»: що IPOS повідомило йому, що судовий процес у Сінгапурі проти Target майже напевно закінчиться невдачею, оскільки місцеве законодавство розроблено для захисту закордонних брендів; що агентство виступає проти реформ, спрямованих на обмеження недобросовісних реєстрацій торговельних марок; що воно допомагає іноземним компаніям за рахунок місцевих; і що пізніше воно «змінило свою позицію» у заяві для ЗМІ від 11 вересня…

У повідомленні уряду зазначається, що IPOS надало загальну інформацію, а не юридичну консультацію; закликало Тана звернутися до незалежного юриста; та підтвердило, що торговельна марка Aupen у Сінгапурі (зареєстрована у 2023 році) залишається чинною і не зазнає впливу будь-якого потенційного спору у США з компанією Target, торговельна марка Auden якої була зареєстрована у США та Сінгапурі у 2018 році. Після публікації Aupen 25 серпня про Target, IPOS ініціювало зустріч 1 вересня, щоб запропонувати підтримку (наприклад, направлення до юридичної клініки IP), пояснило, що законодавчі зміни вимагають часу, і зазначило, що законодавство Сінгапуру вже забороняє недобросовісну реєстрацію торговельних марок. IPOS підкреслило свою нейтральність, рівне ставлення до місцевих та іноземних підприємств, а також програми підтримки для сінгапурських фірм…» ***(Singapore founder of Taylor Swift's favourite Aupen bags slammed for false claims // South China Morning Post Publishers Ltd (https://www.scmp.com/news/asia/southeast-asia/article/3326352/singapore-founder-taylor-swifts-favourite-aupen-bags-slammed-false-claims). 22.09.2025).***

***

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

«…У сучасному світі TikTok та Instagram Reels вірусний мем може сприяти розвитку бренду, особистості та збільшенню доходів, тому чітка стратегія інтелектуальної власності є надзвичайно важливою. Авторське право автоматично захищає оригінальні зображення, відео, ілюстрації та тексти, надаючи виключні права, такі як право на відтворення та розповсюдження (з реєстрацією в деяких юрисдикціях, таких як Китай, що

посилює захист прав); торговельні марки можуть захищати впізнавані фрази або сигнали як комерційні активи бренду; а права на дизайн можуть захищати характерні макети та візуальні стилі… Перш ніж звертатися за захистом або домагатися виконання прав, з'ясуйте, хто створив твір, вирішіть питання щодо співавторства або спільного авторства, оцініть, чи є мем похідним твором (ремікси, пародії або редагування ускладнюють пред'явлення претензій), і використовуйте ліцензійні угоди для визначення дозволених видів використання. Щоб уникнути «випадкових безкоштовних подарунків», вказуйте авторів (включаючи себе), розгляньте можливість використання водяних знаків або унікальних ідентифікаторів для позначення авторства та перегляньте умови платформи, які можуть вплинути на ваші права. Плануйте публікації заздалегідь і звертайтеся до юридичних експертів на ранній стадії, якщо ви хочете комерціалізувати контент, захистити ідентичність бренду або реагувати на несанкціоноване використання. Меми непередбачувані, але ваш підхід до інтелектуальної власності не повинен бути таким: розуміння інструментів, вирішення питань власності та встановлення чітких умов допоможе вам отримати максимальну вигоду від вашого контенту…» ***(Prachi Sharma. Owning memes that own the internet: navigating IP protection // Murgitroyd & Company (https://www.murgitroyd.com/insights/trade-marks/owning-memes-that-own-the-internet-navigating-ip-protection#page=1). 01.09.2025).***

***

«…З наближенням Лондонського тижня моди гарячою темою в індустрії стали моделі, створені за допомогою штучного інтелекту, та цифрові клони-«близнюки» (депфейки), які можуть зніматися в рекламних кампаніях і підписувати контракти без необхідності подорожувати, що викликає питання щодо контролю Великобританії над цифровим відтворенням образів…

Хоча Великобританія криміналізувала порнографічні депфейки та провела консультації щодо більш широкого захисту особистості/зовнішності, їй бракує єдиного права на зображення, тому моделі змушені покладатися на контракти, підробку та інші види інтелектуальної власності — це мозаїка, обмеження якої стають очевидними, оскільки клонування стає все простішим. Пропозиція Данії щодо створення прав на зовнішність показує можливий шлях, який Великобританія може розглянути, хоча й не найближчим часом. На практиці бренди вже використовують клонів на основі згоди (наприклад, 30 оплачуваних цифрових моделей H&M), що забезпечує економію коштів, швидкість і гнучкість, а також потенційно зменшує обсяг роботи, що виконується особисто у Великій Британії. Це суперечить імміграційним правилам, які ще не регулюють питання цифрових двійників: у рамках програми для творчих працівників виникають питання щодо того, чи може двійник виконати вимогу про 14-денне оплачуване працевлаштування, а також

щодо необхідності спонсорів фіксувати, чи робота була виконана самою особою, чи її клоном; у рамках стандартного режиму для відвідувачів/PPE (Дозволене оплачуване залучення) виплати з Великобританії двійнику, поки модель перебуває у Великобританії, можуть порушувати умови, якщо вони не були попередньо схвалені як PPE. Якщо двійник використовується у Великій Британії, а модель залишається за кордоном, зазвичай не виникає необхідності дотримання імміграційних вимог Великої Британії. Очікуються оновлення в області прав та імміграційних правил; тим часом фізична присутність все ще має значення для багатьох посад, що робить дотримання візових вимог та надійний захист договірних прав надзвичайно важливими…» ***(Priya Gandhi, Stephanie Kay and Adrian Aronsson-Storrier. Runway rights: fashioning IP and immigration law at London Fashion Week // Lewis Silkin LLP (https://www.lewissilkin.com/insights/2025/09/15/runway-rights-fashioning-ip-and-immigration-law-at-london-fashion-week-102l4xr). 15.09.2025).***

***

«…В англійському праві авторські права на програмне забезпечення належать тому, хто написав код, якщо інше не передбачено письмовим договором. Основним винятком є працівник: все, що створено в процесі роботи, автоматично переходить у власність роботодавця. На відміну від цього, роботи, виконані підрядниками, фрілансерами або іншими третіми сторонами, залишаються їх власністю, якщо вони не підписали явного договору про передачу прав… Оскільки інвестори, покупці та інші команди, що проводять комплексну перевірку, ретельно відстежують цей «ланцюжок прав власності», компанія, яка не може довести чистоту власності, ризикує зниженням ціни або навіть зривом угоди. Тому надзвичайно важливо мати надійну, відкриту документацію: кожен розробник повинен підписати угоду, яка передає права інтелектуальної власності, гарантує оригінальність коду та розкриває будь-які компоненти з відкритим кодом. Інструменти з відкритим кодом та штучним інтелектом додають додаткової складності — ліцензії можуть накладати зобов'язання щодо «копілефту», або правовий статус коду, створеного штучним інтелектом, може бути неясним, тому підприємства повинні вести точний облік того, що було використано та на яких умовах. Зрештою, цінність програмного забезпечення залежить не тільки від коду, але й від постійного доходу, утримання клієнтів, масштабованості та захищеності інтелектуальної власності… Засновники, які з самого початку укладають належні договори, ведуть реєстр інтелектуальної власності з історією версій та заздалегідь готуються до інвестицій або виходу з бізнесу, набагато легше захищають свої активи та максимізують їхню вартість…» ***(Christopher Perrin. Why does software ownership matter? Six key legal takeaways for tech businesses // Kingsley Napley LLP. (https://www.kingsleynapley.co.uk/insights/blogs/corporate-and-commercial-law-blog/why-does-software-ownership-matter-six-key-legal-takeaways-for-tech-businesses#page=1). 25.09.2025).***

«…Отримання листа з вимогою сплатити тисячі доларів за використання зображення в Інтернеті стає все більш поширеним явищем: компанії, що займаються захистом авторських прав, такі як Higbee & Associates, PicRights або CopyCat Legal, які часто називають «тролями авторських прав», сканують Інтернет і надсилають листи з вимогами, коли вважають, що зображення було використано без відповідної ліцензії, часто після того, як воно було вилучено з Google або надано постачальником, який не мав на це прав. Лист з вимогою не є судовим позовом, але зазвичай містить скріншот, вимогу про оплату та кінцевий термін відповіді, а відповідальність може існувати навіть без наміру; деякі листи навіть стосуються зображень, що мають належну ліцензію, тому для спростування неправдивих тверджень дуже важливо зберігати рахунки-фактури, ліцензії та записи про завантаження. Негайні кроки включають видалення неліцензованого контенту, консультацію з адвокатом (оскільки деякі відправники дійсно подають позови), оцінку того, чи можна безпечно ігнорувати лист від власника, який не подає позови, та перевірку страхування; оскільки ситуації бувають різні, найбезпечніше буде, якщо лист перегляне адвокат. Поширеними помилками є думка, що видалення фотографії скасовує минулу відповідальність, що зображення без водяних знаків можна використовувати безкоштовно, що зазначення імені фотографа замінює ліцензію або що оплата веб-провайдеру/маркетинговій компанії гарантує права. Зберігайте власні записи та вимагайте відшкодування від постачальників контенту. Якщо укладення угоди є доцільним, не сплачуйте початкову суму; вимоги часто завищені, і адвокат може домогтися зниження розміру збитків та забезпечити письмове звільнення від претензій. Щоб запобігти проблемам у майбутньому, використовуйте ліцензійні матеріали з надійних джерел і ознайомтеся з умовами ліцензії, ведіть ретельний облік, уникайте неліцензійних джерел, навчайте свою команду та періодично перевіряйте свій сайт…» ***(Brian Gregg. What to do if you receive a copyright demand letter // McNees Wallace & Nurick LLC (https://www.mcneeslaw.com/copyright-demand-letter-guide-2/). 02.09.2025).***

***

«Мем-монета Solana TROLL отримала шестизначну ексклюзивну ліцензію на використання Trollface від свого творця Карлоса "Вінна" Раміреса, що надає права інтелектуальної власності на зображення монети, меми та товари, за винятком іншої мем-монети, яку Рамірес раніше створив і заробив роялті; він також отримає 11% роялті від чистого доходу від майбутніх товарів TROLL. Ця угода, яку адвокат назвав життєво важливою для захисту бренду та лістингу бірж, повторює нещодавні домовленості щодо інтелектуальної власності між Shark Cat та Keyboard Cat, які допомогли уникнути судових розглядів. Trollface, мем MS Paint, що народився у 2008 році і

був зареєстрований у 2011 році в Бюро авторських прав США, вже давно приносить дохід від ліцензування - за словами Раміреса, він заробив близько 100 000 доларів у 2011-2015 роках і регулярно отримував виплати від Hot Topic, що робить цю нову угоду більшою, ніж попередні доходи…» ***(Ryan S. Gladwin. Trollface Meme Creator Grants Exclusive IP Rights to Solana Token in Six-Figure Deal // Decrypt Media, Inc. (https://decrypt.co/337937/trollface-meme-creator-grants-exclusive-ip-rights-solana-token). 03.09.2025).***

***

«…Нова хвиля ретроактивного застосування авторських прав на YouTube висвітлила напруженість між правовласниками та творцями, які використовують короткі музичні уривки для освітніх цілей та коментарів. Музичний педагог Рік Беато, чий канал із 3,6 мільйонами підписників аналізує пісні з благословення багатьох відомих виконавців, повідомив, що Universal Music Group (UMG) нещодавно подала три позови проти кліпів тривалістю менше хвилини, кожен з яких містив лише кілька секунд аудіозапису, захищеного авторським правом. Згідно з політикою YouTube «три порушення», ці претензії можуть призвести до видалення всього його дев'ятирічного архіву; проте одне відео, яке було позначене як порушення, — уривок інтерв'ю з Адамом Дюріцем із гурту Counting Crows — принесло Беато лише 36 доларів США, перш ніж UMG заявила про свої права власності. Беато каже, що він уже оскаржив приблизно 4000 претензій, найнявши штатного адвоката і вигравши кожну суперечку, але це коштувало йому чималих витрат…

Цей випадок підкреслює занепокоєння критиків щодо того, що автоматизована система ідентифікації контенту YouTube без розбору позначає контент, не враховуючи фактори справедливого використання, такі як коментарі, наукові дослідження або трансформаційні цілі. Колеги-музичні аналітики та артисти, включаючи членів групи Professor of Rock та музикантів Джастіна Хокінса і Скота Лейда, підтримали скарги Беато, стверджуючи, що такі видалення гальмують музичну освіту та вільну рекламу для власників каталогів. Спостерігачі, такі як Saving Country Music, попереджають, що великі лейбли «втрачають гроші», роблячи музичні подкасти та аналітичні канали «неможливими» для функціонування. Сам Беато запитує, чому лейбли перешкоджають висвітленню, яке генерується через інтерв'ю з їхніми власними артистами, стверджуючи, що «щоб говорити про музику, потрібно її програвати — це і є визначення справедливого використання». Цей спір, що є символом тисяч подібних автоматизованих претензій, знову розпалив дискусію про те, чи служать нинішні механізми контролю за дотриманням авторських прав інтересам творців, правовласників, чи, зрештою, нікому не приносять користі…» ***(Skye Jacobs. YouTube copyright fight: Rick Beato warns UMG claims over short music clips could end his channel // TechSpot, Inc. (https://www.techspot.com/news/109278-youtube-copyright-fight-rick-beato-warns-umg-claims.html). 01.09.2025).***

«Оскільки все більше авторів публікуються в TikTok, Instagram Reels, подкастах і відеоесе, багато хто шукає самобутню музику для створення бренду - але використання захищених авторським правом треків може спровокувати страйки або демонетизацію, а плутанина між "музикою без авторських прав" і "музикою без роялті" коштує дорого. Авторське право виникає автоматично в оригінальних творах (включно з музикою) і надає ексклюзивні права на відтворення, розповсюдження, показ, виконання та створення похідних творів з урахуванням обмежень, таких як добросовісне використання; порушення може коштувати дорого (більшість порушень передбачають збитки на суму до 1 мільйона доларів, що в середньому становить близько 229 000 доларів у 2021 році), і навіть великі компанії подають до суду. "Без авторського права" зазвичай означає твори, що перебувають у суспільному надбанні, термін охорони яких закінчився і які можна використовувати без дозволу, оплати або кредиту; тисячі творів перейшли в суспільне надбання у 2025 році (включаючи книги Фолкнера, Хемінґвея та Вулф, а також таких персонажів, як Папай та Бак Роджерс). У музиці багато творів, написаних до 1929 року, є суспільним надбанням, тоді як звукозаписи, як правило, мають бути зроблені до 1923 року - отже, композиція пісні може бути вільною для використання, навіть якщо конкретний запис не є суспільним надбанням… На противагу цьому, "безоплатна" музика залишається захищеною авторським правом, але ліцензується для використання за одноразову плату (іноді нульову) на визначених умовах, часто без постійних відрахувань, і може вимагати зазначення авторства. Розуміння цих відмінностей допомагає авторам уникнути юридичних проблем і непередбачуваних витрат на ліцензування, а також знайти відповідні треки для відео, подкастів, ігор і довготривалого контенту…» ***(Lyssanoel Frater. Royalty-Free vs. Copyright-Free Music: What You Should Know // Hollywood Life Media, LLC. (https://hollywoodlife.com/2025/09/05/royalty-free-vs-copyright-free-music/). 05.09.2025).***

***

«…Закон про авторське право в цифровому медіа-просторі надає творцям виключні права на їхні твори, що охоплюють відтворення, розповсюдження та публічну демонстрацію, а також вирішує унікальні проблеми онлайн-середовища, де копіювання та обмін файлами не вимагають жодних зусиль. Ефективне управління цими правами базується як на правових рамках, так і на технологічних інструментах, зокрема на креативному ліцензуванні, яке визначає допустимі види використання, та цифровому водяному знаку, який вбудовує дані про власність у файли, щоб запобігти несанкціонованому використанню. Виявлення порушень вимагає ретельного аналізу за допомогою водяних знаків, відстеження метаданих та порівняння вмісту, часто за допомогою автоматизованого програмного забезпечення. Після виявлення порушення правовласники повинні зібрати та

систематизувати докази, такі як реєстраційні сертифікати, часові мітки та журнали використання, зберігаючи метадані файлів та забезпечуючи безпеку записів для забезпечення дотримання прав…

При зверненні до передбачуваних порушників ключове значення мають професіоналізм і чіткість: у повідомленнях слід викласти конкретне порушення з доказами, уникати конфронтації та документувати їх через офіційні канали, щоб сприяти вирішенню питання без ескалації до судового розгляду. Водночас справедливе використання є важливою доктриною балансу, що дозволяє обмежене використання — наприклад, пародію, критику або освіту — за суворих умов, хоча його гнучкий характер, що залежить від конкретного випадку, робить його непередбачуваним у цифрову епоху. Якщо неформальне вирішення проблеми не вдається, офіційні механізми, такі як повідомлення про видалення відповідно до Закону про авторське право в цифрову епоху (DMCA), забезпечують спрощений спосіб змусити платформи швидко видалити контент, що порушує авторські права, за умови, що повідомлення має правильну структуру…

Окрім забезпечення дотримання законодавства, переговори щодо ліцензій та дозволів гарантують, що використання контенту є законним, а угоди чітко визначають обсяг, тривалість, вартість та обмеження. У разі виникнення суперечок, медіація та альтернативні способи вирішення спорів пропонують ефективні, конфіденційні та менш конфронтаційні шляхи врегулювання, особливо за допомогою медіаторів, які мають досвід у галузі авторського права та цифрових медіа. Структуровані кроки, від виявлення проблем до складання угод, допомагають зберегти ділові відносини, одночасно захищаючи права. Юридична допомога стає незамінною в складних ситуаціях з ліцензуванням, незареєстрованими претензіями або в разі судових спорів…

Найефективнішим захистом залишаються превентивні заходи: послідовне використання водяних знаків, ретельне управління метаданими, чітка документація щодо права власності та дозволів, а також проактивне навчання творців і дистриб'юторів — все це зменшує ризик порушення прав. У сукупності ці практики — інтегроване поєднання правових заходів захисту, технологічних засобів безпеки та спільного вирішення спорів — дозволяють творцям і компаніям зберігати контроль над своїми цифровими активами, мінімізувати конфлікти та підтримувати цінність своєї інтелектуальної власності в умовах швидкозмінного глобального медіа-середовища…» ***(Aaron Hall. How to Handle Copyright Disputes Over Digital Media Content // Aaron Hall (https://aaronhall.com/copyright-disputes-over-digital-media-content/). 07.09.2025).***

***

«…Меми здаються загальнодоступними, але більшість з них базуються на зображеннях, кадрах з фільмів, піснях або фотографіях, захищених авторським правом, тому закон про авторське право завжди

залишається в тлі. У Сполучених Штатах — і в більшості інших юрисдикцій — ці базові твори не можуть бути відтворені, розповсюджені або адаптовані без дозволу, якщо не застосовується виняток. Меми самі по собі не є незаконними; їх законність залежить від контексту. Поширення жартівливого зображення в приватному чаті навряд чи приверне увагу, але використання того самого зображення на товарах, в рекламній кампанії або для залучення трафіку на монетизований обліковий запис може спричинити позови про порушення авторських прав та видалення відповідно до DMCA…

Багато американських мемів існують на основі доктрини справедливого використання. Суди враховують чотири фактори: (1) мета та характер — чи додає мем нового значення або гумору, чи виконує функцію коментаря, критики або пародії? (2) характер вихідного твору — творчі твори отримують сильніший захист, ніж фактичні; (3) обсяг використання — тільки стільки оригіналу, скільки потрібно; та (4) вплив на ринок — чи шкодить мем здатності правовласника заробляти гроші? Справжня пародія, яка висміює або коментує оригінал, має сильний захист, тоді як сатира, яка запозичує зображення для не пов'язаного з ним гумору, має менше шансів на захист. Коли меми переходять у комерційне використання — продаж продуктів, розміщення реклами, просування бренду — захист на основі справедливого використання слабшає, і правовласники все частіше висловлюють заперечення.

Правила різняться в різних країнах світу. ЄС і Велика Британія визнають виняток для пародій, але тлумачать його більш вузько, ніж суди США, а деякі країни майже або зовсім не визнають пародій як захист, тому мем, який є законним на одній території, може бути порушенням на іншій. Соціальні мережі забезпечують дотримання авторських прав за допомогою автоматизованих фільтрів і процедур DMCA; повторні порушення можуть призвести до блокування облікового запису…

Щоб мінімізувати ризик, творці мемів повинні (i) використовувати власні фотографії, відео або ілюстрації, (ii) використовувати матеріали з відкритого доступу або Creative Commons, (iii) трансформувати запозичені матеріали настільки, щоб створити нове значення, та (iv) уникати комерційного використання контенту третіх осіб без ліцензії. Коротко кажучи, меми перебувають у юридичній сірій зоні: випадкові, некомерційні пародії зазвичай толеруються, але неліцензійне повторне використання з метою отримання прибутку може спричинити швидкі заходи щодо захисту авторських прав…» ***(Sahil M. How Copyright Law Handles Meme Culture // Drishti Law ® (https://drishtilaw.com/how-copyright-law-handles-meme-culture/). 09.09.2025).***

***

«…Децентралізація, прозорість та незмінність блокчейну сприяли його швидкому поширенню у всьому світі та супутньому зростанню кількості патентних заявок, особливо у США, Китаї та ЄС, де провідну роль відіграють такі галузі, як фінанси (криптовалюта/DeFi), ланцюги

постачання/логістика (відстежуваність, боротьба з підробками) та охорона здоров'я (безпека даних, відстеження ліків)…

Для корпорацій добре спланована стратегія інтелектуальної власності зараз має вирішальне значення. Патенти забезпечують ексклюзивність, стримують копіювальників, підвищують авторитет бренду та приваблюють інвесторів або партнерів, проте вони знаходяться в переповненому полі, де довести справжню новизну та неочевидність може бути складно, а заявки, що базуються на програмному забезпеченні, ризикують бути відхиленими як «абстрактні ідеї». Тому ефективний захист вимагає ретельного пошуку попередніх розробок, технічно орієнтованого складання заявки та паралельного використання комерційної таємниці, торгових марок і авторських прав, а також вибіркової глобальної реєстрації для охоплення ключових ринків. Збалансований портфель служить як для захисту (відбиття позовів про порушення прав), так і для нападу (ліцензування, взаємне ліцензування та монетизація; використання патентів як застави)…

Спільні ініціативи — проекти з відкритим кодом, спільні патентні пули, участь у стандартизаційних органах — можуть зменшити ризик судових спорів і інтегрувати технології компанії в галузеві норми. Для досягнення стабільного успіху необхідний постійний моніторинг технологічних і регуляторних змін, активна робота над науковими дослідженнями та розробками, а також етична стриманість у формулюванні вимог, щоб не придушити децентралізований дух блокчейну…

Адвокати з питань інтелектуальної власності є незамінними на всіх етапах розробки, судового переслідування, забезпечення дотримання прав та управління портфелем, а угоди про конфіденційність та створення бренду доповнюють цілісний підхід. Коротко кажучи, переможцями у сфері блокчейну стануть ті, хто поєднує швидкі інновації з далекоглядними, адаптивними стратегіями інтелектуальної власності, що захищають винаходи, відкривають джерела доходу та підтримують співпрацю в масштабах галузі…» ***(Bao Tran. Blockchain Patents and Intellectual Property Strategies for Corporations // PatentPC (https://patentpc.com/blog/blockchain-patents-ipr-strategies-corporations). 18.09.2025).***

***

«Компанія Pokémon Company рішуче засудила Міністерство внутрішньої безпеки (DHS) за використання її знакового бренду та тематичної пісні в недавньому відео, що рекламує рейди Імміграційної та митної служби (ICE). Кліп DHS, в якому поєднано кадри рейдів із фрагментами з Ешем Кетчумом, колекційними картками Pokémon та фірмовою фразою «gotta catch 'em all» («треба зловити їх усіх»), спостерігачі назвали тривожним і без смаку. У рідкісній публічній заяві компанія наголосила, що не брала участі у створенні відео, не давала дозволу на використання своєї інтелектуальної власності та рішуче дистанціювалася від цього повідомлення.

Хоча Pokémon не оголосила, чи буде вона вживати юридичних заходів, колишній головний юридичний директор Дон Макгован припустив, що компанія, ймовірно, дозволить суперечці затихнути, зважаючи на складну імміграційну ситуацію деяких її керівників у США…

Цей епізод вписується в загальну картину використання DHS в епоху Трампа матеріалів, захищених авторським правом, без дозволу: раніше відео агентства з піснею Джей-Зі «Public Service Announcement» було вилучено після скарги про порушення авторських прав, а комік Тео Вон нещодавно вимагав видалити кліп DHS, в якому використовувався його голос. Ці попередні відео були видалені, але кліп на тему Pokémon залишається в мережі…» ***(Emma Keates. The Pokémon Company says it didn't give ICE permission to use theme song in deportation video // Paste Media Group (https://www.avclub.com/pokemon-company-ice-video-theme-song). 25.09.2025).***

***

«Обмін контентом в Інтернеті — текстом, зображеннями, відео, музикою — знаходиться на перетині авторського права, права на торговельну марку та інших законів про інтелектуальну власність, що робить дотримання вимог надзвичайно важливим, незважаючи на легкість повторного використання в Інтернеті… Авторське право захищає оригінальні твори та надає власникам виключні права на відтворення, розповсюдження, демонстрацію, виконання та створення похідних творів; неліцензійний обмін може спричинити видалення, блокування облікових записів, судові позови, відшкодування збитків та навіть кримінальну відповідальність за умисне комерційне порушення. Існують обмежені винятки: справедливе використання в США (а також справедливе використання в деяких інших країнах) може дозволяти використання уривків для критики, коментарів, новин, викладання, наукової діяльності, досліджень або пародій, але це аналізується в кожному конкретному випадку з урахуванням мети/трансформативності, характеру твору, обсягу використання та шкоди для ринку — просте повторне опублікування навряд чи підпадає під ці винятки. Твори, що є суспільним надбанням — через закінчення терміну захисту, його відсутність або відмову від нього — можуть вільно використовуватися, хоча їхній статус слід перевіряти в різних юрисдикціях… Ліцензії Creative Commons пропонують чітку, дозвільну структуру для повторного використання на умовах, встановлених творцями (наприклад, атрибуція, некомерційне використання, спільне використання або заборона створення похідних творів); ці ліцензії є юридично обов'язковими і повинні суворо дотримуватися. На відміну від авторського права, торговельні марки захищають ідентифікатори бренду (назви, логотипи, слогани) для запобігання плутанині серед споживачів; несанкціоноване використання — навіть поза суворими комерційними контекстами — може становити порушення, з обмеженими засобами захисту (наприклад, номінативне або порівняльне використання) та видаленням

платформою вмісту, що порушує права. Оскільки закони та правила платформ різняться в різних країнах світу, найкращі практики включають: отримання дозволу, коли це можливо; надання переваги матеріалам, що є у відкритому доступі або мають ліцензію CC, та дотримання умов ліцензії; використання лише необхідного та додавання коментарів, що змінюють зміст, коли ви покладаєтеся на винятки; вказання джерел; та перевірка баз даних торговельних марок перед використанням елементів бренду. У разі сумнівів зверніться за юридичною консультацією — повага до інтелектуальної власності не тільки дозволяє уникнути відповідальності, але й підтримує творців та сприяє створенню здоровішої онлайн-екосистеми…» ***(Cameron Miranda. Sharing Online Content: Navigating Intellectual Property Rights And Legal Boundaries // LawShun (https://lawshun.com/article/are-there-any-intellectual-property-laws-when-sharing-internet-content). 25.09.2025).***

***

Інтелектуальна власність в епоху штучного інтелекту

«Міжнародний музичний видавець ICMP заявляє, що дворічне розслідування вказує на те, що великі фірми, які займаються штучним інтелектом, навчають моделі на музиці, захищеній авторським правом, без ліцензій, посилаючись на докази з публічних реєстрів, відкритих навчальних репозиторіїв, витоків матеріалів та експертних досліджень... ICMP стверджує, що такі інструменти, як Gemini від Google, Claude від Anthropic, Copilot від Microsoft, Llama 3 від Meta та інші, копіюють пісні з таких платформ, як YouTube, зокрема, таких виконавців, як The Beatles, Бейонсе, The Weeknd, Gorillaz і Каньє Вест, а чат-бот Grok від X копіює і поширює тексти пісень, називаючи цю платформу одним з найгірших порушників. Описуючи свої висновки як "вичерпні та чіткі", ICMP стверджує, що масштаби цифрової музики, яка використовується для навчання ШІ, більші, ніж визнавалося раніше; директор Джон Фелан назвав це "найбільшою крадіжкою інтелектуальної власності в історії людства", стверджуючи, що десятки мільйонів творів порушуються щодня шляхом масового вилучення наборів даних текстів пісень та іншого контенту, що є прямим порушенням законів про авторські права…» ***(AI firms are "illegally" scraping music, according to new investigation // Mixmag (https://mixmag.net/read/ai-firms-illegally-stealing-music-new-icmp-investigation-news). 03.09.2025).***

***

«Недавні судові спори в секторі штучного інтелекту підкреслюють, наскільки швидко основні активи можуть опинитися під загрозою, коли співробітники залишають компанію, з обвинуваченнями, що варіюються

від незаконного привласнення в останній момент комерційної таємниці, пов'язаної з моделями, і прихованого витоку даних до негайного переходу до конкурентів…

Оскільки комерційна таємниця штучного інтелекту — власний код, архітектура моделей, дані для навчання, методи оптимізації та стратегії впровадження — часто є ключовими конкурентними перевагами, їх компрометація може надати конкурентам переваги, на відтворення яких в іншому випадку знадобилися б роки і величезні ресурси. Рекомендована стратегія має бути багаторівневою: захист на передньому плані за допомогою надійних, відповідних угод про конфіденційність та передачу прав на винаходи, які чітко визначають комерційну таємницю та обов'язки після звільнення; забезпечення доступу з мінімальними привілеями, щоб співробітники мали доступ лише до тих даних і систем, які необхідні для виконання їхніх обов'язків; передбачення ризиків перехідного періоду шляхом посиленого моніторингу цінних співробітників, які сигналізують про звільнення; а також проведення ретельного, відповідного вимогам комплаєнсу звільнення з відновленням пристроїв, переглядом журналів та завіреними сертифікатами про звільнення… Компанії також повинні бути готові швидко реагувати, зберігаючи журнали, залучаючи експертів-криміналістів та звертаючись за юридичною допомогою, якщо це необхідно, а також впроваджувати захисні протоколи найму, щоб нові співробітники підтверджували, що вони не приносять конфіденційні матеріали колишнього роботодавця...

У міру посилення конкуренції ймовірність виникнення суперечок зростає, тому дисциплінований управління конфіденційною інформацією стає таким же важливим, як і інновації. Практичні кроки включають перегляд і виконання угод, аудит і посилення контролю доступу, запровадження протоколів переходу з високим ризиком і офіційного звільнення, навчання менеджерів і співробітників відділу кадрів виявленню тривожних сигналів, створення міжфункціональних посібників з швидкого реагування та підтвердження під час прийому на роботу, що співробітники, найняті з конкурентів, не приносять із собою захищену інформацію» ***(Robert Counihan, Matthew Damm, Noah Solowiejczyk. Protecting Trade Secrets in the AI Sector: Lessons for AI Companies // Fenwick & West LLP (https://www.fenwick.com/insights/publications/protecting-trade-secrets-in-the-ai-sector-lessons-for-ai-companies). 08.09.2025).***

***

«Штучний інтелект, особливо великі мовні моделі, може прискорити складання договорів і створити досконалий текст, але покладатися на них у складних угодах з інтелектуальної власності, що мають велике значення, ризиковано і може мати серйозні юридичні та фінансові наслідки…

Ліцензії на патенти, угоди про спільну розробку (JDA), угоди про нерозголошення інформації (NDA) та передача прав інтелектуальної власності передбачають нюанси в умовах — обмеження сфери використання, зворотні

ліцензії, права на вдосконалення, територіальний обсяг — які повинні бути адаптовані до технології, стратегії та динаміки переговорів; на перший погляд незначна помилка в формулюванні може ненавмисно призвести до передачі права власності, втрати прав на вдосконалення або розкриття комерційної таємниці, а збитки після підписання угоди буде важко компенсувати. Ліцензування патентів також перетинається з еволюціонуючими доктринами та режимами — антимонопольними, FRAND та участю у стандартах, вичерпанням, обмеженнями після продажу — де ШІ може вставляти застарілі або нездійсненні формулювання. Моделі можуть галюцинувати або опускати критичні положення, такі як субліцензування або відшкодування збитків, а введення конфіденційних фактів у публічні інструменти створює ризик небажаного навчання моделі та витоку інформації…

Зрештою, суди та контрагенти будуть виконувати умови договору незалежно від того, хто його склав, тому кваліфікована перевірка юристом є необхідною для виявлення проблем, які не помічає ШІ, постановки правильних питань, узгодження умов захисту та приведення умов у відповідність до бізнес-моделі, дорожньої карти та довгострокових цілей компанії — помилки можуть поставити під загрозу фінансування, заблокувати стратегічні зміни або навіть зірвати придбання…» ***(Alok A. Parikh. Don't Let AI Negotiate Your IP Future // Volpe and Koenig (https://www.vklaw.com/ImagineThatIPLawBlog/dont-let-ai-negotiate-your-ip-future). 10.09.2025).***

***

«…Reddit, Yahoo, Medium, Ziff Davis і Quora підтримали Really Simple Licensing (RSL) — новий відкритий децентралізований протокол від некомерційної організації RSL Collective, який дозволяє веб-видавцям і творцям встановлювати машиночитані умови використання їхнього контенту системами штучного інтелекту. RSL, побудований на основі широко поширеного стандарту RSS, призначений для масштабування між веб-сайтами та типами контенту (сторінки, книги, відео, набори даних), що дозволяє автоматизованим сканерам інтерпретувати ліцензування без ручного втручання та підтримує моделі, що варіюються від безкоштовного або атрибутивного використання до передплати, оплати за сканування та оплати за висновок… Видавці впроваджують RSL, додаючи умови до файлу robots.txt, а сумісні з ним ШІ-сканери отримують ліцензії Creative Commons або спеціальні ліцензії та обробляють роялті через посередника RSL Collective. Хоча жодна ШІ-компанія ще не приєдналася до протоколу, співзасновники Еккарт Вальтер і Даг Лідс стверджують, що він відповідає вимогам галузі щодо спрощеного доступу до даних з мінімальною кількістю судових спорів. Ініціатива з'явилась на тлі посилення правового та ринкового тиску на практики використання даних штучного інтелекту, включаючи численні судові позови в США щодо неліцензованих навчальних даних (за повідомленнями, компанія Anthropic уклала угоду з авторами на суму 1,5 млрд доларів), нові позови, такі як позов

Warner Bros. проти Midjourney щодо персонажів, захищених авторським правом, та негативна реакція видавців на функцію Google AI Overview, яка, на їхню думку, знижує пошуковий трафік і вимагає більшої відкритості…» ***(Kishalaya Kundu. Reddit, Yahoo, and other publishers roll out licensing protocol, pressuring AI companies to pay for scraped data // TechSpot, Inc. (https://www.techspot.com/news/109404-web-publishers-roll-out-licensing-protocol-pressuring-ai.html). 10.09.2025).***

***

«…Угоди щодо штучного інтелекту не можна розглядати як звичайні ліцензії на програмне забезпечення; вони повинні передбачати унікальні ризики, пов'язані з інтелектуальною власністю та управлінням даними, які виникають під час навчання, налагодження та впровадження моделей із використанням власних даних… Тому контракти повинні (i) розподіляти права власності на «поліпшення», включаючи точно налагоджені ваги, похідні набори даних, оперативне проектування та вбудовування, щоб вдосконалення, створені на основі даних клієнта, залишалися власністю цього клієнта і не могли бути використані для інших клієнтів; (ii) чітко визначати правила спільної розробки, обмеження сфери використання та можливість продовження дії контракту після припинення співпраці, коли партнери спільно розробляють моделі; (iii) широко визначати «дані для навчання», встановлювати суворі графіки зберігання та видалення, забороняти вторинне навчання або генерацію синтетичних даних без згоди та надавати права на аудит над конвеєрами постачальників; (iv) перенести відповідальність за порушення, упередженість або незаконне отримання результатів на постачальника за допомогою широких компенсацій, підкріплених кібер/ШІ-страхуванням; та (v) жорстко закріпити заходи конфіденційності та безпеки — шифрування, захист від запам'ятовування, локалізація, швидке повідомлення про порушення та сертифіковане знищення даних після припинення дії договору… Шаблони повинні бути оновлені, щоб відображати нові законодавчі акти, такі як Закон ЄС про штучний інтелект та оновлені рекомендації Федеральної комісії з торгівлі США, включати обов'язки щодо прозорості для секторів з високим рівнем ризику та надавати підтримку при виході (повернення даних, ескроу-моделі, допомога в переході), щоб уникнути залежності… Коротко кажучи, угоди про ШІ зараз є першою лінією захисту від регуляторних ризиків, пильної уваги інвесторів та втрати вартості інтелектуальної власності; лише контракти, що містять ці специфічні для ШІ запобіжні заходи, можуть гарантувати використання технології з мінімальним юридичним ризиком та максимальним стратегічним контролем…» ***(Gabriel S. Saade. Key IP Licensing Considerations in AI Technology Agreements // DarrowEverett LLP (https://darroweverett.com/ai-technology-agreements-licensing-legal-analysis/). 11.09.2025).***

***

«Підприємства все частіше стикаються з вимогами від компаній, що займаються захистом авторських прав («авторські тролі»), які використовують інструменти розпізнавання зображень для сканування веб-сайтів на предмет неліцензійного використання, а потім вимагають виплати компенсації, розмір якої нижчий за судові витрати, але значно перевищує типові ліцензійні збори…

Компанії потрапляють у поле зору через типові помилки — співробітники витягують зображення з Google, підрядники або колишні співробітники завантажують неліцензований контент, прострочені або неправильно зрозумілі ліцензії на використання стокових зображень, або старі публікації, що знову з'являються — на тлі правового поля, яке сильно сприяє правовласникам: порушення, як правило, є суворою відповідальністю, законодавчо встановлені збитки в США можуть досягати 750–30 000 доларів за кожну роботу (до 150 000 доларів за умисне порушення, якщо реєстрація була своєчасною), захист виникає з моменту створення навіть без реєстрації, а правовласники можуть зареєструватися після виявлення порушення, щоб подати позов і вимагати відшкодування збитків… Ігнорування вимоги може призвести до ескалації конфлікту, дорогих судових розглядів, судових заборон та порушення діяльності. Розумною реакцією є збереження доказів, перевірка заявника та твору, перевірка ліцензій, видалення контенту, що порушує права, для демонстрації добросовісності, а також звернення до юриста — особливо у випадку великих вимог або декількох творів — при одночасному пошуку можливостей для переговорів або захисту, таких як дійсна ліцензія, справедливе використання (у вузькому розумінні), строк позовної давності, мінімальне використання або оскарження дійсності…

Профілактика має вирішальне значення: прийняти чітку політику використання зображень, вимагати документацію про джерело та ліцензію, навчити персонал, використовувати авторитетні ресурси або створювати оригінальний контент, вести організований облік ліцензій, періодично перевіряти та очищати веб-контент, контролювати внески підрядників, а також переглядати варіанти страхування (відповідальність ЗМІ або захист авторських прав) та виключення. Розуміючи ці тактики масового правозастосування та реагуючи обдумано, а не реактивно, підприємства можуть зменшити витрати, обмежити ризики та побудувати довгострокову стійкість…» ***(Angela P. Doughty. Crossing the Bridge: Copyright Trolls // Ward and Smith, P.A. (https://www.wardandsmith.com/articles/crossing-the-bridge-copyright-trolls). 12.09.2025).***

***

«…Створений за допомогою штучного інтелекту музичний персонаж Xania Monet, яким керує R&B-виконавиця Telisha «Nikki» Jones, уклав контракт на 3 мільйони доларів з Hallwood Media, що відкриває нові можливості та посилює юридичні суперечки щодо використання штучного

інтелекту в музиці. Jones пише тексти пісень для Monet і заявляє про повне право власності на виробництво, але покладається на інструменти штучного інтелекту — особливо Suno, проти якого зараз подала позов Асоціація звукозаписної індустрії Америки за нібито «стримінг» аудіо з YouTube для навчання своїх моделей — для вокалу, зображень і виробництва… Хіт-сингл Monet «How Was I Supposed to Know» посів перше місце в чарті Billboard R&B Digital Song Sales за тиждень 20 вересня 2025 року і надихнув понад 80 000 публікацій у TikTok; її акаунт у TikTok має 322 000 підписників і понад мільйон лайків, з глянцевими, очевидно створеними за допомогою штучного інтелекту візуальними ефектами, але без жодних згадок про те, що артистка є синтетичною. Реакції аудиторії варіюються від захоплення композицією до здивування або байдужості щодо штучності персонажа. Команда Monet заявляє, що в майбутніх треках буде більше людських продюсерів, і планує перший живий виступ, а Hallwood також підписав контракт з imoliver, найпопулярнішим творцем Suno. Угода укладена на тлі більш широких суперечок щодо інтелектуальної власності — справи RIAA проти Suno, позову New York Times проти OpenAI, позову Disney і Universal проти Midjourney, а також численних позовів артистів — з акцентом на справедливому використанні в захисті та порушеннях, заявлених правовласниками. Цей розвиток подій викликає невирішені питання про те, хто отримує прибуток і володіє правами, коли платформи допомагають створювати голос і образ артиста. Прихильники бачать у цьому демократизацію та нові шляхи до слави; критики кажуть, що це знецінює людських артистів. З огляду на невизначеність щодо можливості проведення живих виступів та відставання правової бази, галузь повинна вирішити, як і на яких умовах інтегрувати ШІ…» ***(Radhika Rajkumar. An AI musician just got a multi-million dollar record deal // Ziff Davis company (https://www.zdnet.com/article/an-ai-musician-just-got-a-multi-million-dollar-record-deal/). 22.09.2025).***

***

Австралійський Союз

«Sovereign Australia AI запустила власну, етично орієнтовану альтернативу глобальним платформам штучного інтелекту, таким як ChatGPT, виділивши щонайменше 10 мільйонів доларів на компенсацію власникам авторських прав за навчальні дані та зобов'язавшись прозоро розкривати джерела навчання моделей. Заснована Троєм Нейлсоном і Саймоном Кріссом, компанія уклала партнерську угоду з сиднейською Sharon AI щодо рекордної внутрішньої інвестиції, розмістивши найбільше в Австралії замовлення на суверенні потужності штучного інтелекту — 256 графічних процесорів Nvidia Blackwell B200 — які будуть розміщені в австралійських дата-центрах NEXTDC для забезпечення суверенітету даних і відповідності вимогам… Команда планує створити модель із понад 700 мільярдами

параметрів, демонструючи амбіції щодо досягнення передових можливостей на суверенному стеку…» ***(Sovereign Australia AI, a home-grown ChatGPT challenger, secures $10m copyright fund to train models // Business News Australia (https://www.businessnewsaustralia.com/articles/sovereign-australia-ai-copyright-fund-to-train-models.html). 11.09.2025).***

***

«…Розвиток штучного інтелекту змінює підходи до творчості, інновацій та захисту інтелектуальної власності в Австралії, змушуючи підприємства вирішувати питання про те, хто є власником прав на результати, створені штучним інтелектом. Чинне законодавство визнає власниками інтелектуальної власності лише фізичних або юридичних осіб: штучний інтелект не може бути автором або винахідником. Авторське право, як правило, захищає твори, в яких істотну роль відіграє людська творчість; контент, створений штучним інтелектом самостійно, може не мати авторського права взагалі, тоді як результати, спрямовані, відібрані або істотно відредаговані людиною, можуть підлягати захисту.

Патенти вимагають наявності винахідника-людини — суди відхилили призначення ШІ (наприклад, DABUS) — тому будь-яка патентна заявка повинна базуватися на доведеному винахідницькому внеску людини в конфігурацію, навчання або застосування системи. Торгові марки є більш простими: підприємства можуть реєструвати назви, логотипи та слогани, створені ШІ, якщо вони є відмінними та використовуються в торгівлі, хоча загальні або скопійовані результати можуть бути відхилені. На практиці захист залежить від ступеня — та документації — участі людини в різних випадках використання, від дизайну контенту та продукту до програмного забезпечення, музики та мистецтва…

Щоб захистити цінність, підприємства повинні документувати людський внесок, розподіляти права власності за допомогою надійних договорів (передача прав інтелектуальної власності в трудових договорах і договорах з підрядниками, чіткі умови та положення з клієнтами), використовувати угоди про нерозголошення інформації та стратегії щодо комерційної таємниці, якщо офіційна інтелектуальна власність недоступна, реєструвати ключові торговельні марки та впроваджувати політику конфіденційності в разі обробки даних, дотримуючись при цьому австралійського законодавства про захист прав споживачів, зобов’язань щодо конфіденційності та зайнятості...

Законодавство розвивається, але на даний момент права інтелектуальної власності належать фізичним або юридичним особам, а не штучному інтелекту. Безпечна інноваційна діяльність означає поєднання впровадження штучного інтелекту з чіткою документацією, реєстрацією та актуальними юридичними рекомендаціями…» ***(Alex Solo. Who Owns Intellectual Property Created by AI? What Australian Businesses Need to Know When AI Invented // SPRINTLAW PTY***

LTD (https://sprintlaw.com.au/articles/who-owns-intellectual-property-created-by-ai-what-australian-businesses-need-to-know-when-ai-invented/). 18.05.2025).

***

«Платформи генеративної штучної інтелекту можуть підвищити продуктивність бізнесу, але вони також створюють дві проблеми, пов'язані з авторським правом: (1) використання захищених творів для навчання моделей і (2) ризик того, що результат, згенерований штучним інтелектом, копіює чужий матеріал. У Сполучених Штатах розробники стверджують, що навчальні дані охоплюються широким поняттям «добросовісного використання»; критики відповідають, що комерціалізація навченої моделі перетворює таке використання на порушення. Австралія не пропонує такого захисту: застосовуються лише набагато вужчі винятки «добросовісного використання» (дослідження, навчання, критика, пародія, новини), тому австралійські компанії можуть мати більш вагомі підстави для позову, якщо їхні твори без дозволу використовуються у внутрішній моделі…

Більшість постачальників штучного інтелекту намагаються перекласти відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності на користувачів через свої умови надання послуг. Це ставить компанії в скрутне становище, коли співробітники несвідомо публікують маркетингові тексти або зображення, що нагадують чужі захищені роботи, або, як стверджується у справі Disney & NBCUniversal проти Midjourney, коли запит «намалюй Жасмин і Аладдіна» створює майже точну копію ілюстрації Disney. Якщо порушення доведено, правовласник може вимагати видалення, заборони та відшкодування збитків або звіту про прибутки, а порушник також повинен покрити витрати на ребрендинг. І навпаки, результати, створені з мінімальним втручанням людини, можуть не підпадати під авторське право, що означає, що конкуренти можуть вільно їх копіювати, якщо не захищені інші права інтелектуальної власності (наприклад, торговельні марки).

Щоб безпечно використовувати ШІ, підприємства повинні:

• прийняти внутрішню політику щодо ШІ, яка відповідає правилам конфіденційності, соціальних медіа та управління персоналом;

• вимагати перевірки людиною та творчого редагування кожного результату;

• створювати оригінальні, не похідні підказки;

• реєструвати використовувану систему, підказки та будь-які подальші редагування;

• забезпечити, щоб контракти з підрядниками містили гарантії та відшкодування за оригінальність…

Генеративний ШІ може бути потужним інструментом підвищення продуктивності, але тільки в тому випадку, якщо організації зберігають «людський фактор» і документують свої процеси, щоб мати можливість захищатися від претензій щодо порушення авторських прав або уникати їх…» ***(Mark Metzeling, Hannah Schluter. Generative AI: How to protect your business***

from copyright infringement // Macpherson Kelley (https://mk.com.au/generative-ai-how-to-protect-your-business-from-copyright-infringement/). 22.09.2025).

***

Європейський Союз

«У спільній заяві, оприлюдненій під час круглого столу зацікавлених сторін щодо доповіді депутата Європейського парламенту Акселя Восса про штучний інтелект та авторське право, Європейська рада письменників (EWC), Європейська федерація журналістів (EFJ) та Європейська рада асоціацій літературних перекладачів (CEATL) наголосили на необхідності захисту прав авторів у контексті генеративного штучного інтелекту. Разом ці організації представляють понад 550 000 письменників, журналістів та літературних перекладачів у всьому світі, чиї твори широко використовуються — часто без згоди — у розробці великих мовних моделей…

Федерації виклали п’ять ключових позицій. По-перше, вони вітали роз’яснення, що стаття 4 Директиви CDSM, яка стосується видобутку тексту та даних (TDM), не поширюється на генеративну ШІ, і закликали застосувати таку саму критику до статті 3, яка також зловживається комерційними компаніями, що займаються ШІ. По-друге, вони наполягали на тому, що права авторів повинні бути захищені за допомогою добровільних ліцензійних угод із справедливою винагородою, відкидаючи як схеми «відмови», так і будь-яке нав’язування обов’язкових ліцензій або винятків з авторського права, пов’язаних із ШІ. По-третє, вони рішуче виступили проти розширення статті 4(3) або введення нового винятку для штучного інтелекту, підкресливши, що більшість авторів відкидають використання своїх творів для живлення систем, призначених замінити їх і потенційно підірвати свободу вираження поглядів. По-четверте, хоча вони вітали увагу до вимог прозорості, особливо прозорості щодо конкретних назв, вони застерігали від систем, які роблять правовий захист залежним від реєстрації творів, аргументуючи це тим, що реєстрація не повинна ставати попередньою умовою для отримання прав. Нарешті, вони наголосили на необхідності багатогранного підходу до захисту різних типів культурних творів, визнаючи, що жоден технічний інструмент, такий як robots.txt або водяні знаки, не може охопити всі творчі формати…» ***(Joint Statement by EWC, EFJ and CEATL on the Own Initiative Report Copyright and AI by the JURI Committee and Rapporteur MEP Axel Voss. // European Writers’ Council (EWC-FAEE AISBL) (https://europeanwriterscouncil.eu/jointstatement_ewcefjceatl_vossreport/). 01.09.2025).***

***

«…Генеративний ШІ змінює розробку програмного забезпечення, але порушує важливі питання авторського права: чи можна захистити код, створений ШІ, і хто в такому випадку володіє правами? Згідно з авторським правом, захищати можна лише конкретну форму коду, а не ідеї чи алгоритми, і захист виникає автоматично з моменту створення, за умови, що твір є оригінальним вираженням інтелектуальної діяльності автора; оригінальне програмне забезпечення розглядається як літературний твір, тоді як недостатньо оригінальний код, як правило, не захищається, що робить авторське право вирішальним для вартості коду… Тому чистий код, згенерований ШІ без участі людини, не може отримати захист; захист коду, створеного за допомогою ШІ, залежить від ступеня людської творчості та оригінальності — простих підказок зазвичай недостатньо, тоді як істотне редагування, адаптація, тестування, конфігурація та архітектурні рішення зазвичай можуть підняти код вище рівня оригінальності. Для посилення захисту розробники повинні документувати процес людської творчості, вносити істотні зміни в результати роботи ШІ, робити свідомий вибір щодо дизайну та використовувати ШІ як інструмент, а не як «творця». Як правило, авторські права належать автору, але відповідно до § 59 Закону про авторське право права на програмне забезпечення, створене в рамках трудових відносин, належать роботодавцю, тоді як консультанти та фрілансери зазвичай зберігають свої права… У випадку генеративного ШІ права, як правило, належать користувачеві, якщо існує кваліфікований зв'язок між кодом і людським творцем і є необхідна оригінальність; у виняткових випадках постачальник системи ШІ може вважатися автором, якщо технічні обмеження системи настільки зменшують творчий вплив користувача, що постачальник фактично здійснює творчі рішення…» ***(Jesper Langemark. Er AI-genereret kode ophavsretligt beskyttet og hvis ja - hvem ejer så rettighederne? // Bird & Bird (https://www.twobirds.com/da/insights/2025/denmark/er-ai-genereret-kode-ophavsretligt-beskyttet-og-hvis-ja---hvem-ejer-s-rettighederne#page=1). 02.09.2025).***

***

«…Дві французькі організації, що представляють інтереси ЗМІ — Apig, яка представляє щоденні газети, та Sepm, профспілка видавців журналів — розпочали скоординовану кампанію з метою видалення статей своїх членів із трьох відкритих веб-баз даних (Common Crawl, C4 та Oscar), які лежать в основі навчання генеративного штучного інтелекту. Виступаючи від імені 800 видань і більше половини журналістів Франції, ці групи заявляють, що ці набори даних збирають і поширюють матеріали, захищені авторським правом, «без дозволу або будь-яких обмежень доступу», що дозволяє компаніям, які займаються штучним інтелектом, таким як OpenAI, використовувати контент преси, уникаючи прямих переговорів про ліцензування. Їхній план полягає в тому, щоб знайти матеріали, що порушують

авторські права, висунути офіційні вимоги про їхнє видалення та підготувати позови проти будь-якої компанії, яка отримала від цього прибуток. Голова Apig П’єр Петійо стверджує, що нинішні правові інструменти Франції є занадто слабкими і що політики часто віддають перевагу «інноваціям» над захистом інтелектуальної власності, щоб допомогти європейським компаніям, що займаються штучним інтелектом, конкурувати з американськими гігантами. Обидві організації наполягають на тому, що професійна журналістика залежить від оплачуваних інвестицій, а безкомпенсаційне копіювання загрожує як крихкій економіці сектору, так і якості демократичної інформації; вони закликають до «справедливого розподілу вартості, створеної цими новими технологіями». Цей крок є наслідком лютого звернення п’яти французьких асоціацій преси, в якому вони закликали уряд змусити компанії, що займаються штучним інтелектом, вести переговори, а не «грабувати» новини країни…» ***(French press take on digital databases to defend journalist copyright against AI // RFI (Radio France Internationale) (https://www.rfi.fr/en/france/20250902-french-press-take-on-digital-databases-to-defend-journalist-copyright-against-ai). 02.09.2025).***

***

«…Швидка еволюція генеративного ШІ викликала бурхливі дискусії щодо того, чи повинні її результати бути захищені законами про інтелектуальну власність (ІВ). ШІ все більше інтегрується в креативні галузі, від музики і кіно до візуального мистецтва, часто підсилюючи людську творчість, а не замінюючи її. Наприклад, композитори використовують ШІ для створення імерсивних аудіоінсталяцій, кінематографісти використовують ШІ для демократизації розповіді історій, а художники співпрацюють з машинами в режимі реального часу. Однак здатність ШІ самостійно генерувати контент — за допомогою ймовірнісного міркування та узагальнень на основі даних — ставить під сумнів традиційні рамки ІВ, особливо щодо авторства, власності та оригінальності…

Багато законів про авторське право, зокрема в ЄС, США та Австралії, ґрунтуються на принципі, що захист заслуговують лише твори, створені людиною. Це викликає питання щодо рівня залучення людини, необхідного для того, щоб результати, створені ШІ, могли претендувати на авторське право. На одному боці спектру знаходяться твори, створені за допомогою ШІ, де людина зберігає творчий контроль (наприклад, використання ШІ для постпродакшну у фотографії). Інший крайній випадок — це твори, повністю створені ШІ, такі як зображення, створені на основі текстових підказок, які суди визнали такими, що не підлягають захисту, через відсутність творчих рішень людини. У звіті Європейського парламенту пропонується, щоб право на захист визначалося «творчим контролем»: якщо людина значущим чином формує кінцевий вираз за допомогою інженерії підказок, відбору або пост-обробки, захист може

застосовуватися. Однак це залишається оцінкою кожного окремого випадку, що вимагає чітких керівних принципів.

У звіті ЄС стверджується, що поширення авторського права на результати роботи ШІ підірве основоположні принципи авторського права, яке передбачає людське авторство. Натомість у ньому пропонується sui generis (унікальне) право інтелектуальної власності на контент, створений ШІ, що забезпечує обмежений захист (наприклад, коротший термін дії, вужча сфера застосування) для запобігання буквальному копіюванню, дозволяючи при цьому адаптацію. Однак визначення «творця» в рамках цієї структури є складним завданням. Хоча Закон Великобританії про авторське право, промислові зразки та патенти 1988 року приписує авторство творів, створених за допомогою комп'ютера, особі, яка організувала їх створення, ця логіка може не застосовуватися до ШІ, де результати є наслідком навчальних даних, запитів користувачів та самої моделі ШІ. У звіті пропонується надавати права користувачеві, а не розробнику ШІ, як більш справедливе рішення, хоча це залишається спірним питанням.

Надання штучному інтелекту статусу юридичної особи або прав широко відкидається, оскільки машини не мають правового статусу та правоздатності. У звіті ЄС також ставиться під сумнів політична доцільність захисту контенту, створеного штучним інтелектом, аргументуючи це тим, що це може знецінити людську творчість, зашкодити суспільній сфері та придушити інновації шляхом монополізації алгоритмічної рекомбінації існуючого матеріалу. Крім того, розробники штучного інтелекту вже захищені патентами, комерційною таємницею та інтелектуальною власністю на програмне забезпечення, що робить додаткові права на результати роботи непотрібними…

Хоча генеративний ШІ стирає межу між людською та машинною креативністю, у звіті Європейського парламенту підкреслюється, що людське авторство має залишатися основою законодавства про інтелектуальну власність. У міру розвитку систем ШІ дискусія буде загострюватися, але на даний момент основна увага приділяється вдосконаленню існуючих принципів та розробці рекомендацій щодо гібридних творів, створених людиною та ШІ. Аналогія ШІ як інструменту — на зразок фотоапарата чи пензля — може втратити актуальність у міру набуття ШІ автономності, але за відсутності парадигмальної зміни, коли ШІ повністю замінить людську працю, поширення прав інтелектуальної власності на нелюдські твори залишається спекулятивним і невиправданим…» ***(Siabon Seet, Rebecca Smith and Peter Waters. Is AI eating the world's creativity? // Gilbert + Tobin (https://www.gtlaw.com.au/insights/is-ai-eating-the-worlds-creativity-part-2). 08.09.2025).***

***

«Шведська організація з захисту музичних прав запровадила ліцензію, яка дозволяє компаніям, що займаються штучним інтелектом, легально використовувати пісні, захищені авторським правом, для

навчання своїх моделей, гарантуючи при цьому виплату гонорарів авторам пісень і композиторам.

Цей крок, про який у вівторок оголосила правозахисна група STIM, є відповіддю на різке зростання використання генеративного штучного інтелекту в креативних галузях, що спричинило судові позови від артистів, авторів і правовласників. Творці стверджують, що компанії, які займаються штучним інтелектом, використовують матеріали, захищені авторським правом, без згоди або компенсації для навчання своїх моделей.

Ліцензія, розроблена STIM, яка представляє понад 100 000 авторів пісень, композиторів та музичних видавців, дозволяє системам штучного інтелекту навчатися на творах, захищених авторським правом, при цьому виплачуючи роялті творцям…

Швеція раніше встановила галузеві стандарти для таких платформ, як Spotify і TikTok, а нова ліцензія включає обов'язкову технологію для відстеження результатів, створених штучним інтелектом, що забезпечує прозорість і виплати для творців.

Songfox, стартап зі Стокгольма, є першою компанією, яка працює за цією ліцензією, дозволяючи користувачам створювати легальні пісні та кавери, створені штучним інтелектом» ***(Sweden launches AI music licence to protect songwriters // Reuters (https://www.reuters.com/business/media-telecom/sweden-launches-ai-music-licence-protect-songwriters-2025-09-09/). 09.09.2025).***

***

«…Французький сервіс потокової передачі музики Deezer повідомляє, що музика, повністю створена за допомогою штучного інтелекту, зараз становить 28% завантажень, що дорівнює приблизно 30 000 треків на день — це приблизно на 10% більше, ніж у квітні, і значно більше, ніж приблизно 10 000 на день у лютому. Після встановлення системи виявлення штучного інтелекту на початку цього року, компанія почала позначати пісні, створені штучним інтелектом, у червні, стверджуючи, що є єдиною стрімінговою платформою, яка це робить, і видаляє повністю штучні треки з алгоритмічних рекомендацій та редакційних плейлистів, щоб обмежити вплив на пул роялті та боротися з шахрайством, яке, на її думку, є причиною значного зростання завантажень штучного інтелекту… Ця тенденція розвивається на тлі більш широких проблем галузі: Spotify піддався критиці за те, що розмістив на своїй платформі AI-проекти, такі як The Velvet Sundown, а ЗМІ та книга Ліз Пеллі «Mood Machine» стверджують, що для придушення виплат використовуються «примарні артисти». Дослідження Міжнародної конфедерації товариств авторів і композиторів (CISAC) попереджає, що без втручання політики музичні працівники можуть втратити до 25% своїх доходів — близько 4 млрд євро — до 2028 року, що посилює заклики артистів до справедливої винагороди в екосистемі, насиченій штучним інтелектом…» ***(David Mouriquand. French streamer Deezer reveals that 28 per cent of music***

uploaded to platform is AI-generated // euronews (https://www.euronews.com/culture/2025/09/15/french-streamer-deezer-reveals-that-28-per-cent-of-music-uploaded-to-platform-is-ai-genera). 15.09.2025).

***

«Новий звіт HBS Economics для організації з захисту авторських прав Koda та галузевої групи IFPI Denmark, який повторює аналіз CISAC, попереджає, що данські музичні сервіси на основі генеративного штучного інтелекту створюють нерівні умови конкуренції, використовуючи для навчання твори, захищені авторським правом, без дозволу та оплати, і заповнюючи ринок повністю генерованими штучним інтелектом треками, які безпосередньо конкурують з музикою, створеною людьми… Якщо поточні тенденції збережуться, доходи від музики в Данії можуть впасти на 28% до 2030 року — що становить щорічні втрати в розмірі близько 271 млн євро — з сукупними втратами приблизно 921 млн євро з 2025 по 2030 рік; у 2024 році галузь заробила 853 млн євро, і, за прогнозами, у 2030 році без штучного інтелекту вона досягне 966 млн євро, а з штучним інтелектом — 695 млн євро. Koda та IFPI наголошують, що вони не виступають проти ШІ, але закликають до термінових політичних дій для забезпечення відповідального розвитку, заснованого на прозорості, згоді, ліцензуванні та справедливій винагороді, закликаючи Данію використати своє майбутнє головування в ЄС для встановлення чітких правил, що вимагають дозволу правовласників та розкриття інформації компаніями, що використовують ШІ. Вони застерігають, що без втручання засоби до існування будуть руйнуватися, а музична екосистема може розпастися…» ***(New report: Gen AI could cost Danish music industry €921 million by 2030 - unless political action is taken // CISAC – the International Confederation of Societies of Authors and Composers (https://www.cisac.org/Newsroom/society-news/new-report-gen-ai-could-cost-danish-music-industry-eu921-million-2030-unless). 17.09.2025).***

***

Канада

«…Deepfakes — зображення, аудіо- або відеоматеріали, створені за допомогою штучного інтелекту, які переконливо імітують реальну людину — створюють дедалі більшу правову прогалину в Канаді, оскільки відповідно до Закону про авторське право такі риси особистості, як обличчя чи голос, самі по собі не є «творами»; авторське право належить творцеві фіксованого запису, а не зображеній особі. Отже, люди, чия подоба використовується без згоди, повинні звертатися до інших режимів… Провінційні закони про конфіденційність забороняють комерційне використання імені, зображення або голосу людини, хоча це право зазвичай припиняється разом із смертю особи. Закон про торговельні марки забороняє

використання портрета або підпису живої особи (або нещодавно померлої особи) як знака, тоді як загальне право про неправомірне використання імені та незаконне привласнення особистості стосується фальшивого схвалення та несанкціонованого комерційного прибутку від впізнаваної подоби; останнє може зберігатися після смерті, але його тривалість не визначена…

Деякі країни, такі як Данія, розглядають можливість включення прав особистості до авторського права, що надало б жертвам потужні засоби правового захисту, передбачені Законом (наприклад, встановлені законом збитки та термін дії довічно + 70 років), але також перевернуло б нинішні уявлення Канади про авторство та межі справедливого використання. Замість того, щоб прищеплювати особистість до авторського права, Канаді, можливо, в кінцевому підсумку знадобиться спеціальне законодавство про штучний інтелект або депфейки, щоб забезпечити чіткий, сучасний захист як для публічних осіб, так і для приватних громадян у міру поширення технологій синтетичних медіа…» ***(Khushboo Goyal, Alissa Ricioppo. Regulating deepfakes through copyright: Would Denmark's proposed approach be right for Canada? // Miller Thomson (https://www.millerthomson.com/en/insights/technology-ip-and-privacy/regulating-deepfakes-through-copyright-would-denmarks-proposed-approach-be-right-for-canada/). 17.09.2025).***

***

Нова Зеландія

«…Глобальна дискусія щодо штучного інтелекту та законів про авторське право загострюється, оскільки країни намагаються знайти баланс між технологічним прогресом та правами творців. Деякі країни, такі як Японія та Сінгапур, внесли зміни до своїх законів про авторське право, щоб зробити їх більш «дружніми до штучного інтелекту» та залучити підприємства, що працюють у цій сфері. Інші країни, наприклад Нова Зеландія, дотримуються більш етичного підходу. Міністерство бізнесу, інновацій та зайнятості Нової Зеландії (MBIE) наголошує на справедливому визнанні авторства та компенсації творцям, гарантуючи, що розвиток штучного інтелекту підтримує постійну творчість та поважає знання корінних народів, такі як мова те рео маорі та образи маорі. Ця етична позиція контрастує з діями у США, де компанії, що займаються штучним інтелектом, стверджують, що навчання штучного інтелекту є «справедливим використанням» матеріалів, захищених авторським правом, що потенційно підриває права творців…

Етичний підхід, орієнтований на ліцензування, пропонує ринково-орієнтоване рішення. Подібно до того, як підприємства сплачують внески за фонову музику, ліцензії на штучний інтелект дозволять власникам авторських прав отримувати дохід, сприяючи подальшій творчості. У світі вже існує зростаючий ринок ліцензування для текстового та даних-майнінгу, а креативні галузі розробляють інноваційні продукти для навчання штучного інтелекту. У

Новій Зеландії ліцензування також може забезпечити належне використання контенту маорі, вирішуючи проблеми, пов'язані з неконтрольованим збиванням даних.

Однак створення нових ринків ліцензування вимагає часу, зусиль та інвестицій. Ліцензії повинні бути адаптовані до різних типів компаній, що займаються штучним інтелектом, забезпечуючи пропорційну компенсацію для творців. Системи підзвітності, моніторингу та прозорості є необхідними, але їх впровадження є дорогим. Незважаючи на ці виклики, прогрес все ж відбувається, завдяки стимулу мати цінний контент для продажу…

Ризик полягає в тому, що використання ШІ розглядається як «добросовісне використання» відповідно до закону про авторське право, що позбавляє творців можливості висловлювати заперечення або отримувати компенсацію. Це фактично перетворить власників авторських прав на безоплатних донорів для компаній, що займаються ШІ, знищивши стимул інвестувати в ринкові рішення. Надаючи пріоритет етичному ліцензуванню, Нова Зеландія прагне створити стійку систему, яка забезпечує баланс між інноваціями в галузі ШІ та справедливою компенсацією для творців, гарантуючи більш справедливий розподіл економічних вигод від ШІ…» ***(Graeme Austin. AI companies want copyright exemptions – for NZ creatives, the market is their best protection // The Conversation Media Group Ltd (https://theconversation.com/ai-companies-want-copyright-exemptions-for-nz-creatives-the-market-is-their-best-protection-264468). 16.05.2025).***

***

Об'єднані Арабські Емірати

«Швидкий розвиток штучного інтелекту трансформує галузі по всьому світу, а в ОАЕ він відкриває як захоплюючі можливості, так і складні виклики для захисту інтелектуальної власності. Оскільки ШІ все більше стимулює інновації, законодавство країни в галузі інтелектуальної власності має еволюціонувати, щоб забезпечити винахідникам і підприємствам можливість захищати свої творіння. Ця мінлива ситуація вивела на перший план компанію Papinian Consultancy під керівництвом доктора Ахмада Кезбарі, яка спеціалізується на наданні компаніям консультацій щодо складнощів інтелектуальної власності, пов'язаної з ШІ, та забезпеченні дотримання мінливих правових рамок…

Штучний інтелект не тільки перетворює такі галузі, як виробництво, охорона здоров'я та цифрові послуги, але й змінює правові інструменти, що використовуються для захисту інновацій. Системи на базі штучного інтелекту тепер проводять швидший і більш комплексний пошук торгових марок, що полегшує виявлення потенційних конфліктів, а вдосконалені алгоритми допомагають в аналізі патентів, скануючи величезні бази даних на предмет попереднього рівня техніки та можливих порушень. У швидко зростаючому

технологічному секторі ОАЕ ці інструменти мають вирішальне значення для захисту оригінальності та новизни. Водночас забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності стає все більш складним завданням, особливо для винаходів у сфері ШІ, пов'язаних як з цифровими, так і з фізичними продуктами. Компанія Papinian Consultancy продемонструвала важливість забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності на прикладі таких випадків, як захист рішення клієнта на основі ШІ для ланцюга поставок від порушень, що дозволило зберегти його конкурентну перевагу. Ліцензування також вимагає більш чітких юридичних стратегій, оскільки угоди щодо технологій ШІ повинні захищати права власності, одночасно дозволяючи партнерство та зростання.

Окрім патентів і торгових марок, все більшого значення набуває захист цифрової інтелектуальної власності. З огляду на глибоку інтеграцію штучного інтелекту в електронну комерцію, програмне забезпечення та інші цифрові платформи, такі ризики, як підробка та піратство, становлять дедалі більшу загрозу. Уряд ОАЕ розпочав впровадження нормативних актів для посилення захисту інтелектуальної власності в усьому регіоні Перської затоки, але ці ініціативи все ще перебувають на початковій стадії, що вимагає від підприємств співпраці зі спеціалізованими консультантами. Експерти попереджають, що у 2025 році відбудеться зростання цифрових загроз, підкреслюючи необхідність для підприємств залишатися проактивними у захисті своїх нематеріальних активів…

В умовах, коли штучний інтелект розширює технологічні межі, захист інтелектуальної власності в ОАЕ стає все більш важливим і складним. Завдяки таким перспективним компаніям, як Papinian Consultancy, що пропонують глибокі знання в галузі інтелектуальної власності, пов'язаної зі штучним інтелектом, підприємства краще підготовлені до захисту своїх інновацій, забезпечення конкурентних переваг і процвітання в умовах все більш цифрової та динамічної глобальної економіки…» ***(Ethan Lee. AI's Transformative Power in UAE Intellectual Property Law: Safeguarding Innovation in a Tech-Driven World // TechBullion (https://techbullion.com/ais-transformative-power-in-uae-intellectual-property-law-safeguarding-innovation-in-a-tech-driven-world/). 01.09.2025).***

***

Республіка Індія

«…В Індії патенти на програмне забезпечення підпадають під виключення, передбачене розділом 3(k) для «комп'ютерних програм як таких», але суди та Індійське патентне відомство все частіше дозволяють заявки, які демонструють технічний ефект або внесок, що виходить за межі самої програми…

Чисті алгоритми, бізнес-методи, що просто автоматизовані на загальному обладнанні, або заявки «тільки на результат» все ще не проходять, але винаходи в галузі штучного інтелекту, що посилюють безпеку або покращують роботу комп'ютерів/мереж, можуть пройти, особливо якщо специфікація та заявки пов'язують ефект із конкретною архітектурою та механізмами. Це має вирішальне значення для інструментів визначення походження ШІ: водяні знаки на виході (статистичні шаблони в генерованому контенті), водяні знаки моделі (сигнали в вагах/активаціях) та відбитки пальців (виклик-відповідь «чорного ящика», що витримує точне налаштування/стиснення) тепер утворюють практичну таксономію з чіткими поверхнями атаки та вагою доказів, що є корисним як для обґрунтування технічного ефекту в судовому переслідуванні, так і для доведення порушення в суді. Успішні заявки використовують водяні знаки/відбитки пальців як підсистеми безпеки, що зменшують кількість помилкових заяв про походження та зберігають пропускну здатність у разі атак, а також використовують заявки на системи, методи та (де це можливо) носії, що читаються комп'ютером, на основі вимірюваних результатів…

Оскільки багато досягнень у галузі штучного інтелекту залишаються занадто абстрактними для патентування або їх краще тримати в таємниці, розробники поєднують патенти з комерційною таємницею та контрактами: зберігають конфіденційність ваги моделей, даних для навчання та інструментів за допомогою угод про нерозголошення інформації, контролю доступу, шифрування та аудиторських слідів; вводять штрафи за відключення перевірки водяних знаків/відбитків пальців; та монетизують за допомогою API, локальних або гібридних ліцензій, що інтегрують технічну верифікацію, розроблену з урахуванням індійського контрактного права (уникаючи абсолютних обмежень згідно з розділом 27)…

Режим Індії більше не є глухим кутом для програмного забезпечення та штучного інтелекту — якщо його сформувати навколо технічного внеску та підкріпити гібридним захистом і дисципліною ліцензування, новатори в галузі штучного інтелекту можуть перетворити дослідження та розробки на права, що підлягають примусовому виконанню, та стійкі бізнес-моделі» ***(Patent & Trade-Secret Playbooks for Software and AI Models in India // MAHESHWARI & CO. (https://www.maheshwariandco.com/blog/ai-patent-protection-in-india/). 02.09.2025).***

***

«…Генеративний ШІ в Індії працює в сірій зоні законодавства, оскільки Закон про авторське право 1957 року не містить чітких винятків щодо видобутку тексту та даних (TDM) або використання захищених творів у моделях машинного навчання. Закритий перелік винятків щодо «добросовісного використання» в індійському законодавстві — приватне використання, критика, огляд, висвітлення новин, певні види освіти та

досліджень — тлумачиться вузько, і суди ніколи не виносили рішення про те, що автоматизоване навчання підпадає під ці винятки. Оскільки навчання неодмінно передбачає створення технічних копій книг, пісень, зображень або коду, розробники ризикують порушити право на відтворення, якщо їхні набори даних містять матеріали, захищені авторським правом…

На відміну від ЄС, який прийняв чіткі винятки щодо TDM, або США, які покладаються на гнучку доктрину «добросовісного використання», Індія залишає як творців, так і новаторів у невизначеності: автори побоюються безкомпенсаційного використання своїх творів, а компанії, що займаються штучним інтелектом, не мають чіткого уявлення про те, що вони можуть законно використовувати. На практиці компанії мають два варіанти: обмежитися контентом, що є у відкритому доступі та під ліцензією Creative Commons, або домовлятися про ліцензії з правовласниками. Як наслідок, надійні контракти стали основним інструментом управління ризиками. Ліцензійні угоди повинні чітко визначати дозволений обсяг використання даних (дослідження, комерційне використання, перепродаж), тоді як контракти на розробку штучного інтелекту все частіше містять гарантії того, що дані для навчання були отримані законним шляхом, а також компенсації, що перекладають відповідальність за порушення. Підприємства, які використовують генеративні інструменти, також повинні забезпечити умови щодо власності на результати та дотримання вимог на нижчих рівнях, щоб уникнути судових позовів від кінцевих користувачів…

Зрештою, Індія потребує законодавчих або судових рекомендацій — можливо, обмеженого законодавчого винятку для некомерційного TDM у поєднанні з ліцензуванням для комерційного використання — щоб збалансувати інновації та інтереси творців. Доки це не відбудеться, відповідальне отримання даних, ретельні аудити авторських прав та захисні контракти залишаються єдиним безпечним шляхом для розробників та користувачів ШІ…» ***(Generative AI and Copyright Law in India: Who Owns the Training Data? // MAHESHWARI & CO. (https://www.maheshwariandco.com/blog/ai-and-copyright-law-in-india/). 05.09.2025).***

***

Республіка Індонезія

«Системи генеративного штучного інтелекту зараз реміксують величезні масиви тексту, зображень та аудіо, щоб створити «новий» контент, але в Індонезії ця творча сила стикається з системою авторського права, побудованою на Законі № 28/2014 та Бернській конвенції. Згідно з цими правилами, будь-який переклад, адаптація, аранжування або інша «похідна робота» є виключною прерогативою оригінального автора; використання захищеної роботи в навчанні штучного інтелекту або випуск

матеріалу, який є істотно схожим, тому ризикує порушенням, якщо правовласник не надав ліцензію на використання. Законне виключення «добросовісного використання», обмежене такими цілями, як освіта або дослідження, за умови зазначення джерела та відсутності економічного збитку, є занадто вузьким і непрактичним для захисту комерційних або великомасштабних навчальних наборів даних…

Відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності в результаті діяльності ШІ також залишається нечіткою. Єдине офіційне керівництво в Індонезії — циркуляр Міністерства комунікацій та інформації від 2023 року — підтримує такі загальні цінності, як прозорість, безпека та повага до прав інтелектуальної власності, але не встановлює конкретних зобов'язань для розробників або користувачів. У разі будь-якого спору суди повинні будуть вирішувати в кожному конкретному випадку, чи лежить вина на постачальнику ШІ, на тому, хто дав команду, або на обох сторонах…

Доки не буде прийнято більш чітке законодавство, компанії, що займаються штучним інтелектом, повинні перевіряти та ліцензувати свої навчальні матеріали, створювати фільтри для запобігання відтворенню захищеного контенту та документувати добросовісне дотримання вимог, оскільки традиційні доктрини авторського права — похідні твори та обмежене справедливе використання — залишають їх вкрай вразливими. Майбутні реформи повинні будуть переглянути ці доктрини з урахуванням епохи мультимодального, генеративного штучного інтелекту…» ***(Ayik Candrawulan Gunadi, Evelyn Irmea Sinisuka, Jyestha Herawanto. Intersection of Artificial Intelligence (AI) and Copyright: A Look at the Uncharted Territory of the Law // ABNR (https://www.abnrlaw.com/news/intersection-of-artificial-intelligence-ai-and-copyright-a-look-at-the-uncharted-territory-of-the-law). 22.09.2025).***

***

Республіка Корея

«…Музика, створена за допомогою штучного інтелекту, колись обіцяла дешеві саундтреки без роялті для реклами, відео та ігор, але ця ідея застрягла з однієї простої причини: закон про авторське право все ще визнає лише твори, створені людьми. Оскільки Корея, США та Європа відмовляють у захисті авторських прав на твори, створені виключно за допомогою алгоритмів, будь-хто може безкоштовно використовувати трек, створений за допомогою штучного інтелекту, система відбитків пальців YouTube ігнорує його, а монетизація зникає… Стартапи, які навчали свої моделі на існуючих піснях, тепер стикаються з позовами про порушення авторських прав — Suno і Udio судяться з Sony, Warner і Universal — а ті, хто намагається уникнути судових розглядів, замовляючи нові навчальні каталоги, виявляють, що наймання композиторів призводить до перевищення витрат над дохідністю. Венчурний капітал, не бачачи виправданого джерела доходу, в

основному відступив, змушуючи компанії скорочуватися або змінювати напрямок діяльності. Якщо законодавство не надасть певної форми захисту інтелектуальної власності для музики, створеної машиною, або компанії не винайдуть іншу бізнес-модель, композиції, створені за допомогою штучного інтелекту, залишаться застережливим прикладом: додавання «ШІ» до продукту не гарантує прибуток, коли юридичні та економічні реалії перекривають грошовий потік…» ***(Choi Youn-jin. The tragedy of AI music // The Korea Times (https://www.koreatimes.co.kr/opinion/20250924/the-tragedy-of-ai-music). 24.09.2025).***

***

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

«…що в той час, як прем'єр-міністр Великої Британії Кір Стармер готується до зустрічі з президентом США Дональдом Трампом, група британських музикантів звертається до уряду з петицією про захист їхніх прав від компаній, що займаються штучним інтелектом…

Петиція має форму відкритого листа, підписаного місцевими музикантами, серед яких Енні Леннокс, сер Пол Маккартні, Стінг, Роберт Сміт та інші. Вони стверджують, що під час нещодавнього ухвалення Закону про дані (використання та доступ) уряд проігнорував побажання творчих працівників…

Закон отримав королівське схвалення в червні. Він послабив обмеження авторських прав для компаній, що займаються штучним інтелектом, спростивши навчання на захищеному авторським правом контенті…» ***(Andre Paine. UK stars & creative organisations call on PM to protect copyright from Big Tech ahead of Trump visit // Future Plc (https://www.musicweek.com/digital/read/uk-stars-creative-organisations-call-on-pm-to-protect-copyright-from-big-tech-ahead-of-trump-visit/092662). 16.09.2025).***

***

«…Моделі, створені за допомогою штучного інтелекту, можуть значно знизити витрати на зйомки та надати безмежні можливості для творчості, проте вони ставлять дизайнерів перед низкою юридичних ризиків у Великобританії. Якщо синтетичне обличчя або тіло створено на основі зображень реальних людей, воно може містити «біометричні дані»; використання таких зображень без згоди порушує британський GDPR та Закон про захист даних 2018 року, а глибокі фейкові зображення можуть спричинити звинувачення у незаконному привласненні або шахрайстві… Авторське право також не є більш захищеним: зображення, створене за допомогою штучного інтелекту, може порушувати авторські права, якщо воно повторює фотографію з навчального набору, і хоча законодавство Великої Британії вважає автором

того, хто «організовує» створення комп'ютерного твору, суди ніколи не перевіряли це правило на прикладі генеративного штучного інтелекту або його застосовність за кордоном. Як показав випадок Ріанни з Topshop, доктрина про неправомірне використання імені дозволяє знаменитостям забороняти використання схожих аватарів, які помилково натякають на їхню підтримку. Навіть якщо ніхто не подає позов, регуляторні органи можуть вжити заходів: ASA може визнати гіперреалістичні зображення або нерозкрите використання ШІ як оманливу рекламу, а закордонні наглядові органи рухаються в напрямку обов'язкового розкриття інформації про використання ШІ… Нарешті, якщо віртуальні моделі замінять різноманітні людські таланти, це викличе негативну реакцію громадськості. Тому модні будинки потребують надійних ліцензій на навчальні дані, договірних гарантій від постачальників штучного інтелекту, чітких практик розкриття інформації та пильного стеження за репутацією, перш ніж дозволити алгоритмам вийти на подіум» ***(Stephen Sidkin and Benedict Sharrock-Harris. Fashion and AI: guess what the issues are // Fox Williams LLP (https://www.foxwilliams.com/2025/09/19/fashion-and-ai-guess-what-the-issues-are/). 19.09.2025).***

***

«Радник міністра технологій Великобританії Ліз Кендалл викликала суперечки, заявивши, що компанії, які займаються штучним інтелектом, ніколи не будуть юридично зобов'язані платити видавцям, музикантам, письменникам або художникам за використання їхніх творів для навчання систем штучного інтелекту. Кірсті Іннес, яка раніше працювала в Інституті Тоні Блера, висловила в соціальних мережах думку, що, хоча багато хто вважає, що великі технологічні компанії повинні компенсувати творцям, юридична реальність така, що вони можуть вільно використовувати онлайн-матеріали — тексти, зображення чи музику — без оплати. Натомість британський креативний сектор, вартість якого становить 126 мільярдів фунтів стерлінгів, буде змушений перейти на систему «відмови», яку критики порівнюють із ситуацією, коли злодії можуть вільно красти з будинку, якщо власник не вивісить явну записку з забороною…

Ця заява, яка згодом була видалена, викликала занепокоєння серед творчих працівників, які вже проводять кампанію за посилення захисту від урядових пропозицій щодо послаблення правил авторського права на користь компаній, що займаються штучним інтелектом. Іннес визнала, що така практика вже широко поширена у світі і буде продовжуватися незалежно від законодавства Великої Британії, назвавши її «гіркою пігулкою» для творців. Інститут Тоні Блера, де вона колись працювала, отримав великі пожертви від засновника Oracle Ларрі Еллісона, чия компанія підтримує проект Stargate вартістю 600 мільярдів доларів, спрямований на розширення інфраструктури штучного інтелекту разом з OpenAI та SoftBank. Ні Іннес, ні Кендалл не прокоментували ці повідомлення, але цей епізод підкреслює зростаючу

стурбованість тим, що британські креативні галузі можуть залишитися без захисту в поспіху пристосуватися до потужних компаній штучного інтелекту…» ***(CLAIRE ELLICOTT. AI giants will 'never' pay for plundering Britain's creative talent, says Labour aide // Associated Newspapers Ltd (https://www.dailymail.co.uk/news/article-15135043/AI-pay-plundering-Britain-creative-talent-Labour-aide.html). 25.09.2025).***

***

Сполучені Штати Америки

«…Увага Конгресу в галузі штучного інтелекту переключилася з патентів і авторських прав на менш помітну, але, мабуть, більш важливу сферу комерційної таємниці. На нещодавньому засіданні підкомітету Палати представників з питань правосуддя під назвою «Захист нашої переваги: комерційні таємниці та глобальна гонка озброєнь у сфері штучного інтелекту» законодавці та свідки попередили, що Сполучені Штати ведуть запеклу боротьбу з іноземними конкурентами, насамперед з Китаєм, за контроль над запатентованими алгоритмами, наборами даних, вагами моделей та ноу-хау, які лежать в основі сучасного штучного інтелекту…

Свідки описали системи штучного інтелекту як «критичну інфраструктуру», яка постійно стає об'єктом шпигунства, що фінансується державою, та стартапів, які слугують троянськими конями для іноземних урядів. Вони стверджували, що існуючі закони, орієнтовані на США, — Закон про економічне шпигунство та Закон про захист комерційної таємниці — мають занадто слабкий стримуючий ефект, оскільки цивільні або кримінальні засоби правового захисту не поширюються за межі країни, а міжнародні механізми є неефективними. Пропозиції варіювалися від більш суворого контролю Комітету з іноземних інвестицій у США (CFIUS) за передачею даних, обов'язкового розкриття інформації про доступ іноземних військових або урядів до проектів ШІ та обмежень на обмін вагами моделей у стилі експортного контролю до більшої федеральної підтримки кібербезпеки для малих підприємств та стимулів (податкові пільги, колективні НДДКР), які розглядають захист комерційної таємниці як завдання національної безпеки, а не як рутинний судовий процес…

Законодавці також боролися з напругою між секретністю та вимогами громадськості щодо прозорості в галузі ШІ. Деякі експерти закликали до мінімального розкриття даних про навчання та внутрішніх моделей, попереджаючи, що «відкрите джерело» може надати супротивникам стратегічну перевагу. Інші застерігали, що надмірна секретність може загальмувати дослідження та підірвати привабливість США для світових талантів — перевагу, підкреслену даними, які показують, що дві третини провідних американських стартапів у галузі ШІ мають засновників-іммігрантів. На їхню думку, обмеження для іноземних вчених матиме зворотний ефект…

Вже помітно зростання інтересу до посилення захисту комерційної таємниці: Міністерство торгівлі розробляє більш суворі заходи контролю за експортом технологій, пов'язаних з штучним інтелектом, а лідери Палати представників звернулися до Міжнародної торгової комісії з проханням заборонити імпорт продукції китайського виробника дисплеїв BOE після виявлення фактів крадіжки комерційної таємниці. У міру зростання цінності штучного інтелекту компаніям рекомендується ретельно перевіряти походження та безпеку кожного інструменту штучного інтелекту, який вони використовують, координувати дії юридичних, комплаєнс- та IT-команд і виходити з того, що захист власних даних є зараз як конкурентною необхідністю, так і обов'язком національної безпеки…» ***(Baldassare Vinti. The High-Stakes Game of AI Trade Secrets and Congress's Next Move // National Law Forum, LLC (https://natlawreview.com/article/high-stakes-game-ai-trade-secrets-and-congresss-next-move). 02.09.2025).***

***

«…Новий план дій адміністрації з розвитку штучного інтелекту передбачає масштабні кроки у сфері інфраструктури, інновацій та глобальної конкуренції - впорядкування розміщення центрів обробки даних, просування експорту та правил закупівель, спрямованих на ідеологічний нейтралітет у використанні федеральних LLM, - водночас явно оминаючи питання авторського права та інтелектуальної власності. Таке упущення видається навмисним, оскільки воно відкладає роз'яснення політично складної і технічно складної сфери на розсуд судів. Нещодавні рішення та справи окреслюють контури: у справі Bartz v. Anthropic, значній перемозі розробників, використання загальнодоступних даних для навчання було визнано добросовісним використанням ("вхідний" аспект), тоді як у справі Midjourney, що перебуває на розгляді, може бути вирішено, чи є результати ШІ, схожі на твори, захищені авторським правом, захищеними або порушують авторські права ("вихідний" аспект), що матиме наслідки для навчання, доопрацювання та комерціалізації. Вичікуючи, Білий дім уникає відчуження творців, які прагнуть сильнішого захисту, і платформ, які прагнуть гнучкості, зберігає політичний капітал для таких пріоритетів, як інфраструктура та експорт, і слідує звичній схемі, дозволяючи доктрині авторського права розвиватися через судові процеси. Чиновники можуть повернутися до питання інтелектуальної власності, коли прецеденти входу і виходу стануть зрозумілішими, формуючи політику відповідно до правового статус-кво, а не змушуючи йти на компроміс зараз. До того часу зацікавлені сторони повинні стежити за судовою системою, рішення якої, ймовірно, визначатимуть правила генеративного ШІ більше, ніж короткострокові дії виконавчої або законодавчої влади - мовчання плану щодо інтелектуальної власності є навмисним і красномовним…» ***(Joseph Hoefer. Let the courts cook — Why the AI action plan sidesteps the copyright fight // Nexstar Media Inc.***

(https://thehill.com/opinion/technology/5482793-ai-policy-copyright-courts/). 03.09.2025).

***

«…У попередньому звіті Бюро з авторських прав США за травень 2025 року розглядається головна дилема авторського права, пов'язана з генеративним ШІ: великі мовні та графічні моделі побудовані на величезних корпусах творів, захищених авторським правом, які є не просто «даними», і кожен етап розвитку штучного інтелекту — від веб-скрейпінгу та курації наборів даних до навчання, розгортання та генерації з розширеним пошуком — може зачіпати права на відтворення, похідні твори, публічний показ та виконання. Застосовуючи чотирифакторний тест справедливого використання, Бюро дійшло висновку, що навчання може бути «трансформативним», коли скопійований матеріал використовується для досліджень або інших непідмінних цілей, але захист слабшає, як тільки отримана модель конкурує з оригінальними творами або близько їх імітує. Повне копіювання текстів або зображень зазвичай не відповідає критеріям справедливого використання, а потенційна шкода для ринку — втрата продажів, розмивання стилю або втрата доходів від ліцензування — залишається серйозним аргументом проти неліцензійного копіювання, особливо коли метою є комерційне використання. Недавні судові розгляди ілюструють ці межі: у справі Bartz проти PBC суд визнав використання компанією Anthropic законно придбаних і піратських книг частково трансформативним, проте відмовився розглядати зберігання семи мільйонів піратських копій як справедливе використання, передавши це питання до суду. Оскільки рішення у кожному окремому випадку є непередбачуваними, Бюро з авторських прав вивчає шляхи ліцензування… Добровільні угоди з'являються на централізованих ринках, таких як фотографії та музика, тоді як колективне управління або навіть законодавчі рішення (наприклад, обов'язкові або розширені колективні ліцензії) можуть бути необхідними для розрізненого контенту, такого як література або веб-тексти. Міжнародні режими розходяться — порівняйте виняток ЄС щодо видобутку тексту та даних з широким винятком Японії щодо машинного навчання — що підкреслює необхідність остаточної гармонізації…

Наразі Бюро закликає законодавців дати можливість добровільному ліцензуванню дозріти, втручатися лише для усунення очевидних ринкових збоїв та продовжувати балансувати стимули для інновацій з правами творців, оскільки ШІ переформатовує креативну економіку…» ***(Copyright and Generative AI: Recent Developments on the Use of Copyrighted Works in AI // McGuireWoods LLP (https://www.mcguirewoods.com/client-resources/alerts/2025/9/copyright-and-generative-ai-recent-developments-on-the-use-of-copyrighted-works-in-ai/). 02.09.2025).***

***

«…Щоб уникнути витрат на повне перенавчання систем штучного інтелекту за допомогою «чистих» даних, дослідники з Каліфорнійського університету в Ріверсайді розробили обчислювально легку техніку «безджерельного розучування», яка дозволяє видаляти з навченої моделі інформацію, що захищена авторським правом або є приватною, без необхідності доступу до оригінального навчального набору… Цей метод використовує сурогатний набір даних для управління однокроковим оновленням Ньютона, яке послаблює ваги, пов'язані з небажаними даними, а потім вводить відкалібрований випадковий шум, щоб очищена інформація не могла бути відновлена, забезпечуючи точність, порівнянну з повною перепідготовкою, але за частку часу GPU… Хоча на даний момент робота була перевірена на відносно простих класифікаторах, а не на великих мовних моделях, вона пропонує багатообіцяючий план для задоволення вимог щодо авторських прав та видалення даних (відповідно до таких режимів, як GDPR та Закон про захист прав споживачів штату Каліфорнія) без «лоботомізації» моделей або значних витрат на початок роботи з нуля. Необхідні подальші дослідження щодо оптимального дизайну сурогатних даних та масштабування підходу до складних архітектур, які забезпечують роботу сучасних чат-ботів…» ***(Tobias Mann. Boffins detail new method to make neural nets forget private and copyrighted info // The Register (https://www.theregister.com/2025/09/04/boffins_detail_ai_mind_wipe/). 04.09.2025).***

***

«…Генеративний ШІ ставить під сумнів традиційну мотивацію авторського права, забезпечуючи величезний обсяг виробництва за низькою вартістю та трансформацію в режимі реального часу за ініціативою користувачів, тоді як більшість правових систем відмовляють у захисті результатів, створених ШІ… Дебати щодо «людського авторства» затуляють більш глибокі зміни: медіа стають миттєво інтерактивними та опосередкованими платформами, де логіка контролю авторських прав стикається з культурою просумтивного реміксу. Оскільки користувачі все частіше отримують доступ до контенту, а не володіють ним, законна інтерактивність, як правило, відбувається всередині закритих платформ, оператори яких можуть очищати права в масштабі, віддаючи перевагу платформам просумерів з великою кількістю власного контенту (наприклад, TikTok) над споживчими послугами, що залежать від ліцензій третіх сторін (наприклад, Spotify/Netflix), які зазвичай забороняють ремікси. Якщо аудиторія цінує трансформовані, індивідуальні враження, архітектура платформ може підірвати вплив правовласників: чим більше уваги привертають платформи, тим більше вартість авторських прав залежить від їхніх умов, що змушує творців прагнути до видимості та визнання авторства, а не до прямих роялті (як це видно з низьких виплат за стримінг та ще більш скупих економічних умов

соціальних медіа, що підкреслюється протистоянням Universal–TikTok та вірусними кампаніями, такими як «Brat» Charli XCX)… Тим часом інструменти штучного інтелекту роблять майже миттєве «відмивання прав» цілком імовірним, а обмежені зобов'язання щодо фільтрування (відсутні в США; умовні в ЄС згідно зі статтею 17 DSM) стимулюють регенерацію доти, доки захищений вираз не зникне, що призводить до квазі-публічного домену. Зіткнувшись із труднощами придушення та можливістю монетизації вірусності (наприклад, Content ID YouTube), правовласники можуть обрати широкі ліцензії платформ, які дозволяють ремікси в обмін на атрибуцію та дохід. Кінцевий результат: ризики, пов'язані з авторським правом, спрямовують творчу діяльність у контрольовані платформою екосистеми, послаблюючи переговорну силу правовласників і, якщо контроль залишається суворим, заохочуючи використання замінників, що не мають авторських прав, — ще більше тиснучи на правовласників, щоб вони легітимізували ремікси для збереження авторівства та отримання прибутку…» ***(Zachary Cooper. Dams For The Infinite River: Limits To Copyright's Power Over The Next-Generation of Generative AI Media // The Network Law Review (https://www.networklawreview.org/cooper-gen-ai/). 10.09.2025).***

***

«Відомство патентів і торгових марок США опублікувало меморандум, що містить рекомендації щодо оцінки придатності об'єктів для патентування винаходів, пов'язаних із програмним забезпеченням, зокрема тих, що стосуються штучного інтелекту (ШІ) та машинного навчання. Меморандум має на меті допомогти заявникам на патенти уникнути відмов, роз'яснивши двоступеневий тест на придатність для патентування відповідно до 35 U.S.C. §101. Повторюючи двоступеневий тест, у меморандумі спочатку запитується, чи заявка містить судове виключення (наприклад, абстрактну ідею, розумовий процес, продукт природи), і, якщо так, чи інтегрована вона в практичне застосування. Щодо першого критерію, в меморандумі нагадується, що кроки, які можна здійснити в людському розумі, не підлягають розгляду, тоді як кроки, які неможливо реалістично виконати розумово, можуть підлягати розгляду; важливо, що заявки, які містять лише абстрактну концепцію без зазначення конкретних, розумово здійсненних або математичних кроків, можуть все ще підлягати розгляду, тоді як заявки, які містять такі кроки, переходять до другого критерію… Щодо другого пункту, експерти повинні читати заявку в цілому, уникати надмірного спрощення та розрізняти «ідею рішення» (непридатну) від конкретного технологічного рішення (придатного); що важливо для AI/ML, вдосконалення функціонування комп'ютера або іншої технологічної галузі свідчить на користь придатності, і специфікація може підтверджувати такі вдосконалення, навіть якщо вони не є явними. У меморандумі також зазначається, що відмова на підставі §101 повинна виноситися лише в тому випадку, коли невідповідність критеріям є

більш імовірною, ніж відповідність (>50%), і заявники можуть посилатися на цей стандарт…» ***(Christina Sperry. Helpful Reminders for Patent Eligibility of AI, Machine Learning, and Other Software-Related Inventions // McCarter & English, LLP. (https://www.mccarter.com/insights/helpful-reminders-for-patent-eligibility-of-ai-machine-learning-and-other-software-related-inventions/). 12.09.2025).***

***

«…Штучний інтелект стикається з десятиліттями існуючими правилами інтелектуальної власності, які передбачають, що за кожним творчим або винахідницьким актом стоїть людина. Законодавство США про авторське право все ще вимагає наявності «людського автора», а патентне законодавство наполягає на «фізичній особі-винахіднику», тому суди та відомства відмовляють у захисті творів або винаходів, створених виключно машинами (наприклад, патентні заявки DABUS та підтвердження окружного суду округу Колумбія, що зображення, створене виключно штучним інтелектом, не може бути захищене авторським правом)…

Оскільки результати роботи штучного інтелекту часто не мають чіткого людського творця, питання власності залишається неясним. Можливі обхідні шляхи включають визнання авторських прав лише в тих випадках, коли творчий внесок користувача перевищує певний якісний поріг, або розгляд користувача та розробника як співавторів. Жодне з цих рішень не є встановленим законом, що залишає більшість матеріалів, створених виключно машиною, у відкритому доступі та порушує питання контролю, атрибуції та комерційного використання…

Дані для навчання становлять другу проблему. Моделі генеративної штучної інтелекту побудовані на величезних, здебільшого неліцензованих корпусах, що містять твори, захищені авторським правом; сторони судового спору зараз стверджують, що таке використання перевищує межі дозволеного. Конгрес виніс на розгляд Закон про розкриття інформації про авторські права в генеративній штучній інтелекту, який змусить розробників розкривати свої набори даних, а Бюро з авторських прав США випустило рекомендації, що вимагають від реєстрантів розкривати частини будь-яких творів, створені штучною інтелекту.

Тим часом регуляторні органи збирають докази та запитують коментарі (USPTO, Бюро з авторських прав, ВОІВ) у пошуках збалансованого режиму, який заохочує інновації, але водночас поважає існуючі права. Бізнес не може чекати на ясність. Заходи щодо зменшення ризиків включають: ретельне вивчення умов використання платформ штучного інтелекту та походження навчальних даних; укладення ліцензійних угод, де це можливо; залучення людей до творчого процесу та документування їхнього внеску; а також прийняття внутрішніх політик перевірки, які дозволяють виявляти порушення, етичні конфлікти або конфлікти з брендом у результатах роботи штучного інтелекту. Для розробки контрактів, протоколів дотримання вимог та

оборонних позицій надзвичайно важливо на ранньому етапі залучити юристів, які спеціалізуються на питаннях інтелектуальної власності.

Зміни в законодавстві неминучі — можливо, з'являться нові, особливі права на автономні твори або чіткі правила відповідальності за порушення, пов'язані з штучним інтелектом, — але на даний момент найбезпечнішим варіантом є розгляд штучного інтелекту як допоміжного інструменту, результати роботи якого підпадають під дію традиційних, орієнтованих на людину доктрин інтелектуальної власності…» ***(Matthew Werber, Joshua Pollack. Generative AI: Navigating intellectual property // Nixon Peabody (https://www.nixonpeabody.com/insights/articles/2025/09/17/generative-ai-navigating-intellectual-property). 17.09.2025).***

***

Швейцарська Конфедерація

«…Швейцарія швидко просувається у напрямку формування законодавства про штучний інтелект у сфері інтелектуальної власності та авторського права, рухаючись трьома помітними напрямками. По-перше, 26 червня 2025 року Федеральний адміністративний суд постановив, що системи штучного інтелекту не можуть бути названі винахідниками відповідно до Закону про патенти, що відповідає глобальним результатам DABUS; однак він дозволив доктору Стівену Талеру бути вказаним як винахідник, оскільки він курував даними, навчав DABUS, визнав патентоспроможний результат і ініціював подання заявки, що свідчить про відносно низький поріг для людського внеску і зобов'язує Швейцарський інститут інтелектуальної власності (IPI) відновити розгляд (на момент публікації про апеляцію до Федерального Верховного суду не було відомо)…

По-друге, пропозиція члена Швейцарської Ради кантонів, Петри Гьосі (Petra Gössi) (грудень 2024 р.) вимагатиме явної згоди правовласників на використання швейцарських творів для навчання генеративної ШІ та заборонятиме постачальникам загальнодоступних систем ШІ посилатися на чинні винятки CopA, одночасно стверджуючи швейцарське законодавство/юрисдикцію, коли результати стають доступними в Швейцарії; підтримана Федеральною радою та прийнята Радою штатів у березні 2025 року, вона зараз знаходиться на розгляді Національної ради (слухання у серпні; дебати заплановані на 8–26 вересня 2025 року), прихильники якої посилаються на більш чіткий захист, особливо для ЗМІ, а критики попереджають про ризики для інновацій; навіть якщо вона буде прийнята, детальне законодавство та консультації означають, що новий закон не буде прийнятий до 2027 року…

По-третє, Федеральна рада пропонує внести поправку до Швейцарського закону про авторське право (CopA), яка надає колективне право на винагороду, коли великі платформи, орієнтовані на прибуток (річний охоплення ≥10% населення), відображають «фрагменти» новин, вирішуючи проблему

використання без кліків; збори стягуватимуться колективним органом управління і розподілятимуться між відповідними ЗМІ та журналістами, які мають невід'ємну, непередавальну частку, розподілену за редакційними зусиллями та внеском у демократичний дискурс, а не за фактичним використанням…

Практично, винахідники, які використовують штучний інтелект, повинні документувати людський вклад; зацікавлені сторони повинні брати участь у процесі, оскільки ініціативи щодо авторських прав та фрагментів можуть змінити динаміку доступу до даних та інвестицій, а впровадження, як очікується, займе щонайменше рік для фрагментів і ще більше часу для будь-яких реформ, ініційованих Гьосі…» ***(Nadine Charrière, Johanna Moesch (Mösch) and Eva-Maria Strobel. Switzerland: AI meets IP – current legal trends shaping Switzerland's future // Connect On Tech (https://connectontech.bakermckenzie.com/switzerland-ai-meets-ip-current-legal-trends-shaping-switzerlands-future/#page=1). 05.09.2025).***

***

Наука в сфері інтелектуальної власності

«…наука покладається на надійні видавничі системи як на основну інфраструктуру, і що ця система повинна адаптуватися в умовах цензури, скорочення фінансування та зростання генеративної штучної інтелекту, яка видобуває знання, підриваючи їх цілісність. Великі мовні моделі (LLM) забезпечують швидкість, синтез і очевидну демократизацію, але також підсилюють правдоподібність без надійності, роблячи «правдивість» дешевою, тоді як перевірка залишається дорогою — що є небезпечним для науки… Історичні паралелі застерігають від безкритичної відкритості та слабкого регулювання: домінуючі платформи підірвали довіру та бізнес-моделі, а недопрацьована політика відкритого доступу сприяла консолідації та перевазі кількості над якістю. У міру переходу пошуку до ШІ-резюме та зменшення обсягів читання ми ризикуємо створювати контент для машин, а не для людей. Видавці, особливо некомерційні, не є монолітом і залишаються життєво важливими для цілісності досліджень; ореол навколо «відкритості» може затуляти економічні реалії. Більшість авторів виступають проти несанкціонованого навчання LLM, вимагають згоди та вказання авторства і не ототожнюють відкритий доступ до читання з відкритим доступом до навчання; багато хто також не довіряє великим компаніям, що займаються штучним інтелектом, і побоюється втрати контексту, різноманітності та критичного мислення. Головне питання полягає в тому, хто контролюватиме майбутнє знань: непрозорі, видобувні технологічні компанії чи підзвітні системи, що зберігають авторство, цілісність та стійкість… Завдяки політиці, що базується на фактичних даних, штучний інтелект може поліпшити рецензування, відтворюваність та робочі процеси, але нинішня практика видобування

наукових даних без згоди та їх приватної монетизації є неетичною та шкідливою, що вимагає розсудливості від наукової спільноти…» ***(Amy Brand, Felix Dijkstal. Open Science round-up: The future of knowledge and who should control it // International Science Council (https://council.science/blog/open-science-round-up-july-august-2025/). 01.09.2025).***

***

«…У серпневому документі Міжнародної мережі з просування науки та політики (INASP) 2025 року «Варіанти політики відкритого доступу для спонсорів досліджень у галузі розвитку» пропонується своєчасна основа для спонсорів, щоб переоцінити або розробити політику відкритого доступу, повторне використання, витрати, вплив, справедливість та ресурси відповідно до своїх цінностей і цілей, але також підкреслюється необхідність більш глибокої системної реформи. У документі закликають відійти від мислення, зосередженого на витрати на обробку статей (APC): видавці встановлюють доступність APC і повинні нести відповідальність, тоді як справедливі шляхи, такі як препринти та самоархівування, вже забезпечують відкритий доступ для багатьох дослідників, які не мають достатнього фінансування… Побоювання, що обмеження покриття APC зашкодить грантоотримувачам, блокуючи публікації в престижних журналах, заперечуються як саме ті перешкоди, які необхідні для подолання несправедливих, орієнтованих на бренд стимулів; «свобода публікації» обмежується не тільки політикою, але й ціновою політикою, ліцензуванням та непрозорими редакційними практиками, тому справжня свобода вимагає усунення фінансових та структурних бар'єрів.

Витрати на звичайну діяльність є значними — до 81,8 млн доларів США на APC для вибіркових фінансуючих організацій у 2023 році (понад 74 млн доларів США після звільнення від сплати; 5,6 млн доларів США для Офіційної допомоги з розвитку (ODA) та багатосторонніх організацій), що свідчить про те, що ресурси було б краще координувати та перенаправляти на стале поширення, а не на посилення моделей, орієнтованих на прибуток; диференційовані APC за місцем розташування або установою не вирішать проблему ціноутворення, орієнтованого на Північ, без структурних змін, ініційованих видавцями. Хоча APC за повний відкритий доступ часто нижчі, ніж гібридні, деякі видавці, що працюють за повним відкритим доступом, копіюють гібридні тактики отримання прибутку, а партнерства між фінансуючими організаціями та некомерційними організаціями (наприклад, Gates з PLOS) показують, як узгодити витрати з місією… Відхиляючись від застережень статті щодо препринтів, автор стверджує, що вони не шкодять кар'єрі, все частіше приймаються спонсорами, прискорюють видимість та відкрите рецензування і повинні бути нормалізовані та винагороджені; відшкодування витрат на публікацію через роки після закінчення грантів лише легітимізує шкідливі затримки, особливо в галузі досліджень розвитку, де

швидкий обмін інформацією за допомогою препринтів та самоархівування є життєво важливим. Збереження прав залишається важливим, але суперечливим питанням, що вимагає від спонсорів підтримки авторів у забезпеченні дотримання прав та наданні допомоги…

Оскільки штучний інтелект змінює використання знань, традиційне авторське право мало що робить для запобігання скрейпінгу, тоді як ліцензування Creative Commons краще сприяє відкритому, відповідальному повторному використанню; фінансуючі організації повинні узгодити ліцензування з цілями впливу. Загалом, ця стаття є цінним посібником, але для досягнення тривалого прогресу необхідні колективні дії фінансуючих організацій, переосмислення витрат та стимули, що надають пріоритет швидкому, справедливому поширенню інформації, яке відповідає місії, над престижем та владою видавців…» ***(Guest post – rethinking open access policy in development research: reflections on the INASP policy paper // INASP (https://blog.inasp.info/guest-post-rethinking-open-access-policy-in-development-research-reflections-on-the-inasp-policy-paper/). 05.09.2025).***

***

«…TSOSI (Transparency to Sustain Open Science Infrastructure) — це централізована платформа даних, яка показує, які організації фінансують відкриті інфраструктури, виходячи за межі звичайного розміщення логотипів, щоб висвітлити ситуацію з фінансуванням відкритої науки та залучити більше прихильників, підкреслюючи існуючих… Появившись на тлі тривалих закликів до фінансування відкритої інфраструктури — зобов'язання Девіда Льюїса виділити 2,5 % на бібліотеки, кампанії Глобальної коаліції з питань сталого розвитку відкритих наукових послуг (SCOSS) з фінансування з 2017 року та ініціатива ЮНЕСКО щодо включення відкритої науки до фінансування — TSOSI була запущена у вересні 2024 року за підтримки Національного фонду відкритої науки Франції під керівництвом Університету Гренобль-Альп; її бета-версія дебютувала в червні 2025 року з метою розширення фінансової підтримки та зміцнення стійкості. Вирішуючи проблему прозорості, виявлену Європейською комісією, він агрегує дані про прихильників (спочатку з DOAJ, DOAB, SciPost, PeerCommunityIn та OPERAS), які раніше були розкидані по веб-сторінках, структурує їх за допомогою ідентифікаторів ROR та Wikidata, збагачує їх організаційним контекстом і представляє їх на карті світу, пов'язаній з профілями, в яких перелічені зафіксовані внески кожної організації. Метою є нормалізація та популяризація підтримки відкритих інфраструктур — щоб зробити її такою ж звичною та прозорою, як традиційні угоди з видавцями, — а також зменшення інформаційного розриву між високо оціненими контрактами з видавцями та часто прихованими грантами на інфраструктуру. TSOSI доповнює SCOSS (який мобілізує підтримку), узгоджується з openCost (шляхом просування та агрегації даних про інституційні витрати) і доповнює Infra Finder від IOI (Invest in Open

Infrastructure) (який описує місії та управління інфраструктурами), зосереджуючись конкретно на фінансових зв'язках та мережі інституцій, консорціумів та інфраструктур… Наступні кроки включають інтеграцію більшої кількості даних від інфраструктур, інституцій, консорціумів та спонсорів, а також узгодження дублюючих записів. Перші відгуки свідчать про такі можливості використання, як виявлення інституцій, що поділяють ті самі цінності та мають досвід у підтримці відкритої науки для проведення заходів, а також надання «дзеркала заднього виду» для порівняння нових механізмів, таких як Open Book Collective та European Diamond Capacity Hub — це інформація, яка може допомогти сформувати майбутнє фінансування відкритої науки…» ***(Maxence Larrieu. How a New Data Platform Sheds Light on Open Science Funding // Annual Reviews (https://katinamagazine.org/content/article/open-knowledge/2025/new-data-platform-sheds-light-on-open-science-funding). 11.09.2025).***

***

«Малі та середні фармацевтичні, біотехнологічні та медичні компанії часто не мають спеціальних юридичних та комплаєнс-команд, тому співробітники змушені самостійно розбиратися у складних питаннях авторського права. Поширеною, але ризикованою практикою є використання академічних облікових даних, таких як логіни університетів, для доступу до статей наукових журналів у комерційних цілях. Хоча це здається зручним, це порушує умови ліцензування таких академічних передплат, які зазвичай обмежуються некомерційним, академічним використанням, і наражає компанії на значні юридичні, регуляторні та репутаційні ризики…

Використання вмісту з неналежним джерелом може призвести до судових позовів про порушення авторських прав, фінансових штрафів та шкоди репутації компанії. Що ще важливіше, це може поставити під загрозу подання регуляторних документів до таких органів, як Американське управління з контролю за продуктами харчування та ліками (FDA) або Європейське агентство з лікарських засобів (EMA), що може призвести до затримки затвердження або навіть до визнання всього подання недійсним через сумніви щодо походження документів та аудиторських слідів. Така практика також викликає підозри під час злиттів і поглинань та проведення інвесторами комплексної перевірки, що може вплинути на оцінку вартості та укладення угоди…

Окрім безпосередніх ризиків, використання несанкціонованого доступу підриває екосистему наукових публікацій, впливаючи на рецензування, редакційний контроль та довгострокову якість досліджень. Щоб зменшити ці ризики, компанії повинні інвестувати в відповідні ліцензії та передплати, включаючи опції оплати за використання, такі як послуги доставки документів, а також розглянути можливість співпраці з фахівцями в галузі інформації або експертами з дотримання авторських прав. Зрештою, пріоритетність

дотримання авторських прав — це не лише юридичний обов'язок, а й стратегічна перевага, яка сприяє довірі, підтримує інновації та має вирішальне значення для довгострокового успіху в конкурентній галузі біологічних наук…» ***(Christine McCarty. Are You Still Using Academic Credentials to Access Research in a Corporate Setting? Here's Why That's a Risk // Copyright Clearance Center, Inc. (https://www.copyright.com/blog/still-using-academic-access-research-corporate-setting/). 11.09.2025).***

***

«…Протягом останніх двох десятиліть академічне видавництво перейшло від передплати до відкритого доступу, що фінансується переважно за рахунок APC та «трансформаційних» угод, проте багато проблем комерційної епохи залишаються: великі видавництва як і раніше отримують доходи як від передплати, так і від APC, надають пріоритет обсягу з мінімальним контролем, ускладнюють рецензування та сприяють збільшенню кількості шахрайства. Ці невдачі відображають ринкову політику (наприклад, ранній акцент Plan S на оплаті APC), яка розглядає видавничу діяльність як послугу, яку можна придбати, а не як спільну справу, невід'ємну від досліджень… У книзі «Publishing Beyond the Market» (Видавнича діяльність поза межами ринку) обґрунтовується модель, заснована на спільних ресурсах, в якій наукові спільноти керують поширенням інформації. Прикладом такої моделі є журнальні видання з відкритим доступом, що видаються бібліотеками, університетськими видавництвами та науковими ініціативами, такими як Radical Open Access Collective, Open Institutional Publishing Association та Copim. Ці некомерційні видавництва мають невеликий масштаб і співпрацюють без консолідації, щоб створити стійкі, етичні альтернативи, засновані на наукових цінностях… Тому політика повинна робити акцент на управлінні та інфраструктурі спільноти, а не на транзакціях: перенаправити витрати APC на фінансування некомерційних видавництв, заохочувати грантоотримувачів публікуватися в них, розширювати внутрішні університетські послуги та переводити журнали з комерційних платформ, спираючись на давні латиноамериканські зразки, такі як SciELO та Redalyc. Відкритий доступ дозволив зробити статті безкоштовними; наступним кроком є переорієнтація на наукові спільні ресурси — некомерційні, керовані спільнотою видання, підзвітні дослідникам, а не ринковій кон'юнктурі…» ***(Samuel Moore. Make academic publishing a commons, not a market // Research Professional News (https://www.researchprofessionalnews.com/rr-news-europe-views-of-europe-2025-9-make-academic-publishing-a-commons-not-a-market/). 11.09.2025).***

***

«…На засіданні «наукового саміту» ООН 9 вересня доповідачі попередили, що відкрита наука в Африці потребує термінової реформи,

оскільки високі витрати на обробку статей та хронічне недофінансування загрожують виключенням дослідників цього континенту з глобального процесу виробництва знань. Евелін Гітау з Фонду «Наука для Африки» назвала відкриту науку основною інфраструктурою для розвитку, зазначивши, що АРС можуть досягати 12 000 доларів США — приблизно річної зарплати молодого вченого, — тоді як Джон Едмундс з британського FCDO сказав, що перехід від моделі «плати за читання» до моделі «плати за публікацію» лише змінив бар'єри. Оскільки Африка інвестує лише 0,5 % ВВП у НДДКР (половина від цільового показника Африканського союзу і значно нижче за середній світовий показник 2,2 %), а значна частина інфраструктури відкритої науки залежить від зменшення обсягів фінансування з боку донорів, стабільність є нагальною проблемою…

Учасники закликали перенаправити ресурси з публікаційних зборів на африканські платформи та репозитарії, наводячи як приклад латиноамериканську організацію Redalyc, а також закликали консолідувати фінансування, визнаючи загальносистемну цінність (включно з інтелектуальною власністю науковців) та прагнучи об'єднати фінансування для звільнення від сплати, змішаного фінансування з цифровими зборами та підтримки приватного сектору. Гітау підкреслила співпрацю SFA з F1000 в рамках проекту Open Research Africa, спрямованого на зниження бар'єрів для публікацій, а також наголосив на необхідності змінити уявлення дослідників про видимість. Консенсус: створити африканську, стійко фінансовану, глобально видиму відкриту дослідницьку екосистему, щоб запобігти виключенню та перепозиціонувати Африку як повноправного учасника глобального знання…» ***(Sibusiso Biyela. Funding gaps stall Africa's open science progress // Research Professional News (https://www.researchprofessionalnews.com/rr-news-africa-pan-african-2025-9-funding-gaps-stall-africa-s-open-science-progress/). 11.09.2025).***

***

«На своєму другому щорічному засіданні (11–12 вересня 2025 р.) Наукова консультативна рада (SAB) Генерального секретаря ООН прийняла історичну заяву, спільно підготовлену Міжнародною науковою радою (ISC), в якій відкрита наука визнається незамінною для проведення надійних досліджень, налагодження ефективних зв'язків між наукою та політикою та зменшення глобальної нерівності. У заяві міститься застереження, що зростаючі геополітичні та економічні бар'єри наразі становлять загрозу для відкритої співпраці, та закликається уряди, інституції та спонсори захищати та розвивати відкриту науку «на благо всіх, не залишаючи нікого осторонь»…

SAB, орган високого рівня, який надає системі ООН незалежні наукові консультації, скликав членів Ради та новостворену мережу наукових установ

для проведення семінару, що стало першим очним зібранням цієї розширеної спільноти…

На зустрічі було підтверджено важливість мобілізації світової наукової спільноти для підтримки прийняття рішень на основі фактичних даних в умовах таких нагальних викликів, як зміна клімату, стрімкий технологічний розвиток та геополітична нестабільність. Під час обговорень також було наголошено на небезпеці, яку неправдива інформація та дезінформація становлять як для науки, так і для дипломатії, та підкреслено необхідність посилення міжнародної співпраці.

Завдяки партнерству з SAB, ISC прагне забезпечити, щоб наука безпосередньо впливала на формування політики ООН, зміцнювала стійкість, боролася з нерівністю та допомагала будувати більш справедливе майбутнє. Прийняття заяви про відкриту науку є важливою віхою у впровадженні відкритості, інклюзивності та співпраці в основу глобального управління» ***(UN Scientific Advisory Board adopts landmark statement on Open Science // International Science Council (ISC) (https://council.science/news/un-scientific-advisory-board-adopts-landmark-statement-on-open-science/). 18.09.2025).***

***

«Штучний інтелект змінює наукові видання та спонукає переосмислити рецензування, а видавці, такі як PLOS, досліджують, як ШІ може підтримувати якість без шкоди для цілісності. Хоча багато журналів дозволяють авторам використовувати генеративний ШІ для підготовки рукописів за певних умов (наприклад, відповідно до рекомендацій COPE та PLOS), вони суворо обмежують використання ШІ в рецензуванні: редакторам і рецензентам зазвичай заборонено завантажувати матеріали до інструментів генеративного ШІ, деякі журнали взагалі забороняють використання ШІ (наприклад, Science), а інші дозволяють обмежене використання, таке як переклад або редагування власних коментарів (наприклад, PLOS, Wiley)… Ці більш суворі стандарти зменшують ризики, включаючи порушення конфіденційності, втрату строгості та специфічності, неправильне представлення результатів роботи ШІ та сприяння маніпулюванню рецензіями. Внутрішній ШІ, який використовується співробітниками журналу, розглядається по-іншому, оскільки він може працювати в безпечних, контрольованих середовищах, що захищають дані та запобігають витоку моделей навчання, дозволяючи інструментам послідовно застосовувати політики, позначаючи такі проблеми, як неповні або відкликані посилання, проблемні статистичні дані та невідповідність доступності даних або попередній реєстрації… Незважаючи на це, люди залишаються незамінними для ґрунтовної оцінки, оскільки вони привносять творчість, судження та міжгалузеву синтезу, які машини не можуть відтворити, тому гібридна модель «людина + ШІ» вважається найбільш перспективним шляхом для полегшення навантаження на рецензентів та скорочення термінів. Ранні експерименти, такі

як рішення NEJM AI «Fast Track» протягом тижня з використанням оцінки редактора та двох рецензій, згенерованих ШІ, ілюструють потенційну ефективність, але видавці наголошують на необхідності збереження принаймні двох людських експертів для забезпечення різноманітних точок зору, всебічного методологічного охоплення, надійності та захисту від упереджень, конфліктів інтересів, неякісних оцінок та неетичних практик. Ера штучного інтелекту настала, але його використання в рецензуванні вимагає обережності та ретельного планування — і воно не замінить людський досвід та судження…» ***(Renee Hoch. The promise and perils of AI use in peer review // PLOS (https://theplosblog.plos.org/2025/09/the-promise-and-perils-of-ai-use-in-peer-review/). 18.09.2025).***

***

«…Наукова діяльність у країнах Африки на південь від Сахари все ще гальмується через нестабільне широкосмугове підключення до Інтернету, нестабільне електропостачання та постколоніальну спадщину слабких інституцій; звідси й часто повторювана статистика, що Африка виробляє лише 3 % світового наукового продукту. З 2016 року регіональна мережа WACREN (Дослідницька та освітня мережа Західної та Центральної Африки) стверджує, що відкрита наука може допомогти подолати цю ситуацію, і через свою програму LIBSENSE вона впроваджує базові елементи — платформи для публікацій у відкритому доступі, спільні сховища даних, сервери препринтів та постійні ідентифікатори — для створення загальноконтинентальної дослідницької екосистеми, що належить спільноті…

На конференції WACREN 2025 року в Дакарі група практиків продемонструвала, як це виглядає в реальному світі. Сокона Дагноко (RUFORUM) пов’язала відкриту, сумісну дослідницьку інфраструктуру з новим аграрним планом Африки CAADP 2026–35: якщо агропродовольчі системи мають прогодувати населення, яке досягне 2,5 мільярда, дослідники, фермери та політики повинні мати можливість безперешкодно обмінюватися даними та доказами. Годвінс Онвучеква (Global Tapestry Consulting) підкреслив, що «керовані вченими» африканські спільноти можуть надати такі докази лише в тому випадку, якщо вони отримають контекстно-орієнтоване навчання, позбудуться бар’єрів, пов’язаних з оплатою за публікацію, і більше не будуть оцінюватися за ієрархіями впливу журналів, запозиченими з Півночі; національні мережі досліджень та освіти (REN) можуть сприяти розвитку цієї місцевої відповідальності… Бернард Діоне (COBESS) розповів, як Сенегал об’єднує університетські репозитарії в національний архів відкритого доступу, а використання ранніх платформ вже налічує мільйони пошукових запитів. Ед Пентц (Crossref) закликав молодих науковців віддавати перевагу інфраструктурам, які відповідають Принципам відкритої наукової інфраструктури (POSI), що гарантують відкритість, управління спільнотою та довгострокову життєздатність. Омо Оайя (WACREN) представив PIDsLink,

об’єднану службу PID на основі безкоштовних ідентифікаторів ARK та OAI: вона розміщена централізовано, але делегована національним REN, і забезпечує глобальну розпізнаваність без високих комісій та прив’язки до комерційних DOI…

Виникло п’ять уроків. (1) Структурні нерівності будуть зберігатися, тому місцеві, орієнтовані на вирішення проблем інструменти — наприклад, відкриті репозиторії даних про насіння, стійке до кліматичних змін, — мають більше значення, ніж копіювання західних моделей. (2) Інфраструктура завжди є соціально-технічною; стійкість, інклюзивність та етика повинні бути закладені в основу від стандартів до управління. (3) Мережі спільнот та розподілені підприємницькі дії є порівняльною перевагою Африки; їх слід посилювати, а не замінювати. (4) Деколонізація знань означає баланс між відкритістю та захистом від видобувних практик, а також визнання багатомовних, корінних результатів. (5) Потрібні сміливі політичні заходи — креативні моделі фінансування відкритої інфраструктури, реформа оцінки досліджень, наставництво для науковців на початку кар’єри — і LIBSENSE вже надає шаблони та обсерваторію політики для відстеження прогресу…

Шлях Африки до динамічного та справедливого майбутнього в галузі досліджень лежить через створення власної, відкрито керованої інфраструктури, регіональну співпрацю та політику, яка ставить місцеві потреби на перше місце, одночасно підключаючи континент до глобального спільного фонду знань…» ***(Pamela Abbott. Five Perspectives on the State of Open Science in Africa // Annual Reviews (https://katinamagazine.org/content/article/open-knowledge/2025/five-perspectives-on-state-of-open-science-africa). 18.09.2025).***

***

«…Прогрес у наукових дослідженнях залежить від обміну та розвитку існуючих робіт, але це необхідно робити відповідально, з особливою увагою до авторських прав та прав на повторне використання. Ліцензії Creative Commons (CC) пропонують творцям стандартизований спосіб надання дозволів іншим особам на використання їхніх робіт, чітко визначаючи, які види використання є дозволеними. Ці ліцензії варіюються від дуже дозвільних (дозволяють майже будь-яке використання з зазначенням авторства – CC BY) до дуже обмежувальних (дозволяють лише некомерційне використання оригінальної роботи без змін – CC BY-NC-ND) і включають такі елементи, як зазначення авторства, спільне використання, некомерційне використання та заборона створення похідних робіт. CC також пропонує CC0, присвячення публічному домену, що дозволяє повністю необмежене використання…

Дотримання цих ліцензій має вирішальне значення для зміцнення довіри та подальших інновацій у науковій спільноті. Дотримання вимог демонструє повагу до авторів, забезпечує правову визначеність та заохочує до подальшого відкритого обміну високоякісними науковими дослідженнями. І навпаки,

ігнорування авторських прав – навіть у випадку відкритого доступу до контенту – може призвести до юридичних наслідків, зашкодити репутації та, зрештою, підірвати рух за відкриту науку. Поєднання контенту з несумісними ліцензіями також може створити значні проблеми з дотриманням вимог…

Тому найкращі практики включають обов'язкове ознайомлення з ліцензіями та їх дотримання, ретельне зазначення авторів, підтвердження сумісності ліцензій при об'єднанні джерел та подавання прикладу шляхом чіткого ліцензування власних робіт. Авторське право, якщо воно ефективно регулюється за допомогою таких інструментів, як ліцензії CC, є не перешкодою, а фундаментальним елементом справедливого, етичного та сталого обміну знаннями, що забезпечує мотивацію дослідників до співпраці та належне визнання їхніх зусиль. Організації можуть ще більше посилити це шляхом впровадження комплексних стратегій дотримання авторського права…» ***(Beth Johnson. Creative Commons Licenses: Protecting Rights and Promoting Responsible Reuse in Data Science // Copyright Clearance Center, Inc. (https://www.copyright.com/blog/creative-commons-licenses-protecting-rights-and-promoting-responsible-reuse-in-data-science/). 18.09.2025).***

***

«…Нове покоління міждисциплінарних академічних пошукових систем на базі штучного інтелекту — Elicit, Consensus, Undermind.ai та багато інших — завдячує своєю швидкістю та широтою величезним масивам відкритих наукових метаданих, особливо рефератів, зібраних з таких агрегаторів, як OpenAlex, Semantic Scholar та CORE…

Протягом багатьох років ці сервіси тихо заповнювали прогалини, залишені великими видавцями, які відмовляються розміщувати реферати в Crossref, часто вдаючись до веб-скрапінгу, щоб досягти охоплення 80 % або більше для контенту Elsevier і Springer Nature. Ця «безкоштовна поїздка» тепер закінчилася. З кінця 2022 року Springer Nature змусив OpenAlex видалити реферати з платних статей, а в листопаді 2024 року Elsevier зробив те саме. Запит за вересень 2025 року показує ефект: для статей Elsevier, опублікованих у 2022–2024 роках, охоплення рефератів в OpenAlex впало з 82 % до 22 %, а для Springer Nature — з трохи менше 50 % до 36 %; решта записів — це майже виключно статті з відкритим доступом. Оскільки більшість інструментів пошуку на основі штучного інтелекту використовують дані з цих відкритих індексів — навіть ті, що рекламують власні бази даних — їхня якість пошуку та ранжування різко погіршиться, а нові учасники ринку будуть намагатися досягти рівня ефективності, яким користуються вже існуючі компанії, що раніше зберегли дані в кеші…

Наслідки виходять за межі ШІ-асистентів: пошук за ключовими словами на будь-якій платформі, що використовує відкриті агрегатори, тепер не буде знаходити мільйони статей за платною підпискою, а великомасштабні бібліометричні дослідження, що залежать від відкритих рефератів, будуть

паралізовані, якщо дослідники не зможуть дозволити собі придбати власні набори даних. Тим часом видавці перепозиціонують реферати як ліцензовані активи для навчання генеративних AI-моделей, про що свідчить зростаючий перелік закритих комерційних угод, відстежуваних Ithaka. Щоб запобігти тривалому зниженню прозорості відкриттів і досліджень, бібліотеки, консорціуми та прихильники відкритої науки повинні наполягати на включенні обов'язкових положень про відкриті метадані в переговори про передплату, інформувати вчених про нові «сліпі зони» в пошуку за допомогою штучного інтелекту та продовжувати розширювати справжнє відкрите публікування, адже якщо повні тексти будуть загальнодоступними, вплив на реферати зникне…» ***(Aaron Tay. The Petrol Tank for AI Discovery Might be Running Dry as Publishers close access to scholarly content such as abstracts due to AI incentives // Aaron Tay (https://aarontay.substack.com/p/the-petrol-tank-for-ai-discovery?triedRedirect=true). 27.09.2025).***

***

Україна

«…За даними медіа спільноти T-invariant, після початку повномасштабної війни Росії проти України в РФ різко побільшало випадків «перекладного» плагіату: російські науковці публікують під своїми іменами дослівні переклади фрагментів українських дисертацій з відкритого доступу, що, за висновками розслідувачів, підживлюється появою великих мовних моделей і покращенням автоматичного перекладу… Зокрема, повідомляється, що стаття доктора економічних наук Сергія Дохоляна у виданні «Известия Кабардино-Балкарского научного центра РАН» (2024) є дослівним перекладом частини дисертації, захищеної роком раніше у Києві; аналогічні російськомовні фрагменти тієї ж дисертації виявлено у «роботах» співавторів із чеченського та дагестанського університетів, а журналісти припускають участь третьої сторони, що готувала й продавала ці тексти. Щоб оцінити масштаби явища, T-invariant за допомогою інструментів NLP зіставив понад 150 тис. україномовних дисертацій із більш ніж 3 млн російськомовних публікацій за 2012–2022 роки і виявив понад 100 робіт із масштабними запозиченнями, оприлюднених після дати захисту оригіналів; після виключення авторів, пов'язаних із українськими вишами, залишилося 58 плагіатних публікацій. Серед їхніх авторів — двоє з Білорусі та по одному з Киргизстану, Казахстану і Китаю, а решта — з різних регіонів РФ; це і студенти, і аспіранти, і доценти, і професори, навіть проректор Російського державного гуманітарного університету та ректор Вітебського державного університету. Це свідчить про системну проблему доброчесності в академічному середовищі, загострену війною та доступністю технологій автоматизованого перекладу…» ***(Вікторія Резніченко. "Академічне мародерство": російські науковці масово крадуть дисертації українців, —***

розслідування // ТОВ «ФОКУС МЕДІА» (https://focus.ua/uk/technologies/725529-akademichne-maroderstvo-rosiyski-naukovci-masovo-kradut-disertaciji-ukrajinciv-rozsliduvannya). 23.09.2025).

***

Алжирська Народна Демократична Республіка

«…Алжир планує створити національну централізовану систему виявлення плагіату в дисертаціях та наукових публікаціях, щоб побороти академічне шахрайство та зміцнити доброчесність у університетах. Про це стало відомо після зустрічі міністра вищої освіти Камеля Баддарі та Національного комітету з електронної документації. Хоча Retraction Watch фіксує лише 50 випадків відкликання алжирських статей у період з 2018 по 2025 рік (близько 6,3 на рік), глобальні відкликання становлять приблизно 0,08% щорічно, причому у 2023 році було відкликано близько 10 000 статей, що підкреслює масштабність проблеми… Платформа об'єднає в собі декілька інструментів та баз даних для виявлення плагіату та контенту, створеного штучним інтелектом, буде пов'язана з Національною системою онлайн-документації (SNDL), яка до січня 2026 року додасть підписки на такі платформи, як Taylor & Francis Online та ScienceDirect (Elsevier), а також буде пов'язана з BiblioUniv, порталом алжирських університетських бібліотек… Професор штучного інтелекту Бурауї Сейфаллах стверджує, що національна система краще впорається з арабською, французькою та місцевими мовами; зменшить витрати на ліцензування; адаптується до місцевих нормативних актів та етичних норм; захистить конфіденційні дані на національних серверах; та створить комплексну внутрішню базу даних дисертацій та публікацій. Він та дослідження 2025 року підкреслюють здатність штучного інтелекту виявляти плагіат у перефразуваннях та перекладах, підвищувати точність за допомогою машинного навчання, виявляти випадки порушення етики та надавати автоматизований зворотний зв'язок. Якщо ця система буде реалізована, вона може стати панафриканською моделлю, вважає Сейфаллах. Цю думку поділяє єгиптянин Самір Халаф Абд-Ель-Аал, який закликає створювати місцеві інструменти, щоб зменшити залежність від дорогого іноземного програмного забезпечення в умовах нестабільності фінансування. Обидва підкреслюють, що технологія повинна супроводжуватися інформаційними кампаніями, підготовкою дослідників та чіткою і справедливою політикою — підхід, підтриманий оглядом плагіату в Африці на південь від Сахари за 2023 рік — для сталого підвищення якості досліджень і довіри до них…» ***(Wagdy Sawahel. National anti-plagiarism system to combat academic fraud // University World News (https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20250923181132411). 24.09.2025).***

***

«…Протягом двох десятиліть наукові видання перейшли від передплати за читання до моделей відкритого доступу, що фінансуються переважно за рахунок плати за обробку статей (APC), яка надходить через «трансформаційні» угоди, проте комерційна логіка — і проблеми — старої системи залишаються. Великі видавці як і раніше отримують прибуток, стягуючи плату як за передплату, так і за APC, просуваючи великі обсяги мінімально перевірених статей і перевантажуючи рецензування, тоді як політика, прикладом якої є Plan S, розглядає видавничу діяльність як ринкову операцію, а не як наукову практику, вбудовану в дослідницькі спільноти.

У книзі «Видавництво поза ринком» автор обстоює модель, засновану на спільній власності, яка надає контроль над цими спільнотами, а не корпораціям. Діамантовий відкритий доступ (безкоштовний для авторів і читачів) вже є основою багатьох подібних ініціатив — бібліотечних або університетських видавництв, Radical Open Access Collective, Open Institutional Publishing Association та партнерства Copim — які співпрацюють, «масштабуючись невеликими кроками», ділячись інфраструктурою та зберігаючи незалежність…

Щоб розвивати цю етичну, керовану спільнотою альтернативу, політичні діячі повинні перенаправити кошти, які зараз витрачаються на APC, на некомерційні видавництва, заохочувати грантоотримувачів публікуватися в них і наслідувати приклад таких державних платформ, як SciELO та Redalyc у Латинській Америці. Відкритий доступ значною мірою вирішив проблему доступу; наступним кроком є створення наукової спільноти, яка звільнить видавничу діяльність від ринкових імперативів і приведе її у відповідність із цінностями та управлінням самої наукової спільноти…» ***(Samuel Moore. Make academic publishing a commons, not a market // Research Professional News (https://www.researchprofessionalnews.com/rr-news-europe-views-of-europe-2025-9-make-academic-publishing-a-commons-not-a-market/). 11.09.2025).***

***

«Незважаючи на зростаючу кількість ініціатив, спрямованих на відстеження прогресу відкритої науки як на національному, так і на європейському рівнях, конкретні докази, що демонструють її очікувані переваги, залишаються обмеженими. Це головний висновок проекту PathOS, ініціативи Horizon Europe, спрямованої на розробку методів вимірювання академічного, економічного та соціального впливу відкритої науки. PathOS опублікував посібник, в якому викладено потенційні показники, визнаючи, що обмеження даних наразі не дозволяють відстежувати деякі ключові показники та встановлювати чіткі причинно-наслідкові зв’язки, наприклад, пов’язувати впровадження в галузі виключно з відкритим кодом інструменту…

Зараз зобов’язання Європи щодо відкритої науки розглядається поряд із зростаючим тиском на економічну конкурентоспроможність та фінансування

чутливих технологій, що потенційно вимагає перегляду амбіцій. Раніше «наївний» підхід до необмеженого доступу переоцінюється у світлі прогресу в галузі штучного інтелекту та посилення занепокоєння з приводу безпеки, що вимагає чіткіших меж та надійних структур управління цифровими правами в університетах. Нинішній керівний принцип — «максимально відкритий, настільки закритий, наскільки це необхідно» — дозволяє вводити обмеження, коли дослідження призначені для комерціалізації, але при цьому вимагає відкритого доступу до опублікованих результатів…» ***(Measuring the Impact of Open Science: Uncertainties Amid the EU's Competitiveness and Defence Agenda // IP Helpdesk (https://intellectual-property-helpdesk.ec.europa.eu/news-events/news/measuring-impact-open-science-uncertainties-amid-eus-competitiveness-and-defence-agenda-2025-09-16_en). 16.09.2025).***

***

«…Нова препринт-публікація на arXiv, підготовлена Джованні Колавіцца, Лорен Кадвалладер та Іеном Гринашкевичем, аналізує понад 500 000 статей французьких авторів за трирічний період, спираючись на дані French Open Science Monitor, і виявляє, що практика відкритої науки послідовно асоціюється з більшою кількістю цитувань: публікація у відкритому доступі пов'язана зі збільшенням на 8,6%, обмін кодом — на 13,5%, обмін даними — на 14,3%, а публікація препринта — на 19%, причому більший ефект спостерігається в конкретних галузях, таких як обмін даними в медицині (+34,9%), препринти в фундаментальній біології (+25,3%) та обмін кодом у соціальних науках (+38%)… На тлі прогресивної політики Франції у сфері відкритої науки та її лідерства у сфері моніторингу, дослідження, на яке звернув увагу Французький комітет з відкритої науки, підтримує політичні цілі прозорості, відтворюваності та ширшого поширення знань. Розроблене разом з такими інструментами, як Open Science Indicators, воно пропонує першу загальнонаціональну оцінку всіх дисциплін, що пов'язує відкриті практики з впливом цитування, водночас зазначаючи, що необхідна подальша робота для розуміння причинно-наслідкових механізмів та суспільних ефектів за межами академічного середовища…» ***(What is the impact of open science practice? // PLOS (https://theplosblog.plos.org/2025/09/what-is-the-impact-of-open-science-practice/). 16.09.2025).***

***

«Запущена Глобальна дослідницька ініціатива з відкритої науки (Grios) є міжнародною співпрацею, спрямованою на розробку науково обґрунтованих рекомендацій для просування відкритої науки в міру її перетворення на загальноприйняту практику. Базуючись у Європейському науковому фонді в Страсбурзі та за підтримки Французького національного фонду відкритої науки, Grios об'єднує таких партнерів, як Міністерство вищої освіти та досліджень Франції, Нідерландська рада з досліджень (NWO) та

CNRS… Під керівництвом Маріна Дакоса, Генрікки Мустайокі, Ганса де Йонге та Флоріана Науде, в рамках чотирирічної програми будуть підготовлені огляди, рекомендації та дорожня карта досліджень, щоб визначити, які заходи в галузі культури та практики досліджень є дійсно ефективними, допомагаючи фінансуючим організаціям та установам максимізувати вплив. Підкреслюючи, що практичне впровадження вимагає розуміння того, що допомагає і заважає дослідникам, Grios опублікує всі результати у відкритому доступі та запрошує інші організації приєднатися в якості партнерів…» ***(Frances Jones. Research bodies unite to advance open science with evidence // Research Professional News (https://www.researchprofessionalnews.com/rr-news-europe-infrastructure-2025-9-research-bodies-unite-to-advance-open-science-with-evidence/). 24.09.2025).***

***

«…Міланський університет прийняв OpenAIRE MONITOR для відстеження результатів своїх досліджень та ефективності відкритої науки, оскільки ця платформа відповідає зобов'язанням університету, прийнятим в рамках COARA та Барселонської декларації, базувати кожну оцінку на повністю відкритих та перевірених даних…

За словами Паоли Галімберті, керівника відділу ефективності, забезпечення якості, оцінки та політики відкритої науки, вирішальними факторами стали сумісність інструменту з репозитаріями установи та його європейське походження: OpenAIRE безперешкодно збирає публікації університету, набори даних та нову пресу Diamond-OA, а також дозволяє проводити значуще порівняння з іншими європейськими установами. MONITOR буде надавати внутрішні звіти, направляти стратегічні рішення та надавати конкретні докази впливу навчальних та підтримкових програм університету… Мілан також тестує пілотні інформаційні панелі OpenAIRE для видавців Diamond з метою оцінки повноти своїх метаданих і сподівається, що будь-які початкові проблеми будуть вирішені завдяки тісній співпраці. Галімберті зазначає, що, хоча італійські університети володіють даними, інструментами та досвідом, національний моніторинг відкритої науки гальмується через слабку політичну підтримку та погану координацію. Вона виступає за спільні показники та інфраструктуру — подібні до національної моделі Ірландії — щоб забезпечити збір порівнянних даних установами за стандартизованими методами, що дозволить проводити прозорі порівняння, розробляти більш ефективну політику та повніше інтегруватися в європейські ініціативи з відкритої науки…» ***(Alane Brunschweiger. Shaping Research Visibility: Why the University of Milan Adopted OpenAIRE MONITOR // OpenAIRE (https://www.openaire.eu/shaping-research-visibility-why-the-university-of-milan-adopted-openaire-monitor). 25.09.2025).***

***

Канада

«Канада досягла високих результатів у галузі досліджень, але зазнає труднощів з їх комерціалізацією, частково через відсутність єдиної федеральної політики щодо інтелектуальної власності (ІВ), що виникає в результаті роботи, яка фінансується з державного бюджету; розрізнені інституційні правила, недостатнє фінансування відділів трансферу технологій, нестача ліцензіатів з приватного сектору та державна власність на ІВ федеральних лабораторій гальмують розвиток стартапів і уповільнюють трансфер технологій…

На відміну від цього, американський Закон Бей-Доула (Bayh-Dole, 1980) дозволив університетам і некомерційним організаціям володіти патентами на дослідження, що фінансуються з федерального бюджету, вимагав добросовісної комерціалізації та «істотного» виробництва в США, а також зарезервував рідко використовувані права на втручання; він перетворив портфель із 28 000 переважно неактивних державних патентів (≈5 % використовуваних) на потік ліцензованих винаходів — від ліків і вакцин до алгоритму пошуку Google — що було ще більше прискорено завдяки спрощеним експрес-ліцензіям у 2010 році. Копіювання закону Бей-Доула не є панацеєю: результати за кордоном є неоднозначними (наприклад, перехід Фінляндії до інституційної власності призвів до зменшення кількості патентів; Нова Зеландія перейшла до власності винахідників), а в Канаді моделі, що належать винахідникам, іноді перевершують інституційні… Контекст має значення: Канада не має великої кількості компаній, які прагнуть комерціалізувати інтелектуальну власність університетів, і має обмежений капітал, толерантний до ризиків, тому університети не можуть вимагати агресивних умов і потребують тимчасової підтримки…

Шлях вперед – це гармонізована федеральна система інтелектуальної власності для досліджень, що фінансуються з державного бюджету, у поєднанні з виділеними ресурсами для патентування та передачі технологій, що вбудовані в гранти, швидше експрес-ліцензування та політика, що дозволяє стартапам отримувати ліцензії та масштабуватися. З огляду на нові технології, пов'язані з суверенітетом і безпекою, Канада повинна подолати розрив між лабораторією та ринком, щоб розкрити економічну цінність своїх досліджень світового класу…» ***(Kyle Briggs, David Durand, TJ Misra. Bridging the gap between publicly funded research and markets // Policy Options (https://policyoptions.irpp.org/2025/09/ip-industrial-policy/). 16.09.2025).***

***

«У липні 2023 року три федеральні грантові агентства Канади — Канадський інститут досліджень у галузі охорони здоров'я (CIHR), Рада з досліджень у галузі природничих наук та інженерії Канади (NSERC) та Рада з досліджень у галузі соціальних та гуманітарних наук Канади

(SSHRC) — розпочали повний перегляд своєї політики відкритого доступу трьох агентств з метою забезпечення негайного безкоштовного доступу до будь-яких рецензованих журнальних статей, опублікованих за їхнього фінансування. Після широких консультацій (онлайн-опитування, тематичні сесії та зустрічі) агентства опублікували у серпні 2024 року звіт «Що ми почули» і, спираючись на ці висновки, розповсюдили проект переглянутої політики для громадського обговорення в період з 25 лютого по 31 березня 2025 року… Зібрані відгуки можна підсумувати у семи пунктах. По-перше, респонденти просили чіткіше визначити сферу застосування політики: чи охоплює вона результати постдокторських досліджень, як визначається поняття «стаття» та як до неї підпадають платформи для рецензування, що не належать до традиційних журналів… По-друге, вони підняли питання щодо основних компонентів — поставили під сумнів обов'язкове розміщення статей, що вже є відкритими, в репозитаріях, висловили бажання отримати більш потужну підтримку для платформ Diamond-OA, обговорили, чи слід вимагати фіксованої чи гнучкої ліцензії Creative Commons, та висловили неоднозначні думки щодо шляху дотримання вимог «препринт як крайній захід» (з закликами пов'язати препринти з остаточною версією та вказати прийнятні сервери). По-третє, вони запропонували такі заходи: створення національного репозитарію або збільшення фінансування досліджень, явну підтримку інфраструктури Diamond-OA, чіткіше визначення поняття «канадський інституційний репозитарій», спрощення процедур збереження прав з видавцями та кращого використання PID і Scholaris для автоматизації депозитів. По-четверте, вони попросили надати більш чіткі вказівки щодо витрат на обробку статей — що вважається допустимими витратами, як підвищити прозорість цін та чи можуть агентства домовитися про зниження APC або запропонувати спеціальні фонди… По-п'яте, вони рекомендували надійний моніторинг дотримання вимог: стандартизовані підтвердження фінансування, перевірки депозитів, звітування про закінчення гранту та можливі санкції щодо дослідників, які не дотримуються вимог. По-шосте, учасники закликали до подальшої співпраці з експертами з числа корінних народів з метою захисту інтелектуальної суверенітету та надання можливості відмови від участі. Нарешті, вони підкреслили проблеми доступності — перешкоди для пошуку самоархівуваних статей, потреби французької меншини та інших неангломовних видавничих спільнот, а також пропозиції щодо необхідності двомовного поширення інформації. Агентства розглянуть ці коментарі та опублікують остаточну, переглянуту політику відкритого доступу в найближчі місяці…» ***(Summary of feedback on the draft revised Tri-Agency Open Access Policy on Publications (2025) // Government of Canada (https://science.gc.ca/site/science/en/interagency-research-funding/policies-and-guidelines/open-access/summary-feedback-draft-revised-tri-agency-open-access-policy-publications-2025). 09.2025).***

***

Республіка Індія

«…З кінця 2000-х років боротьба за академічні платні ресурси протиставила активістів відкритого доступу кільком надприбутковим видавцям. У «Маніфесті відкритого доступу партизанського руху» 2008 року Аарон Шварц стверджував, що наукова та культурна спадщина світу «заблокована кількома приватними корпораціями». Його арешт у 2011 році за масове завантаження статей JSTOR відповідно до Закону США про комп'ютерне шахрайство та зловживання (CFAA) і самогубство у 2013 році зробили його мучеником за цю справу. У 2011 році казахська програмістка Олександра Ельбакян запустила Sci-Hub, безкоштовне сховище, яке зараз містить понад 76 мільйонів статей; супутній сайт Library Genesis (Libgen) пропонує приблизно 7,5 мільйонів книг. Обидва ресурси працюють, обходячи бар'єри передплати — дія, яку Ельбакян захищає як необхідну для студентів і дослідників, особливо в країнах, що розвиваються, які не можуть дозволити собі платити понад 30 доларів США за кожну статтю або високі передплатні внески, які сплачують університети…

Видавці, на чолі з Elsevier, Wiley та Американською хімічною асоціацією, відреагували серією судових позовів про порушення авторських прав на підставі CFAA. Суди США присудили Elsevier 15 мільйонів доларів США (2017) та ACS 4,8 мільйона доларів США (2017) проти Sci-Hub і наказали конфіскувати його домени; нещодавно Швеція, Франція та Австрія заблокували ці сайти. В Індії це ж тріо подало позов проти Sci-Hub і Libgen до Вищого суду Делі; 21 серпня 2025 року суд виніс рішення про заборону обох платформ на території країни, назвавши їх «незаконними веб-сайтами». Рішення було прийнято незважаючи на прохання про втручання з боку індійських студентів і науковців, які стверджували, що скорочення бюджетів бібліотек і високі платні бар'єри вже обмежують доступ до провідних державних університетів, таких як Jawaharlal Nehru University (JNU) і Jamia Millia Islamia…

Критики відзначають, що прибутки видавців — у Elsevier вони становлять приблизно 37 відсотків — перевищують прибутки технологічних гігантів, незважаючи на те, що дослідження в основному фінансуються з державного бюджету, а автори та рецензенти не отримують винагороди. Хоча нова індійська програма «Одна нація, одна передплата» обіцяє масовий доступ до 13 000 журналів від 30 видавців, вона виключає вчених з приватного сектору і не гарантує справжнього відкритого доступу. Подібні політичні кроки за кордоном — Plan S в Європі, Політика відкритого доступу Національного інституту здоров'я (NIH) у США — мають на меті зробити дослідження, що фінансуються з державного бюджету, вільно доступними. Однак доки такі моделі не стануть домінуючими, залишається центральне питання, порушене Шварцем та Елбакян: хто отримає доступ до читання, а хто ні?..» ***(Hajara Najeeb. Who owns knowledge? // THG PUBLISHING PVT LTD.***

(https://frontline.thehindu.com/society/scihub-libgen-ban-delhi-high-court-indian-academia-open-access-research/article70011319.ece). 04.09.2025).

***

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

«…Анна Вернон, керівник відділу ліцензування в Jisc, спирається на свій досвід у сфері інтелектуальної власності та навчання на заочній формі юридичних дисциплін, що загострило її усвідомлення бар'єрів доступу та спонукало її перейти з Британської бібліотеки до Jisc, щоб розширити відкритий доступ на національному рівні… Вона вважає нещодавно оголошену економію Jisc у розмірі 500 млн фунтів стерлінгів для членів організації доказом ефективності колективних переговорів на рівні сектору, спрямованих на зменшення дублювання, підвищення прозорості та узгодження ліцензування з інституційними та національними пріоритетами. Це відображає більш широкий перехід до використання закупівель для формування ринків, підтримки відкритих досліджень та стимулювання інновацій в умовах фінансового тиску... Серед поточних пріоритетів Jisc — угоди про відкритий доступ «нового покоління», в яких наголос робиться на якості та відтворюваності, а не на обсязі; безпечні та надійні дослідницькі середовища, що захищають конфіденційні дані, водночас забезпечуючи можливість співпраці; а також галузеві угоди про електронні дослідницькі зошити, що дозволяють скоротити витрати, підвищити цілісність даних та поліпшити взаємодію… Дивлячись у майбутнє, Вернон бачить наукову екосистему, яка за своєю суттю є інклюзивною, з відкритістю як стандартом, інфраструктурою, що підтримує прозорість і справедливість, а також системами визнання, фінансування та публікації, які розвиваються разом, щоб винагороджувати весь спектр наукових досягнень…» ***(An ongoing commitment to supporting UK teaching, research, and innovation // RI Media Ltd (https://www.researchinformation.info/analysis-opinion/an-ongoing-commitment-to-supporting-uk-teaching-research-and-innovation/). 05.09.2025).***

***

«Bloomsbury Open Collections — це модель, заснована на принципах рівності та відкритого доступу за передплатою, яка була запущена в 2023 році, щоб дозволити монографіям Bloomsbury публікуватися у відкритому доступі без оплати з боку авторів, усуваючи нерівності в попередній системі, що базувалася на моделі оплати за відкритий доступ (BPC) і надавала перевагу авторам з країн Північної півкулі, які отримували гранти. Щороку Bloomsbury курує три міждисциплінарні колекції з 20 назвами — «Африканські студії та міжнародний розвиток», «Навколишнє середовище та зміна клімату» та «Гендер та сексуальність» — надаючи пріоритет авторам з

країн з низьким та середнім рівнем доходу, науковцям на початку кар'єри та незалежним дослідникам (автори з незалежним фінансуванням відкритого доступу не мають права на участь), а деякі назви включені на міцних етичних підставах… Бібліотеки-учасниці допомагають фінансувати ціль у розмірі 160 000 фунтів стерлінгів за колекцію (відкритий доступ надається пропорційно, якщо кількість передплатників недостатня) і отримують постійний доступ до всіх 20 назв, а також річний доступ до приблизно 150 пов'язаних назв з попередніх видань за колекцією, який поновлюється за умови продовження участі. Пілотний проект досяг 50 % своєї цілі і зробив 10 книг відкритими для доступу; на другий рік, розширившись до трьох колекцій, досяг 42% загалом і робить ще 24 назви доступними в режимі відкритого доступу, включаючи 10 з авторами з країн з низьким і нижчим середнім рівнем доходу, 11 від незалежних авторів і 8 від дослідників на початку кар'єри, за участю 69 установ (57% з США, 77% >10 000 FTE, 52% у всіх трьох колекціях)…

На сьогоднішній день було профінансовано 34 книги в режимі відкритого доступу, і на третьому році своєї діяльності Bloomsbury прагне залучити до участі ще більше бібліотек, щоб підтримати новий список із 60 книг, причому будь-яке розширення залежить від більшого попиту…» ***(Solving the equity gap in open access with Bloomsbury Open Collections // RI Media Ltd (https://www.researchinformation.info/viewpoint/solving-the-equity-gap-in-open-access-with-bloomsbury-open-collections/). 11.09.2025).***

***

«Видавництво Cambridge University Press та Товариство Макса Планка спільно розробили нову угоду про продаж книг, яка поєднує придбання на основі фактичних даних із фінансуванням відкритого доступу. Ця інноваційна модель має на меті зробити публікації з відкритим доступом більш доступними за ціною та доступними, зберігаючи при цьому високу якість книг та елементів для читачів у всьому світі. Угода відображає прагнення обох організацій сприяти розвитку публікацій з відкритим доступом та полегшити фінансове та адміністративне навантаження на авторів…

Нова модель забезпечує гнучкість, дозволяючи Товариству Макса Планка щороку адаптувати програму відповідно до мінливих потреб своїх дослідників. Згідно з цією угодою, нові книги видавництва Cambridge, авторами яких є співробітники інститутів Макса Планка, будуть доступні для відкритого доступу. Крім того, залежно від конкретного випадку, книги з каталогу видавництва можуть бути переведені у відкритий доступ. Дослідники Макса Планка також отримають необмежений доступ до книг на платформі Cambridge Core…» ***(Cambridge and Max Planck announce OA book agreement // RI Media Ltd (https://www.researchinformation.info/news/cambridge-and-max-planck-announce-oa-book-agreement/). 18.09.2025).***

***

Сполучені Штати Америки

«**30 квітня 2025 року директор NIH Джей Бхаттачарія прискорив впровадження нової політики відкритого доступу, яка набрала чинності 1 липня 2025 року, скасувавши традиційний 12-місячний період ембарго та вимагаючи негайного відкритого доступу до досліджень, що фінансуються NIH.** Ця зміна спонукала видавців перейти від моделей передплати до угод про оплату обробки статей (APC) та угод «читай і публікуй»…

ScholCommLab відстежує тенденції цін на APC і виявив, що п’ять найбільших видавців зібрали приблизно 2,5 мільярда доларів у вигляді APC у 2023 році. Їхні дані показують, що 89% журналів підвищили APC між 2019 і 2024 роками, причому 40% зростали швидше, ніж інфляція. У відповідь на занепокоєння щодо зростання витрат, 8 липня 2025 року NIH оголосив про свій намір обмежити допустимі APC і опублікував запит на інформацію, в якому запропонував п’ять сценаріїв: заборона APC або обмеження в розмірі 2000, 3000 або 6000 доларів за публікацію, з альтернативами, що включають пропорційні обмеження грантів або вимоги до видавців щодо оплати роботи рецензентів…

Щоб оцінити вплив цих пропозицій, дослідники проаналізували 58 996 статей, опублікованих у 2025 році в 2228 журналах за фінансування Національного інституту охорони здоров’я (NIH). Їхні висновки свідчать про явну невідповідність між запропонованими обмеженнями та поточними цінами. Лише 7% журналів (6% статей) підпадають під обмеження в 2000 доларів, тоді як обмеження в 3000 доларів покривало б 25% журналів (21% статей). Навіть обмеження в 6000 доларів залишить 10% статей з частково непокритими витратами, що особливо вплине на престижні журнали, такі як Nature (12 690 доларів), Cell (11 400 доларів) та Nature Communications (6990 доларів)…

Аналіз підтверджує, що гібридні журнали стягують значно вищі збори, ніж журнали з відкритим доступом типу «gold», в середньому 4425 доларів проти 3106 доларів відповідно, незважаючи на те, що гібридні журнали вже отримують доходи від передплати. Примітно, що 38 журналів не вимагали APC у 2025 році, включаючи 23 журнали з відкритим доступом типу «diamond», 10 журналів, що використовують моделі «Subscribe to Open», та 5 журналів з тимчасовими пільгами, хоча історичні дані свідчать про те, що багато пільг зрештою скасовуються…

Розрив між запропонованими NIH розумними обмеженнями та поточними тарифами видавців є значним і, ймовірно, недооціненим, оскільки деякі автори раніше дотримувалися вимог, використовуючи безкоштовні зелені депозити відкритого доступу, а не сплачуючи APC. Будь-яке впровадження обмежень кардинально порушить поточну систему, змусивши видавців коригувати тарифи або політику, а авторів — шукати альтернативні джерела фінансування або місця публікації. Ефективність обмежень APC у вирішенні проблеми прибутковості наукових публікацій залишається спірною…» ***(Stefanie***

Haustein. NIH explores capping APCs: Let's look at the evidence // ScholCommLab (https://www.scholcommlab.ca/2025/09/03/nih-apc-caps/). 03.09.2025).

***

«…8 серпня 2025 року міністр торгівлі Говард Лутнік повідомив Гарвардський університет, що Міністерство торгівлі вперше з 1980 року в значній мірі застосовує федеральні права відповідно до Закону Бей-Доула, розпочавши кроки з надання ліцензій третім сторонам на патенти Гарварду, що фінансуються федеральним урядом, відповідно до §203, та набуття права власності на винаходи відповідно до §202, якщо Гарвард, як стверджується, не розкрив своє право власності вчасно або не обрав його. Департамент наводить три категорії невідповідності: несвоєчасне або неповне розкриття інформації/вибір об'єктів винаходу (§202), невиконання вимог щодо виробництва в США (§204) та невиконання вимог щодо «практичного застосування», що гарантує права на втручання (§203). Закон Бей-Доул (Bayh-Dole) загалом дозволяє університетам та некомерційним організаціям зберігати право власності на винаходи, створені за рахунок федерального фінансування, якщо вони виконують зобов'язання щодо розкриття інформації та вибору; він також надає агентствам право «втручатися» та вимагати ліцензування, якщо комерціалізація є недостатньою, не дотримуються вимоги щодо охорони здоров'я та безпеки, не виконуються вимоги щодо громадського використання або відсутнє виробництво в США без відмови від прав…

Гарвард, ймовірно, оскаржить це рішення як неконституційне вилучення власності. Хоча патенти є приватною власністю, Верховний суд також описав їх як публічну франшизу і остаточно не вирішив, як застосовується положення про вилучення власності. Якщо уряд отримає повне право власності відповідно до §202, Гарвард може стверджувати, що це вилучення власності саме по собі дає йому право на справедливу ринкову вартість (його портфель оцінюється в сотні мільйонів). Якщо Міністерство торгівлі вимагатиме надання невиключних ліцензій відповідно до §203, суперечка буде стосуватися таких факторів, як у справі Penn Central: економічний вплив (Гарвард має понад 900 ліцензій з понад 650 партнерами, вартість яких залежить від ексклюзивності), втручання в розумні, підкріплені інвестиціями очікування (десятиліття невикористання §§202/203 проти аргументу уряду, що законодавче повідомлення скасовує довіру) та характер дії (цільове виконання проти загальної регуляторної схеми, що служить цілям суспільного інтересу Бей-Доула). Найсильнішим аргументом уряду може бути те, що закон Бей-Доул функціонує як добровільний договір про фінансування: установи приймають федеральні кошти — та умови §§202 і 203 — з відкритими очима, тому ніякого привласнення не відбувається…

Цей крок може стати прецедентом. Успішне використання права на втручання та набуття права власності може нормалізувати більш рішучий вплив федерального уряду на винаходи, що фінансуються за рахунок платників

податків, що потенційно сприятиме досягненню таких цілей, як зниження цін на ліки. Але це також може спонукати університети та науково-дослідні установи розглядати федеральні гранти як підвищений регуляторний ризик, переглянути стратегії комерціалізації або шукати альтернативні джерела фінансування в комерційно цінних сферах. Коротко кажучи, цей крок може розширити державний контроль над інтелектуальною власністю, що фінансується з федерального бюджету, одночасно підриваючи очікування, які лежали в основі десятиліть державно-приватного співробітництва…» ***(Yuri Levin-Schwartz, Taylor Weilnau. From Technology Transfer to Takings Clause: The Legal Stakes of March-In Rights // McDonnell Boehnen Hulbert & Berghoff LLP (https://www.mbhb.com/intelligence/snippets/from-technology-transfer-to-takings-clause-the-legal-stakes-of-march-in-rights/). 10.09.2025).***

***

«…Міністр торгівлі США Говард Лутнік висунув ідею, що Вашингтон повинен вимагати 50 відсотків роялті за ліцензування патентів, які університети отримують від досліджень, фінансуваних за рахунок федеральних грантів. Критики заперечують, що ця пропозиція підірве саму інноваційну екосистему, яку було покликано створити Законом Бей-Доула 1980 року. До прийняття закону Бей-Доула уряд повністю контролював патенти, що виникали в результаті науково-дослідницької діяльності, яка фінансувалася з державного бюджету, але майже жоден з цих винаходів не потрапляв на ринок, оскільки університети та компанії не мали фінансових стимулів брати на себе ризики та витрати, пов’язані з комерціалізацією. Закон Бей-Доула змінив цю ситуацію, дозволивши академічним установам володіти такими патентами та отримувати від них прибуток за умови, що вони реінвестують роялті в дослідження та діляться прибутками з винахідниками…

Результати були значними: з 1996 по 2020 рік відкриття, ліцензовані університетами, додали приблизно 1 трильйон доларів до ВВП США, створили 6,5 мільйона робочих місць, породили близько 19 000 стартапів і генерували приблизно 40 мільярдів доларів на рік в економічній діяльності — все це наповнює федеральну скарбницю набагато більше, ніж 1,35 мільярда доларів, які уряд міг би отримати, конфіскувавши половину з приблизно 2,7 мільярда доларів щорічного доходу від ліцензування університетів. Попередні спроби стягувати роялті були припинені після того, як агентства дійшли висновку, що витрати на моніторинг перевищуватимуть прибутки. Скасування або зменшення частки університетів зараз, ймовірно, пригальмує приватні інвестиції в технології на ранніх стадіях розвитку, скоротить потік нових ліків і продуктів та підірве податкову базу, від якої вже зараз виграє уряд. Коротко кажучи, критики стверджують, що закон Бей-Доул не є неспроможним, а збільшення частки роялті коштуватиме платникам податків більше втрачених інновацій, ніж це коли-небудь окупиться прямими доходами…» ***(Joseph P.***

Allen. Lutnick Wants a Tax That Would Kill Innovation // Dow Jones & Company, Inc. (https://www.wsj.com/opinion/lutnick-wants-a-tax-that-would-kill-innovation-51f79d33). 22.09.2025).

***

«…Видавці гуманітарних та соціальних наук вже давно намагаються відтворити моделі відкритого доступу в стилі STEM, оскільки витрати на обробку статей, трансформаційні угоди та великі субсидії рідко відповідають їх обмеженим бюджетам. Project MUSE та Hopkins Press випробовують колективну альтернативу: Subscribe to Open (S2O). За цією моделлю, якщо достатня кількість бібліотек продовжить купувати звичайні колекції журналів MUSE, щоб досягти заздалегідь визначеного рівня доходу, кожна назва в пакеті, що бере участь у програмі, переходить у режим відкритого доступу без додаткових витрат для авторів. Пілотний проект стартував у 2025 році з понад 100 журналами — 43 з них від Hopkins Press — і триватиме три роки.

Білл Брейхнер, директор журналів у видавництві Hopkins Press, пояснює, що версія S2O від MUSE є першою, яка передбачає об'єднання, а не окремого видавця, що робить її привабливою для гуманітарних журналів, які не мають грантового фінансування або масштабів для трансформаційних угод. Бібліотеки «не повинні нічого робити, крім як підтримувати свої передплати», а видавці все одно отримують передбачуваний дохід. Hopkins Press ретельно відбирав журнали: видання, які сильно залежали від передплати на окремі титули, були виключені, щоб не ставити під загрозу їх прямі доходи; пріоритет надавався зрілим журналам із надійними даними та, де це було доречно, партнерам із товариств…

У майбутньому Hopkins Press буде відстежувати не тільки піки використання, але й більш глибокі показники, такі як цитування, показники впливу та подання з недостатньо забезпечених регіонів, щоб оцінити, чи призводить ширший доступ до більшого наукового та громадського впливу. Якщо експеримент витримає економічні коливання, Брейхнер вважає, що він може запропонувати університетським видавництвам та некомерційним організаціям стійкий шлях до відкритого доступу, який збереже доходи та посилить голос гуманітарних наук…» ***(Danielle Padula. Hopkins Press' successful S2O launch: community conversation // Scholastica (https://blog.scholasticahq.com/post/successful-subscribe-to-open-launch/). 17.09.2025).***

***

«…Обмеження витрат на обробку статей (APC) не забезпечить економії коштів та прозорості, яких прагне Національний інститут охорони здоров'я (NIH), і навіть може підірвати його власне завдання щодо відкритої науки. Оскільки дослідники обирають журнали переважно з огляду

на престиж та кар'єрні стимули, а не ціну, обмеження цін навряд чи змінить їхню поведінку. Натомість видавці просто прив'яжуть свої тарифи до встановленого обмеження, що посилить економіку, орієнтовану на обсяг публікацій, яка цінує кількість статей більше, ніж якість досліджень, і перешкоджає обміну даними, кодами та протоколами… Ціноутворення за кожну статтю є неефективним: 80 % витрат на наукову комунікацію все ще йде на передплату журналів з платним доступом, тоді як 20 %, що витрачаються на APC, вже відкривають доступ до більш ніж половини всіх статей. Кращою стратегією є колективне фінансування установ та бібліотек для послуг відкритого доступу та реформування систем оцінки досліджень, щоб усі результати досліджень, а не тільки статті в журналах, отримували визнання. Докази показують, що відкритий доступ та відкритий обмін даними, кодом та препринтами збільшують кількість читачів та цитувань, тоді як препринти без фінансованої рецензії не можуть замінити перевірені публікації… Встановлення обмежень APC на основі середніх показників з каталогу журналів з відкритим доступом створює ризик ігнорування вимог до якості, ліцензування та масштабу, а запропонована сума в 1000 доларів на оплату рецензування є як нереалістичною, так і потенційно шкідливою. Замість вузьких обмежень і поспішного впровадження, NIH слід розширити консультації, інвестувати в навчання та визнання рецензентів, а також підтримати бізнес-моделі, які винагороджують відкритість, цілісність та різноманітні результати досліджень, тим самим максимізуючи цінність для платників податків і виконуючи заклик меморандуму Нельсона щодо вільного, негайного та справедливого доступу до науки, що фінансується федеральним урядом…» ***(PLOS Response to NIH Request for Information: Maximizing research funds by limiting allowable publishing costs // PLOS (https://theplosblog.plos.org/2025/09/plos-response-to-nih-request-for-information-maximizing-research-funds-by-limiting-allowable-publishing-costs/). 18.09.2025).***

***

«Американська асоціація серця (AHA) вже давно підтримує «відкриту науку», дотримуючись вимог щодо відкритого доступу та відкритих даних вже більше десяти років. Усі статті в журналах, що фінансуються AHA, повинні безкоштовно публікуватися в PubMed Central протягом 12 місяців, а згідно з оновленням від серпня 2023 року, будь-які дані, необхідні для перевірки результатів, повинні бути розміщені — не пізніше ніж до публікації або закінчення гранту — у затвердженому AHA репозиторії, що відповідає вимогам FAIR…

AHA оновила свій веб-сайт, додавши заяви про політику відкритої науки та практичні інструменти — кроки для дотримання вимог відкритої науки, зразки планів роботи з даними та робочий зошит з зберігання даних. Наприкінці 2023 року AHA найняла фізіолога-кардіолога Сару Джарвіс на посаду першого менеджера з відповідальності та досконалості досліджень для

розробки навчальних програм, шаблонів та відео, які допоможуть грантоотримувачам обирати репозиторії, документувати свою роботу та обмінюватися даними…» ***(American Heart Association Amplifies Impact of Research with Open Policies // SPARC (https://sparcopen.org/news/2025/american-heart-association-amplifies-impact-of-research-with-open-policies/). 19.09.2025).***

***

«Новий аналіз ставить питання, як би виглядала сучасна фармакологія, якби Національний інститут здоров'я США (NIH) працював з бюджетом, зменшеним на 40 % з 1980 року, що відображає запропоноване скорочення на 39 % у 2026 фінансовому році та 40-відсоткове зменшення нових грантів NIH, яке вже спостерігається у 2025 році. Використовуючи внутрішні дані про пріоритетність заявок на гранти за 1980–2007 роки, автори визначили як «ризиковані» 40 % заявок, які б втратили фінансування в умовах постійного скорочення бюджету NIH. Потім вони простежили ці гранти до кожної нової молекулярної одиниці (маломолекулярного препарату), затвердженої Управлінням з контролю за продуктами харчування та лікарськими препаратами США (FDA) між 2000 і 2023 роками…

Було застосовано два методи зв'язку. Вузький, «прямий» тест шукав патенти на ліки, які прямо визнають грант NIH; лише 40 із 557 схвалень (7 відсотків) відповідали цьому тесту, а 14 із цих патентів посилалися на гранти з ризиком. Більш широкий, «непрямий» тест слідував науковим цитуванням: якщо патент на лікарський засіб посилався на статтю, підтриману грантом NIH, лікарський засіб вважався пов'язаним з NIH. За цим стандартом 331 лікарський засіб — 59 відсотків усіх схвалень — спирався на наукові дослідження, фінансовані NIH, а 286 схвалень (51 відсоток) посилалися на роботи, фінансовані грантами з ризиком. Застосування більш суворого правила — принаймні чверть посилань на лікарський засіб повинні стосуватися ризикованих досліджень — все одно охопило 65 схвалень (12 відсотків), включаючи такі знакові терапії, як Gleevec (іматиніб), Tarceva (ерлотиніб), Emtriva (емтрицитабін) та Cerdelga (еліглустат)…

Ліки, пов'язані з ризикованими дослідженнями, не були маргінальними продуктами: вони мали значно більшу ймовірність отримати статус пріоритетного розгляду FDA (60 відсотків проти 41 відсотка для ліків, не пов'язаних з такими дослідженнями) і мали вищу оцінку патентів, отриману на фондовому ринку. Оскільки в дослідженні не можна було простежити біологічні препарати, вакцини, пристрої, ланцюжки цитування другого порядку або цикли грантів після 2007 року, його оцінки майже напевно занижують вплив NIH. Проте в найбільшій галузі, для якої існують детальні дані — ліки з малих молекул — приблизно половина всіх схвалень 21 століття спирається на науку, яка не отримала б фінансування в умовах скорочення бюджету на 40

відсотків. Автори роблять висновок, що скорочення такого масштабу, яке зараз розглядається, загрожуватиме широкому спектру майбутніх розробок ліків, а не лише кільком окремим випадкам, і тому нестиме «значні витрати» як для громадського здоров'я, так і для приватних інновацій…» ***(Pierre Azoulay, Matthew Clancy, Danielle Li, Bhaven N. Sampat. What if NIH had been 40% smaller? // (https://www.science.org/doi/10.1126/science.aeb1564). 25.09.2025).***

***

Турецька Республіка

«…Туреччина пропонує одну з найдосконаліших у світі екосистем відкритого доступу до наукових публікацій. За оцінками, в країні видається 3500 наукових журналів, з яких 1190 індексуються в TR Dizin, 220 — у Web of Science, а до вересня 2025 року 587 з'являться в DOAJ… Тільки на публічній платформі DergiPark розміщено близько 2500 відкритих видань — приблизно 95 % з них мають статус «діамантових» — і спонсорується Crossref DOI для близько 1500 журналів. В результаті відкритий доступ фактично став нормою: близько 85 % статей у TR Dizin і 75 % усіх наукових публікацій у Туреччині є вільно доступними…

Кілька структурних особливостей пояснюють надзвичайно високу частку діамантового відкритого доступу. Державне фінансування хостингу та інструментів робочого процесу DergiPark дозволяє утримувати базові витрати на низькому рівні; університети покривають решту витрат, а давня культура добровільної редакційної роботи усуває необхідність стягування плати за обробку статей. Критерії аудиту TR Dizin, що відповідають вимогам COPE, попередження YÖK про недобросовісні видання та дисциплінарний ухил у бік соціальних та гуманітарних наук ще більше підсилюють тенденцію до публікацій без стягування плати за обробку статей. Додаткові національні сервіси — DergiPark для подання матеріалів та присвоєння DOI, TR Dizin для оцінки якості та Aperta Türkiye для зберігання даних — створюють безперебійну публічну інфраструктуру, яка знижує бар'єри для редакторів, забезпечує узгодженість метаданих та підтримує двомовну або багатомовну практику (приблизно три чверті статей написані турецькою мовою, одна чверть — англійською, а менша частина — іншими мовами). Цей скоординований стек також підкріплений угодами про читання та публікацію з Wiley та Springer, що додає тисячі додаткових статей з відкритим доступом щороку. У повсякденній практиці редактори, бібліотекарі та волонтери DOAJ співпрацюють над шаблонами, навчанням та живими семінарами, що прискорило зростання турецьких журналів у DOAJ з 2020 року…

Проте виклики залишаються: іноді відсутні повідомлення про авторські права та ліцензії, описи рецензій можуть бути лаконічними, зберігаються ризики ендогенності, цифрове збереження та машиночитані результати є нерівномірними, а фінансування продовжує покладатися на недооцінену працю

волонтерів. Пріоритети для наступного етапу включають забезпечення обов'язкового дотримання політик на рівні статей, збагачення метаданих, обмеження конфліктів інтересів, інвестиції в технологічні можливості та стабілізацію фінансової підтримки, можливо, за допомогою консорціумних моделей або скромних стипендій. Якщо ці прогалини будуть усунені, Туреччина матиме всі можливості для зміцнення свого лідерства у сфері справедливого, високоякісного, багатомовного відкритого доступу до публікацій, а її партнерство з DOAJ допоможе місцевим журналам відповідати мінливим світовим стандартам і формувати їх…» ***(Ramazan Turgut. Advancing Open Access in Türkiye // DOAJ Blog (https://blog.doaj.org/2025/09/29/advancing-open-access-in-turkiye/). 29.09.2025).***

***

Швейцарська Конфедерація

«…Швейцарська стратегія відкритого доступу 2024 року продовжує реалізацію мети 2017 року щодо забезпечення вільного доступу до всіх публікацій, що фінансуються з державного бюджету, але тепер розширює фокус: окрім високого рівня відкритого доступу, планується створити наукову екосистему публікацій, яка об'єднає інституційні інфраструктури і, перш за все, сприятиме розвитку Diamond OA. Практичний приклад наводить Bern Open Publishing (BOP) в університетській бібліотеці Берна: як сервісна платформа – а не видавництво – BOP надає дослідникам робочі процеси, програмне забезпечення та консультації, щоб вони могли публікувати журнали та книги без APC/BPC; авторські права залишаються у видавців, а вміст поширюється за відкритими ліцензіями у форматі PDF, HTML, XML та Print-on-Demand. Для журналів використовується OJS (Відкрита система журналів) (понад 50 000 журналів у всьому світі), для книг — споріднене програмне забезпечення OMP (Відкрита монографічна преса), що дозволяє створювати різноманітні формати — від простих PDF-файлів до мультиформатних видань з переглядачем зображень…

З метою подальшого розвитку Diamond-OA, Університетська бібліотека Берна бере участь у проекті Horizon Europe CRAFT-OA: 23 партнери з 14 країн вдосконалюють платформи журналів (зокрема, плагіни OJS, багатомовні метадані, захист даних), створюють базу даних індексації та управляють Diamond Discovery Hub, який робить перевірені журнали Diamond більш видимими через відкриті інтерфейси. У майбутньому стабільність забезпечать European Diamond Capacity Hub (EDCH) та, для Швейцарії, мережевий проект Diamond Open Access CH (DOACH), що фінансується swissuniversities, який надає інструменти, стандарти якості та навчання…

Таким чином, Diamond-OA як основний компонент контрольованої, економічно ефективної та орієнтованої на дослідження системи публікацій стає центральним елементом національної стратегії, що підтримується

інституційними постачальниками послуг, такими як BOP, та європейськими проектами співпраці, такими як CRAFT-OA, DIAMAS та EDCH…» ***(Elio Pellin. Publikationen in der Hand der Wissenschaft. Diamond Open Access an der Universitätsbibliothek Bern // infoclio.ch (https://www.infoclio.ch/de/publikationen-der-hand-der-wissenschaft-diamond-open-access-der-universit%C3%A4tsbibliothek-bern). 22.09.2025).***

***

Законодавство з інтелектуальної власності

Україна

«Президент України Володимир Зеленський підписав закон, який врегульовує питання захисту прав інтелектуальної власності на об'єкти, створенні військовослужбовцями під час проходження служби у війську…

Документ уточнює, що особисті немайнові права інтелектуальної власності належать творцеві (тобто військовослужбовцю), а майнові права набуває держава Україна в особі органів, в яких військовослужбовець проходить службу, наприклад Міністерство оборони, Служба безпеки України, відповідні розвідувальні органи України тощо.

Мета законодавчої ініціативи — унормувати відносини інтелектуальної власності щодо об'єктів, які створюються військовослужбовцями у зв'язку з проходженням військової служби, в тому числі вирішити проблему приналежності майнових прав інтелектуальної власності на об'єкти, що створюються військовослужбовцями, а також окремих питань набуття та здійснення прав інтелектуальної власності державою в особі суб'єктів сектору безпеки і оборони…» ***(Зеленський підписав закон про інтелектуальну власність, створену військовослужбовцями // Укрінформ (https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4035284-zelenskij-pidpisav-zakon-pro-intelektualnu-vlasnist-stvorenu-vijskovosluzbovcami.html). 11.09.2025).***

***

Європейський Союз

«…Закон ЄС про штучний інтелект (Регламент 2024/1689) впроваджується через Кодекс практики (CoP) від липня 2025 року, який розповідає розробникам, як бути прозорими щодо своїх моделей, доводити їх безпеку та поважати авторські права. Перші дві вимоги не створюють особливого навантаження — сучасні «передові» моделі можуть автоматично генерувати звіти про прозорість та проводити власні тести на безпеку, — але

правила щодо авторських прав зачіпають суть ефективності моделей та конкурентоспроможності Європи в галузі штучного інтелекту…

Для великих моделей більше даних означає кращі результати; правила авторського права обмежують цей масив даних і підвищують його ціну. CoP розумно забороняє моделям дослівно повторювати захищений текст і дозволяє навчання тільки на законно доступних матеріалах, але також вимагає, щоб розробники розкривали джерела своїх даних і дотримувалися зростаючої хвилі «відмов» відповідно до Директиви ЄС про авторське право 2019 року. Повне розкриття інформації неможливе: ліцензування мільйонів невеликих веб-видавців коштувало б більше, ніж вони могли б заробити, а схеми колективного ліцензування роздрібнилися б за національними межами. Щоб уникнути паралічу, Брюссель пішов на компроміс: розробники повинні вказувати лише основні домени, з яких вони збирають дані, тихо виключаючи невеликі сайти. Це дозволяє знизити витрати на ліцензування, але поглиблює мовні та культурні упередження, оскільки дані про невеликі спільноти ЄС будуть відсутні…

CoP визначає «дані для навчання» настільки широко, що вони охоплюють особисту інформацію, синтетичні або «дистильовані» дані і навіть матеріали, витягнуті з інших систем ШІ; проте він дозволяє компаніям задовольнити вимоги щодо розкриття інформації коротким описом, залишаючи широку свободу дій новому Офіс ЄС з питань ШІ. Тим часом авторське право застосовується лише до матеріалів, що використовуються для попереднього навчання, а не до моделей даних, які отримуються в режимі реального часу під час відповіді на запити користувачів, хоча цей нижній рівень незабаром стане домінуючим. Одне з правил навіть передбачає, що контент, який заборонено використовувати для навчання ШІ, повинен залишатися видимим для пошукових роботів, щоб видавці могли зберегти рекламний трафік, створюючи таким чином викривлений світ, в якому люди можуть читати сторінки, з яких машинам заборонено вчитися.

Позиція Європи суперечить більш ліберальним режимам в інших країнах. Японія звільняє навчання ШІ від авторських прав, а суди США схиляються до того, щоб називати таке використання «трансформативним». Якщо Вашингтон офіційно прийме цю точку зору, американські компанії будуть продовжувати розробляти все більші моделі, тоді як ЄС, спираючись на положення про екстериторіальність в Законі про ШІ, буде змушений вибирати між їх блокуванням або пом'якшенням власних правил…» ***(Bertin Martens. The European Union is still caught in an AI copyright bind // BRUEGEL (https://www.bruegel.org/analysis/european-union-still-caught-ai-copyright-bind). 10.09.2025).***

***

«У середу парламент Італії схвалив новий закон про штучний інтелект, що зробило її першою країною Європейського Союзу з

комплексним регулюванням у сфері ШІ, яке відповідає історичному Закону ЄС про ШІ.

Уряд прем'єр-міністра Джорджії Мелоні виступив ініціатором цього закону, заявивши, що він встановлює такі основні принципи, як орієнтованість на людину, прозорість і безпека використання ШІ, а також наголошує на важливості інновацій, кібербезпеки та захисту приватного життя…

Нові кримінальні положення спрямовані на боротьбу з незаконним поширенням контенту, створеного за допомогою штучного інтелекту, такого як діпфейки, що карається позбавленням волі на строк від одного до п'яти років, якщо це завдає шкоди. Незаконне використання штучного інтелекту також призведе до більш суворих покарань за такі злочини, як крадіжка особистих даних та шахрайство.

Що стосується авторського права, то твори, створені за допомогою штучного інтелекту, захищаються, якщо вони є результатом інтелектуальної праці, тоді як аналіз текстів та даних за допомогою штучного інтелекту дозволений лише для контенту, що не захищений авторським правом, або для наукових досліджень, що проводяться уповноваженими установами.

Закон дозволяє виділити до 1 мільярда євро (1,18 мільярда доларів) з державного венчурного фонду для інвестицій у акції малих і середніх підприємств та великих компаній, що працюють у сферах штучного інтелекту, кібербезпеки, квантових технологій та телекомунікацій.

Критики зазначають, що виділені ресурси є мізерними порівняно з міжнародними ініціативами…» ***(Italy enacts AI law covering privacy, oversight and child access // Reuters (https://www.reuters.com/technology/italy-enacts-ai-law-covering-privacy-oversight-child-access-2025-09-17/). 17.09.2025).***

***

Китайська Народна Республіка

«…З 15 жовтня 2025 року змінений Закон Китаю про боротьбу з недобросовісною конкуренцією модернізує режим цифрової економіки, включивши до нього концепції з Тимчасових положень про недобросовісну конкуренцію в Інтернеті 2024 року та Тлумачення Верховного суду 2022 року, а також розширивши захист від дій, що можуть ввести в оману…

Закон кодифікує заходи захисту для нереєстрованих та нових онлайн-ідентифікаторів, таких як інтернет-псевдоніми, ідентифікатори в соціальних мережах, назви та іконки додатків, які мають репутацію в Китаї, та прямо забороняє використання торгових марок інших осіб (включаючи незареєстровані відомі марки) як торгових назв або ключових слів для пошуку, що можуть спричинити плутанину, уніфікуючи стандарти використання як видимих, так і прихованих ключових слів. Він також передбачає адміністративні санкції для осіб, які сприяють вчиненню дій, що вводять в оману, та гармонізує захист на підставі «законного джерела», звільняючи

невинних продавців від цивільної компенсації та адміністративних штрафів. Платформи тепер повинні встановити правила чесної конкуренції та канали для подання скарг щодо недобросовісної конкуренції, хоча закон не встановлює конкретних адміністративних покарань за недотримання цих правил; на практиці платформи можуть покладатися на процедури повідомлення та зустрічного повідомлення, але все одно нести цивільну відповідальність згідно із Законом про електронну комерцію, якщо бездіяльність призведе до збитків…

Окрім комерційної таємниці, де мінімальний штраф за серйозні випадки збільшується з 500 000 до 1 мільйона юанів, поправки забороняють неправомірне збирання даних (наприклад, шляхом шахрайства, примусу або обходу технічних засобів захисту) без вимоги конфіденційності або комерційної цінності даних, а також забороняють маніпулювання правилами, таке як фальшиві транзакції, неправдиві відгуки та зловмисних повернень, підвищуючи максимальні штрафи за недобросовісну конкуренцію в Інтернеті до 1 млн юанів або 1–5 млн юанів за серйозні випадки…

Нарешті, нові екстериторіальні положення підтверджують застосування до закордонних дій, що шкодять ринку, бізнесу або споживачам Китаю, що відповідає останнім заходам у сфері інтелектуальної власності та антимонопольного законодавства, пов’язаним із закордонними компаніями. У сукупності ці зміни підвищують передбачуваність у сфері онлайн-реклами та захисту брендів, посилюють відповідальність операторів і платформ та створюють нові можливості для вітчизняних і транснаціональних компаній у боротьбі з недобросовісною конкуренцією, що впливає на китайський ринок…» ***(Tracy Li, Shawn Tang. Amended PRC Anti-Unfair Competition Law Effective Soon: Extending IP Safeguards and Extraterritorial Reach // Deacons (https://www.deacons.com/2025/09/10/amended-prc-anti-unfair-competition-law-effective-soon-extending-ip-safeguards-and-extraterritorial-reach/). 10.09.2025).***

***

Королівство Саудівська Аравія

«У червні 2025 року Саудівська служба інтелектуальної власності (SAIP) опублікувала необов’язкові «Керівні принципи щодо авторського права на твори, пов’язані з штучним інтелектом», в яких пояснюється, як вона буде тлумачити чинне саудівське законодавство про авторське право у випадках, коли йдеться про матеріали, створені системами штучного інтелекту. У документі прокреслено чітку межу: твори, створені повністю автономно штучним інтелектом без істотного втручання людини, не захищені авторським правом, оскільки саудівське законодавство пов’язує «оригінальність» з людською творчістю та наміром… Захист стає можливим лише тоді, коли користувач докладає достатніх творчих зусиль, таких як створення детальних підказок, повторне вдосконалення або редагування результату або інше відображення особистого художнього судження. SAIP

зазначає, що така позиція відповідає політиці США, Європейського Союзу, Японії та Південної Кореї, які вимагають людського авторства для виникнення авторського права. Практично, саудівські творці та компанії повинні вести облік підказок, редагувань та рішень щодо відбору, щоб мати можливість реєструвати роботи, створені за допомогою ШІ, які демонструють справжню людську оригінальність, водночас визнаючи, що контент, створений виключно машиною, залишається у відкритому доступі. Таким чином, ці рекомендації надають підприємствам правову визначеність і свідчать про зобов'язання Саудівської Аравії в рамках програми «Vision 2030» сприяти відповідальним інноваціям у сфері штучного інтелекту, одночасно захищаючи права авторів» ***(Saudi Arabia: Guidelines on Copyright Principles for AI-Related Works // Saba IP (https://www.sabaip.com/saudi-arabia-guidelines-on-copyright-principles-for-ai-related-works/). 15.09.2025).***

***

Королівство Таїланд

«…Таїланд, який з 1 січня 2022 року є членом Регіонального всеосяжного економічного партнерства (RCEP), повинен приєднатися до Договору ВОІВ про виконавську діяльність і фонограми (WPPT) до 1 січня 2027 року, і тому вносить поправки до свого Закону про авторське право В.Е. 2537 (1994) з метою приведення його у відповідність до міжнародних стандартів і цифрового середовища. Проект закону, розглянутий Державною радою, розширює виключні права виконавців шляхом перегляду розділів 44, 49, 52 та 53 та додавання розділів 44/1 та 44/2, щоб охопити розповсюдження оригіналів або копій, надання творів у відкритий доступ через електронні засоби масової інформації та оренду, при цьому виконавці мають право ліцензувати ці права з умовами або без них…

Розділ 45 змінено з метою забезпечення справедливої винагороди за трансляцію або публічне розповсюдження звукозаписів незалежно від комерційної мети, що дозволяє стягувати винагороду з користувачів або через власників авторських прав, які виступають в ролі колекторів. Захист творців розширено шляхом перегляду розділів 8(1) та 8(2): неопубліковані твори підпадають під захист, якщо їх автори є громадянами або резидентами Таїланду, або громадянами/резидентами країни, що підписала конвенцію, протягом більшої частини або всього періоду створення, а опубліковані твори підпадають під захист, якщо вони опубліковані в Таїланді або будь-якій країні, що підписала конвенцію…

Штрафи переглянуто в розділах 69, 69/1 та 70 шляхом скасування мінімальних розмірів і збереження максимальних, що надає судам право на власний розсуд призначати штрафи до 200 000 батів за загальні порушення та до чотирьох років позбавлення волі та/або 800 000 батів за комерційні порушення. У сукупності ці зміни зміцнюють права виконавців та творців,

вирішують проблеми цифрової ери (включаючи поширення в Інтернеті та заходи технологічного захисту) та дозволяють Таїланду виконати свої зобов'язання за RCEP/WPPT, одночасно підтримуючи його інтеграцію у глобальну креативну економіку…» ***(Panisa Suwanmatajarn. Copyright: Legislative Amendments to Comply with the WIPO Performances and Phonograms Treaty under the RCEP // The Legal Co. (https://thelegal.co.th/2025/09/07/copyright-legislative-amendments-to-comply-with-the-wipo-performances-and-phonograms-treaty-under-the-rcep/). 07.09.2025).***

***

Південно-Африканська Республіка

«Південна Африка готується до серйозного перегляду своєї системи інтелектуальної власності (ІВ) за допомогою майбутніх законопроектів про внесення змін до законодавства про патенти та промислові зразки, які разом мають на меті модернізувати систему, привести її у відповідність до найкращих світових практик та зробити її більш доступною і справедливою для інноваторів у всій країні…

Законопроект про патенти запровадить суттєвий пошук і експертизу (SSE), відходячи від нинішньої системи, що базується на депозиті. Експертиза розпочнеться в таких технічних галузях, як хімія, біохімія, ІКТ, фізика та інженерія, а з часом буде розширена на всі галузі. Заявки будуть опубліковані після подання, що дозволить третім сторонам висловлювати свої зауваження, а заявники будуть зобов'язані подавати запит на експертизу у встановлені терміни, що враховують звіти з інших юрисдикцій. Нові положення також включатимуть пільговий період для новизни, створення корисних моделей з нижчим порогом винахідливості для підтримки місцевих інноваторів та малих і середніх підприємств, а також можливість перетворення патентних заявок на заявки на корисні моделі…

На міжнародному рівні законопроект включає зобов'язання з таких документів, як Договір ВОІВ про інтелектуальну власність, генетичні ресурси та пов'язані з ними традиційні знання (GRATK, 2024) та протоколи Африканської континентальної угоди про вільну торгівлю (AfCFTA) щодо інтелектуальної власності, включаючи обов'язкове розкриття інформації про походження генетичних ресурсів та традиційних знань у заявках. Він також запроваджує процедури оскарження після видачі патенту, трибунал з питань примусового ліцензування (з можливістю оскарження) та заходи щодо імплементації статті 31bis TRIPS для полегшення доступу до ліків. Додаткові реформи включають диференційовані збори для малих і великих підприємств, перенесення захисту схем інтегральних мікросхем до Закону про патенти та новий гібридний режим вичерпання прав, з національним вичерпанням прав як стандартом, доповненим міжнародним вичерпанням прав для фармацевтичних препаратів та біологічних технологій…

Законопроект про внесення змін до Закону про промислові зразки зосереджений на модернізації та міжнародній гармонізації. Він виключає функціональні зразки із Закону, вводить період оскарження реєстрації та поширює вимоги щодо розкриття інформації на традиційні знання та культурні вирази, посилюючи захист творчості корінних народів. Південна Африка також має намір приєднатися до Гаазької угоди про промислові зразки, що спростить міжнародну реєстрацію, і вивчає можливість приєднання до Ріядського договору про дизайн (2024), який дозволить реєструвати кілька зразків в одній заявці та приймати гнучкі формати, такі як фотографії та анімації…» ***(Kobus du Raan. Key developments expected in South Africa's IP framework // KISCH IP (https://www.kisch-ip.com/Articles/Read/467/Key-developments-expected-in-South-Africa%E2%80%99s-IP-framework-). 26.09.2025).***

***

Республіка Албанія

«Албанія прийняла новий Закон про торговельні марки в рамках своїх зусиль щодо вступу до ЄС, привівши його у відповідність до Регламенту ЄС про торговельні марки (2017/1001), Директиви про торговельні марки (2015/2436) та Директиви про захист прав інтелектуальної власності (2004/48/ЄС). Основна зміна стосується паралельного імпорту: хоча Албанія зберігає національне вичерпання прав (права закінчуються лише після першого продажу в Албанії), закон відмовляється від вузького поняття «лише підробки» і надає митним та ринковим органам повноваження безпосередньо вживати заходів проти несанкціонованого імпорту оригінальних товарів, що дає власникам брендів набагато сильніший практичний контроль над дистрибуцією…

Закон також прямо забороняє недобросовісні подання заявок агентами або представниками без згоди власника, що дозволяє чітко заперечувати та відхиляти такі заявки. Підстави для відмови, скасування та визнання недійсними заяв уточнені та систематизовані відповідно до практики ЄС, чітко охоплюючи невикористання, недобросовісність та порушення абсолютних і відносних підстав. Забезпечення дотримання законодавства посилено шляхом застосування штрафних санкцій та більш раннього втручання проти підготовчих дій (наприклад, упаковка, етикетки, засоби безпеки), а також повноваженнями зупиняти контрафактні товари, що проходять транзитом через Албанію, якщо імпортер не доведе їх законність у місці призначення…

Нарешті, закон встановлює прозору систему міжнародного захисту в рамках Мадридської системи, що охоплює як заявки албанського походження, так і позначення Албанії, з докладними процедурами співпраці з ВОІВ щодо відмов, заперечень та продовжень, що підвищує впевненість як іноземних, так і вітчизняних підприємств» ***(Albania's new Law on Trade Marks // Patent & Trade***

Mark Mihailovic Law Agency (https://ptma-mihailovic.com/albanias-new-law-on-trade-marks/). 10.09.2025).

***

«Новий закон Албанії про патенти приводить її систему у відповідність до стандартів ЄС, включаючи Директиву 98/44/ЄС про біотехнологічні винаходи, Директиву 2004/48/ЄС про захист прав інтелектуальної власності та рамки ЄС щодо додаткових сертифікатів захисту (SPC) для лікарських засобів. Основна процедурна зміна стосується щорічних платежів: терміни тепер прив'язані до дати дії патенту, яка відраховується від дати подання заявки (замість попередньої практики сплати до кінця місяця, в якому була подана міжнародна заявка), тоді як пільгові періоди залишаються незмінними — шість місяців із 50% надбавкою та ще два місяці із 100% надбавкою. По суті, режим SPC додає шестимісячне продовження для педіатричних препаратів та запроваджує правила виробництва та експорту за зразком ЄС: виробництво запатентованих продуктів (зокрема фармацевтичних препаратів та засобів захисту рослин) дозволяється з метою забезпечення виходу на ринок після закінчення терміну дії патенту, а протягом періоду дії SPC виробництво для експорту за межі Албанії дозволяється протягом усього терміну, тоді як виробництво для албанського ринку дозволяється лише протягом останніх шести місяців дії SPC. Закон також приймає узгоджені з ЄС підстави для видачі примусових ліцензій — надзвичайні ситуації в галузі охорони здоров'я, антиконкурентна поведінка та невикористання — і дозволяє видавати примусові ліцензії на експорт ліків до економічно слаборозвинених країн…» ***(Albania's new Law on Patents // Patent & Trade Mark Mihailovic Law Agency (https://ptma-mihailovic.com/albanias-new-law-on-patents/). 16.09.2025).***

***

Республіка Індонезія

«Індонезія поспішає переглянути свій Закон про авторське право 2014 року після низки гучних суперечок — цивільної справи Агнес Моніка проти Арі Біаса та кримінальної справи Міе Гакоан — які виявили, наскільки непрозорою, а отже, і суперечливою стала система виплати роялті за музику в країні. Плата за виконання творів, яка стягується за кожне відтворення пісень у кафе, ресторанах або готелях, поставила композиторів і авторів пісень, які вимагають більш суворого дотримання законодавства та прозорого розподілу роялті, проти власників закладів, які вважають ці збори неприйнятними витратами… Багато закладів відреагували на це, повністю вимкнувши музику, що позбавило колишню атмосферу жвавих приміщень і викрило крихкість творчої екосистеми: композитори потребують публічних виступів, щоб заробляти на життя, підприємства потребують музики, щоб

приваблювати клієнтів, і обидві сторони покладаються на функціонування мережі збору роялті. Тому своєчасний, більш чіткий і прозорий перегляд Закону про авторське право є надзвичайно важливим як для захисту прав власників, так і для надання користувачам юридичної впевненості, щоб сплата роялті розглядалася не як тягар, а як справедливий внесок, що дозволяє музиці Індонезії продовжувати звучати…» ***(Justisiari Perdana Kusumah and Nathanael Alessandro Sjahraney. The Government Revises the Copyright Law // K&K Advocates (https://www.kk-advocates.com/news/read/government-revises-copyright-law-indonesia-royalties). 22.09.2025).***

***

Республіка Філіппіни

«Філіппінський законодавець подав до Палати представників законопроект № 3214, який пропонує прийняти Закон про регулювання дипфейків, щоб заборонити створення, розповсюдження або використання дипфейків, створених за допомогою штучного інтелекту, без письмової згоди особи, зображення якої використовується, та заохотити громадян реєструвати свої зображення як торговельні марки в IPOPHL. Філіппінське законодавство про торговельні марки дозволяє таку реєстрацію «видимих знаків» (Кодекс інтелектуальної власності, розділ 121.1), при цьому необхідна згода, якщо знак складається з імені, портрета або підпису живої особи (розділ 123.1[c]); однак звуки та голоси не можуть бути зареєстровані, а права на торговельну марку в основному захищають від несанкціонованого використання в рекламних цілях, а не від наклепу, дезінформації або іншого некомерційного обману… Окремо, права на публічність відповідно до розділу 169.1(a) вже забороняють використання імені, зображення або голосу особи для реклами товарів або послуг без її згоди. Законопроект передбачає покарання у вигляді тюремного ув’язнення та штрафів у розмірі від 50 000 до 200 000 песо для тих, хто свідомо створює, поширює або відмовляється видаляти фейкові відео, а також штраф у розмірі 50 000 песо на день для платформ, які ігнорують накази про видалення…» ***(Espie Angelica A. de Leon. Bill in Philippines urges people to register their likeness as trademarks to combat deepfakes // Asia IP (https://asiaiplaw.com/section/news-analysis/bill-in-philippines-urges-people-to-register-their-likeness-as-trademarks-to-combat-deepfakes). 05.09.2025).***

***

«…Компанія Globe Telecom закликала філіппінських законодавців надати пріоритет закону про блокування веб-сайтів, який надасть Відомству інтелектуальної власності Філіппін (IPOPHL) повноваження вимагати від інтернет-провайдерів блокувати піратські веб-сайти, аргументуючи це тим, що це є життєво важливим для захисту місцевих творчих працівників та дотримання міжнародних стандартів…

Посилаючись на дані Міністерства торгівлі та промисловості про те, що креативна економіка може внести до 2 трлн песо (29 млрд євро) у ВВП у 2025 році, порівняно з 1,94 трлн песо у 2024 році, Globe попередила, що без більш жорстких заходів проти піратства зростання знаходиться під загрозою... «Кожне незаконне завантаження — це песо, відібране у філіппінських митців та економіки», — сказав президент і генеральний директор Карл Крус, наголосивши, що захист сектору забезпечує робочі місця, інвестиції та таланти. Оскільки попередні пропозиції щодо блокування сайтів були заблоковані, Globe хоче, щоб 20-й Конгрес розглянув їх прийняття як законодавчий пріоритет, зазначивши, що подібні політики широко застосовуються за кордоном для захисту креативних галузей, і закликаючи до швидких дій, щоб запобігти підриву піратством одного з найперспективніших факторів зростання країни…» ***(Colin Mann. Philippines: Globe urges online piracy action // Advanced Television Ltd. (https://www.advanced-television.com/2025/09/15/philippines-globe-urges-online-piracy-action/). 15.09.2025).***

***

«Філіппінське відомство з інтелектуальної власності (IPOPHL) видало циркулярний меморандум № 2025-009, яким встановлюється одностороння процедура визнання добре відомих знаків та створюється спеціальний реєстр добре відомих знаків, окремий від судових розглядів… Власники торговельних марок можуть подати нотаріально завірену заяву про філіппінську декларацію або заяву про реєстрацію існуючої загальновідомої декларації від компетентного органу на Філіппінах або за кордоном; обидві заяви оцінюються за обов’язковими критеріями — тривалість, масштаби та географія використання/просування; частка ринку на Філіппінах та в інших країнах; вроджена/набута розпізнаваність; якість, імідж або репутація — а також додаткові глобальні показники (наприклад, обсяг/виключність реєстрації та використання, комерційна цінність, історія правозастосування, результати судових розглядів, співіснування з подібними знаками)… Докази повинні включати матеріали з Філіппін (іноземні докази самі по собі є недостатніми) і, бажано, подаватися у формі афідавіту. Після розгляду заявки або публікуються в електронному бюлетені протягом одного місяця, протягом якого треті особи можуть подавати зауваження, або видається офіційне повідомлення (відповіді повинні бути надані протягом двох місяців, у разі прострочення заявка відхиляється, але може бути поновлена протягом трьох місяців). Після оголошення Бюро торгових марок видає сертифікат, який служить prima facie доказом загальновідомого статусу для зазначених товарів/послуг, дійсний протягом 10 років і може бути поновлений. Для збереження декларації власник повинен протягом одного року з п’ятої річниці та при кожному поновленні довести безперервне використання в філіппінській торгівлі та збереження статусу добре відомого знака (якщо знак вже внесений до Реєстру торговельних марок, необхідні лише докази статусу добре відомого знака, за умови

дотримання вимог Декларації про фактичне використання («DAU»)… Декларації можуть бути скасовані motu proprio за невиконання обов'язку поновлення протягом шестимісячного пільгового періоду або за неподання необхідних доказів про підтримку, або за клопотанням, якщо знак втрачає свій статус загальновідомого. Включення до Реєстру загальновідомих знаків посилює захист від розмивання, неправомірного використання та недобросовісних заявок, спрощує адміністративне та судове забезпечення дотримання прав шляхом надання готових доказів prima facie та гарантує, що експерти враховують статус загальновідомого знака під час розгляду справи, що посилює стримуючий ефект та підвищує цінність бренду. Ця система не замінює реєстрацію торгової марки, яка залишається основним способом отримання прав, але пропонує додатковий потужний рівень захисту; власникам брендів рекомендується переглянути свої портфелі та розглянути можливість отримання статусу добре відомого бренду за новими правилами…» ***(New rules on the well-known marks register in the Philippines – what brand owners need to know // Legal Benchmarking Group (https://www.ipstars.com/NewsAndAnalysis/New-rules-on-the-well-known-marks-register-in-the-Philippines-what-brand-owners/Index/10902). 15.09.2025).***

***

Соціалістична Республіка В'єтнам

«В'єтнам переглядає своє законодавство про інтелектуальну власність, щоб вийти за рамки вузького підходу до «захисту прав» і розглядати інтелектуальну власність як торгуваний актив, який можна оцінювати, купувати, продавати або використовувати як заставу. Представляючи проект поправок Постійному комітету Національних зборів 23 вересня, міністр науки і технологій Нгуєн Ман Хунг заявив, що підприємства спочатку оцінюватимуть свою інтелектуальну власність внутрішньо, а потім через акредитованих посередників, причому оцінки будуть оприлюднюватися до будь-яких транзакцій, щоб відповідати міжнародним нормам.

Основні положення політики включають:

• Комерційна спрямованість – закон надаватиме пріоритет активізації, комерціалізації та ринковому обігу прав інтелектуальної власності з метою стимулювання інновацій та інвестицій.

• Штучний інтелект та дані – використання загальнодоступних даних для навчання систем штучного інтелекту не вимагатиме дозволу на використання авторських прав, за умови що матеріали не копіюються дослівно, що відповідає підходу Японії. Твори, створені виключно за допомогою машин, не отримуватимуть авторських прав і повинні бути позначені відповідним чином, тоді як твори, створені людьми за допомогою штучного інтелекту, залишаються захищеними.

• ЗМІ – проект визнає, що агрегатори новин часто отримують прибуток від неліцензійного використання оригінальних журналістських матеріалів; будуть вивчені нові механізми для забезпечення розподілу доходів та забезпечення дотримання дозволів.
• Відповідальність платформ та нові теми – майбутні декрети уточнять обов'язки посередників, визначать права на цифрові похідні продукти, компіляції великих даних та інші нові категорії інтелектуальної власності, а також викладуть перехідні положення та положення про дату набрання чинності, щоб уникнути правових прогалин…

Уряд сподівається, що модернізована система сприятиме використанню інтелектуальної власності, полегшить цифрову трансформацію та приведе В'єтнам у відповідність до світових практик. Змінений закон планується подати на розгляд 10-ї сесії Національних зборів у жовтні…» ***(Vietnam amends Law on Intellectual Property // Ministry of Finance (https://vir.com.vn/vietnam-amends-law-on-intellectual-property-137386.html). 26.09.2025).***

***

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

«…Уряд Великої Британії розпочав найбільший за останні десятиліття перегляд охорони промислових зразків: Відомство інтелектуальної власності розпочало 12-тижневі консультації в секторі дизайну вартістю 100 мільярдів фунтів стерлінгів, включно з архітектурою, з метою створення сучасної системи, придатної для цифрової епохи. Посилаючись на заплутану "клаптикову ковдру" прав, що перетинаються, яка особливо обтяжує малі фірми (92% сектору), міністри визнали такі проблеми, як недобросовісні реєстрації та обмежені засоби правового захисту, тоді як Brexit скасував автоматичний захист ЄС, а швидкі цифрові зміни ускладнили правозастосування. Запропоновані реформи включають більш чіткі та впорядковані рекомендації; прийняття нових форматів подання заявок, таких як CAD-файли; розгляд питання про охорону промислових зразків, створених за допомогою штучного інтелекту; нові повноваження щодо пошуку та експертизи для відхилення крадених зразків, зразків, що не мають індивідуального характеру або подані недобросовісно, а також більш доступну процедуру правозастосування з виділеною судовою інстанцією… Консультації триватимуть до 27 листопада 2025 року» ***(Josh Butler. Government starts major review of intellectual property law // EMAP PUBLISHING LIMITED (https://www.architectsjournal.co.uk/news/government-starts-major-review-of-intellectual-property-law). 05.09.2025).***

***

«Міністр культури Великобританії Ліза Нанді пообіцяла депутатам, що уряд вирішить, а не відкладе, складне питання про те, як надати розробникам штучного інтелекту доступ до даних, одночасно захищаючи авторські права творців… Даючи свідчення перед Комітетом з питань культури, ЗМІ та спорту Палати громад, вона визнала, що міністри неправильно провели дебати щодо Закону про дані (використання та доступ) цієї весни, дозволивши їм перетворитися на «бінарний» вибір — підтримати ШІ або підтримати креативні галузі — і не продемонструвавши креативним працівникам, що їхні занепокоєння були почуті. Закон, розроблений Міністерством науки, інновацій та технологій з метою стимулювання інновацій, викликав бурхливу реакцію, оскільки, як здавалося, дозволяв навчати моделі штучного інтелекту на творах, захищених авторським правом, без дозволу та оплати; колеги внесли поправки, спрямовані на припинення такої практики. Нанді заявила, що уряд зараз проводить консультації з обома секторами з метою розробки системи, яка сприятиме розвитку штучного інтелекту, але гарантуватиме винагороду правовласникам, і двічі запевнила, що це питання не буде «відкладено в довгий ящик». Вона визнала, що це завдання є «дуже складним», зазначила, що часті кадрові перестановки в міністерстві ускладнили ситуацію, і взяла на себе особисту відповідальність за те, що не була більш помітною під час попередніх парламентських дебатів…» ***(Jonathan Bunn. Solving AI and copyright issue 'will not be kicked into long grass', says Nandy // The Irish News Ltd (https://www.irishnews.com/news/uk/solving-ai-and-copyright-issue-will-not-be-kicked-into-long-grass-says-nandy-JG4JEUOUJNI5HMEHG7HM5SD2CY/). 10.09.2025).***

***

Сполучені Штати Америки

«…Новий закон штату Теннессі «Про забезпечення безпеки зображення, голосу та образу» (ELVIS), підписаний 21 березня 2024 року і чинний з 1 липня 2024 року, модернізує закон штату про захист особистих прав 1984 року, щоб протистояти ризикам, пов'язаним із «діпфейками» штучного інтелекту. Він розширює існуючі права на публічність (які раніше обмежувалися ім'ям, фотографією та зображенням) і включає голос людини, тим самим захищаючи як живих, так і померлих осіб від несанкціонованого комерційного використання їхньої особистості за допомогою штучного інтелекту. Батьки або опікуни можуть реалізувати це право від імені неповнолітніх, спадкоємці можуть діяти від імені померлих, а звукозаписні компанії можуть подавати позови, якщо йдеться про ексклюзивні контракти на запис… Закон забороняє свідоме, без згоди особи використання її імені, зображення, подоби або голосу в рекламі, зборі коштів або будь-якому комерційному контексті, а також забороняє розповсюдження програмного забезпечення або алгоритмів, основною метою яких є створення таких

несанкціонованих копій. Жертви можуть вимагати судового заборони, конфіскації або знищення матеріалів, що порушують авторські права, відшкодування фактичних збитків плюс прибуток порушника, а в особливо тяжких випадках — збільшене відшкодування збитків, тоді як умисні порушення також можуть бути притягнуті до відповідальності як проступки, що караються позбавленням волі на строк до 11 місяців 29 днів та штрафом у розмірі до 2500 доларів США…» ***(What Is the ELVIS Act? Protecting Voice, Image, & Likeness // LegalClarity (https://legalclarity.org/what-is-the-elvis-act-protecting-voice-image-likeness/). 01.09.2025).***

***

«…Сенаторка США Марша Блекберн з Теннессі зробила штучний інтелект одним із своїх головних політичних пріоритетів у рамках передвиборчої кампанії на посаду губернатора, представивши двопартійний законопроект, спрямований на захист митців від несанкціонованого використання їхніх творів штучним інтелектом. Законопроект, який отримав назву TRAIN Act, надасть власникам авторських прав можливість вимагати інформацію про дані, які використовують компанії для створення контенту штучного інтелекту. Блекберн стверджує, що імена, зображення, голоси та твори творців копіюються без їхньої згоди, і хоча вона визнає перспективи ШІ, вказуючи на такі досягнення, як комерційна квантова мережа Чаттануги, вона наполягає на необхідності регулювання для захисту співаків, авторів пісень, проповідників та інших творчих осіб, чиє існування знаходиться під загрозою…

Запроваджений на початку законодавчої сесії 2025 року, закон TRAIN наразі очікує на розгляд Сенатським комітетом з питань правосуддя, а наступна сесія Сенату запланована на вівторок о 15:00» ***(Ray Collado. Senator Blackburn's TRAIN Act seeks to protect artists from AI copyright infringement // Sinclair, Inc. (https://newschannel9.com/newsletter-daily/senator-blackburns-train-act-seeks-to-protect-artists-from-ai-copyright-infringement). 02.09.2025).***

***

«Меморандум від 4 серпня 2025 року, виданий Відомством патентів і торгових марок США (USPTO), містить важливі роз'яснення щодо придатності предмета відповідно до 35 U.S.C. § 101, що фактично підвищує планку для експертів при видачі відмов і надає заявникам більш потужні засоби захисту. Основне роз'яснення полягає в тому, що категорія розумових процесів не повинна розширюватися на обмеження, які не можуть бути обґрунтовано виконані людським розумом. Наприклад, елементи заявки, що включають складні нейронні мережі, багатовимірні матричні обчислення або апаратні реалізації штучного інтелекту, визнаються такими, що виходять за межі розумових процесів, навіть якщо вони включають математику — це

особливо важливий момент для інновацій у галузі штучного інтелекту, машинного навчання та комп'ютерного зору…

У меморандумі проводиться розмежування між вимогами, що містять судове виключення, наприклад, прямо називають математичні алгоритми, такі як зворотне поширення або градієнтний спуск, та тими, що лише передбачають таке виключення, наприклад, навчання моделі без конкретного зазначення алгоритму…

У розділі III меморандуму представлено істотну зміну: якщо право на отримання пільги є «сумнівним», експертам наказано відхиляти заявку лише в тому випадку, якщо ймовірність того, що заявка не відповідає критеріям, перевищує 50 %. Це запобігає відхиленню заявок на основі припущень і сприяє наданню заявникам переваги сумніву в невизначених випадках…

Для заявників Меморандум створює нові стратегії для подолання відмов за § 101. Аргументи можуть зосереджуватися на тому, щоб показати, що обмеження вимог не можуть бути виконані розумово, посилаючись на стандарт «близького рішення» для підкреслення слабких відмов, або демонструючи технологічне вдосконалення відповідно до кроку 2A, частина друга, посилаючись на специфікацію та інтегровані особливості вимог. Ці рекомендації також відкривають можливість перегляду раніше відхилених заявок, зокрема в галузі програмного забезпечення та штучного інтелекту, які тепер можуть мати більші шанси на схвалення в рамках оновленої системи… ***(Tayan B. Patel, Aaron B. Rabinowitz. Navigating Patent Eligibility in the Age of AI: Strategic Insights from the USPTO's August 2025 Guidance // Baker & Hostetler LLP (https://www.ipintelligencereport.com/blogs/navigating-patent-eligibility-in-the-age-of-ai-strategic-insights-from-the-usptos-august-2025-guidance/). 02.09.2025).***

***

«Незадовго до вихідних, присвячених Дню праці, президент Дональд Трамп видав указ, який виключає співробітників патентного відділу Бюро патентів і торгових марок США та Управління головного інформаційного директора (OCIO) з профспілкового представництва. Указ під назвою «Подальші виключення з Федеральної програми відносин між роботодавцями та працівниками» виключає цих працівників з юрисдикції Професійної асоціації патентного відомства (POPA), яка представляє патентних експертів, та Національного профспілки працівників казначейства, розділ 243 (NTEU 243), яка представляє допоміжний персонал у багатьох агентствах…

Білий дім виправдав цей крок міркуваннями національної безпеки, заявивши, що підрозділи USPTO, яких це стосується, виконують функції, пов'язані з розвідкою, контррозвідкою, розслідуванням або охороною, і що застосування розділу 71 титулу 5, який гарантує права федеральних службовців на колективні переговори, суперечить вимогам національної безпеки. Хоча цей наказ стосується конкретно Управління комісара з патентів та його

підпорядкованих підрозділів, експерти з торговельних марок залишаються незачепленими…

NTEU 243, яка охоплює IT-персонал, експертів з юридичних документів, аналітиків та інших співробітників USPTO, вважає, що ця зміна зменшує її вплив. Цей наказ підкреслює незвичайний крок, пов'язуючи експертизу патентів та IT-операції з питаннями національної безпеки, одночасно обмежуючи захист профспілок для значної групи федеральних працівників у патентному відомстві…» ***(Eileen McDermott. Trump Order Bars USPTO Patents Employees from POPA Membership But Will Not Yet Affect Telework // IPWatchdog, Inc. (https://ipwatchdog.com/2025/09/02/trump-order-bars-uspto-patents-employees-popa-membership-will-not-yet-affect-telework/id=191823/). 02.09.2025).***

***

«На недавніх слуханнях Комітету Палати представників з питань малого бізнесу експерти попередили, що цифрові творці борються за захист своїх брендів, оскільки законодавство США про авторське право, а зокрема Закон про авторське право в цифрову епоху (DMCA) 1998 року, не встигає за розвитком інтернет-торгівлі. Адвокат з питань торговельних марок Кайла Моран повідомила законодавцям, що повідомлення про видалення контенту відповідно до DMCA, призначені для видалення піратського контенту, зараз використовуються як зброя для придушення конкурентів або критики: один бізнесмен нібито подав фальшиві повідомлення, щоб видалити негативні статті, а двоє інфлюенсерів навіть судилися через скопійований «веб». Оскільки тільки зареєстровані авторські права або торгові марки є повністю захищеними, багато творців занадто пізно виявляють, що у них немає необхідних документів для припинення порушень або стягнення збитків, а судові витрати є надто високими. Створення ТОВ дозволяє перекласифікувати акаунти в соціальних мережах як бізнес-активи та захистити особисту відповідальність, але реєстраційні збори варіюються залежно від штату, і цей крок не запобігає крадіжкам… Моран і консультант з соціальних медіа Крістіна Бреннан заявили, що більшість дрібних творців також неправильно розуміють контракти та податкові правила. Вони закликали Адміністрацію малого бізнесу надати спеціалізовані консультації та юридичну допомогу підприємцям, що займаються створенням контенту, попередивши, що без оновлених законів або більш чіткої підтримки «це буде Дикий Захід». ***(BEN BUTLER. Content Creators Want Congress to Revamp Decades-Old Copyright Law // Mansueto Ventures, LLC (https://www.inc.com/benjamin-butler/content-creators-want-congress-to-revamp-decades-old-copyright-law/91240664). 25.09.2025).***

***

Турецька Республіка

«Туреччина прийняла довгоочікувані поправки до Положення про виконання Закону про промислову власність, опубліковані 15 березня 2025 року (Офіційний вісник № 32842), з метою уточнення процедур скасування реєстрації за невикористання, які тепер розглядаються Турецьким відомством з патентів і торговельних марок (TPTO) після передачі повноважень від судів 10 січня 2024 року…

Згідно з новою процедурою, заявник повинен подати підписану форму TPTO для кожної оскаржуваної реєстрації, перелічити товари або послуги, що є предметом спору (а також, за бажанням, вказати точну дату, з якої вимагається скасування), та додати підтвердження сплати збору TPTO та збору за депонування коштів. Відомство відхилить заяву, якщо будь-які формальні недоліки не будуть усунені протягом одного місяця.

Після прийняття запиту власник торгової марки має один місяць, який може бути продовжений ще на один місяць, щоб довести «справжнє і серйозне» використання в Туреччині для зазначених товарів або послуг; використання, розпочате протягом трьох місяців до подання запиту, не враховується як символічне. TPTO може вимагати додаткову інформацію від будь-якої зі сторін, знову ж таки з терміном відповіді в один місяць. Якщо докази відсутні, Відомство приймає рішення на підставі наявних даних…

Комісія за ескроу в кінцевому підсумку виплачується стороні, що виграла справу, якщо вона подає відповідну вимогу протягом десяти років після того, як рішення набуде остаточного характеру. Заявник може відкликати позов у будь-який час до винесення рішення та повернути суму депозиту.

Хоча TPTO почав приймати заявки в середині 2024 року, він почав повідомляти власників оскаржуваних знаків лише в травні 2025 року і, як очікується, зараз винесе перші суттєві рішення. Таким чином, поправки відкривають шлях до швидшого та надійнішого механізму вилучення невикористовуваних знаків з реєстру, і, ймовірно, з набуттям досвідом роботи з новою системою відомство надасть додаткові практичні рекомендації…» ***(Moroğlu Arseven. Long-awaited regulation on non-use cancellation actions of the trademarks published // Legal Benchmarking Group (https://www.ipstars.com/NewsAndAnalysis/Long-awaited-regulation-on-non-use-cancellation-actions-of-the-trademarks-publish/Index/10893). 10.09.2025).***

***

Спори та судові розгляди щодо порушення прав інтелектуальної власності

Україна

«…Художниця Богдана Чілікіна подала позов до «Укрпошти» за порушення авторських прав після того, як виявила на eBay продаж марок, виготовлених поштовим оператором у межах проєкту «Власна марка» із зображенням, тотожним її картині «Тут люди»... За словами авторки, вона безуспішно намагалася врегулювати спір у досудовому порядку (пропонувала медіацію), а раніше навіть безоплатно пропонувала «Укрпошті» офіційно випустити марку на основі твору з належним оформленням прав. Сам проєкт «Власна марка» працює як «типографія»: будь-хто може замовити друк, позначивши в бланку, що має права на зображення; «Укрпошта» марок не продає і не розповсюджує, отримуючи лише плату за друк… Керівник компанії Ігор Смілянський наполягає, що відповідальність лежить на замовнику, адже перевіряти кожне зображення неможливо та економічно невиправдано; персональні дані порушника можуть бути розкриті лише за рішенням суду… Натомість IP-юристи зазначають: замовник несе основну відповідальність за незаконне використання твору, а «Укрпошта» потенційно може бути залучена як співвідповідач у разі доведення, що друк відбувся на її потужностях і оператор знав або мав знати про порушення; водночас формальне «підтвердження галочкою» не усуває ризиків, тож варто впроваджувати механізми перевірки. Для захисту прав автору радять фіксувати авторство (скріншоти, метадані, свідоцтво про реєстрацію), домагатися через суд розкриття даних замовника, вимагати припинення порушення та відшкодування збитків, а також скаржитися на eBay… Справу розгляне суд; юристи не виключають, що вона може стати показовою для подібних кейсів…» ***(Ігор Вишневський. Художниця подала до суду на «Укрпошту» за порушення авторських прав. Розповідаємо, як її картина перетворилася на марку, котра продавалася на eBay, і що кажуть із цього приводу в самій «Укрпошті» // ТОВ «Дев Україна» (https://dev.ua/news/mozhlyve-porushennia-avtorskoho-prava-pry-drutsi-marok-ukrposhtoiu-1756638537). 01.09.2025).***

***

«7 серпня 2025 року Зборівський районний суд Тернопільської області визнав винним 36-річного чоловіка у незаконному розповсюдженні українського телевізійного контенту: за ініціативи 1+1 media, учасника антипіратської Ініціативи «Чисте небо», встановлено, що він продавав модифіковані медіаприставки по 700 грн, які через піратський OTT-сервіс забезпечували нелегальний доступ до каналів 1+1 Україна, 2+2, ТЕТ, УНІАН, Бігуді, ПЛЮСПЛЮС, а також до каналів Starlight Media (ICTV, СТБ, М1, М2

тощо) без дозволу правовласників… Дії кваліфіковано за ч. 2 ст. 176 ККУ (порушення авторського права і суміжних прав у великому розмірі) та ч. 1, 2 ст. 361-2 ККУ (несанкціонований збут інформації з обмеженим доступом). З огляду на визнання вини та відшкодування збитків суд призначив покарання у вигляді трьох років позбавлення волі умовно з випробувальним строком один рік; засуджений зобов'язаний не порушувати закон і повідомляти орган пробації про своє перебування…» ***(Мешканця Тернопільщини засуджено до трьох років умовно за піратське розповсюдження українських телеканалів // Mediasat (https://mediasat.info/uk/2025/09/01/meshkanczya-ternopilshhyny-zasudzheno-do-troh-rokiv-umovno-za-piratske-rozpovsyudzhennya-ukrayinskyh-telekanaliv/). 01.09.2025).***

***

Австралійський Союз

«…4 вересня 2025 року Вищий суд Австралії надав Zip Co Limited спеціальний дозвіл на оскарження рішення Федерального суду у справі Firstmac Limited проти Zip Co Limited [2025] FCAFC 30, відкривши шлях до довгоочікуваного роз'яснення щодо значення поняття «чесність» у контексті чесного одночасного використання відповідно до пункту 44(3)(a) Закону про торговельні марки 1995 року…

Чесне одночасне використання вимагає, щоб знак був прийнятий чесно і широко використовувався поряд із конфліктуючим знаком без реального ризику сплутування; рішення Вищого суду безпосередньо вплине на заявників, які прагнуть подолати заперечення та оскарження під час експертизи, а також на власників незареєстрованих брендів, які покладаються на захист від порушення прав. Після справи Firstmac практика експертизи змінилася в бік вимагання об'єктивних доказів чесності: у негативному звіті, опублікованому після ухвалення рішення, з посиланням на Посібник IP Australia наголошується, що простих тверджень про необізнаність недостатньо і що заявники повинні пояснити, які заходи належної ретельності (наприклад, пошук в Австралійському реєстрі торговельних марок та в Інтернеті) вони вжили перед першим використанням…

Ця тенденція відображає лінію прецедентного права, що починається з справи Flexopack SA Plastics Industry проти Flexopack Australia Pty Ltd [2016] FCA 235 (об'єктивна добросовісність вимагає розумної старанності та, в ідеалі, юридичної консультації), застосовану за аналогією у справі Insight Radiology Pty Ltd проти Insight Clinical Imaging Pty Ltd [2016] FCA 1406 та підтверджену у справі Pham Global Pty Ltd проти Insight Clinical Imaging Pty Ltd [2017] FCAFC 83, а також схвалену у справі Firstmac…

Якщо Вищий суд не скасує цей підхід, власники торговельних марок, які посилаються на чесне одночасне використання, повинні довести як суб'єктивну чесність (відсутність знань про конфліктуючі права), так і об'єктивну чесність

(докази проведення належного пошуку зареєстрованих, заявлених та незареєстрованих торговельних марок до початку використання), вести письмові записи про таку ретельність, а також, з огляду на юридичне та адміністративне навантаження, залучити досвідченого юриста з питань торговельних марок перед прийняттям рішення про прийняття та інвестування в нову торговельну марку…» ***(Judy Zhu, Sophie Hutley. High Court to clarify 'honest concurrent use' in trade mark law // HopgoodGanim Lawyers (https://www.hopgoodganim.com.au/news-insights/high-court-to-clarify-honest-concurrent-use-in-trade-mark-law/). 09.09.2025).***

***

Європейський Союз

«…Регіональний суд Кельна (рішення від 24 липня, № 14 O 343/23) постановив, що малі та середні онлайн-платформи можуть нести пряму відповідальність за порушення авторських прав користувачів, якщо вони не вживають розумних запобіжних заходів. У справі, в якій пілот без дозволу завантажив аерофотознімок фотографа на приватний портал пропозицій польотів, платформа видалила фотографію після отримання повідомлення, але відмовилася видати припинення та заборону, аргументуючи це тим, що вона є нейтральним хостом і проактивний моніторинг є неможливим. Суд відхилив привілей хост-провайдера, виніс рішення про припинення діяльності, стягнення 200 євро відшкодування збитків та судових витрат, а також визнав оператора «винуватцем», оскільки він не вжив усіх надійних та ефективних технічних і організаційних заходів для запобігання порушенням… Посилаючись на прецедентне право Європейського суду та Федерального суду Німеччини, суд підкреслив різницю між пасивним хостингом та активним внеском, зазначивши, що розмір не є виправданням і що навіть для невеликих операторів існують доступні інструменти (наприклад, пошук за зображеннями). Він також уточнив, що Закон про постачальників послуг авторського права не регулює відповідальність вичерпно; загальні принципи застосовуються, коли бізнес-модель платформи сприяє поширенню захищеного контенту. Це рішення посилює можливості творців діяти проти платформ, які не мають належних механізмів захисту, а не лише після неодноразових порушень…» ***(Stefan Krempl. Ruling: Even small platforms are liable for copyright infringements by users // heise medien (https://www.heise.de/en/news/Ruling-Even-small-platforms-are-liable-for-copyright-infringements-by-users-10629623.html). 02.09.2025).***

***

«3 квітня 2025 року Окружний суд Будапешта передав до Суду ЄС (CJEU) першу справу Союзу щодо взаємодії штучного інтелекту та авторського права: Like Company проти Google Ireland. Like Company, угорський видавник преси, який отримує дохід від реклами на кількох онлайн-

порталах новин, стверджує, що чат-бот Gemini від Google, що використовує генеративний штучний інтелект, відтворював і відображав значні частини його статей під час відповідей на запити користувачів, тим самим порушуючи суміжні права видавця… Хоча Gemini не зберігає статті у звичайній базі даних, він був навчений на веб-контенті, індексованому через Google Search, і може цитувати або резюмувати захищений матеріал, іноді дослівно, з посиланням на оригінальне джерело. Видавець стверджує, що це виходить далеко за межі цитування «окремих слів або дуже коротких уривків», дозволеного законодавством ЄС, становить несанкціоноване відтворення та повідомлення громадськості і не може бути виправдано тим, що статті були вільно доступні для пошукових систем. Google заперечує, що угорські правила щодо авторського права не застосовуються, оскільки штучний інтелект не навчався і не працював в Угорщині; що будь-які фрагменти, які відображаються, досягають лише тієї ж аудиторії, яка вже має доступ до статей в Інтернеті, і тому не звертаються до «нової аудиторії»; і що, в будь-якому випадку, результати — часто змішані з «галюцинаціями», згенерованими штучним інтелектом — підпадають під винятки ЄС щодо тимчасового відтворення та видобутку тексту та даних. Остаточне рішення CJEU, яке очікується лише через кілька років, широко очікується, оскільки воно може дати роз'яснення щодо статусу авторських прав на контент, створений за допомогою штучного інтелекту, та допустимого обсягу видобутку тексту та даних в Європі…» ***(Ágnes Sólyom. CJEU to rule on landmark AI and copyright case from Hungary // CMS Legal (https://cms-lawnow.com/en/ealerts/2025/09/cjeu-to-rule-on-landmark-ai-and-copyright-case-from-hungary). 02.09.2025).***

***

«Суд Європейського Союзу у четвер постановив, що Польща має сплатити штраф у розмірі 8,3 мільйона євро за несвоєчасне впровадження ключової директиви ЄС про авторське право.

Директива про авторське право на єдиному цифровому ринку, прийнята у 2019 році, має на меті надати додаткові повноваження власникам авторських прав та зменшити кількість порушень авторських прав в Інтернеті.

Європейська комісія передала справу Польщі до Суду ЄС після того, як Варшава не вчасно імплементувала директиву. Держави-члени ЄС мали прийняти новий закон до 2021 року.

Пізніше Польща інтегрувала цей регламент у свою правову систему та стверджувала, що затримка була спричинена пандемією COVID-19, але Суд ЄС відхилив цей аргумент.

Верховний суд ЄС заявив у четвер, що штраф був необхідним для запобігання подібним порушенням законодавства блоку та забезпечення його повної ефективності…» ***(ESTT skyrė Lenkijai 8,3 mln. eurų baudą dėl laiku neįgyvendintos autorių teisių direktyvos // Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija***

(https://www.lrt.lt/naujienos/verslas/4/2665000/estt-skyre-lenkijai-8-3-mln-euru-bauda-del-laiku-neigyvendintos-autoriu-teisiu-direktyvos). 04.09.2025).

***

«…27 вересня 2024 року (310 O 227/23) Регіональний суд Гамбурга (LG Hamburg) постановив, що за певних умов використання вільно доступних онлайн-творів для навчання штучного інтелекту є законним. У справі, порушеній фотографом проти некомерційної організації LAION, яка включила URL-адресу та опис його зображення до відкритого набору даних і коротко завантажила фотографію для перевірки підпису, незважаючи на повідомлення на сайті про заборону автоматичного завантаження, суд постановив, що таке відтворення підпадає під § 60d Закону про авторське право (UrhG), виняток для наукового тексту та аналізу даних (TDM). Цей виняток, покликаний збалансувати права авторів із суспільними та науковими потребами, також охоплює TDM для навчання штучного інтелекту дослідницькими установами без згоди автора…

Це рішення означає, що роботи, які є загальнодоступними в Інтернеті, можуть використовуватися для дослідницького TDM, тоді як § 44b(3) UrhG дозволяє правовласникам блокувати комерційний TDM за допомогою ефективного, машиночитаного застереження. Суд визнав таке застереження дійсним навіть без стандартного файлу robots.txt, хоча використання цього стандарту є бажаним. Хоча набори даних LAION можуть використовуватися комерційними постачальниками, комерційні майнери повинні дотримуватися будь-яких дійсних відмов…» ***(Reinhard Fischer. KI darf trainieren // Cohausz & Florack (https://www.cohausz-florack.de/blog/artikel/ki-darf-trainieren/). 04.09.2025).***

***

«…23 липня 2025 року Загальний суд завершив суперечку, що розпочалася у 2021 році, щодо можливості реєстрації зображувального знака «IMPOSSIBLE BAKERS» для хлібобулочних виробів та пов'язаних з ними послуг роздрібної/оптової торгівлі (класи 30 та 35), проти чого заперечувала компанія Impossible Foods Inc. на підставі свого попереднього знака «IMPOSSIBLE» та нібито репутації. Хоча ступінь уваги громадськості (від низького до середнього) та ідентичність/подібність товарів і послуг (ідентичні в класі 30, подібні в класі 35) не оскаржувалися, справа зводилася до порівняння знаків. Підтримавши думку Апеляційної палати, Суд постановив, що «IMPOSSIBLE» не є описовим, а є похвальним — натякаючи на виняткові якості — проте воно є слабким і має дуже низьку розпізнаваність, тому його присутність в обох знаках має обмежене значення. У спірному знаку «BAKERS» був домінуючим словесним елементом завдяки своїй помітності, а зображення крилатого слона було «досить вражаючим», що давало лише слабку візуальну схожість, середню фонетичну схожість і жодної концептуальної

схожості; для покупок продуктів харчування, де споживачі в значній мірі покладаються на загальний вигляд, зображувальні елементи мають особливо велике значення. Не виявивши ймовірності виникнення плутанини, Суд підтримав рішення Апеляційної палати та відхилив заперечення, тим самим дозволивши продовжити розгляд заявки. Це рішення також уточнює практику EUIPO, присвоюючи слову «IMPOSSIBLE» лише помірну розпізнаваність, що обмежує його ефективність як єдиного розпізнавального елемента в майбутніх спорах щодо торговельних марок…» ***(Manuela Ferrario. When the impossible becomes possible: the case of the granting of the trademark "IMPOSSIBLE BAKERS" // Thinx S.r.l. (https://thinx.expert/en/when-the-impossible-becomes-possible-the-case-of-the-granting-of-the-trademark-impossible-bakers/). 09.09.2025).***

***

«…Європейський суд у справі Tradeinn Retail проти PH (C-76/24) постановив, що зберігання або володіння товарами, що порушують права інтелектуальної власності, в одній державі-члені ЄС може порушувати права на торговельну марку, зареєстровану в іншій державі-члені, якщо товари зберігаються для постачання на територію, що підлягає захисту, а постачальник має контроль або керівництво над особою, яка безпосередньо та фактично контролює ці товари… У зв'язку із суперечкою, в якій іспанська компанія Tradeinn використовувала знаки, ідентичні німецьким торговельним маркам PH, на аксесуарах для дайвінгу, що пропонувалися на її сайті та Amazon.de, німецькі суди заборонили не тільки продаж і рекламу, але й «розповсюдження або зберігання» товарів, призначених для Німеччини, навіть якщо вони зберігалися в Іспанії, що спонукало до звернення з питанням, чи дозволяє стаття 10(3)(b) Директиви 2015/2436 такі транскордонні обмеження і як слід тлумачити поняття «зберігати»… CJEU підтвердив, що власник може заборонити зберігання товарів в іншій державі-члені, якщо це робиться з метою пропозиції або випуску товарів на ринок в державі, де торговельна марка захищена, підкресливши фактичний контекст і те, що третя сторона повинна сама займатися пропозиціями на ринку (Coty Germany, C-567/18). Для онлайн-діяльності недостатньо простої доступності веб-сайту; реклама або пропозиції повинні бути спрямовані на споживачів у державі, де товарний знак захищений (L'Oréal, C-324/09). Щодо значення терміна «мати в запасі», Суд постановив, що достатньо мати контроль або керівництво над особою, яка має прямий і фактичний контроль над товарами. Це рішення посилює можливості власників торговельних марок отримувати судові заборони на території, що підлягає захисту, проти осіб, які контролюють операції із запасанням за кордоном, одночасно уточнюючи, що відповідальність вимагає як наміру постачання на ринок, що підлягає захисту, так і достатнього кінцевого контролю — самого лише володіння товарами в державі, що не підлягає захисту, недостатньо…» ***(Rachel Montagnon and Katherine Kerr. CJEU holds that stocking goods in one***

EU Member State can infringe a trade mark held in another // Herbert Smith Freehills Kramer LLP (https://www.hsfkramer.com/notes/ip/2025-09/cjeu-holds-that-stocking-goods-in-one-eu-member-state-can-infringe-a-trade-mark-held-in-another#page=1). 09.09.2025).

***

«…Віденський господарський суд виніс рішення проти місцевої компанії, визнавши, що створена нею статуя є порушенням авторських прав китайського художника.

Справу порушив китайський художник Сяоу Гао (Xiaowu Gao), який стверджував, що компанія Kare Online GmbH та її австрійська дочірня компанія створили скульптуру під назвою «Вітаємо гостей» (Welcomes Guests), яка порушує його авторські права на попередню роботу. Обидві статуї зображують фігуру, яка кланяється в талії з «дружнім виразом обличчя»…

Суд постановив, що ці дві роботи були надто схожими і що робота Kare становила порушення авторських прав. Суд також виніс заборону, яка має вплив на всю діяльність Kare, а не тільки у Відні чи Австрії…» ***(Vienna Court Confirms Plagiarism: Furniture Chain Kare Loses Against Chinese Artist // VIENNA.AT (https://www.vienna.at/vienna-court-confirms-plagiarism-furniture-chain-kare-loses-against-chinese-artist/9660488). 10.09.2025).***

***

«30 липня 2025 року Верховний суд Іспанії виніс історичне рішення щодо статті 15 EUTMR (вичерпання прав на торговельну марку), в якому роз'яснив значення терміна «згода» та розподіл тягаря доказування відповідно до прецедентного права Європейського суду справедливості. Справа виникла внаслідок позовів чотирьох дистриб'юторів Ron Barceló проти власника торговельної марки Barceló Comercial Internacional SA та її дистриб'ютора, які стверджували, що після придбання в Нідерландах оригінальних товарів Ron Barceló, які спочатку були реалізовані в Європейська економічна зона (EEA), відбулося вичерпання прав. Суд постановив, що коли місце першої комерціалізації невідоме і існує ризик сегментації ринку (наприклад, ексклюзивна або селективна дистрибуція), власник торгової марки повинен довести, що права не вичерпані; навпаки, якщо власник доведе, що перша комерціалізація відбулася за межами EEA, існує презумпція відсутності згоди на ввезення до EEA, що перекладає тягар доведення згоди власника на паралельного імпортера (пасивної поведінки недостатньо). Він визначив згоду як суб'єктивний, визначальний елемент, який повинен чітко відображати намір власника відмовитися від свого права, вимагаючи дозволу та контролю над комерціалізацією; згода може бути явною або прихованою, підтвердженою обставинами, що її оточують, але сама по собі мовчанка, відсутність застережень у договорі або відсутність попереджень не є згодою, а явна опозиція її заперечує. Після того, як товари законно ввезені до EEA, згода не

потребує поновлення при подальших передачах, хоча вичерпання прав не є абсолютним: власник може виступити проти подальшої комерціалізації, якщо стан товарів змінено або погіршено (стаття 15(2)). У рішенні підкреслюється, що пасивна позиція не є підставою для надання згоди, а тягар доказування залежить від того, чи відомо про перше введення на ринок, що спонукає імпортерів та власників торговельних марок вести ретельну документацію щодо стратегій дистрибуції та комерційних угод…» ***(Sorin Vilceanu. The Spanish Supreme Court Clarifies Trade Mark Exhaustion and Burden of Proof Under Article 15 EUTMR // Bird & Bird (https://brandwrites.twobirds.com/post/102l4lx/the-spanish-supreme-court-clarifies-trade-mark-exhaustion-and-burden-of-proof-und#page=1). 11.09.2025).***

***

«У недавньому рішенні Апеляційний суд Єдиного патентного суду (UPC) чітко зазначив, що, хоча UPC повинен тлумачити як Угоду про Єдиний патентний суд (UPCA), так і його Регламент (RoP) у відповідності з загальним законодавством ЄС, він не має повноважень звертатися до Суду ЄС (CJEU) з проханням про тлумачення будь-якого з цих документів…

Справа виникла після того, як компанія Seoul Viosys програла судовий процес про порушення прав у місцевому відділенні Дюссельдорфа і була зобов'язана сплатити судові витрати; відповідачі, які виграли справу, компанії expert klein GmbH та expert e-Commerce GmbH, звернулися з проханням про додаткове рішення щодо витрат, але подали свою заяву більш ніж через місяць після винесення рішення. Оскільки правило 151 RoP встановлює строгий місячний термін, місцеве відділення визнало заяву неприйнятною. В апеляції expert klein стверджувала, що правило 151 суперечить принципам ЄС щодо ефективного судового захисту, і попросила UPC звернутися до CJEU за рішенням…

Апеляційний суд відмовив, вважаючи, що (i) UPC, як суд, спільний для держав-членів, що беруть участь, повинен сам давати тлумачення, що відповідають нормам ЄС, і, у разі необхідності, не застосовувати будь-які суперечливі норми UPC; (ii) UPCA є міжнародним договором, а RoP а РоП є аналогічними національним процесуальним нормам, тому жодна з них не підпадає під юрисдикцію CJEU щодо попереднього рішення; та (iii) місячний строк, передбачений Правилом 151, є чітким, пропорційним та повністю сумісним із законодавством ЄС…

Отже, дозвіл на оскарження було відхилено, і жодних питань до Люксембургу не направлялося…» ***(Anna Jones, Christopher Jones. No help from Luxembourg: UPC Court of Appeal says CJEU can't rule on interpretation of UPCA // Boult Wade Tennant LLP (https://www.boult.com/bulletin/no-help-from-luxembourg-upc-court-of-appeal-says-cjeu-cant-rule-on-interpretation-of-upca/). 11.09.2025).***

***

«…Після більш ніж двох років практики Єдиного патентного суду (UPC) перша перевірка фактів щодо рішень, прийнятих до 31 серпня 2025 року, показує, що це в цілому збалансований форум із помітними закономірностями в питаннях порушення прав та скасування патентів. У основних позовах про порушення прав позивачі досягли успіху в 51 % випадків (задоволення позову, що означає дійсність і порушення), тоді як патентовласники досягли ще кращих результатів у попередніх судових заборонах із відсотком виграшів 55 % — що не дивно, зважаючи на прискорену процедуру попередніх судових заборон UPC, де повністю обґрунтовані справи можуть бути вирішені протягом одного дня на торгових ярмарках або, як правило, протягом 10–16 тижнів… Суми спорів зосереджені на помірному рівні — зазвичай від 500 000 до 5 мільйонів євро — що перекладається на судові витрати в розмірі приблизно 11 000–43 000 євро та відшкодовувані витрати на адвоката в розмірі приблизно 56 000–600 000 євро, що дозволяє контролювати ризики вступу до судового процесу та витрати. Забезпечення виконання рішення рідко застосовується в судових розглядах по суті справи (у 88 % рішень забезпечення не призначається), але зустрічається майже в половині справ про попередні судові заборони (47 %), що все ще є відносно низьким захистом для відповідачів, зважаючи на підсумковий характер попередньої судової заборони (PI).

Щодо дійсності, UPC пропонує паралельні шляхи до EPO та національних судів, а попередні дані свідчать про значний вплив юрисдикції: патенти рідше захищаються в центральних провадженнях про скасування перед Центральною палатою (26 %), ніж у зустрічних позовах перед місцевими палатами (44 %), причому між палатами спостерігаються разючі відмінності — Центральна палата в Парижі підтвердила патенти (у наданому або зміненому вигляді) у 71 % випадків і повністю скасувала їх у менше ніж 30 %, тоді як Центральна палата в Мюнхені досі повністю скасувала патенти у двох випадках (невелика вибірка, що вимагає обережності)…

Місцеві та регіональні відділення також відрізняються: рівень повного скасування патентів є низьким у Мюнхені (22 %), Дюссельдорфі (20 %), Гамбурзі (0 %), Гаазі (0 %) та Північно-Балтійському регіональному відділенні (0 %), але вищим у Мангеймі (33 %) і, особливо, у Парижі (83 %). Порівняно з UPC, апеляції в першій інстанції є ще більш успішними в EPO та Федеральному патентному суді Німеччини, де лише близько 21 % (EPO) та 14 % (Німеччина) патентів залишаються в силі. Що стосується підстав, то відсутність патентоспроможності є основною причиною скасування патентів в UPC (57% в центральних позовах; 50% у зустрічних позовах), проте питання щодо доданого предмета відіграють набагато більшу роль в UPC (43–45%), ніж у німецьких процедурах скасування (близько 12%), що робить вибір юрисдикції стратегічним залежно від сильнішої лінії атаки…

Паралельні провадження в UPC та EPO можуть мати різні результати: скасування EPO анулює рішення UPC про підтримку патенту («один постріл

вбиває»); скасування UPC залишає патент чинним за межами територій UPC, якщо EPO підтримує його; а різні обсяги підтримки викликають «подвійне обмеження» в державах UPC…

У перспективі перші рішення Апеляційного суду по суті справи все ще очікуються, хоча рішення Апеляційного суду у справах про порушення прав інтелектуальної власності вже сформували доктрину щодо тлумачення позовів, новизни, очевидності, доданого предмета та судових гарантій, і вони відображаються в рішеннях суду першої інстанції. Тому поточні показники успішності та скасування можуть зберегтися в апеляційній інстанції, але остаточна траєкторія багатьох кампаній UPC буде залежати від паралельних рішень EPO; триває гармонізація судової практики UPC та EPO, яка, ймовірно, прискориться…» ***(Tobias Wuttke, Sabrina Hütt. UPC Fact Check - success rates, revocation rates & grounds for revocation // BARDEHLE PAGENBERG Partnerschaft mbB (https://www.bardehle.com/en/ip-news-knowledge/ip-news/news-detail/upc-fact-check-success-rates-revocation-rates-grounds-for-revocation). 11.09.2025).***

***

«…Міланська штаб-квартира Центрального відділу Єдиного патентного суду (UPC) винесла заочне рішення проти компанії Spridonakis Bros GP, визнавши, що вона порушила патент Maschio Gaspardo S.p.A. на оборотний сільськогосподарський інструмент. Spridonakis рекламувала цей інструмент в Інтернеті для клієнтів у Франції, Італії, Німеччині та Болгарії, де патент є чинним, але обмежувала фізичну доставку Болгарією (або самовивозом у Греції)… Хоча продукт мав бути введений в експлуатацію лише після його доставки до Болгарії, суд постановив, що це все одно є непрямим порушенням у кожній країні, де була зроблена пропозиція… Спираючись на статтю 26(1) UPCA, яка зазвичай вимагає, щоб «засоби, пов'язані з істотним елементом винаходу», були як надані (або запропоновані), так і введені в дію в одній і тій же державі-члені, судді дійшли висновку, що так звана умова «подвійної територіальності» не вимагає повного збігу між місцем пропозиції та місцем використання. Отже, було встановлено, що Spridonakis порушив права не тільки в Болгарії, але й у Франції, Італії та Німеччині…» ***(Thomas Prock, Eve McGlynn. The double territoriality requirement of indirect infringement at the UPC // Marks & Clerk (https://www.marks-clerk.com/insights/latest-insights/102l4x5-the-double-territoriality-requirement-of-indirect-infringement-at-the-upc/). 15.09.2025).***

***

«…1 серпня 2025 року Суд ЄС у справі Lunapark проти Hardeco (C-452/24) постановив, що Директива ЄС про торговельні марки повністю гармонізує принцип мовчазної згоди (стаття 18(1)), не залишаючи місця для додаткових національних принципів втрати прав. Спір стосувався

фінської кондитерської продукції, що продавалася під торговою маркою «Dracula»: компанія Lunapark подала заявку в 2003 році і отримала реєстрацію DRACULA в 2009 році, тоді як конкурент Karkkimies (пізніше замінений компанією Hardeco) вже давно використовував «Dracula» без будь-яких зареєстрованих або незареєстрованих прав… Коли Lunapark подала позов у 2020 році, фінський ринковий суд відхилив позов на підставі внутрішнього правила, яке вимагає, щоб позови подавалися протягом «розумного строку». CJEU відхилив такий підхід, постановивши, що стаття 18(1) обмежує згоду ситуаціями, що стосуються пізніше зареєстрованих торговельних марок, і не поширюється на незареєстровані знаки; отже, національні доктрини приватного права не можуть забороняти виконання понад те, що передбачено статтею 18(1)… Засноване на справі Budějovický Budvar і узгоджене з I Marchi Italiani (період мовчання триває лише з моменту реєстрації пізнішої торгової марки), рішення відходить від позиції закону про дизайн у справі Gautzsch, де можуть застосовуватися національні строки давності, і піднімає відкриті питання щодо подальшої ролі захисту від зловживання правом та національних строків давності…

Практично це рішення підкреслює важливість забезпечення реєстрації для юридичної визначеності та підтверджує, що сама лише толерантність до незареєстрованого використання не може спричинити втрату прав відповідно до законодавства ЄС про торговельні марки…» ***(Nina Dorenbosch. CJEU: No National Application of Forfeiture of Rights for Trade Mark Injunctions // Bird & Bird (https://brandwrites.twobirds.com/post/102l58j/cjeu-no-national-application-of-forfeiture-of-rights-for-trade-mark-injunctions#page=1). 16.09.2025).***

***

«У своєму знаковому рішенні G 1/24 Розширена апеляційна палата ЕРО постановила, що при оцінці патентоспроможності відповідно до статей 52–57 ЕРС експерт або суддя завжди повинні «консультуватися» з описом і кресленнями, навіть якщо формулювання формули винаходу здається цілком зрозумілим окремо… Наступна справа T 2027/23 роз'яснює, що насправді означає «консультуватися»: це зобов'язує читача звертатися до опису для отримання пояснювальних допоміжних матеріалів або контексту, але не зобов'язує його змінювати звичайне технічне значення формулювання формули винаходу…

Вимоги залишаються найважливішими; якщо опис передбачає більш вузьке або широке тлумачення, яке суперечить природному значенню формулювання вимоги, як його розуміє фахівець, перевагу мають вимоги. Така позиція запобігає тому, щоб патентовласники аргументували вузьке тлумачення, щоб уникнути атак з боку попереднього рівня техніки, і широке тлумачення, щоб виявити порушників — зловживання, яке британські суди пам'ятно порівняли з ангорською кішкою, яка стискається, коли йдеться про дійсність, і розпушується, коли йдеться про захист патенту. Тому апеляційні

ради покладають відповідальність виключно на патентовласників: якщо опис і формула винаходу розходяться, патентовласник зобов'язаний внести зміни до формули винаходу, щоб вона відображала бажаний обсяг; EPO не буде здійснювати «інтерпретаційні перевороти» для усунення невідповідностей…» ***(Nigel Tucker. More on claim interpretation at the EPO after G 1/24 // Boult Wade Tennant LLP (https://www.boult.com/bulletin/more-on-claim-interpretation-at-the-epo-after-g-1-24/). 17.09.2025).***

***

«…З моменту відкриття 1 червня 2023 року Єдиний патентний суд (UPC) швидко став головним європейським майданчиком для вирішення патентних спорів, особливо в Німеччині. За перші двадцять чотири місяці своєї діяльності суд першої інстанції зареєстрував 320 позовів про порушення прав, 61 окремий позов про скасування, 304 зустрічні позови про скасування (пов'язані з 174 справами про порушення прав) та 82 заяви про вжиття тимчасових заходів. Приблизно три чверті всіх позовів про порушення прав (244) було подано до місцевих відділень Німеччини в Мюнхені (111), Дюссельдорфі (65), Мангеймі (45) та Гамбурзі (23), що підтверджує історичну домінанту Німеччини в європейських патентних судових спорах, яка перейшла в епоху UPC. Це домінування відображається і в інших сферах: 35 % суддів UPC є німцями, 38 % проваджень все ще ведеться німецькою мовою (хоча частка англійської мови зараз зросла до 55 %), більшість опублікованих постанов походить з Дюссельдорфа або Мюнхена, а перші апеляційні рішення Суду приймають функціональні принципи тлумачення патентних вимог, які давно використовуються німецькими судами…

Наплив справ до UPC співпав із різким падінням кількості позовів до національних патентних судів Німеччини: кількість нових позовів про порушення прав інтелектуальної власності знизилася на 23,6 % у 2023 році та ще на 8,2 % у 2024 році, причому Дюссельдорф і Мангейм програли більшість справ, а Мюнхен залишився стабільним. Незважаючи на це, якщо поєднати національні (551 у 2024 році) та UPC позови, Німеччина все одно розглянула приблизно 795 справ про порушення прав у 2024 році, що значно перевищує показники будь-якої іншої європейської юрисдикції…

З процедурної точки зору UPC працює швидко: рішення про порушення прав у першій інстанції приймаються приблизно за 15 місяців, позивачі виграють приблизно 55 % справ (50 % у Дюссельдорфі та Мюнхені), а запити про попередні заходи складають найбільшу частину рішень. Кількість відмов від участі залишається високою — понад 616 000 заяв до 2025 року — але Апеляційний суд уточнив, що попередні національні судові розгляди не блокують автоматично можливість патентовласників знову приєднатися до процедури. По суті, історичне рішення Апеляційного суду у справі 10x Genomics проти NanoString та рішення центрального відділу у справі Regeneron проти Amgen привели доктрину UPC щодо тлумачення позовів, дійсності та

попередніх судових заборон у відповідність до традиційних німецьких та більш широких європейських стандартів. Недавні постанови судів Дюссельдорфа та Мілана підтверджують «довгоруку» юрисдикцію UPC над підтвердженнями патентів держав, що не є членами Союзу, таких як Велика Британія чи Іспанія, а перші рішення щодо SEP-FRAND, винесені відділеннями Мюнхена та Мангейма, продовжили німецький підхід у справі Huawei проти ZTE, винісши судові заборони проти «небажаючих» виконавців без вичерпного аналізу ставок FRAND…

Через два роки після створення UPC процвітає: він приймає швидкі, високоякісні, загальноєвропейські рішення, зміцнив, а не послабив центральну роль Німеччини у забезпеченні дотримання патентних прав і вже створює прецеденти щодо юрисдикції, тлумачення позовів, дійсності, порогів для винесення судових заборон та FRAND, що гармонізує континентальну та британську юриспруденцію, одночасно пропонуючи сторонам судового процесу потужну альтернативу — або доповнення — до національних судів…» ***(Axel Verhauwen. Germany: effects of the UPC and national patent courts' coexistence // Law Business Research (https://www.iam-media.com/review/the-patent-litigation-review/2026/article/germany-effects-of-the-upc-and-national-patent-courts-coexistence). 18.09.2025).***

***

«…У Греції найрозумніший спосіб захистити патент — це запобігти порушенням, перш ніж вони відбудуться: правовласники регулярно подають «загальну заявку» до митних органів, щоб прикордонники могли виявляти підозрілі товари та вчасно сповіщати їх про необхідність вжити заходів. Коли виявляється порушення, найшвидшою реакцією в країні є тимчасовий заборонний наказ, який видається на односторонній основі, якщо патентовласник може довести наявність термінового, очевидного серйозного порушення. Ця заява подається разом із клопотанням про попередній судовий наказ, який може зобов'язати порушника припинити використання, вилучити продукцію, розкрити дані про продажі або зберегти докази; він залишається в силі до слухання про судовий наказ. Наступна основна дія, яка розглядається Повноправним цивільним судом першої інстанції, дозволяє власнику вимагати відшкодування збитків (фактичних втрат, безпідставного збагачення або розумної роялті) та моральної шкоди…

Греція використовує дворівневу систему: оскарження дійсності подаються або як самостійні позови про недійсність, або як зустрічні позови, тоді як порушення і дійсність розглядаються в окремих провадженнях. Два спеціалізовані суди з питань інтелектуальної власності — в Афінах і Салоніках — розглядають суті патентних спорів і спорів щодо торговельних марок ЄС; місцеві суди розглядають термінові та тимчасові питання, що може бути проблематичним, оскільки їхні судді, хоча і мають хорошу юридичну підготовку, не мають технічної освіти, що робить експертні висновки

надзвичайно важливими. Докази в основному подаються в письмовій формі: кожна сторона подає свої позовні заяви та показання під присягою у встановлені терміни (90/120 днів для основних заяв, ще 15 днів для заперечень). Після «закриття» справи призначається суддя і призначається слухання — наразі протягом приблизно 30 днів, але з 2026 року дата буде встановлюватися під час подання. Свідки не з'являються в суді, якщо тільки суд не винесе відповідне рішення, тому складні справи часто вирішуються на підставі показань експертів. Визнається доктрина еквівалентів: продукт, який досягає того самого технічного результату за допомогою очевидних змін, буде вважатися таким, що порушує права…

Процедура попереднього судового заборони вимагає доказів терміновості та ймовірності порушення (а також дійсності, якщо вона оскаржується). Рішення суду першої інстанції зазвичай виноситься через шість-вісім місяців після слухання; апеляції тривають приблизно 18 місяців, а також можливе подальше касаційне оскарження до Верховного суду. Тимчасові судові заборони та попередні судові заборони не підлягають оскарженню. Судові витрати, хоча і нижчі, ніж у більшості країн ЄС, все ж становлять від 20 000 до 50 000 євро для простих справ і зростають, коли потрібні послуги декількох експертів або переклади; сторона, що програла, повинна відшкодувати «фактичні» витрати сторони, що виграла, проте суди все ж присуджують консервативні суми. Переможці можуть отримати постійні судові заборони, арешт або знищення товарів, що порушують права, опублікування судового рішення та постійні грошові штрафи; штрафні збитки не передбачені, а моральні збитки присуджуються рідко…

Оскільки судді не є фахівцями в технічних питаннях, а судова практика в передових галузях є недостатньою, відповідачі часто використовують аргументи про недійсність. Європейські патенти краще витримують такі виклики, ніж національні грецькі патенти, оскільки вони вже пройшли експертизу Європейського патентного відомства (ЕРО). Медіація та арбітраж доступні, але рідко використовуються; з 2018 року перед розглядом справи обов'язково проводиться попередня медіаційна сесія. Тільки адвокати, зареєстровані в Греції, можуть представляти сторони в суді, тоді як новостворені «сертифіковані патентні консультанти» можуть виступати перед Патентним відомством, але не перед суддями…

Нарешті, Греція підписала, але ще не ратифікувала Угоду про Єдиний патентний суд, тому на даний момент ЄПС не має юрисдикції в країні; єдині патенти все ще повинні бути затверджені на національному рівні, і навіть після ратифікації грецькі суди збережуть паралельну компетенцію протягом щонайменше семи перехідних років» ***(Maria Athanassiadou. Greece: navigating patent enforcement, litigation strategies and third-party challenges // Law Business Research (https://www.iam-media.com/review/the-patent-litigation-review/2026/article/greece-navigating-patent-enforcement-litigation-strategies-and-third-party-challenges). 18.09.2025).***

«…10 вересня 2025 року Загальний суд ЄС у справі T-288/24 скасував відмову Апеляційної ради EUIPO зареєструвати чотиритоновий двосекундний звуковий знак Berliner Verkehrsbetriebe (№ 018849003) для послуг класу 39 (включаючи транспорт, зберігання та організацію подорожей), визнавши, що стаття 7(1) (b) EUTMR була застосована неправильно… Хоча експерт і Рада відхилили знак як занадто короткий, банальний і суто функціональний — подібний до дзвінка перед оголошеннями — Суд повторив, що однакові критерії розпізнаваності застосовуються до всіх знаків і вимагається лише мінімальний ступінь розпізнаваності; для звукових знаків розпізнаваність залежить від того, чи має знак «резонанс», який громадськість сприймає як вказівку на комерційне походження, а не як суто функціональний сигнал… Відзначивши широке використання коротких джинглів у транспортному секторі для створення звукової ідентичності, суд постановив, що мелодія BVG не була ні технічно обумовленою, ні описовою, не була типовим транспортним шумом і не була копією існуючої мелодії, що підтверджує її оригінальність і здатність ідентифікувати походження, незважаючи на її стислість і простоту. Він також відхилив думку, що використання перед оголошеннями виключає функцію торговельної марки, вказавши на подібні прийняті звукові знаки (наприклад, Deutsche Bahn і Munich Airport), і тому скасував рішення Комісії…» ***(Nintendo and Genki settle dispute over Switch 2 mock-ups - EU sound mark dispute: BVG jingle // IP Helpdesk (https://intellectual-property-helpdesk.ec.europa.eu/news-events/news/nintendo-and-genki-settle-dispute-over-switch-2-mock-ups-eu-sound-mark-dispute-bvg-jingle-2025-09-19_en). 19.09.2025).***

***

«Спроба футболіста «Манчестер Сіті» Ерлінга Хааланда (Erling Haaland) зареєструвати своє ім’я як торговельну марку в 2023 році спочатку була заблокована, оскільки польський громадянин вже зареєстрував «Haaland» у 2022 році. Це призвело до судового спору, в якому польський позивач стверджував, що «Erling Haaland» занадто схоже на їхню існуючу торговельну марку…

Незважаючи на місяці суперечок, Хааланд залишався впевненим у собі, стверджуючи, що його світове визнання є результатом його спортивних досягнень. Його впевненість була виправдана, коли 24 вересня Європейський суд виніс рішення на його користь, прийнявши його аргументи та визнавши попередній товарний знак «Haaland» повністю недійсним. Це рішення тепер дозволяє Хааланду офіційно зареєструвати своє ім’я як товарний знак, усунувши юридичну перешкоду та відкривши шлях для комерціалізації його особистого бренду.

Це рішення є важливим, оскільки воно підтверджує право Хааланда на ідентичність бренду, яку він створив завдяки своїм успіхам і популярності у світовому футболі. Отримавши таку правову захист, Хааланд, як очікується,

розширить свою бізнес-імперію, використовуючи офіційне визнання торгової марки для різних комерційних проектів, включаючи продаж сувенірної продукції та рекламу, ще більше капіталізуючи свою широку популярність. Вердикт підкріплює принцип, згідно з яким всесвітньо відомі спортсмени повинні мати право на власні імена, що забезпечує як юридичне підтвердження, так і значні можливості для позаспортивних підприємств Хааланда» ***(James Fletcher. Haaland wins long battle to own his name's trade mark // Football Norge (https://www.footballnorge.com/posts/haaland-wins-long-battle-to-own-his-names-trade-mark/). 27.09.2025).***

***

Канада

«…Суддя Пол Крамптон засудив двох підсудних до тюремного ув'язнення за неповагу до суду після неодноразового грубого невиконання постанови Антона Піллера, винесеної в 2022 році в рамках судового процесу про порушення авторських прав щодо IPTV-платформи, яка надавала несанкціонований доступ до фільмів і телепередач. Постанова вимагала проведення обшуку, вилучення, збереження доказів та розкриття інформації і активів; підсудні відмовилися надати паролі, заблокували доступ і відмовилися надати дозвіл на розкриття банківської інформації… Після двох попередніх рішень про неповагу до суду всі сторони погодилися, що ув'язнення є доцільним; суд призначив одному підсудному шість місяців, а іншому — чотири місяці, а також, відповідно до правила 472(a), додатково постановив продовжити ув'язнення на строк до п'яти років мінус один день, якщо вони не виправлять свою неповагу до суду шляхом виконання вимог. Застосовуючи принципи винесення вироку, що базуються на рівності, тяжкості, стримуванні, засудженні, вигідності та обтяжуючих/пом'якшуючих обставинах, Головний суддя визнав поведінку умисною і такою, що має високий ступінь тяжкості, з обтяжуючими обставинами, включаючи попередні випадки неповаги до суду, відсутність каяття, неправдивість, знищення доказів, розтрату коштів і жадібність, і відхилив запропоновані пом'якшувальні обставини. Ці умови відповідають умовам ув'язнення в попередніх справах про порушення авторських прав та справах Антона Піллера (наприклад, Access Copyright, P.S. Knight, Telewizja Polsat, Echostar, DirecTV, Beast IPTV, Sussex). Зокрема, в obiter remarks критикувалася історична поблажливість Федерального суду порівняно з провінційними судами (з посиланням на Adwokat і Beast IPTV) і наголошувалося, що він не повинен бути притулком для порушників, що свідчить про ймовірний перехід до більш суворих санкцій у вигляді позбавлення волі для забезпечення виконання рішень щодо інтелектуальної власності…» ***(Kaitlin Soye, Daniel Kim. Federal Court Imposes Jail Time in Copyright Infringement Case // Aird & Berlis LLP.***

(https://www.airdberlis.com/insights/blogs/thespotlight/post/ts-item/federal-court-imposes-jail-time-in-copyright-infringement-case#page=1). 09.08.2025).

***

«Рішення Федерального апеляційного суду Канади (FCA) у справі Matco Tools Corp. проти Канади (Генеральний прокурор) підкреслює необхідність створення надійних багаторівневих систем реєстрації патентів, особливо для компаній з глобальними портфелями, оскільки права можуть бути втрачені, якщо пропустити терміни сплати реєстраційних зборів… Заявка Matco на отримання канадського патенту була визнана відхиленою після того, як не було сплачено річний внесок за 2022 рік: через збій у міграції даних у сторонній службі збору річних внесків було надіслано попередження, яке було проігноровано, а подальше повідомлення Канадського відомства інтелектуальної власності (CIPO) про несплату було переслано американським юристам та канадським агентам, які мали постійні інструкції «не вживати жодних подальших дій», і ніхто не поінформував заявника та не сплатив внесок. Комісар з патентів відмовив у поновленні, застосувавши стандарт «належної обережності» Закону про патенти та оцінивши лише поведінку після повідомлення CIPO. Суддя Федерального суду скасував це рішення, заявивши, що необхідно врахувати весь ланцюжок подій, включаючи початкову помилку в даних. Однак після апеляції Федеральний апеляційний суд поновив відмову Комісара, постановивши, що суд нижчої інстанції неправомірно піддав сумніву рішення Комісара і що було розумно зосередитися на періоді між повідомленням CIPO та кінцевим терміном відмови. FCA також підкреслив, що кожен уповноважений учасник ланцюга — агенти, американські юристи та постачальник ануїтету — мав незалежний обов'язок дотримання належної обережності, і попередні вказівки не сплачувати комісійні не звільняли їх від обов'язку попередити Matco…» ***(Anita C. Marinelli, William R. Hancock. Canadian Courts Send Clear Message: Protecting Patents Isn't Passive // National Law Forum, LLC (https://natlawreview.com/article/canadian-courts-send-clear-message-protecting-patents-isnt-passive). 24.09.2025).***

***

Китайська Народна Республіка

«3 вересня 2025 року Вищий суд Шанхаю підтвердив рішення суду району Цінпу, яким компанії LEGO було присуджено 35 мільйонів юанів у справі про порушення прав на торговельну марку, а також 350 000 юанів судових витрат, і накладено заборону на діяльність деяких франчайзі, причому деякі з них несуть спільну відповідальність на суму до мільйонів юанів… Компанія LEGO, яка володіє китайськими реєстраціями для «乐高», «乐高教育», «LEGO» та «LEGO EDUCATION» у класі 41, довела, що компанія

Tenggu створила загальнонаціональну франчайзингову мережу з понад 200 магазинами у період з 2015 по 2022 рік, використовуючи «LEGO Education» та пов'язані з нею торговельні марки як основні аргументи для продажу, незважаючи на те, що контракти обмежували її канали збуту школами та прямо забороняли таке брендування, а також активно просувала ці торговельні марки в Інтернеті та в магазинах. Незважаючи на те, що Tenggu отримала кілька повідомлень від офіційного дистриб'ютора LEGO Nanrang (з 2016 року), опублікувала застереження та припинила деяку співпрацю, вона продовжувала використовувати бренд LEGO, деякі магазини раптово закрилися, завдавши шкоди споживачам, а Tenggu відмовилася надати фінансову звітність на вимогу. Суд визнав, що використання Tenggu ідентичних або дуже схожих знаків на помітних місцях перевищувало необхідне описове використання, виконувало функцію ідентифікаторів джерела та могло спричинити плутанину, що становило порушення. Використовуючи оціночні франшизні збори з приблизно 200 магазинів як основу та посилаючись на зловмисну, тривалу поведінку та відмову надати докази, суд наклав штрафні збитки в межах встановленого законом діапазону, що склали 35 мільйонів юанів, та відхилив апеляцію Tenggu, зробивши рішення остаточним. Рішення ґрунтувалося на статті 1185 Цивільного кодексу та статті 57 Закону про торговельні марки, а головуючий суддя застеріг від створення франшиз на основі відомих брендів інших осіб та закликав підприємства, франчайзі та споживачів перевіряти авторизацію, контролювати використання бренду та повідомляти про підозри щодо підробок…» ***(Aaron Wininger. Lego Awarded 35 Million RMB in Chinese Trademark Infringement Case // National Law Forum, LLC (https://natlawreview.com/article/lego-awarded-35-million-rmb-chinese-trademark-infringement-case). 06.09.2025).***

***

«…На початку 2025 року Верховний суд Китаю посилив юрисдикцію над справами, пов'язаними з підприємствами, заборонивши розширення або штучне створення міжрегіональної юрисдикції, що ускладнило міжрегіональне виконання кримінальних справ у сфері інтелектуальної власності. Ця зміна підвищує статус статутної юрисдикції як норми і робить передачу справ винятком, створюючи практичні перешкоди: координація адміністративних покарань після відмови прокурорів від кримінального переслідування в різних регіонах; збереження, передача та автентифікація обширних електронних доказів і спеціалізованих оцінок між провінціями; подолання затяжного місцевого протекціонізму, який може перешкоджати співпраці… Ефективні заходи реагування включають створення міжрегіональних механізмів співпраці зі стандартизованими процедурами передачі справ та забезпечення виконання рішень, призначення координаторів та зв'язкових офісів, а також гармонізацію стандартів доказування; використання технологій через онлайн-платформи для цифрової передачі справ

та збереження доказів на основі технології блокчейн; а також поліпшення координації між юрисдикціями шляхом дотримання міжпровінційних правил (місце скоєння основного правопорушення або, якщо це не ясно, місце реєстрації підприємства) та створення спільних оперативних груп з забезпечення виконання рішень. У міру просування впровадження, правозастосування має стати більш стандартизованим і систематичним, підкріпленим вдосконаленням кримінального законодавства у сфері інтелектуальної власності, посиленням міжвідомчої співпраці та підвищенням судової спроможності. Важливо, що регулювання міжрегіональної юрисдикції не є відступом від захисту інтелектуальної власності, а кроком до більш точного, неупередженого правозастосування, яке обмежує вибір юрисдикції з метою отримання вигоди та місцевий протекціонізм, тим самим посилюючи правові гарантії прав інтелектуальної власності…» ***(Matt Hou. Challenges and Solutions in Cross-Regional Enforcement of IP Criminal Cases in China // Chang Tsi & Partners (https://www.changtsi.com/news/insight/3849.html). 11.09.2025).***

***

«16 вересня 2025 року Пекінський інтернет-суд ухвалив важливе рішення щодо авторських прав на зображення, створені за допомогою штучного інтелекту, встановивши, що хоча такі твори можуть бути захищені, автори повинні продемонструвати свої «творчі зусилля» та «індивідуальне вираження». Щоб заявити про авторські права на контент, створений за допомогою штучного інтелекту, творці зобов'язані детально описати своє творче мислення, введені команди та процес вибору та модифікації створеного результату, підкріпивши це відповідними доказами… Це рішення випливає з справи про порушення авторських прав, в якій автор контенту Чжоу подав позов проти Пекінської технологічної компанії. Чжоу заявив про своє право власності на зображення, створене за допомогою штучного інтелекту, під назвою «Кришталевий діамантовий кулон у формі кота», стверджуючи, що це незалежне творіння, створене в рамках ділового партнерства. Він виявив, що відповідач використовував зображення в рекламних цілях без дозволу. Відповідач оскаржив позов Чжоу, стверджуючи, що зображення не має оригінальності, а творчий процес і підказки були спільними, тому Чжоу не може довести своє право власності… Критичним фактором стала нездатність Чжоу надати оригінальні записи про створення контенту за допомогою програмного забезпечення ШІ, натомість він подав спроби «постфактумної симуляції», які суд визнав недостатніми для доведення оригінального творчого процесу. Суд підкреслив, що тягар доказування лежить на позивачах, які повинні продемонструвати своє творче мислення та інвестиції в контент, створений за допомогою ШІ. В результаті Пекінський інтернет-суд виніс рішення на користь відповідача, яке згодом було підтверджено в апеляційній інстанції…» ***(Aaron Wininger. Beijing Internet Court Requires Evidence of Creative Effort to Claim Copyright Protection in AI-Generated Images***

// National Law Forum, LLC (https://natlawreview.com/article/beijing-internet-court-requires-evidence-creative-effort-claim-copyright-protection). 16.09.2025).

***

Королівство Саудівська Аравія

«Саудівська Аравія наклала штраф у розмірі 9000 саудівських ріалів на чоловіка, визнаного винним у порушенні закону про авторське право після того, як він змінив особисту фотографію за допомогою штучного інтелекту та опублікував її без згоди оригінального власника, оголосила Саудівська служба інтелектуальної власності (SAIP).

Ця справа є одним із перших публічно повідомлених випадків покарання в Королівстві за зловживання технологіями штучного інтелекту в контексті авторського права…

Процес розпочався, коли власник авторських прав подав скаргу. Слідчі зібрали та розглянули докази...

Потім справа була передана до спеціалізованого комітету, який підтвердив порушення та призначив фінансове покарання.

У своїй заяві SAIP підкреслив, що використання ШІ для маніпулювання або перепрофілювання особистого контенту без дозволу не звільняє фізичних осіб або установи від юридичної відповідальності.

SAIP підкреслив, що закон передбачає як фінансові штрафи, так і юридичні санкції, спрямовані на захист прав творців і запобігання майбутнім порушенням…» ***(Huda Ata. Saudi Arabia issues SR9,000 fine in first AI copyright violation case // Al Nisr Publishing LLC (https://gulfnews.com/world/gulf/saudi/saudi-arabia-issues-sr9000-fine-in-first-ai-copyright-violation-case-1.500268721). 14.09.2025).***

***

Республіка Зімбабве

«Вищий суд Зімбабве постановив, що компанія Simbisa Brands порушила авторські права, відтворюючи в своїх закладах музику, представлену Асоціацією музичних прав Зімбабве (ZIMURA), але відхилив вимогу ZIMURA про виплату 86 719 доларів США в якості роялті… Суддя Джозеф Мафусіре постановив, що перехід Simbisa з ліцензії ZIMURA на ліцензію, видану конкуруючою організацією з колективного управління правами Ради власників авторських прав Зімбабве (ZIMCCO), не надавав ресторанній мережі законного дозволу на використання треків з каталогу ZIMURA, і він заборонив ZIMCCO надавати ліцензії на цей репертуар у майбутньому… Однак суддя визнав розрахунок збитків ZIMURA, заснований на умовних ліцензійних зборах, а не на фактичних збитках, необґрунтованим і ще більш заплутаним через те, що деякі артисти, як видається, належать до

обох товариств. В результаті Simbisa уникла будь-яких грошових виплат; ZIMCCO повинна сплатити звичайні судові витрати ZIMURA, а Simbisa і ZIMURA несуть свої власні витрати… Це рішення підкреслює необхідність для організацій колективного управління правами надавати точні докази збитків, а також ускладнення, що виникають, коли кілька організацій претендують на права, що перетинаються…» ***(Simbisa absolved from $86,719 royalty claim, found guilty of copyright infringement // heraldonline (https://www.heraldonline.co.zw/simbisa-absolved-from-86719-royalty-claim-found-guilty-of-copyright-infringement/). 11.09.2025).***

***

Республіка Індія

«…Вищий суд Делі у справі Mankind Pharma Ltd проти Ram Kumar посилив захист сімейства торговельних марок «Kind» компанії Mankind Pharma, постановивши, що просте змінення префікса не може захистити оманливо схожу марку від порушення прав. Зіткнувшись із торговою маркою «Unkind» відповідача, суд погодився з аргументами Mankind, що десятиліття безперервного використання з 1986 року надали торговим маркам «Kind» розпізнаваності та сильної асоціації у споживачів, що є особливо важливим у фармацевтичному секторі, де ризик плутанини має наслідки для здоров'я. Відхиливши аргумент захисту про те, що «Kind» є загальновживаним словом і що префікс «Un» є достатнім для розрізнення знаків, а також аргумент про те, що фактичної плутанини не було, суд застосував доктрину сімейства знаків і визнав недобросовісність у прийнятті знака «Unkind». Він наказав видалити знак з Реєстру торговельних марок відповідно до статті 57, підтвердивши, що навіть загальні слова можуть набувати вторинного значення завдяки широкому вживанню, і що у фармацевтичній галузі застосовуються більш суворі стандарти для захисту прав попередніх користувачів та суспільних інтересів…» ***(Akshi Seem. Strengthening the Family of Marks Doctrine: Mankind Pharma v. Ram Kumar // MAHESHWARI & CO. (https://www.maheshwariandco.com/blog/family-of-marks-doctrine/). 04.09.2025).***

***

«…У понеділок Верховний суд скасував рішення колегії суддів Вищого суду Бомбея, яке забороняло компанії Cognizant Technology Solutions використовувати в Індії логотип, який, на думку компанії Atyati Technologies, є схожим до ступеня змішування з її власним логотипом. Задовольнивши клопотання Cognizant про спеціальний дозвіл, верховний суд поновив попереднє рішення одного судді, який відмовився продовжувати дію заборони, і попросив того самого суддю Вищого суду Бомбея вирішити питання про тимчасову судову заборону Atyati протягом шести місяців…

Суперечка щодо торгової марки розпочалася в жовтні 2023 року, коли компанія Atyati з Бангалора подала позов проти Cognizant, стверджуючи, що ребрендинг американської фірми у 2022 році — з помаранчевою шестикутною емблемою у вигляді стільника — копіює дизайн, який Atyati використовує з 2019 року. У березні 2024 року суддя Вищого суду Бомбея став на бік Atyati і зобов'язав Cognizant припинити використання знака, а пізніше це рішення було підтверджено колегією суддів. 5 вересня Cognizant відреагувала, видаливши логотип зі свого вебсайту та соціальних мереж в Індії. Останнє рішення Верховного суду на даний момент скасовує це обмеження до швидкого перегляду запиту про видачу судової заборони Вищим судом…» ***(Indu Bhan. SC sets aside Bombay HC order restraining Cognizant from using logo in India // Bennett, Coleman & Co. Ltd. (https://economictimes.indiatimes.com/tech/information-tech/sc-sets-aside-bombay-hc-order-restraining-cognizant-from-using-logo-in-india/articleshow/123760506.cms). 08.09.2025).***

***

«Вищий суд Делі у справі WOW MOMO FOODS PRIVATE LIMITED проти WOW BURGER & ANR. відмовив у видачі тимчасового судового заборони, пояснивши, що слово WOW, яке є загальновживаним похвальним терміном, не може бути об'єктом виключного права без доведеного вторинного значення. Суд зазначив, що Wow Momo не мала реєстрації на слово WOW окремо і раніше відмовилася від виключних прав на це слово. Він проаналізував візуальні, фонетичні та концептуальні відмінності між знаками, застосувавши правило антидисекції та врахувавши сприйняття споживачів. Це рішення підтвердило, що загальні або описові слова потребують тривалого та виключного використання, щоб отримати захист торговельної марки в Індії. Це рішення підкреслює важливість відмінного брендингу для забезпечення прав, що підлягають захисту…» ***(When 'WOW' Isn't Your Own: Trademark Infringement Between MOMO and BURGER // Intellepedia (https://www.bananaip.com/intellepedia/trademark-infringement-wow-momo-vs-wow-burger/). 15.09.2025).***

***

Республіка Корея

«…Південнокорейські суди, як правило, вважають перепродаж оригінальних товарів «сірого ринку» законним, що ускладнює іноземним брендам або їхнім місцевим філіям блокування паралельного імпорту. Провідним прикладом є справа Simmons Korea проти Karahan (Центральний окружний суд Сеула, 2009GaHap125399, 2010), в якій компанія Simmons Korea, що має ліцензію на виробництво ліжок під брендом Simmons на внутрішньому ринку, намагалася заборонити сторонньому імпортеру ввозити в країну ліжка

Simmons, виготовлені в США… Хоча ліжка мали ідентичний товарний знак, суд вирішив, що їх імпорт не порушував права Simmons на корейський товарний знак. Посилаючись на повідомлення Корейської митної служби, судді дійшли висновку, що права на товарний знак не порушуються, коли справжні, непідроблені товари імпортуються або самим власником знака, або суб'єктами, які вважаються окремими від іноземного реєстранта, але комерційно пов'язаними з ним. Оскільки Simmons Korea і Simmons USA були юридично відокремленими компаніями, а корейські споживачі не розрізняли ці два джерела, заборона на імпорт несправедливо обмежувала б торгівлю; суд також зазначив, що імпортовані ліжка містили ту саму технологію «кишенькових пружин», яку ліцензувала Simmons Korea, що спростовувало будь-які аргументи щодо плутанини серед споживачів. Корейське антимонопольне законодавство також не заохочує власників брендів використовувати торговельні марки для заборони продуктів сірого ринку, підкріплюючи проконкурентну позицію судової влади… Отже, компанії, які бажають захистити цінову структуру або цілісність каналів збуту в Кореї, повинні дивитися далі судових розглядів — розробляти жорсткі угоди про дистрибуцію та ліцензування, забезпечувати справді ексклюзивні права та адаптувати стратегії до місцевих уявлень та правил конкуренції — одночасно залучаючи спеціалізованих корейських юристів для навігації взаємодією між законодавством про торговельні марки та антимонопольним законодавством…» ***(Sean Hayes. Enforcing Prohibitions on Parallel Imports into South Korea: A Case Study // IPG Legal (https://www.thekoreanlawblog.com/2025/09/parallel-imports-in-korea-how-to-protect.html). 04.09.2025).***

***

Соціалістична Республіка В'єтнам

«…6 червня 2025 року Вищий народний суд у Ханої виніс рідкісне, важливе рішення, яке скасувало рішення Відомства з інтелектуальної власності В'єтнаму про скасування реєстрації відомого знака торгової марки сінгапурської компанії через невикористання, постановивши, що дійсне використання торгової марки може бути встановлено на підставі комерційних угод, за якими власник бренду зберігає фактичний контроль, навіть без офіційної зареєстрованої ліцензії. Суперечка виникла після того, як місцева торгова компанія, пов'язана з підробкою товарів, спробувала скасувати та перереєструвати торговельну марку, незважаючи на докази того, що транскордонний ланцюг постачання бренду включав визначеного в'єтнамського виробника, який працював на підставі документально підтвердженого дозволу та контролю, маючи дозволи, регуляторні затвердження, митні розмитнення, банківські записи та внутрішні комунікації, що свідчили про безперервне використання…

Суперечка виникла після того, як місцева торгова компанія, пов'язана з підробкою товарів, спробувала скасувати та перереєструвати торговельну марку, незважаючи на докази того, що транскордонний ланцюг постачання бренду включав визначеного в'єтнамського виробника, який працював на підставі документально підтвердженого дозволу та контролю, маючи дозволи, регуляторні затвердження, митні розмитнення, банківські записи та внутрішні комунікації, що свідчили про безперервне використання…

Суд остаточно поновив дію торгової марки після майже цілоденного слухання — що є незвичайним для в'єтнамських справ про інтелектуальну власність — пояснивши, що використання торгової марки може випливати з реальної комерційної практики та контролю над брендом навіть без офіційної реєстрації ліцензії, тим самим посилюючи захист інтелектуальної власності та впевненість для складних ланцюгів постачання…» ***(Loc Xuan Le, Linh Duy Mai, Giang Hoang Bach and Duc Anh Tran. Landmark Decision: Clarifying Trademark Use Standards in Vietnam // Tilleke & Gibbins International Ltd. (https://www.tilleke.com/insights/landmark-decision-clarifying-trademark-use-standards-in-vietnam/). 04.09.2025).***

***

«Уряди країн Південної Азії модернізують режими інтелектуальної власності з метою стимулювання інвестицій та інновацій, причому В'єтнам є провідним прикладом у 2025 році завдяки двом основним реформам: створенню спеціалізованих судів з питань інтелектуальної власності та децентралізації багатьох функцій інтелектуальної власності на рівні провінцій.

Декрет № 133/2025/ ND-CP (виданий 12 червня, набрав чинності 1 липня) передав повноваження з ліцензування передачі технологій та деяких реєстрацій від Міністерства науки і технологій до провінційних народних комітетів з метою прискорення процедури затвердження, а Національна асамблея створила спеціалізовані суди з питань інтелектуальної власності в Ханої та Хошиміні для розгляду цивільних та адміністративних справ з питань інтелектуальної власності, зокрема складних патентних спорів та справ про визнання патентів недійсними, з суддями, які пройшли підготовку з питань права інтелектуальної власності…

Реформи, спрямовані на швидкозростаючий багатомільярдний фармацевтичний ринок, де іноземні компанії володіють патентами на найсучасніші ліки, а місцеві компанії розширюють виробництво генериків та науково-дослідницьку діяльність, мають на меті пришвидшити та зробити більш передбачуваним процес забезпечення дотримання законодавства та ліцензування, а також краще узгодити його з торговельними зобов'язаннями, такими як CPTPP. Однак їхнє впровадження відбувається нерівномірно: потреби в кадрах, процедурах, фінансуванні та координації уповільнили процес, і повне впровадження, ймовірно, триватиме до 2027 року; під час

перехідного періоду невизначеність щодо форумів, нерівномірний потенціал провінцій та постійна залежність від загальних судів створюють ризик затримок, неоднорідних результатів, вибору найвигіднішого суду та підвищення витрат для правовласників. У разі їх створення спеціалізовані судові колегії можуть посилити контроль за розглядом справ і скоротити терміни, а місцеве ліцензування може зменшити бюрократичні перешкоди та прискорити законне виробництво. В'єтнам повинен збалансувати місцеве прийняття рішень з узгодженим на національному рівні експертним судовим розглядом шляхом інвестування в навчання та ресурси на провінційному рівні, запровадження ефективного контролю за розглядом справ у нових судах та збереження центрального нагляду для забезпечення передбачуваності…

Якщо будуть вирішені проблеми з термінами та послідовністю, реформи обіцяють пришвидшення ліцензування, більш кваліфіковане судочинство та чіткіші шляхи вирішення технічних спорів, що потенційно зробить В'єтнам більш надійним напрямком для інвестицій у фармацевтичну галузь протягом наступних 18–24 місяців…» ***(Amrita Pradhan. Vietnam's Specialized IP Courts Launch in 2025: Navigating Jurisdictional Reforms and Their Effects on Foreign Pharma Patent Disputes // Khurana & Khurana (https://www.khuranaandkhurana.com/vietnam-s-specialized-ip-courts-launch-in-2025-navigating-jurisdictional-reforms-and-their-effects). 11.09.2025).***

***

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

«У недавньому рішенні, в якому підкреслюються ризики, з якими стикаються британські імпортери, Високий суд визнав імпортера вина GM Drinks винним у порушенні авторських прав та недобросовісній конкуренції у зв'язку з етикетками, що використовуються на винах, вироблених аргентинським виноробним підприємством Bodegas San Huberto (BSH) (Martin v Bodegas San Huberto SA [2025] EWHC 1827 (IPEC)). Справа стосувалася настінного твору мистецтва, створеного художницею Шантелл Мартін MBE, який спочатку був виставлений у Нью-Йорку в 2015 році, а згодом переданий компанії Found the Found LLC. Пані Мартін і Found стверджували, що елементи твору були відтворені на етикетках винних пляшок, розроблених для BSH, які GM імпортувала та продавала у Великій Британії. Хоча GM стверджувала, що не перевіряла наявність прав інтелектуальної власності, вважаючи, що ця відповідальність покладається на виробника, проти BSH, GM та директора GM Марка Патча було порушено судову справу…

Суд встановив, що хоча дві з оскаржуваних етикеток значно відрізнялися від оригінального дизайну, одна з них — «Перша етикетка» — була фактично її копією, що робило GM відповідальною за порушення авторських прав. Хоча

суд не виніс рішення щодо моральних прав через процедурні питання, він підтримав позов Мартін про недобросовісну конкуренцію, дійшовши висновку, що Перша етикетка створювала оманливе враження про підтримку. У рішенні було визнано ділову репутацію Мартін, про що свідчить її міжнародне визнання та присутність у соціальних мережах, і було визнано, що використання етикетки, ймовірно, завдало шкоди її бізнесу, пов'язаному з рекламою…

Цей випадок підкреслює, що британські компанії не можуть захистити себе, покладаючись на іноземних виробників у питаннях інтелектуальної власності. Натомість імпортери ризикують нести пряму відповідальність за порушення, пов'язані з продуктами, які вони ввозять на ринок Великої Британії. Це рішення є попередженням для підприємств про необхідність ретельної перевірки продуктів перед імпортом та впровадження положень про відшкодування збитків або інших договірних гарантій для захисту від дорогих судових позовів» ***(Laura Scott. Copyright case ferments trouble: a cautionary tale for UK importers // Hill Dickinson (https://www.hilldickinson.com/insights/articles/copyright-case-ferments-trouble-cautionary-tale-uk-importers). 02.09.2025).***

***

«…22 липня 2025 року у справі Fridriksson проти Samherji HF [2025] EWHC 1873 (Ch) Високий суд відмовив ісландському художнику в дозволі на оскарження судового рішення про недобросовісну конкуренцію, порушення авторських прав та зловмисну неправду після того, як він створив фальшивий «офіційний» веб-сайт (samherji.co.uk), що імітував ісландську риболовецьку компанію Samherji HF, з логотипом та брошурою, щоб опублікувати сфабриковане вибачення, пов'язане зі скандалом про хабарництво в Намібії; одне ЗМІ навіть повідомило про це як про справжнє… Сер Ентоні Манн підтримав рішення про винесення судового рішення у 2024 році, визнавши сайт «інструментом шахрайства», що становить неправдиве представлення незалежно від комерційних мотивів; використання матеріалів Samherji порушувало авторські права і не відповідало критеріям справедливого використання пародії, оскільки пародія повинна бути «помітно відмінною» і містити насмішку або гумор; а також було встановлено зловмисне введення в оману, враховуючи навмисний обман. Суддя визнав, що стаття 10 Європейської конвенції з прав людини (ECHR) застосовується, але підкреслив її кваліфікований характер: зважування свободи вираження поглядів та прав інших осіб в даному випадку було на користь Samherji, і визначення твору як сатири чи протесту не змінило аналізу. На відміну від справи Plesner проти Louis Vuitton (2011), де не було наміру ввести в оману, ця справа підкреслює обмеження захисту свободи вираження поглядів у випадках імітації або пародії: явне введення в оману спростовує аргументи на основі статті 10, і за відсутності справжньої, впізнаваної пародії, перевагу отримають позови про порушення прав інтелектуальної власності та деліктні позови…» ***(Laura Scott.***

Freedom of expression, or intellectual property infringement? // Hill Dickinson (https://www.hilldickinson.com/insights/articles/freedom-expression-or-intellectual-property-infringement-court-finds-against). 02.09.2025).

***

«…Високий суд Англії та Уельсу відхилив апеляцію доктора Талера проти рішення UKIPO, яке визнало його заявку на патент відкликаною через відсутність імені винахідника-людини, підтвердивши, що його документи не відповідають розділу 13(2) Закону про патенти 1977 року. Після того, як у грудні 2023 року Верховний суд підтвердив, що штучний інтелект, такий як DABUS, не може бути «винахідником» (і зазначив, що результат може бути іншим, якщо людина використовує штучний інтелект як інструмент і сама розробляє винахід), Талер спробував врятувати роздільну заявку 2022 року (GB2206827.4). У своїх формах 7 він спочатку не вказав жодного винахідника-людини, потім заявив про свої права, заперечуючи, що він є винахідником, і нарешті — через два дні після рішення Верховного суду — назвав себе, але додав додаток, в якому повторив, що DABUS самостійно розробив винаходи і що він не є винахідником за традиційними критеріями. UKIPO заперечило проти цього як протистрокове та невідповідне; слухач справи визнав заявку відкликаною…

В апеляційній інстанції Майкл Таппін постановив, що строк для подання розділу був пропущений і що запізніла заява Талера, в якій він назвав себе, була «очевидно недосконалою», з огляду на його власні послідовні твердження про те, що DABUS був єдиним «фактичним розробником». Суд зазначив, що заявник, який просто називає себе, не розкриваючи участь ШІ, може не зіткнутися з запереченнями, і запропонував політикам розглянути можливість вимагати розкриття винаходів, створених за допомогою ШІ (як в USPTO), але це не було рішенням суду. У рішенні підтверджується, що патентне законодавство Великої Британії вимагає наявності винахідника-людини, а суперечливі або виключно штучні заявки на винахід можуть фатально підірвати заявку…» ***(Rachel Montagnon and Katherine Kerr. Thaler's AI patent application confirmed as deemed withdrawn in the UK // Herbert Smith Freehills Kramer LLP (https://www.hsfkramer.com/notes/ip/2025-09/thalers-ai-patent-application-confirmed-deemed-withdrawn-by-high-court). 09.09.2025).***

***

Сполучені Штати Америки

«…Федеральний окружний суд скасував і повернув на доопрацювання рішення Ради з розгляду спорів щодо торговельних марок та апеляцій про відмову в реєстрації запропонованого Еріком Брунетті знака FUCK для різних товарів і послуг, постановивши, що, хоча Рада належним чином врахувала широке використання третіми особами та

експресивний характер терміна в аналізі неспроможності функціонування відповідно до Закону Ланхема, вона не змогла сформулювати чіткий, послідовний стандарт для випадків, коли повсюдно поширені "універсальні слова" можуть слугувати ідентифікаторами джерела. Відзначивши очевидні невідповідності з реєстраціями подібних загальновживаних термінів (наприклад, LOVE) і навіть з попередніми реєстраціями знака FUCK для певних товарів (снігові кулі, клейкі цукерки), суд підкреслив обов'язок Ради відповідно до Закону про адміністративну процедуру надавати обґрунтовані рішення та рекомендації для майбутніх справ. Суд відхилив заяву Брунетті про те, що USPTO помстилося за його попередню перемогу у Верховному Суді у справі "Янку проти Брунетті" (Iancu v. Brunetti), не знайшовши жодних доказів, окрім часових рамок, і підтвердивши нейтральний підхід до ідентифікації джерела. Суддя Лур'є не погодився, стверджуючи, що FUCK є занадто всюдисущим і експресивним, щоб вказувати на джерело походження товарів і послуг Брунетті, на відміну від більш конкретних фраз, таких як LOVE або FUCK CANCER. Це рішення свідчить про те, що більш чіткі стандарти та спеціальні докази сприйняття споживачами будуть мати важливе значення для оцінки можливості реєстрації широко використовуваних, експресивних термінів…» ***(Sarah Bro. When is a Word too Common to Trademark? Asking for a Four-Letter Friend // National Law Forum, LLC (https://natlawreview.com/article/when-word-too-common-trademark-asking-four-letter-friend). 04.09.2025).***

***

«…У міру поширення потокового мовлення та стирання межі між законним і незаконним розповсюдженням, справа «Сполучені Штати проти Даллмана та ін.» (справа «Jetflicks»), 2:22-cr-00030 (D. Nev.), стала найбільшою справою про інтернет-піратство, яка дійшла до суду в США. Jetflicks працював як легальна платформа за передплатою, але використовував автоматизовані скрипти для збору піратських телешоу, розміщуючи понад 183 000 епізодів — часто протягом 24 годин після трансляції — і доставляючи їх на телефони, смарт-телевізори та консолі; представники Міністерства юстиції заявили, що він пропонував більше епізодів, ніж будь-який ліцензований сервіс. У 2019 році вісім осіб були звинувачені в кримінальному порушенні авторських прав відповідно до 17 U.S.C. § 506 та 18 U.S.C. § 2319 за схему, яка, як стверджується, принесла мільйони та завдала шкоди тисячам правовласників; головний оператор отримав сім років ув'язнення у федеральній в'язниці, а інші отримали покарання від відбутого терміну до 18 місяців. Ця справа є знаковою: це перший в США судовий процес щодо незаконного потокового сервісу, що свідчить про перехід від фокусування на фізичних носіях до переслідування цифрових платформ та автоматизованого скрейпінгу в великих масштабах. Це свідчить про те, що масштабні, умисні порушення в Інтернеті можуть спричинити кримінальну, а також цивільну відповідальність, сигналізуючи технологічним та медійним компаніям, що уряд втручатиметься у випадках,

коли цивільні позови вважаються недостатніми, та підкреслюючи необхідність залучення юристів, які добре знаються як на інтелектуальній власності, так і на федеральному кримінальному праві…» ***(JC Zwisler, Brian Michaelis. Jetflicks and the Rise of Criminal Copyright Enforcement in the Streaming Era // Seyfarth Shaw LLP. (https://www.gadgetsgigabytesandgoodwill.com/2025/09/jetflicks-and-the-rise-of-criminal-copyright-enforcement-in-the-streaming-era/). 05.09.2025).***

***

«Профспілка працівників Національного казначейства (NTEU) подала на президента Дональда Трампа до Окружного суду округу Колумбія, щоб оскаржити його указ від 28 серпня про скасування профспілкових контрактів і заборону на організацію певних працівників Відомства з патентів і торгових марок США (USPTO) з міркувань національної безпеки, також назвавши відповідачами директора Управління кадрового менеджменту (OPM) Скотта Купора та виконуючого обов'язки директора USPTO Кока Моргана Стюарта… NTEU, яка представляє майже 160 000 федеральних службовців і представляє працівників USPTO з 1985 року, стверджує, що наказ спотворює функції патентного відомства, які в першу чергу не пов'язані з національною безпекою, незаконно зменшує кількість працівників, яких вона представляє, зменшує її переговорну силу і є репресивним, що порушує Першу поправку; вона також стверджує, що USPTO не відповідає критеріям для звільнення від дії Статуту про відносини між працівниками та керівництвом Федеральної служби… Наказ розширює березневу директиву, яка визнала недійсними колективні договори в 40 агентствах і підвідомчих установах. Дві інші постраждалі профспілки - Професійна асоціація працівників патентних відомств та Організація працівників Національної метеорологічної служби - подали аналогічний позов, також назвавши Стюарта…

Білий дім, OPM, USPTO та NTEU не надали коментарів» ***(Aruni Soni. Trump, Patent Office Chief Face Second Union Lawsuit Over CBA // Bloomberg Industry Group, Inc. (https://news.bloomberglaw.com/daily-labor-report/trump-patent-office-chief-face-second-union-lawsuit-over-cba). 03.09.2025).***

***

«…Anthropic, компанія, що стоїть за чат-ботом Claude, досягла знакового врегулювання в судовому процесі щодо несанкціонованого використання творів, захищених авторським правом, для навчання своїх моделей. Хоча це не трильйонний сценарій судного дня, якого дехто побоювався, врегулювання є значним - близько 1,5 мільярда доларів - з виплатою 3 000 доларів за твір для постраждалих авторів. Якщо буде заявлено менше, ніж 500 000 творів, що відповідають критеріям, то індивідуальні виплати можуть збільшитися. Варто зазначити, що Anthropic також має

видалити піратські матеріали і не є повністю захищеною від майбутніх судових позовів…

Цей випадок порівнюють з «моментом Napster для індустрії штучного інтелекту», маючи на увазі мережу обміну файлами, яка була знищена шквалом судових позовів від таких компаній, як Metallica і Dr. Dre...

Якщо автори вважають, що їхні книги були вкрадені, вони можуть перейти на сторінку угоди, зареєструватися і молитися, щоб отримати гроші поштою. Якщо вони хочуть перевірити, чи є у них шанс отримати гроші, ви можете здійснити пошук у базі даних LibGen, з якої Anthropic незаконно піратськи викрав відповідні книги...

Серед постраждалих - письменник The New Yorker Кайл Чайка, чиї книги Filterworld і The Longing for Less були знайдені в LibGen, що потенційно може принести йому $12 000…» ***(Foster Kamer. Attention Writers: Anthropic Might Owe You $3000 (or More!) If It Was Trained Using Your Work // Recurrent Ventures Inc (https://futurism.com/anthropic-writers-books-lawsuit-settlement). 05.09.2025).***

***

«У п’ятницю автори звинуватили технологічного гіганта Apple в незаконному використанні їхніх книг, захищених авторським правом, для навчання своїх систем штучного інтелекту. Це стало частиною розгортання судової боротьби за захист інтелектуальної власності в епоху штучного інтелекту.

У колективному позові, поданому до федерального суду Північної Каліфорнії, стверджується, що Apple скопіювала захищені авторським правом твори без згоди, без зазначення авторства та без компенсації.

«Apple не намагалася виплатити цим авторам винагороду за їхній внесок у цей потенційно прибутковий проект», — йдеться в позові, поданому авторами Грейді Хендріксом і Дженніфер Роберсон.

Apple і адвокати позивачів не відразу відповіли на запити про коментарі в п’ятницю.

Цей позов є останнім у хвилі судових справ, порушених авторами, ЗМІ та іншими особами, які звинувачують великі технологічні компанії у порушенні правового захисту їхніх творів…» ***(Apple sued by authors over use of books in AI training // CNBC LLC. (https://www.cnbc.com/2025/09/05/apple-sued-by-authors-over-use-of-books-in-ai-training.html). 05.09.2025).***

***

«…Розділена колегія окружного суду округу Колумбія постановила поновити Ширу Перлмуттер на посаді реєстратора авторських прав, винісши судову заборону, яка забороняє чиновникам адміністрації Трампа втручатися в її роботу, поки вона оскаржує своє звільнення. Рішення, прийняте з рахунком 2:1, є наслідком звільнення президентом Трампом

бібліотекаря Конгресу Карли Хейден і подальшого звільнення Перлмуттер, що розглядається як частина спроби встановити контроль над законодавчою гілкою влади. У своїй окремій думці, до якої приєдналася суддя Дж. Мішель Чайлдс, суддя Флоренс Пан підкреслила, що Перлмуттер є посадовою особою Конгресу, а не чиновником виконавчої влади, якого можна звільнити за власним бажанням, і заявила, що її звільнення, яке, як стверджується, пов'язане з розбіжностями щодо звіту про ризики штучного інтелекту, порушує принцип поділу влади, порівнявши це з намаганням президента звільнити помічника судді. Пан також поставила під сумнів законність призначення заступника генерального прокурора Тодда Бланша виконуючим обов'язки бібліотекаря відповідно до федерального закону про вакансії, який, за її словами, застосовується лише до виконавчих органів, поставивши під сумнів правомірність його спроби призначити посаду реєстратора чиновника Міністерства юстиції Пола Перкінса. Перлмуттер стверджує, що тільки належним чином призначений бібліотекар може її звільнити. Суддя Джастін Уокер висловив незгоду, стверджуючи, що Перлмуттер здійснює «виконавчу владу» і тому може бути звільнений президентом, порівнюючи цю справу з попереднім звільненням Трампом члена NLRB, яке Верховний суд дозволив продовжити під час судового розгляду. Це рішення, яке зачепило нервову струну в Конгресі і викликало заклики обмежити участь президента в діяльності конгресових агентств, ймовірно, буде оскаржено в повному складі окружного суду округу Колумбія або Верховного суду…» ***(Michael Macagnone. Appeals court halts firing of Copyright Office head Shira Perlmutter // CQ and Roll Call. (https://rollcall.com/2025/09/10/appeals-court-halts-firing-of-copyright-office-head-shira-perlmutter/). 10.09.2025).***

***

«Через кілька тижнів після того, як розділена апеляційна колегія (2–1) надала Ширі Перлмуттер терміновий судовий наказ, що дозволяв їй продовжувати виконувати обов'язки реєстратора авторських прав до розгляду апеляції, адміністрація Трампа подала відповідь і зустрічний позов про винесення судового рішення в окружному суді, що призвело до ескалації чотиримісячної судової тяганини щодо її звільнення… Перлмуттер стверджує, що її звільнення було незаконним, і вимагає винесення рішення в порядку спрощеного судочинства, щоб залишити її на посаді, заборонити призначеним тимчасовим керівникам Бюро з авторських прав (USCO) (але не президенту) здійснювати повноваження USCO та оголосити, що президент не має повноважень звільняти реєстратора. Адміністрація, яка також домагається повторного розгляду заборони в повному складі, заперечує, що Бібліотека Конгресу належить до виконавчої гілки влади, про що свідчить право президента призначати та звільняти бібліотекаря, і стверджує, що президент Трамп законно призначив заступника генерального прокурора Тодда Бланша виконуючим обов'язки бібліотекаря та виконуючим обов'язки

Перлмуттера відповідно до Федерального закону про реформу вакансій (Federal Vacancies Reform Act, FVRA) або, як альтернатива, відповідно до повноважень, передбачених статтею II, навіть за відсутності покриття FVRA… Далі в ньому стверджується, що якщо президент не може призначити виконуючого обов'язки бібліотекаря, його повноваження з нагляду та звільнення повинні поширюватися на «нижчих посадових осіб», таких як реєстратор, який має значну виконавчу владу. Брифінг продовжується відповіддю Перлмуттер, яка має бути надана до 6 жовтня, відповіддю адміністрації, яка має бути надана до 14 жовтня, та слуханням, призначеним на початок листопада» ***(Dylan Smith. The Battle for US Copyright Office Control Continues — Trump Administration Fires Back Following Perlmutter Reinstatement // Digital Music News (https://www.digitalmusicnews.com/2025/09/23/trump-admin-perlmutter-lawsuit-summary-judgement/). 23.09.2025).***

***

«…Encyclopaedia Britannica та Merriam-Webster подали позов про порушення авторських прав проти компанії Perplexity, що займається розробкою штучного інтелекту, стверджуючи, що компанія незаконно копіює їхню роботу та відтворює матеріали, захищені авторським правом, у своїх відповідях...

Згідно зі скаргою, Perplexity ігнорувала або обходила захист авторських прав, зокрема robots.txt, щоб незаконно отримати доступ до свого контенту та скопіювати його. Потім вони стверджували, що деякі відповіді повторюють їхні статті дослівно або майже дослівно…

Perplexity не прокоментувала позов. Це вже друга справа, подана проти Perplexity у цьому конкретному суді. Першу було подано у 2024 році News Corp, медіакомпанією, яка володіє Dow Jones та New York Post…» ***(Josh Russell. Encyclopaedia Britannica and Merriam-Webster claim copyright infringement by AI startup Perplexity // Courthouse News Service (https://www.courthousenews.com/encyclopaedia-britannica-and-merriam-webster-claim-copyright-infringement-by-ai-startup-perplexity/). 11.09.2025).***

***

«…Інтернет-архів (Internet Archive - IA) досяг конфіденційної угоди з великими музичними видавництвами, включаючи UMG Recordings, Capitol Records і Sony Music Entertainment, щодо судового позову стосовно проекту Great 78 Project, ініціативи з оцифрування та збереження ранніх музичних записів на крихких шелакових платівках. Хоча деталі угоди залишаються невідомими, судова заява підтвердила рішення, і сторони повинні подати офіційні заяви про відмову від позову протягом 45 днів. Угода була укладена після інтенсивних судових баталій, в ході яких лейбли спочатку вимагали 400 мільйонів доларів компенсації за втрачені потоки через оцифрування IA, а потім збільшили суму позову до 700 мільйонів доларів,

додавши більше творів, що порушують авторські права. ІА заперечувала, що записи мали низьку кількість завантажень і потоків, а експерт музичної індустрії припустив, що збитки, ймовірно, не перевищують 41 000 доларів…

Ця угода була укладена слідом за попередньою судовою поразкою ІА проти видавців книг у 2023 році, яка також призвела до виплати суми, розмір якої не розголошується. В обох випадках ІА стверджувала, що видавці не довели значної шкоди своїм продажам, але видавці, представлені тією ж командою юристів, домоглися винесення судових рішень на свою користь. Агресивна судова стратегія музичних лейблів, включаючи пізнє додавання творів, що порушують авторські права, була розцінена як тактика тиску на ІА з метою укладення угоди…» ***(Ashley Belanger. Internet Archive's big battle with music publishers ends in settlement // Condé Nast (https://arstechnica.com/tech-policy/2025/09/internet-archives-big-battle-with-music-publishers-ends-in-settlement/). 15.09.2025).***

***

«…У консолідованому колективному позові щодо генеративних послуг штучного інтелекту Google Північний округ Каліфорнії (Сан-Хосе) відхилив Alphabet Inc. від справи, дозволивши при цьому продовжити розгляд основних позовів проти Google (In re Google Generative AI Copyright Litigation, 11 вересня 2025 р.). Суд постановив, що позивачі не навели жодних доказів, окрім стандартних відносин між материнською та дочірньою компаніями та висновку про «повноваження вживати заходів щодо дотримання авторських прав», що не пов'язувало Alphabet з нібито незаконним навчанням моделей; відповідальність за дії інших осіб не може ґрунтуватися лише на батьківстві… Натомість суд відхилив клопотання Google про відхилення прямих позовів однієї з позивачок через відсутність реєстрації авторських прав, визнавши, що її реєстрації компіляцій не виключали однозначно твори, що є предметом судового розгляду, та відмовившись на цьому етапі брати до уваги дописи або терміни Х для вирішення питань щодо публікації. Вона також дозволила посилатися на типові твори, де позивачі простежили конкретні твори, захищені авторським правом, до конкретних навчальних наборів даних, дійшовши висновку, що це поставило Google в курс справи. По суті, у скарзі було обґрунтовано заявлено про порушення, пов'язані з PaLM, GLaM, LaMDA, Bard, Gemini та Imagen, де конкретні твори були ідентифіковані в навчальних даних, але не стосовно Codey, Chirp, Veo, MedLM, LearnLM, SecLM, Gemma, CodeGemma, RecurrentGemma або PaliGemma, які були згадані лише в загальному списку і тому були відхилені…» ***(Matthew Hersh. Alphabet is out of the soup in Google AI infringement case // CCH Incorporated (https://www.vitallaw.com/news/copyright-n-d-cal-alphabet-is-out-of-the-soup-in-google-ai-infringement-case/ipm0198ec1776eead402caa8b74594bcdb073). 15.09.2025).***

***

«…Патентні судові спори — це складне і ризиковане підприємство, яке вимагає стратегічного планування та ретельної підготовки. Щоб збільшити шанси на успіх і мінімізувати ризики, власники патентів повинні врахувати десять ключових факторів перед тим, як розпочинати судовий процес.

1. Зрозумійте свій патентний портфель.

Почніть з оцінки обсягу, сили та залишкового терміну дії ваших патентів. Перевірте, чи існують заявки на продовження, які можуть дозволити скоригувати претензії, щоб краще охопити продукти, що порушують права, або уникнути ризиків визнання недійсними. Широкий і різноманітний портфель забезпечує більшу стратегічну гнучкість і захист від визнання недійсною однієї претензії.

2. Оцініть дійсність та можливість застосування патенту.

Переконайтеся, що ваші патенти є дійсними, мають належний статус та належним чином підтримуються. Підтвердьте право власності та історію ліцензування, а також оцініть ризик визнання патенту недійсним на основі попереднього рівня техніки. Крім того, перевірте, чи дотримано вимоги щодо маркування відповідно до чинного законодавства, оскільки це впливає на можливість стягнення збитків за минулі періоди.

3. Визначте належних відповідачів.

Визначте всіх потенційних порушників, включаючи прямих виробників, материнські та дочірні компанії, постачальників або дистриб’юторів. Розуміння структури та взаємовідносин у цільовій екосистемі допомагає максимізувати вплив та охоплення судового розгляду…

4. Оцініть загрозу зустрічного позову.

Оцініть, чи мають відповідачі патенти, які можуть бути використані проти вас у зустрічному позові. Визначте будь-які вразливі місця у ваших власних продуктах, особливо ті, які можуть спричинити позови про порушення прав у відповідь.

5. Виберіть правильне місце розгляду справи.

Виберіть між розглядом у окружному суді та розслідуванням Міжнародної торгової комісії США (ITC) — або обома варіантами. ITC пропонує швидке розгляд справ та заборону імпорту, але не грошову компенсацію, тоді як окружні суди можуть присудити фінансову компенсацію. Вибір місця розгляду справи повинен базуватися на таких критеріях, як вимоги вітчизняної промисловості, досвід суду у патентних справах та ймовірність перенесення місця розгляду справи…

6. Зберіть докази.

Почніть збирати технічні та ринкові докази якомога раніше, включаючи зразки продукції, рекламні матеріали, інструкції для користувачів та опубліковані матеріали. Зв’яжіться з винахідниками, щоб отримати інформацію з перших рук, і складіть таблиці претензій, щоб зіставити заявлені претензії з

передбачуваними порушеннями. Переконливі докази підкріплюють справу про порушення і витримують ретельну перевірку.

7. Врахуйте витрати.

Патентні судові спори є дорогими, оскільки передбачають залучення експертів-свідків, оплату послуг адвокатів та процедурні витрати. Зважте різні структури оплати (наприклад, за результатом, за етапами, погодинно) та реалістично розрахуйте бюджет. Зважте судові витрати та потенційні бізнес-втрати від триваючого порушення…

8. Визначте свої цілі.

Уточніть, чого ви прагнете — одноразової виплати, угоди про ліцензування, судового заборони чи стратегічної переваги на ринку. Узгодьте цілі судового розгляду з бізнес-цілями та врахуйте термін дії патенту при встановленні очікувань.

9. Сплануйте свій графік.

Майте на увазі, що розгляд справ у районних судах може тривати роками, тоді як справи в ITC зазвичай вирішуються протягом 18 місяців. Визначте, як довго ви готові вести судовий розгляд до укладення угоди та як цей графік відповідає вашим загальним бізнес-цілям…

10. Підготуйтеся до перебоїв у роботі.

Судовий процес буде залучати персонал компанії — дизайнерів, інженерів та керівництво — особливо під час збору доказів. Співробітникам може знадобитися пояснити технічні аспекти, надати документи або дати свідчення. Встановіть політику зберігання документів, щоб відповідально виконувати зобов’язання щодо збору доказів та захищати конфіденційну інформацію.

Підсумовуючи, можна сказати, що до судових спорів щодо патентів не можна ставитися легковажно. Вони вимагають чітких цілей, ретельної підготовки та багатовимірної оцінки юридичних, фінансових та операційних факторів. Добре спланована стратегія судового спору не тільки допомагає захистити цінну інтелектуальну власність, але й зміцнює позиції компанії на ринку…» ***(Pantelis Takos and Gregory D. Len. 10 Things Patent Owners Should Consider Before Filing a Patent Lawsuit // Troutman Pepper Locke (https://www.troutman.com/insights/10-things-patent-owners-should-consider-before-filing-a-patent-lawsuit/). 16.09.2025).***

***

«Асоціація кінопродюсерів (MPA) вітала вирок Стівену Р. Хейлуа до 21 місяця ув’язнення у федеральній в’язниці Західним окружним судом штату Теннессі за кримінальне порушення авторських прав після того, як у травні 2025 року він визнав свою провину у крадіжці понад тисячі DVD-дисків та Blu-ray-дисків до їх випуску, працюючи на виробничому та дистрибуційному підприємстві, їх продажу та надання доступу до копіювання та поширення в Інтернеті принаймні одного диска, що призвело до створення мільйонів незаконних копій та значних збитків… Справа була порушена за

поданням Альянсу за творчість і розваги (ACE)... Виконавча директорка MPA Лариса Кнапп зазначила, що результат справи підкреслює, що порушення авторських прав є серйозним злочином із серйозними наслідками, та підтвердила відданість організації захисту творчої економіки…» ***(Colin Mann. MPA welcomes copyright infringement sentence // Advanced Television Ltd. (https://www.advanced-television.com/2025/09/16/mpa-welcomes-copyright-infringement-sentence/). 16.09.2025).***

***

«…15 вересня 2025 року Другий окружний апеляційний суд підтвердив відхилення позову колишнього конгресмена Джорджа Сантоса проти Джиммі Кіммела та ABC, постановивши, що використання Кіммелом відеороликів Сантоса з Cameo в програмі «Will Santos Say It?» було справедливим використанням (Santos v. Kimmel, No. 24-2196-cv). Суд визнав ці фрагменти трансформативними: розсудливий спостерігач сприйняв би оригінальні повідомлення Сантоса як заклик до оптимізму та позитивного настрою, тоді як Кіммел використав їх для пародії та критики, навіть якщо він отримав ці кліпи під псевдонімами… Будь-яка шкода ринку була спричинена насмішками, а не заміщенням, тому четвертий фактор також свідчив на користь справедливого використання; решта факторів не вплинули на результат. Суд також підтвердив відхилення позовів Сантоса за загальним правом: порушення договору не було, оскільки зобов'язання Кіммела за умовами Cameo стосувалися Cameo, а не Сантоса, і Сантос не був третім бенефіціаром; позов про неявний договір був відхилений через відсутність визначених умов; а позов про шахрайське спонукання був відхилений через відсутність будь-яких фактичних збитків…» ***(Matthew Hersh. Santos might say it, but the court of appeals will not // CCH Incorporated (https://www.vitallaw.com/news/copyright-2d-cir-santos-might-say-it-but-the-court-of-appeals-will-not/ipm0154f1c2f5f7d3497798bc610cb92f2a1e). 16.09.2025).***

***

«Апеляційний суд США для федерального округу (CAFC) активно формує законодавство про патенти на промислові зразки через свої рішення 2025 року, розглядаючи такі важливі питання, як порушення, недійсність, естопель, пріоритет та вимоги до вітчизняної промисловості відповідно до розділу 337. Спираючись на зміну в 2024 році судової практики щодо очевидності, яка відійшла від жорстких стандартів, суд готовий роз'яснити подальші питання щодо того, як попередній рівень техніки впливає на аналіз порушення патентів на промислові зразки та коли промислові зразки вважаються «явно несхожими»…

Недавні рішення 2025 року прояснили важливі аспекти: Lashify підтвердило, що праця, пов'язана з продажами, маркетингом та дистрибуцією, може підтримувати вимоги до вітчизняної промисловості в розслідуваннях за

розділом 337. У справі Floyd було зазначено, що розкриття патенту на корисну модель може передбачати заявлену сітку дизайну, що впливає на пріоритетні вимоги. Top Brand продемонструвало, що патентовласник може відмовитися від обсягу вимог під час судового розгляду, що може виключити аргументи про порушення, якщо дизайн, що звинувачується, відповідає відмовленому обсягу. Навпаки, North Star Tech підтвердила судове рішення про відсутність порушення на підставі того, що конструкції є «явно несхожими», не беручи до уваги попередні розробки, і зараз це рішення перебуває на повторному розгляді. Dynamite Marketing підтвердила відхилення поправки щодо авторства винаходу та підтримала вердикт присяжних про порушення та дійсність проти заперечень щодо очевидності, посилаючись на недостатність доказів та мотивації для поєднання попередніх розробок…

Очікується, що кілька ключових справ сприятимуть подальшому розвитку цієї судової практики. Справа Smartrend Manufacturing стосується конструкції лінзи, що є предметом патенту на промисловий зразок, тоді як справи Range of Motion і повторний розгляд у справі North Star Tech безпосередньо оскаржують рішення окружного суду про відсутність порушення на підставі критерію «явно несхожості», ставлячи під сумнів можливість винесення таких рішень без попереднього розгляду рівня техніки…

Роль попереднього рівня техніки в порушенні патенту на промисловий зразок еволюціонує. Рішення підтверджують, що якщо домінуюча ознака запатентованого зразка присутня в попередньому рівні техніки, фокус порушення переноситься на інші відмінні ознаки. Крім того, заяви, зроблені під час розгляду патенту для відрізнення попереднього рівня техніки, можуть обмежити обсяг захисту, заявленого для порушення. Щоб порівняння з попереднім рівнем техніки було ефективним, воно повинно стосуватися конкретного виробу, що заявлений у патенті. Хоча суди історично зберігали роль попереднього рівня техніки в аналізі порушення прав, особливо коли дизайни не є «явно несхожими», окружні суди часто виносили рішення на підставі явної несхожості без посилання на попередній рівень техніки…

Ця практика привертає пильну увагу, особливо у світлі повторного розгляду справи North Star, в якому стверджується, що критерій «явно відмінний» не має об’єктивних орієнтирів і повинен застосовуватися лише у виняткових випадках. Попереднє послаблення жорстких стандартів очевидності CAFC у справі LKQ проти GM може створити парадокс, коли раніше дійсні дизайни можуть бути визнані недійсними, що робить більш послідовний та об’єктивний підхід до порушення прав, який потенційно передбачає перегляд попереднього рівня техніки, все більш важливим для власників патентів на дизайн. Зацікавлені сторони сподіваються, що суд надасть повторний розгляд у справі North Star, щоб забезпечити необхідну ясність та захист для аналізу порушення прав на патенти на дизайн…» ***(George Raynal. Appealing Designs: Federal Circuit Goes Back to School on Design Patents // IPWatchdog, Inc.***

(https://ipwatchdog.com/2025/09/17/appealing-designs-federal-circuit-goes-back-to-school-on-design-patents/id=192208/). 17.09.2025).

***

«8 вересня 2025 року Дев'ятий окружний апеляційний суд підтвердив відхилення позову Анни Біані проти Showtime про порушення авторських прав, постановивши, що вона не змогла переконливо довести копіювання захищених персонажів з її онлайн-форуму рольових ігор у телесеріалі «Пенні Дредфул»… Хоча окружний суд не виявив переконливих доказів доступу і, згідно з зовнішнім тестом, відфільтрував елементи жанру, що не підлягають захисту, щоб зробити висновок, що решта подібностей не є разючими, Біані відмовилася від права на внесення поправок і в апеляції стверджувала, що подібності були настільки разючими, що виключали можливість незалежного створення. Дев'ятий окружний апеляційний суд підтвердив, що позивач повинен довести право власності та копіювання — як фактичне копіювання, так і незаконне привласнення — і, хоча він визнав фільтрування окружного суду надмірно агресивним, визнав помилку нешкідливою, оскільки заявлені подібності не були достатньо значними, щоб зробити висновок про копіювання, а не про збіг, незалежне створення або спільне джерело… Крім того, суд постановив, що Біані не довела факт незаконного привласнення: згідно з зовнішнім тестом, нібито унікальні риси (вік, сила, краса, чаклунство та інші тропи вікторіанської епохи) не підлягають захисту, що не залишає істотної подібності в вираженні, яке підлягає захисту; отже, відмова була підтверджена…» ***(Anisa Noorassa. Penny for Your Characters? Victorian Tropes Not So Striking or Protectable // National Law Forum, LLC (https://natlawreview.com/article/penny-your-characters-victorian-tropes-not-so-striking-or-protectable). 18.09.2025).***

***

«…16 вересня 2025 року Південний округ Нью-Йорка скоротив позов про порушення авторських прав щодо відеоматеріалів про бурю в Буффало, відхиливши позов проти материнської компанії Thomson Reuters через відсутність її причетності, але дозволивши продовжити розгляд позову про відшкодування збитків проти Reuters (Global Weather Productions LLC проти Reuters News & Media LLC, № 1:24-cv-00507-AS)… Суд не знайшов доказів, що пов'язують Thomson Reuters із передбачуваними порушеннями на Reuters Connect, але відхилив позов позивача про відшкодування фактичних збитків, вважаючи його теорію про втрату ліцензій на суму понад 7 мільйонів доларів спекулятивною «несподіваною вигодою», що суперечить його власним свідченням про те, що могло бути продано лише 15–20 ліцензій (хоча Reuters визнав, що сума приблизно 10 000 доларів може бути обґрунтованою)… Водночас фактичні суперечки унеможливили винесення судового рішення щодо навмисності принаймні щодо двох відео:

довіра Reuters до гарантій Stringr та LANA/Angel була підірвана такими «червоними прапорцями», як виправлені дати та місця, реклама в кінці кліпу та чутне дихання на кадрах, знятих з дрона, а також тим, що Reuters, як досвідчена медіаорганізація, працює в сфері, де панують авторські права. Таким чином, справа проти Reuters продовжується лише щодо встановлених законом збитків; всі позови проти Thomson Reuters відхиляються…» ***(Matthew Hersh. No 'windfall' for storm-chasing videographer // CCH Incorporated (https://www.vitallaw.com/news/copyright-s-d-n-y-no-windfall-for-storm-chasing-videographer/ipm01e0cfd8c851254e57ab102dd99f166a55). 18.09.2025).***

***

«9 вересня 2025 року Апеляційний суд США другого округу частково задовольнив і частково відхилив клопотання Capitol Records про перегляд свого попереднього рішення від 13 січня 2025 року у справі Capitol Records проти Vimeo. У первинному рішенні було визначено, що Capitol Records відмовилася від своєї аргументації, згідно з якою заохочення Vimeo користувачів до створення відеороликів «ліп-даб», що порушують авторські права, становило «право та можливість контролювати» порушення, що могло призвести до втрати Vimeo захисту «безпечної гавані» відповідно до Закону про авторське право в цифрову епоху (DMCA)… Ця відмова була заснована на аргументі, який не був належним чином розвинений в апеляційній скарзі Capitol, незважаючи на те, що він був згаданий у розділі фактів. Capitol Records подала клопотання про перегляд, стверджуючи, що вони відмовилися лише від позову про спонукання до порушення на підставі прецеденту Grokster, а не від більш широкої теорії, заснованої на Grokster, про втрату безпечної гавані DMCA. Однак суд не був переконаний, що в початковій апеляційній скарзі було зроблено таке розрізнення, і тому підтвердив, що від теорії втрати статусу безпечної гавані на основі справи Grokster дійсно було відмовлено… Під час перегляду справи Другий окружний апеляційний суд задовольнив клопотання Capitol про вилучення з попереднього рішення конкретної примітки, в якій зазначалося, що теорія Capitol про спонукання Grokster, пов'язана з «правом і здатністю контролювати», не підлягає розгляду Верховним судом…» ***(Jodi Benassi. DMCA Safe Harbor: Prelude to a Supreme Court Encore? // National Law Forum, LLC (https://natlawreview.com/article/dmca-safe-harbor-prelude-supreme-court-encore). 18.09.2025).***

***

«…Непрактикуюча організація (NPE) відкликала позов про порушення патентних прав проти Samsung після появи нових свідчень, що стало значним поворотом у справі, яка привернула увагу федерального уряду, що трапляється рідко. Втручання підкреслило більш широкі політичні та економічні інтереси спору, висвітливши напруженість між приватними патентними правами та суспільним інтересом до інновацій та конкуренції…

NPE — які часто критикують як «патентних тролів» за те, що вони монетизують патенти через ліцензування та судові позови, а не через продукти — залишаються під пильною увагою, оскільки їхні стратегії еволюціонують, а технологічні компанії, такі як Samsung, які часто стають мішенню через широкий асортимент продукції, коригують свої захисні заходи.

Відкликання свідчить про те, що нові свідчення послабили позицію NPE, і ілюструє, як мінливі докази можуть змінити результати…

У більш широкому сенсі, цей епізод підживлює триваючу дискусію про те, чи сприяють чи перешкоджають поточні практики судових розглядів щодо патентів технологічному прогресу, і може вплинути на майбутні стратегії правозастосування та реформи політики, оскільки суди, компанії та політики переоцінюють ефективність і справедливість патентної системи…» ***(Samsung Prevails as Patent Troll Drops Lawsuit Amid Federal Interest // Legal News Feed (https://legalnewsfeed.com/2025/09/18/samsung-prevails-as-patent-troll-drops-lawsuit-amid-federal-interest/). 19.09.2025).***

***

«Компанія American Express виграла справу про порушення патентних прав у федеральному суді Нью-Йорка щодо своїх програм винагород та лояльності. Суддя визнав, що компанія не використовує методи, заявлені в патентах. Рішення підкреслює напруженість у сфері фінтех щодо інтелектуальної власності та важливість точного формулювання позовів і нюансованого судового тлумачення… Це може вплинути на те, як формулюються та захищаються патентні претензії у сфері фінансових послуг, слугуючи орієнтиром для визначення обсягу претензій, оскільки компанії все частіше використовують патенти як стратегічні активи. З огляду на центральну роль програм лояльності в конкурентній стратегії, юридичні та корпоративні спостерігачі стежать за тим, як це рішення вплине на майбутні суперечки та практику в галузі…» ***(American Express Wins Legal Battle Over Patent Infringement in Loyalty Programs // Legal News Feed (https://legalnewsfeed.com/2025/09/19/american-express-wins-legal-battle-over-patent-infringement-in-loyalty-programs/). 19.09.2025).***

***

«Великі фінансові установи, включаючи Citibank і Cantor Fitzgerald, стикаються з позовами про порушення патентних прав у федеральних судах Нью-Йорка і Техасу через нібито несанкціоноване використання запатентованої технології торгівлі. У позовах стверджується, що ці компанії використовували запатентовану систему для полегшення торгівлі без відповідних ліцензій, що підкреслює зростаючий контроль за фінансовими технологіями у міру збільшення залежності від складних торгових платформ… Цей судовий процес висвітлює більш широкі проблеми інтелектуальної власності в цьому секторі і ретельно відстежується фахівцями корпорацій та

юридичних фірм з огляду на його наслідки для практики торгівлі технологіями та дотримання нормативних вимог. У таких умовах установи все частіше закликають до ретельного аудиту інтеграції технологій та ліцензування з метою зменшення юридичних та фінансових ризиків…» ***(Financial Giants Face Legal Battle Over Alleged Patent Infringement in Trading Technology // Legal News Feed (https://legalnewsfeed.com/2025/09/23/financial-giants-face-legal-battle-over-alleged-patent-infringement-in-trading-technology/). 23.09.2025).***

***

«Федеральний апеляційний суд надав компанії Bayer Pharma AG ще одну можливість зберегти кілька пунктів ключового патенту на препарат Xarelto, широко використовуваний антикоагулянт, направивши спір на повторний розгляд до Комісії з розгляду патентних спорів та апеляцій (PTAB) після оскарження з боку компаній Mylan, Teva та Cipla… Відновлення частини позовів підкреслює високу важливість захисту фармацевтичних патентів, оскільки розширена ексклюзивність допомагає компаніям окупити значні інвестиції в дослідження і розробки, а правова невизначеність може впливати на ціноутворення та доступність ліків. Експерти відзначають, що це рішення підкреслює складність законодавства про інтелектуальну власність та роль судового тлумачення у формуванні корпоративної стратегії та прецедентів. Оскільки справа повертається до PTAB, галузь буде уважно стежити за її результатами, оскільки вони матимуть вплив на майбутні оскарження патентів та їх виконання…» ***(Bayer's Patent Revived: Federal Circuit Sends Xarelto Case Back to PTAB // Legal News Feed (https://legalnewsfeed.com/2025/09/23/bayers-patent-revived-federal-circuit-sends-xarelto-case-back-to-ptab/). 23.09.2025).***

***

«…Федеральний апеляційний суд скасував рішення присяжних про присудження компанії Finesse Wireless LLC 166,3 млн доларів від компаній AT&T Mobility і Nokia of America, постановивши, що висновок про порушення прав базувався на суперечливих і нечітких свідченнях експертів. Під час судового розгляду експерт Finesse Джонатан Веллс стверджував, що базові станції Nokia порушують патенти Finesse на технологію інтермодуляції, але головний суддя Кімберлі А. Мур визнала його пояснення заплутаними та недосконалими, зазначивши, зокрема, що він неправильно інтерпретував технічний документ Nokia, розглядаючи один із заявлених патентів. Оскільки колегія дійшла висновку, що порушення не було, їй не потрібно було розглядати спірне рішення про відшкодування збитків або відмову окружного суду в повторному розгляді справи…

Це рішення скасовує не тільки вердикт присяжних від січня 2023 року, але й додаткові 15 мільйонів доларів відсотків до судового рішення, які суддя Родні Гілстрап додав у серпні, що збільшило загальну суму компенсації до 181

мільйона доларів. Суперечка розпочалася у 2021 році, коли компанія Finesse подала позов проти AT&T і Verizon щодо технології, яка використовується в базових станціях для фільтрації перешкод сигналу. Verizon і її постачальник Ericsson уклали мирову угоду, але справа проти AT&T і Nokia була передана до суду в Східному Техасі. Після рішення, прийнятого в середу, Nokia підтвердила, що поважає права інтелектуальної власності і ніколи не вважала, що її продукти порушують ці права, тоді як Finesse досі не прокоментувала результат справи…» ***(Michael Shapiro. AT&T, Nokia Duck $166 Million Texas Patent Verdict on Appeal // Bloomberg Industry Group, Inc. (https://news.bloomberglaw.com/us-law-week/at-t-nokia-escape-166-million-texas-patent-verdict-on-appeal). 24.09.2025).***

***

Сполучені Штати Мексики

«…Верховний суд Мексики (SCJN) створив прецедент щодо ролі штучного інтелекту в інтелектуальній власності, постановивши, що твори, створені виключно за допомогою ШІ, не можуть бути захищені відповідно до законодавства країни про авторське право. У своєму одностайному рішенні суд підтвердив, що авторство належить виключно людям, оскільки творчість, оригінальність та індивідуальність є атрибутами, пов'язаними з людським інтелектом, емоціями та досвідом. Автоматизовані системи, як постановив суд, не можуть володіти цими якостями, а це означає, що твори, створені ШІ, не мають моральних прав та оригінальності, які вимагаються Федеральним законом Мексики про авторське право (LFDA)…

Справа, яка призвела до цього рішення, стосувалася спроби реєстрації віртуального аватара: Джеральда Гарсія Баеса, створеного штучним інтелектом під назвою Леонардо. Національний інститут авторського права (INDAUTOR) відмовив у реєстрації, аргументуючи це тим, що LFDA вимагає, щоб твори були результатом людської творчості. Заявник подав апеляцію, стверджуючи, що виключення творів штучного інтелекту порушує принципи рівності, прав людини та міжнародних угод, таких як Угода між Сполученими Штатами, Мексикою та Канадою (USMCA) та Бернська конвенція. Однак SCJN пояснив, що ці договори не зобов'язують Мексику надавати авторські права нелюдським суб'єктам, і що застереження авторства для людей є як конституційним, так і відповідним міжнародним стандартам.

Важливо, що Суд розрізняв твори, створені виключно за допомогою ШІ, та твори, створені в результаті справжньої співпраці. Хоча твори, створені за допомогою ШІ без участі людини, виключаються, твори, в яких люди керують, модифікують або трансформують результати роботи ШІ значущим чином, все ще можуть претендувати на захист авторських прав. У таких випадках INDAUTOR вимагатиме доказів істотного внеску людини для підтвердження оригінальності та індивідуальності…

Отже, це рішення проводить чітку межу: авторське право належить виключно людям, але ШІ може слугувати інструментом у творчому процесі, якщо його керують і формують людські автори…» ***(Mexico says works created by AI cannot be granted copyright // Mexico News Daily (https://mexiconewsdaily.com/news/mexico-works-created-ai-cannot-be-granted-copyright/). 01.09.2025).***

***

Федеративна Демократична Республіка Непал

«19 серпня 2025 року Верховний суд Непалу виніс рішення на користь Асоціації виробників шотландського віскі (SWA) у восьмирічному спорі з індійською компанією Mohini Hygiene Products, підтвердивши попередні рішення Міністерства промисловості та Вищого суду і заборонивши Mohini використовувати слово «Scotch» на своєму продукті «Vision» класу 33. Справа розпочалася у 2017 році, коли SWA заявила, що напис «Finest Rare Scotch Whisky» на етикетці вводить споживачів в оману та шкодить всесвітньо визнаному географічному зазначенню, сертифікації та колективним торговельним маркам шотландського віскі… Міністерство промисловості не тільки підтримало SWA, але й дало вказівку відхиляти майбутні заявки на реєстрацію торговельних марок, що містять слова «Scotch» або «Scottish», щоб запобігти зловживанням. Верховний суд підтвердив, що слова «Scotch» і «Scottish» нерозривно пов'язані зі Шотландією, а їх використання може ввести споживачів в оману та зашкодити репутації шотландського віскі, що стало знаковою подією для захисту географічних зазначень у Непалі. Це рішення приводить національну практику у відповідність до зобов'язань за Угодою ТРІПС, підкреслює, що географічні зазначення відрізняються від звичайних торговельних марок, та створює чіткий прецедент проти несанкціонованого використання географічних зазначень…» ***(Espie Angelica A. de Leon. Nepal Supreme Court rules in favour of Scotch Whisky Association in GI dispute // Asia IP (https://asiaiplaw.com/section/news-analysis/nepal-supreme-court-rules-in-favour-of-scotch-whisky-association-in-gi-dispute). 03.09.2025).***

***

Японська Держава

«Вищий суд Японії з питань інтелектуальної власності встановив новий стандарт щодо відшкодування збитків за порушення патентних прав, зобов'язавши компанії Sawai Pharmaceutical і Fuso Pharmaceutical виплатити Toray Industries загалом 21,76 млрд єн (близько 151 млн доларів США/133 млн євро) за випуск генеричних версій препарату налфурафін, на який Toray має розширений патент… Рішення від 27 травня

2025 року, яке зараз оскаржується у Верховному суді, більш ніж удвічі перевищує попередній рекорд країни (8,4 млрд ієн у справі «Pachinko» 2002 року) і включає найбільшу суму, яка коли-небудь стягувалася з одного відповідача: 14,29 млрд ієн для Sawai. Японські збитки можуть бути розраховані на основі втраченого прибутку патентовласника, прибутку порушника або розумної роялті; в даному випадку суд перейшов безпосередньо до кількісної оцінки, оскільки суд першої інстанції не виявив порушення, а Toray в апеляційній інстанції відмовився від свого клопотання про видачу судового наказу… Ця справа підкреслює як готовність судів розглядати незначні відмінності в генеричних препаратах як порушення розширених патентів, так і їхню зростаючу готовність застосовувати суттєві грошові санкції, що посилює стимули для патентовласників до судових позовів в Японії» ***(Shogo Asaji, Shunji Fukasaka, Michiru Takahashi. Japanese Court Shatters Previous Record for Damages Award in a Patent Infringement Case // Jones Day (https://www.jonesday.com/en/insights/2025/09/japanese-court-shatters-previous-record-for-damages-award-in-a-patent-infringement-case). 03.09.2025).***

***

«…У зв'язку з тим, що мережеві послуги переносять інфраструктуру за межі країни, Верховний суд Японії роз'яснив, в яких випадках патент може бути порушений на території країни… У двох рішеннях, винесених 3 березня 2025 року (Dwango проти FC2), Суд постановив, що патентована дія вважається такою, що відбувається «в основному в Японії», якщо як технічний ефект винаходу (перевага в продуктивності, описана в специфікації), так і його економічний ефект (бізнес-перевага патентовласника) реалізуються всередині країни, навіть якщо частини системи — в даному випадку сервери FC2, розташовані в США — знаходяться за кордоном. Патенти Dwango охоплювали програму для встановлення програвача відеокоментарів (справа 1) та отриману в результаті клієнт-серверну систему (справа 2). Користувачі в Японії завантажували програму, транслювали відео та накладали коментарі; суди нижчих інстанцій не виявили порушення, оскільки сервери знаходилися за межами території Японії. Вищий суд з питань інтелектуальної власності скасував це рішення, наголосивши на тому, де проявляється користь винаходу і хто контролює послугу, а Верховний суд відхилив апеляції FC2, підтримавши точку зору про «істотне виконання», але опустивши деякі більш детальні критерії Вищого суду (наприклад, розташування основних компонентів, контроль всередині країни)…

Практично ці рішення означають, що переміщення сервера за кордон не захистить послугу від японських патентів, якщо внутрішні користувачі все ще користуються запатентованою функцією і це впливає на ринок патентовласника. Політики зараз готують поправки до законодавства: робоча група Міністерства економіки, торгівлі та промисловості пропонує кодифікувати двосторонній тест (внутрішні технічні та економічні ефекти) та

додати вимогу, щоб принаймні «деякі» елементи заявки застосовувалися в Японії, що відповідає формулюванню Вищого суду та закликам галузі щодо чіткіших вказівок щодо свободи діяльності. Для патентовласників рішення рекомендують описувати технічні ефекти з боку користувача в специфікації та додавати системні вимоги, навіть якщо інновації знаходяться переважно на сервері, щоб майбутнє виконання могло відповідати очікуваному стандарту «внутрішнього компонента»…» ***(Yuki Tsukada. Japanese Supreme Court's key decisions on cross-border patent infringement for network-related inventions // (https://www.managingip.com/article/2fd73gpbr50v9x1iakvsw/sponsored-content/japanese-supreme-courts-key-decisions-on-cross-border-patent-infringement-for-network-related-inventions). 23.09.2025).***

***

«…46-річний початківець-романіст з Японії був засуджений за публікацію детальної статті-спойлера про фільм «Годзілла мінус один» після перегляду його на другий день після виходу в прокат, в якій він набрав сюжет і діалоги з пам'яті в статті під назвою «Що таке «Годзілла мінус один»?». Він був п'ятикратним фіналістом премії, який після років нестабільної роботи фрілансером у 2019 році був найнятий інформаційним сайтом, який платив йому близько 80 000 єн на місяць за написання приблизно 100 статей, включаючи «пояснення» сюжетів фільмів, манги та аніме. Компанія запевнила його, що не завантажуючи відео, він не порушує авторські права, і його початкові сумніви зникли. Заарештований поліцією префектури Міягі, він визнав на суді в Токійському окружному суді (червень 2025 року), що його стаття майже дослівно відтворювала сюжет і навіть діалоги; у липні він був оштрафований на 500 000 єн, не подав апеляцію і вибачився, пообіцявши заново вивчити закон про авторське право. Суд застосував японський Закон про авторське право, який забороняє перетворення твору в іншу форму з збереженням його основних характеристик, зазначивши, що чим детальніший спойлер, тим більша ймовірність його незаконності…» ***(Spoiler article for 'Godzilla Minus One' lands writer in Japan court with hefty fine // THE MAINICHI NEWSPAPERS (https://mainichi.jp/english/articles/20250924/p2a/00m/0na/027000c). 25.09.2025).***

***

Сучасний стан авторського права в Україні та світі

«…Бути художником сьогодні означає безпрецедентний вплив — і реальний ризик — оскільки роботи, опубліковані в Інтернеті, можуть бути скопійовані або використані в комерційних цілях без дозволу. Однак авторське право є простішим, ніж багато хто думає: воно набуває чинності

автоматично в момент фіксації твору (на полотні, у файлі, навіть на серветці), захищаючи вираження (а не ідеї) і визнається в усьому світі відповідно до Бернської конвенції; реєстрація не є обов'язковою, але посилює захист прав (наприклад, через Бюро авторського права США або національні відомства з інтелектуальної власності, такі як Туреччина). Оскільки докази вирішують суперечки, художники повинні зберігати ескізи та файли з високою роздільною здатністю з метаданими, вести нотатки про процес, надсилати собі копії електронною поштою для фіксації часу, використовувати водяні знаки та, за необхідності, ділитися зображеннями з нижчою роздільною здатністю. Чіткі домовленості запобігають проблемам у співпраці та виконанні замовлень: за замовчуванням художник зберігає авторські права, якщо вони не були явно передані або створені як працівник/замовник; чітко пропишіть обсяг та ліцензії. Існує поняття «добросовісне використання», але воно є досить вузьким — просте копіювання (наприклад, перефарбовування фотографій знаменитостей) є ризикованим; безпечніше створювати оригінальні посилання або використовувати належним чином ліцензовані матеріали. У разі порушення прав, задокументуйте все, ввічливо зв'яжіться з порушником, подайте заявку на видалення з платформи, якщо це необхідно, та зверніться до юриста у разі комерційного зловживання. Окрім захисту, авторське право сприяє зростанню завдяки ліцензуванню — вибору між ексклюзивними (вища плата, менша гнучкість) та не ексклюзивними (ширший дохід) угодами, зокрема через такі платформи, як Adobe Stock або Saatchi Art. Розуміння цих основ дозволяє художникам сміливо ділитися своїми творами, розумно співпрацювати та захищати свою творчу спадщину…» ***(Dilek Yalçın. Copyright demystified: Legal tips every artist should know // Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık (https://www.dailysabah.com/arts/copyright-demystified-legal-tips-every-artist-should-know/news). 02.09.2025).***

***

«…Авторське право є основою маркетингу, захищаючи оригінальні творчі роботи та гарантуючи, що підприємства використовують контент законно, зберігаючи при цьому права інтелектуальної власності. Несанкціоноване використання не тільки наражає компанії на ризик позовів про порушення прав, особливо у випадках незаконного використання ідентифікаторів бренду, але й загрожує дорогими судовими процесами та шкодою репутації. Щоб уникнути цих наслідків, маркетологи повинні проводити аналіз справедливого використання перед тим, як використовувати контент без дозволу, визнаючи обмежений та контекстно-специфічний характер таких винятків. Включення обізнаності про авторське право в маркетингові стратегії зміцнює цілісність бренду, підтримує етичні практики та зміцнює довіру споживачів…

Оскільки маркетингові кампанії зазвичай передбачають комерційне використання творчих матеріалів, отримання відповідних ліцензій є

надзвичайно важливим. Ліцензії, такі як ліцензії на синхронізацію (для поєднання музики з візуальними елементами), механічні ліцензії (для відтворення музичних творів), ліцензії на використання оригіналів (для конкретних звукозаписів) та ліцензії на друк (для тексту або зображень), забезпечують правову базу для використання контенту. Забезпечення цих прав починається з визначення конкретних необхідних дозволів, проведення переговорів щодо роялті та перевірки права власності, щоб уникнути несанкціонованого використання. Письмові угоди повинні чітко визначати обсяг, тривалість та дозволені види використання, захищаючи обидві сторони та мінімізуючи юридичні ризики. Професійна юридична допомога та належна ретельність підвищують рівень дотримання вимог протягом усього цього процесу…

Однак ліцензування не позбавлене труднощів. Маркетологи часто стикаються з проблемами при визначенні випадків справедливого використання, непередбачуваних вимог щодо виплати роялті, а також мають труднощі з пошуком або перевіркою правовласників, особливо у випадках, коли над твором працювало декілька авторів. Навіть після отримання ліцензій обмежувальні договірні зобов'язання можуть обмежувати гнучкість у розробці кампаній. Ці проблеми підкреслюють важливість ретельного юридичного аналізу та всебічних переговорів.

Щоб подолати такі складнощі, підприємствам слід застосовувати найкращі практики в галузі управління ліцензіями на авторські права. Чіткі угоди, ретельна документація та централізовані системи відстеження забезпечують прозорість і готовність до аудиту. Регулярні перевірки на відповідність вимогам захищають від ненавмисних порушень, а розвиток творчих партнерських відносин сприяє інноваціям та більш плідним переговорам з правовласниками. Впроваджуючи перевірки на відповідність законодавчим вимогам у робочі процеси кампаній, маркетологи одночасно зменшують ризики та максимізують стратегічне використання ліцензованого контенту. Зрештою, ретельне та етичне управління авторськими правами в маркетингу не тільки розкриває творчий потенціал, але й забезпечує довгострокову надійність та захист бренду…» ***(Aaron Hall. Licensing Copyrights for Commercial Use in Business Campaigns // Aaron Hall (https://aaronhall.com/licensing-copyrights-for-commercial-use-in-business-campaigns/). 07.09.2025).***

***

«…Коли кілька сторін співпрацюють у рамках спільного підприємства, управління авторськими правами вимагає чітких угод, що визначають право власності, права використання та відповідальність, щоб запобігти суперечкам або порушенням. Хоча захист авторських прав автоматично поширюється на оригінальні твори, зафіксовані на матеріальному носії, часто виникає спільна власність, якщо в контрактах не вказано інше, тому

чітка документація є надзвичайно важливою. Ефективне управління починається з ідентифікації та реєстрації внесків кожної сторони, що підлягають авторському праву, розмежування спільних і індивідуальних творів, а також врахування попередніх ліцензій або угод, які можуть вплинути на право власності…

Угоди про спільні підприємства повинні містити чіткі положення про авторські права, в яких визначаються частки власності, права використання, дозволи на ліцензування та процедури поводження з похідними творами. Визначення відсотків власності вимагає прозорих переговорів, справедливого розподілу часток відповідно до творчого вкладу та ресурсів, а права використання повинні визначати сферу застосування, ексклюзивність, територію, тривалість, субліцензування та відповідальність за дотримання прав. Моральні права та атрибуція є не менш важливими і вимагають чітких протоколів щодо зазначення авторів, захисту творчої цілісності та вирішення потенційних конфліктів…

Ліцензування спільно створених творів вимагає детальних угод щодо дозволеного використання, розподілу роялті, затвердження субліцензування та постійного моніторингу. Належна реєстрація авторських прав та ретельна документація внесків, ескізів та дат створення посилюють можливість забезпечення дотримання прав та сприяють майбутньому використанню. У разі виникнення спорів конструктивні переговори в поєднанні з медіацією або іншими методами вирішення спорів дозволяють ефективно вирішити проблему, зберігаючи при цьому відносини, та пропонують індивідуальні результати, яких не можна досягти в судовому порядку.

Захист авторських прав виходить за межі терміну дії спільного підприємства. Угода повинна передбачати порядок управління інтелектуальною власністю після припинення діяльності, а також чіткі правила контролю за використанням, забезпеченням дотримання прав та визначенням поточних обов’язків. Інструменти управління цифровими правами, регулярні аудити та задокументовані процеси авторизації можуть додатково захистити активи. Оскільки спільні підприємства з часом розвиваються, угоди необхідно переглядати та оновлювати з урахуванням нових проектів, розширення або змін ринкових та правових умов, забезпечуючи ясність щодо майбутніх творів та запобігаючи неоднозначності…

Зрештою, успішне управління авторськими правами в спільних підприємствах базується на ранній ясності, постійній документації, збалансованому розподілі прав та адаптованих угодах. Поєднуючи міцні правові рамки, культурну чутливість та спільні переговори, сторони можуть уникнути юридичних пасток, зберегти цілісність бізнесу та максимізувати цінність спільно створених творів протягом усього терміну існування підприємства та після його закінчення…» ***(Aaron Hall. How to Manage Copyright Ownership in Joint Ventures // Aaron Hall (https://aaronhall.com/copyright-ownership-in-joint-ventures-3/). 07.09.2025).***

«…Ліцензії на авторські права значно різняться за обсягом і сферою застосування, передбачаючи різні рівні дозволів, обмежень та вимог щодо зазначення авторства. Деякі ліцензії дозволяють широке використання з мінімальними умовами, тоді як інші встановлюють суворі обмеження щодо розповсюдження, модифікації або географії. Оскільки ліцензії безпосередньо визначають, як можна використовувати та застосовувати твори, чіткість є надзвичайно важливою для захисту як творців, так і ліцензіатів, а також для уникнення суперечок. Добре структуровані угоди визначають не тільки надання прав, але й обмеження щодо території, тривалості, використання, оплати, власності та врегулювання суперечок…

Визначення обсягу та тривалості гарантує, що обидві сторони знають, де, як і як довго можна використовувати ліцензовану роботу. Територіальні положення встановлюють географічні межі — глобальні, регіональні або конкретні країни — а положення про термін дії визначають, чи є ліцензія тимчасовою, довгостроковою або поновлюваною. Права на використання визначають чіткі дозволи, такі як відтворення, публічний показ або адаптація, а обмеження запобігають зловживанням шляхом обмеження форматів носіїв, ексклюзивності або юрисдикції. Моральні права, зокрема право на зазначення авторства та захист від принижуючого поводження, повинні визнаватися та поважатися навіть у разі ліцензування економічних прав…

Не менш важливими є фінансові умови та структура роялті, які повинні включати точні методи розрахунку, графіки, зобов’язання щодо звітності та штрафи за прострочення платежів. Пункти про право власності уточнюють, чи залишаються права за творцем або передаються повністю чи частково, а положення про похідні твори визначають, чи дозволені адаптації, переклади або модифікації, і якщо так, то на яких умовах. Ці запобіжні заходи захищають оригінальний контент і створюють гнучкість для інновацій у спільних проектах…

Положення про припинення дії та вирішення спорів забезпечують можливість структурованого припинення дії угод у разі порушення зобов’язань або закінчення терміну дії контрактів, вимагаючи від ліцензіатів припинити використання або повернути матеріали. Такі механізми, як переговори, медіація або арбітраж, забезпечують структуровані та економічно ефективні методи вирішення конфліктів, а положення про чинне законодавство визначають правові рамки.

Разом ці елементи складають основу ефективного ліцензування авторських прав. Чітко визначивши сферу застосування, умови використання, фінансові зобов’язання, права власності, похідні права та порядок вирішення конфліктів, ліцензіари та ліцензіати можуть мінімізувати ризики, захистити цілісність інтелектуальної власності та забезпечити законне, етичне та продуктивне використання творчих робіт…» ***(Aaron Hall. How to Structure Copyright Licensing Agreements for Creative Works // Aaron Hall***

(https://aaronhall.com/copyright-licensing-agreements-for-creative-works/). 09.09.2025).

***

«…Відкритий доступ до цифрової спадщини може сприяти науковим відкриттям і суспільній користі, як показав приклад Британського музею природознавства, який опублікував 125 000 оцифрованих зображень метеликів під ліцензією CC0. Це дозволило провести дослідження в галузі комп'ютерного зору, яке встановило зв'язок між більш спекотними роками та більшими розмірами комах, а також продемонструвало, як відкриті колекції прискорюють глобальну наукову співпрацю. Ця обіцянка відображає подвійну місію інституцій культурної спадщини (CHI) — збереження публічного домену та забезпечення можливості його повторного використання — але вона різко контрастує з постійними бар'єрами, що відгороджують твори публічного домену… Хоча такі піонери, як Музей природознавства, Метрополітен, Смітсонівський інститут та Рейксмузей використовують інструменти Creative Commons для відкриття своїх колекцій, лише близько 1% культурних інституцій забезпечують справжній відкритий доступ, а багато хто залишається в невизначеності без чітких міжнародних рекомендацій — це прогалина, яку прагне усунути коаліція TAROCH (Towards a Recommendation on Open Cultural Heritage). Основні перешкоди включають неправомірні претензії щодо авторських прав на точні цифрові репродукції (наприклад, ліцензування сканованих зображень, що є суспільним надбанням), «псевдоавторські права» через закони про культурну спадщину, які встановлюють дозволи та збори, обмежувальні умови веб-сайтів, що обмежують законне повторне використання, технічні блокування, такі як DRM, водяні знаки, формати з низькою роздільною здатністю або недоступні формати, погана доступність для людей з інвалідністю та економічні платні стіни, спричинені фінансовим тиском… Такі практики призводять до таких наслідків, як плата за завантаження зображення Хогарта, що є надбанням громадськості, у розмірі 179 фунтів стерлінгів або судовий спір щодо використання «Вітрувіанської людини» да Вінчі, що підриває рівний доступ, дослідження, освіту та участь у культурному житті. Сукупний ефект полягає в підриві цілісності публічного домену, розширенні цифрового розриву, послабленні міжкультурного діалогу та ризику віднесення спільної пам'яті в забуття. Широке впровадження відкритих політик та стійких моделей, що відповідають відкритій етиці, є необхідним для розкриття суспільної цінності спадщини для всіх і всюди…» ***(Brigitte Vézina, Dee Harris. Understanding Barriers to Accessing Heritage // Creative Commons (https://creativecommons.org/2025/09/10/understanding-barriers-to-accessing-heritage/). 10.09.2025).***

***

«…Сегмент онлайн-ігор зріс на 28% середньорічного темпу зростання (CAGR) з 2020 до 2023 фінансового року до 2 млрд доларів США, і, за прогнозами, до 2025–2026 фінансового року досягне 4,5 млрд доларів США і може створити до 250 000 робочих місць, тоді як генеративна штучна інтелігенція прискорює розвиток, знижує витрати, розширює можливості невеликих команд і відкриває нові механізми та жанри… З юридичної точки зору, гра є сукупністю інтелектуальної власності — авторських прав (код, графіка, аудіо, сценарії), патентів (новітнє обладнання та інноваційне програмне забезпечення/механізми) та торгових марок (назви, логотипи, імена персонажів), але досвід «геймплею», сформований унікальним поєднанням механізмів та правил, знаходиться на розмитій межі захисту. Це сприяє «клонуванню ігор», коли конкуренти копіюють основну механіку та хід гри, не копіюючи активи, використовуючи розмежування між ідеєю та вираженням (наприклад, «match-three» проти конкретного вираження Candy Crush). Основне питання полягає в тому, коли комбінація механізмів стає об'єктом, що підлягає захисту; з огляду на труднощі в таких системах, як британська, представники галузі виступають за визнання оригінальної комбінації механізмів гри об'єктом, що підлягає захисту, з метою обмеження клонування та захисту інновацій…» ***(Excel V. Dyquiangco. AIPPI 2025: Protecting creativity in the US$200 billion global gaming arena // Asia IP (https://asiaiplaw.com/section/news-analysis/aippi-2025-protecting-creativity-in-the-us200-billion-global-gaming-arena). 16.09.2025).***

***

Україна

«Музика звучить повсюдно — від кав'ярень до соцмереж — і це робить питання справедливої винагороди авторам та виконавцям особливо актуальним. Забезпечувати збір і розподіл роялті, прозорість правил та інтеграцію українського ринку у світову систему покликані організації колективного управління (ОКУ), ефективність яких можлива лише за тісної співпраці з державою… Саме про це йдеться в інтерв'ю Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій із виконавчим директором ГО «УААСП» Сергієм Шаповалом, де окреслено виклики цифрової епохи, важливість прозорості та роль ОКУ у посиленні позицій авторів в Україні й за кордоном. УААСП зосереджується на чесних роялті та цифровій трансформації: оновлено статут і модель управління (колегіальний виконавчий орган, посада виконавчого директора), запроваджено онлайн-договори та автоматизовано ключові процеси, формується «Кабінет автора», а власна IT-платформа вже частково працює й невдовзі покриє весь цикл від надходжень до виплат… Організація розвиває ліцензійну мережу (100+ стратегічних партнерів і 1500+ легальних точок звучання), уклала угоди зі 118 радіостанціями та більшістю соцмереж і стримінгів, зокрема підписала історичну угоду з TikTok,

що відкриває авторам нове джерело доходу. Роялті збираються й розподіляються відповідно до законодавства та практик CISAC на підставі звітів про фактичне використання творів; водночас стримінги створюють виклики — непрозорість виплат, складний поділ прав, помилки в метаданих і брак прямих угод — які УААСП долає через договори, автоматизацію та консалтинг… У 2024 році затверджено Правила розподілу справедливої винагороди виконавцям і виробникам фонограм; у першому півріччі 2025-го проведено розподіли за 2023–2024 роки, що підтвердило відповідність європейським стандартам. Близько 70% виплат нині надходить з-за кордону (орієнтовно 30% — від іноземних ОКУ, близько 40% — від глобальних платформ), в Україні формується близько 30% — ситуація зумовлена відсутністю акредитації єдиної ОКУ, яку планують перезапустити за оновленими, прозорими процедурами після доопрацювання законодавства (з урахуванням підходів, закладених законом №5572). Серед пріоритетів — просвіта (спецпроєкти, довідники, консультації), посилення правозастосування (перевага досудовим рішенням, але й судовий захист за потреби), подальша діджиталізація, міжнародна інтеграція та формування культури поваги до авторського права… Війна прискорила популяризацію українського контенту, зростання цифрових прослуховувань і роялті, законодавчі зміни та міжнародну співпрацю, а митці відіграють ключову роль у підтримці суспільства й відновленні країни — за умови реальної дії прав ІВ і державної підтримки…» ***(Важливо, щоб у цифровій реальності автори мали справедливий захист і чесну винагороду за свою творчість, – Сергій Шаповал // Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ) (https://nipo.gov.ua/serhij-shapoval-interviu/). 03.09.2025).***

***

«…Більшість творів літератури, мистецтва, науки, кіно й музики охороняються авторським правом, що накладає на користувачів обов'язок поважати інтереси авторів, їхніх спадкоємців і правонаступників… В Україні ці відносини регулює Закон «Про авторське право і суміжні права», який визначає авторські права як сукупність особистих немайнових (право авторства, на ім'я/псевдонім або анонімність, на цілісність твору, назву, присвяту) та майнових прав (право використовувати твір і дозволяти чи забороняти його використання, зокрема відтворення, розповсюдження, публічне сповіщення, переклад і переробку). Авторське право виникає автоматично з моменту створення оригінального твору, вираженого в об'єктивній формі; реєстрація не є обов'язковою, але можлива в УКРНОІВІ. Захист поширюється на широкий спектр об'єктів (від літературних, музичних, аудіовізуальних і образотворчих творів до програм і баз даних), але не охоплює ідей, методів, принципів, а також певних категорій (новинні повідомлення, фольклор, державні символи, гроші, неоригінальні абревіатури й фото)… В українській практиці діє презумпція оригінальності: твір вважається

оригінальним, доки не доведено протилежне; водночас повністю згенерований ШІ контент не захищається, бо не є результатом творчості людини… Особисті немайнові права є невідчужуваними й охороняються безстроково (спадкоємці можуть їх захищати), тоді як майнові права можуть передаватися й діють обмежений час — 70 років після смерті автора (або останнього зі співавторів), чи 70 років від оприлюднення для анонімних/псевдонімних творів, якщо автор не розкритий; після спливу строку твір переходить у суспільне надбання за збереження поваги до особистих прав. Розпоряджання майновими правами здійснюється через трудові та замовні договори, договори відчуження, ліцензії (виключні, одиничні, невиключні), публічні ліцензії (зокрема Creative Commons), інші правочини; усі вони потребують письмової/електронної форми з визначенням винагороди, інакше є нікчемними… Для службових творів майнові права за загальним правилом переходять до роботодавця з моменту створення; для творів, виконаних за замовленням, — до замовника (крім окремих випадків образотворчого мистецтва)… Майнові права успадковуються в повному складі (за наявності кількох спадкоємців — спільно)... Важливо розрізняти право власності на матеріальний носій і майнові авторські права: купівля оригіналу картини не дає автоматичного права на її публічний показ чи інше використання, що підтверджує практика (зокрема скасування виставки без згоди авторів і значні компенсації за неправомірне відтворення творів у сувенірній та видавничій продукції)…» ***(Степан МАКСИМОВ, Олена РАДАЄВА. // Всеукраїнська громадська організація «Асоціація Фахівців Оцінки» (https://afo.com.ua/uk/news/2/1573). 11.09.2025).***

***

«У листі до Президента, Прем’єр-міністра та Міністра економіки, навколишнього середовища та сільського господарства, поданому 12 вересня 2025 року, IFRRO (Міжнародна федерація організацій з прав на відтворення) висловила занепокоєння щодо акредитації організацій колективного управління (ОКУ) в Україні, після консультації з членом IFRRO в Україні, UARA – Українським агентством з авторських прав.

Хоча ми розуміємо, що система інтелектуальної власності працює під надзвичайним тиском, поки в Україні діє воєнний стан, обов’язковий характер колективного управління в Україні вимагає, щоб залишалися дієвими ефективні механізми, які гарантують, що правовласники не будуть позбавлені винагороди. Українське законодавство передбачає обов’язкове колективне управління, зокрема щодо права слідування творів образотворчого мистецтва, а також щодо репрографічного відтворення творів та їх частин (уривків). UARA отримала акредитацію у цих двох сферах у 2020 році. Термін дії акредитації закінчився на початку 2022 року. Однак відсутність відкритих конкурсів та неналежне формування постійного комітету з акредитації перешкодили поновленню цієї акредитації. В результаті правовласники залишаються без функціонуючої системи винагороди, якої вимагає українське законодавство.

IFRRO з повагою просить відновити процес акредитації організацій колективного управління правами, а не призупиняти його на час дії воєнного стану. Такий захід захистить законні права правовласників, які не можуть вимагати компенсації індивідуально в рамках системи обов'язкового колективного управління. IFRRO висловлює подяку уряду України за його зобов'язання щодо зміцнення захисту авторських прав в Україні та висловлює сподівання, що це зобов'язання поширеться на забезпечення ефективного функціонування колективного управління правами в цей складний період…» ***(IFRRO raises concerns regarding the accreditation of Collective Management Organisations in Ukraine // The International Federation of Reproduction Rights Organisations (https://ifrro.org/page/article-detail/ifrro-raises-concerns-regarding-the-accreditation-of-collective-management-organisations-in-ukraine/). 15.09.2025).***

***

«…Український поет і продюсер Євген Рибчинський у шоу «Балючі теми» підняв проблему піратства в шоу-бізнесі, заявивши, що чимало виконавців, особливо маловідомих, уникають оплати за використання пісень і подають до YouTube підроблені документи, змушуючи авторів вирішувати спори в судах… Як приклад він згадав Тоню Матвієнко, яка виконує твори, написані для її матері Ніни Матвієнко, через що родина Рибчинських не ініціює претензій, однак попередив про можливі конфлікти з іншими правовласниками, зокрема щодо пісень Ігоря Поклада («Ой, летіли дикі гуси», «Три поради»), і зазначив, що його вдова Світлана налаштована звертатися до суду; водночас закликав вирішувати питання мирно…

Суперечку з хором «Гомін» він описав як врегульовану: після претензій Юрія Рибчинського щодо несанкціонованого виконання художній керівник колективу Вадим Яценко зустрівся з Юрієм, вибачився, передав оплату, і сторони почали співпрацю; Рибчинський наголосив, що як муніципальний колектив хор потребує менеджменту для юридичних і фінансових питань…» ***(Максим Бурич. Скандал в шоу-бізнесі. Рибчинський назвав артистів-піратів і запалив мережу // Українські медійні системи (https://glavcom.ua/scotch/showbiz/skandal-v-shou-biznesi-i-zakon-pro-avtorske-pravo-ribchinskij-rozkritikuvav-matvijenko-za-porushennja-1079401.html). 20.09.2025).***

***

Австралійський Союз

«…В Австралії моральне авторське право (моральні права) захищає особистий зв'язок творця з його твором — визнання, цілісність і репутацію — поряд з економічним авторським правом, але відмінно від нього. Ці права виникають автоматично відповідно до Закону про авторське право 1968

року для літературних, художніх, музичних і драматичних творів, фільмів і звукозаписів; вони, як правило, належать фізичним особам, не можуть бути передані, навіть якщо авторське право продано або ліцензовано, і включають права на визнання авторства, запобігання помилковому визнанню авторства та заперечення проти принизливого ставлення, яке може зашкодити репутації…

Кожен, хто створює, замовляє, публікує або адаптує твори, повинен поважати ці права: підприємства повинні вказувати авторів відповідно до домовленостей або вимог, уникати введення в оману щодо авторства та не вносити шкідливих змін; порушення можуть призвести до судових заборон, публічних виправлень/вибачень та відшкодування збитків, а також до шкоди репутації. Автори можуть надати письмову згоду на конкретні види використання, які в іншому випадку порушували б їхні права (часто це називають відмовою від прав), але така згода повинна бути інформованою, обмеженою та чіткою — загальні відмови від прав є ризикованими…

Чіткі, індивідуально розроблені контракти — договори про надання консультаційних послуг або послуг, ліцензії на авторські права та угоди про нерозголошення інформації — повинні визначати атрибуцію, обсяг адаптації та будь-які згоди щодо моральних прав, щоб запобігти суперечкам... На практиці творці повинні наполягати на зазначенні авторства, ретельно вивчати контракти (особливо пункти про відмову від прав), вести облік та негайно повідомляти про свої занепокоєння; замовники повинні заздалегідь задокументувати умови щодо власності та моральних прав, отримати письмові згоди на необхідні адаптації, послідовно вказувати авторство у всіх каналах та уникати істотних змін без схвалення.

Управління моральними правами є надзвичайно важливим для дотримання законодавства, захисту репутації та зміцнення довіри до креативної економіки Австралії…» ***(Alex Solo. Understanding Moral Copyright: What Australian Creators and Businesses Need to Know // SPRINTLAW PTY LTD (https://sprintlaw.com.au/articles/understanding-moral-copyright-what-australian-creators-and-businesses-need-to-know/). 23.09.2025).***

***

Демократична Соціалістична Республіка Шрі-Ланка

«…Виконавець — співак, актор, танцюрист, музикант — не отримує авторських прав на матеріал, який він або вона інтерпретує; ці права залишаються за автором, композитором або продюсером. Що виконавці отримують майже в усіх юрисдикціях (за моделлю Римської конвенції та національними законами), так це «суміжні» або «пов’язані» права, які дозволяють їм контролювати та монетизувати запис, відтворення, трансляцію, публічне сповіщення та певні інші види використання їхнього конкретного виконання, зазвичай протягом приблизно 50 років з моменту публікації або

фіксації. Ці права часто включають право на винагороду (роялті) і, в багатьох країнах, моральні права на атрибуцію та цілісність…

Шрі-Ланка, хоча і не є учасницею Римської конвенції, закріплює практично ті самі привілеї у своєму Законі про інтелектуальну власність № 36 від 2003 року: виконавець може дозволити або заборонити фіксацію, копіювання, розповсюдження, позичання та публічне сповіщення виконання і повинен отримувати винагороду за таке використання, але все одно не має авторських прав на сценарій, партитуру або хореографію, що лежать в основі виконання. Велика Британія, Індія (після 1994 року, а в 2012 році – посилено), Австралія та Канада дотримуються подібної моделі: законодавчо закріплені права на виконання, відсутність авторських прав на саме виконане творіння. Сполучені Штати є винятком: там немає федеральної системи «прав на виконання»; виконавці в основному покладаються на закони штатів про права на публічність та окремі законодавчі ніші (наприклад, роялті за цифрове виконання звукозаписів)…

Опитування, проведені в ЄС, Китаї, Японії, ОАЕ та африканських юрисдикціях, показують однакову тенденцію: виконавці користуються передбаченими законом суміжними правами, а не авторським правом на виконаний матеріал. Практично виконавці повинні документувати свої виступи, приєднуватися до колективних організацій/PRO, домовлятися про ліцензії для забезпечення роялті, уточнювати, хто є власником будь-якого фіксованого запису (продюсер/лейбл/роботодавець), та перевіряти ліцензії на трансляцію/стримінг/дистрибуцію; якщо вони також є авторами твору, вони можуть володіти як авторським правом на твір, так і правами виконавців на виконання. Висновок: у всьому світі виконавці мають міцні, але чітко визначені суміжні права на свої виступи, а не авторські права на базові твори, причому США пропонують порівняно обмежений захист, заснований на публічності» ***(A performer has a copyright or a performer's right only? // Wijeya Newspapers Ltd (https://www.dailymirror.lk/opinion/A-performer-has-a-copyright-or-a-performers-right-only/172-319196). 12.09.2025).***

***

Європейський Союз

«…У ігровій індустрії захист і використання інтелектуальної власності базуються на ланцюжку договорів, що охоплює кожен етап життєвого циклу проекту. На етапі розробки конфіденційність інформації забезпечується угодою про конфіденційність, а трудові договори або договори про надання послуг визначають право власності на авторські права та інші активи, створені працівниками або фрілансерами. Якщо видавець хоче отримати повне право власності на гру, він укладає договір про передачу прав; якщо він просто хоче її експлуатувати, договір про ліцензію регулює умови використання вже існуючих творів або торгових марок…

Під час фінансування та виробництва контракти на видання, копродукцію, спонсорство або кобрендинг розподіляють витрати, відповідальність, доходи та права інтелектуальної власності між партнерами. На етапі експлуатації видавничий контракт дозволяє видавцю виробляти та продавати гру, дистриб'юторський контракт організовує її випуск на ринок, а ліцензії дозволяють третім особам здійснювати адаптації або розширення. Для відеоігор контракт на технічне обслуговування визначає порядок управління виправленнями, оновленнями та технічною підтримкою.

Відсутність відповідних положень може призвести до порушення авторських прав, паразитизму, втрати доходів або шкоди іміджу. Точне визначення необхідних угод та їх індивідуальне оформлення забезпечують безпеку відносин між авторами, видавцями, інвесторами та іншими учасниками, гарантуючи оптимальне та контрольоване використання гри…» ***(Marion Jouy. Les Contrats dans l'industrie du jeu : de la création à l'exploitation // Regimbeau (https://regimbeau.eu/insight/les-contrats-dans-lindustrie-du-jeu-de-la-conception-a-lexploitation/). 22.09.2025).***

***

Китайська Народна Республіка

«…Оскільки переповнений реєстр торговельних марок Китаю та зростаюча небажання влади приймати угоди про співіснування ускладнюють захист або збереження торговельних марок — кількість заяв про скасування за невикористання перевищила 180 000 у 2023 році і 200 000 у 2024 році, при цьому понад 90 % торговельних марок, що підпадають під дію цих заяв, будуть скасовані — багато власників брендів звертаються до реєстрації авторських прав як до більш надійної другої лінії захисту… Сертифікат авторського права, який є захищеним від атак на підставі невикористання, надає очевидні докази права власності, застосовується до всіх 45 класів Ніццької класифікації та все більше впливає на рішення експертів CNIPA у справах про оскарження та визнання недійсними. Процес подання заявки є швидким (близько двадцяти робочих днів або приблизно двох тижнів у прискореному порядку), недорогим і дозволяє уникнути перешкод, пов'язаних з абсолютними підставами та попередніми знаками, які заважають поданню заявок на реєстрацію торговельних марок… Після реєстрації авторське право може бути подане до митних органів для запобігання порушенню прав при експорті та використовуватися для видалення контенту в Інтернеті, надсилання листів з вимогою припинити порушення або подання цивільних позовів. Захист діє протягом п'ятдесяти років з моменту першої публікації для корпоративних творів і не передбачає плати за поновлення. Оскільки попередні реєстрації третіми сторонами важко анулювати, консультанти зараз закликають клієнтів якомога раніше реєструвати свої логотипи як об'єкти авторського права, щоб забезпечити всебічний і тривалий захист інтелектуальної власності в Китаї…»

(Spring Chang. Copyright Protection in China: Practical Challenges and Emerging Trends // Chang Tsi & Partners (https://www.changtsi.com/news/insight/3844.html). 02.09.2025).

***

«…Закон про авторське право захищає творчі роботи в усіх засобах масової інформації, але цифрова ера посилила ризики порушення авторських прав, які виникають, коли хтось використовує твір без дозволу, наприклад, піратствує фільми або музику, публікує без дозволу, використовує неліцензійне програмне забезпечення або перепубліковує фотографії та відео без ліцензії. Виключні права власників — на відтворення, розповсюдження, публічне виконання та демонстрацію, а також створення похідних творів — порушуються шляхом прямого, пособницького, опосередкованого, умисного або навіть невинного порушення… Засоби правового захисту включають судові заборони; грошову компенсацію за фактичні збитки та встановлені законом збитки (зазвичай від 750 до 150 000 доларів за кожну роботу, з вищими рівнями за умисні дії); конфіскацію прибутку; вилучення та знищення контрафактних копій; кримінальні санкції; та відшкодування судових витрат. Знакові суперечки — від відповідальності Napster за надання можливості незаконного завантаження, до дій з боротьби з піратством програмного забезпечення такими компаніями, як Microsoft, до фотографів, які захищають свої права проти несанкціонованого використання в соціальних мережах — ілюструють, про що йде мова. Оскільки контент поширюється по всьому світу, міжнародні рамки, такі як Бернська конвенція, ТРІПС та Договір ВОІВ про авторське право, поширюють захист за межі кордонів. Технології надають можливості творцям і сприяють піратству; платформи зараз використовують автоматичне виявлення для боротьби з несанкціонованим завантаженням, але забезпечення дотримання прав залишається складним завданням. Ефективна профілактика поєднує реєстрацію, чітке ліцензування, DRM, постійний моніторинг контенту та навчання співробітників… Для підприємств ефективні практики захисту авторських прав забезпечують захист бренду та доходів, сприяють конкурентоспроможності та зменшують юридичні ризики. У перспективі штучний інтелект, блокчейн-провенанс, ліцензування за допомогою смарт-контрактів та виявлення на основі штучного інтелекту обіцяють перетворити та посилити захист авторських прав…» ***(Slim Kou. Infringement of Copyright and Remedies: A Complete Guide by Prip LLC // Precise (https://pripllc.com/infringement-of-copyright-and-remedies/). 02.09.2025).***

***

Королівство Таїланд

«У Таїланді захист авторських прав виникає автоматично в момент створення оригінального твору, тому офіційна реєстрація не потрібна. Проте творці можуть добровільно подати «повідомлення про авторські права» до Департаменту інтелектуальної власності (DIP). Ця реєстрація не встановлює і не підтверджує право власності; вона лише фіксує заявку заявника і може бути використана як доказ у разі судового спору, який залишається остаточним арбітром у питаннях авторських прав…

Більшість творчих категорій — літературні, драматичні, художні, музичні, аудіовізуальні та кінематографічні твори, звукозаписи, теле- та радіопередачі та інші твори в галузі літератури, науки або образотворчого мистецтва — підлягають реєстрації. Ідеї, методи, щоденні новини, статути, офіційні документи, судові рішення та їх переклади або компіляції не підлягають реєстрації.

Заявки (тайською мовою) можна подавати особисто, рекомендованим листом або онлайн. Основні супровідні документи відрізняються залежно від жанру: для програмного забезпечення потрібно надати частину вихідного коду; для драматичних творів — фотографії та опис сцен тощо. Заявники можуть уповноважити представника за допомогою нотаріально завіреної довіреності, якщо мандат видається за кордоном. Супровідні матеріали можуть бути будь-якою мовою…

Хоча реєстрація є необов'язковою, вона надає відчутні переваги: офіційний документ із зазначенням дати та часу, публічне повідомлення, яке може запобігти порушенню прав, та чіткіший доказовий слід для судового розгляду. Статистика DIP показує 43 369 повідомлень за останні п'ять років, серед яких переважають художні, літературні та музичні твори…» (***Panisa Suwanmatajarn. Thailand : Copyright Recordal // The Legal Co., Ltd. (https://thelegal.co.th/2025/09/29/thailand-copyright-recordal/). 29.09.2025).***

***

Об'єднані Арабські Емірати

«В ОАЕ авторське право регулюється Федеральним декретом-законом № 38 від 2021 року і автоматично виникає в момент, коли оригінальний літературний, музичний, художній, драматичний, аудіовізуальний твір або програмне забезпечення фіксується в матеріальній формі. Однак офіційна реєстрація в Міністерстві економіки посилює захист прав, забезпечує отримання сертифіката власності для судових дій та спрощує ліцензування або міжнародний захист відповідно до Бернської конвенції та договорів ВОІВ…

Авторське право має важливе значення для бізнесу, оскільки цифровізація спрощує копіювання, обмін та поширення інформації: розробники

програмного забезпечення, медіакомпанії, архітектори, дизайнери, рекламодавці та видавці покладаються на виключні права на відтворення, розповсюдження, демонстрацію та ліцензування своїх творів. Зареєстроване авторське право може приносити дохід від продажу або роялті та слугувати чітким доказом у разі порушення…

Право власності за замовчуванням належить автору, якщо твір не був створений у процесі виконання трудових обов'язків (у цьому випадку право власності належить роботодавцю) або за замовленням (у цьому випадку право власності належить замовнику), якщо інше не передбачено договором. Щоб отримати право на захист, твір повинен бути оригінальним і зафіксованим; прості ідеї, методи, новини, матеріали, що є надбанням громадськості, юридичні тексти та загальні назви або логотипи не підпадають під захист.

Реєстрація є простою: (1) підготуйте детальну інформацію та копію твору; (2) заповніть та подайте заявку — онлайн або особисто — до Міністерства економіки (агент може подати заявку за дорученням); (3) сплатіть збір; та (4) отримайте сертифікат після затвердження заявки. Цей сертифікат є безцінним доказом у будь-якому спорі.

Оскільки права, контракти та їх виконання можуть бути складними, багато творців і компаній залучають фахівців з інтелектуальної власності ОАЕ для вибору правильної стратегії, складання положень про право власності, моніторингу використання в Інтернеті та швидкого реагування на порушення, забезпечуючи захист і прибутковість своїх творчих активів…» ***(How to secure Copyright protection for your creative work in the UAE 2025? // Jitendra Intellectual Property (https://jcatrademarkuae.com/how-to-secure-copyright-protection-for-your-creative-work-in-the-uae-2025/). 22.09.2025).***

***

Південно-Африканська Республіка

«…У музичній індустрії довгострокові доходи залежать від інтелектуальної власності на пісню — як на композицію (текст і мелодію), так і на звукозапис — яка може бути ліцензована лейблам, організаторам заходів та брендам для отримання роялті від виступів, стримінгу, угод про синхронізацію та великих заходів, причому в контрактах іноді прописується порядок розподілу доходів, у тому числі на благодійність… Ця структура є центральною у суперечці щодо гімну Чемпіонату світу з футболу 2010 року «Waka Waka (This Time for Africa)», виконаного Шакірою разом із південноафриканським гуртом Freshlyground: незважаючи на мільярди переглядів і прослуховувань, Freshlyground стверджує, що обіцяні благодійні роялті не були враховані, а в звітах стверджується, що зникло 158 мільйонів південноафриканських рендів, призначених для африканських благодійних організацій. З 2013 року гурт намагався отримати відповіді від ФІФА та Sony, але безрезультатно. Одного разу їм сказали, що кошти були спрямовані на

ініціативу ФІФА «20 центрів на 2010 рік», яка була закрита в 2014 році. Основним питанням є прозорість та підзвітність — чи забезпечували умови ліцензування обіцяний грошовий потік — що підкреслює більш загальний урок для творців: угоди про роялті та ліцензування повинні бути чіткими не тільки щодо права власності, але й щодо розподілу, щоб доходи, включаючи благодійні зобов'язання, досягали передбачених бенефіціарів…» ***(Bernard Dippenaar. Where did the Waka Waka Royalties go? // ENSafrica (https://www.ensafrica.com/news/detail/10673/where-did-the-waka-waka-royalties-go). 01.09.2025).***

***

Республіка Індія

«У сучасній економіці, заснованій на знаннях, права інтелектуальної власності (ПІВ) стають все більш важливими спадковими активами, а їх реєстрація значно зростає. Відповідно до Закону про авторське право 1957 року, економічні права автора, такі як право на відтворення, публікацію, виконання, адаптацію, ліцензування та збір роялті, можуть бути передані і зберігаються протягом 60 років після його смерті, переходячи до законних спадкоємців…

Для забезпечення спадкування цих цінних авторських прав власники мають два основні механізми. По-перше, за допомогою заповіту можна чітко визначити, як розподіляти між спадкоємцями роялті, вигоди або доходи від творів, захищених авторським правом, включаючи положення про спільну власність. Реєстрація заповіту, хоча і не є обов'язковою, але настійно рекомендується для зменшення суперечок та посилення його доказової сили через складний характер операцій з правами інтелектуальної власності. По-друге, траст пропонує більш багатогранний підхід, особливо для складних операцій, шляхом створення структурованої системи для управління та розподілу вигод від інтелектуальної власності між бенефіціарами відповідно до його умов…

Окрім правових інструментів, важливе значення має ефективне управління правами інтелектуальної власності. Власники авторських прав повинні ретельно вести оновлені записи про всі свої твори, реєстрації, сертифікати та супровідні документи, що підтверджують їхні різні права (наприклад, ліцензія, трансляція, адаптація, відтворення, виконання). Таке ретельне ведення обліку забезпечує безперебійне виконання прав та плавний перехід прав до спадкоємців.

Зрештою, захист і планування спадкування прав інтелектуальної власності є настільки ж важливим, як і захист будь-якого іншого матеріального майна. Оскільки права інтелектуальної власності представляють собою ринок, обсяг якого становить мільйони доларів, інтеграція цих нематеріальних активів у планування спадщини є надзвичайно важливою. Власники повинні

зосередитися не тільки на управлінні цими правами протягом свого життя, але й на стратегічному плануванні їхнього безперешкодного передання на користь наступного покоління…» ***(Aditya Chopra, Fatima Ali. Here are ways to secure intellectual property rights for heirs // HT Digital Streams Ltd (https://www.livemint.com/money/personal-finance/securing-copyright-intellectual-property-rights-for-heirs-wills-trust-11758020297411.html). 16.09.2025).***

***

«…Сучасні відеоігри можуть бути випущені на блискучих дисках або у вигляді швидкого цифрового завантаження, але те, що гравці насправді «купують», майже завжди є обмеженою ліцензією, а не правом власності. Гра є складеним твором інтелектуальної власності — кодом (літературним твором), графікою та персонажами (художніми творами), кінематографією та звуковими записами — і все це захищено Законом про авторське право 1957 року. Тому видавці зберігають за собою виключні права, а клієнти лише отримують доступ, який регулюється Ліцензійною угодою з кінцевим користувачем (EULA)…

Ця ліцензійна угода, яка є договором між розробником і гравцем, надає невиключну, непередавальну ліцензію на використання гри і, як правило, забороняє модифікацію, зворотну розробку, комерційне використання, перепродаж або спільне використання. Порушення будь-якого з умов дозволяє видавцю припинити доступ без відшкодування коштів та вирішувати будь-які суперечки через форум, зазначений у договорі. Оскільки угода відповідає вимогам Індійського закону про договори (вільна згода, законна мета та винагорода, правоздатність), натискання кнопки «Я згоден» є юридично обов'язковим, навіть якщо користувач ніколи не читав дрібний шрифт…

Індійське законодавство про авторське право підкріплює це розмежування. Стаття 14 надає правовласнику виключні повноваження на відтворення та розповсюдження; стаття 19 дозволяє передачу прав лише шляхом явного передання. Придбання диска або завантаження не надає цих прав, тому перепродаж, копіювання або зміна гри без дозволу порушує авторське право. Закон про захист прав споживачів 2019 року не надає особливої допомоги: більшість видавців є іноземними, а положення про юрисдикцію направляють скарги за кордон; без явного шахрайства або введення в оману суди з питань захисту прав споживачів рідко втручаються…

У міру прискорення розвитку цифрової економіки Індії з'являються прогалини: немає чітких правил, що відрізняють постійні ліцензії від оренди; існує мало гарантій для гравців, які втрачають доступ після припинення дії ліцензії; і немає спеціальної системи, що регулює внутрішньоігрові покупки та віртуальні товари. Доки такі реформи не будуть впроваджені, індійські геймери — і, насправді, геймери у всьому світі — повинні вважати, що вони орендують суворо контрольований доступ до інтелектуальної власності видавця, а не набувають постійного права власності на ігри, які вони «купують»…» ***(A View***

from Intellectual Property Law- Do you really own the video games you buy? The legal truth behind game ownership in India // IP & Legal Filings (IPLF) (https://www.ipandlegalfilings.com/a-a-view-from-intellectual-property-law-do-you-really-own-the-video-games-you-buy-the-legal-truth-behind-game-ownership-in-india/). 18.09.2025).

***

Республіка Індонезія

«…Національна бібліотека Республіки Індонезія (NLI) зберігає колективну пам'ять нації за допомогою обов'язкового відтворення — обов'язкового подання друкованих та записаних творів відповідно до Закону № 13/2018 — під керівництвом Директорату з питань обов'язкового відтворення та розвитку бібліотечних колекцій. Видавці повинні здавати два примірники кожного друкованого видання, а виробники — один примірник кожного записаного видання. За цією схемою станом на 2025 рік було зібрано 2 215 457 друкованих творів та 1 417 647 записаних творів. Окрім створення всеосяжної національної колекції, обов'язковий примірник забезпечує довгострокове збереження: фізичні об'єкти (книги, журнали, фільми, мікрофільми, аудіо/відео) проходять консерваційну обробку, а цифровий контент (електронні книги, електронні журнали, електронні публікації) зберігається на платформі e-Deposit. Збережені примірники також мають юридичну та адміністративну цінність як доказ існування твору та дозволяють здійснювати централізований моніторинг культурної та наукової продукції… Гарантуючи архівування та доступність творів, система підтримує безперервність інтелектуальної та творчої діяльності, зміцнює культурну ідентичність та зберігає матеріали після закінчення їхнього комерційного терміну. Проблеми з впровадженням залишаються — велика та різноманітна база видавців в Індонезії та обмежена обізнаність про зобов'язання — тому Директорат проводить щорічні інформаційні кампанії в провінціях, а NLI щорічно вручає нагороди постійним депозитаріям, щоб підвищити рівень дотримання вимог…

Зрештою, обов'язковий примірник — це не просто адміністративна процедура, а спільне зобов'язання щодо збереження, доступу до знань та сталого розвитку національної ідентичності — невід'ємний крок, який творці повинні вплітати у творчий процес для використання сьогодні та спадщини завтра» ***(Implementation of Legal Deposit at the National Library of Republic of Indonesia // IFLA – International Federation of Library Associations and Institutions (https://www.ifla.org/news/implementation-of-legal-deposit-at-the-national-library-of-republic-of-indonesia/). 15.09.2025).***

***

«…Закон Індонезії про авторське право (Закон № 28/2014) регулює музичні роялті через систему загальних ліцензій, якою керують організації колективного управління (LMK) та Національне агентство колективного управління (LMKN). Виконавці можуть виконувати будь-яку опубліковану пісню в комерційному публічному виступі без попереднього отримання згоди композитора, за умови сплати встановленого законом роялті до LMKN (ст. 23 §5); і навпаки, композитори повинні приєднатися до LMK, щоб отримувати ці роялті (ст. 87). Ця модель не залишає місця для «прямого ліцензування» – приватної угоди між творцем і користувачем, яка обходить LMK/LMKN – оскільки це створює ризик подвійних платежів і правової невизначеності…

Межі прямого ліцензування були висвітлені в суперечці 2024–25 років між композитором Арі Біасом і поп-зіркою Агнез Мо. Біас, який стверджує, що ліцензує свій каталог безпосередньо, звинуватив Агнез Мо та організатора концертів PT Aneka Bintang Gading у порушенні авторських прав після того, як вона виконала його пісню «Bilang Saja» на трьох концертах у травні 2023 року без його прямої згоди. LMKN підтвердила, що ніколи не видавала ліцензію на цю пісню. Біас надіслав листи з вимогою припинити порушення, а потім 11 вересня 2024 року подав позов до Комерційного суду Джакарти, вимагаючи відшкодування збитків, розрахованих відповідно до кримінального тарифу Закону (ст. 113 §2)…

Цей випадок ілюструє, як виконавці можуть бути притягнуті до відповідальності, якщо вони не отримали загальну ліцензію і не провели індивідуальні переговори з композитором, навіть якщо, теоретично, оплати через LMKN було б достатньо. Він також підкреслює структурну суперечність: індонезійське договірне право (KUH Perdata, ст. 1338) підтримує свободу укладення договорів, проте Закон про авторське право спрямовує всі роялті за публічне виконання через колективні організації, фактично забороняючи прямі угоди…

Якщо закон та його виконавчі положення (PP 56/2021) не будуть змінені з метою чіткого визнання прямого ліцензування, будь-яка приватна угода між автором пісень та користувачем залишатиметься вразливою до оскарження та потенційних подвійних вимог про виплату роялті. Наразі музична індустрія Індонезії мусить покладатися на колективне ліцензування для забезпечення правової визначеності, а судовий процес між Арі Біасом та Агнез Мо слугує застереженням про небезпеку обходу цієї системи» ***(KETENTUAN DIRECT LICENSING DI INDONESIA DAN DI BEBERAPA NEGARA // AMR Partnership Intellectual Property Law Firm (https://amr.co.id/ketentuan-direct-licensing-indonesia-dan-negara-lainnya). 22.09.2025).***

***

Республіка Корея

«Нова комплексна послуга з авторських прав на хореографію була запущена компанією New Move Co., Ltd. під керівництвом генерального директора Хван Джун-міна з метою спрощення та професіоналізації галузі, яка довгий час страждала від складних процедур та недостатньої системи підтримки. Платформа дозволяє хореографам легко реєструвати свої роботи, отримувати виплати, виступати посередником у укладанні договорів з користувачами, збирати та розподіляти роялті, а також реагувати на випадки порушення авторських прав. На відміну від музичної та звукозаписної індустрії, де добре налагоджені довірчі організації займаються роялті від стримінгу, трансляцій та виступів, хореографія страждає від недорозвиненої інфраструктури, обмежених моделей доходів та поширеного несанкціонованого використання. Це відбивало бажання багатьох хореографів реєструвати свої роботи, оскільки процес був громіздким, а економічні вигоди — невизначеними…

New Move усуває ці недоліки, значно спрощуючи процедуру реєстрації: хореографи можуть завантажити відео своєї роботи і отримати реєстрацію авторських прав протягом 72 годин, після чого компанія представляє їх інтереси у відносинах з вітчизняними та міжнародними органами з авторських прав і управляє розрахунками з доходів. За останні три роки сервіс вже спростив процедури, щоб творці могли надійно отримувати дохід за свою роботу…

Хван підкреслює, що ініціатива випливає з переконання, що хореографи заслуговують на справедливе визнання та винагороду за свою творчу працю. Пропонуючи прозоре та надійне управління авторськими правами, New Move прагне сприяти справедливому обміну між творцями та користувачами, одночасно будуючи стійку екосистему для хореографічних творів. У перспективі компанія планує інтегрувати автоматизацію розрахунків на основі штучного інтелекту, розширити глобальне партнерство до 10 країн до 2026 року та впровадити системи управління на основі блокчейну з більш широкою метою сприяння розвитку сильнішої та більш шанованої культури хореографії в усьому світі…» ***(New Move simplifies choreography copyright registration and revenue settlement in Korea // CHOSUNBIZ (https://biz.chosun.com/en/en-entertainment/2025/09/02/G6OYMM7MBRBLNJBUYM7PAI4H3M/). 02.09.2025).***

***

Соціалістична Республіка В'єтнам

«…Не існує єдиного способу захисту логотипу; підприємствам слід використовувати дві взаємодоповнюючі системи — авторське право та торговельну марку — які адмініструються різними державними органами. Як твір прикладного мистецтва, логотип автоматично захищається авторським

правом з моменту створення; реєстрація в Бюро авторських прав (при Міністерстві культури, спорту та туризму) не є обов'язковою, але забезпечує вагомі докази авторства та дати створення, що допомагає запобігати та швидко вирішувати спори щодо копіювання. Для отримання комерційної ексклюзивності логотип повинен бути зареєстрований як торговельна марка в Департаменті інтелектуальної власності/В'єтнамському відомстві інтелектуальної власності (при Міністерстві науки і технологій). Реєстрація торговельної марки, хоча і є більш складною та трудомісткою через формальну та змістовну експертизу, надає ексклюзивні права на використання, ліцензування, передачу та запобігання використанню іншими особами схожих знаків для відповідних товарів і послуг…

Реєстрація в обох формах забезпечує найнадійніший захист — реєстрація авторських прав діє як «свідоцтво про народження», що підтверджує авторство та пріоритет, а свідоцтво про реєстрацію торгової марки функціонує як ексклюзивна «ринкова ліцензія», що захищає від плутанини серед споживачів та недобросовісної конкуренції. Оскільки ці дві процедури передбачають залучення різних органів, наборів документів та технічних кроків (таких як визначення товарів/послуг та реагування на дії органів влади), спеціалізована підтримка може спростити цей процес…» ***(Where can businesses register copyright for their company logo? // Vietnam.vn (https://www.vietnam.vn/en/doanh-nghiep-co-the-dang-ky-ban-quyen-logo-cong-ty-o-dau-nacilaw). 18.09.2025).***

***

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

«Організація Brass Bands England (BBE) представила новий довідник «Що таке авторське право?», покликаний допомогти музичним колективам краще зрозуміти та орієнтуватися у часто складних правилах авторського права в музиці. Довідник містить чіткий огляд основних видів авторського права, що стосуються музикантів, — музичного, літературного, типографського, права на звукозапис та права на трансляцію — і пояснює такі теми, як фотокопіювання нот, винятки з авторського права та поняття «добросовісного використання», права на виконання, включаючи збори PRS, вимоги до публічного виконання та створення аранжувань існуючих творів…

Ініціатива була розроблена у відповідь на часті запитання членів BBE, багато з яких вважають законодавство про авторське право заплутаним, незважаючи на те, що хочуть діяти в рамках правил. Сара Бауманн, головний операційний директор BBE, пояснила, що новий ресурс розкладає юридичні основи простою мовою, маючи на меті надати гуртам впевненість у плануванні виступів, репетицій, записів та освітніх заходів без випадкових порушень, одночасно забезпечуючи справедливе ставлення до композиторів та видавців.

Цей посібник поповнює бібліотеку ресурсів для членів BBE…» ***(New copyright resource launched by BBE // 4barsrest.com Ltd (https://www.4barsrest.com/news/62652/new-copyright-resource-launched-by-bbe). 02.09.2025).***

***

«…Джеймс Бонд, вперше представлений у романі Яна Флемінга «Доктор Но» 1962 року, з того часу знявся у 27 блокбастерах і приніс франшизі понад 7 мільярдів доларів США. Компанія Amazon, яка нещодавно придбала права на використання творчості автора, повинна швидко капіталізувати їх: згідно із законодавством Великобританії та ЄС, твори Флемінга, а отже, і літературна версія Бонда, стануть надбанням громадськості 1 січня 2035 року (через 70 років після смерті автора в 1964 році)… Як тільки це станеться, будь-хто зможе вільно використовувати оригінальні романи та персонажа Бонда, відкривши двері для неофіційних книг і фільмів, які можуть розмити або переосмислити образ шпигуна, подібно до того, як статус публічного домену породив різноманітні адаптації Шерлока Холмса, Вінні-Пуха і, в США, найпершу версію Міккі Мауса. Важливо, що існуючі фільми про Бонда та їхні торгові марки залишатимуться захищеними, тому майбутні творці повинні уникати порушення цих елементів, характерних для екранної версії. Наближення терміну дії підкреслює необхідність для Amazon — та будь-якого іншого правовласника — підтримувати надійну стратегію захисту бренду, яка використовує залишки інтелектуальної власності та забезпечує дотримання прав на торгові марки, щоб зберегти цінність все ще потужного глобального бренду…» ***(Monica Connolly, Julia Corcoran. 'From Copyright with Love': The Future of James Bond // Brodies LLP (https://brodies.com/insights/ip-technology-and-data/from-copyright-with-love-the-future-of-james-bond/#page=1). 02.09.2025).***

***

«…В епоху маркетингу впливу, реклами за участю знаменитостей та штучного інтелекту, контроль над іміджем людини стає все більш важливим, проте Великобританія все ще покладається на сукупність законів, а не на окреме право на імідж. Захист повинен бути сформований з таких елементів, як: видавання себе за іншу особу (ефективне у випадках оманливої реклами, як у справах Rihanna проти Topshop та Irvine проти Talksport), конфіденційність/неправомірне використання приватної інформації (обмежене конфіденційними контекстами, згідно зі справами Campbell проти MGN та Douglas проти Hello!), захисту даних згідно з GDPR Великобританії (повільний і непридатний для комерційного використання), авторського права (захищає фотографію, а не особу), торгових марок (назви/логотипи в зареєстрованих класах) та контрактів/згоди (зобов'язує лише сторони). Ця фрагментація створює невизначеність, надає перевагу знаменитостям над

звичайними людьми, бореться з цифровими загрозами, такими як діпфейки (включаючи клонування голосу та зображень і пісні, створені за допомогою штучного інтелекту), і не пропонує жодного контролю над зображенням після смерті… Інші юрисдикції пропонують більш чіткі моделі: Франція та Німеччина розглядають використання зображень як питання особистості/приватного життя, що вимагає згоди; багато штатів США визнають право на публічність (часто зберігається після смерті); Гернсі веде Реєстр прав на зображення; а Данія (2025) запровадила сучасне право, подібне до авторського права, на обличчя, голос і подобу, яке діє протягом 50 років після смерті, з винятками для сатири… Пропоновані заходи у Великобританії включають законодавче закріплення права на зображення з винятками для журналістики та сатири, правила щодо депфейків та обов'язки платформ, а також модернізацію законодавства щодо недобросовісної конкуренції, прав виконавців та захисту даних з метою охоплення синтетичних імітацій. Основним завданням є досягнення балансу між захистом та свободою вираження поглядів; тим часом підприємствам слід посилити контракти, щоб вирішити питання схожості та синтетичних медіа з метою управління ризиками…» ***(Alison Bryce, Ally Burr. Image rights in the UK - Time for a change? // Brodies LLP (https://brodies.com/insights/ip-technology-and-data/image-rights-in-the-uk-time-for-a-change/). 11.09.2025).***

***

Сполучені Штати Америки

«Авторське право автоматично захищає будь-яке оригінальне відео після його запису, але офіційна реєстрація цього відео в Бюро авторських прав США зміцнює правову позицію творця. Реєстрація (1) вносить твір до публічного реєстру, (2) надає очевидні докази права власності, якщо вона подана протягом п'яти років після першої публікації, та (3) є необхідною умовою для подання позову проти порушників і стягнення встановлених законом збитків та витрат на юридичні послуги.

Щоб відповідати вимогам, відео має бути оригінальним (створеним самостійно та мінімально креативним) і зафіксованим на довговічному носії (наприклад, у вигляді цифрового файлу або фізичної копії). Авторське право поширюється на відзнятий матеріал, монтаж, звукову доріжку та сценарій, але не на основні ідеї чи факти...

Підготовка до реєстрації включає збір назви, офіційних імен та контактних даних авторів, ідентифікацію заявника (автора, роботодавця або правонаступника), створення та (за необхідності) дати першої публікації, вибір правильного «типу твору» (кінофільм/аудіовізуальний твір) та підготовку примірника для депонування в Бюро/Бібліотеці Конгресу (прийнятні цифрові формати: MP4, MOV, AVI, WMV; зазвичай одна повна копія для

неопублікованих творів та дві копії «найкращого видання» для опублікованих творів)…

Подайте заявку через онлайн-систему eCO, створивши обліковий запис, заповнивши форму, завантаживши депозит і сплативши неповернутий збір (близько 45 доларів США за одну роботу одного автора/єдиного заявника, яка не була створена на замовлення; 65 доларів США за стандартну роботу). Обробка заявки зазвичай займає 1,2–2,1 місяця, після чого поштою надсилається свідоцтво про реєстрацію» ***(How to Copyright a Video and Register Your Work // LegalClarity (https://legalclarity.org/how-to-copyright-a-video-and-register-your-work/). 01.09.2025).***

***

«…У концертній фотографії авторські права автоматично переходять до фотографа в момент натискання кнопки затвора, тому, якщо ви пізніше не відмовитеся від цих прав у договорі про «роботу за наймом» або договорі про передачу прав, ви самостійно контролюєте, як ваші зображення публікуються, ліцензуються або продаються. У Сполучених Штатах це право власності діє протягом усього вашого життя плюс 70 років (аналогічні умови застосовуються в більшості країн, що підписали Бернську конвенцію, хоча деякі все ще використовують термін «протягом життя + 50 років»)… Хоча реєстрація в Бюро реєстрації авторських прав США не є обов’язковою для захисту, вона є необхідною, якщо вам коли-небудь знадобиться подати позов до суду: своєчасна реєстрація дозволяє вам порушити федеральну справу і вимагати відшкодування збитків у розмірі до 150 000 доларів за кожне зображення, а також оплатити послуги адвокатів. Фотопаспорти та договори про проведення заходів можуть ускладнити справу; багато великих турів додають контракти, що обмежують використання або навіть вимагають повної передачі прав, тому прочитайте кожну статтю і домовляйтеся або відмовляйтеся, якщо умови є несправедливими. Навіть якщо ви володієте авторським правом, законодавство США розрізняє редакційне використання (новини, коментарі, портфоліо, публікації в соціальних мережах) та комерційне використання (реклама, товари), а «право на публічність» виконавців означає, що ви не можете використовувати їх зображення в комерційних цілях без дозволу. Якщо ваші роботи порушують авторські права, почніть з ввічливого прохання про зазначення авторства або видалення, перейдіть до процедури видалення за законом DMCA, а потім зверніться до Комісії з питань авторських прав або федерального суду. Щоб мінімізувати ризики, реєструйте зображення партіями, зберігайте RAW-файли та метадані, наносьте непомітні водяні знаки, підтримуйте добрі стосунки з артистами та концертними майданчиками і уникайте підписання контрактів, які позбавляють вас прав без належної компенсації. Зрештою, розуміння авторських прав дозволяє вам захистити своє джерело доходу, продовжуючи насолоджуватися живою музикою через об’єктив вашої камери…» ***(Dunja Djudjic. Concert***

Photography Copyright: What Every Photographer Should Know // DIYPhotography (https://www.diyphotography.net/concert-photography-copyright-what-every-photographer-should-know/). 07.09.2025).

***

«Після оголошення про заручини Тейлор Свіфт і Тревіса Келса виникли питання про те, як шлюб - і потенційний розрив - може вплинути на інтелектуальну власність Свіфт... Експерти розповіли Newsweek, що Свіфт тепер володіє всією своєю музикою і пов'язаними з нею активами (після перезапису ранніх альбомів) і, маючи статки в 1,6 мільярда доларів проти 70 мільйонів доларів Келса, майже напевно скористається шлюбним контрактом, щоб визначити свій каталог, видавничу діяльність, торгові марки і NIL як окрему власність, потенційно також зарезервувавши за собою майбутні роялті і винагороду, а також умови конфіденційності. Навіть без шлюбного контракту права, створені або набуті до шлюбу, зазвичай є окремими, тоді як роялті, отримані під час шлюбу, - а в деяких штатах будь-яке збільшення вартості, пов'язане з внесками подружжя, - можуть розглядатися як спільна власність подружжя, особливо в юрисдикціях, де діє принцип спільної сумісної власності. Гонорари за написання пісень, пов'язані з авторством Свіфт, залишаються її авторством (і можуть бути передані спадкоємцям) незалежно від сімейного стану, хоча спільні кредити розділяють дохід. Законодавство штату та вибір місця проживання також мають значення для правил оподаткування та поділу майна (наприклад, відсутність податку на прибуток у штаті Теннессі порівняно з Міссурі). За відсутності шлюбного контракту суди мають широкі повноваження, і можуть виникнути суперечки щодо потоків роялті або зростання каталогу; за наявності такого контракту експерти кажуть, що розлучення навряд чи поставить під загрозу право власності Свіфт, навіть якщо дохід за період шлюбу можна було б поділити…» ***(Megan Cartwright. Taylor Swift Won Her Music Back. Could Marrying Travis Kelce Change That? // The McClatchy Company, LLC (https://www.miamiherald.com/entertainment/article311952324.html). 03.09.2025).***

***

«…У цифрову епоху, коли створюється безліч творів, які автоматично захищаються авторським правом, зареєструвати все нереально, проте творці все одно повинні реєструвати свої найцінніші твори, оскільки реєстрація відкриває можливості захисту та переваги, яких не може забезпечити лише автоматичне авторське право. Процедура реєстрації в США проста — потрібно подати основні відомості про автора, твір та копію матеріалу — але вигода від цього значна. Своєчасна подача заявки (до порушення авторських прав або протягом трьох місяців після публікації) дає право власнику авторських прав на відшкодування збитків та оплату послуг адвоката, що означає, що суд може присудити заздалегідь встановлені суми без

необхідності доведення фактичних збитків... Реєстрація також є юридичною передумовою для подання позову про порушення прав інтелектуальної власності в США, тому будь-хто, хто планує захищати свої права, повинен спочатку зареєструватися. Окрім судового розгляду, реєстраційне свідоцтво надає потенційним ліцензіатам чіткий доказ права власності, спрощує переговори та свідчить про професіоналізм, тим самим розширюючи комерційні можливості. У суді воно надає презумптивні докази дійсності, авторства та дати створення, перекладаючи тягар доказування на передбачуваного порушника. Нарешті, оскільки більшість країн є учасницями таких договорів, як Бернська конвенція, реєстрація на національному рівні зміцнює позиції творця при відстоюванні своїх прав за кордоном. Коротко кажучи, реєстрація авторських прав є стратегічним кроком, що не вимагає великих зусиль і забезпечує більш надійні засоби правового захисту, чіткіше позиціонування на ринку та більш надійний глобальний захист творчих робіт…» ***(Austin Padgett, Di'Vennci K. Lucas. Why Do I Need To Register My Copyrights? // Troutman Pepper Locke (https://www.troutman.com/insights/why-do-i-need-to-register-my-copyrights/). 08.09.2025).***

***

«…Реєстрація авторських прав є важливим кроком для творців і підприємств, оскільки вона забезпечує офіційне юридичне визнання права власності, зміцнює права на захист і створює публічний реєстр, який є неоціненним у спорах щодо порушення або терміну дії авторських прав. Хоча авторські права виникають автоматично після створення твору, реєстрація посилює захист, надаючи доступ до передбачених законом відшкодувань, оплати послуг адвоката та більш сильних позицій у судових процесах, а також полегшує ліцензування та комерціалізацію, надаючи чіткий доказ права власності. Оскільки авторське право зазвичай діє протягом життя творця плюс 70 років, офіційна реєстрація забезпечує довгострокову цінність і сприяє міжнародному виконанню відповідно до глобальних договорів…

Підготовка до реєстрації вимагає ретельної організації, щоб забезпечити подання творів у прийнятних форматах, які повністю відображають оригінальне творіння та містять точні метадані, особливо для цифрових файлів. Онлайн-реєстрація спрощує процес: заявники створюють обліковий запис через бюро авторських прав, вибирають відповідну форму, вказують такі дані, як назва, автор і дата створення, завантажують копію твору та сплачують необхідний збір. Після затвердження сертифікат реєстрації стає офіційним документом, що підтверджує право власності. Цей систематичний процес забезпечує ефективний правовий захист у різних юрисдикціях…

Важливо уникати типових помилок: заявники часто зволікають з реєстрацією або вважають її непотрібною, що послаблює їхню здатність домагатися захисту своїх прав у разі порушення. Помилки, такі як неповні заявки або неточні дані про авторство та дати створення, також можуть

затримати затвердження. Неправильне розуміння того, що підпадає під захист авторського права, призводить до помилкових подань, тому надзвичайно важливо ознайомитися з офіційними інструкціями та дотримуватися строків…

Стратегічне використання зареєстрованих авторських прав забезпечує потужні бізнес-переваги. Вони не тільки запобігають несанкціонованому копіюванню або розповсюдженню, але й дозволяють укладати ліцензійні угоди, які забезпечують монетизацію творчих робіт, мінімізуючи суперечки завдяки чітким умовам використання. Реєстрація зміцнює правову позицію у випадках порушення авторських прав, що часто призводить до більш суворих заходів захисту, включаючи відшкодування збитків, передбачених законом. Зрештою, ефективне управління зареєстрованими авторськими правами перетворює інтелектуальну власність на цінний бізнес-актив, одночасно захищаючи творчість, приносячи дохід і зберігаючи репутацію на ринку…» ***(Aaron Hall. How to Register Copyrighted Works for Your Business // Aaron Hall (https://aaronhall.com/register-copyrighted-works-for-your-business/). 08.09.2025).***

***

«**Бібліотеки Жана та Олександра Херда при Університеті Вандербільта (Jean and Alexander Heard Libraries) співпрацюють з Google Books з метою оцифрування та розміщення в Інтернеті близько 260 000 унікальних томів з дев'яти бібліотек кампусу**, надаючи пріоритет виданням, які ще не були відскановані в інших місцях, щоб розширити доступ до рідкісних, вичерпаних та недоступних в інший спосіб творів у всьому світі… Починаючи з цієї осені і протягом семи років, бібліотеки будуть відправляти приблизно 5000 книг кожні шість тижнів для сканування та повернення в рамках проекту, який координується між відділами спеціальних колекцій та університетських архівів, бібліотечних технологій та оціночних послуг, стратегії колекцій, а також логістики та послуг доступу…

Бібліотекар університету Джон Шоу заявив, що ця ініціатива сприяє демократизації інформації та поширенню знань завдяки відкритому доступу. Запущений у 2004 році, Google Books, який на сьогодні налічує понад 40 мільйонів книг більш ніж 500 мовами від видавців, авторів та бібліотечних партнерів, включаючи Гарвард, Стенфорд, Оксфорд та Нью-Йоркську публічну бібліотеку, повністю відповідає законодавству США про справедливе використання і не несе жодного ризику для партнерів. Вандербільт — третя установа на південному сході США, яка приєдналася до цієї ініціативи…» ***(260,000 volumes from Vanderbilt's Heard Libraries to be digitized by Google Books // Vanderbilt University (https://newsonline.library.vanderbilt.edu/2025/09/260000-volumes-from-vanderbilts-heard-libraries-to-be-digitized-by-google-books/). 17.09.2025).***

***

«Дивне поєднання духів, мавп і Оскара Уайльда утворює несподівану правову основу для однієї з найгарячіших політичних дискусій сьогодення: чи заслуговують твори, створені штучним інтелектом, на захист авторських прав. Бюро з авторських прав США опублікувало рекомендації, згідно з якими заявники повинні розкривати, які елементи твору походять від людської творчості, а які — від штучного інтелекту. Ця вимога ґрунтується на давній правовій доктрині, згідно з якою авторські права повинні відображати людське авторство, а не механічне чи нелюдське походження… Цей принцип сягає корінням щонайменше 1884 року, коли у справі Burrow-Giles Lithographic Co. проти Наполеона Сароні Верховний суд підтвердив авторське право на портрет Оскара Вайлда, зроблений Наполеоном Сароні, лише тому, що він відображав творчий вклад фотографа, а не лише роботу камери. Межа між людиною і машиною, пензлем і камерою продовжує визначати суть дискусії: чи є ШІ інструментом, як камера Сароні, чи творцем?
Аргументація Бюро з авторських прав спирається на прецеденти, які межують з фантастикою. Воно неодноразово посилалося на справи, пов'язані з спіритизмом, найвідомішою з яких є справа Urantia Foundation проти Maaherra, в якій було підтверджено авторське право на релігійний текст, нібито продиктований божественними істотами, але упорядкований людськими редакторами. Порівняйте це з попередньою справою, в якій було відхилено авторське право для писаря, який просто переписав повідомлення від духа на ім'я «Філос». Висновок: ви можете залишатися автором, якщо ви створюєте або компонуєте надприродний матеріал, але проста транскрипція не дає жодного захисту. Аналогічно, у справі Naruto проти Slater, відомій як «самотній селфі мавпи», макак, який сфотографував себе, не міг претендувати на авторські права, оскільки тільки люди можуть володіти авторськими правами…

Ці прецеденти — духовні одкровення, фотографії мавп, вікторіанські портрети — дивовижно є основою сучасних правил щодо генеративної ШІ. Вони сформували такі результати, як відхилення SURYAST Анкіта Сахні, зображення з перенесенням стилю, що поєднує його власну фотографію заходу сонця з картиною Ван Гога «Зоряна ніч». Бюро з авторських прав постановило, що оскільки саме інструмент ШІ, а не Сахні, визначив спосіб об'єднання зображень, авторство належить машині, що робить твір суспільним надбанням...

Тим часом окремі справи про «застосування» — такі як позови, подані фотографом Цзинна Чжаном і Getty Images проти Google і Stability AI — стосуються того, чи є використання величезних масивів даних, що містять матеріали, захищені авторським правом, для навчання моделей штучного інтелекту допустимим справедливим використанням. Суди повинні вирішити, чи є таке збирання даних скоріше несанкціонованим створенням похідних творів з метою отримання комерційної вигоди, як у справі Фонду Енді Воргола, чи скоріше масовою оцифровкою текстів для індексації, як у випадку Google Books, що було визнано справедливим використанням.

Виникає картина, на якій закон про авторське право шукає аналогії для регулювання штучного інтелекту, запозичуючи їх з таких віддалених контекстів, як ранні дні фотографії, окультизм і поведінка приматів. Опора на містичні або ексцентричні прецеденти підкреслює обмеження правової системи, яка змушена складати політику щодо трансформаційних технологій на основі старих, невідповідних випадків. Результат може здатися майже надприродним, представляючи ШІ як примарного співпрацівника, а не передбачуваний інструмент. Однак за цією дивністю ховаються нагальні проблеми реального світу: правила інтелектуальної власності, що впливають на митців, галузі та культурне виробництво протягом поколінь. Виклик полягає в тому, чи зможуть Бюро з авторських прав та суди зрештою базувати свої рішення більш твердо на сучасних реаліях, а не на відгомонах Вайлда, блукаючих духах та блукаючих мавпах…» ***(Peter J. Karol. Inside the Bizarre Realm of AI Copyright Law // Aperture (https://aperture.org/editorial/inside-the-bizarre-realm-of-ai-copyright-law/). 18.09.2025).***

***

«Бюро з авторських прав США пропонує кілька маловідомих інструментів, які полегшують розуміння та захист творчої роботи. По-перше, новий набір інструментів для реєстрації авторських прав містить короткий посібник з авторського права, підготовки документів, процесу реєстрації та кроків після реєстрації, надаючи творцям та їхнім радникам єдиний наочний ресурс. По-друге, кожен, хто потребує допомоги в заповненні онлайн-заявки, може замовити безкоштовну 30-хвилинну «допомогу в заповненні заявки», під час якої представник Бюро по телефону допоможе заявнику ознайомитися з системою eCO. По-третє, організації, які планують конференції або заняття, можуть скористатися формою запиту на виступ доповідача, щоб запросити експертів Бюро з авторських прав виступити з доповідями на різні теми, від основ авторського права до Комісії з розгляду претензій щодо авторських прав. По-четверте, очна та онлайн-виставка «Знайди себе в авторському праві», що розміщена в будівлі Медісон Бібліотеки Конгресу, простежує історію авторського права в США через знакові реєстрації, включаючи Статую Свободи. Нарешті, портал «Copyright for Kids» (Авторське право для дітей) пропонує зручні для дітей робочі аркуші, лабіринти та головоломки, які навчають юних творців про їхні права. Разом ці п’ять ресурсів допомагають користувачам будь-якого віку реєструвати твори, отримувати поради експертів та вивчати багату історію американського авторського права…» ***(Ashley Tucker. Five Copyright Office Resources You May Not Know Exist // Library of Congress (https://blogs.loc.gov/copyright/2025/09/five-copyright-office-resources-you-may-not-know-exist/). 19.09.2025).***

***

«Happy Birthday to You» тепер є суспільним надбанням, незважаючи на давні чутки про те, що Warner/Chappell Music володіє правами на неї і може стягувати ліцензійні збори… Мелодія з'явилася в 1893 році під назвою «Good Morning to All» («Доброго ранку всім») і була написана сестрами Мілдред і Петті Хілл для використання в класі; з часом знайомі всім слова пісні про день народження поширилися і стали популярними в середині 1930-х років завдяки бродвейському ревю Ірвінга Берліна «As Thousands Cheer» («Тисячі аплодують»), після чого сестри Хілл зареєстрували авторські права (1935)… Пізніше, у 1988 році, права перейшли до Warner/Chappell, і хоча пісня мала стати суспільним надбанням у 2010 році, подальше продовження терміну дії авторських прав відтермінувало це щонайменше до 2030 року. У 2013 році документаліст оскаржив претензії Warner/Chappell, посилаючись на пісенник 1922 року; оскільки твори, опубліковані до 1923 року, є суспільним надбанням, 22 вересня 2015 року федеральний суддя виніс рішення про недійсність претензій Warner/Chappell… На той момент компанія зібрала понад 54 мільйони доларів ліцензійних зборів, але рішення суду підтвердило, що пісня «Happy Birthday to You» є вільною для використання будь-ким…» ***(Clayton Edwards. Are You Really Infringing on a Copyright When You Sing "Happy Birthday to You"? // American Songwriter (https://americansongwriter.com/are-you-really-infringing-on-a-copyright-when-you-sing-happy-birthday-to-you/). 22.09.2025).***

***

«Авторське право — це галузь права інтелектуальної власності, яка захищає економічні та моральні інтереси творців оригінальних авторських творів — романів, пісень, програмного забезпечення, картин, фільмів, архітектурних креслень тощо. З моменту, коли твір, що підпадає під дію авторського права, зафіксовано в матеріальній формі, автор автоматично набуває низку виключних прав: на відтворення, розповсюдження, виконання, демонстрацію та створення похідних версій. У більшості країн, що підписали Бернську конвенцію, такий захист триває протягом життя автора плюс 70 років (у деяких юрисдикціях цей термін може бути коротшим або довшим, а в США, якщо твір «створено на замовлення», — 95 років з моменту публікації або 120 років з моменту створення, залежно від того, який термін закінчується раніше). Після закінчення терміну твір переходить у суспільне надбання…

Авторське право відрізняється від торгової марки. Авторське право захищає сам виразний зміст, тоді як торгова марка захищає комерційні ідентифікатори — назви, логотипи, слогани, зовнішній вигляд товару — які дозволяють споживачам розпізнавати джерело товарів або послуг. Авторське право є обмеженим і виникає автоматично; торгова марка може діяти необмежений час, але залежить від постійного комерційного використання та періодичного поновлення…

Оскільки беззастережна ексклюзивність придушувала б дискусію, § 107 Закону США про авторське право та аналогічні доктрини в інших країнах передбачають захист на підставі «добросовісного використання» або «добросовісної практики». Обмежене цитування, критика, висвітлення новин, викладання та дослідження можуть бути законними без дозволу, якщо після аналізу чотирьох факторів (мета, характер, обсяг та вплив на ринок) використання вважається трансформативним і несубститутивним…

Авторське право є територіальним, проте міжнародні договори гармонізують мінімальні стандарти. Бернська конвенція (1886) вимагає національного режиму та захисту без формальностей; TRIPS (WTO) пов'язує ці стандарти з торговельними зобов'язаннями та їх виконанням; а договори ВОІВ про авторське право та WPPT адаптують режим до цифрових питань та питань, пов'язаних з виконанням. Двосторонні або регіональні інструменти, наприклад, Директива ЄС про авторське право, уточнюють ці норми, але їх виконання все ще залежить від національних судів.

Хоча захист є автоматичним, офіційна реєстрація (в Бюро з авторських прав США, Відомство інтелектуальної власності Великобританії тощо) надає стратегічні переваги: публічний запис про право власності, необхідна умова для позовів про порушення прав у США, право на відшкодування збитків та оплату послуг адвокатів, а також чіткіший ланцюжок прав власності для ліцензій або передач.

Таким чином, ефективна стратегія захисту авторських прав зазвичай поєднує: (1) оперативне закріплення твору; (2) своєчасну реєстрацію, якщо це можливо; (3) усвідомлення обмеженого терміну дії та можливого переходу у суспільне надбання; (4) використання правил справедливого використання/справедливої торгівлі для роботи з матеріалами третіх сторін; та (5) додатковий захист бренду за допомогою законодавства про торговельні марки, якщо йдеться про комерційні ідентифікатори…» ***(Cameron Miranda. Understanding Copyright Law: A Comprehensive Guide To Intellectual Property Rights // LawShun (https://lawshun.com/article/what-type-of-law-is-copyright). 23.09.2025).***

***

«…У 1963 році невелика, але фатальна помилка в титрах фільму Charade (Шарада) з Кері Грантом і Одрі Хепберн у головних ролях призвела до того, що він миттєво став суспільним надбанням... На той час законодавство США вимагало, щоб у фільмах було зазначено відповідне повідомлення про авторські права — слово «Copyright» або символ ©. Однак у титрах фільму Charade, де було вказано рік, студію та «Всі права захищені», було пропущено цей важливий елемент. В результаті фільм вийшов у прокат без захисту авторських прав, і Universal Pictures не могла заборонити його трансляцію або розповсюдження. Сьогодні його можна безкоштовно

переглянути на таких платформах, як YouTube і Wikipedia, не через щедрість, а через відсутність авторських прав, які б це забороняли…

Charade не єдина у своїй долі. Популярний порнографічний фільм Debbie Does Dallas також не мав дійсного повідомлення про авторські права, хоча його доступність залишається дещо обмеженою, оскільки Dallas Cowboys володіють правами на торговельну марку своєї команди, зображеної у фільмі. Класичний фільм It's A Wonderful Life (Це чудове життя) також перейшов у суспільне надбання в 1974 році, коли його авторські права не були поновлені; однак, оригінальна новела все ще була захищена, що дозволило студії обмежити використання, пов'язане з самою історією, навіть якщо зображення залишалися у відкритому доступі. Подібним чином, культовий фільм Джорджа Ромеро Night of the Living Dead (Ніч живих мерців) втратив захист після того, як дистриб'ютор перейменував фільм, але забув поновити авторські права. Ця помилка випустила фільм у публічний домен, що призвело до сотень несанкціонованих випусків на VHS і закріпило його незвичайну історію розповсюдження…

Разом ці випадки показують, як адміністративні помилки, відсутність символів або неперевірені поновлення можуть зруйнувати дорогі творчі роботи та радикально змінити їхнє культурне життя, зробивши деякі з найвідоміших кінофільмів вільно доступними для громадськості випадково, а не навмисно» ***(Nick Pearson. Today in History - September 24: Tiny oversight cost beloved movie its copyright // Nine Entertainment Co. (https://www.9news.com.au/world/today-in-history-september-23-what-happened-on-this-day-charade-copyright-error/5df60beb-3ff9-454d-9e4f-607c0cf081f8). 24.09.2025).***

***

«Кінорежисери часто задаються питанням, чи потрібно їм отримувати дозвіл на показ реальних продуктів або торгових марок на екрані. Коротка відповідь — «залежить від обставин», а ключовими змінними є (1) чи зображується предмет у його звичайній, реальній ролі та (2) чи може зображення бути сприйняте як негативне власником торгової марки. Більшість спорів регулюються законом про торговельні марки, а не законом про авторське право: торговельна марка ідентифікує джерело товарів або послуг, тому її використання у фільмі може спричинити позови про порушення прав на торговельну марку, якщо глядачі можуть подумати, що бренд спонсорував або підтримав фільм, або про розмивання/заплямування торговельної марки, якщо зображення шкодить репутації марки…

Прикладів безліч. Університет Дьюка висловив протест, коли HBO в серіалі «Білий лотос» розмістив свій логотип на світшоті персонажа, схильного до самогубства, стверджуючи, що глядачі можуть зробити висновок про приналежність. Компанія Hormel подала в суд на Jim Henson Productions за зображення кабана Спаама в мультфільмі «Маппет-острів скарбів», але програла, оскільки глядачі зрозуміли, що це пародія… Навіть якщо зображення

здається нешкідливим, власники торгових марок все одно можуть подати позов, тому юристи часто радять або приховати знак, або отримати ліцензію. Інформаційна робота може навіть відкрити двері до угод про розміщення продуктів за винагороду або в натуральній формі, хоча такі домовленості можуть передбачати творчі обмеження. Зрештою, кожен сценарій є індивідуальним, і розсудливі кінематографісти консультуються з досвідченими юристами у сфері розваг, щоб зважити ризик судового розгляду, можливі дозволи та будь-які переваги від офіційного партнерства з власником торгової марки…» ***(Aditya Ezhuthachan. Using Brand Names in a Film: Do You Need Rolex's Permission to Put a Rolex Onscreen? // MovieMaker Magazine (https://www.moviemaker.com/using-brand-names-in-a-film-aditya-ezhuthachan/). 25.09.2025).***

***

Ямайка

«…На Ямайці нематеріальні активи можуть бути потужними джерелами доходу, якщо вони належним чином захищені та застосовуються відповідно до Закону про авторське право, який розглядає авторське право як право власності, яке може бути ліцензовано, передано або передано за заповітом. Сфера творів, що підлягають захисту, є широкою — вона охоплює літературні, драматичні, музичні та художні твори, а також звукозаписи, фільми, теле- та радіопередачі та кабельні програми — і багато творчих підприємств володіють численними правами, що частково перетинаються; комерційний потенціал є очевидним у великих ліцензійних угодах, таких як угода NBC на суму 7,75 млрд доларів США щодо прав на трансляцію Олімпійських ігор до 2032 року…

За замовчуванням, авторські права належать першому творцеві, якщо інше не передбачено угодою (наприклад, з роботодавцем), а у випадках, коли до створення твору долучилося декілька осіб, може виникнути спільне авторство, тому доцільно укласти письмову угоду про розподіл прав власності. Захист авторських прав настає автоматично після виконання законодавчих вимог, але з 2015 року власники можуть добровільно реєструвати твори в Ямайському відомстві інтелектуальної власності (JIPO); завірені витяги з реєстру мають доказову силу в суді, хоча відсутність реєстрації не перешкоджає застосуванню права… Закон надає виключні права на копіювання, розповсюдження, публічне виконання або показ, трансляцію або включення в кабельні послуги, адаптацію та доведення творів до відома громадськості (включно з доступом на вимогу), а несанкціоноване використання може становити порушення…

Пильне управління, чіткі контракти та своєчасне забезпечення дотримання прав захищають бренд та доходи, і хоча деякі кроки є простими, юридична консультація часто є необхідною для ефективного забезпечення та

монетизації цих прав…» ***(Joshua Guiness-Brown. Safeguarding your brand through copyright // Jamaica Observer (https://www.jamaicaobserver.com/2025/09/17/safeguarding-brand-copyright/). 17.09.2025).***

***

Підсумки наукових конференцій, нарад та інших організаційних заходів

«2 вересня 2025 року в Києві відбувся X Міжнародний форум із захисту бізнесу, організований газетою «Юридична практика», на якому в межах сесії «Захист власності» обговорювали земельні спори, протидію рейдерству, вплив практики ЄСПЛ на українські суди та кримінально-правовий захист бізнесу… До дискусії долучилися суддя Верховного Суду, представники Офісу протидії рейдерству, юридичних фірм і Наталія Макарова, заступниця начальника департаменту захисту прав інтелектуальної власності УКРНОІВІ (IP офіс), яка зосередилася на алгоритмах належного захисту інтелектуальної власності як бізнес-активу. Вона наголосила на необхідності спершу провести інвентаризацію нематеріальних активів і визначити, що варто реєструвати, а що зберігати як комерційну таємницю, далі — перевірити договірну базу (NDA, угоди з контрагентами, ліцензійні обмеження, політики доступу, медіаційні застереження) і здійснити державну реєстрацію об'єктів та отримати охоронні документи, адже що ширше коло охоронних документів, то сильніші позиції компанії; інтелектуальна власність є реальним активом і за різними оцінками може становити до 80% фактичної вартості бізнесу. Підхід до охорони залежить від об'єкта: для творів і комп'ютерних програм реєстрація не обов'язкова, але значно полегшує доказування у спорі, тоді як для торговельних марок, промислових зразків, винаходів і корисних моделей правова охорона виникає лише після державної реєстрації, а охоронний документ стає ключовим аргументом у разі копіювання продукту конкурентами… Макарова підкреслила, що суд має бути останньою інстанцією через тривалість процесів (7–9 років), багатоінстанційність і суперечливі експертизи, які за цей час можуть знецінити актив, натомість спершу варто фіксувати порушення, збирати докази й використовувати альтернативні механізми, зокрема медіацію в Центрі медіації та посередництва при IP офісі, де спір можна вирішити за 10–15 годин. Серед інших інструментів захисту вона назвала Антимонопольний комітет України, що розглядає справи про недобросовісну конкуренцію та незаконне використання позначень і має дієві штрафні важелі; Апеляційну палату УКРНОІВІ, яка розглядає заперечення щодо набуття прав, заяви про визнання прав недійсними та про визнання торговельних марок добре відомими; а також патентних повірених, здатних швидко обрати належний спосіб захисту… Підсумовуючи, вона зазначила, що в Україні наявний необхідний юридичний

інструментарій, а від бізнесу залежить своєчасна реєстрація прав, оперативна реакція та правильний вибір механізмів захисту — це питання збереження ключових активів, що визначають вартість компанії та її майбутнє…» ***(Алгоритми належного захисту інтелектуальної власності як бізнес-активу – виступ представниці УКРНОІВІ на X Міжнародному форумі із захисту бізнесу // Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ) (https://nipo.gov.ua/zakhyst-iv-biznes-aktyv/). 04.09.2025).***

***

«…15 вересня на конференції ЮНЕСКО Mondiacult 2025 IFRRO зібрала авторів, видавців та організації колективного управління для проведення паралельного заходу високого рівня, модератором якого виступила Трейсі Армстронг, генеральний директор CCC та президент IFRRO, яка також виступила з вступним словом. Учасники дискусії Кевін Фіцджеральд (IAF), Керолайн Саттон (STM), Дора Сьюзан Саламба-Маквінджа (COSOMA, Малаві) та Ана Марія Кабанеллас (CADRA, Аргентина) обговорили, як ліцензування та кураторський контент можуть зміцнити системи освіти в умовах цифрової трансформації та стрімкого розвитку штучного інтелекту… Вони підкреслили, що пряме ліцензування залишається необхідним в освіті, тоді як колективне ліцензування забезпечує практичне, масштабоване рішення для випадків використання, які не можна регулювати індивідуально, розширюючи законний доступ за межі основних підручників і журналів та забезпечуючи представництво і винагороду дрібних видавців та окремих авторів. Доповідачі підкреслили незамінну роль авторів у збереженні актуальності навчання та його культурного коріння, чого не може повторити штучний інтелект, і виділили регіональні багатосторонні моделі, такі як AMPRA в Африці та CARROSA в Карибському басейні, як потужні інструменти для спрощення транскордонного ліцензування освіти. Перетворюючи культурні твори на стійкі економічні активи, ліцензування забезпечує справедливу винагороду, підтримує мільйони творчих робочих місць і сприяє культурному розмаїттю, спонукаючи політиків розглядати надійні механізми ліцензування як рушійну силу інновацій, інклюзивності та зростання. IFRRO та її члени підтвердили свою прихильність до подальшої співпраці з ЮНЕСКО та партнерами по всьому світу, щоб ліцензування залишалося центральним елементом освіти, культури та креативної економіки…» ***(IFRRO hosts side event at UNESCO Mondiacult 2025 on the role of licensing in education // The International Federation of Reproduction Rights Organisations (https://ifrro.org/page/article-detail/ifrro-hosts-side-event-at-unesco-mondiacult-2025-on-the-role-of-licensing-in-education/). 22.09.2025).***

***